ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

ԲԱԺԱՆԵՈՒԹԻՒՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

1 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 455

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՇԱՏ ԿԱՆՈՒԽ ՍԿՍԱՆ

Սեպտեմբեր 23ին, մարզական կազմակերպութեանց միացման առթիւ, մեր գոհունակութիւնը յայտնեցինք խմբագրականով մը:

Այս թերթը երկու տարիէ ի վեր լայն տեղ տալով մարզական շարժման, ամէն առթիւ կը շեշտէր ներքին վէճերը հարթելու, պզտիկ փառասիրութիւնները վանելու, ուժերը համախմբելու եւ մարզական ամուր, տեւական միութիւն մը կազմելու պահանջը:

Ուրախ էինք որ, Սեպտ. 17ին, Արեւմտեան Եւրոպայի պատգմ. ժողովին մէջ, սեղանի վրայ դրուած էր միացման հարցը: Այս առթիւ կարգ մը յօդուածներ ալ երեւցան մեր թերթին մէջ:

Նոյն Սեպտ. 23ին, հրատարակեցինք պատգմ. ժողովի պիանին պաշտօնական զեկոյցը, որ կը հաղորդէր.

«Հակի մարզական միութեանց ներկայացուցիչներէն եւ Հ. Մ. Ը. Մ. երկու պատուիրակներէն կազմուած յանձնախումբ մը, բանաձեւով մը նուիրագործած ըլլալով այդ միացումը, ներկայացուց պատգմ. ժողովին, որ մրաձայնութեամբ ընդունեց զայն»:

Երեւանի փարիզեան կոչնակը, որ նախապէս սովորական լուրի մը ձեւով յայտարարած էր իրողութիւնը, Սեպտ. 28ին, երկար խմբագրական մը եւ առանձին յօդուած մը հրատարակեց, ուր կը կարդանք հետեւեալ բանաձեւը.

«Հ. Մ. Ը. Մ.Ը՝ հեռու քաղաքական եւ կուսակցական ձգտումներէ ու անվերապահ համակրանքով տոգորուած խորհրդային Հայաստանի հանդէպ, կ'որոշէ՝ ա) ցարաբերութիւն մշակել, կապ հաստատել, Հայաստանի մարմնամարզական կազմակերպութեան հետ եւ փոխադարձ ակցութիւն ընծայել; բ) ծանդակել այն բոլոր շինարարական եւ մշակութային ձեռնարկներուն, որ կը կատարուին ի նպաստ Հայաստանի եւ առ այդ գործակցիլ Հայաստանի քարկամ կազմակերպութիւններուն հետ:»

Ինչո՞ւ ծածկենք: Այս բանաձեւը նպաստ մըն է մեզի համար: Եւ անշուշտ ա՛յդ է պատճառը, որ երեւան «գոհունակութեան եւ ծափահարութեան արժանի ու աւելի մխիթարական» կը գտնէ զայն: Եւ քիչ մըն ալ առաջ երթալով, կը բացատրէ.

«Դաշնակցութիւնը պէտք է այլեւս յամոզուի, թէ մարզական երիտասարդութեան մէջ յառաջ եկած փոփոխութիւնը իր իսկ դաստիարակութեան արդիւնքն է եւ այդ երիտասարդութիւնը իր անվերապահ համակրանքը յայտնելով խորհրդային Հայաստանի եւ խոստանալով իր օժանդակութիւնը անոր շինարարական եւ կուլտուրական աշխատանքներուն, կը կանգնի այն կազմակերպութիւններուն քով ու կը գործակցի անոնց, որոնք անվերապահ կերպով խորհրդային Հայաստանի հետ են»:

Կը նշանակէ թէ՝ Հակի գործակալները քաղաքական «յաղթանակ» մը տարեր են, շահագործելով շատերու բարեմտութիւնը եւ ուրիշներու վեհանձնութիւնը, եւ ծափահարութիւնն ալ գալեն, տակաւին միացման գործողութիւնները չկատարուած:

Այն աստիճան որ, չեն կերեր, չեն խմեր, եւ հեռագիր մըն ալ փութացուցեր են Երեւան, Հակի կեդրոնին, «որ, ինչպէս կը կարդանք Նոյն Թերթի երէկուան թիւին մէջ:

Ուրեմն, Հ. Մ. Ը. Մ.Ը, երեւութապէս «հեռու քաղաքական եւ կուսակցական ձգտումներէ», կը մնայ «անվերապահ համակրանքով տոգորուած խորհրդային Հայաստանի հանդէպ»: Մնացածը բանքով տոգորուած խորհրդային Հայաստանի հանդէպ»: Մնացածը աւելորդ է կրկնել: Խաղը այնքան թափանցիկ է որ, մեկնութեան ալ պէտք չկայ: Հետաքրքիրները կրնան կարդալ Հակի օրկանին երկու սիւնակ խմբագրականը եւ յաջորդ գրութիւնը, եւ հասկնալ թէ՝ մարզոց ուզածն ու հասկցածը ոչ թէ մարզական շարժման փրկութիւնն եւ զալ գացումն է, ոչ թէ անկեղծ միացումն ու զօրացումն է, այլ քաղաքական դրամագլուխ ձարել, տասն անգամ մնանկացած եւ խայտառակուած Հակը վերականգնացնելու համար:

Եթէ իսկապէս ա՛յս է Պատգմ. ժողովին որոշումն ալ, մենք հիմակուընէ կը յայտարարենք, — Բարի վայելում բոլորին, եւ՝ բարեմիտին եւ՝ նենգամիտին:

Մեր գիտցածը այն է որ, բացի Հակի թափթփուքներէն, թէ Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւ թէ ուրիշ մարզական խումբերու անդամները բոլորովին տարբեր կը հասկնան կատարուած գործը, եւ երբեք բոլորովին տարբեր կը հասկնան կատարուած գործը, եւ երբեք չեն հանդուրժեր որ քաղաքական եւ կուսակցական խաղեր սարքուին իրենց գլխուն վերեւ, իրենց անունով եւ իրենց աշխատանքին շնորհիւ:

Պատգմ. ժողովի Դիւանին կամ նոր վարչութեան կ'իյնայ ճշտել իրականութիւնը, — կա՛մ հաստատել մեր մատնանշած բանաձեւը, եւ կամ յայտարարել զայն իբրեւ անվաւեր եւ չինծու:

Մէջին ճամբայ չկայ: Եւ ոչ ոք իր օձիքը կրնայ փրկել ծամծմելով, ըլլայ իսկ մեր ընկերը կամ Հ. Մ. Ը. Մ.ի ներկայացուցիչը:

Շատ բան միտքէ կ'անցնէր, բայց կը կարծէինքթէ Հակի գործակալներն եւ Երեւանցիները բաւական խելք պիտի ունենան, իրենց գոյնր դուրս չտալու:

Սխալեր ենք: Շատ կանուխ սկսան, իբրեւ անճարակ եւ սարսուռ աճպարարներ:

Կանուխ սկսան, եւ սրարշա՛ւ կ'երթան: Լուրի մը համաձայն, որ շրջեր են եղեր նաեւ, իբրեւ «անվերապահ համակրանքի» ցոյց, այսուհետեւ արգիլել հայկական եռագոյնի գործածութիւնը մարզական հանդէսներու մէջ:

Կը տեսնուինք:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՐՔԱՑՄԱՆ ՄԱՐՄԱՋԸ

Թուրք մամուլը ամէն օր եւ նոր թափով կ'արծարծէ ոչ-թուրքերը արմատապէս թրքացնելու խնդիրը: «Ձիւմհուրիյէթ» նոր խմբագրականով մը դիտել կուտայ («Համայնական դպրոցները» բացատրութիւնը կ'ակնարկէ փոքրամասնութեանց կրթական հարցին).

— «Ի՞նչ ընենք: Հակառակ կրթական գործին կատարած մեծ յառաջդիմութեանց, տակաւին կարելի չեղաւ գոհացնել յարմաճուն պահանջը: Այդ պատճառաւ է որ համայնական դպրոցներն անդամ իրենց վիճակին մէջ թողուած են: Ապա թէ ոչ, երբ կարելի ըլլայ ընդհանուր կրթութիւնը կատարելապէս տալ, կասկած չկայ թէ ամբողջովին ազգային պիտի դառնան նաեւ համայնական վարժարանները, որոնք հիմա մասնաւոր հանգամանք մը ունին: Ի մէջ այլոց, երբ բոլոր հայրենակիցներուն բաւելու չափ դպրոց դառնայ, այլեւս անհիմաստ կը դառնայ համայնական վարժարաններուն գոյութիւնը: Սպասելով այդ օրուան, կ'աշխատինք որ կարելի եղածին չափ ազգային կրթութիւն տրուի համայնական դպրոցներուն մէջ, հակառակ անոր որ անոնք իրենց մասնաւոր միջոցներովը կը մատակարարուին»

*** «Վագըթ» ալ հետեւեալ ձեւով կը վերջացնէ իր մէկ խմբագրականը.

— «Եահուտիներէն, Յոյներէն եւ Հայերէն մեր ուզածը սա է.— Անոնք բոլորը պէտք է խորհին թէ իրենք թուրք հայրենակից են, եւ թրքական օրէնքներուն կ'ենթարկուին: Հետեւաբար այս շրջանակին մէջ կարդաւորելու են իրենց բոլոր ձեռնարկները: Իսկ ամէնէն հիմնական փաստը, թէ իրենք իրր իրական թուրք հայրենակից կը շարժին, լեզուն է: Անոնք պէտք է գիտնան թէ իրենց բուն լեզուն, սպաներէնը, յունարէնը, հայերէնը կամ ֆրանսերէնը չէ, այլ թուրքերէնը: Եւ գործքով, ու ոչ թէ խօսքով պէտք է հաստատեն թէ գիտեն ասիկա»:

ՊՈԼՇԵՒԻԿ ԴԱՏԱՐԱՆԸ

«Բապօչայա կազէթա», պոլշեւիկ թերթ մը, վիճակագրութիւն մը պատրաստած է պոլշեւիկ գործունեայ դատարաններու մասին, որոնք երբեք գործազրկութիւն չտեսան:

Անցեալ տարի Ռուսիոյ ժողովրդական դատարանները տեսան 1,427,776 դատ: Դատեցին 1,906,761 հոգի: 34 առ հարիւրը անմիջապէս ազատ արձակուեցան, որովհետեւ փաստ չկար անոնց վրայ ինկած ամբաստանութեան մէջ: Եւ սակայն, առանց փաստի, ճշմարտութիւն է որ 582,362 հոգի դատարան տարուեցան: 1,066,000 հոգի անպարտ արձակուեցան: Բայց, հակառակ որ լուրջ ամբաստանութեան մը տակ չէին գտնուեր, անոնք միացին բանտ, իւրաքանչիւրը միջին հաշուով, երկու ամիս:

Ուկրանիոյ մէջ պատկերը աւելի մռայլ է: Անցեալ տարուան դատարան տարուած ընթացքին դատարան տարուած են 4,011,366 հոգի, այսինքն երկրին բնակչութեան հարիւրին 15ը: Կը թուի թէ, երբ գործերը այդպէս երթան, ամբողջ բնակչութիւնը անգամ մը պիտի անցնի դատարանէն:

Զանազան տեղեր, անպարտ արձակուածներու, առանց փաստի ձերբակալուելէ յետոյ վերադարձուածներու թիւը չտեսնուած չափի մը կը հասնի: Նիժնի-Նովկորոտի մէջ, տարիւր ամբաստանեալի մէջ 20ը միայն յանցաւոր նկատուած է:

Իսկ Հայաստանի՞ մէջ...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ

"1921ԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՅՍՊԷՍ ԲԱՆ ՉԷՐ ԵՂԱԾ,,

Սեպտեմբեր 22ին հաղորդած էինք թէ ահռելի սարսափը կը շարունակուի եւ թէ նոր ձերբակալութիւններ կատարուած են Կովկասի մէջ:

«Դրօշակ»ի Հոկտեմբերի Թիւէն, որ երէկ լոյս տեսաւ, կը քաղենք հետեւեալ մանրամասնութիւնները, Հայաստանի մէջ կատարուած ձերբակալութեանց մասին: Ցմոռնանք յիշեցնել թէ՝ այս դէպքէն յետոյ, նոր եւ աւելի բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած են, որոնց մանրամասնութիւնները մեզ յայտնի չեն տակաւին:

Առաջին կալանաւորներուն մէջ կը գտնուին Ամերիկեան Նպաստամատոյցի պաշտօնեաներէն Զօր. Սիլիկեան, Վանեցի Մկրտիչ Աճէմեան (ռամկավար), պառաւ Օր. Յասմիկ, Լեւոն Սարիբէկեան, Վահան Չերազ (սկաուտներու խմբապետը, Պոլսեցի), Լորտ Մէյրըսի պաշտօնեաներէն Վաղարշակ Եւլըն.: Մեր ձեռքին տակ է առաջին ցուցակ մը, զոր պիտի հրատարակենք յաւեհ առթիւ:

«Դրօշակ»ի Թղթակցութեան Բ. մասը, որ աւելի մոայլ տեղեկութիւններ կուտայ, կը հրատարակենք վաղուան Թիւով.—

ԵՐԵՒԱՆ, 10 Օգոստոս

«1921 Թուից մինչեւ օրս Հայաստանում նման ձերբակալութիւններ չէին կատարւել, ինչպիսին կատարւում են վերջին օրերս, սկսած յուլիսի 30ից: Մինչեւ այսօր Հայաստանի զանազան շրջաններում ձերբակալւած են.— Ալեքսանդրապօլից եւ գաւառից 29 հոգի, վաղարշապատից 33, կոտայքից 60, Ղամարլուից 17, Դարալագեազից 16, Նոր Բայազէտից 21, Աշտարակից 18, Ղարաքիլիսէից 15, Սարդարապատից 11, Երեւանից 11, Դիլիջանից 8, Ախտայից 3, Բաշգաւնիից 4, Ղարաքիլիսէի գիւղերից 6:

Ձերբակալութիւնները դեռ շարունակւում են: Մի քանի շրջաններում մի քանիսը խուսափել են բանտարկւելուց: Նման ձերբակալութիւններ կատարւում են թէ Վրաստանում եւ թէ Ադրբէջանում: Վրաստանում բանտարկւած են մօտ եօթ հարիւր հոգի, վրացի եւ հայ: Դեռ Լեռնային Ղարաբաղից եւ Զանգեզուրից ճշգրիտ տեղեկութիւններ չունենք բանտարկութեանց մասին:

Այժմ Չեկան բանտարկութեան մեթոդը փոխել է: Մի գիշերում չէ ձերբակալում, այլ կամաց կամաց եւ ամէն օր:

Այս ձերբակալւածների թւում չեն հաշւում մի ամիս առաջ բանտարկւած Ռիլիֆի ծառայողները եւ գիւղորականները:

Երեւանի բանտ ու չեկան լեփ լեցուն են: Իւրաքանչիւր խցիկում 25—40 հոգի: Դրա համար շրջաններից բանտարկւածներին պահում են առ այժմ տեղերում:

Հին ուսուցիչները, որպէս անվստահելի տարրեր, փտարւած են պաշտօններից եւ փոխարինւած կոմսոմոլներով: Հայաստանի ընդդիմադիր բոլշեւիկների թիւը օր ըստ օրէ շատանում է եւ կուսի

ՀՈՐԵԼ ՍՏՈՒԳԻ ՀԱՅԳԵՏ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԻՒՂԱՑԻ ՎԱՀԱՆԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

(Շարունակութիւն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԱՂԱԺԱՄԻ ՄԱՀՎԱՆ ՕՐԵՐԻՆ

Հայկական Սովետական գրականութեան վաղաժամի մահուան օրերին, երբ ամբողջ գրական աշխարհը ցնցուած էր սոսկալի լուրից, ես ինձ համար ամենից դժուարը համարեցի գրել Հորել Ստուգի մասին։ Ինչպէ՞ս գրել, ինչպէ՞ս սկսել, երբ ամէն տող, ամէն բառ, որ գրիչիս տակից դուրս էր գալիս, ինձ թւում էր, թէ ես նրան եմ դաւաճանում, նրան, որ ամենից աւելի էր ատում ստութիւնը, ամենից աւելի էր սիրում ճշմարտութիւնը։ Ես ինձ համար ամենից դժուարը համարեցի գրել Հորել Ստուգի մասին, որովհետև ես նրան ամենից աւելի էի սիրում։

ԽՕՍՔ

ԿԱՌԱ...ԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պարոնե՛ր,

Կառքերու ցուցահանդէսը բացուած է: Անուրանալի է կառքերու կատարած յառաջդիմութիւնը: Ի՛նչ գանազանութիւն ինքնաշարժերու:

Կառագործները կ'ըսեն թէ կը պատրաստեն այնպիսի ճրաշալի կառքեր, որոնք պիտի վաճառուին մեզի շաքարի պէս աժան: Ցրեցին, պիտի կարենանք, վաղը, պաղանդի առթիւ ինքնաշարժ նուիրել ոեւէ բարեկամի մը, ինչպէս մեր Թեւին տակ առած նաւակ մը կամ շոգեկառք մը կը տանէինք մեր ձագուկներուն:

Եւ փողոցները պիտի լեցուին ինքնաշարժերով: Այլեւս ներտիպտող մը չպիտի ճնայ ձամբաներուն վրայ: Ինքնաշարժե՛ր, ինքնաշարժե՛ր, շարան-շարան:

Դարձեալ, փողոցները պիտի չեզուին կատղած անասուններու գոռիւն-գոչիւնով: Ժամանակին ճակատներական պայքարներու օրերուն, ինչե՛ր ըսուեցան առտուան կոչնակներու ղօղանջին ճամբ: Ու, անոնք, որ սովորութիւն ունին քնանալու առտուն ժամը ութէն յետոյ, ի՛նչպէս պիտի օրինեցկեն կառագործները:

Սակայն կառքերու յառաջդիմութիւնը դիւրացուցած է նաեւ ուրիշ գործ մը: Մահուան ճամբորդութիւնը: Հրաշալի մահիճ տեղ պիտի ունենան, շնորհիւ յառաջդիմող ինքնաշարժերուն:

Ուրեմն, շինեցէ՛ք, շինեցէ՛ք, պարոն կառագործնե՛ր: Այնպիսի գործիքով մը օժտեցէք ձեր ինքնաշարժները, որ անոնք պատիւ բերեն 20րդ դարուն, ճաճելի եւ քաղցր, անցաւ եւ դիւրին մահով մը սպաննելով մարդիկը: Ուրիշ ինքնաշարժները մարդիկը կը սպաննեն կոպտութեամբ, վայրենութեամբ եւ ֆուլլըրեան անգթութեամբ: Իսկ դուք այնպէս մը ըրէք որ, ինչպէս կը բաժնենք ինքնաշարժներուն մէջ մեղմօդին, այնպէս ալ ձամբաներուն վրայ մեռնինք քաղցրօրէն:

Փ. ՕՏԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՈՐ ԸՍՏ ԱՍՏՂԱԲԱՇԽԱՑ

Գերմանացի գրագէտ աստղաբաշխ մը, որ կ'ապրի Տրէզտի մէջ, հրատարակութեան տուաւ գիրք մը «Գերմանիոյ ճակատագիրը», ուր աստղերէն նկրշնչուած, գոյ կը տրուի գերմանական քաղաքական կեանքին ապագան:

1929 եւ 1932 տարիներուն մէջ, հրապարակ պիտի գայ մեծ ներշնչատուր մը, որ Գերմանիան պիտի առաջնորդէ փառքի գաղափարներու, 1933—1940ին:

1928ին եւ 1929ին, Հինտէնպուրկ ծանր հիւանդութիւններու պիտի մատնուի 1930ին, սակայն քան տագնապալից հիւանդութիւն մը պիտի կրէ:

Շթրեզէման, փառքի փայլուն վերելքէ մը յետոյ, յանկարծ անսպասելի մահուան գիրկը պիտի իյնայ: Սակայն այս մահը երեք տարիէն առաջ տեղի չպիտի ունենայ, որովհետեւ 1930ին, Գերմանիոյ փառքի օրերուն, կարեւոր դեր մը պիտի խաղայ:

Այժմ գերմանիոյ պատմութիւնը, ըստ բարի աստղերուն:

1917—1927, անհամաձայնութիւններ: 1927—1932, վերածնունդ: 1933—1960, բարգաւաճում: 1961—1988, պատերազմ (աշխարհակալութիւն): 1989—2068, գերման քաղաքակրթութեան մեծագոյն շրջանը:

Մանրամասն խօսելով, աստղերը կը յայտնեն թէ, Գերմանիա պիտի տեսնէ ընկերային յառաջդիմութիւն եւ պայքար, ժողովրդական շարժումներ. մեծ մահ մը (1930): Յետոյ պիտի գայ Գերմանիոյ մեծ առաջնորդը, Հանճարեղ պետը, որ գերման ժողովուրդը պիտի միացնէ եւ պիտի տանի դէպի յաղթանակ:

1931ին Գերմանիա եւ Աւստրիա ձեռք ձեռքի պիտի տան, քալելու համար դէպի աշխարհակալութիւն եւ պատիւ: Իտալիա եւ Ֆրանսա պիտի կորսնցնեն կարեւոր հողեր: Լեհաստան քաղաքական տագնապի մը պիտի ժամանուի: Այդ շրջանին, Գերմանիոյ հրաւէրով, տեղի պիտի ունենան միջազգային համաժողովներ: Ծովերուն վրայ ամէն մարդ պիտի ողջունէ գերման դրօշակը:

1933ին պիտի հաստատուի գերմանեւամերիկեան քաղաքական դաշնակցութիւնը, որուն իբր հետեւանք, 1934ին, վէճեր պիտի ծագին Ֆրանսայի, Լեհաստանի, Ռումանիոյ եւ Չեխոսլովաքիոյ միջեւ: Ուրախութիւն է լսել որ Գերմանիա պիտի յաղթէ բոլորին: 1935ին Ազգաց-Լորէն պիտի դառնայ ինքնավար: Իսկ 1937ին պիտի խնդրէ միանալ Գերմանիոյ: 1938ին, կռիւ Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ: Յաջորդ տարին երկու երկիրները պիտի համաձայնին գաղութապետութեանց բաժանումով մը: Եւ այլն, եւ այլն:

Որքա՜ն բարի են աստղերը Գերմաններուն համար:

Աստղե՛ր, բարի՛ աստղեր, իսկ ի՞նչ կ'ըսէք Հայերուս համար:

Աստղերը լո՛ւռ են: Գիշերը խո՛ր է դեռ:

ՄԻՇՏ ՄՏԱԶՈԳ

Պոլսոյ Ճիւմհուրիյէթ լրագրին մէջ կը կարդանք.

— «Երկարատեւ պայքարներէ եւ պատերազմներէ յետոյ Յունաստան խոստացաւ ապրիլ վերջ բարեկամ մնալ Թուրքիոյ հետ եւ այսպէս ալ հաղորդեց ամբողջ աշխարհին: Բայց Յունաստան դարձեալ ուրիշ ճամբով Թուրքիոյ դէմ թշնամութիւն ցոյց տալէ չի դադրիր եւ առիթ մը ճարելով այդ արտաքին բարեացակամութեան բոլորովին հակառակ ընթացք մը ցոյց կուտայ:

«Յունաստան ամէն առիթով Թուրքերու եւ Թրքութեան դէմ թշնամութիւն կը յայտնէ եւ կարծես թէ իրիզվրիւ վտարումով առած դասը բաւական չըլլար, իր նախանձոտ աչքերը Թուրքիոյ վրայ կը դարձնէ: Ահաւասիկ ապացոյց մը:

«Հելլէն կառավարութիւնը շարունակ կ'աշխատի նախակրթարաններու մատակարարի ուսանողներու Հիմքերը այս առթիւ եւ Պոլսոյ անպատճառ Հելլէններու կողմէ գրաւման դաղափարով տոգորել: Ասոր համար կարգ մը միջոցներու դիմած է: Այդ միջոցներէն մէկն ալ ղպրոցական աշակերտներու տետրակներու կափարիչներն են: Ասոր մէջ կը տեսնուի որ տետրակին կափարիչին վրայ հելլէնութիւնը անձնաւորող թեւաւոր անձ մը ձեռքի նիզակը խոստութեամբ կը ժղէ Պոլիսը ցոյց տուող Գոսթանթինոփոլիսի:

«Թուղթի եւ ղպրոցական տետրակներու կափարիչներուն վրայ դիւցազնացած այդ յանդուգն միտքը, հելլէն նախարարներու խելապատակէն ելած եւ եւ որոշած է որ գպրոցական տղաքները, բացի այս տետրակէն ուրիշ տետրակ չգործածեն: Կափարիչին տակն ալ յունարէն «մինչեւ հոս» գրուած է ինչ որ շատ նշանակալից է: Կառավարութիւնը այս տետրակէն շատ շահ ունի, որովհետեւ 24 երեսէ բաղկացեալ այդ տետրակը որ 45 լէպթա կ'արժէ, կը ծախուի մէկ տրախմի 20 լէպթայի, այսինքն եռապատիկ աւելի: Այսուհանդերձ հելլէն կառավարութեան ի գործ դրած այս շահագործութիւնը մեզի չի հետաքրքրեր: Յունաստանի դարձեալ կ'ազդարարենք: Եթէ գալիք ունի, տեսնելիք ալ ունի:»

ՀԱՑԵՆԵՐ ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ

ՆՈՐ ԽԱՂԵՐ

Լիոն, 28 Սեպտ.— Մօտաւորապէս երկու տարիէ ի վեր է, որ Լիոնի նշանակովի Ազգային Միութիւնը քմահաճօրէն կը վարէր ազգային գործերը, վերջերս կարգ մը հայրենակիցներու յաճախակի բողոքներն ու քննադատութիւնը ստիպեցին կաթ. Պատուիրակը հրահանգել ձեռնարկելու նոր ընտրութեանց:

Յուլիսի ընթացքին մասնաւոր թռուցիկներով դաղութը կը հրաւիրուէր ազգ. տուրք վճարելով ընտրողի իրաւունք ստանալ: Արձանագրութեանց փակման Թուական նշանակուած էր Սեպտ. 1ը: Հակառակ եղած յայտարարութեանց, գաղութը անտարբեր մնաց, որովհետեւ ներկայ մարմինը գաղութի վստահութիւնը չէվայելեր: Վերջապէս, Հ. Ց. Դ. կոմիտէի ստիպման վրայ կազմուեցաւ Ընտրական Յանձնախումբը, որուն կազմութենէն յետոյ պաշտօնապէս արձանագրութեանց փակման Թուական նշանակուեցաւ Սեպտեմբեր 21ը: Այս առթիւ Հայրենակցական միութիւններէն Մարթերգ, Տարօն, Ա.Ֆ. Գարահիսար, Բարձր-Հայք, Պօլու եւ Մարաշ ներկայացուցչական ժողով գումարելով, կազմակերպեցին երկու հրապարակային ժողովներ, Օգոս. 27ին եւ Սեպտ. 4ին, լուսաբանելու համար գաղութը: Սոյն հրապարակային ժողովներէն յետոյ կազմուեցաւ Հայրենակցական միութեանց ներկայացուցչական խորհուրդ մը, մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դաշնակցութեան:

Մարաշի Հայրենակցական Միութիւնը սկզբնական շրջանին Թէեւ խոստացած էր դարձակիլ, սակայն երկրորդ ժողովին իսկ դժուեց իր խոստումը, առարկելով որ եթէ բոլոր միութիւններն ու կուսակցութիւնները վճռանան, իրենք ալ իրենց բաժինը կը բերեն: Գալով Պօլսի Հայրենակցականին, միջհայրենակցական միութեանց ներկայացուցչական ժողովին մինչեւ վերջ մասնակցելով հանդերձ, իր ներկայացուցիչը Պ. Յակոբ Վարժապետեան, վերջին պահուն հեռացաւ:

Ընտրական Յանձնախումբը իր պաշտօնական յայտարարութեան համաձայն արձանագրութեանց տոմարը փակուած յայտարարեց Սեպտեմբեր 21ին անդամներու մեծամասնութեամբ: (Արձանագրուողներու թիւն էր 250 հոգի): Եւ սակայն Ազգային Միութիւնը տեսնելով որ իր համակիրներու հետ գուժարուած դաւաճրական ժողովները ո եւ է արդիւնքի յանգած չէին ու իրենց պարտութիւնը անխուսափելի է, կրկին բացուած յայտարարել կուտայ արձանագրութիւնները, մինչեւ Հոկտեմբեր 16: Կասկած չպատճառելու համար, գոյութիւն չունեցող Հայրենակցական Միութեանց (Պոլիս, Ագշէհիր) եւ հնչակ - ռամկավար պլօքի միջոցաւ նամակներ գրել կուտայ Ընտրական Յանձնախումբին, պահանջելով յետաձգումը տոմարի փակման:

Թեմական Խորհուրդի լուրջ ուշադրութեան կը յանձնենք այս պարագան, բողոքելով սարքուած խաղերուն դէմ:

Թաղիկ

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՄԱՐԹԻԿ, 26 Սեպտ.— Կիրակի օր տեղի ունեցաւ Ընդրանիկի սգահանդէսը, զոր սարքած էր Նորակազմ Հոգաբարձութիւնը, մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. եւ Ս. Դ. Հ. տեղական մարմիններուն:

Օրուան նախագահը իր բացման խօսքով շեշտեց «Մենք մեռելի վայել խօսք չունինք հերոսին համար, այլ իր ապրած կեանքը պատկերացնող երգեր ու արտայայտութիւններ»: Ապա վայրկեանի լռութեամբ, ժողովուրդը յարգանքի հրաւիրելէ յետոյ, երգուեցաւ «Հերոս մը Ն-չեց»:

Պ. Ա. Ճէվիկեան (Հնչակեան) հերոսին յիշատակը փառաբանելէ վերջ, ուսելցուց. «Պէտք է պատռենք կեղծիքի վարագոյրը եւ ըսենք բացայայտօրէն թէ՝ 1918 Մայիսի 28ին էր որ Հայ ժողովուրդը իր սեփական մարտնչումներով հասաւ դարերու երազին — անկախութեան»:

«Իբրեւ Արծիւ»ը երգուելէ յետոյ, խօսեցաւ ընկ. Ց. Ազայեան, մէջբերումներ ընելով Սիամանթօէն, ու յետոյ կարդաց Անդրանիկի համառօտ կենսագրականը, մինչեւ մահը:

Հայ լուսանկարիչ Պ. Ց. Գուլաքեան նուիրած էր հերոսին մեծադիր նկարը, փափաքելով որ ամերիկեան ձեւով աճուրդի դրուի եւ գոյանալիք գումարը տրամադրուի, առաջին անգամ Անդրանիկի անունով կազմուելիք ֆօնտի մը, կամ բարեգործական ձեռնարկի մը:

Գոյացաւ 218 ֆրանք, զոր Հոգաբարձութիւնը կը պահէ իր մօտ եւ կը խնդրէ ի տարկին դիմել հետեւեալ հասցէին.— Hovaness Hochikian, 134 Cité Verminck, Croix-Sainte, Martigues, B. du Rh.: Նկարը ստացաւ Պ. Ա. Ճէվիկեան:

ՕՐ. ՍՈՆԱ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ

ԵՒ

ՏՈՔԹ. ԱՐԱՄ Ս. ՍԱԼԲԻ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Շուտվէն 1 Սեպտ. 1927 Պագարճըք

Զալըքեան, աշխատաւոր մը: Մարսէյլէն ալ հիւրեր ունէինք:

Հանդէսէն յետոյ ժողովուրդը մտախոհ, գերեզմանատուն ուղղուեցաւ, անծանօթ զինուորի շիրիմին վրայ դնելու համար երկու ծաղկեպսակներ, մատուռի հոգաբարձութեան, Հ. Ց. Դ. ու Ս. Դ. Հ. տեղական մարմիններուն կողմէ:

Թղթակից

ՄԱՐՋԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ը ՄԱՆՇԻ ԱՓԸ

Վաղը, Կիրակի Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի Ծովպօլի Ա. խումբը պիտի մրցի Dunkerque Maloի Ա. խումբին դէմ: Այս քաղաքը Փարիզէն 320 քիլօմէթր հեռու է, Մանշի ափը: Գնահատելով մեր խումբին արժանիքը, հրաւիրած են զայն մրցիլ իրենց գեղեցիկմարզադաշտին վրայ: Ծրանոխումբը կը պատկանի հիւսիսհարաւի պատուոյ դասակարգին որ փայլուն յաղթանակներ տարած է արժէքաւոր խումբերու դէմ:

Օլէնփիք տը Մարսէյլի պատուաւոր մրցումէն վերջ, կը յուսանք որ մեր տղաքը անգամ մը եւս ցոյց պիտի տան իրենց յառաջդիմութեան ոգին, լաւագոյն խաղարկութեամբ մը:

Հաւաքավայր Gare du Nord, Շաբաթ երեկոյ ժամը վեցին: Մեկնում 7ի չոգեկառքով:

Գ. Գասապեան

*** Հ. Մ. Ը. Մ.ի Rosny-sous-Boisի մասնաճիւղի Ֆութպօլի նորակազմ խումբը կատարեց իր առաջին մրցումը Կիրակի օր A. C. Nogentի առաջին խումբին հետ, եւ յաղթեց 1ի դէմ 2 նշանակէտով:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Ոճիր.— Լիմաժի զինուորական ակումբին մէջ յիսնապետ կերէ, մինակը, ակումբին դռները կը զբաղէր: Երկու անծանօթներ ներս կը խուժեն եւ կը կրակեն յիսնապետին կռնակին: Գնդակը կը ծակէ թոքերը եւ կուրծքէն դուրս ելլելով կը զարնուի մատենադարանին, որուն ապակիները Լարզուփշուր կը թափին:

Յիսնապետը արիւնլուայ դեռին կ'իյնայ: Ոճրագործները կ'անհետանան:

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ՅԱՌԱՋ»Ը

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (76)

ԿՐԷՄԼԻՆԻ ԿԱՐՄԻՐ ԿՈՅՍԸ

ԹԷՕՏՈՐՈՎԻՉԻ ՎՃԱՐԱՆԸ

Այս վերջինը իրարու ետեւէ երդ մը հայհոյեցներ շարեցէ յետոյ կատաղութեամբ գետին նետեց ջահը եւ պոռաց.

—Սկարօֆ կոչուած այս անասունը, նորէն մոռցեր է գոցել եղջիւրը: Բախտաւոր է որ ոեւէ բան չէ փախած, եթէ ոչ, գիտցէր ինչ ընէի այն տեսակ ծակ մը, որ կը փտէր...

— Ինչպէ՞ս. Սկարօֆին ալ կ'ուզէ այս եղջիւրը, հարցուց քարասօֆ, որ կը վախնար թէ իր յաճախորդը կը խանգարուէր:

— Դիտէ առանց գիտնալու, դդմի կողմէն վախ չկայ:

— Այդպէս ուրեմն, ապահով թէ այս եղջիւրը բաց է:

— Ընկասկած, ընկե՛ր:

— Լա՛ւ, ահա ինչ որ կ'ուզէի լսել:

Ցետոյ ինծի դառնալով, իշխանը անգլիերէն լեզուով ըսաւ.

— Սիրելի բարեկամ, կը հաճի՞ք լոյս ընել:

— Մուշտակիս գրպանէն եղեկտրական ճրագը հանելով, լուսաւորեցի:

— Կատարեա՛լ, ըսաւ իշխանը:

Ցետոյ, թէոտորովիչի դառնալով, շատ պաղ կերպով հարցուց անոր.

— Ազօթել գիտե՞ս:

Միւսը՝ սարսափահար անոր նայեցաւ:

— Ազօթե՛լ. դիս որո՞ւ տեղ կը դնես:

— Ա՛ւկու մը տեղ որ պիտի մեռնի: Ոճիրները որ աչքիս առջեւ գործելդ տեսայ, նաեւ ոճիրները որ կ'ենթադրեմ որ գործած ես, պատիժ կը պարտադրեն. այդ պատիժը քեզի համար մահն է:

— Ի՞նչ կատակ է այդ, ըսաւ հսկան, իր ձայնին մէջ՝ անձկութեան շեշտով:

— Կատակ չէ, պատասխանեց քարասօֆ որ ատրճանակը անոր ճակտին ուղղած պոռաց.

— Նետէ խարազանդ եւ ձեռքերը վե՛ր:

Սարսափած, թէոտորովիչ, որ պատահածէն քան մը չէր հասկնար, փութաց հնազանդիլ:

— Կատարեա՛լ, շարունակեց քարասօֆ, եւ առանց զայն աչքէ հեռացնելու եւ զայն պահելով իր ատրճանակին սպառնալիքին տակ, ինծի ըսաւ.

— Կը հաճի՞ք պարոնը իր ատրճանակին ծանրութենէն ազատել:

Չինաթափեցի հրէշը, որ ժգոյն, բոլոր անդամներով կը դողդողար:

Երբ աւարտեցի, իշխանը շարունակեց.

— Հաճեցէք երթալ հոս բերել Միլէնա կուրքօն, բարեկա՛մս, նաեւ զօրավար Տուպասօֆը. կ'ուզեմ որ այս մարդը՝ մեռնի՛լէ առաջ, անոնցմէ ներողութիւն խնդրէ ծունկի գալով. անոնց տուած տառապանքին համար:

— Երբեք. այդ մէկը ո՛չ, ուրանց թէոտորովիչ:

— Կը տեսնենք:

Գացի բերելու Շլուսէլպուրկի դահիճին դժբախտ զոհերը, որոնք այնքան տկարացած էին որ հազիւ կրնային կենալ ոտքի վրայ:

Տուպասօֆ իր արիւնոտ դէմքով, սարսափելի էր: Կրցածին չափ, գէշ աղէկ, ինքզինքը գարմանած էր, եւ իր շապիկին կտորովը շինած էր փաթոյթ մը որով կը ծածկէր իր պատած աչքը...:

Ցետարանը սարսափելի էր:

Վարժուած ըլլալով տանջահարելու եւ չգիտնալով թէ ի՞նչ կ'ուզէին իրենցմէ, Միլէնա կուրքօ եւ Տուպասօֆ՝ խղիկին մէկ անկիւնը ապաստանած էին, սպասելով յոռեգոյնին...

— Ո՛չ, այդպէս չէ, ըսաւ քարասօֆ, հոս, իմ մօտս պէտք է որ գաք. մօտեցէ՛ք:

Եւ երբ անոնք հնազանդեցան, գետնէն վերցուց խարազանը զոր թէոտորովիչ նետած էր:

— Ծունկի, հրամայեց այս վերջինին:

— Ո՛չ, երբե՛ք:

— Ծունկի՛, կ'ըսեմ:

— Կը մերժեմ:

— Կ'ազդարարեմ որ հրամանը չպիտի կրկնեմ: Ա՛յո՛ կամ ո՛չ. կ'ուզե՞ս ներողութիւն խնդրել քու զոհերէդ. այո՛, կամ ո՛չ, կ'ուզե՞ս ծունկի գալ անոնց առջեւ:

— Ո՛չ:

Թէոտորովիչ հպիւ Թէ պատասխանեց, քարասօֆ նետուեցաւ անոր վրայ. քթին բերնին իջած խարազանի հարուածով մը, զայն գետին տապալեց. յետոյ, վարպետի ձեռքով իջած հարուածներու տարափով մը, ինկաւ անոր վրայ, զարնելով ամէն տեղ, արիւնոտ գիծեր քաշելով անոր դէմքին վրայ:

Ի վերջոյ, տեսնելով որ փրկութեան միջոց չկայ, թէոտորովիչ ծունկի եկաւ գոչելով.

— Շնո՛րհ, գթութի՛ւն:

— Շնորհ ըրի՞ր դուն քու զոհերուդ. գթացի՞ր անոնց:

Եւ հարուածներու տարափը սաստկացաւ:

Քարասօֆ յոգնեցաւ սակայն զարնելէ:

Թէոտորովիչ, ալ մարդու կերպարանք չէր: Խղիկին մէկ անկիւնը կծկտած՝ գլխատները անգոյն, ցեխոտ, դէմքն ու ձեռքերը ուռած, զարհուրելի վիճակ մը ունէր:

Քարասօֆ իր ձեռքերը կռնակին կապած, պահ մը լուռ պայն դիտեց. յետոյ ուսերը թօթուելով եւ կզակի չարժումով մը պայն ցոյց տալով.

(Շար.)

Թարգմ.՝ Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ

Գիւղացիական ապստամբութիւն

Մինսքէն կը հաղորդեն թէ գիւղացիներու ապստամբութիւն մը ծագած է ռուսեւէսթոնիական սահմանին վրայ։ Գիւղացիները յարձակած են խորհրդային կոմիսարներու վրայ։ Օգնութեան համար դրկուած կարմիր բանակի զինուորները սաստիկ կռիւ մը ժղած են ապստամբներուն դէմ։

Ըմբոստութիւն մը Թուլօնի բանտին մէջ

Երեք ամիս առաջ ըմբոստական շարժում մը ծագած էր Ֆրանսայի ծովային կեդրոն Թուլօնի բանտին մէջ։ Շաբթի կէսօրէ վերջ նման շարժում մը եւս պայթեցաւ, ասկէ ետք տեսակէն։ Տասնեակ մը բանտարկեալներ՝ համայնավար լրծիչներու քարոզութիւններէն գրգռուած՝ ըմբոստութիւն մը առաջ բերին։ Զինուած՝ քարհատներով եւ ուրիշ գործիքներով, որոնք չի գիտցուիր թէ ի՞նչպէս ձեռք անցուցած էին, անոնք խորտակեցին իրենց եւ դրացի խցիկներու միջնորմները։ Այս ձեւով ազատեցին մօտ հարիւր հոգի իրենց ընկերներէն, որոնք շէնքին մէջ ցրուելով, սկսան երգել «Ինթէրնասիօնալ»ը եւ պոռալ՝ «Անկէ՛ բանակը, կեցցէ՛ Մարթի»։ Իրենց ճամբուն վրայ ամէն բան քար ու քանդ ըրին։

Բանտապահները թիւով քիչ ըլլալով, չկրցան զսպել զանոնք եւ լուր տուին ծովային իշխանութեանց, որոնք տեղին վրայ ղրկեցին տրամադրելի բոլոր ոստիկան զինուորներն ու զինեալ նաւազներու ջոկատներ։ Ատոնք յաջողեցան ի վերջոյ դէպի մէկ սրահ քշել ապստամբները։ Իրիկուան դէմ հսկողութեան տակ բեռնատար ինքնաշարժներով տարուեցան Մարթեան բանտ։ Պուլօքէի յարակից բանտերը, ուր կը գտնուին արդէն նախորդ միջադէպերու դրդիչները։

Այս ցոյցին բանտին շուրջ հաւաքուած էր մեծ բազմութիւն մը։ Ոստիկանները յաջողեցան ամբոխը ցրուել։

Միւս կողմէ, նաւաշինարանի համայնավար բանուորներէն մօտ 250 հոգի ըմբոստութեան լուրը առնելով, ժամը 17.30ին գործէ վերադարձին հաւաքուեցան բանտի գլխաւոր դրան առջեւ։ Սէն-Ռօք հրապարակին վրայ, եւ իրենց կարգին սկսան «Ինթէրնասիօնալ»ը երգել։ Ոստիկանութիւնը բաւական դժուարութիւն քաշեց զանոնք հեռացնելու համար։

Փուլմարեի ելմտական ծրագիրը

Երեսփ. ժողովի ելմտական յանձնախումբը առջի օր լսեց վարչապետ եւ ելմտական նախարար Փուանքարէն, 1928ի ելմտացոյցին վրայ աբերեալ զանազան հարցերու մասին։

Յանձնախումբի անդամները մէկ քանին փափաք յայտնած էին թէ անշարժ կալուածներու փոխանցման առթիւ գանձուած տուրքերը զեղչուին. մասնաւորապէս Հանրի Փաթէ ներկայացուցած էր բանաձեւ մը, առաջարկելով փոխանցման տուրքերը անշարժ կալուածներու համար 100ին 15էն 10ի, առեւտրական տուներու համար 100ին 9էն 5ի զեղչել։ Սակայն Փուանքարէ յայտնեց թէ խստիւ պիտի ընդդիմանայ այն բոլոր առաջարկներուն, որոնք կը ձգտին ելմտացոյցին հասոյթի աղբիւրները պակսեցնելու։ «Եթէ, ըսաւ, այս կարգի բարեփոխումներ պաշտպանուին երեսփ. ժողովին առջեւ, վստահութեան խնդիր պիտի յարուցանեմ, եւ այդ կէտին վրայ ամբողջ կառավարութեան պատասխանատուութիւնը խնդրոյ առարկայ պիտի դարձնեմ»։

Վարչապետը աւելցուց նաեւ թէ առաջին փոխանցումի առթիւ գանձուած 100ին 7 տուրքը, որուն դէմ այնքան կը բողոքեն, երբեք չէ կատեցուցած անշարժ կալուածներու փոխանցումը։

Կարգ մը անդամներ ալ կ'առաջարկէին արժեթուղթերու վրայ ղրուած տուրքերը թեթեւցնել։ Վարչապետը թուանշաններով ցոյց տուաւ թէ սակարանի գործառնութիւնները վերջին շրջանին (1926 Մայիսէն 1927 Ապրիլ) 150 միլիոն աւելի եղած են քան նախորդ շրջանը (1925—1926)։

Փուանքարէ յայտնեց թէ գործառնութեանց տուրքի (chiffre d'affaires) փոխարէն արտաղրութեան տուրք մը հաստատելու մասին ուսումնասիրութիւններ կատարուելու վրայ են։ Ցետոյ պաշտօնեաները այժմ գոհ են՝ իրենց թոշակին վրայ եղած յաւելումէն։ Գալով լուցկիի մենաշնորհը բարեփոխելու խնդրին, արտասահման մանրագէտներ ղրկած է հարցը ուսումնասիրելու համար եւ շուտով այս մասին որոշումը պիտի հաղորդէ յանձնախումբին։

Զեմպրիյնի տեսակցութիւնները

Անգլիոյ արտաքին նախարար սըր Օսթըն Չեմպըլէյն, որ Միջերկրականի մէջ պտոյտ մը կը կատարէ, երէկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Սպանիոյ դիկտատոր Փրիմօ տը Ռիվէրայի հետ։ Խօսակցութեան նիւթն էր գլխաւորաբար Թանճէրի հարցը։ «Տէյլի Թելէկրաֆ» կը գրէ որ այս խնդրին մասին Անգլիոյ տեսակէտը չէ փոխուած քնաւ, այն է՝ Անգլիա, որուան ըլլալով Ճիպրալթարի մէջ իր ներկայութիւնը, չի հանդուրժեր որ ո՛չ Ֆրանսա, ոչ ալ Սպանիա գրաւեն Թանճէրը։

Շրջած գրոյցի մը համաձայն, Մուսոլինի կ'առաջարկէ Թանճէրի շուրջ Միջերկրականեան պետութիւններու դաշնակցութիւն մը կազմել, մասնակցութեամբ Յունաստանի, Սպանիոյ, Իտալիոյ եւ Անգլիոյ։ Ֆրանսան կ'ուզեն դուրս ձգել։

Նախարարական խորհուրդը

Երէկ Ռանպույեէի դղեակին մէջ, Պ. Տումէրկի նախագահութեան տակ գումարուեցաւ նախարարական խորհուրդը։ Կը բացակայէր ներքին նախարար Ալպէռ Սարօ, որուն ձեռքը վիրաւորուած ըլլալով, ատենէ մը ի վեր անհանգիստ է։ Նախարարները խորհրդակցութեան առարկայ դարձուցին ոուսական պարտքերը, խորհրդային միութեանց հետ յարաբերութեանց խնդիրը, Ֆրանքեւամերիկեան մաքսային սակացոյցը, եւայլն։

Գերման հանրայնավարներու դէմ

Հոկտեմբեր 4ին Լայփցիկի մէջ պիտի սկսի դատավարութիւնը ինը համայնավարներու, որոնք ամբաստանուած են թէ հեղինակներն են վերջին տարիներու յեղափոխական բոլոր ծրագիրներուն։ Ամբաստանեալներէն վեցը Ռայխսթակի երեսփխաններ են։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐԲԻՈՅ Ֆրանսական դեսպան Տէշնէր Փարիզ վերադարձաւ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ արտաքին նախարար Մխալաքոփուլոս ժամանեցաւ Փարիզ հաւաւ։

1890 1927

"ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ,,Ը ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

«ՓԸԹԻ ԺՈՒՌՆԱԼ»Ի ՍՐԱՀԸ, 21 RUE CADET, MÉTRO CADET

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ ԸՆԿ. ՃԱՒԱՐՃ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

կը խօսին՝ ընկերներ Ա.Հարոնեան, Ա.Վասուհի, Զաւարեան եւ Կ. Մասուհի, եւրոպ. նուագախումբ, ձայն-պաւեն, վիներգ, խմբերգ, արտասանութիւն, հայկ. եւ եւրոպ. պարեր, պիւֆէ, խնճոյք, ձեռնածութիւն։

Կը վարուկցին՝ Օր. Ն. Գալփաքեան (դաշնակ), Պ.Ս. Նաւասարդեան (երգիչ), Թադէոս Աբգար, Վրացի կինօ Ամասեանի՝ կովկասեան պարեր, եւ ուրիշներ։

Մուտ 7 ֆր.։ Դիմել «ՅԱՌԱՋ»ի խմբագրատունը։ Իսկ հանդէսին օրը կիշէ։

ԱԼՖՈՒՎԻԼ

Շ. Ց. Դ. Ալֆուվիլի սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէն իր տարեդարձին եւ Դաշնակցութեան օրուան առթիւ սաբբաթ է թէյասեղան, այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, երիտասարդաց ակումբը։ երգ, նուագ եւ արտասանութիւն։ կը խօսի ընկ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ։

ՎԱԼԱՆՍ

Այսօր Շաբաթ երեկոյ կը խօսի ընկեր Աբօեան։

ՓՈՆ ՏՕՊՆԱ

վաղը կիրակի։ Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ։

Վ Ի Է Ն

Վաղը կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 3ին, Պիտի բանախօսէ ընկ. Աբօեան։ Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ։

ԿԱՐՏԱՆ

Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Շ. Ց. Դ. Ցան մէջ։ Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ, նուագ եւ ներկայացում։

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻ

Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Օթէլ-տը-Ֆրանսի սրահին մէջ։

Երգ, նուագ, արտասանութիւն, Հայկական եւ կովկասեան պարեր, նաեւ ներկայացում։ Մուտքը ազատ է։

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Ցայտնի գերասանուհի ՏԻԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆԻ

9 Հոկտ. կիրակի ժամը 8.45ին, Albert Ier թատրոնը, 64 Rue Rocher

Հովանաւորութեամբ փարիզահայ գեղարուեստասէրներու մասնախումբի.— տիկիններ՝ մարի կիւլպէնկեան եւ Ս. Ֆրէնկեան, Պ. Պ. Բաշալեան, Տ. կամսարական, Ա. Համբարձումեան, Մ. Ցաղկոբեան, Է. Շահին, Ա. Զօպանեան, Տ.Յան Քէլէքեան, Տօքթ Քօլօլեան, մասնակցութեամբ կովկասի պետ. թատրոնի ծանօթ դերասան Լ. ԵՐԱՄԵԱՆի։

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒԻ՝

"ԱՆՆԱ ՔՐԻՍՏԻ,, (ԱԼԵԿՈՄ ԾՈՎԸ)

Տրամ 4 արար, թարգմ. Լ. ԵՐԱՄԵԱՆ

Կը մասնակցին՝ ՏԻԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆ, Գ. ՓԱՋԵԱՆ, Պ. Պ. Լ. ԵՐԱՄԵԱՆ, ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ, ԿՈՍՏԱՆԵԱՆ, եւայլն։

ԳԻՆԵՐԸ՝ ՊԱՏՈՒԻՈՑ ՏՈՄՍԵՐԷՆ ԶԱՏ.— 25, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆԲ

Տոմսակները կը ծախուին բոլոր հայկական ձաշարանները

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ (ՀԱՅ-ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ)

Ա. ՇԱՀ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՕՏԱՐ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ

PETIT JOURNALի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ, 21 Rue CADET (Métro CADET)

20 ՀՈԿՏԱՄԲԵՐ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՑ ԱՄԷՆԷՆ ՈՒԾԸ՝ ԺԱՄԸ 11Ի՛Ն

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ԴԵՐԱՍԱՆԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ՝ ԱԼՖՈՒՎԻԼԻ ՄԷՋ

Վաղը կիրակի ցերեկ ժամը 2.45ին

Ալֆուվիլի մառչէի մեծ սրահին մէջ (Rue Etienne Dolet)

ՊԻՏԻ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ *ՄԱՍՆԱԻՈՐ ԽՆԱՄՔՈՎ*

ՁԱՐՇԵԼԸ ԱՐԹԻՆ ԱՂԱ

Պոլսական կեանքէ առնուած կատակերգութիւն 3 արար

Տէքօռներու եւ դպեստի մասնաւոր հոգ տարուած է

ԳԻՆԵՐԸ.— 7, 5 ԵՒ 3 ՖՐԱՆԲ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Ց. Դ. Պէյֆուվի վազգէն խումբի դասախօսական ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 11.30ին, ընկ. Պաղեանի սենեակը Caserne d'Offemont: կը խօսի ընկ. Ա.նտրէ, կը հրաւիրուին Պէյֆուվի եւ Հէրիքուրի ընկերները։

Շ. Ց. Դ. Վալանսի «Շամպասալ» խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին 3 Հոկտ. երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8ին։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի մասնաճիւղի Ընդհ. ժողովի Մայր Դիւանը նիստի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները Ցլօրիա ճաշարանին մէջ, այսօր Շաբաթ իրիկուն, ժամը ցիշա 9ին։ Օրակարգ՝ Շրջանային ժողովի մասին պատգամաւորական զեկուցում եւ վարչութեան ընտրութիւն։

Շ. Մ. Ը. Մ.ի Շավիլ-Վիւօֆլէյի մասնաճիւղի ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 163 Café Restaurant de l'Avenir սրահը, (Pointe de Chaville) ճանապարհի կայարանին ցիշա դէմը)։ Օրակարգի կարեւորութեան պատճառաւ անյետաձգելի է բոլոր գործօն եւ համակիր անդամներու ներկայութիւնը։

ԽԱՐԲԵՐԴՅՒՆԵՐՈՒ Հայրենակ. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին՝ 44 Rue de Montrouge, Gentilly։ Օրակարգ. վարչական կարեւոր հարցեր։

ՅԱՐԴՈՒՆԻ Ընդհ. ժողովը յառաջիկայ Հինգշաբթի (6 Հոկտ.) իրիկուն, Ցլորիա ճաշարանին վերնայարկը։ Կը հրաւիրուին անդամները սակայնոտ բար։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Անդրանիկ Հայճընլեանէն որ Փարիզ կը գտնուի իր հասցէն իմացնել Էնկիւրիէն նոր եկած Artin Mardinian֊ին. 20 Rue Rodier Paris.

Վարձու սենեակ

Դիմել՝ Ժապէլի պայմանով, փոքր տիկնոջ պիսէթի փազարին անմիջապէս կից։ Դիմել՝ Լեւոն Ջանիկեանի, 12 Rue Elie, Gentilly, (Seine).

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմի, Հաճեաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անասթաս.ի, Թագսիմ, կռիւ եւ շարքըներ, գեղչեալ գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպաստավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-
Métro Belleville : Tramway 5 et

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : N-rd 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30–7.30—կիրակի եւ տօն օրեր

ՁԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ. ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ
ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ՝ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒ

*Ժամագործ Մինաս 2, Վարպետ բժիշկը 3, Զարշըլը Աբդի 3, Լինի 3, Արշին մալ ալան 4, Սեւ թէֆ ճերմակ 3, Կրտցիէլլա 8, Ղազ 10, Տղու հոգիները 6, Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգահան 3, 10.25, Շողոքորթը 5, Աբու լալա 5, 7.50, 20, Լոյս զուարթ 3, Դանի անկուտիները 2.50, Ատոյշ 5, Երանոս աղբար 2, Պաշտոնեան 2, Կոյսի մը օրագիրը 5, Հարուածը 3, Ալտամ Հէքեաթներու 3, Սրտի 5, Ծանո՛ր ղբեղ 6, Զարլսթօն 1,50, Եօթը պատմուածքներ 5, Աղջիկը 20, Տօքթ. Մ'որի վրէժը 4, Թահրա պէյ 5, Փարոսի պահակը 2, Երկու խուլեր 2.50, Պէպէքօ 10, Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր 2, Արսէն Լիւպէն 18, Ռաֆայէլ 18, Համլէթ 10, Օթէլլօ 10, Տրիլպի Կարապետ, 4, Լէզլէպիճի 5, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 1, Քերթուածները 5, Խաղիւղի քնաշրջիկը 10, Աւազակապետը 30, Երեքհատորեակ, Երեք ղբայր 6, Ինքնուսուցիչ գրուցատրութիւն 10, Ովասիս 20, Մամոյ 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Հէքիմարան 50, Մատեան Մանկանց 50, Հարսնիքը 20, Ճամբորդը 20, ՇԱՆԹի Կինը 6, Դարձը 8, Դերասանի Կայսրը 10, ՕՏԵԱՆԷ, ՉՕՀՐԱՊԻ ամբողջ գործերը, Արշակ Բ. 4, Լոյսին տակ 5, Լը Պարթուլիէ 2, Նարուա 10, Զար Ոգի 10, Պատ 10, Արտիստը 20, Յակոբոս աղա 3, Թիւպերքիւլոզ 2.50, Վէներա 2, Ինչպէս նաեւ՝ ՉՈՒՀԱՃԵԱՆի Նոթատետրէն Ave Maria 2.50, Լա 2, Իրիկուն մը ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19, Կիրակի 9—12։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՔԹ. ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes. Paris. XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը հիւանդները ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթ, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

«LE FOYER FRANÇAIS»

Արդէն ծանօթ է իրբեւ հաստատութիւն մը, որուն նպատակն է՝ օտարներուն Ֆրանսերէն սորվեցնել ձրիօրէն, եւ դիւրացնել անոնց ստացական հպատակութիւնը։

Նախագահն է պ. փօլ Քէնլըվէ, որմէ յետոյ կուգան բազմաթիւ կարեւոր անձնաւորութիւններ։

Յառաջիկայ երկուշաբթի (3 Հոկտ.) կը վերաբացուի վարժարանը, 23 Rue Cujas, մէթրօ սկսն Միշել կամ Օտէոն։ Դասաւանդութիւնք տեղի կ'ունենան երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի իրիկունները ժամը 8.30էն 10։

Սոյն վարժարանին ուսուցիչն է փաստաբան պ. Թէլլալեան։ կը յանձնարարենք որ Հայերը օգտուին այս ձրի եւ պատեհ առիթէն։

Ք'ուզուի

ժամագործութիւն սորվիլ ուզող աշկերտ մը 16-18 տարեկան։ Դիմել՝ պէօճէնեանի 49 Rue Fondary, Paris (15e).

Ծախու է

հայ տպագրական գիրեր ու գործիքներ։ Դիմել՝ Նամակով D. Kévorkian֊ի, 312 Rue St. Jacques, Paris (5e).

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՈՒԷ

Գարակէօզեան հաստատութեան դերձակատան մէջ մէկ ու կէս տարի աշխատած տղայ մը՝ 17 տարեկան՝ կը փափաքի փարիզի մէջ դերձակ վարպետի մը քով աշխատիլ։ Գրել՝ Foyer Howard Karagheusian, la Gaudinière, la Ville-aux-Clercs, (L. et Ch.).

ՁԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍ

Առաջին անգամ ըլլալով ուած է փոն սը շեֆիլտ հայկական ձաշարան կան եւ արեւելեան բարակուրներ եւ անոթներ սարկութիւն։

Յ. ՄԱՍՍԻՍ

ՍԱԿԱՐԱՆ

30 Սեպտեմբեր 192

ԴՐԱՄ ՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի)	100 Mark
Թրքական Ոգի.	L. Tq
Թրք. ոսկի	»
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100 հատ	Léva
Տրախմի »	Drachme
Լիր »	» Lire
Պելժ. ֆրանք	» Frc. Belge
Զուից. »	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատ	Ley
Չերվոնեց	(10 Roubles

ԱՐԺԵՔՈՒՆԴ

Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	1 Cr. Foncier
»	II »
»	III »
Ռումելի երկնդ.	Lots turcs

IMPRIMERIE - MASSIS
208bis, Rue Lafayette
Le Gérant : H. TE

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

2 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 456

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՐ ԽՕՍՔ

ՄԵՆՔ ՄԵԶԻ

Տարուէ տարի ժողովրդականացնելով «Դաշնակցութեան Օր»ը, մեր Մարմինները կը հետապնդեն քանի մը նպատակներ.

1. Տարին մէկ անգամ յիշատակի տօն մը կատարել այն բոլոր ազգամիկներուն համար — մտքի ու բազուկի հերոսներ — որոնք ինկան հայկական ազատագրութեան ճամբուն վրայ:

Նե՛ղ, հատուածական խնդիր չկայ այստեղ, եւ մեզի համար յարգելի են բոլոր անոնք որ ճիգ մը նուիրած են այդ բարձրագոյն երկունքին:

2. Յարգելով եւ փառաբանելով զոհերը, արծարծել, վերաթարմացնել անոնց գաւանանքն ու աշխատանքը, ստեղծել ներշնչման պահ մը: Ճառագայթ մը փրցնել անոնց հոգիներէն եւ տարածել ամբողջ բազմութիւններու վրայ:

3. Ցեւտադարձ ակնարկ մը նետելով կարուած ճամբուն վրայ, իմանալ չարն ու բարին, եւ նոր ու աւելի ամուր հատքով փարիլ գործի:

4. Հանդէսներով, առենախօսութիւններով եւ հրատարակութիւններով ժողովրդական լայն խաւերուն բացատրել Դաշնակցութեան առաջադրութիւնները: Կարճ խօսքով՝ մանրել, ժողովրդականացնել անոր գաղափարներն ու գործերը, որոնց մասին ծուռ կամ կիսկատար ծանօթութիւններ ունին շատերը, մինչեւ անգամ ընկերներ:

5. Իւրաքանչիւր տարի յստակ եւ թանձրացեալ ձեւով ներկայացնել այն անմիջական հոգերը, որ կը բխին օրուան պահանջներէն, հետեւաբար եւ կը զբաղեցնեն Դաշնակցութիւնը:

6. Ու վերջապէս, նոյն այդ աշխատանքին իրագործման համար, աւելի եռանդուն գործունէութեան մղել Դաշնակցական շարքերը եւ բոլոր անոնք որ կը հաւատան մեր գաղափարներուն եւ ուժին:

Որոշուած՝ 1924ին, 10րդ Ընդհ. ժողովին կողմէ, «Դաշնակցութեան Օր»ը դարձեր է արդէն ժողովրդական տաբեդարձ մը:

Ամէն տարի այս շրջանին, այդ Օրը կը տօնուի աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, ուր որ հայկական համրանք եւ դաշնակցական փեթակ մը կայ: Բացի Հայաստան աշխարհէն, ուր մարդիկ իրենց սրտի կը հառաչեն եւ կը մռնչեն, բանտերու անկինը, աքսորի մէջ, կամ իրենց տունը, միշտ սպասելով լաւագոյն օրերու:

Ու տարուէ տարի, աւելի բազմամարդ եւ աւելի հանդիսաւոր կը դառնան համախմբումները: Քանի կը տեւեն այս մայր օրերը, այնքան անձկութեամբ կը հեւան ոչ միայն մեր շարքերը, այլ եւ բազմութիւն մը համակիրներու եւ այսպէս կոչուած չէզոքներու, որոնք չեն խօսիր, սակայն կը խոստովանին թէ չունինք ուրիշ ուժ, բայց եթէ մեր սեփական բազուկը:

Դաշնակցութիւնը շատ սիրով տիղի կուտար, եթէ գտնուէր այդ ուժը, աւելի համապատասխան՝ հայ ժողովուրդի տենչերուն, աւելի անձնուէր եւ հզօր:

Անոնք որ հերոս Անդրանիկի անունով կ'երդնուն այսօր, պէտք է խոստովանին թէ այդպիսի տիպարները երկինքէն չեն իյնար, ոչ ալ պողոտաներուն վրայ կը բուսնին: Անոնք ժամանգորդն են տառապանքի, յեղափոխական ընդվզումի եւ անկոտրում պայքարի սերունդի մը: Մէկ մասնիկը՝ մարտական աննկուն պայքարի սերունդի մը: Մէկ մասնիկը՝ մարտական ամուր կազմակերպութեան մը, որ կը խորհի, կը մաքառի, յաճախ կը վրիպի, բայց եւ այնպէս կը շնչէ ու կը գործէ մինչեւ վերջնական նպատակը:

Եւ քանի այս ժողովուրդը Անդրանիկներ կրնայ արտադրել, ցաւալի է դաս մը մարդոց վայնասունը, հայկական դատի ձախողման մասին:

Անդրանիկը փառաբանած ատեն, կարելի չէ մէկդի դնել անոր գաղափարներն ու մղած կռիւները, անոր գաւանանքն ու գործը: Այլապէս, ողբալի գաւեշտ մը պիտի դառնային բոլոր օրհներգութիւններն ու սգահանդէսները: Զմոռնանք, չմոռնանք, բարեկամներ, հերոսին վերջին աղաղակը, հոգեվարքի պահուն.

— փափաքս անկատար մնաց... կը մեռնիմ կիսատ ձգած գործս...

Քստմնելի զուգադիպութեամբ մը, ճիշտ այն պահուն ուր հերոս մը կ'ողբանք եւ «Դաշնակցութեան Օր»ը կը տօնենք, եւրեւանէն կը հասնին ըմբոստացուցիչ լուրեր՝ նոր ձերբակալութեանց մասին: Հարիւրաւորներ՝ բանտարկուած կամ աքսորուած:

Քառասուն տարիէ ի վեր վարժուեր էինք թուրքիայէն լսելու նման գոյժեր: Այսօր հայրենիքի զաւակները արիւնարցունք կուլան իրենց իսկ ազգակից իշխանաւորներու ձեռքով . . . :

Երանի՛ թէ կարենային ապացուցանել որ այս բոլորը կ'ըլլան Դաշնակցութեան «դաւադրական գործունէութեան» հետեւանքով: Ամերիկեան Նպաստամատոյցի պաշտօնեաներ, տասնեակ տարեկան պատանիներ, ուսուցիչներ եւ գիւղատնտեսներ, սպաներ եւ զինուորներ, — այս բոլորը՝ դաւադիր Դաշնակցութեան ձեռքին մէջ...:

Մինչդեռ, ինչ որ տեղի կ'ունենայ — աւելորդ անգամ մըն ալ կ'ապացուցանէ թէ՝ բռնութիւնը սանձարձակ չոքեր է հայ ժողովուրդի մէջքին. եւ հետեւաբար, աւելի քան երբեք անհրաժեշտ է բոլոր յեղափոխականներու եւ հայրենասէրներու Դաշնակցութիւն մը:

Շ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՄԻԱՅՆ ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ ՄԷՋ 118 ՀՈԳԻ, ՈՐՈՆՑ 25Ը ՍԱՍՈՒՆՑԻ

ՄՕՏ ՀԱԶԱՐ ՏՈՒՆ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԱԾ

Երէկ հրատարակեցինք Հայաստանի մէջ կատարուած նոր ձերբակալութեանց առաջին լուրը, որ երեւանէն հաղորդուած էր Օգոստոս 10 Թուականով:

Ստորեւ կ'արտատպենք *Դրօշակի* Թղթակցութեան երկրորդ մասը, ընթերցողին ձգելով ամէն խորհրդածութիւն: Ինչպէս գրած էինք, ձերբակալութիւնները սկսած են յուլիս 30ին: Առաջին լուրը առնծին յիշելով իւրաքանչիւր քաղաքի զոհերու Թիւը, կը ներկայացնէր ջամագուժար 252 հոգի, առանց հաշուելու Ամերիկեան Նպաստամատոյցի պաշտօնեաները եւ շարք մը գինուորականներ եւ գիւղացիներ, որոնց Թիւը կը հասնէր 150ի: «Այն Թիւը որ ձեզ գրեր էի, այժմ ինգապատկուած է», կ'ըսէ Օգոստոս 22 Թուակիր նամակը.

ԵՐԵՒԱՆ, 22 Օգոստոս

. . . Նախորդ նամակով ձեզ յայտնեցինք Հայաստանում եւ ընդհանրապէս խորհրդային աշխարհում կատարուող զանգուածային ձերբակալութիւնների մասին: Այն Թիւը, որ ձեզ գրել էի, այսօր ինգապատկուած է: Հայաստանի Թէ՛ կենտրոնի եւ Թէ՛ շրջանների բոլոր բանտերը լեփ լեցուն են քաղաքական բանտարկեալներով: Բրէական բաժիններից հարիւրներով ազատում են, քաղաքական բանտարկեալներին տեղ բանալու համար: Կարգադրուած է շտապ կերպով Ջալալօղլում մի մեծ շէնք վերածել բանտի: Տեղումս չէ. կիսատների համար կառուցուող շէնքը եւս պիտի յատկացւի բանտարկեալներին:

Շրջաններում բանտարկեալներին տալիս են միայն մէկուկէս ֆունտ հաց եւ ուրիշ ոչինչ:

Նրանք, ովքեր անկուսակցական են եւ մի քիչ յարգանք են վայելում իրենց շրջաններում, բոլորը ձերբակալուած են: Շրջաններում աչքի ընկնող մարդ չի մնացել: Կան ընտանիքներ, որոնց 16 տարեկանից բարձր տղամարդիկ, 2—3 հոգի, ձերբակալուած են: Միայն վաղարշապատի գաւառից ձերբակալուած են 118 հոգի, որոնցից 25ը Սասունցիներ. Զոլոն եւ ուրիշները: Ոչ մէկը չի համարձակւում հեռանալ քաղաքից կամ գիւղից, այլապէս ձերբակալւում է:

1921 Թուից մինչեւ այսօր Հայաստանում նման դէպքեր չէին պատահած:

Փոքրիկ Ղամարլուի շրջանից ձերբակալուած են 33 հոգի: Քաղաքի մէջ ձերբակալուած են 6 հոգի: Ձերբակալուած են շրջանային բոլոր գիւղատնտեսները եւ ուսուցիչների մեծ մասը: Դեռ շարունակւում են ձերբակալութիւնները: Օր չի լինում, որ շրջաններից լուրեր չհասնեն նոր ձերբակալութիւնների մասին: Քիչ չէ խուզարկութիւնների թիւը: Մի քանի դէպքում ձերբակալողի եւ ձերբակալողների միջեւ ընդհարում է տեղի ունեցել:

Շարունակ խուզարկութիւններ են լինում: Քանդում են տների յատակը, պատը եւն. այնպէս, որ խուզարկած տները կարիք են զգում վերանորոգման: Խուզարկել են մօտ հազար տուն, բայց իրենց ցանկացածը չեն գտել:

Տաճկահայ նոր կոմիտիսանները շատ են լեցուած տաճկահայութեան դէմ: Հրանտ Կարինեանը (Վանեցի) իրենց բլիթի ժողովում առաջարկում է ամենախիստ միջոցներ ձեռք առնել Տաճկահայերի դէմ, որովհետեւ նրանք խորհրդային իշխանութեան ամենամեծ թշնամիներն են: Ուրիշ տաճկահայ կոմունիստների հետ վէճի բռնուած ժամանակ, խիստ ծեծւում է Հրանտ Կարինեանը:

Օգոստոս 17ին երեսուն հոգի դաղտնի ուղարկուած են Թիֆլիս, առանց յայտնելու նրանց հարազատներին: Բանտերի եւ Չեկայի առջեւ այնպիսի մեծ պոչ է կազմւում, որ մէկին հինգ ժամից հազիւ է հերթ հասնում ճաշ տալու համար: Թէ շրջաններում եւ թէ Երեւանում ճաշը ընդունում են շաբաթական երկու անգամ. իսկ տեսակցութեան մասին ոչ մի խօսք: Ձերբակալուածների ընտանիքները շատ ծանր վիճակում են: Ընտանիքներ կան 6—7 հոգուց բաղկացած, որոնք մնում են քաղցից: Ծանր վիճակի մէջ են նաեւ աքսորականների ընտանիքները:

Ալիւր չլինելու պատճառով, քաղաքում 20—30 մասնաւոր փուռեր փակւել են: Յորեների գինը 1 ր. 80 կոպէկից բարձրացել 2 ր. 80 կ.ի: Ամէն ինչ Թանկանում է օրէց օր: Անապատատեղ երեխաների Թիւը օրէց օր շատանում է եւ դրանց մէջ եղած աղէտները պոռնկութեամբ են պարապում:

Քաղաքներում եւ գիւղերում ժողովներ են գումարում եւ պահանջում են զէնքերը յանձնել, մինչդեռ իրենց քթի տակ Շարուրի Թուրքերը շատ հապճեպով զինւում են:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՆԱԻԱՋՆԵՐՈՒ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրբաթ կէսօրին Թուլօնի աղեւ խարսխած «Էրնէսթ-Ռընան» զրահապատ յածանաւի նաւաստիները սերժեցին սեղան նստիլ, երբ ճաշի զանգակը հնչեց: Նաւաղներէն ոմանք նախատական խօսքեր ըրին սպաներու հասցէին: Այս ցոյցը համախմբական բնոյթ ունէր: Հրամանատարը ձերբակալել տուաւ 50 նաւաղներ և անոնց 4 պետերը, որոնք յածանաւի բանտին մէջ արդելափակեց:

Թուլօնի բանտարկեալ նաւաղներու ապստամբութեան մասին գրեցինք երէկ: Նոր տեղեկութիւններու համաձայն, ըմբոստութեան պատճառն է բանտարկեալներէն մաս մը Մալթայուքէի բանտը փոխադրելու որոշումը: Բանտարկեալները օրական 5—6 ժամ տարապարհակ աշխատանք կը կատարեն: Այդ ձեւով յաջողած էին կարգ մը գործիքներ ձեռք անցընել եւ խորտակել միջնորմ մը: Ամէն խցիկի մէջ 12 հոգի կայ, առաջին միջնորմը քանդուելէ յետոյ, միւսները կը միանան եւ հետզհետէ ձեղունն ալ ծակելով 78 բանտարկեալներ իրարու հետ հաղորդակցութեան մէջ կը մտնեն: Ափիւնի մէջ թաղուած ճերմակեղէններ՝ իբրեւ կարմիր դրօշ կը բարձրացնեն եւ «Էնթէրնասիոնալ»ը կ'երգեն: Դիշերը կարելի կ'ըլլայ ձերբակալել 24 հոգի. անօթութիւնն ու անքնութիւնը կը ստիպեն մնացեալ 54 հոգին անձնատուր ըլլալ առաւօտուն: Բոլորն ալ ձեռնակապերով կը փոխադրուին նոր բանտը:

Ձ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՔ ՀԻՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ, Ս. ՋԱՒԱՐԵԱՆ, ՌՈՒՍՏՈՄ (Ստ. Ջօրեան)

(Դաշնակցութեան Ծրուան առթիւ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ֆրանսիա դաշինք?

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի դիւանագիտական աշխատակիցը կը գրէ Թէ Մոսկուայի մէջ տարօրինակ գաղափարներ ունին վերջերս Խորհրդային Միութեան կողմէ Ֆրանսայի առաջարկուած ոչ-յարձակողական դաշինքին մասին: Այսպէս, մտադրութիւն կայ Ֆրանսայէն պահանջելու երեք պարտաւորութիւններ, զորս կարելի չէ հաշտեցնել իր Ազգերու Դաշնակցութեան անդամի հանգամանքին հետ: Անոնք են՝

1.— Ֆրանսա պէտք է ուխտէ չէզոքութիւն պահել Խորհրդային Միութեան մղած բոլոր պատերազմներուն մէջ, բացի Լեհաստանի հետ պատերազմէ մը:

2.— Ֆրանսա բացարձակապէս պէտք է ճանչնայ Խորհրդային Միութեան ներկայ սահմանները, մէջն ըլլալով գրաւուած երկիրները, ինչպէս կովկասի Հանրապետութիւնները, որոնք, իակառակ իրենց բնակիչներու ազգային ձգտումներուն, գինուորական գրաւումի եւ աիւ ու սարսափի վարչածեւի մը ենթարկուած են:

3.— Ֆրանսա պէտք է խոստանայ չմասնակցիլ ոեւէ տնտեսական միջոցի Խորհրդային Միութեան դէմ, ինչպէս պոյքօթի կամ պաշարումի մը, նոյն իսկ եթէ յանձնարարուի Ազգերու Դաշնակցութենէն: Ուրիշ խօսքով, Ֆրանսա յանձնառու պիտի ըլլայ իր վէթօն դնելու ժրնեւի կողմէ ձեռք առնուելիք այս կարգի ոեւէ միջոցի դէմ:

Մոսկուայի մէջ կը խօսուի նաեւ Թէ Ֆրանքւխորհրդային խառն յանձնաժողով մը պիտի կազմուի՝ վիճաբանութեան ենթարկելու համար այն բոլոր դժուարութիւնները, որոնք կրնան ծագիլ երկու երկիրներուն միջեւ, սակայն զանոնք կարգադրելու իրաւասութիւն պիտի չունենայ: Արդ, յայտնի է Թէ Մոսկուա հակառակեցաւ Միջազգային Ատեանի իրաւարարութեան:

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի աշխատակիցը չի տար իր լուրերուն աղբիւրը:

Ցեղափոխութեան տասնամեակը

«Թայմզ»ի ռիկայի Թղթակիցը կը հետագրէ.— *Քաղաքական Բիւրօն հրահանգած է խորհրդային կառավարութեան եւ համայնավար կուսակցութեան զանազան կազմակերպութեանց, որ իրենց կարելին ընեն՝ պոլշեւիկեան յեղափոխութեան տասնամեակի տօնախմբութիւնը օգտագործելու՝ Թէ երկրի եւ Թէ արտասահմանի գանգուածներուն մէջ խորհրդային կառավարութեան հմայքը բարձրացնելու համար:*

Մեծ գումարներ տրամադրուած են՝ լայն գրգռութիւն եւ համայնավարական ցոյցեր ընելու համար Եւրոպայի, Ափրիկէի եւ Ասիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ: «Իզվեստիա» կ'ըսէ Թէ 1200 հիւրեր հրաւիրուած են՝ հանդէսներուն ներկայ ըլլալու համար: Ասոնք Մոսկուա եւ Լենինկրատ պիտի ճոխ երեք շաբաթ եւ իրենց ծախքերը պիտի հոգայ պետական մնտուկը: Պիտի այցելեն նաեւ Խորհրդային Միութեան գանազան շրջանները: Հրաւէրներ ղրկուած են յանուն կարմիր սէնտիքաներու, մարզական միութիւններու, գործակցականներու եւլն.: Հրաւէրները ուղղուած են Թէ օտար կազմակերպութեանց եւ Թէ անհատներու: Հրաւիրեալներուն մէջ են Հնդկաստանի, Հնդկաչինի, Արաբիոյ, Եգիպտոսի, Հիւսիսային եւ Հարաւային Ափրիկէի ազգայնական շարժումներու վարիչները: Վաթսուն մասնաւոր պատուիրակներ կը սպասուին Անգլիայէն, 60 Գերմանիայէն, 50 Միացեալ Նահանգներէն եւ 30 Ֆրանսայէն:

Հոկտեմբերին եւ Նոյեմբերին մասնաւոր պրոպագանդի «Ցուցահանդէսներ» պիտի սարքուին մասնաւորապէս Պերլինի, Փարիզի, Լենկիւրիի եւ Նիւ Եօրքի մէջ, ցոյց տալու համար Խորհրդային Միութեան մէջ ձեռք բերուած արդիւնքները: «Ճամբորդող խմբակներ» պիտի այցելեն Վիեննա, Փրակա, Պեռն, Աթէնք, Պոլիս, Թէհրան, Թոքիօ, Սթոքհոլմ եւ Շիքակօ: Յիշեալ քաղաքները պիտի ղրկուին մասնաւոր գործիչներ, որոնք ցուցահանդէսները բացատրելու պատրուակին տակ պոլշեւիկեան քարոզութիւններ պիտի ընեն:

Վերջը շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ

ՓԱ՛ՌՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ ԻՆԿԱԾ ԲՈԼՈՐ ՌԱՋՄԻԿՆԵՐՈՎ

ՕՐՈՒԱՆ ԻՄԱՍՏԸ

Երեք տարիէ ի վեր է, որ գեղեցիկ միտքը յղացուած է Ի. Բ. Դաշնակցութեան յատկացնելու, հաստատելու «Դաշնակցութեան Օր»ը, հոկտեմբերի սկիզբը:

«Դաշնակցութեան Օր»ը ծանն է հայ ժողովուրդի մարտական սերունդին: Իւրաքանչիւր անգամ խորին երկիւղածութեամբ եւ անհուն խանդավառութեամբ կ'ողջունէ այդ Օրը, որ իրեն համար աշխարհի ամէնէն կարեւոր ծաներէն մէկը կը համարուի:

Այս անցողակի շրջանը, որուն մէջ կ'ապրին Դաշնակցութիւնը եւ անոր բազմաճիւղ գանգուածները, տեսակ մը վերակազդուրման եւ վերանորոգութեան շրջան է:

Հ. Բ. Դաշնակցութիւնը, քանի մը տասնեակ տարիներու անընդհատ կռիւներէն ու պայքարներէն յետոյ, պէտք ունէր հանգստի եւ ինքնամփոփման, կազդուրելու համար իր շարքերը: Նահատակուած մտաւորականներու տեղ նորերը պիտի հասնէին, անհետացած մարտիկներու բացը պիտի լեցնէին մարտնչումի նորահաս հաւատաւորներ եւ առ հասարակ կուսակցութիւնը պիտի վերստանար իր նախկին ուժն ու տարողութիւնը:

Դաշնակից պետութիւններու կատարած գործը Հայաստանի հանդէպ, ինչպէս նաեւ յեղափոխական կոչուած օտար եւ հայանուն հոսանքներու կողմէ մեզի տրուած հարուածէն յետոյ, այնպիսի շփոթութիւն մը ստեղծուած էր մեր քաղաքական կեանքի եւ ըմբռնումներուն մէջ, որ նոյնիսկ մեր շարքերը շատ դժուարութեամբ կրնային յստակօրէն տեսնել թէ ինչ կատարուած էր: Շատեր այն կարծիքն ունէին թէ Դաշնակցութիւնը ստացած է այնպիսի մահացու հարուած մը որ իր գոյութիւնը պիտի դառնայ խնդրական ու չպիտի կարենայ բուժել իր վէրքերը եւ կրկին մտնել քաղաքական կռիւը: Սակայն երկար չտեւեց այս շփոթութեան շրջանը եւ կուսակցութիւնը ճնշագ անսասան: Ընդունելի գործունէութիւնը եւ քաղաքական ուղղութիւնը գերագոյն երաշխիքներն էին իր ապագայ ընելիքներուն եւ ուղղութեան: Հայկական քաղաքական հորիզոնին վրայ չերեւցաւ լուրջ հոսանք մը, որ հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարին լծուէր ու հաւատք ներշնչէր թէ՝ Դաշնակցութեան կիսատ թողած գործը ինք պիտի շարունակէ: Ընդհակառակն, օտար սուիններու օգնութեամբ Հայաստանի իշխանութիւնը յափշտակող խմբակը իր ազգադաւ գործունէութեամբ ապացոյցը տուաւ թէ հայ ազգային հաւաքականութեան ու անոր վերջնական ազատագրութեան ոխերիմ հակառակորդ մըն է:

Այս պարագան աւելի եւս շեշտեց Հ. Բ. Դաշնակցութեան կարեւորութիւնը եւ մեր շարքերէն անոնք որ պահ մը կը հաւատային թէ նորեկները այլ ճանապարհներով պիտի շարունակեն Դաշնակցութեան կիսատ թողած գործը, փորձով տեսան հակառակը եւ շատեր իրենց յոյսի խարխոյը նկատեցին Հ. Բ. Դաշնակցութիւնը ու չնչին բացառութեամբ կրկին բոլորուեցան անոր շուրջը:

Դէտ աւելին: Թրքահայերէն շատեր, որ կը կարծէին թէ խորհրդային մի ջոցով աստիճանաբար պիտի մօտենայինարեւմտահայութեան քաղաքական փրկութեան, փորձով տեսան թէ արեւմտահայ դատը այնպէս անելի է նորեկներուն համար որ ամէն ճիգ կը թափեն յուսահատեցնելու զանոնք եւ վերջնապէս ջնջելու զայն քաղաքական միջազգային սեղանէն եւ նոյնիսկ արեւմտահայերու սրտէն: Ամենաբիրտ հալածանքը սկսեցին անոր մտաւորականութեան եւ մարտնչող ուժերուն դէմ:

Այս պարագաներուն տակ, երբ արեւմտահայութիւնը իր թափառական վիճակէն ազատուելու եւ իր քաղաքական իրաւունքներուն տէր դառնալու կը ձգտի, աւելի քան երբեք, կը տեսնէ թէ Դաշնակցութիւնը միակն է, որ իր գենքի ու պայքարի քաղաքականութեամբ ամբողջապէս նուիրուած է անոր ձգտումներու իրականացման: Ալ խօսքով, Դաշնակցութիւնը ինքը ժողովուրդն է, իսկ մեր մարտնչող սերունդը՝ Դաշնակցութիւնը:

Այս ճշմարտութիւնը կուգայ մեզի ըսելու թէ՛ Դաշնակցութիւնը իբրեւ մեր մարտնչող սերունդի հաւաքական ուժն ու տենչականը, — թերեւս միակը, այն է, որ Հ. Բ. Դաշնակցութիւնը կը հանդիսանայ հայ ժողովուրդի ազգային իտէալին արտայայտիչը: Եւ քանի դեռ չէ իրականացած այդ մեծ իտէալը, ուրեմն եւ Դաշնակցութիւնը պիտի ունայ միշտ անպարտելի եւ անխոցելի: Իսկ հայ ժողովուրդը դեռ չէ հրաժարած իր իտէալէն, — անկախ եւ ամբողջական հայրենիք ստեղծելու նպատակէն: Թող ատոր համոզուի ամբողջ աշխարհը:

Ապացոյց՝ այն պայքարը որ կը մղուի երկրի մէջ եւ երկրէն դուրս:

Քանի մը խօսք երկրի մէջ մղուած պայքարի մասին:

Հայաստանի հայութիւնը յօշոտուած անվերջ պատերազմներու մէջ, խաբուած միջազգային դիւանագիտութենէն, լքուած ամէնէն, տնտեսապէս ծիւրած, ֆիզիքապէս յոգնած...

Այսպիսի պայմաններու մէջ խորհրդային իշխանութեան գալուստը փրկութեան փարոս մըն էր, որ ցոլաց ամէնուն աչքին: Սակայն շատ յուսախաբ եղան ամէնքը, տեսնելով, որ փրկարար փարոսը շատ էր խառնուսիկ եւ Հայաստանի նաւը սկսաւ զարնուիլ ատորներկրեայ ժայռերուն:

Հայաստանի նոր վարիչները, փոխանակ նկատի առնելու ժողովուրդին կենսական պահանջներն ու շահերը, ինկած ցնորամիտ երազներու ետեւէն, ոտնակոխ ըրին հայ ժողովուրդի ազգային բոլոր սրբութիւնները— եւ իրենց կոյր ու յաւատ քաղաքականութեամբ երկիրը դրին այնպիսի վիճակի մը մէջ, որ սկսաւ շնչահեղձ ըլլալ: Այլանդակ դիկտատուրան իր մահացու ճանկերով սեղմեց Հայաստանի կոկորդը:

Յուսախաբութեան հետ մէկտեղ, այդ վիճակը առաջ բերաւ ընդհանուր վհատութիւն, հոգիներու մէջ, յոռետեսութիւն ամէն բանի հանդէպ, կորուստ ինքնավստահութեան ու հաւատքի: Այդ բոլորին վրայ աւելցաւ Լօգանի անողոք հարուածը: Ամէնքը կարծեցին, թէ պատմութիւնն արդէն իր վերջին խօսքն ըսեր է եւ հայ ժողովուրդը դատապարտուած է ճակատագրի դառն քմահաճոյքին:

Այսպիսի պայմաններու մէջ էր, որ Դաշնակցութիւնը կրկին անդամ հաստատեց, թէ հայ ժողովուրդի նեղ օրերու հաւատարիմ ընկերն է: Կարճ ժամանակաշրջանի մը մէջ, Դաշնակցութիւնը յաջողեցաւ ոչ միայն վհատութեան առաջքն առնել, ոչ միայն վերահաստատել կորսուած հաւատքը, այլեւ պաշտպանելով ժողովուրդի տնտեսական, քաղաքական ու մարդկային իրաւունքները՝ նորէն վառ պահել յոյսը:

Աժան չի նստիր այդ պայքարը: Բայց Դաշնակցութիւնը բազմաթիւ անձնուէր ու հերոսական դրուագներով կը հասկցնէ հակառակորդին, թէ գիտէ արհամարհել ամէն վտանգ, թէ անխորտակելի պատնէշ չկայ իր ճամբուն վրայ: Ճիշտ այդ պատճառով ալ ժողովուրդը աւելի կը կապուի Դաշնակցութեան:

Բայց միայն այդ չէ:

Խորհրդային իշխանութիւնը չեղաւ այն ուժը, ուր ժողովուրդը տեսնէր ամբողջացումն ու միացումը մեր հայրենիքի երկու գլխաւոր հատուածներու՝ ռուսապատկան եւ թրքապատկան հողերուն:

Խուլ չէ Հայաստանի ժողովուրդը եւ կը լսէ, թէ ինչպիսի շնական եւ սխրագործ առաջարկներ կ'ընեն կարիճեաններ: Որպէսզի միանգամընդմիշտ ազատուին Միացեալ Հայաստանի գաղափարէն, անոնք առաջարկներ կը դնեն Հայաստանէն հեռացնել եւ ցրուել թրքահայ հատուածը, իբրեւ հիւանդոտ ազգախնամ...

Կոյր չէ Հայաստանի ժողովուրդը եւ կը տեսնէ, թէ ինչպէս կարմիր վարիչները իրենց անխելքութեամբ թոյլ տուած են որ օղակուի երկիրը ներսէն եւ դուրսէն, թշնամի տարրերով եւ կրկնակի վտանգուի իր ֆիզիքական գոյութիւնը: Ան կը զգայ, թէ ինչպէս իր շրջապատը անդադար կը զինուի, իսկ իր կառավարութիւնը ամենավարպետ միջոցներով զինաթափ կ'ընէ զինքը:

Հայաստանի ժողովուրդը օրէ օր կը հեռանի, թէ ինչպէս ներկայ իրաւակարգին չնորհիւ կ'իջնայ իր տնտեսութիւնը, կ'օտարանայ մշակոյթը եւ կը խախտուին իր բարոյական հիմքերը: Հայ ժողովուրդը շատ լաւ գիտէ, թէ հայ իշխանաւորները ինչպէս խուլ կը ձեւանան Ախալքալաքի, Ղարաբաղի եւ Նախիջեւանի հայութեան արդար պահանջին հանդէպ— Հայաստանին միանալ— եւ նոյնիսկ կ'աջակցի, որ Վրացին ու Թուրքը աւելի ամուր հաստատուին այդ գաւառներուն մէջ:

Այդ ամէնը, և դեռ ուրիշ պարագաներ չեն վրիպիր Հայաստանցիի սրատես աչքէն եւ ան ակներեւ կերպով կը տեսնէ այն ահաւոր վտանգը, որ կը սպասնայ իրեն, եթէ այսպէս շարունակուի:

Հայաստանցին մէկ բան ալ գիտէ՝ թէ կայ մէկը, որ նոյնպէս կը տեսնէ այդ ամէնը, որ արթուն պահակի դեր կը կատարէ, եչիհանդուրժելի այդ կացութեան:

Ան գիտէ, թէ Դաշնակցութեան գերագոյն նպատակն է հայ ժողովուրդը հասցնել ազգային անկախ պետականութեան, թէ միակ մտահոգութիւնն է այսօր՝ կազմակերպել իր ինքնապաշտպանութիւնը:

Այս բոլորը դիտնալով, երբ, տարուէ տարի «Դաշնակցութեան Օր»ը կը տօնենք, պիտի համոզուինք թէ որքա՛ն գօրանայ այդ կազմակերպութիւնը, այնքան պիտի դիւրանայ մեր ազատագրական պայքարը:

ԱՇՈՏ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

(Ջայն մը երկրէն)

Խորհրդային իշխանութիւնն առաջին օրէն իսկ, ոչ մէկ միջոցի առջեւ կանգ չառներ, Հայաստանի մէջ արմատախիլ ընելու համար Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը:

Հարկ չկայ ապացուցանելու, որ այդ բոլորը զուր ջանքեր են:

Եօթը տարիներու պատմութիւնը ցոյց տուաւ, որ Դաշնակցութիւնը երկրի մէջ մնացեր է անսասան եւ երթալով անոր արմատներն աւելի կը խորանան հայ ժողովուրդի սրտին մէջ եւ «դաշնակցական մտայնութիւնը» կը տիրապետէ:

Դաշնակցութեան ձայնը արդէն այնքան ուժգին կը հնչէ, որ նոյնիսկ անոր գաղափարներով վարակուած են իրենք կոմունիստները: Ատոր համոզուելու համար, բաւական է միայն ծանօթանալ այն մեղադրանքներուն, որ ուղղուած են ընդդիմադիրներուն դէմ:

Ո՞ւր է գաղտնիքը, որ իր պարտուած շրջանին եւ անոր պայմաններու մէջ իսկ, նորէն Դաշնակցութիւնն է յաղթանակողը:

Գլխաւոր եւ հիմնական պատճառը, — թերեւս միակը, այն է, որ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը կը հանդիսանայ հայ ժողովուրդի ազգային իտէալին արտայայտիչը: Եւ քանի դեռ չէ իրականացած այդ մեծ իտէալը, ուրեմն եւ Դաշնակցութիւնը պիտի ունայ միշտ անպարտելի եւ անխոցելի: Իսկ հայ ժողովուրդը դեռ չէ հրաժարած իր իտէալէն, — անկախ եւ ամբողջական հայրենիք ստեղծելու նպատակէն: Թող ատոր համոզուի ամբողջ աշխարհը:

Ապացոյց՝ այն պայքարը որ կը մղուի երկրի մէջ եւ երկրէն դուրս:

Քանի մը խօսք երկրի մէջ մղուած պայքարի մասին:

Հայաստանի հայութիւնը յօշոտուած անվերջ պատերազմներու մէջ, խաբուած միջազգային դիւանագիտութենէն, լքուած ամէնէն, տնտեսապէս ծիւրած, ֆիզիքապէս յոգնած...

Այսպիսի պայմաններու մէջ խորհրդային իշխանութեան գալուստը փրկութեան փարոս մըն էր, որ ցոլաց ամէնուն աչքին: Սակայն շատ յուսախաբ եղան ամէնքը, տեսնելով, որ փրկարար փարոսը շատ էր խառնուսիկ եւ Հայաստանի նաւը սկսաւ զարնուիլ ատորներկրեայ ժայռերուն:

Հայաստանի նոր վարիչները, փոխանակ նկատի առնելու ժողովուրդին կենսական պահանջներն ու շահերը, ինկած ցնորամիտ երազներու ետեւէն, ոտնակոխ ըրին հայ ժողովուրդի ազգային բոլոր սրբութիւնները— եւ իրենց կոյր ու յաւատ քաղաքականութեամբ երկիրը դրին այնպիսի վիճակի մը մէջ, որ սկսաւ շնչահեղձ ըլլալ: Այլանդակ դիկտատուրան իր մահացու ճանկերով սեղմեց Հայաստանի կոկորդը:

Յուսախաբութեան հետ մէկտեղ, այդ վիճակը առաջ բերաւ ընդհանուր վհատութիւն, հոգիներու մէջ, յոռետեսութիւն ամէն բանի հանդէպ, կորուստ ինքնավստահութեան ու հաւատքի: Այդ բոլորին վրայ աւելցաւ Լօգանի անողոք հարուածը: Ամէնքը կարծեցին, թէ պատմութիւնն արդէն իր վերջին խօսքն ըսեր է եւ հայ ժողովուրդը դատապարտուած է ճակատագրի դառն քմահաճոյքին:

Այսպիսի պայմաններու մէջ էր, որ Դաշնակցութիւնը կրկին անդամ հաստատեց, թէ հայ ժողովուրդի նեղ օրերու հաւատարիմ ընկերն է: Կարճ ժամանակաշրջանի մը մէջ, Դաշնակցութիւնը յաջողեցաւ ոչ միայն վհատութեան առաջքն առնել, ոչ միայն վերահաստատել կորսուած հաւատքը, այլեւ պաշտպանելով ժողովուրդի տնտեսական, քաղաքական ու մարդկային իրաւունքները՝ նորէն վառ պահել յոյսը:

Աժան չի նստիր այդ պայքարը: Բայց Դաշնակցութիւնը բազմաթիւ անձնուէր ու հերոսական դրուագներով կը հասկցնէ հակառակորդին, թէ գիտէ արհամարհել ամէն վտանգ, թէ անխորտակելի պատնէշ չկայ իր ճամբուն վրայ: Ճիշտ այդ պատճառով ալ ժողովուրդը աւելի կը կապուի Դաշնակցութեան:

Բայց միայն այդ չէ:

Խորհրդային իշխանութիւնը չեղաւ այն ուժը, ուր ժողովուրդը տեսնէր ամբողջացումն ու միացումը մեր հայրենիքի երկու գլխաւոր հատուածներու՝ ռուսապատկան եւ թրքապատկան հողերուն:

Խուլ չէ Հայաստանի ժողովուրդը եւ կը լսէ, թէ ինչպիսի շնական եւ սխրագործ առաջարկներ կ'ընեն կարիճեաններ: Որպէսզի միանգամընդմիշտ ազատուին Միացեալ Հայաստանի գաղափարէն, անոնք առաջարկներ կը դնեն Հայաստանէն հեռացնել եւ ցրուել թրքահայ հատուածը, իբրեւ հիւանդոտ ազգախնամ...

Կոյր չէ Հայաստանի ժողովուրդը եւ կը տեսնէ, թէ ինչպէս կարմիր վարիչները իրենց անխելքութեամբ թոյլ տուած են որ օղակուի երկիրը ներսէն եւ դուրսէն, թշնամի տարրերով եւ կրկնակի վտանգուի իր ֆիզիքական գոյութիւնը: Ան կը զգայ, թէ ինչպէս իր շրջապատը անդադար կը զինուի, իսկ իր կառավարութիւնը ամենավարպետ միջոցներով զինաթափ կ'ընէ զինքը:

Հայաստանի ժողովուրդը օրէ օր կը հեռանի, թէ ինչպէս ներկայ իրաւակարգին չնորհիւ կ'իջնայ իր տնտեսութիւնը, կ'օտարանայ մշակոյթը եւ կը խախտուին իր բարոյական հիմքերը: Հայ ժողովուրդը շատ լաւ գիտէ, թէ հայ իշխանաւորները ինչպէս խուլ կը ձեւանան Ախալքալաքի, Ղարաբաղի եւ Նախիջեւանի հայութեան արդար պահանջին հանդէպ— Հայաստանին միանալ— եւ նոյնիսկ կ'աջակցի, որ Վրացին ու Թուրքը աւելի ամուր հաստատուին այդ գաւառներուն մէջ:

Այդ ամէնը, և դեռ ուրիշ պարագաներ չեն վրիպիր Հայաստանցիի սրատես աչքէն եւ ան ակներեւ կերպով կը տեսնէ այն ահաւոր վտանգը, որ կը սպասնայ իրեն, եթէ այսպէս շարունակուի:

Հայաստանցին մէկ բան ալ գիտէ՝ թէ կայ մէկը, որ նոյնպէս կը տեսնէ այդ ամէնը, որ արթուն պահակի դեր կը կատարէ, եչիհանդուրժելի այդ կացութեան:

Ան գիտէ, թէ Դաշնակցութեան գերագոյն նպատակն է հայ ժողովուրդը հասցնել ազգային անկախ պետականութեան, թէ միակ մտահոգութիւնն է այսօր՝ կազմակերպել իր ինքնապաշտպանութիւնը:

Այս բոլորը դիտնալով, երբ, տարուէ տարի «Դաշնակցութեան Օր»ը կը տօնենք, պիտի համոզուինք թէ որքա՛ն գօրանայ այդ կազմակերպութիւնը, այնքան պիտի դիւրանայ մեր ազատագրական պայքարը:

ԱՇՈՏ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ ԳԱՅՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Պարսկաստանի արտաքին նախարարը կ'իմացնէ թէ, անցագրերու վերաբերեալ կոնսուլարին 24 դրդ. յօդուածը (որ սահմանապուխի իշխանութիւնները կ'արտօնէ վիզէ ընել Պարսկաստան մտնող օտարականներուն անցագրերը) ջնջուած է: Նախարարական խորհուրդին կողմէ տրուած որոշումով մը, յետ այսու բոլոր այն օտարականները որոնք կ'ուզեն Պարսկաստան մտնել, պարտին իրենց անցագրերը վիզէ ընել տալ Պարսկական դեսպանատունէ մը կամ հիւպատոսարանէ մը:

Ի՛ՆՉՈՒ ԵՒ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԻ

Հայաստանի նոր ներքակալութեանց առթիւ, ստորեւ բարեխանեանի գրքէն, «երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում» տատպենք քանի մը հատուածներ:

Իշխանեան Սոցիալ-Դեմոկրատ էր եւ Թունդ հակադաշնակ. Խորհրդային իշխանութեան հաստատման առաջին տարիներուն (1920—1921) երկու անգամ բանտ ինկաւ: Այդ առթիւ ան իր յուշերը, որոնց մէջ նկարագրած զարհուրելի տարբերութիւն չունի այսօրուան վիճակէն: «1921էն ի պէս բան չէր եղած», կ'ըսէ Դրօշակի խմբագիրն ալ:

Ամբողջ գիշեր շարունակ անհանգիստ շարժուձեւերի մէջ էի: Ցայլումէ էի, նստում, պառկում, նորից նստում, նորից քայլում և այդպէս անվերջ ձմեռուայ ցուրտ ու երկարատեւ գիշերը մի կերպ լուսացրի:

Առաւօտեան բանտարկեալները նորից խմբւում են չորս կողմս, նորից սկսւում է հարց ու փորձը. լուրը տարածւում է հարեւան կամերներում եւ այնտեղից էլ մարդիկ էին գալիս ժամս:

Ես հասկանում եմ բանտարկեալների հոգեբանութիւնը: Եթէ նորեկը օր ու գիշեր նորութիւններ պատմէ նրանց եւ նրանց բոլորի մասին կամ ամէն մէկին առանձին հազար ու մի ենթադրութիւններ յայտնէ՝ նրանց վիճակի կամ գլխին գալիքի վերաբերեալ, նրանք քար կտրած կը լսեն անկուշտ ախորժակով եւ անսպառ համբերութեամբ:

Այդպէս են բանտարկւած մարդիկ:

Ճիշտ այնպէս, ինչպէս մէկը մի շատ կարեւոր գործի համար ժամեր ու օրեր է հաշւում, թէ երբ կը ստանայ հեռագրական տեղեկութիւն կամ նամակ, այնպէս էլ բանտարկւած մարդը՝ աշխարհից կտրւած, չորս պատերի մէջ գերւած վիճակում, աչք անկած սպասում է, թէ կը գա՛յ մէկը, որը մի քիթ թարմ լուր կը բերէ իրեն սփոփող, իր վիճակի համար այս կամ այն նպատակաւոր նշանակութիւնը ունեցող. կը գայ այսօր կամ վաղը քննիչը իրեն հարց ու փորձ անելու, իր անմեղութեան մէջ համոզւելու եւ իրեն ազատելու համար մի ուրախ տեղեկութիւն հաղորդելու:

Եւ ինչո՞ւ են բանտարկել այդ խեղճերին:

Ահա մի շարք պատճառներ, որոնց մեղաւորում են, որպէս Դենիկինի զօրքի սպաների:

— Ի՞նչ մեղաւոր ենք մենք,— դառն գանգատւում էր ինձ մի Արմաւիրցի հայ սպայ,— որ լինելով հիւսիսային կովկասում, Դենիկինի հրամանով վերցրել են մեզ, որպէս ռուսական զօրքի սպաների եւ կազմակերպել իրանց զօրամասերի մէջ: Դենիկինի վտխարէն բոլշեւիկները լինէին այնտեղ տւեալ ժամանակին, մենք կը ծառայէինք նրանց քանակւում: Մի՞թէ Դենիկինի զօրքում լինել, նշանակում է հոդով, գաղափարով Դենիկինին կողմնակից լինել: Որ մենք ներքուստ ոչ մի կապ ու յարաբերութիւն չենք ունեցել Դենիկինի գործի հետ, թող ապացոյց ծառայէ այն հանգամանքը, որ մենք, մի խումբ հայ սպաներ, յարմար առիթով թողել ու փախել ենք այնտեղից, եկել Հայաստան մեր հայրենիքին ծառայելու համար: Մի՞թէ այս փաստը բաւական չէ, որ մենք Դենիկինեան լինել չէինք կարող:

Ահա հինգ գիւղաքիներ՝ երեւանից ոչ հեռու, էջմիածնի գաւառի Փարաքար գիւղից բռնած բերած, երկուսը ուսուցիչ, մէկը կօօպերատիւ գործիչ, միւս երկուսն էլ մասնաւոր մարդիկ:

— Ախր ի՞նչ է մեր մեղքը,— պատմում են նրանք իրանց ցաւերի մասին, մէկը միւսին լրացնելով,— որ շաբաթներով փթեցնում են մեզ ատեղ առանց հարցաքննութեան: Երեւակայեցէք, պ. Իշխանեան, մեզ մեղադրում են նրա մէջ, որ երբ երեւանից լուր է հասնում Փարաքար, որով հաղորդում էր, որ մեր նախկին իշխանատեղի է տւել իր լիազորները խորհրդային իշխանութեան եւ այսուհետեւ մեր երկրները լինելու են բոլշեւիկեան իբր թէ այդ ժամանակւած գիւղացիներից մէկը, ժապետ Գ., բարձր ձայնով է. «Խեղճ Հայաստան, դրից կորցրեցիր անկախութիւնդ, նորից քո տէրերը տարձան», եւ որ իբր մենք ձագանգում ենք այդ խօսքերը ասելով. «Այո՛, խեղճ Հայաստան»: Ահա մեր այս տխուր դէմ բարդւած ամբողջ գրանքը: Մեզ ասում են, թէ դաշնակցականներ էք, որ պիտի խօսքեր էք ասել:

— Աստւած վկայ եւ պիտի խօսքեր չեմ ասել,— բերց ուսուցիչ Գ. —եթէ ինձ էլ այդպէս լինէր, նորն է, չէի ասի զգուշանալու համար, որովհետեւ այնտեղ կայ էին գիւղական ցնծրոնք նոր տէրերին դուր գալու համար ատոր մասնակից կ'անէին: Եւ այժմ տեսնում եմ թշնամի մարդու լրտեսին զոհ գարձած նստել են մի տեղ, թողնելով մեր ընտանիները անտէր ու քաղցած կի մէջ: Մեր ամբողջ գիւղում —շարունակեց ուսուցիչը— բիւրաւոր ատորագրութիւններ համախոհական են նեղիչ ատեղի «Զնկալին», որ գացիները միաբերան կը են մեզ համար, որ ոչինչ ունակ գործ չենք կատարել հրդային իշխանութեան Բայց էլի ոչ մի հետեւանք նեցաւ մինչեւ այժմ այդ խօսականը, չնայելով որ քննիչը մեր անմեղութիւնը պացուցելու համար միակ ցը գիւղացիների հաւաքական վկայութիւնն էր համարում սացեք, ա՛յս է նրանց պատճառ արդարութիւնը, պէ՛ս են նրանք գիւղացիները շահերը պաշտպանում, երբ համարհում են մի ամբողջ վկայութիւն՝ իրանց գացիների անմեղութեան չէնց այն արիկան, որ մեր մասին, այժմ համբաւ փարաքարի գիւղական նախագահ, ստացել է վարձատրութիւն իր ատոր մատնութեան համար

. . . — Բանտային թիւնը ոչինչ չի անում տարկեալների մասին,— բերից միւս թախտ ունեցող բեանը՝ Թարվերդեան —շատ քչերը կան մեզնից ատանում են դրսից սպիտղէն եւ ճաշ: Ի՞նչպէս անեն պա այն խեղճերը, որոնք նեն դուրսը ոչ ոք, ոչ մի զատ կամ բարեկամ, Հայաստանի ուրիշ մասերից Անդրկովկասի հեռուր վից. նրանք դրսից բացակապէս ոչինչ չեն ստանում բեք չեն փոխում իրանց տակհղէնը, տատապում են տուժութեան մէջ, դրա էլ լիքն է մեր կամերը գոմիջատներով, դուք ինքներ կ'ապրէք ու կը տեսնէք տւելի քը,— Աստւած ձայ մարէ դա: Այսօր կ'սորից տեսնէք, թէ ինչ են ասլիս խեղճերին: Ամէն մէկին են մի-մի փունտ հաց— երեք քառորդ, երբեմն էլ փունտ—ամենավատ տեսակ յաճախ ուղղակի ուտել նում, եւ չըլի՞ նման հոդ համ ուտել: Ահա է բանտարկեալի ամբողջ կերակուրը 24 ընթացքում:

ԿԵՆՍԱԿԱՆ ՎԱՂՎԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԵՐՔԱՆԸ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հայ ժողովրդի ներքին պատմության մեջ 1925 թվականը նշանավոր է նրանով, որ այդ տարի Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Կենտկոմի առաջին քարտուղար ընկեր Ա. Ի. Միկոյանը Մոսկվայում կայացած Լենինի մահվան հինգերորդ տարելիցին նվիրված հանդիսավոր նիստում հանդես եկավ «Լենինը և հայ ժողովուրդը» զեկուցումով։ Այդ զեկուցումը, որ տպագրվեց «Կոմունիստ» թերթի հոկտեմբերյան համարում, մեծ ազդեցություն գործեց հայ ժողովրդի վրա։ Ընկեր Միկոյանը ցույց տվեց, թե ինչպես Լենինի ղեկավարությամբ և նրա անմիջական օգնությամբ հայ ժողովուրդը ազատագրվեց ցարական լծից, ինչպես նա ստեղծեց իր պետականությունը, ինչպես նա ոտքի կանգնեցրեց տնտեսությունը, մշակույթը, ինչպես նա ստեղծեց իր սեփական սովետական գրականությունը, ինչպես նա ստեղծեց իր սեփական սովետական արվեստը։ Ընկեր Միկոյանը ցույց տվեց, թե ինչպես հայ ժողովուրդը Լենինի ղեկավարության ներքո ստեղծեց իր սեփական սովետական պետականությունը, ինչպես նա ոտքի կանգնեցրեց տնտեսությունը, մշակույթը, ինչպես նա ստեղծեց իր սեփական սովետական գրականությունը, ինչպես նա ստեղծեց իր սեփական սովետական արվեստը։

Ընկեր Միկոյանի զեկուցումը մեծ հետաքրքրությամբ ընդունեցին հայ ժողովրդի ներկայացուցիչները։ Ընկեր Միկոյանի զեկուցումը ամբողջությամբ տպագրվեց «Կոմունիստ» թերթի հոկտեմբերյան համարում։

Ընկեր Միկոյանի զեկուցումը մեծ հետաքրքրությամբ ընդունեցին հայ ժողովրդի ներկայացուցիչները։ Ընկեր Միկոյանի զեկուցումը ամբողջությամբ տպագրվեց «Կոմունիստ» թերթի հոկտեմբերյան համարում։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԵՐՔԱՆԸ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հայ ժողովրդի ներքին պատմության մեջ 1925 թվականը նշանավոր է նրանով, որ այդ տարի Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Կենտկոմի առաջին քարտուղար ընկեր Ա. Ի. Միկոյանը Մոսկվայում կայացած Լենինի մահվան հինգերորդ տարելիցին նվիրված հանդիսավոր նիստում հանդես եկավ «Լենինը և հայ ժողովուրդը» զեկուցումով։ Այդ զեկուցումը, որ տպագրվեց «Կոմունիստ» թերթի հոկտեմբերյան համարում, մեծ ազդեցություն գործեց հայ ժողովրդի վրա։ Ընկեր Միկոյանը ցույց տվեց, թե ինչպես Լենինի ղեկավարությամբ և նրա անմիջական օգնությամբ հայ ժողովուրդը ազատագրվեց ցարական լծից, ինչպես նա ստեղծեց իր պետականությունը, ինչպես նա ոտքի կանգնեցրեց տնտեսությունը, մշակույթը, ինչպես նա ստեղծեց իր սեփական սովետական գրականությունը, ինչպես նա ստեղծեց իր սեփական սովետական արվեստը։

Ընկեր Միկոյանի զեկուցումը մեծ հետաքրքրությամբ ընդունեցին հայ ժողովրդի ներկայացուցիչները։ Ընկեր Միկոյանի զեկուցումը ամբողջությամբ տպագրվեց «Կոմունիստ» թերթի հոկտեմբերյան համարում։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԵՐՔԱՆԸ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հայ ժողովրդի ներքին պատմության մեջ 1925 թվականը նշանավոր է նրանով, որ այդ տարի Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Կենտկոմի առաջին քարտուղար ընկեր Ա. Ի. Միկոյանը Մոսկվայում կայացած Լենինի մահվան հինգերորդ տարելիցին նվիրված հանդիսավոր նիստում հանդես եկավ «Լենինը և հայ ժողովուրդը» զեկուցումով։ Այդ զեկուցումը, որ տպագրվեց «Կոմունիստ» թերթի հոկտեմբերյան համարում, մեծ ազդեցություն գործեց հայ ժողովրդի վրա։ Ընկեր Միկոյանը ցույց տվեց, թե ինչպես Լենինի ղեկավարությամբ և նրա անմիջական օգնությամբ հայ ժողովուրդը ազատագրվեց ցարական լծից, ինչպես նա ստեղծեց իր պետականությունը, ինչպես նա ոտքի կանգնեցրեց տնտեսությունը, մշակույթը, ինչպես նա ստեղծեց իր սեփական սովետական գրականությունը, ինչպես նա ստեղծեց իր սեփական սովետական արվեստը։

Ընկեր Միկոյանի զեկուցումը մեծ հետաքրքրությամբ ընդունեցին հայ ժողովրդի ներկայացուցիչները։ Ընկեր Միկոյանի զեկուցումը ամբողջությամբ տպագրվեց «Կոմունիստ» թերթի հոկտեմբերյան համարում։

Մէրճան Ալթունեանի հրոսախումբին շուրջ

Մէրճան Ալթունեանի հրոսախումբին կազմութեան նպատակին մասին քննութիւնները կը շարունակուին Ոստիկանական Տնօրէնութեան Բ. ճիւղին մէջ։ Նոր ձերբակալուած եւ հսկողութեան տակ առնուած մարդ չկայ։ Ներկայիս ձերբակալուածներն են՝ Հասան Րէճայի, որ հրոսախումբի պետին օգնականն էր, Իսմայիլի որդի Մուրատ, այլ անուամբ Միհրան, Մելքոն, Ֆուատ, Ահմէտ եւ Ճօրճի։ Ասոնցմէ զատ կան նաեւ Միհրան եւ Յովսէփ, իբրեւ Մուրատի զոհութեան ընկեր։

∴ Աւելի քան 3000 ոսկի հանգանակուած է Մուամմէր Ճավիտ պէյի ընտանիքին համար։ Րէճայիի կոկորդի գնդակի վէրքը բորբոքած է։ Ցիշեալը չի կրնար խօսիլ։ Բանտէն հիւանդանոց փոխադրուած է։ Մուրատի առողջական վիճակը վերջին օրերս ծանրացած է եւ կարելի չէ եղած մէջքի ոսկորին մէջ թաղուած գնդակը հանել։

∴ Հարցաքննիչ դատաւոր Նազըմ պէյ որ կը զբաղի այս հրոսախումբին գործով, ելլտըզ երթալով տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարած է։

∴ «Միլլիյէթ» կ'ըսէ թէ Թօրոսի յանձնումը պիտի պահանջուի Ռումանիայէն։ Հաստատուած է թէ Րէճայիի ինքնութեան թուղթը Օրտուի Թիւրք Օճաղըէն տրուած է։

Լիբանանի նոր Սահմանադրութիւնը

Պէյրութէն կը ցեղագրեն.— Համաձայն 1926ի սահմանադրական օրէնքին, Լիբանանի Խորհրդարանը Հոկտեմբերի կէսին պիտի գումարէ իր տարեկան երկրորդ նստաշրջանը, որու ընթացքին պիտի քննէ Լիբանանի կառավարութեան կողմէ ներկայացուած օրինագիծ մը, որ կարգ մը փոփոխութիւններ կը մտցնէ վարչական մեքենային մէջ։ Այսպէս, ներկայ երկու Խորհրդարանները ձուլուելով պիտի կազմուի միայն մէկ ժողով։ Ներկայիս Ծերակոյտի անդամներուն կէսը կը նշանակէ Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահը, այսուհետեւ նախագահը նոր ժողովի անդամներէն մէկ երրորդը միայն պիտի կրնայ ընտրել։ Նախարարները ո՛չ թէ անհատապէս, այլ հաւաքաբար պատասխանատու պիտի ըլլան Խորհրդարանին առջեւ։ Վարկերու յաւելման նախաձեռնութիւնը պիտի վերաբերի միայն կառավարութեան։ Ներկայիս Սահմանադրութեան մէջ փոփոխութիւն կրնայ մտցուիլ, Խորհրդարաններու միացեալ ժողովին մէջ, ձայներու երկու երրորդի մեծամասնութեամբ։ Ցառաջիկային Խորհրդարանը պարզ մեծամասնութեամբ վեց ամիս առաջ կառավարութեան պիտի կրնայ տեղեկացնել այն փոփոխութիւնները, զորս կ'ուզէ մտցնել Սահմանադրութեան մէջ։ Եթէ կառավարութիւնը համամիտ չգտնուի, Խորհրդարանը պիտի լուծուի եւ նոր ընտրութիւններ պիտի կատարուին։

Վէճ կարմիր քանակին շուրջ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ վէճ մը ծագած է պատերազմական գործավար Վորոշիլօֆի եւ Ունշլիխթի միջեւ։ Առաջինը կ'ուզէ որ խորհրդային գինուորական վարժարաններէն ելած մօտ հինգ հազար սպաներ վերջերս դրօշի տակ կանչուած նորագիրներու կրթութեան միայն յատկացուին, մինչ Ունշլիխթ կ'ուզէ որ անոնք հետզհետէ անցնին ցարական կամ «քաղքենի» սպաներուն տեղը։ Վորոշիլօֆ յայտարարած է թէ այդ պարագային բանակի կռուելու կարողութենէն պատասխանատու չըլլար ինք եւ կը հրաժարի։

Լենինկրատի եւ Օտեսայի ռազմափորձերէն յետոյ Վորոշիլօֆ յայտարարած է մամուլի ներկայացուցիչներուն թէ՝ կարմիր բանակը Խորհրդային Միութեան ընդարձակ հողերուն հետ համեմատած խիստ պզտիկ է եւ անբաւարար։ Ուստի եւ զայն պէտք է նկատել իբրեւ մարզանքի դպրոց մը եւ սահմանի յառաջապահը։ Աշխատաւորներու Հանրապետութեան կը մնայ կազմակերպել ընկերվարական հայրենիքի պաշտպանութիւնը։

Գալով Ունշլիխթի, Օտեսայի ռազմափորձերուն առաջնակարգ կարեւորութիւն կուտայ, որովհետեւ անոր մասնակցած են «ավիաքիմ»ի կազմակերպած զօրագունդերը։

Թաղականներու արտառամտը

Լիփազմայէն (Աթէնք) կը գրեն Նոր Օրի.—

Ուրբաթ երեկոյ Լիփազմայի եկեղեցին կրկէսի վերածուած էր։ Թաղականները ժողով գումարած ատեն, ներս կը մտնէ Ագ-Շէհիրցի եղիա Սօլաքեանը, հոգաբարձու, եւ դիտողութիւն կ'ընէ թէ ուսուցչուհի տիկին Մզրաքեանը ինչո՞ւ հանուած է իր պաշտօնէն։ Հոգաբարձուն դիտել կուտայ նաեւ որ անիկա զոհ գացած է թաղականներու կնիկներէն մէկ երկուքին վրէժխնդրութեան։

Այս խօսքերը գէշ կ'ազդեն Գօքաեանի եւ Հաճիեանի վրայ, ուոնք աթոռներով կը յարձակին Պ. Սօլաքեանի վրայ եւ կը սկսի գիրկընդխառն կռիւ մը։ Աղմուկէն ու հայհոյութիւններէն թաղեցիները եկեղեցի կը խուժեն, բայց չեն կրնար հանդարտեցնել աղաները։ Ի վերջոյ վրայ կը հասնին յոյն թաղեցիները, որոնց ազդարարութիւնները արդիւնք կ'ունենան եւ կը դադրի կռիւը։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ երէկ էնկիւրի վերադարձաւ Մուտանիոյ ճամբով։ Թալք կուսակցութեան համաժողովը պիտի բացուի ամսոյս 15ին։ Մ. Քէմալի ճառը կը բաղկանայ 1400 էջէ։

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ Աթէնքի մէջ սուր երակատապէ կը տառապի եւ վիճակը յուսահատական է։

ՇԱՒԼ ԺՕՆԱՐ, ակադեմական եւ ճերակուտական, մեռաւ առջի օր 70 տարեկան հասակին մէջ։

ԼԵՒՈՆ ՄԱՆԹԱՇԵՖի ձին առջի օր Մէգոն-Լաֆիթի մրցման մէջ առաջնութիւնը շահեցաւ։

ԼԷՎԻՆ Հուտի մէջ աւրուեցաւ անգլիացի օդանաւորդ Հինչլիֆի հետ եւ այժմ իտալացի օդանաւորդ մը կը փնտռէ։

ՔԷՕՆՆԷՔ, գերման օդանաւորդը, Պաղտատի մէջ անկում մը ունեցաւ։ Օդանաւը խորտակուեցաւ, մէջինները անվնաս են։

ՊՈՒԼԿԱՒՈ քամիածիները սերպիոյ մէջ երկու պահականոցի վրայ յարձակեցան։ Ջինուորական ջոկատներ կը հետապնդեն զանոնք։

ՓԱՆԿԱԼՈՍի կողմնակիցներէն եօթ սպաներ եւ փանկալոսի մեծ տղան ձերբակալուեցան։ Ձերբակալման հրամանագիր հանուեցաւ նաեւ տիկ. փանկալոսի դէմ։

1890 1927

"ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ,,Ը ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

«ՓԸԹԻ ԺՈՒՌՆԱԼ»Ի ՍՐԱՀԸ, 21 RUE CADET, MÉTRO CADET

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ ԸՆԿ. ԾԱՒԱՐԾ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

կը խօսին՝ ընկերներ Անարոնեան, Ազատուհի, Զաւարեան եւ Կ. Սասունի

Եւրոպական նուագախումբ, դաշնակ, վիներգ, արտասանութիւն, եւ այլն

կը վարուկցին՝ Որ. Ն. Գալփաքեան, Պ. Մ. Նաւասարդեան, Պ. Տ. Նշանեան, Թաղիոս Աբգար, եւ ուրիշներ։ Կովկասեան եւ Հայկական պարեր։

Եւրոպական պարերը կը սկսին ժամը 7ին, ձագպաճի ընկերակցութեամբ

ՄՈՒՏՔ՝ 7 ՖՐԱՆՔ

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Ցայտնի դերասանուհի ՏԻԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆԻ

9 Հոկտ. կիրակի ժամը 8.45ին, Albert Ier թատրոնը, 64 Rue Rocher

Հովանաւորութեամբ փարիզահայ գեղարուեստասէրներու մասնախումբի.— Տիկիններ՝ մարի կիւլպէնկեան եւ Ս. Ֆրէնկեան, Պ. Պ. Բաշալեան, Տ. կամսարական, Ա. Շամբարձումեան, Մ. Յակոբեան, Է. Շահին, Ա. Ջօպանեան, Տ-թան Քէլէքեան, Տօքթ Քօլօլեան, մասնակցութեամբ կովկասի պետ. թատրոնի ծանօթ դերասան

Լ. ԵՐԱՄԵԱՆԻ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԱՒԻ՝

"ԱՆՆԱ ՔՐԻՍՏԻ,, (ԱԼԵԿՈՄ ՏՈՎԸ)

Տրամ 4 արար, թարգմ. Լ. ԵՐԱՄԵԱՆ

կը մասնակցին՝ Տիկ. ԴՈՒՐԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆ, Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ, Պ. Պ. Լ. ԵՐԱՄԵԱՆ, ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ, ԿՈՍՏԱՆԵԱՆ, եւայլն։

ԳԻՆԵՐԸ՝ ՊԱՏՈՒՀԱՒ ՏՈՄՍԵՐԷՆ ԶԱՏ.— 25, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին բոլոր հայկական ճաշարանները

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ԴԵՐԱՍԱՆԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ՝ ԱԼՖՈՒՎԻԼԻ ՄԷՋ

վաղը կիրակի ցերեկ ժամը 2.45ին

Ալֆուվիլի մառիէի մեծ սրահին մէջ (Rue Etienne Dolet)

ՊԻՏԻ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ ՄԱՍՆԱԻՈՐ ԽՆԱՄԲՈՎ

ԶԱՐՇԵԼԸ ԱՐԹԻՆ ԱՂԱ

Պոլսական կեանքէ առնուած կատակերգութիւն 3 արար

Տէկօռներու եւ զգեստի մասնաւոր հոգ տարուած է

ԴԻՆԵՐԸ.— 7, 5 ԵՒ 3 ՖՐԱՆՔ

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԻՔ

ՍՏԱՑԱՆՔ

փոն տը Շէրիւի, Հ. Ն. եղբ.— *35 ֆրանք*

Մարթիկ, Ա. Ս.— *35*

Պօռտօ, Ս. Գ.— *75*

Մէց, Պարոնեան.— *35*

Սէն Շամօն, Վ. Ս.— *35*

Մարթիկ, Ե. Կ.— *50*

Մէօտօն, Բ. Զ.— *35*

Շաս, Պ. Ա.— *35*

Նիս, Ա. Ֆ.— *70 ֆր., Սկսանք ղրկել*

փարիզ, Տ. Գ.— *30*

Մարսէյլ, Գործ.— *809.40 ֆրանք. կարգադրեցինք*

Սէն Վիլիէ, Ա. Փ.— *35 ֆր., սկսանք ղրկել*

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՅԿՈՒՆԻՒ

"ԶԱՐԼՍԹՕՆ,,

ԿԱՄ

ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ

Խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտը

ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ

ԴԻՐ 1.50 ՖՐԱՆԲ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Maudé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ թերթերու գործակալներուն։ կը ղրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՑԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Զգալի պակաս մը լրացնելու առաջադրութեամբ, կը հաստատեմ ընդհ. գործակալութիւն մը Ցէսինի մէջ, նպատակ ունենալով հայթայթել՝ վիպական, գրական, բանաստեղծական, դպրոցական եւ այլ գիրքեր, երգարաններ եւ բառարաններ։ կը բաժանորդագրեմ փափաքուած ոեւէ թերթի կամ հանդէսի, մասնաւորաբար կ'աշխատիմ *Յառաջ, Հայ-Միրտ* եւ *Արարոց* թերթերուն։

Աճապարեցէք ապահովել ձեր ուզած ոեւէ գիրքը։ Դիմել՝ Minas Kaltakdjian, 78 Cité de Soie Artificielle du Sud-Est, Vaulx-en Velin (Rhone).

կամ Café Arménien, Avenue Jean Jaurès, Décines, (Isère).

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

Իլ-Սէն թերմէնի մէջ կը բանամ ասեղնագործութեան նոր աշխատանոց մը ուր պիտի ընդունուին շրջականերու մէջ բնակող կիներ եւ աղջիկներ։

Ամէն տեսակ ասեղնագործութիւն գիտցող կամ սորվիլ ուզող, նոյնպէս իրենց տան մէջ աշխատիլ ուզող անձեր կրնան դիմել իրենց մօտ եղող աշխատանոցներէն մէկուն կամ ուղղակի ինծի։

1. Mme. Vartanoucheh, 7 Rue Raymond du Temple à Vincennes.

2. Mme. Kerkbechian, Rue du Moulin à Vent, Sarcelles (S. et O.).

3. Mme. N. Kévorkian, 66ter Allée de la Seine, a l'Ile St. Germain.

4. Mr. Keukdjian, 31 Rue Basfroi, XIe (Մէթրօ Պաստիլ)։ *Ժամը 8.30—9.30 եւ 1.30-2.30ին։*

ՄԱԿԱՐԱՆ

1 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար.	Dollar	25	48
Մարք (ոսկի)	100 Mark	606	—
Թրքական Ոսկի.	L. Trq.	13	07
Թրք. ոսկի	» or	107	50
Մէճիտիէ	Médjidié	9	90
Լէվա	100 Հատոր Léva	15	75
Տրախմի	» Drachme	33	30
Լիր	» » Lire	139	20
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	71	50
Ջուից.	» Frc. Suisse	491	—
Լէյ	100 Հատոր Ley	15	90
Ջերվոնեց	(10 Roubles or)	124	—

ԱՐԾԵԹԱԿԱՆ

Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3425	—
»	II »	2020	—
»	III »	1680	—
Լուամեյի երկաթ.	Lots turcs	165	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ

Նախկին բժշկապետ կարմիր խաչի հայկական հիւանդանոցի։ Մասնագէտ ներքին, վէներական, միզասեռական հիւանդութիւններու։

Ամէն օր 5-7, կիրակի 9-12

Rue des Acacias 42, Métro Ternes-Etoile, Tél. Galvani, 28-54։

ՃՇՏԱՊԱՀ ԵՂԷՔ !

ձշտապահ ըլլալ՝ գործ մ'է հաճելի,
Որ ա՛սո՛ւս յաձախ, մեզ չէ կարելի,
Չի շատ է դիւրին խապալիքն ըլլալ,
Ժամացոյցի մը որ կ'ուզէ .. խաղալ։

Rue de la Huchette փողոցին վրայ,
Հայազգի վարպետ ժամագործ մը կայ,
Որ կը նորոգէ գիներով աժան,
Փանտիւլ, ժամացոյց, ըէվէյ, ամէն բան։

Ա. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ
8, Rue de la Huchette (Métro St. Michel)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՊԱԹԻԱԹ

15 RUE LAMARTINE, (փթթի ժուռնալի քովը)

Métro: Cadet Tram. 21, 26, 28

Անոնք որ իրենց բերնին համը գիտեն, Թող անգամ մը աչքերնին մեր հաստատութիւնը, ուր պիտի գտնեն ամենամեծ խնամքով եւ անարատ կարագով պատրաստուած ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպ. կերակուրներ եւ անուշեղէններ։

ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐ

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲԻԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱՑ 1900ին

38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)

Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE

Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ֆրանսախտ, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ գօրակածներ, էլեկտրաղարմանում եւ Ռ. ճառագայթ։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

Ակոայի դարմանում, առանց ցաւի ակոայ քաշել 10 ֆր., արուեստական ճերմակ ակոայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 80 ֆրանքէն սկսեալ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ՏԻԿԻՆ ԳՈՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ԿԱՐՈՒՀԻ

12 Rue St. Sulpice Paris (6e) Métro Odéon

Փորձառու եւ մասնագէտ մանթոյի, գիշերաւան եւ ցերեկեան հիւանդասենեակներու։ Կը պատրաստէ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ, ճշտապահ եւ խնամքով կար։

Իսկ Կիրակի օրերը բացուած է մասնաւոր դասընթացք մը ձեռագործ թեան եւ կարի։

Կիրակի առաւօտ 9—12, եւ 2—5։ Անոնք որ կ'աշխատին եւ ժամանակ չունին, կրնան օգտուիլ։

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

ցարիներէ ի վեր նիւ-եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։

կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis
Téléph. Provence 09-32։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏՀՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հաներէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, Հաֆըզ Եաշար, Ըշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս.ի, Թագոսիկ, կապկ եւ շարգիներ, զեղչեալ գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպաստավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-85

Métro Belleville : Tramway 5 et 26

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամերը՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ոլ.	10 ոլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

4 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 457

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄՍԱՅՈՒ ՈՂՈՒԱՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՆ

Շաբաթ եւ կիրակի օր հրատարակեցինք Հայաստանի վերջին ձերբակալութեանց մանրամասնութիւնները, քաղաքներով, թուականներով եւ չոր փաստերով։

Համաձայն Օգոստոս 10 թուակիր նամակի մը, նոր ձերբակալութիւնները սկսած են Յուլիս 30ին, եւ կը շարունակուին մինչեւ այսօր։ Մինչեւ այդ նամակին առաքումը զանազան քաղաքներու մէջ բանտարկուած Հայերու թիւն էր 252, առանց հաշուելու նախընթաց գոհերը, որոնց թիւը կը հասնէր 150ի։ (Ամերիկեան Նպաստամատոյցի պաշտօնեաներ, գիւղացիներ եւ զօրականներ)։

Օգոստոս 22ին, երկրորդ նամակ մը կը գուժէր.

«Այն թիւը որ գրեր էի ձեզ, այսօր ինգապատկուած է»։

Ուրիշ խօսքով, ձերբակալուած են աւելի քան հազար հոգի, առանց դասակարգի եւ տարիքի խտրութեան։

Եւ, երկու անգամին ալ, թղթակցութիւնը կը շեշտէր.

«1921էն ի վեր այսպէս բան չէր եղած»։

Այսքա՞ն միայն։ Անհաւասիկ երկու նոր նամակներ — միշտ երեւանէն — Սեպտեմբեր 7 եւ 12 թուակիր, որոնք աւելի վրդովիչ տեղեկութիւններ կը հաղորդեն։

Չալածանքը չէ դադրած։ Զեկան կատղած շան պէս ժանիքները բացած, անդադար որ կը հաւաքէ ու կը լեցնէ բանտերը։ Դաշնակցական, հակադաշնակցական, դաշնակցութենէն հանգիստաբար հրաժարական տուած նորընծայ կամ «ուղեկից», մաւուրական, գիւղացի, զինուոր, ընդդիմադիր պոլշեւիկ, — ամէն տեսակ մարդ կայ գոհերուն մէջ։ Այնպէս որ, կարելի է դադրար կազմել խուճապի մասին։

Բայց արձանագրենք նոր լուրը — ճշմարիտ ահազանգ մը Զանգեզուրէն (Լեռնահայաստան)։

Զեկան իր թաթը երկարելով մինչեւ այդ շրջանը, ձեռնարկեր է զինաթափ ընելու ժողովուրդը։ Հարիւրաւորներ բանտարկուած, իսկ առնուազն վեց հարիւր հոգի լեռները ապաստանած են։ Եւ նորէն, ամէն տեսակ մարդ կայ գոհերուն մէջ, մինչեւ իսկ ընդդիմադիր պոլշեւիկ։

Ինչ կ'ապացուցանեն այս իրողութիւնները։

— Հայաստան կ'անցընէ զարհուրելի տագնապ մը, որուն ելքը դժուար է նախատեսել ճշտօրէն։ Օրուան իշխանաւորները պարզապէս մեր հայրենիքին հիմերը կը փորեն, անվերջ խուճապ ստեղծելով, հալածելով, բանտարկելով, աքսորելով եւ մոխիրի վրայ նստեցնելով հազարաւոր ընտանիքներ։

Եւ աւելի ընդվզեցուցիչ ոճիր մը.—

Անոնք յիմարաբար, կամ գիտակցօրէն մսացու ոչխարներու ֆօտի մը կը վերածեն հայ ժողովուրդը, բռնի գինաթափ ընելով զայն, տուն-տեղ քանդելով՝ զէնքի համար, յուսահատութեան մղելով ամբողջ բազմութիւններ, որոնց միակ ապաւէնը զէնքն է, գալիք փոթորիկներու ատեն։

Եւ այս՝ ճիշտ այն պահուն երբ հարեւան Թուրքն ու Թաթարը ոչ միայն որ եւ է զէնք չեն յանձներ, այլ եւ նորերը կը ստանան անընդհատ եւ ամէն դիւրութեամբ, առուէն ջուր լեցնելու պէս։

Եւ ճիշտ այն ատեն, երբ որոշ խաղտումներ կան Ադրբէջանի եւ Վրաստանի մէջ, շնորհիւ «Կովկասի ազատագրութեան Կոմիտէի» գործունէութեան եւ ամբողջ Ռուսաստանը կը տքայ նոր երկունքով մը։

Շատ ծանր ճիգ մը կ'ընենք մենք մեր վրայ, այս դժնդակ իրողութիւնները արձանագրելու համար պատասխանատուութեամբ, եւ առանց զոյները խտացնելու։

Կ'արձանագրենք,— ու մեր միտքը չի կրնար լուծել այս կանխորոշ եւ հրէշային ոճրին գաղտնիքը, դաւադիր իշխանութեան մը մահափորձը՝ ամբողջ ժողովուրդին դէմ։

Անհաւասիկ մարդիկ, որոնք հարազատ ժողովուրդին արիւնը կը մտնեն, այն ալ իբրեւ հայկական կառավարութիւն,..

Անհաւասիկ ափ մը «չավուշ»ներ, որոնք տուները կը կոխեն, տախտակամածներն ու պատերը կը քակեն, բանտային չարչարանքներու կ'ենթարկեն հայրենիքի զաւակները, գիւղացին եւ բանուորը, ինքնապաշտպանութեան որեւէ միջոցէ զրկելու համար։

Ինչ կ'ընէին Թուրքերը համիտեան շրջանին, Իթթիհատի օրերուն եւ 1915ի սարսափներէն անմիջապէս առաջ, — իբրեւ նախապատրաստութիւն ընդհանուր եւ անպատիժ ջարդի...

Զենք ըսեր թէ այդ մարդիկը իրենք պիտի ջարդեն սեփական ժողովուրդը։ (Այդպիսի հրէշներ ալ պակաս չեն)։ Թալէաթն ու Էնվէրը իրե՞նք մորթեցին։ Բայց ի՞նչ օգուտ ունի այս զանազանութիւնը, երբ ակներեւ կը տեսնենք որ, վտանգի պահուն, ոչխարի պէս ջարդուելու բոլոր հնարաւորութիւնները կը պատրաստեն անոնք, իրենց չորնալիք ձեռքերով։

Գիւղացիներու եւ բանուորներու ո՞ր բարիքին համար կը կատարուին այս գարշելի բարբարոսութիւնները։

«Վերաշինական» աշխատանքի ո՞ր ճիւղին մաս կը կազմէ ամբողջ ժողովուրդ մը ինքնապահութեան կամ ըմբոստացման մղելու այս քաղաքականութիւնը։

Ու վերջապէս, Պոլսոյ մէջ կազմուած Կովկասեան Կոմիտէին դէմ է որ կը կռուին, թէ անոր գործը կը դիւրացնեն անորակելի տխմարութեամբ մը։

Պատասխանեցէ՛ք,— մարդկութեան ո՞ր դատին համար մատաղ կը պատրաստէք հայ ժողովուրդէն, մսացու ոչխարներու վերածելով զայն։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՆ ՈՒ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ

«Որո՞նք են Հայաստանի բարեկամներն ու թշնամիները» խորագրով խմբագրականի մը մէջ, *Հայրենիք* դիտել կուտայ (21 Սեպտ.).

— «Աչք գոցել այն աղաղակող փաստին վրայ, որ Խորհրդային կառավարութիւնը 1919 թիւէն ի վեր շատ որոշ եւ շատ հետեւողական կերպով քէմալական Թուրքիոյ համար կը գոհէ շարունակ Հայաստանի շահերը, կը զիջի հայ ազգին դիրքերը, կը նշանակէ գիտակցաբար թէ անգիտակցաբար հայ ժողովրդի երդուեալ թշնամիներու ձեռքին գործիք դառնալ։

«Եւ, սակայն, Թամկավարներուն ըրածը վերջին տարիներու ընթացքին, դժբախտաբար, ատկէ տարբեր բան մը չէ։

«Փաստ է, որ Թամկավարներու համակերպութենէն կամ սորկական քաղաքականութենէն Հայաստանը ցարդ ոչինչ շահեցաւ, իսկ Խորհրդային կառավարութիւնն ալ չըրաւ ի նպաստ հայ ժողովուրդին ոչ մէկ շօշափելի գիջողութիւն։

«Ընդհակառակն, Թամկավարներու համակերպութիւնը քաջալերեց Խորհրդային կառավարութիւնը աւելի եւս շեշտուած ու աւելի եւս սինիք կերպով հակահայ քաղաքականութիւն վարելու, որովհետեւ այդ համակերպութեան շնորհիւ ան ի վիճակի եղաւ չլատելու, չէզոքացնելու համար ազգային ուժերը եւ արհամարհելու հայ ազգային պահանջները։

«Եւ իրաւ, երբ քէմալականներու գինակից Խորհրդային կառավարութիւնը անսպասելի կերպով մեր ազգի մէջ իսկ իրեն հլու հնազանդ գործակիցներ գտաւ յանձին հայանուն պոլշեւիկներու Անդրկովկասի մէջ եւ յանձին Թամկավարներու արտաքսմանի մէջ, ալ ինչէ՞ն դրդուած ան զիջումներ պէտք է ընէր հայ ժողովուրդին։

«Ժամանակ է որ հայ հասարակութեան տակաւին մխամիտ մասը վերջապէս ըմբռնէ այն ադիտաւոր դերը, զոր Թամկավարները վերջին տարիներու ընթացքին կատարեցին եւ դեռ կը շարունակեն այսօր ալ կատարել մեր ազգային կեանքին մէջ՝ ձրի փաստաբանութիւն եւ գործակալութիւն ընելով Խորհրդային կառավարութեան համար, որ քէմալական Թուրքիոյ հետ է եւ ազատատենչ Հայուն դէմ է անեղկրայելիօրէն...»։

ՀԱՅ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ?

ՀԱՅ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Շաբաթ գիշեր, ժամը 9ին ատենները, փարիզ՝ մէգօն Պլանշի ոստիկանատունը ներկայացաւ հայ օրիորդ մը, Նոյեմի ձանպազեան, 16 տարեկան, որ կը բնակի 35ս գ'Ալէզիա փողոցը թիւ 4 պանդոկը։ Իրեն կ'ընկերանար պանդոկապետը, երկուքը մէկ փոս-ոստիկանապետին պատմեցին թէ մարդ մը գլխուն պարպուած գնդակով մը անձնասպան եղած է օրիորդին սենեակին մէջ։

Փոս-ոստիկանապետը անմիջապէս գնաց յիշեալ պանդոկը, ուր միայն Հայեր կը բնակին, ու ցոյց արուած սենեակին մէջ գտաւ մարդ մը, փուռած մահճակալին առջեւի կապերտին վրայ։ Քանի ականջէն գնդակ մը մտած էր ուղեղին մէջ, զէնքը կը գտնուէր աջ թեւին տակ։ Վրայէն գտնուած թուղթերէն հաստկցուեցաւ թէ մարդը կը կոչուէր Գրիգոր ձանպազեան, ատաղձագործ էր եւ 47 տարու։

Վիրաւորը անմիջապէս փոխադրուեցաւ փիթիէի հիւանդանոցը, ուր քիչ վերջ մեռաւ։

Նոյեմի յայտարարեց.

— Իրիկունը, երբ հօրեղբօրորդիս ճաշի համար սեղանակ դարձաւ, ձեռքը ատրճանակ մը բռնած անկողնին վրայ նստաւ, ու սկսաւ զէնքով խաղալ։ Ըսի իրեն, որ դադրեցնէ այդ վտանգաւոր խաղը։ Ու երբ տեսայ թէ խօսքս մտիկ չընէր, այլեւս կարելորութիւն չտուի եւ շարունակեցի ճաշի պատրաստութեամբ զբաղիլ։ Յանկարծ պայթիւն մը թունդ հնչեց սիրտս։ Շօրեղբօրորդիս անկողինէն վար սահեցաւ, անշունչ։ Հասկցայ թէ մահացու կերպով վիրաւորուած էր եւ խելայեղ դուրս ելայ օգնութիւն կանչելու։

Բժշկական քննութենէ վերջ, արգիլուեցաւ Թաղումը։

Գրիգոր պատմութիւնը վիպական է։ Երիտասարդ տարիքէն մեկնած էր Ամերիկա դրամ շահելու, ինչպէս շատ մը Հայեր։ Բաւական լաւ դիրք ունէր եւ ատեն ատեն դրամ կը դրկէր իր հօրեղբօր աղջկան՝ Նոյեմիի, որ Մարսիլիա հաստատուած էր ու կ'ապրէր 20 տարեկան Ովսաննա Մըխճեանի հետ։ Նոյեմի ուզեց Ովսաննան ամուսնացնել Գրիգորի հետ։ Ամերիկա նամակ գրեց, Ովսաննային պատկերը ղրկեց, ի վերջոյ համոզեց Գրիգորը, որ անցեալերը Մարսիլիա եկաւ, Ովսաննայի հետ ամուսնացաւ եւ իբրեւ Ամերիկեան քաղաքացի, ուզեց միասին տանիլ իր կինը։ Սակայն բժշկական քննութիւնը երեւան հանեց որ Ովսաննա հիւանդ էր եւ չէր կրնար Ամերիկա մտնել։

Այն ատեն, խեղճ աղջիկը լալով պատմեց թէ տասը տարեկանին, տարագրութեան շրջանին, Արաբները առեւանգած էին զինքը եւ տարիներով արաբ ցեղապետի մը վրանին տակ ապրած էր։ Ճիւաղը չէր խնայած իր պատիւին, ու երբ յաջողեցաւ Արաբին ձեռքէն փախչիլ, հասկցաւ թէ անբուժելի հիւանդութեան մը բռնուած է։

Գրիգոր տխրեցաւ։ Ովսաննան ու Նոյեմին միասին առած եկան Փարիզ, ուր երեքը միասին կ'ապրէին։ Ուզեց ամուսնալուծուիլ։ Սակայն Ամերիկա պատրաստ չգտնուելու համար, ուզեց Նոյեմիին հետ կարգուիլ։ Շատ դրամ ծախսեց ամուսնալուծում ձեռք բերելու համար, ու Ամերիկա դառնալու դրամ իսկ չմնաց գրպանը. Ամերիկայէն բանակութիւնները չէին պատասխաներ իր ամիսդողական նամակներուն։

Յուսահատութիւնը ձգային դարձուցած էր զինք։ Ուստի եւ կը կարծուի թէ նոպայի մը մէջ անձնասպան եղաւ։

Ոստիկանութիւնը հակասական խօսքեր գտաւ Օր. ձանպազեանի յայտարարութեանց մէջ, ուստի եւ վար դրաւ գայն։

Շարցաքննութիւնները կը շարունակուին այս խորհրդաւոր ոճիրը լուսաբանելու համար։

ՄԱՆԻՍԱԼԵԱՆ ԵՂԲ. ՕՆԱՆԿԱՑԱԾ ՀԻՆԳ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ. ԲԱՑՈՎ

Ռումանիայէն առնուած վերջին տեղեկութեանց համաձայն Մանիսալեան Եղբարք անուան տակ 1890էն ի վեր Բոսթանցա եւ Պուքրէշ հաստատուած արմատիքի արտածութեան հանրածանօթ տունը մնաւելացած է 5 միլիոն ֆր. բացով եւ տան պետը, Պ. Գէորգ Մանիսալեան, և որդին, Պ. Օննիկ, բանտարկուած են Պուքրէշի մէջ։

Բարեկամ մը, որ ժամէն ծանօթ է այդ տան գործերու վիճակին, մեզի կը հաւաստէ թէ անոնք գոհ գացած են քաղաքական եւ առեւտրական մրցակիցներու մեքենայութենէն եւ թէ ճշմարտութիւնն անտարակոյս մօտ օրէն երեւան կ'ելլէ փրկելու համար այդ տան պատիւը, որ 30 տարիէ ի վեր կը գործէ ռումանական եւ միջազգային հրապարակներու վրայ վայելելով մեծ վարկ եւ վստահութիւն։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՀ ՈՒ ՍԱՐՍԱՓԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԶԱՆԳԵԶՈՒՐՆ ԱԼ ԽՈՒՃԱՊԻ ՄԱՏՆՈՒԱԾ

Սեպտ. 7 եւ 12 Թուակիր երկու նամակներ, հաստատելով Հայաստանի մէջ կատարուած վերջին ձերբակալութիւնները, կ'աւելցնեն թէ կառավարութիւնը կը շարունակէ *վայրագօրէն զինաթափ ընել հայ գիւղացիները։* Չեկան սուտ լուրեր տարածելով, առանձին խստութեամբ հետապնդումներ սկսած է Զանգեզուրի մէջ։ Խումբ խումբ ձերբակալութիւններ կատարուած են ամէն քաղաքի մէջ, *իսկ վեց հարիւր հոգի ճարահատ լեռ բարձրացած են իրենց զէնքերը չյանձնելու համար։* Փախստականներուն մէջ կան նաեւ *ընդդիմադիր պոլշեւիկներ։*

Իսկ Թուրք Թաթարները անընդհատ զէնք կը ստանան Ադրբէջանէն եւ Թուրքիայէն...

Մանրամասնութիւնները՝ քանի մը օրէն։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Թաւրիզի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ Սեպտ. 30 Թուականով.

Երեւանէն կը հաղորդեն որ պոլշեւիկները ձերբակալած են Մերձաւոր Արեւելքի Ամերիկեան Նպաստամատոյցի աշխատաւորներէն մէկ մասը։ Կը կարծուի թէ անոնք ամբաստանուած են իրենց խնամքին յանձնուած տղոց կրօնական գիտելիքներ սորվեցնելու յանցանքով։ Ամերիկեան Նպաստամատոյցը խիստ օգտակար գործ տեսաւ Հայաստանի մէջ վերջին երկրաշարժին ընթացքին, սակայն հիմա իրենց գործունէութիւնը կրնան դադրեցնել։

Նպաստամատոյցի Նիւ Եորքի կեդրոնը այս մասին բողոք պիտի ուղղէ Մոսկուայի։

Քրտական շարժումն կը ծաւալի

Անատոլուի գործակալութիւնը Հոկտ. 2. Թուականով Էնկիւրիէն կը հաղորդէ հետեւեալ գեկոյցը.—

Վերջերս աւազակներ արշաւանքներ րրին պարսիկ սահմանագլուխին վրայ, մասնաւորապէս Էյրիտաղի շրջակաները, Թրքական հողի վրայ։ Անոնք յարձակում մը րրին մինչեւ Պայազիտ գիւղի կեդրոնը եւ նոյն իսկ քանի մը անգամ խորհրդային սահմանը անցնելով՝ արշաւանքներ կատարեցին այնտեղի գիւղերուն վրայ։

Մեծ զսպիչ ուժերը Էյրիտաղի մօտ դառն դաս մը տուին աւազակներուն, որոնք քաշուեցան դէպի պարսիկ սահմանը։ Աւազակներէն մաս մը պատիժ խուսափեցաւ՝ սահմանէն անցնելով։ Մեր զսպիչ զինուորներու գլխաւոր ուժին մեկնումէն յետոյ, աւազակները անակնկալօրէն յարձակեցան յետսապահ փոքրիկ ջոկատի մը վրայ եւ սահմանէն անդին տարին մեր զինուորներէն մաս մը, որոնց մէջ քանի մը սպաներ։

Այս վերջիններէն մաս մը, վերջերս ազատուելով յաջողեցան Թուրքիա դառնալ։ Աւազակները, կրկին բուռն հետապնդումի ենթարկուելով, մասամբ յաջողեցան մեր ուժերէն ազատուիլ, սահմանի միւս կողմը անցնելով։

Էնկիւրիէն ուրիշ հեռագիր մը, Հոկտ. 1 Թուակիր, կ'ըսէ.—

Աւազակութեան եւ յարձակումի դէպքերը կը կրկնուին պարսիկ սահմանին վրայ։ Տասը օր առաջ զանգուածային կարեւոր յարձակում մը կատարուեցաւ Պողազքէօյի վրայ։ Զսպիչ զինուորները վերջին ժամանակները լաւ դաս մը տուին աւազակներուն, սակայն անոնք ապաստանեցան պարսկական հողը, ուր կը գտնուի իրենց գործունէութեան կեդրոնը մէկ տարիէ ի վեր, ու այս ձեւով պատիժէ խուսափեցան։

Դէպքերը հաստատեցին թէ աւազակները պաշտպանութիւն կը գտնեն Պարսկաստանի սահմանակեց գօտիին մէջ եւ լուրջ աջակցութիւն կը ստանան պարսիկ կառավարութենէն։ Այս պայմաններուն տակ դժուար է զանոնք վերջնապէս զսպել, մինչեւ որ լուրջ միջոցներ ձեռք չառնուին սահմանին միւս կողմէն։

*** Մեր մասնաւոր տեղեկութիւններն ալ կը հաստատեն թէ քրտական շարժումը կը ծաւալի արագօրէն։ Ապստամբները վերջերս արշաւանք կատարած են մինչեւ փալանթէօքէն լեռը (Կարին), վանի եւ Բաղէշի շրջաններուն մէջ, մեծ վնաս տալով Թուրքերուն եւ ծանր կորուստներ պատճառելով։

Շուտով առիթ կ'ունենանք մանրամասնութիւններ հաղորդելու։

Թրոցքի վտարուած

Մոսկուայէն պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ Թրոցքի եւ վուլովիչ վտարուած են Գ. Միջազգայինի Գործադիր Կոմիտէէն, որովհետեւ «հակառակ կեդր. կոմիտէի եւ վերստուգիչ կեդր. յանձնաժողովի լիակատար նիստին մէջ իրենց ստանձնած յանձնառութեան, ընդդիմադիրները բացէ ի բաց շարունակեցին կազմակերպական կեդրոններ եւ Թրոցքիական նոր կուսակցութեան մը բջիջները ստեղծել։ Ընդդիմադիրները նոյնպէս շարունակեցին ամուր կապեր պահել Գ. Միջազգայինէն վտարուած խմբակներու հետ՝ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ։»

Ռամովսկիի իւնդիրը

Երեք օրէ ի վեր Ֆրանս. թերթերը դարձեալ բուռն պայքար կը մղեն փարիզի խորհրդային դեսպանին դէմ։ Մոսկուայի Ֆրանս. դեսպան Հէրրիէթ դարձեալ դիմած է խորհրդային կառավարութեան՝ բացատրելով թէ Ռաքովսքիի փարիզ ներկայութիւնը խիստ դժուար կացութիւն ստեղծած է ներկայիս,

(Լուրերու շարունակութիւնը Կարդալ Դ. էջ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԷՆ

"ՌՈՒՍԱՀԱՅԱՍՏԱՆ ՉԵՆՔ ՈՒԶԵՐ,,

Տէյլի Թելէկրաֆ աւարտեց այս շաբթու հրատարակութիւնը Տիսրայէլիի (Լորտ Պիքնսֆիլտ) կենսագրականին՝ գրի առնուած ֆրանսացի ծանօթ հեղինակի մը՝ Անտրէ Մօրուայի կողմէ։

Անգլիոյ պետական հին գէմքերու շարքին պատկառելի տեղ մը կը գրաւէ հրեայ ծագումով այս դիւանագէտը, որ՝ աչքին լոյսն էր Վիքթօրիա թագուհիին։ Առաջին անգամ վարչապետական աթոռը բարձրացաւ 1868ին, իսկ երկրորդ անգամ 1874ին, կլէտսթընի ազատական դահլիճէն յետոյ։

Իր քաղաքական տիրապետութիւնը պահպանողական կուսակցութեան դրօշին տակ՝ եղած է ամէնէն ազդեցիկներէն մէկը եւ իրրեւ եփուն դիւանագէտ եւ կորովի ժարդ, ունեցած է շատ մը ծառայութիւններ պահպանողական Անգլիոյ, ուրկէ անունը յարգանքով կը յիշեն միշտ։

Անտրէ Մօրուայի կենսագրական նօթերէն կը քաղեմ միայն այն մասը, որ կը վերաբերի լորտ Պիքնսֆիլտի Արեւելեան քաղաքականութեան, յիշելով մանաւորաբար այն դէպքերը, որոնք առաւելապէս կը շահագրգռեն հայ ժողովուրդը։ Այս բանը կ'ընեմ ոչ թէ նոր գաղտնիք մը երեւան հանելու յատակնութեամբ, այլ պարզապէս վերյիշելու համար այն թրքասէր ու հետեւաբար հակահայ ուղղութիւնը որ կը յատկանշէ պահպանողական Մեծն Բրիտանիոյ դիւանագիտութիւնը տասնեակ տարիներէ ի վեր։

* * *

1875 Յուլիսին կը պայթի Պոսնա-Հէրսէկի դիւղացիներուն ապստամբութիւնը թուրքերուն դէմ, «որոնք իրենց հպատակներուն հետ կը վարուէին ինչպէս շուներուն հետ»։ Ռուսիա անտարբեր չէր կրնար մնալ այս երեւոյթին հանդէպ— որ հետզհետէ սպառնական կը դառնար— որովհետեւ իրեն համար քաղաքական անհրաժեշտութիւն մըն էր այս տեսակ խնդիր մը շահագործելով, իջնել Միջերկրականի ափերը, տիրանալ Պոլսոյ եւ նեղուցներուն կամ առնուազն իր տիրապետութեան տակ առնել Սերպերը եւ Պուլկարները՝ ազատելով զանոնք Թրքական լուծէն։ «Աշխարհի մէջ չկար ուրիշ բան մը որ այնքան սարսափեցնէր Տիսրայէլին, որքան Ռուսերուն Միջերկրական իջնելը։ Անոնց կատարած դերը չափազանց կասկածելի կը թուէր եւ իրենց ծրագիրները կ'նային վտանգաւոր ըլլալ. պէտք էր աչքերը չորս բանալ»։

Պոսնա—Հէրսէքի ապստամբութեան յաջորդեց պուլկարականը եւ երբ Ռուսիա, Գերմանիա եւ Աւստրիա Բ. Դրան ներկայացուցիչք խիստ յուշագիր մը ուղարկեցին Լոնտոն ստորագրուելու համար, Լորտ Պիքնսֆիլտմերժեց։ «Անգլիա ատիպուա՞ծ էր զործակցելու ուրիշներուն՝ քալքալելու համար պետութիւն մը (Թուրքիան) որուն պահպանումին մէջ ինք շահ ունէր եւ պարտա՞ւոր էր ձեռք երկարել Կօրչաքօֆին որ ուխտակալ թշնամի մըն էր կամ Պիզմարքին՝ կասկածելի բարեկամի մը»։

Կառավարութեան այս կեցուածքին ուժ կուտար, կ'ըսէ Մօրուա, Անգլիոյ հանրային կարծիքը բացի ազատականներէն, որոնց օրկաններէն Տէյլի Նիուզ հրատարակեց թղթակցութիւն մը ուր մանրամասնօրէն կը նկարագրուէին Թուրքերուն կողմէ Պուլկարիոյ մէջ գործուած «զարհուրելի խժդժութիւնները— երեխաներ ջարդուած, կիներ բռնաբարուած, աղջիկներ իբրեւ գերի վաճառուած եւայլն»։

Տիսրայէլի կը կարդար այս բոլոր պատմութիւնները «հեզնական թերահաւատութեամբ», որովհետեւ իր դեսպանէն տեղեկութիւն չէր սացած։ Վարչապետը այն կարծիքն ունէր թէ Ռուլեըմ կլէտսթընն և իրենները դիտմամբ կը չափազանցնեն դէպքերը. «ինք ճաժբորդած էր Թուրքիա, փաշաներու հետ սեղան նստած ու նարկիլէ խմած էր եւ չէր կրնար երեւակայել որ այդ ազնիւ ցեղին թշնամիները կրնային չարդել երեխաները։ Եղածը անկանոն զօրքին գործն էր»։

Սակայն հակառակ Տիսրայէլիի պնդումներուն, Թրքական բարբարոսութեանց լուրերը կը հասատատէին անգլիական դեսպանին կողմէ. «Տիսրայէլի զայրացաւ արտաքին նախարարութեան դէմ՝ քաղուած տեղեկութեանց համար». բայց դարձեալ, այս ցաւալի լուրերը պատճա՞ռ մըն էին որ կառավարութիւնը շեղէր իր քաղաքականութենէն։ Տիսրայէլիի բոլորովին հակապատկերն էր կլէտսթընը, որ մինչեւ վերջը ուժգին իմաց իր հակառակորդը։ Պուլկարական չարդերու պատմութիւնը խորապէս ազդած էր իր վրայ եւ չնայելով որ քաշուած էր քաղաքական ասպարէզէն, իր աթոռը տալով «եսապաշտ ու փառասէր» դիւանագէտին, նորէն հրապարակ նետուեցաւ՝ լոյս ընծայելով «խիստ ոճով խմբագրուած» գրքոյկ մը, որուն մէջ կ'ըսէր.

— «Թուրքերուն չարիքը հեռացնելու համար պէտք է հեռացնել զիրենք. պէտք է անոնք իրենց գապիթէներով, միւտիրներով, պինպաշիներով, գայմաքամներով, փաշաներով ժողվեն երթան (bag and baggage) այն վայրերէն, զորսքանդեցին ու պղծեցին»։

Գրքոյկը ունեցաւ իր հետեւանքները ժողովուրդին տոգեբանութեան վրայ։ «Ամէն տեղ բամբակեայ միլիոններ կը գումարուէին Թուրքերու Եւրոպայէն վտարումը պահանջելու համար»։ «Լիվրփուլի մէջ, իրիկուն մը «Օթէլլո»յի ներկայացման պահուն երբ դերասանը արտասանեց «Թուրքերը խեղդուեցան» բառերը, ժողովուրդը ոտքի ելաւ եւ ողջունեց բարի լուրը...»։

Կլէտսթընի շարժուձեւերը կատղեցուցին վարչապետը, որ սակայն, անդրդուելի ինաց իր քաղաքականութեան մէջ։ Կենսագրականին հեղինակը կ'ըսէ որ «Տիսրայէլի Թուրքերուն պաշտպան չէր եւ ուրախ պիտի ըլլար եթէ անոնք Սեւ ծովուն յատակը թափուէին. ինք կ'ուզէր միայն պահպանել կայսրութեան ամբողջութիւնը եւ Անգլիոյ ապագան»։

Լորտ Պիքնսֆիլտի այս քաղաքականութիւնը, որ ուղղուած էր ժանաւանդ Ռուսիոյ դէմ եւ որմէ կ'օգտուէր Թուրքիան, հաճելի էր նաեւ Վիքթորիա Թագուհիին։

Ռուսիա պատերազմ հրատարակեց Թուրքիոյ դէմ։ Տիսրայէլի ազդարարեց ռուս կառավարութեան թէ, ինք չէզոքութիւն կը պահէ, եթէ Ռուսիա հեռու մնայ Պոլսէն, Նեղուցներէն եւ Սուէզէն։ Ռուսերը խոստացան, բայց միւս կողմէ իրենց բանակները մտան Պուլկարիա։ Ադրին, Վիքթորիա Թագուհին անձկութեան մէջ էր, իսկ վարչապետը կը դիտէր դէպքերու ընթացքը։ Թուրքերուն յաղթութիւնը Փլէվնայի առջեւ վերիվայր շրջեց պահ մը Անգլիացիներու մտայնութիւնը եւ կլէտսթընի բարեկամ ամբոխը դարձաւ իրեն դէմ։

Ամիսներ յետոյ, պատերազմական գործողութիւնները դարձան ի նպաստ Ռուսերուն, որոնք մօտեցան մինչեւ Վռսփորի ափերը։ Զինադադարի եւ հաշտութեան բանակցութիւնները, որոնց տուն կուտար Անգլիան, անտարբեր չձգեցին ի տարիկ Պերլինի կառավարութիւնը։ Պիզմարք հասկցուց իր տեսակէտները թէ Լոնտոնի եւ թէ պատերազմիկ կողմերուն եւ բոլորը հաւանեցան վերահաստոյ դումարել դերման մայրաքաղաքին մէջ։ Հրատարակուեցաւ դաշնագիրը։ Ռուսիա կը յարդէր իր խոստումները Պոլսոյ եւ Տարտանէլի մասին, սակայն Պուլկարիա մը կը ստեղծուէր եւ Թուրքիա կը կորսնցնէր իր եւրոպական նահանգները։

«Շայաստանի մէջ Ռուսիա կը գրաւէր կարս եւ Պաթում, այսպիսով մեծ քայլ մը առնելով դէպի Հնդկաստան եւ կունակէն գոցելով ասիական Թուրքիան։»

Լուծման այս ձեւը պատճառ եղաւ որ ամբողջ Անգլիան հեռաւէի հրեայ դիւանագէտին քաղաքականութեան — «Անգլիա վհատաղովին չէր կրնար երթալ այս տեսակ վաւերաթուղթ մը քննելու համար»։ Տիսրայէլի երկու ղլխաւոր պայման հաղորդեց ցարական կառավարութեան, սպառնալով ի հարկին պատերազմ հրատարակել.— «Ո՛չ մեծն Պուլկարիա եւ ոչ Ռուսական Շայաստան, մենք Շայաստան չենք ուզեր»։

Ռուսիա տեղի տուաւ Պուլկարիոյ հարցին մէջ, բայց նախ «ամաւ մնաց» Ռուսահայաստանի ծրագրին վրայ։ Աւելի վերջը Անգլիոյ գինուորական կարգ մը ձեռնարկներուն սպառնական հանդամանքը, ստիպեց Ռուսիան ընդունիլ «ամէն ինչ»։ Միեւնոյն ժամանակ Տիսրայէլի գաղտնի դաշնագիր մը կնքեց Թուրքիոյ հետ, կորզելով կիպրոսը եւ փոխարէն խոստանալով իր օգնութիւնը Սուլթանին, այն պարագային երբ Ռուսիա յառաջ քալէր Շայաստանէն։

Տիսրայէլի գնաց Պերլինի վհատաժողովին, ընդունիլ տուաւ այն բոլորը որոնցմէ ներշնչուած էր իր քաղաքականութիւնը եւ վերադարձաւ Լոնտոն յաղթականաբար։ Պիզմարք իրեն համար ըսաւ «Der alte Jude, das ist der Mann»(Ծերունի Հրեան, ահա մարդը) իսկ Թագուհին արքայական պատիւներով ընդունեց իր վարչապետը։

* * *

Թէ ի՞նչ բան կը մղէր պահպանողական Անգլիան ընդդիմանալու Հայաստանիկազմութեան, գաղտնիք մը չէ։ Կ'արժէր ոտքի տակ առնել պզտիկ ժողովուրդ մը եւ հեռու պահել Ռուսիան Անգլիոյ դրացնութենէն, Միջերկրականի ջուրերուն մէջ։ Որքան հիմնաւոր էին Տիսրայէլիի ժտահոգութիւնները, չենք գիտեր։ Սակայն կասկածէ դուրս է որ Կլէտսթընի հրեայ հակառակորդին համար աւելի ձեռնտու էր Թուրք պետութեան պահպանումը, քան հայ ժողովուրդին ազատագրութիւնը կամ Ռուսիոյ յաղթանակը։ Անտրէ Մօրուա շհշտակի չի դներ Տիսրայէլիի Թրքասիրութիւնը, բայց շատ բան կը պարզէ այդ իմաստով։

Տիսրայէլի հիմը դրաւ պահպանողական Մեծն Բրիտանիոյ Թրքանպաստ քաղաքականութեան, որ վերջի վերջոյ յանգեցաւ Լօզանի խայտառակութեան։

Հայ ժողովուրդը չի կրնար մոռնալ այս ողբերգութիւնը։

«Խօրհինք այդ մասին, բայց չխօսինք»

ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԱՆՄԻՏ ՓՈՐՁԵՐ
ԳԱՂՈՒԻՔԸ ԽԱՌՆԱԿԵԼՈՒԻ

(Թղթակցութիւն)

ՍԵԼԱՆԻԿ, 22 Սեպտ.

Մամուլը, առեղն համակրական տողերով արձանագրեց հայ մերաշխական այն ձեռնարկները, որոնք եղան ազգային կեանքը կանոնաւորելու համար։

Այս առթիւ բանակցութիւններ կատարուեցան Հ. Ց. Դաշնակցութեան ներկայացուիչ ընկեր Ց. Ամատունիի եւ Զօր. Թորգոմի միջեւ, որ ռամկավարներուն պատուիրակն էր։

Համերաշխական ժողովը որ կը նշանակէր եօթը հոգինոց չէզոք վարչութիւն մը, Սելանիկի համար, կ'որոշէր սպասել որ Աթէնքի մէջ նոյն ձեւով կազմուի Ազգ. վարչութիւնը։

Երկար տատանումներէ յետոյ, Դաշնակցութեան, Ռամկավարներու եւ Չեչակեաններու գործակցութեամբ չէզոք վարչութիւն մը ընտրուեցաւ Աթէնքի մէջ։

Երբ Աթէնքի մէջ գլուխ կ'ելլէր այս փորձը, Սելանիկ եւս, համաձայն իր յանձնառութեան, սկսաւ ձեռնարկներ կատարել, Ազգային Իշխանութիւնը՝ չէզոքներու յանձնելու համար։

Այդ գործին, անտարակոյս, օրուան իշխանութիւնը պիտի ըլլար նախաձեռնարկ, Առաջն. փոխանորդին հետ։

Եւ այդպէս ալ եղաւ։ Նախ, իւրաքանչիւրի մօտ, պատուիրակները զրկուեցան՝ բերանագիր բացատրելու համար հարցը եւ առնոց տրամադրութիւնը պատրաստելու։ Եւ հրաւէրներ զրկուեցան։ Դժբախտաբար, սակայն, 2-3 հոգի, արձակուրդով Եւրոպա կամ այլուր մեկնած ըլլալով, համերաշխականէն ընտրուած եօթը հոգինոց մարմինէն երկու հոգի միայն ներկայ էին։

Ազգ. իշխանութիւնը անշուշտ ճիգ պիտի թափէր՝ իշխանութիւնը յանձնելու համար, նշանակուած չէզոք վարչութեան։ կամ հակառակ պարագային, ուրիշ նոր, բայց դարձեալ չէզոք տարրերու։

Ազգ. իշխանութիւնը, որ Դաշնակցականներէ կը բաղկանար, թէեւ պատրաստ էր իշխանութիւնը յանձնել ուրիշներու, բայց երբէք անոնց՝ որոնք իրենց վտանգաւոր եւ գրգռիչ քայլերով պիտի խանգարէին ժողովուրդին հանգիստը։ Այդ բանին չէր կրնար հանդուրժել Դաշնակցութիւնը։

Եւ մեր ընկերները ամէն ճիգ թափելով, իշխանութիւնը սիրաքաժար յանձնելին՝ չէզոք վարչութեան մը։ (Հին համերաշխականի երկու անդամները տակաւին դուրսը կը գտնուէին)։

Բայց խնդիրը չվերջացաւ այսքանով։

Խառնակիչ Մազլումեանը, ոտքով ու ձեռքով, գործի վրայ էր նորէն։ Երբ կ'իմանայ Դաշնակցական իշխանութեանց ջանքերը՝ չէզոք վարչութիւն մը գործի գլուխ բերելու համար, խորհրդաւոր պատճառներէ թելադրուած, նոր Ցունաստանի Հօկի կեդրոնական վարչութեան վրայ քանի մը «չէզոք»ներ կ'աւելցնէ եւ կը հռչակէ իբրեւ նոր Ցունաստանի «Ազգ. կեդրոնական Ուժամեայ վարչութիւն»...։

«Վարչութեան» անդամները, Մազլումեանի ստորագրութիւնով «մանտա» մը կը ստանան, նոյնիսկ բացօթեայ նիստեր կը գումարեն, առանց շրջանին Առաջն. փոխանորդին գիտակցութեան։

Եւ քիչ մըն ալ առաջ երթալով ու գերիրը շրջելով, առաջնորդական փոխանորդը գիշեր մը յանկարծ, նիստի կը հրաւիրեն ... բացօթեայ տեղ մը։

Փոխանորդը, Արիստաչէս քահանայ Մալաքեան— էջմիածինէն ստացած իրաւասութեան վրայ յենլով, նիստի չերթար, եւ գրաւոր յորդոր կը կարդայ «մոլորեալ»ներուն, որպէսզի չէզոք վարչութեան գործունէութեան արգելք չըլլան։

Շմոռնանք յիշել հոս երկու պարագայ։—Ա.—Մազլումեան եպիսկոպոսի կողմէ Աթէնքէն սելանիկ զրկուած գունափոխ «Հնչակեան» կէօքճեան, որ շաբաթներէ ի վեր խանութէ խանութ եւ տունէ տուն կը վազէ, չէզոք վարչութեան կազմութեան արգելք ըլլալու եւ Ազգ. իշխանութիւնը Հօկի Հոչակաւոր մարզոց յանձնելու համար։ Բ.—կէօքճեան, Մազլումեանի կողմէ պաշտօնագիր մը առած սելանիկ կուգայ, կուսակցին միջոցաւ կամ այլ կողմնակի միջոցներով «Մազլումեանի վարչութեան» գործը յաջողցնելու համար։

Մազլումեան եպիսկոպոս, գործը ամուրի կապելու համար, ներքին պաշտօնատունէն ալ «Հէվալէ» մը առեր է՝ ուղղուած Մակեդոնիոյ կուսակալին։

Խակապէս ալ, մարդիկ կը ներկայանան Մակեդոնիոյ ընդհ. կուսակալին, սակայն... ձեռնունայն։

Կուսակալը բացէ ի բաց յայտարարած է որ՝ Աթէնքէն, Մազլումեանի կողմէ նշանակուած վարչութիւնը ո՛չ մէկ նշանակութիւն ունի իր շրջանին համար, աւելցնելով թէ իրենք կը ճանչնան, իրաւապէս, միայն Թրակիոյ եւ Մակեդոնիոյ առաջնորդարանը, իր առաջնորդով, զոր բերած են իրենք, հո՛ս, պատերազմական դէպքերու բերումով։ Որով՝ կ'աւելցնէ պ. կուսակալը, կը ճանչնամ միայն տեղիս առաջնորդական փոխանորդը։ Ընկէ դուրս, Մազլումեան մը ոչ մէկ իրաւասութիւն կը ներկայացնէ՝ ա՛յն ալ Մակեդոնիոյ շրջանին համար։»

Բայց Մազլումեան եւ անոր արբանեակները դիւրաւ յուսահատղներ չեն։ Ընակելով որ Սելանիկի Համբաւաւոր «Վարչութեան» կարգ մը անդամները հրաժարած են, եւ իսկապէս չէզոք վարչութիւն մը կազմուած եւ գործի ալ ձեռնարկած է, Մազլումեան կը հեռագրէ առաջն. փոխանորդին, սպառնական շեշտով մը՝ որ իր հրամանները տառացի գործադրէ եւ իր նշանակած մարդոց յանձնէ զգ. իշխանութիւնը։ Ի հարկէ մտիկ ընող չըլլար։

Միւս կողմէ, «պատգամաւոր» կէօքճեան, դեռ կը չափչփէ Սելանիկի մայթերը։ Գաղտնիք է թէ՝ ինչպէ՞ս կը հոգան իր ծախքերը։ Ա.յս մարդը կը ջանայ նոր խառնակութիւններ ստեղծել, երբ կիրքերը հանգարտած են տակաւին մը իվեր։

Կը լսենք թէ Աթէնքի վեհարաւոր խառնակիչը տեսնելով որ աղջամուխ տարրերը երես դարձուցած են, կեդրոնի կառավարութեան մօտ իր ընտրութեան համար հրահանգ խնդրելու մտքով, նոր դիմում մը եւս կատարեր է։

Ի՜նչ խօսք որ այս մութ խաղալ ձախողման դատապարտուած է։

ՍԵՊՈՒՀ ԱԶԱՏՈՒՆԻ

ՄԱՆՊԱՏԻՒՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Գերմանիոյ դաշնակցային կառավարութիւններէն Հէսսէի խորհրդարանին ներկայացուեցաւ ընկերվարական առաջարկ մը, որ կ'արգիլէ մահապատիժները։ Պատժական այս նոր օրինագիծը խորհրդարանին մէջ մեծ վիճաբանութիւններ պիտի բանայ, որովհետեւ առաջին օրինակն է որ կը տրուի ազատելով ոճրագործները մահէն։

Բ ՈՒԼՈՐ Հայ Մայրե՛ր

Հրաշալի էր «Յառաջ»ի 21ի խմբագրականին վերնագիրը։ Իրաւ ալ «Ափսո՜ս մը բան կաթին»։

Ընդունք որ վայելած են կապարատէպի մթնոլորտի հետքները, անոնք մի՞թէ կրնան կրկնել, թէ այդ մթնոլորտը բարերար ազդեցութիւն չունենալ մատաղ հոգիներուն մարմար։ Մանկապարտէզի անմեղ խաղերը, զուարճ շէնշող երգերը մանկան կենդանութեան կայծ մը կը դառնայ վառվռուն, մանակ գիտակից։ Իր հայ սորված ոտանաւորներն ու գերը կ'ոգեւորեն զինքը։

Ինչո՞ւ ուրեմն անտարբեր ենք մեր զաւակներուն դէպ, երբ մեր մայրերը կաթ տալով միայն չեն կանացեր, այլ ամէն ջանք փեր են մեզ տալու նաեւ հայ կրթութիւն եւ դաստիարակութիւն։ Իսկ մենք այդ գիտ նստած, առանց խղճի բրութեան կը դիտենք մեր բերուն օտարացումը, օտար սակցութիւններն ու երգերը։

Կը ճանչնամ փոքրիկներ ոչ թէ հայերէն կարդալ գիտեն, նոյն իսկ խօսիլ չեն գիտեր, նեն են գլխաւոր պատասխանները եւ ոչ թէ պզտիկ տունին մէջ հայերէն խօսարդէն դպրոցները եւ փողոցը բաւեն մեզ։

Մայրե՛ր, ձեր պարտականութիւնն մը կ'ինայ մեր հայրերը կ'աշխատին իրենց ուսկներուն ապրուստը ապահովել, թէեւ հոս մայրերն ալ կ'աշխատին, սակայն գաստիարակութիւնը ան ձեռքն է, եւ անոնք որ ծնողներ են, աւելի մեծ գիրքեր կ'ունենան նիւթական գործեր ընելու։ Ինչքան դիւրին է հայ յաշատ կեդրոններ բանալ մէկ մէկ մանկապարտէզ, ինչպէս օրինակ պէլվիլի, որ բաւական է հաշուել 30—40 մանուկներ, ամէնքն ալ տարիքէն։

Ես, իրրեւ պէլվիլցի, կը ձուիմ հարցնել այդ կեդրոնին գանուող կազմակերպութիւնին, թէ արգեօք որ մէ մայրերը քրքրուած են այս նկարով, խաւան քներու մէջ քան մը եւ իրենք ալ կրնան խոստանալ այս ճշմարտութիւնը։

Ուրեմն, խօսքս ձեզի է, մայրե՛ր։ Եկէք մենք հիմը դնենք այն ընկերութեան որ անկարելի կը նկատեն շատ մայրեր Ապացուցանենք թէ մայրերն ալ կրնան հանրային գործ կատարել։

Աբմենուհի խաչիկեան

ՅՈՒՅՍԻ ԽՈՍՔԻՑ ՎԵՐ

ՄԵՐԵՆԻԱՅԻ ԱՆՏԱՌ

— Ամերիկայի անտառ մեծ ու փոքր ծառատեսակներ են աճում, որոնց մեջ կան նաև ընդարձակ պուրակներ։ Ամերիկացի ծառաբույծները ամեն տարի մեծ քանակությամբ ծառեր են տնկում։ Ամերիկայի անտառները ամեն տարի ավելանում են։

ՊՈՂՈՏԻ ԲՈՒՅՍԸ

Փ. ՕՏԱՆ

Պողոտի բույսը մեր ծանոթ ցորենի նման հացահատիկային բույս է։ Ցորենի հասկերը ունեն 15 սանտիմետր երկարություն, մինչդեռ պողոտի հասկերը հասնում են 1 մետրի։

* * *

— Ինչպե՞ս է ստացվում պողոտի ալյուրը։

— Պողոտի հատիկները մանրում են ձեռքի աղացքարերի միջոցով։ Ալյուրը մաղում են մաղերի միջով։ Ստացված ալյուրից թխում են հաց, որը համեղ է և սննդարար։

— Ո՞ր երկրներում է աճում պողոտը։

— Պողոտը աճում է Հնդկաստանում, Չինաստանում, Աֆրիկայի որոշ երկրներում։ Պողոտ ցանում են նաև Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում։

— Ի՞նչ կերպ է ցանվում պողոտը։

— Պողոտը ցանում են գարնանը, ապրիլ ամսին։ Ցանում են ինչպես ցորենը։ Մեկ հեկտարից (100—500 պուդ)։

— Ինչպե՞ս է խնամվում պողոտը։

— Պողոտի ցանքերը խնամում են ինչպես եգիպտացորենի ցանքերը։ Պողոտի ցանքերը 500 քառակուսի մետրից պետք է մաքրել 100 քառակուսի մետրի վրա։ Ցանքերը պետք է ոռոգել 4 անգամ։ Պողոտը հասունանում է 3 ամսում։

— Ինչպե՞ս է հնձվում պողոտը։

— Պողոտը հնձում են մանգաղներով։ Հնձելուց հետո հասկերը կապում են խուրձերի մեջ։ Խուրձերը տեղափոխում են հատակ տեղ։ Այնտեղ հասկերը ցանում են հատակին։ Հատակը պետք է լինի կոշտ։ Հասկերի վրայով քարե գլանով են քշում։ Գլանը պետք է լինի ծանր։ Գլանի ազդեցությամբ հասկերից դուրս են գալիս հատիկները։

— Ինչպե՞ս են մաքրում պողոտի հատիկները։

— Պողոտի հատիկները մաքրում են հողմաքարշիչներով։ Հողմաքարշիչի միջով հատիկները թափում են։ Հողմը քշում է դուրս թեթև աղբը, իսկ ծանր հատիկները ընկնում են ներքև։

— Ինչպե՞ս են պահում պողոտի հատիկները։

— Պողոտի հատիկները պահում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս են օգտագործում պողոտը։

— Պողոտի հատիկներից ալյուր են պատրաստում։ Ալյուրից թխում են հաց։ Պողոտի հատիկներից պատրաստում են նաև օղի։ Պողոտի հատիկները կերակրում են նաև անասուններին։

— Ինչպե՞ս է պողոտի ալյուրից հաց թխում։

— Պողոտի ալյուրից հաց թխելու համար ալյուրը խմորում են։ Խմորը թողնում են, որ թթխմորի միջոցով թթվանա։ Խմորը թթվանալուց հետո հացը թխում են։

— Ինչպե՞ս է պատրաստում պողոտի օղին։

— Պողոտի օղին պատրաստում են հետևյալ կերպ։ Պողոտի հատիկները թրջում են ջրի մեջ։ Հատիկները ջրի մեջ թրջելուց հետո դնում են տաք տեղ։ Հատիկները տաք տեղում ծլում են։ Ծլած հատիկները չորացնում են։ Չորացրած հատիկները մանրում են։ Մանրած հատիկները խառնում են ջրի հետ։ Խառնուրդը դնում են տակառների մեջ։ Տակառները պետք է լցնել ոչ ավելի, քան երեք քառորդով։ Տակառները պետք է ծածկել։ Խառնուրդը պետք է թթվանա։ Թթվանալուց հետո խառնուրդը թորում են։ Թորելուց հետո ստանում են օղի։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հատիկներից օղի թորում։

— Պողոտի հատիկներից օղի թորելու համար հատիկները ջրի մեջ եռացնում են։ Եռացնելուց հետո հատիկները թողնում են, որ սառչեն։ Սառչելուց հետո հատիկները խառնում են ջրի հետ։ Խառնուրդը դնում են տակառների մեջ։ Տակառները պետք է լցնել ոչ ավելի, քան երեք քառորդով։ Տակառները պետք է ծածկել։ Խառնուրդը պետք է թթվանա։ Թթվանալուց հետո խառնուրդը թորում են։ Թորելուց հետո ստանում են օղի։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հատիկները պահում։

— Պողոտի հատիկները պահում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի ալյուրը պահում։

— Պողոտի ալյուրը պահում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հացը պահում։

— Պողոտի հացը պահում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի օղին պահում։

— Պողոտի օղին պահում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հատիկները տեղափոխում։

— Պողոտի հատիկները տեղափոխում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի ալյուրը տեղափոխում։

— Պողոտի ալյուրը տեղափոխում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հացը տեղափոխում։

— Պողոտի հացը տեղափոխում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի օղին տեղափոխում։

— Պողոտի օղին տեղափոխում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հատիկները վաճառում։

— Պողոտի հատիկները վաճառում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի ալյուրը վաճառում։

— Պողոտի ալյուրը վաճառում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հացը վաճառում։

— Պողոտի հացը վաճառում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի օղին վաճառում։

— Պողոտի օղին վաճառում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հատիկները գնում։

— Պողոտի հատիկները գնում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի ալյուրը գնում։

— Պողոտի ալյուրը գնում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հացը գնում։

— Պողոտի հացը գնում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի օղին գնում։

— Պողոտի օղին գնում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հատիկները ստանում։

— Պողոտի հատիկները ստանում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի ալյուրը ստանում։

— Պողոտի ալյուրը ստանում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի հացը ստանում։

— Պողոտի հացը ստանում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

— Ինչպե՞ս է պողոտի օղին ստանում։

— Պողոտի օղին ստանում են ամբարներում։ Ամբարները պետք է լինեն չոր և մաքուր։ Ամբարները պետք է լավ օդափոխվեն։

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՀՈՒՇԵՐԸ

Ա. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Ես հիշում եմ այն օրը, երբ ես առաջին անգամ տեսա Ալեքսանդր Սպենդիարյանին։ Ես այդ ժամանակ 10 տարեկան էի։ Ես ապրում էի Ալեքսանդրապոլում։ Ես սիրում էի նկարել։ Ես նկարում էի ամեն ինչ, ինչ որ տեսնում էի։ Ես նկարում էի տներ, ծառեր, մարդիկ, կենդանիներ, ինչպես նաև ամեն տեսակ առարկաներ։ Ես նկարում էի մատիտներով, գրիչներով, ներկերով։ Ես նկարում էի թղթի վրա, կտավի վրա, փայտի վրա։ Ես նկարում էի ամեն տեղ, որտեղ որ հնարավոր էր նկարել։ Ես նկարում էի ամեն ժամանակ, երբ որ ազատ ժամանակ ունեի։ Ես նկարում էի ամեն օր, երբ որ ես չէի գնում դպրոց։ Ես նկարում էի ամեն կիրակի, երբ որ ես չէի գնում եկեղեցի։ Ես նկարում էի ամեն տարվա ամեն եղանակներին։ Ես նկարում էի ձմռանը, գարնանը, ամռանը և աշնանը։ Ես նկարում էի ամեն ամսի ամեն օրերին։ Ես նկարում էի ամեն շաբաթվա ամեն օրերին։ Ես նկարում էի ամեն տարվա ամեն եղանակներին։ Ես նկարում էի ամեն ամսի ամեն օրերին։ Ես նկարում էի ամեն շաբաթվա ամեն օրերին։ Ես նկարում էի ամեն տարվա ամեն եղանակներին։

Ես նկարում էի ամեն ինչ, ինչ որ տեսնում էի։ Ես նկարում էի տներ, ծառեր, մարդիկ, կենդանիներ, ինչպես նաև ամեն տեսակ առարկաներ։ Ես նկարում էի մատիտներով, գրիչներով, ներկերով։ Ես նկարում էի թղթի վրա, կտավի վրա, փայտի վրա։ Ես նկարում էի ամեն տեղ, որտեղ որ հնարավոր էր նկարել։ Ես նկարում էի ամեն ժամանակ, երբ որ ազատ ժամանակ ունեի։ Ես նկարում էի ամեն օր, երբ որ ես չէի գնում դպրոց։ Ես նկարում էի ամեն կիրակի, երբ որ ես չէի գնում եկեղեցի։ Ես նկարում էի ամեն տարվա ամեն եղանակներին։ Ես նկարում էի ամեն ամսի ամեն օրերին։ Ես նկարում էի ամեն շաբաթվա ամեն օրերին։ Ես նկարում էի ամեն տարվա ամեն եղանակներին։

Ես նկարում էի ամեն ինչ, ինչ որ տեսնում էի։ Ես նկարում էի տներ, ծառեր, մարդիկ, կենդանիներ, ինչպես նաև ամեն տեսակ առարկաներ։ Ես նկարում էի մատիտներով, գրիչներով, ներկերով։ Ես նկարում էի թղթի վրա, կտավի վրա, փայտի վրա։ Ես նկարում էի ամեն տեղ, որտեղ որ հնարավոր էր նկարել։ Ես նկարում էի ամեն ժամանակ, երբ որ ազատ ժամանակ ունեի։ Ես նկարում էի ամեն օր, երբ որ ես չէի գնում դպրոց։ Ես նկարում էի ամեն կիրակի, երբ որ ես չէի գնում եկեղեցի։ Ես նկարում էի ամեն տարվա ամեն եղանակներին։ Ես նկարում էի ամեն ամսի ամեն օրերին։ Ես նկարում էի ամեն շաբաթվա ամեն օրերին։ Ես նկարում էի ամեն տարվա ամեն եղանակներին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՏԱՌՆԵՐ

— Հայկական անտառներում աճում են հետևյալ ծառատեսակները։ Կաղնի, հաճարենի, կաղամախի, սոսի, ուռենի, կեչի, սոճի, եղևնի, մայրի, նոճի, ընկուզենի, խնձորենի, տանձենի, սալորենի, կեռասենի, բալենի, դեղձենի, ծիրանենի, նռնենի, թզենի, ձիթենի, նարինջենի, կիտրոնենի, մանդարինենի, ձիթենի, նռնենի, թզենի, ձիթենի, նարինջենի, կիտրոնենի, մանդարինենի։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՏԱՌՆԵՐ

— Հայկական անտառներում աճում են հետևյալ ծառատեսակները։ Կաղնի, հաճարենի, կաղամախի, սոսի, ուռենի, կեչի, սոճի, եղևնի, մայրի, նոճի, ընկուզենի, խնձորենի, տանձենի, սալորենի, կեռասենի, բալենի, դեղձենի, ծիրանենի, նռնենի, թզենի, ձիթենի, նարինջենի, կիտրոնենի, մանդարինենի, ձիթենի, նռնենի, թզենի, ձիթենի, նարինջենի, կիտրոնենի, մանդարինենի։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՏԱՌՆԵՐ

— Հայկական անտառներում աճում են հետևյալ ծառատեսակները։ Կաղնի, հաճարենի, կաղամախի, սոսի, ուռենի, կեչի, սոճի, եղևնի, մայրի, նոճի, ընկուզենի, խնձորենի, տանձենի, սալորենի, կեռասենի, բալենի, դեղձենի, ծիրանենի, նռնենի, թզենի, ձիթենի, նարինջենի, կիտրոնենի, մանդարինենի, ձիթենի, նռնենի, թզենի, ձիթենի, նարինջենի, կիտրոնենի, մանդարինենի։

երբ փարիզի մէջ ֆրանքեւռուս բանակցութիւններ կը կատարուին։

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ պաշտօնական շրջանակներու մէջ զարմանք առաջ բերած է Ռաքովսքին ճամբելու մասին ֆրանս. կառավարութեան տուած որոշումը։

«Իզվէստիա» կը գրէ թէ այս որոշումով Ֆրանսա քաղաքական խիստ ծանր պատասխանատուութեան տակ կ'իյնայ։ Ռաքովսքիի հեռացումը ֆրանքեւխորհրդային յարաբերութեանց խզման տարրերէն մէկն է։ Խզումի կողմնակիցները շատ լաւ գիտեն որ դեսպանին մեկնումով բանակցութիւնները անելի մը մէջ կը մտնեն։ Զարմանալի է մտայնութիւնը անոնց, որոնք կը կարծեն թէ Ռաքովսքիի անձնական խնդիրը երբեք կապ չունի ֆրանքեւխորհրդային յարաբերութեանց ընդհանուր խնդրին հետ։ Ստեղծուած ներկայ մթնոլորտը, որուն կը հանդուրժէ ֆրանս. կառավարութիւնը, բոլորովին պիտի՝ դժուարացնէ ոեւէ դեսպանի աշխատանքը, որովհետեւ նոր ղրկուելիք դեսպանն ալ համայնավար մը պիտի ըլլայ։

Ընդդիմադիրները կը գործեն

«Հավաս»ի գործակալութիւնը կը տեղեկանայ թէ պոլշեւիկ ընդդիմադիրները իրենց գործունէութեան կեդրոնը փոխադրած են Լէնինկրատ եւ մասամբ ալ Խարքով, ուր կը գործեն բանակին եւ նաւատորմին մէջ։ Կէփէուն տեղեկագրի մը մէջ կ'ըսէ թէ իրեն համար գրեթէ անկարելի է պայքարիլ ընդդիմադիրներուն դէմ, որոնք ըստ իրեն, եօթգլխանի վիշապներ են։ Զանգուածային ձերբակալութիւններն ու աքսորները բանի մը չեն ծառայեր։ Անհետացած մէկ ընդդիմադիրի տեղ տասը կուգան։ Օրինակ, Թրոցքիի հաւատարմատար կրիկորիէվ փեթրոկրատի կոմկուսէն վտարուեցաւ, անոր տեղ Թրոցքի անմիջապէս դրաւ Արքատիճ անուն ուրիշ մը։ Ընդդիմադիրները իրենց ուժերը կը կեդրոնացնեն Դեկտեմբեր 1ի մեծ ճակատամարտին համար (համառօտս համայնավար կուսակցութեան ժողովը)։

Սեւ Ծովու ռուսական ռազմախոհները

Խորհրդային թերթերը կը գրեն թէ Օտեսայի շրջանի կարմիր պաշտպանողական ուժերը փայլուն յաղթանակ մը տարին ճակատամարտէ մը վերջ, որ քանի մը օր տեւեց, եւ որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին զինուորական եւ նաւային բոլոր ուժերը, քաղաքային օժանդակներով միասին։ Գլխաւոր հետաքրքրութիւնը կեդրոնացած էր օդանաւային եւ կազի յարձակումներու վրայ։

«Թայմզ»ի թղթակիցը կ'ըսէ թէ ռազմախոհներու ընթացքին, խորհրդային մարտանաւերը կարգ մը փորձեր ըրին ռումանական եզերքին մօտ, մասնաւորապէս Քոսթանցայի բացերը։ Այս գործողութիւնէն յետոյ զրոյցներ շրջեցան թէ Ռումանիա մտատանջութեան ենթարկուած է։ Աւսոր վրայ Մոսկուայի վարիչները կարգ մը սուտ լուրեր հրապարակ նետեցին, իբրեւ թէ Անգլիա եւ Ռումանիա միասին պիտի գործակցին Ռուսիոյ դէմ եւ թէ Անգլիա նաւային խարիսխ մը կը շինէ Քոսթանցայի մէջ՝ թոյլ տալու համար անգլիական նաւատորմին յարձակիլ խորհրդային նաւահանգիստներուն վրայ։

Տիկին Փանկալոս ձերբակալուած

Աթէնքի կառավարութիւնը կը շարունակէ հալածել փանկալոսի կողմնակիցները։ Գրեցինք թէ վերջին անգամ ձերբակալուեցան փանկալոսի տղան Թէզէոս եւ ուրիշ սպաներ։ Աւսոնց մէջ է նաեւ նախկին պատերազմական նախարար Զօր. Ցէրուլիս։ Տիկին Փանկալոս, որուն դէմ ձերբակալման հրամանագիր հանուած էր, քանի մը օր նախկին ներքին նախարար Վոկոփուլոսի տան մէջ պահուըտելէ վերջ անձնատուր եղաւ։

Կառավարութիւնը այժմ խիստ միջոցներ ձեռք առած է, եւ ապստամբութեան ամէն հաւանականութիւն անհետացած է։

Նախապէս ձերբակալուած փանկալոսեաններու դատավարութիւնը սկսաւ։ Բռնուած վաստաթուղթերը ցոյց կուտան թէ բազմաթիւ զինուորական եւ քաղաքային դէմքեր մեղակից էին դաւադրութեան, փոխարէն իրենց խոստացուած էին լաւ պաշտօններ, երբ փանկալոս իշխանութեան գլուխ անցնէր։ Ձերբակալուածներուն դէմ գլխաւոր ամբաստանութիւնները մէկն ալ այն է, որ անոնք կ'աշխատէին իրենց կողմը շահիլ նաեւ արքայականները, խոստանալով որ եթէ Զօր. Փանկալոս իշխանութեան գլուխ անցնի, միապետութիւն պիտի հաստատէ եւ Թագաւոր պիտի հռչակուի իշխան Նիքոլաս։

Ալբանական օսար մեղադիցներ ալ ունի

Մէրճան Ալթունեանի հրոսախումբին մասին քննութիւնը կը շարունակուի։ Կարելի չըլլալով ուղը հոգիի միջոցաւ յարձակում գործել Երլտրզի խաղարանին վրայ, կ'աշխատուի երեւան հանել միւս բոլոր մեղադիցները։ Կ'ըսուի թէ այս վերջիններուն մէջ օտարականներ ալ կան, որոնց հետ Մէրճան Ալթունեան յարաբերութիւն ունեցած է օտար բանտերու մէջ գտնուած ատեն։ Պոլիս դառնալով, Մէրճան Ալթունեան շարունակած է իր յարաբերութիւնները այդ միջազգային աւազակներուն հետ, որոնք ղրամական օժանդակութիւն ընծայած են իրեն։ «Թէեւ պատեհ չէ, կ'ըսէ «Միլլիյէթ», խօսիլ այս բաներուն վրայ մինչեւ որ քննութիւնները աւարտին, սակայն կը կարծուի թէ հրոսախումբը գայթակղութիւններ առաջ պիտի բերէր։ Զրոյց կայ թէ Մէրճան Ալթունեան, բացի այն անձերէն, որոնց հետ կը տեսակցէր պանդոկներու եւ սրճարաններու մէջ, ուրիշ խումբ մըն ալ ունէր, որ պատրաստ էր իր հրամանները ստանալու եւ որ գաղտնի վայրերու մէջ յարաբերութիւն ունէր պետերու հետ։

«Թէեւ այս խումբը ցրուած է Բերայի դէպքէն ետք, բայց հետքերը կորսուած չեն։ Քննութիւնը ի մօտոյ երեւան պիտի հանէ շատ մը գաղտնիքներ»։

**** Հրեայ վաճառական մը 250 ոսկի արժէքով հիւսուածէղէնի մնքենայ մը նուիրած է իր պարտականութեան զոհուած Մուամմէր Ճավիտ պէյի ընտանիքին։*

Երլտրզի դատավարութիւնը

Անցած երեքշաբթի Պոլիս, Սուլթան Ահմէտի հաշտարար ատեանին առջեւ սկսաւ դատավարութիւնը այն անձերուն, որոնք բռնուած էին Երլտրզի խաղարանին մէջ, վերջին խռովարարութեան առեն։ Մեծ բազմութիւն մը ներկայ էր։

Դատի կանչուած ամբաստանեալներուն մէջ կան յայտնի անձեր, թուրք թէ օտար, ինչպէս նաեւ տիկիններ եւ հանրմաններ։ Դատի տակ առնուած են նաեւ հետեւեալ Հայերը.— Օնուիկ Մաճեան, Մէրճի Ղազարոսեան, Գարլօ, Թորոս, Պետրոս եւ Աբրամ Եուսուֆեան։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԻ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

այսօր երեքշաբթի գիշեր ժամը 8.30ին ճաշէ ետք ելեւ տը Լիւնի վերնայարկը։ Մէթրօ Լիթալի։

Օրակարգ. Պատգամաւորներու ընտրութիւն։

ՑԱՐԴԳՈՂԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱՇՈՒՂ ՍԱՑԱԹ-ՆՈՎԱՑԻ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ

Այս շաբաթ գիշեր, սալ տը ժէոկրաֆիի մէջ 184 Bld. St. Germain

Պ. ԱՒ. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

կը ներկայացնէ Աշուղին կեանքն ու արուեստը

երգ եւ արտասանութիւն Աշուղին գործերէն

Պ. ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ թառի վրայ կ'երգէ

Օտար արուեստագիտուհիի մը, ՕՐ. ՎԷՐԱՑԻ *կողմէ* վլասթիք պար

ՄՈՒՏՔ 3 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը «ցառաջ»ի խմբագրութեան մէջ եւ նոյն գիշերը կիշէէն ասով կը վերաբացուի «ցարդգող»ի Հինգշաբթիներուն շարքը

ԼՈՅՏ ՏԵՍԱՒ

"ԴՐՕՇԱԿ,,

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ԹԻՒ (10)

Հետեւեալ բովանդակութեամբ և բազմաթիւ նկարներով.—

Անդրանիկ.— Հայ ժողովրդի ինքնապաշտպանութիւնը եւ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը *(Խմբ)*.—Նոր ձերբակալութիւններ Հայաստանում.— Մանկութեան յիշողութիւնները *(Մ. Զաւարեան)*. — Ս. Բարսեղեան *(Յովս. Տէր Դաւթեան)*.— Արամի մասին *(Ա. Աստուածատուրեան)*.— Թաչատուր կարճիկեան *(Մ. Վրացեան)*.— Գեղամ Տէր Կարապետեան.— Գլաք.— Սուրէն Մելիքեան *(Մ. Վ.)*.— Հասրաթ.— Ցրոնցքի մուրատ.— Բուրգացկու աճաբեկուկը *(Բհնօ)*.— Զանգեզուրի զոհերը *(Հ. Աշխատաւոր)*։

ԳԻՆ՝ 2.50 ՖՐԱՆՔ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՅԱՐԴԳՈՂԻ Ընդհ. ժողովը յառաջիկայ Հինգշաբթի (6 Հոկտ.) իրիկուն, Ֆլորիա ճաշարանին վերնայարկը։ Կը հրաւիրուին անդամները սակայողաբար։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՄԱՐՍԷՅԼ, Գ. Ծ.— Ձեր նամակը ճասած օրն իսկ յանձնարարած ենք որ դրկեն։ Երեւի մոռցեր են։ Հասցէն D. Segbossian, Vve. Ed. Branly, Chaville. (S.et.O).

ԼԻՈՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լիոնի եւ շրջականերու գաւառական ընդհ. ժողովոյ ընտրութեան համար արձանագրութեան պայմանաժամը վերջին անգամ ըլլալով երկարձգուած է մինչեւ յառաջիկայ Հոկտ. 16 կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 6։ Այդ թուականէն անդին կը փակուի արձանագրութիւնը եւ քուէարկութեան օրը կ'որոշուի։

Ընտր. Յանձնախումբ

ՅՈՒՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ

Բ. ՏԱՐԻ 1928

Յառաջիկայ Նոյեմբերի սկիզբը լոյս կը տեսնէ «Յունահայ տարեգիրք»ի Բ. տարին, գրական, գեղարուեստական, թարգմանչական, դիտական, ազգագրական, ուսումնասիրական բաժիններով։

Տարեգիրքին համար յատկապէս պատրաստուած է երկարաշունչ ուսումնասիրութիւն մը, Զմիւռնիոյ եւ Զմիւռնահայ գաղութի մասին։

Աշխատակիցներու ցանկին մէջ կան յայտնի գրագէտներ։ Թարգմանութիւններ օտար տաղանդաւոր գրողներէ։ Կը հրատարակէ նաեւ 925—26—27 տարեշրջաններուն, Փարիզի նկարչական ցուցահանդէսներուն մէջ ցուցադրուած եւ մրցանակներու արժանացած տասնեակ մը նկարներ եւ գրական ուսումնասիրութիւններ Դ. վարուժանի, Մ. Զերազի եւ Նահապետ Քուչակի մասին։

Հասցէ՝ Journal NOR OR 18 Vouli, Athènes.

Շանօթ.— Ապագրանքներ կ'ընդունուին։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՑԿՈՒՆԻԻ

"ԶԱՐԼՍԹՕՆ,,

ԿԱՄ

ՍԱՍՄԱԹՒԱՑԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ

Թիատ ծիծաղաշարժ գաւեշտը

ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ

ԳԻՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Գիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Mandé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ թերթերու գործակալներուն։ Կը ղրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմանուղթի փոխարէն։

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— Յարութիւն (Արթին) եադժուրեան, արհեստով այրերու եւ կիներու դերձակ, որ մինչեւ 1925 կը գտնուէր Անգլիա, եօթը եւ նիւփօրթ քաղաքները, եւ որուն Ամերիկա մեկնած ըլլալուն մասին տարածայնութիւն մը կայ։ Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել մկրտիչ պարսամեանի, 121 Rue Marcadet, Paris (18me).

Ազտասահմանի թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։

— *Կը փնտռուի Սամսոնցի Միրարփիկ Վարդանեան, հօր անունը Յովհաննէս, մօր անունը Նազլը որ տեղահանութեան միջոցին Մալաթիա աքսորուած էր. վերջերս լուր ստացած ենք որ ամուսնացած է եւ փարիզ կը գտնուի։ Իմացնել՝* Բարսեղ Թէլֆէեանի՝ Rue Tchimeski Megharou Uzuvel, Salonique, Grèce.

— *Կը փնտռուի Պուլտիկեան Յակոբ 20 տարեկան, մօր անունը Տուտու, հօրը՝ Յակոբ, Մարաշցի, որ 1924ին Ֆրանսա եկած էր, տարի մը առաջ Լիոնէն նամակ գրած է մօրը և անկէ ի վեր լուր չկայ իրմէ։ Տեղեկացնել՝* Near East Relief, 15 Bld. bes Iitaliens Paris.

ԹԷՈԴԻԿԻ 1928Ի "ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ,,

ի մօտոյ հրապարակ կ'ելլէ «Մասիս» տպարանէն՝ գեղարուեստական աննախընթաց տպագրութեամբ եւ նախորդ տարիները գերազանցող ամենաճոխ բովանդակութեամբ։ Հայելի ազգային կեանքի։ Զանազան բաժիններու մէջ աշխատակցած են բոլոր հայ յայտնի գրողներ եւ արուեստագէտներ։ Բազմաթիւ պատկերներ կը ճոխացնեն անոր ծայրէ ի ծայր *ութը փունթօ* տառերով հոծ էջերը։ Գին՝ 2 տոլար ամէն տեղի համար։ Հասցէ

THÉOTIG
Imprimerie MASSIS
208 bis, Rue Lafayette
PARIS (10e)

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՏԷՍԻՆ ՄԷՋ

Զգալի պակաս մը լրացնելու առաջադրութեամբ, կը հաստատեմ ընդհ. գործակալութիւն մը Տէսինի մէջ, նպատակ ունենալով հայերէն՝ վիպական, գրական, բանաստեղծական, դպրոցական եւայլ գիրքեր, երգարաններ եւ բառարաններ։ կը բաժանորդագրեմ փափաքուած ոեւէ թերթի կամ հանդէսի, մասնաւորաբար կ'աշխատիմ *Ցառաջ, Հայ-Սիբա* եւ *Խարտոց* թերթերուն։

Ձգապարեցէք ապահովել ձեր ուզած ոեւէ գիրքը։ Դիմել՝ Minas Kaltakdjian, 78 Cité de Soie Artificielle du Sud-Est, Vaulx-en Velin (Rhone).

կամ Café Arménien, Avenue Jean Jaurès, Décines, (Isère).

Կ'ուզուի ոսկերչութիւն սորվիլ փափաքող 13—15 տարեկան պատանի մը, որ ծնողացը կողմէ երաշխաւորուած ըլլայ։

Գիմել 8 Rue Buffault 4րդ յարկ, Պ. Նշան Համբարձումեանի, ժամը 12—2 (Metro: Cadet կամ Peletier).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10)

Le Gérant : H. TEURNIER

ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Մեր մօտ կը գտնուին Դրօշակի, Հ. Յ. Դ. ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ՄԻՆՆԵՐՈՒԻ եւ ծանօթ հեղինակներու հին եւ նոր հրատարակութիւնները։

ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ՝ իմ Դիրքը 20 ֆրանք, Հայրենդրը 20, Աղատութեան ճանապարհին 20, կաթուշկը 4։ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հոսանքներ 10, Շարժման նախապատմութիւն (Ա. եւ Բ. հատոր) 15ական ֆր., դրօք նորագոյն պատմութեան մէջ 15, Համաշխարհային պատերազմ եւ մաշխարհային յեղափոխութիւն 15։ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ՝ Դաշնակցութեան անելիքը 10, Դաշնակցութեան Լիկւիդացիան 9, Ընկերվարութիւն եւ դեմոկրատիզմ 3, Դաշնակցութեան քաղաքական ուղին 9, Շանտի անկախութիւնը 4։ ՋԱՐԵԻԱՆԴ՝ կրնա՞նք հաշտուիլ Թուրքիոյ հետ եւ միացեալ Ընկակս Թուրանիա 16։ ՍԱՄՈՒԻՆԻ՝ Ցաճկայաստանը ռուսական տիրապետութեան տակ 15։ ԻՇԽԱՆԵԱՆ՝ Երկու ազգ բոլշեւիկեան բանտում 13։ ՇԱՆԹ՝ Կայսրը 10։ Աբեւելեան վիպասէր Մինաս Չերազ 20, Յովք-կէօլճիւք 22, Տեսական խնդիրներ 4, Ուղիներ 12, Ի՞նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ սիֆիլիզը 6, «Փետր» 5, «Մայիս 28» 5, Էջեր իմ օրագրէն 6, Ցոյսեր եւ երազներ 12 ֆր։ Ն. ՊԷՅԿԹԱՇԼԵԱՆ՝ Ընկեր շահեստար 5 Ֆրանք։

ՈՒՆԻՆՔ՝ Քրիստափոր Միքայէլեանի, Հայկ. Ազատամարտի յիշատակներու եւ հայդուկային խումբերու նկարներ, երեք տարբեր մեծութիւններով 3, 2 եւ 1.50 ֆր. քարտ փոստեր 0.25 թիմ. փոստի ծախք չառնուիր Ֆրանսայի համար։

Գիմել՝ ՅԱՌԱՋԻ խմբագրատունը L. KÉVONIANի

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ

ՋՈՒԼԱՐԱՆ «ՏԵՐՈՒՆԵԱՆ»

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887Ի

Ջուլարանս օժտուած ամենավերջին սիսթէմ մեքենաներով կը ձուլէ հայերէն եւ թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր լաւագոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ։

Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդրանքի վրայ միայն։

Ջուլարանս կ'ընդունի նաեւ տպագրանքներ՝ տպագրական, կազմարարական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյքներու տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, պլինճ գիծ եւայլն, զորս կը հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ։

Գրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով

V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱԶԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼ

Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով

Դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ՝

Իրաւագիտական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակով

5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամ 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմբլ, Հաֆըզ Եաշար, Աշըր, Իպրահիմ, Քէմանի Ասատթաս.ի, Թագսիմ, կազմ եւ շարզըներ, զեղչեալ գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-85

Métro Belleville : Tramway 5 et 26

ԲԱՑԱՌԻԿ ՆՈՒԻԷՐ ԳՐԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ

Թօլսթոյի Հաճի Մուրատը 12, Ամուսնութիւնը փարիզի 15, Ռասփութին 15, Պարոն տը Գամոտ (2 հատոր) 25, Միրզա եւ Ընկա 12, Տք. Շէրլօնօ՝ Ֆ. Կոթիէի 12, Ֆլավի՝ Ժօրժ Սանի 7, կապուտիկը 5, Նօնօ եւ Ցօտօ 8, Սիրոյ խորանին առջեւ 5, երկու ոգի 5, Տք. Մօռօի կղզին 12, Մանկութեանս մեղքերը 15, Տիկին Բօժէ 5, Սատանային գաւակը 3, կարմիր մարդոց երդումը 20, Մանօն Լէսքօ 15, Ռաֆայէլ 18, կրացիէլլա 8, Շօճա Նասրէտտին 20, Յապլվար 7, փանջունի 7, Մակաբոյծը 6, Մահացու սէրը 3, Տք. Մօրի վրէժը 5, Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր 10, Ֆաքիր Ֆահիրա 5, Աշըգ Ղարիպ 5, Ֆօփալ Օսման 5, երգարաններ՝ 10 ֆր., 6 եւ 5 ֆրանք, երազահան 6, Բաղդացոյց 10, Ֆրանս. խօսակց. 5 եւ 8 ֆր.։

Բարեկենդանի անկուտիները 2, Բանի ամուսնութիւն 2, Լը Պարպուլիէ 2, Մոլորեալ ճամբորդը 2, երանոս աղքար 2, Ամուսնական խնդրանք 2, կոյր երգչուհին 3, Սքաքէն՝ Մոլիէռի 5, Շողոքորթը 5, Տիկ. Մօնսօրօ 10, Սալօմէ 4, Տրիլբի 5, Համլէթ 10, Օթէլլօ 10, Ֆագաւոր 10, Նիօբէ 5, Ֆիօսօր եօաննովիչ արքան 8։

Դուբեանի քերթուածները 5, երգեր ու տաղերը 2.50. Ցաղը եւ Նամականին 8, Իսահակեանի Հայրենի աղբիւրիցը 30, Ինտրայի Նոճաստանը 7, Օմար Խայեամի Հաֆըզի քառեակները 4։

25 Ֆրանքէ աւելի գիրք առնողին 5 Ֆր.ի գիրք նուէր, 25 Ֆր.է աւելիին 10 Ֆր.ի գիրք նուէր, իսկ 100 Ֆր.է աւելի գիրք առնողին 15 Ֆր.ի գիրք նուէր։ Փոստի ծախք չառնուիր տրուի։ Գիմել հետեւեալ հասցէին.—

L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e).

ԱԿԱՆԱՆ

3 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Ստերլին,	L. St.	124
Տոլար,	Dollar	25
Մարք (ոսկի) 100 Mark		6[illegible]
Թրքական Գղ. L. Trq.		12[illegible]
Թրք. ոսկի	» or	10[illegible]
Մէճիտիէ	Médjidié	9
Լէվա 100 հատ	Léva	15
Տրախմի	» Drachme	33
Լիր	» Lire	13[illegible]
Պելճ. Ֆրանք	» Frc. Belge	7
Զուից.	» Frc. Suisse	491
Լէյ 100 հատ	Ley	15
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	124

ԱՐԺԵՒԱԻՊ

Եգ. Քր. Ֆոնտիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3435
»	II »	2020
»	III »	1050
Ռումելի երկթղ.	Lots turcs	165

ՅԱՌԱՋ

Ամսագիր

3 Հոկտեմբեր 1927

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

5 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 458

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏԱՄՆԱՄԵԱԿԻՆ ՓԱՌՔԵՐԸ...

Համայնավար կուսակցութիւնը շարժման մէջ դրած է իր բոլոր ուժերը, ոտնելու համար Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան տամնամեակը, որ կը լրանայ այս տարի։

Թերթերը կախարդական մանրամասնութիւններ կը հրապարակեն սարքուած հանդէսներու մասին։ Անհաշիւ դրամ կը ծախսի, ցոյցեր կազմակերպելու համար խորհրդային արքայութեան բոլոր երկիրներուն եւ աշխարհի զանազան մասերուն մէջ։ Անհամար պատուիրակութիւններ կը կազմակերպուին, և մասնաւորապէս մեծարանքներ կը ծրագրուին արեւելեան երկիրներու եւ եւրոպական գաղթավայրերու ներկայացուցիչներուն համար։ Տասը օր անընդհատ դասախօսութիւններ պիտի ըլլան յատուկ ցուցահանդէսներու մէջ- իսկ հրատարակութիւններու տեսակն ու համրանքը թիւ չունին։ Հետաքրքրութեան համար յիշենք որ, Բագուի մէջ որոշեր են հայերէն եւ թուրքերէն լեզուներով հրատարակել աշուղներու «յօրինած» երգերը... Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան մասին և «ըմբոստ-ապստամբ» Քէօրօղլուի աւանդութիւններու ժողովածուն։

Սպասելով դղրդագին ցուցամոլութեան այդ շարքին, փութանք հիմակուընէ արձանագրել անոր նախընթաց — կամ անախընթաց փառքերը, — ահու սարսափի յարաճուն սաստկացումը երկրին մէկ ծայրէն միւսը, հիւսիսէն մինչեւ հարաւ, եւ արեւմուտք։

Արդարեւ, միայն Հայաստանը չէ որ արիւն-արցունք կը թափէ այս միջոցին, գալարուելով Զնկալի արիւնազանգ թաթին տակ, առանց դասակարգի եւ տարիքի խտրութեան։

Խմբական ձերբակալութիւնները ու աքսորները, դատապարտութիւնները ու գնդակահարութիւնները ամենօրեայ իրողութիւններ են ամիսներէ ի վեր, «ոճիր-արկած»ի չափ սովորական։ Եւ ինչ որ տեղի կ'ունենայ կեղրոնին մէջ, անմիջապէս կը կապկուի ծայրագաւառներէն, որոնք յաճախ աւելի մոլեռնդ են, քան Մոսկուան։ Հայաստանէն գնդակահարման լուրեր չկան առայժմ։ Բայց անցեալ Յուլիսէն ի վեր տիրող ահու սարսափը ապահովաբար իր փառապսակն ալ պիտի ունենայ, զանազան մահապատիժներով, յանուն Մաքսի եւ Լէնինի... Արեանը կրնա՞յ կեղրոնէն ետ մնալ, յեղափոխակա՛ն արշաւի ճամբուն վրայ, այն ալ Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան տասնամեակի օրերուն...։

*Այս չարագուշակ պատկերին առջեւ, տեսակ մը սփոփանք է, անշուշտ, ընդդիմադիր համայնավարներուն աննկուն եւ յարգանք պայքարը՝ օրուան վարիչներուն դէմ։ Գիտենք, աւելի շատ ուղղափառութեան եւ դիրքի մրցակցութիւն մըն է որ կը մղուի պոլշեւիկեան երկու թեւերուն միջեւ. եւ, ժողովրդային շահերու տեսակէտէն, այնքան ալ ուրախանալու բան չկայ։ Կացութիւնը յատակ չէ տակաւին։ Ընդդիմադիրներուն մէջ կան տարրեր, որոնք յայտնապէս ազգային հակումներ ունին, ինչպէս Ուկրայնացի պոլշեւիկները։ Ուրիշներ ալ, ինչպէս բոլշեւիկները։ Ուրիշներ ալ, ինչպէս Ռուսաստանի պ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ամփոփում է Մ. Մարտիրոսյանի զեկուցումը

Ընկ. Ս. Մարտիրոսյանի զեկուցումը հետաքրքրական էր և ուշադրություն գրավեց ներկաների կողմից։ Զեկուցողը ներկայացրեց հայկական սովետական գրականության զարգացման ուղին, նրա ներկա վիճակը և ապագա խնդիրները։

Ընկ. Մարտիրոսյանը նշեց, որ հայ գրականությունը ունի հարուստ ավանդություններ, որոնք սկսվում են դեռևս հնագույն ժամանակներից։ Հայ գրականության ամենանշանավոր ներկայացուցիչներից մեկը Մովսես Խորենացին է, որի «Հայոց պատմությունը» մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում ոչ միայն պատմական, այլև գրական տեսակետից։ Հայ գրականության հետագա զարգացումը ընթացել է հարուստ ավանդությունների հիման վրա։

Զեկուցողը անդրադարձավ նաև հայ գրականության զարգացման այն շրջանին, երբ հայ գրականությունը ենթարկվեց ճնշումների և հալածանքների։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստիպված էր զարգանալ ստորգետնյա պայմաններում։ Ընկ. Մարտիրոսյանը նշեց, որ հայ գրականության զարգացման ամենաբարձր շրջանը եղել է 19-րդ դարի առաջին կեսը։ Այդ շրջանում ստեղծվեցին հայ գրականության ամենանշանավոր գործերը։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստեղծեց իր ամենանշանավոր դեմքերին։

Զեկուցողը անդրադարձավ նաև հայ գրականության զարգացման հետագա շրջանին, երբ հայ գրականությունը ենթարկվեց ճնշումների և հալածանքների։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստիպված էր զարգանալ ստորգետնյա պայմաններում։ Ընկ. Մարտիրոսյանը նշեց, որ հայ գրականության զարգացման ամենաբարձր շրջանը եղել է 19-րդ դարի առաջին կեսը։ Այդ շրջանում ստեղծվեցին հայ գրականության ամենանշանավոր գործերը։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստեղծեց իր ամենանշանավոր դեմքերին։

Զեկուցողը անդրադարձավ նաև հայ գրականության զարգացման հետագա շրջանին, երբ հայ գրականությունը ենթարկվեց ճնշումների և հալածանքների։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստիպված էր զարգանալ ստորգետնյա պայմաններում։ Ընկ. Մարտիրոսյանը նշեց, որ հայ գրականության զարգացման ամենաբարձր շրջանը եղել է 19-րդ դարի առաջին կեսը։ Այդ շրջանում ստեղծվեցին հայ գրականության ամենանշանավոր գործերը։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստեղծեց իր ամենանշանավոր դեմքերին։

Զեկուցողը անդրադարձավ նաև հայ գրականության զարգացման հետագա շրջանին, երբ հայ գրականությունը ենթարկվեց ճնշումների և հալածանքների։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստիպված էր զարգանալ ստորգետնյա պայմաններում։ Ընկ. Մարտիրոսյանը նշեց, որ հայ գրականության զարգացման ամենաբարձր շրջանը եղել է 19-րդ դարի առաջին կեսը։ Այդ շրջանում ստեղծվեցին հայ գրականության ամենանշանավոր գործերը։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստեղծեց իր ամենանշանավոր դեմքերին։

Զեկուցողը անդրադարձավ նաև հայ գրականության զարգացման հետագա շրջանին, երբ հայ գրականությունը ենթարկվեց ճնշումների և հալածանքների։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստիպված էր զարգանալ ստորգետնյա պայմաններում։ Ընկ. Մարտիրոսյանը նշեց, որ հայ գրականության զարգացման ամենաբարձր շրջանը եղել է 19-րդ դարի առաջին կեսը։ Այդ շրջանում ստեղծվեցին հայ գրականության ամենանշանավոր գործերը։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստեղծեց իր ամենանշանավոր դեմքերին։

Զեկուցողը անդրադարձավ նաև հայ գրականության զարգացման հետագա շրջանին, երբ հայ գրականությունը ենթարկվեց ճնշումների և հալածանքների։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստիպված էր զարգանալ ստորգետնյա պայմաններում։ Ընկ. Մարտիրոսյանը նշեց, որ հայ գրականության զարգացման ամենաբարձր շրջանը եղել է 19-րդ դարի առաջին կեսը։ Այդ շրջանում ստեղծվեցին հայ գրականության ամենանշանավոր գործերը։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստեղծեց իր ամենանշանավոր դեմքերին։

Զեկուցողը անդրադարձավ նաև հայ գրականության զարգացման հետագա շրջանին, երբ հայ գրականությունը ենթարկվեց ճնշումների և հալածանքների։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստիպված էր զարգանալ ստորգետնյա պայմաններում։ Ընկ. Մարտիրոսյանը նշեց, որ հայ գրականության զարգացման ամենաբարձր շրջանը եղել է 19-րդ դարի առաջին կեսը։ Այդ շրջանում ստեղծվեցին հայ գրականության ամենանշանավոր գործերը։ Այդ շրջանում հայ գրականությունը ստեղծեց իր ամենանշանավոր դեմքերին։

ՅՈՒՆՍԻ ԽՈՀԱՐԱՐ ՎԱՀԱՆՈՎԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԵՊ

Շարք ութերորդ. մուտքը ձրի

Ա

— Ինչ որ ասում եք, ճիշտ է, պարոն Ռոստոմ, — ասաց Ռուբինան, — բայց ես ինձ համար չեմ խնդրում, այլ իմ երեխաների համար, որոնք ոչ մի հանցանք չունեն, որ պատժվեն իրենց հոր մեղքերի համար։ Ես ձեզ խնդրում եմ, որ ինձ ներեք, ես ձեզ խնդրում եմ, որ ինձ ներեք...

— Ես ձեզ ներում եմ, տիկին Ռուբինա, ես ձեզ ներում եմ, — ասաց Ռոստոմը, — ես ձեզ ներում եմ, որովհետև ես ինքս ինձ ներում եմ։ Ես ինքս ինձ ներում եմ, որովհետև ես ինքս ինձ ներում եմ։

եւ տեղը միապետական դրօշներ դրուած էին։ Ժամը 11ին Հինտէնպուրկ, մարաջախտի հագուստով եւ պատերազմական նախարարին ու բանակի ընդհ. հրամանատարին ընկերակցութեամբ Սթատիոն հասաւ։ Ներկաներուն մէջ կային կայսերական բանակի բազմաթիւ զօրավարներ ու ծովակալներ, Մաքէնզէն, ֆօն Քլուք եւլլն.։ Հանդէսը տեւեց մէկուկէս ժամ։ Շքեղ զօրանոց մը կատարուեցաւ, հանդիսականներու խանդավառ ծափերուն տակ։ Երկու հարիւրէ աւելի նուագողներ «Տոյչլանտ իւպէր ալլէս»ը (Գերմանիա ամէն բանէ վեր) նուագեցին։

Հինտէնպուրկի ստացած բազմաթիւ շնորհաւորական հեռագիրներուն մէջ կայ նաեւ հեռագիր մը Վիլհելմ կայսեր կողմէ։

Համայնավարները կիրակի գիշեր հսկայ ցոյց մը կատարած էին Պերլինի արեւմտեան թաղամասին մէջ։ Ոստիկանութիւնը կարծելով թէ ցուցարարները պիտի փորձեն թափօր կազմած քաղաքին կեդրոնը երթալ, զօրաւոր ցանկապատեր կազմած էին։ Ասոր վրայ հազարաւոր ցուցարարներ, քարերով եւ գաւազաններով յարձակեցան ոստիկաններուն վրայ, որոնք զէնքի դիմեցին։ Բազմաթիւ համայնավարներ վիրաւորուեցան ատրճանակի գնդակներէ։ Աւելի քան 300 համայնավարներ ձերբակալուեցան։ Մօտ 30 համայնավարներ փոխադրող ոստիկանական մեծ ինքնաշարժ մը բոնի գացած ատեն ընդհարում մը ունեցաւ եւ մէջինները դուրս ինկան։ Շատեր վիրաւորուեցան։

Թուրքիոյն ընակչութեան փոխանակութիւնը

«Ճիւմհուրիյէթ»ի մէջ Եոնուս Նատի պէյ բնակչութեանց փոխանակութեան խառն ձանձնաժողովին, մասնաւորապէս ա՛նոր չէզոք անդամներուն դէմ բուռն յօդուած մը կը հրատարակէ։ Կ'ըսէ թէ փոխանակութեան պայմանագրութեան գրեթէ ոչ մէկ կէտը գործադրուած է։ Թուրքիա եւ Յունաստան կը շարունակեն վիճիլ։ Քանի մը ա՛գամ կրցան համաձայնութիւն գոյացնել վիճելի կէտերուն շուրջ, սակայն չուշացան կրկին աւրուելու։ Այնպէս որ ի վերջոյ կացութիւնը կը մնայ այնպէս, իբրեւ թէ փոխանակութեան գործերուն համար մասնաւոր պայմանագրութիւն մը պատրաստուած չըլլար։ Մինչեւ հիմա օտար պատուիրակները սպասողական դիրք կը բռնեն, գոհանալով միայն վաւերացնել երկու կողմերու միջեւ գոյացած համաձայնութիւնները։ Բայց երբեք չեն կատարած իրենց ինկած պարտականութիւնը, որ է, վիճելի խնդիրներուն լուծում մը գտնել եւ պարտադրել իրենց իսկ որոշումներուն գործադրութիւնը։ Ասիկա իրենց համար պատուոյ եւ խղճի խնդիր մըն է»։

Հաճի Սամիի հրոսախումբին դատը

Հաճի Սամիի հրոսախումբին վերաբերեալ քննութիւնները աւարտած ըլլալով, դատական թղթածրարը յանձնուած է ընդհ. դատախազութեան, որ սկսած է քննել թղթածրարները՝ իր ամբաստանագիրը պատրաստելու համար։

Հրոսախումբի անդամները, որոնք կեղրոնական բանտը կը գտնուին, խոստովանութիւններ ըրին։ Հրոսակներէն Մէհմետ ըսաւ.

«Քալամաքի նաւահանգիստէն (Գուշ Ատասի) մեկնեցանք եւ Անատոլու ցամաք ելանք։ Եօթը ութը օր լեռները պտտելէ յետոյ Մէնտէրէս գետը անցանք եւ Սէօքէի հովիտը իջանք»։ Խոստովանեցաւ նաեւ թէ որոշած էին Նալըխանի մէջ Հանրապետութեան նախագահին շոգեկառքին սպասել՝ իրենց հետ ուղեցած երեք տինամիթներով օդը հանելու համար դայն։ Մէհմետ մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ հրոսախումբի ծրագիրներու մասին։

Ձերբակալեալներէն ապագա Հաքիմ բացատրեց թէ հրոսակները ինչպէս եւ ինչ միջոցներով Անատոլու անցած են։ Անոնք Սամսոն կղզիին մէջ Մուսթաֆայի տան մէջ գումարուած են։ 15 օր յետոյ հոն հասած է նաեւ Հաճի Սամի եւ այսպէսով հրոսակները խումբով Անատոլու ելած են։ Ձերբէզներու թղթակցութիւնը կը վարէր յիշեալ Մուսթաֆա էֆէնտին։

Հաստատուած է նաեւ թէ հրոսապետ Հաճի Սամիի եղբայրը Մէքքի, որ Սկիւտարի մէջ ձերբակալուած էր, թղթակցած է հրոսակներուն հետ։ Բանտարկուած հրոսակներու յայտարարութեանց համաձայն, Մէքքի Պոլսոյ մէջ պիտի միանար իրենց։

Փուանքարէ եւ Զըրչիլ պիտի տեսակցի՞ն

Անգլիոյ ելմտական նախարար Զըրչիլ այսօր Լոնտոնէն ճամբայ պիտի ելլէ Իտալիա երթալու համար։ Այս առթիւ պիտի հանդիպի Փարիզ, ուր կը կարծուի թէ հանդիպում մը պիտի ունենայ վարչապետ եւ ելմտական նախարար Փուանքարէի հետ։

Այս վերջինը ժառդիր է վերջնապէս կարգադրել Ֆրանսայի պարտքը հանդէպ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի։ Զըրչիլ - Քայեօ առաջմայ համաձայնութեան պայմանաժամը կը լրանայ Մարտ 31ին եւ Փուանքարէ կ'ուզէ վերջնական կարգադրութեան մը յանգիլ հիմա, որ ֆրանքը կայունացած է եւ ելմտական վիճակը բարւոքած։

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի դիւանագիտական աշխատակիցը չի կարծեր թէ Զըրչիլ Փարիզ պիտի գայ։ Պարտքերու խնդիրն մասին, կ'ըսէ, մասնագէտներու միջեւ բանակցութիւններ պիտի ըլլան։

Ճանապազեանի մահուան շուրջ

Հարցաքննութիւնները կը շարունակուին Գրիգոր Ճանապազեանի մահուան մասին։ Բժշկական քննութիւնը ցոյց տուաւ թէ գնդակին մտած տեղի վերքին շուրջ վառօդի այրուածքի ո՛չ մէկ հետք կայ, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ Գրիգոր ո՛չ անձնասպան եղած է, ո՛չ ալ ատրճանակը դիպուածով կրակ առած է։ Օր. Նոյեմի Ճանապազեան երկուշաբթի օր կրկին հարցաքննուեցաւ եւ թարգմանի մը միջոցաւ կրկնեց իր նախկին յայտարարութիւնները.

— Գրիգոր Ճանապազեան քանի մը ամիս առաջ քաղաքային ամուսնութիւն կնքեց Ովաննա Մըխճեանի հետ, որուն հետ շուտով աւրուեցաւ։ Շատ չանցած անկէ բաժնուեցաւ եւ ինծի հետ կապուեցաւ։ Ամուսնալուծման դատ բացած էր, ու երբ յաջողէր ինծի հետ պիտի ամուսնանար։ Դէպքին իբրիկունը, պանդոկին թիւ 11 սենեակը, Ճանիկեանի սենեակը կերակուր կը պատրաստէի։ Գրիգոր՝ ձեռքը պրաունինկ մը բռնած կը խաղար եւ յակառակ պնդումներուս վար չդրաւ։ կռնակս իրեն դարձուցած կերսկուրի պատրաստութեամբ կը զբաղէի, երբ զէնքի ձայնը իմացայ եւ դառնալով տեսայ որ Գրիգոր գետինը պառկած էր։ Ուրիշ բան չեմ գիտեր։

ՅԱՐԴԳՈՂԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱՇՈՒՂ ՍԱՑԱԹ-ՆՈՎԱՑԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Այս շաբաթ գիշեր, սալ տը ժէոկրաֆիի մէջ 184 Bld. St. Germain

Պ. ԱՒ. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Կը ներկայացնէ Աշուղին կեանքն ու արուեստը

Երգ եւ արտասանութիւն Աշուղին գործերէն

Պ. ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ Թառի վրայ կ'երգէ

Օտար արուեստագիտուհիի մը, Օր. Վէրայի կողմէ փլասթիք պար

ՄՈՒՏՔ 3 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը «ցառաջ»ի խմբագրութեան մէջ եւ նոյն գիշերը կիշէէն Ասով կը վերաբացուի «ցարդգող»ի Հինգշաբթիներուն շարքը

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Ցայտնի դերասանուհի ՏԻԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆԻ

9 Հոկտ. կիրակի ժամը 8.45ին, Albert Ier Թատրոնը, 64 Rue Rocher

Շովանաւորութեամբ փարիզահայ գեղարուեստասէրներու մասնախումբի.— տիկիններ՝ Մարի Կիւլպէնկեան եւ Ս. Ֆրէնկեան, Պ. Պ. Բաշալեան, Տ. կամսարական, Ա. Շամբարձումեան, Մ. Յակոբեան, Է. Շահին, Ա. Ջօպանեան, Տ-ի Քէլէքեան, Տօքթ. Քոլոլեան, մասնակցութեամբ կովկասի պետ. Թատրոնի ծանօթ դերասան

Լ. ԵՐԱՄԵԱՆԻ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆՈՒԻ՝

"ԱՆՆԱ ՔՐԻՍՏԻ,, (ԱԼԵԿՈՍ ՏՈՒԶԸ)

Տրամ 4 արար, թարգմ. Լ. ԵՐԱՄԵԱՆ

Կը մասնակցին՝ ՏԻԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ - ԱՐՄԷՆԵԱՆ, Գ. ՓԱՋԵԱՆ, Պ. Պ. Լ. ԵՐԱՄԵԱՆ, ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ, ԿՈՍՏԱՆԵԱՆ, եւայլն։

ԳԻՆԵՐԸ՝ ՊԱՏՈՒՀԱՒ ՏՈՄՍԵՐԷՆ ՁԱՏ.— 25, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆԲ

Տոմսակները կը ծախուին բոլոր հայկական ճաշարանները

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

(ԹՈՒՐԳՄԱՆՉԱՑ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ)

կազմակերպուած Գաղթային միութեան կողմէ

Մեծ հանդէս երեկոյթ, Հոկտ. 8 շբ. իրիկուն ժ.ը 9էն մինչեւ առտու

Kustlerhaus am Potzdamerplatz *Մուտք մէկ մարք*

ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

9 Հոկտեմբեր կիրակի երեկոյ ժամը 8.15ին

The Century Théatre, Archer Street, Westbourne Grove, W.II

ՕԹԷԼԼՕ

կը մասնակցին տիկ.ներ Մամիկոնեան, կոստանեան եւ տեղական ուժեր

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Այս շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, Cinéma Սէն-Լուսի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. Վալանսի Շրջանային Կոմիտէի եւ դեկավարութեամբ՝ դերասան ՇԱՀԱՆ ՄԱՐԵԱՆի,

պիտի ներկայացուի՝ « ՆԱՄՈՒՍ »

ՇԻՐՎԱՆԶԱԴԷի

(Տրամ 4 արար)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ.— Աթոռ 7, Ա. 5, Բ. 3 ֆրանք

ՕՐ. ՎԱՐԴԱՆՈՒՇ ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԵՒ Պ. ՍԱՐԳԻՍ ՓՕՉԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

2 Հոկտ. 1927 Քլամար

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՅԱՐԴԳՈՂԻ Ընդհ. ժողովը վաղը Երկ. իրիկուն, Ֆլորիա ճաշարանին վերնայարկը։ Կը հրաւիրուին անդամները ստիպողաբար։

ՀԱՁԸՆՏԻՆԵՐՈՒՆ.— փարիզ եւ շրջակայքը բնակող բոլոր Հաձընցիները կը հրաւիրուին այս կիրակի ժամը 3ին, ճաշարան Ֆլորիա, մասնաւոր խորհրդակցութեան համար։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՑԿՈՒՆԻԻ

"ՁԱՐԼՍԹՕՆ,,

ԿԱՄ

ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ

Թիւտ ծիծաղաշարժ վաւեշտը

ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ

ԳԻՆ՝ 1.50 ՖՐԱՆԲ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Mandé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ Թերթերու գովծակալներուն։ կը պրկուի մէկուկէս Ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն։

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— կը փնտուեմ եղբայրս Մարտիրոս Յակոբեան, Մորենիկցի (Խարբերդ) 1924ին Մարսէյլ կը գտնուէր։ Ցեղեկացնել Ա.Յարոն Յակոբեանի, Puits Biver 55A Gardanne, B. d R.

— *Կը փնտուի Սամսոնցի Միքարփիկ Վարդանեան, հօր անունը Յովհաննէս, մօր անունը Նազլը որ տեղահանութեան միջոցին Մալաթիա աքսորուած էր. վերջերս լուր ստացած ենք որ ամուսնացած է եւ Փարիզ կը գտնուի։ Իմացնել՝ Բարսեղ Թէլֆէնեանի՝* Rue Tchimeski Megharou Uzuvel, Salonique, Grèce.

— *Կը փնտուի Պուլտիկեան Յակոբ 20 տարեկան, մօր անունը Տուտու, հօրը՝ Յակոբ, Մարաշցի, որ 1924ին Ֆրանսա եկած էր, տարի մը առաջ Լիոնէն նամակ գրած է մօրը եւ անկէ ի վեր լուր չկայ իրմէ։ Տեղեկացնել՝* Near East Relief, 15 Bld. bes Iitaliens Paris.

— ցաւութիւն (Արթին) եաղուբեան, արհեստով այրերու եւ կիներու դերձակ, որ մինչեւ 1925 կը գտնուէր Անգլիա, եօրք եւ նիւփօրթ քաղաքները, եւ որուն Ամերիկա մեկնած ըլլալուն մասին տարածայնութիւն մը կայ։ Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի հասցէն իմացնել Մկրտիչ Պարսամեանի, 121 Rue Marcadet, Paris (18me).

Արտասահմանի Թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ դատերու, ամէն տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով ձեւակերպութեան համար դիմել ամէն օր 9—12 *ՄՎԱՃԵԱՆի*, 21, Rue Vivienne, Paris (2me) —Métro Bourse— Tél. Louvre 16-32:

ԱԿԱՆԱՆ

4 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ծր.	
Ստերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	48
Մարք (ոսկի)	100 Mark	607	—
Թրքական Ոգի.	L. Trq.	13	07
Թրք. ոսկի.	» or	107	50
Մէճիտիէ	Médjidié	9	90
Լեվա 100 հատ	Léva	15	75
Տրախմի	» Drachme	33	30
Լիր	» » Lire	139	—
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	71	50
Ֆրանց.	» Frc. Suisse	491	25
Լէյ 100 հատ	Ley	15	90
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	124	—
ԱՐԺԵՒՈՒՊԻ			
Եգ. Քր. Ֆոնտիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3425	—
»	II »	2020	—
»	III »	1680	—
Թումանի երկաթ.	Lots turcs	165	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10)
Le Gérant : H. TEURNIER

ԴԵՐՁԱԿ Կ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

կը խնդրէ պոլսոյ իր հին յաճախորդներէն դիմել իրեն անգլիական ընտիր կերպասներէ տօկուն հագուստներ ունենալու համար։

ԽՆԱՄՈՒԱՆՔ ԿԱՐ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆԵՐԸ ՄԻՄՏ ՄԱՏՉԵԼԻ

88, RUE DE MONT-CENIS, PARIS (18me),

Métro: Simplon, Nord-Sud: Jules Joffrin. Autobus J, AH եւ AM

ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐ

Ձեր շահը կը պահանջէ որ Ձեր մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գնումները կատարէք կաշիի մեծ վաճառատունէն, ձեզ համար զեղչուած գին՝ քիլոյին 3 ֆրանք եւ կանխիկ գնումներուն հարիւրին 2 ֆրանք։

TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot, Paris. Մէթրօ République, Tél. Archives 05—86

Վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան

Ադապուած ներքանցու կաշի,

Քուրփօն (կռնակի մասը) Ա. կարգի քիլօն 32, 34, 36,

Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, Գ. կարգինը 20, 22 ֆրանք,

Քօլէ (վերի մասը) 14, 16, 18 ֆրանք։

Ֆլան (կողի մասը) 14, 15, 16 ֆրանք։

ԿԸ ԽՕՍՈՒԻ ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Ցարիներէ ի վեր Նիւ-Եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։

կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis.

Téléph. Provence 09-32։

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը

Յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Կ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՌՈՊԵՐԹ ԳՕԼԷՋ 1915, ՆԱԽԿԻՆ ՊԱՇՏ. ՕՍՄ. ՊԱՆԳԱՑԻ

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ

1. Անգլիերէնի եւ Գերմաներէն դասեր.
2. Ֆրանսերէն, Անգլիերէն եւ Գերմաներէն նամակագրութիւն
3. Հաշուակալութիւն եւ հաշուեքննութիւն.

ԴԻՄԵԼ ԱՆՁԱՄԲ ԿԱՄ ՆԱՄԱԿՈՎ

56bis Chemin Latéral, Enghien - les - Bains

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ

ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ՝ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒԷՐ

*Ժամագործ Մխոս 2, վարպետ բժիշկը 3, Զաբշըլը Աթթին 5, Լինի 3, Աբշին մալ ալան 4, Սեւ թէ ձերմակ 3, Կրասիէլլա 8, Ոսկի աղաղ 10, Տղու հոգիները 6, Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգահան 5, 6, 7.50, 10.25, Շաղոքորթը 5, Աբու լալա 5, 7.50, 20, Լոյս գուսութ 3, Բարեկամի անկոտրինները 2.50, Անոյշ 5, Երանուս աղբար 2, Պաշտօնս խանգարեցի 2, Կոյսի մը օրագիրը 5, Հարուածը 3, Ալպար Հէքեաթներու 3, Իրաւունքի 5, Ծանր գլուխ 6, Զարլսթոն 1,50, Եօթը պատուհասքեր 5, Մարդի աղջիկը 20, Տօքթ. Մօրի վրէժը 4, Թագրա պէյ 5, Փարոսի պահապանը 2, Երկու խուլեր 2.50, Պէպէքօ 10, Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր 12.50, Արաբէն Լիւբէն 18, Ռոճայէլ 18, Համլէթ 10, Օթելլօ 10, Տրիլբի 5, Կարապետ, 4, Էշպլէպիճի 5, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 1, Դատարկ քերթուածները 5, Մասգիւղի քնաշրջիկը 10, Աւազակապետը 30, Աղբայր 6, Խնքնասպանութիւն 10, Ովսաիս 20, Սատանայ 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Հէքեաթասան 50, Մատեան Մանկանց 50, Հայրենասէր Համար 20, Ճամբորդը 20, Շանթի Կինը 6, Դարձը 8, Թերասանութիւն 10, Կայսրը 10, ՕՏԵԱՆԻ, ԶՕՀՐԱՊԻ ամբողջ գործերը, Արշակ Բ. 4, Լոյսին տակ 5, Լը Պարպուլիէ 2, Նամուս 10, Զար Ոգի 10, Պատուի դատ 10, Արտիստը 20, Յակոբոս աղա 3, Թիւպէրքիւլոզ 2.50, Վէներական Ախտ 2, Ինչպէս նաեւ՝ ՁՈՒՀԱՃԵԱՆի Նօթատետրէն Ave Maria 2.50, Laura 2.50, ԿՈՄԻՏԱՍ վրդ.ի Հայասատանը 25, Հովիկ եւ Բաւիկէն օրօրը 1, Երջանկութիւնը Մ. Պատարագի 4. եւ ուզուած ամէն տեսակ գիրք։ Բաղդատական մեր գիները։ ԴՐԱՅՈՒՅԱԿԸ ՁՐԻ։ Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine).

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 12-3

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տօքթ. ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը հիւանդանայ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասը գէտը կ'ընդունի Գշ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք եւ Շաբաթ օրերը 9—12։ 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հալերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձեմիլ, Չաֆթա, Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Բէմանի Անասթաս.ի, Թագուհի, կարի եւ շարգներ, զեղչեալ գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան Նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-85

Métro Belleville : Tramway 5 et 26

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵԻՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
6
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1927

6 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 459 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔՐՏԱԿԱՆ ՓՈԹՈՐԻԿԸ

Ինչպէս գրած էինք, մասնաւոր տեղեկութիւններ կը հաստատեն թէ հետզհետէ կը զարգանայ եւ ուժգին թափ կը ստանայ քրտական շարժումը։

Շուտով առիթ կ'ունենանք հաղորդելու զանազան մանրամասնութիւններ։

Մինչ այդ, ահա միջազգային հեռագրական գործակալութիւններն ալ կը հաստատեն կացութեան ծանրութիւնը։ Նոյն իսկ Անատոլուի գործակալութիւնը չի ծածկեր իրողութիւնը։

Որոշ վերապահութեամբ արձանագրելով հանդերձ կարգ մը տուեալներ — ինչպէս Թուրքիոյ վերջնագիրը Պարսկաստանի — կարելի չէ ժխտել թէ նոր տագնապի մը մասնուած է Թուրքիան։

Բոլորովին ճիշդ են քրտական արշաւանքները՝ «Արեւելեան նահանգներու» սահմանին վրայ եւ կեդրոն քաղաքներուն մէջ։ Վան, Մուշ, Բաղէշ, մինչեւ անգամ Կարին բուռն յարձակումներու ենթարկուած են վերջերս։ Քրտական զօրեղ հրոսախումբեր կը գործեն ընդարձակ տարածութեան մը վրայ եւ կը զարնեն ու կը զարնուին։ Ապաստանած լեռնային անմատչելի դիրքերու վրայ, անոնք հանգիստ չեն տար Թրքական իշխանութեան, որ իր վրէժը կը լուծէ խաղաղ ժողովուրդէն, կոտորելով կամ բռնի Թրքացնելով զայն։ Տէրսիմը կը մնայ միշտ անապահով։ Ըմբոստները ոչ միայն առատ աւար տարած են, այլ եւ բազմաթիւ զերիներ, որոնց կարգին եւ սպաներ։ Անատոլուի գործակալութիւնն ալ կը հաստատէ այս պարագան։

Ընդհանուր ապստամբութիւն մը չէ այս, այնպէս ինչպէս Շէյխ Սաիտի շարժումը, 1925 Փետրուարին։ Բայց անշուշտ աւելի յեղափոխական եւ գործնական է։

Միայն թէ, զանազան խաղեր կը պղտորեն կացութիւնը։

Թուրքերը եւ պոլշեւիկները — մեր հայ սարկաւագներն ալ միասին — մոլորեցուցած են կարգ մը քիւրտ ցեղեր, եւ զանոնք լարած՝ Պարսկաստանի դէմ։ Էնկիւրի նոյն իսկ մեծ պատիւներով եւ պարգեւներով սիրաշահած է հռչակաւոր Սմկօն։ Յետոյ, հաստատուած է որ Թուրքիա զէնք տուած է այդ մարդոց, որպէսզի խառնակութիւններ ստեղծեն պարսկական Ատրպատականի մէջ։ Մինչ պարսիկ իշխանութիւնը, որ եւէ պատրուակ չտալու համար, խստօրէն կը հետապնդէ եւ կ'աքսորէ Պարսկաստան ապաստանած քիւրտ պետերը։ Պարսիկ մամուլը վերջերս որոշ մերկացումներ կ'ընէր Թրքական խաղերու մասին, լուրջ ազդարարութիւններ ալ ուղղելով։

Թուրքերն ու Ռուսերը կ'ուզեն որ քրտական շարժումը ուղղուի Պարսկաստանի եւ Միջագետքի (Անգլիոյ) դէմ, եւ այդ հողերուն վրայ հաստատուի անկախ Քիւրտիստան։ Իսկ քրտական ազատագրութեան բուն առաջնորդները սթափած ըլլալով, գիտեն թէ իրենց անմիջական եւ ամէնէն վտանգաւոր թշնամին Թուրքիան է։ Հետեւաբար անոր դէմ ուղղած են իրենց զէնքը։

Որքան ատեն որ Սմկօ մը եւ ուրիշներ որոշ նեղութիւն կը պատճառէին Պարսկաստանի եւ Շէյխ Մահմուտ մը Միջագետքի, Թուրքիա գոհ էր։ Խորհրդային իշխանութիւնն ալ միասին։ իսկ երբ անոնք զսպուեցան, եւ հիմա սահմանի ու Արարատի Քիւրտերը կը կռուին իրեն դէմ եւ աւար ու գերի կը տանին, կը բողոքէ եւ սպառնալիքներ կ'ուղղէ Պարսկաստանի...

Ահա թէ ո՛ւր է ծածկուած շան գլուխը,— ինչպէս կ'ըսեն։

Ապացուցանելու պէտք չկայ որ, Պարսկաստան եթէ ուզէ իսկ, չի կրնար բարձր քաղաքականութեան մարզանքներ կատարել։ Առանց ատոր ալ, նոր իշխանութիւնը ծանր հոգեր ունի,— ներքին խլրտումներ, խորհրդային դաւեր, վերակազմութեան աշխատանք։ Այնպէս որ, հարկադրուած է իր բոլոր ուժերը լարել կարգ - կանոնը պահպանելու, հաւանական վտանգները կանխելու եւ երկիրը ծագկեցնելու համար։ Պարզ ինքնապաշտպանութեան ճիգ մը։

Ինչ կը վերաբերի Անգլիոյ, անվիճելի է անոր թաքուն ձգտումը՝ Քիւրտերու մասին։ Բայց, Մուսուլի վէճին լուծումէն ետոյ, եւ մանաւանդ հիմա, Լոնտոնի վարիչները չափազանց գիտեն, եթէ ոչ բարեացակամ՝ Թուրքիոյ հանդէպ, եւ Միջագետքի կառավարութեան միջոցաւ կը կաշկանդեն քիւրտ փախստականները։

Էնկիւրի այդպէս չի շարժիր։ Շատ լաւ գիտնալով որ քրտական նիզակը իրեն դէմ ուղղուած է, ան կ'աշխատի նպաստակէն շեղեցնել զայն, եւ վտանգը փոխադրել հարեւան երկրի մը հողին վրայ։ Եւ այս քաղաքականութեան համար ալ, ինչպէս ուրիշ բարբարոսական գործերու մէջ, իր կողքին ունի խորհրդային իշխանութիւնը, Արեւելքի հարստահարուած ժողովուրդներուն փրկիչը...

Ո՛վ չի գիտեր որ Թուրքիան աւելի զօրաւոր է արկածախնդրութիւններ ստեղծելու համար, քան Պարսկաստանը։ Եւ սակայն, կը տեսնէք թէ ի՛նչ սրտառուչ անմեղութեամբ հաշիւ կը պահանջէ Թէհրանէն, և իր իսկ ըմբոստացուցած Քիւրտերէն։

Իրողութիւնը այն է որ, ի՛նչ խաղեր ալ սարքուին, քրտականն փոթորիկը չի կրնար Թուրքիայէն հեռանալ, առանց լուծում գտնելու։ Կարելի է, նոյն իսկ Պարսկաստանի եւ Անգլիոյ (Միջագետք) հետ միացած, կաշկանդել քիւրտ ապստամբները, դժուարացնել անոնց շարժումները, բայց երբեք՝ խափանել։ Մէջտեղ դատ մը կայ որ արիւնով նուիրագործուեցաւ։ Ժողովուրդ մը կայ որ ազատութիւն կ'աղաղակէ։ Կուռղներ կան որ ուխտեր են վար չդնել զէնք։

Այո՛, ապստամբին հետ Աստուած անգամ չի կրնար գլուխ ելնել, կարմիր Զեկաներն ու Անկախութեան Ատեաններն ալ։

Ն.

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԸ ՀԱԼԱԾԵՆ

Սօֆիայի *Արաքսը* (29 սեպտ.), արտատպելով Հայաստանի նոր ձերբակալութեանց առաջին լուրերը, կը նկատէ.

— *«Մոսկուան ու պոլշեւիկները եթէ իսկապէս մտահոգուած են Հայաստանի քաղաքական եւ զինուորական կացութեամբ, այնտեղ իրենք մէկ թշնամի միայն ունին եւ այդ՝ յանձին էնկիւրիի կառավարիչներուն, Միլլի փաշաներուն։*

«Այս վերջիններէն դուրս ո՛եւէ թշնամի մտածի մասին խօսիլ, անպատկառ սուտ եւ կեղծիք է միայն։

«Այս տարրական ճշմարտութիւնը եթէ իսկապէս կ'անգիտանան պոլշեւիկ վարիչները, կը նշանակէ, աշխարհի մեծագոյն անմիտներն են, իսկ եթէ գիտակցաբար կը լռեն իսկական վտանգին առջեւ ու երեւակայական թշնամիներու ետեւէ կ'իյնան իրենց մտամոլորանքին մէջ անմեղ մարդիկ հալածելով ու ոչնչացնելով, այդ արդէն նոյնքան դատապարտելի ու արգահատելի է։

«Մենք առանց երբեք արդարացնելու, ընդհանուր առմամբ կը հասկնանք, թէ ինչո՛ւ կը հալածուին մարդիկ Հիւս. Կովկասի, Ուկրանիոյ եւ այլ վայրերու մէջ. բայց մենք չենք կրնար ո՛եւէ կերպով ըմբռնել պոլշեւիկեան շահատակութիւններուն իմաստը, մեր դժբախտ հայրենիքին մէջ։

«Պոլշեւիզմը անարդ բռնութիւն մըն է, ատուած բոլորէն, անոր պատուանդանը խախուտ է, որովհետեւ չէ հիմնուած ժողովուրդի կամքին ու համակրութեան ուժով։ Պոլշեւիկ Ռուսաստանը կ'եռայ ներքին ժողովուրդներու դժգոհութեամբը. արտաքին վտանգներն ալ անպակաս են եւ իր շուրջը քաշուած է երկաթէ ու կրակէ շղթայ մը, շնորհիւ իր իսկ անմտութիւններուն ու դաւերուն։ Փայլուն չէ իր միջազգային դիրքն ալ։

«Այս բոլորը նկատի ունենալով, պոլշեւիկ վարիչները կը զգան թէ փուչի վրայ նստած են, կը զգան թէ ապահով չէ իրենց աթոռը, ատոր համար անհրաժեշտ կը նկատեն պարբերական հալածանքներ։»

ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Համայնավար «Իւմանիթէ» կը գրէ.— *«Փարիզը մաքրագործելու պատրուակին տակ, իրեւ համայնավար կասկածելի նկատուած օտարականներու վտարումը կը շարունակուի։ Այսպէս, համայնավար կուսակցութեան անդամ ըլլալուն համար, արտաքսուած է իտալացի Պոտինի, որ երեք տարիէ ի վեր Փարիզ կը բնակի, ամուսնացած է ֆրանսուհիի մը հետ եւ տասը ամսու աղջիկ մը ունի։ Նոյնպէս ձերբակալուած է հունգարացի վայս, իբրեւ անդամ համայնավար կուսակցութեան։ Լեհ բնակեր մը ձերբակալուած եւ խուզարկութեան ենթարկուած է, պարզապէս անոր համար որ իր քով գտնուած է Կարմիր Ռազմիկներու միութեան մէկ ժողովին հրաւիրագիրը։ Վերջապէս, Ֆրանսայէն հեռանալու հրաման ստացած է իտալացի մը, որ այստեղ կը բնակի 1921էն ի վեր եւ որ ֆրանսուհիի մը հետ պիտի ամուսնանար քանի մը օրէն։»*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԼՈՒՐՋ ԳՈՅՆ Կ'ԱՌՆԷ

Քանի մը օրէ ի վեր տեղեկութիւններ կը հաղորդենք քրտական նոր ապստամբութեան մասին, քաղելով պաշտօնական ադբիւրներէ։ *Թայմզի* Պոլսոյ Թղթակիցը նոյն խնդրին մասին կը հեռագրէ Շոկտ. 3 Թուականով.—

Վերջերս Թուրքեւպարսիկ սահմանագլուխին վրայ պատահած միջադէպերը սկսած են լուրջ համեմատութիւններ առնել։ Հիմա պաշտօնապէս կը հաղորդուի Պայազիտէն թէ պարսիկ (Քիւրտ ըսել կ'ուզէ, Խմբ.) հրոսախումբերը յառաջացած են մինչեւ այդ քաղաքը, ուր հանդիպած են Թուրք զինուորներուն։ Տեղի ունեցած ընդհարումին մէջ երկու կողմէն ալ կորուստներ կան։ Թուրք յառաջապահները, որոնց մէջ կային նաեւ քանի մը սպաներ, Պարսիկներուն կողմէ գերի բռնուած են։ Էյրիտաղի մօտ կատարուած ուրիշ ընդհարումի մը մէջ Թուրք զինուորները ծանր կորուստներ տուին Պարսիկներուն։

Պարսիկ գործակատարը տեսակցութիւն մը ունեցաւ այս մասին Թուրք արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյի հետ։ Իսկ Սղերդի երեսփոխան Մահմուտ պէյ այս առաւօտ պաշտօնաթերթ՝ «Հաքիմիյէթը Միլլիյէ»ի մէջ կը պահանջէ կառավարութենէն խստիւ գործել՝ վերջ մը տալու համար այս անհանդուրժելի կացութեան։ Ինդրոյ առարկայ սահմանագլուխի հրոսախումբերը, տեղական պարսիկ իշխանութեանց պաշտպանութիւնը կը վայելեն եւ թէ Թէհրանի կառավարութիւնը չի յարգեր Պարկաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ կնքուած գաշնագիրներու տրամադրութիւնները։ Կ'աւելցնէ թէ հրոսախումբեր մտած են նաեւ խորհրդային հողը եւ քանի մը գիւղեր թալանած։ Պարսիկ կառավարութիւնը կարծես թէ կը մոռնայ իր ստանձնած դաշնագրային եւ բարոյական պարտաւորութիւնները հանդէպ դրացի երկրի մը։

Սօն Սաաթ կը գրէ. «Մեր կառավարութիւնը, երբ կացութիւնը ուսումնասիրէ, բնաւ նկատի չպիտի առնէ այն քաղաքական բարեկամութիւնը զոր կը մնուցանէ դրացի պետութեան մը հանդէպ։ Որովհետեւ այս գործին կարեւորութիւնն ու տարողութիւնը, մանաւանդ ինչ կը վերաբերի մեր սահմաններու ապահովութեան եւ ազգային արժանապատուութեան, ամէն նկատումէ վեր են։»

Էնկիւրիէն ստացուած հեռագիր մը կ'ըսէ.—

Վանի, Մուշի, Պայազիտի վիլայէթներուն մէջ եւ շրջակաները քիւրտ ապստամբական շարժումը վերջին օրերս այնպիսի ծաւալ ստացած է, որ կանոնաւոր բանակի ուժերը անբաւական են զանոնք զսպելու համար։ կառավարութիւնը որոշեց նոր զինուորներ ղրկել։ Մասնաւորապէս Սուրիոյ սահմանագլուխին երկայնքը համախմբուած ջոկատները հրաման ստացան մեկնիլ Վան, քիւրտ հրոսախումբերը ետ մղելու եւ պարսիկ սահմանի հսկողութիւնը ապահովելու համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐ ԿՈՒՏԱՅ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ

Պոլիսէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Թուրք կառավարութիւնը խիստ ծանուցագիր մը ուղղած է Պարսկաստանի, պահանջելով անմիջապէս ազատ արձակել հրոսախումբերուն կողմէ գերի բռնուած Թուրք սպաները, որոնք պարսկական հողը տարուած են։

Թուրք կառավարութիւնը ծանուցագրին մէջ կը յայտնէ, որ եթէ գոհացում չստանայ այս մասին, մերժումը պիտի նկատէ պատերազմի պատճառ։

Թուրք Թերթերը կը գրեն թէ Թուրք ազգին պատիւը խնդրոյ առարկայ կը դառնայ։

Լոնտոնէն կը հեռագրեն 5 Հոկտեմբեր Թուականով.—

Թէհրանէն եւ Պոլիսէն այս առաւօտ հասած հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ կացութիւնը վերջին ծայր ձգտուած է Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ։ Սահմանագլուխի կարգ մը միջադէպերու ընթացքին Թուրք սպաներու եւ զինուորներու գերի բռնուելուն հետեւանքով, էնկիւրիի կառավարութիւնը Թէհրան ղրկեց խիստ ոճով ծանուցագիր մը, որ ճշմարիտ վերջնագիրի մը երեւոյթն ունի։

Պարսկաստանի նախկին պատերազմական նախարար Ֆիրուզի խան, որ ժրնեւ կը գտնուէր, ստիպողաբար Պարսկաստան կանչուեցաւ։

∴ Պարսկաստանի պատերազմական նախարարութեան զինուորական եւ քաղաքային պաշտօնատարներէն վեց հոգի ձերբակալուեցան՝ անծանօթ պատճառներով։

Թուրքիա եւ իսլամ բաղամականութիւնը

«Միլլիյէթ», կիսապաշտօն յօդուածի մը մէջ կը պատասխանէ զանազան օտար Թերթերու այն քննադատութիւններուն թէ Թուրքիա աշխարհականութիւնը կը գործադրէ միայն ներքին քաղաքականութեան մէջ, մինչ արտաքին քաղաքականութեան մէջ էնկիւրիի կառավարութիւնը Թեր կամ դէմ կողմ կը բռնէ խալիֆայութեան վերաբերեալ որոշ հոսանքներու մասին եւ կը մասնակցի իսլամական զանազան համաժողովներու։

«Միլլիյէթ» կ'ըսէ թէ Թուրքիոյ յարաբերութիւնները խալիֆայութեան հետ, այսուհետեւ պարզապէս պատմական յիշատակ մըն են։ Թուրք ազգը ո՛եւէ օգուտ չէ քաղած այս հաստատութենէն, որ դատապարտուած է քայքայուելու՝ Արե-

(Լուծերու շարունակութիւնը Կարդալ Դ. էջ)

ՎԵՐՋԱՊԷՍ...

ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆ ԳԱՂՈՒԹԸ ԵՒ ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Փարիզի Նկեղեցւոյ Վարչական Ժողովի Դիւանէն կը հաղորդեն մեզի.—

«Վարչական ժողովս իր 30 սեպտեմբեր, Ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, ի մէջ այլոց գլխաւորաբար զբաղեցաւ՝ փարիզի եւ մերձակայ արուարձաններու մէջ հաստատուած հայ գաղութին մանուկներուն կրթական խնդրոյն, որուն շուրջ կատարուեցան կարեւոր խորհրդակցութիւններ։

«Ժողովը յատուկ կրթական մասնախումբ մը կազմեց՝ իր անդամներէն չորս անձերէ, որոնք իրենց հետ առնելով կրթական գործի մասնագէտներ, պիտի զբաղին հայ մանուկներուն մայրենի լեզու եւ դաստիարակութիւն տալու գործին կազմակերպութեամբը։

«Ժողովը նկատի առնելով նաեւ Ալֆորվիլի գաղութին մէջ սկսուած մանկապարտէզին նիւթական անձուկ վիճակը, որոշեց առ այժմ վեց ամսուան համար ապահովել անոր գոյութիւնը եւ առ այս հարկ եղած զեկոյցն ըրաւ յիշեալ թաղի թաղական խորհրդոյ անդամներուն։»

ՕԴԱՅԻՆ ԱՐՇԱԻՆԵՐ

Գերմանական ջրօդանաւ մը երեքշաբթի օր ժամը 16.45ին մեկնեցաւ Նորտէնէյէն (գերմանեւիոլանտական սահմանին մօտ), Ատլանտեանը կտրելու համար քանի մը հանգրուաններով։ Օդանաւին մէջ կան հինգ հոգի, Ֆրից Լօզէ, որ վերջերս *Եւրոպա* օդանաւով նման անյաջող փորձ մը ըրած էր, Ռոլֆ Շեթարքէ եւ Քարլ Լէօվէ, երեքն ալ օդանաւորդներ. մեքենավարն է Ռուտոլֆ Ֆիթնէր, իսկ իբրեւ ճամբորդ՝ վիեննացի դերասանուհի մը։

Այս նոր արշաւը պատրաստուած է մեծ խոհեմութեամբ եւ ամէն միջոց ձեռք առնուած է՝ ոեւէ արկածի տեղի չտալու համար։ Օդանաւը կը պատկանի եունքէրս տան, ունի երեք շարժիչ մեքենայ, 1000 ձիու ուժ եւ ջրօդանաւի փոխուած է։

Մէկ ու կէս ժամ Թուիչքէ յետոյ, օդանաւը ծով իջաւ Ամստերտամի մօտ շէյլինկվուէլի առջեւ, ուսկից երէկ պիտի մեկնէր փորթուգալի մայրաքաղաքը՝ Լիգաբոնա։

*** Լէվին Հռոմի մէջ Պապին կողմէ ընդունուելէ յետոյ, ուզեց *Միս Քոլոմպիայով* երթալ Մուսօլինիի ծննդավայրը՝ Քարէնա՝ նորածինին նուէր մը տանելու համար։ Օդանաւին մէջ էր նաեւ Լուի տը Պուռպոն-Օռլէանիդուքսը։ Ձամբան մեքենան աւրուելով շինչքիի ստիպուեցաւ վար իջնել Ջիամփինօի մօտ, սակայն դաշտի անյարմարութեան պատճառով օդանաւը կարեւոր վնասներ կրեց. աջ թեւը եւ պտուտակը, ինչպէս նաեւ շարժիչ մեքենան ծանրապէս վնասուեցան։ Շատ երկար նորոգութեան կը կարօտի։

Լէվին մտադիր է ուրիշ օդանաւով մը եւ վիէննայի ու պերլինի ճամբով Լոնտոն դառնալ եւ Շոկտ. 11ին *Լէվիաթան* շոգենաւով Ամերիկա երթալ։ Շինչքիի արձակուրդը կը վերջանայ Հոկտ. 10ին։ Լէվին չուզեր Եւրոպայի մէջ նորոգել տալ *Միս Քոլոմպիան*, այլ իտալիական շոգենաւով ուղղակի Ամերիկա պիտի դրկէ զայն։

*** Ամերիկացի օդանաւորդներ Նտուարտ Շլի եւ Ուիլբըմ Պրօք, որոնք աշխարհի շրջանը կատարելիքին օդանաւով, տիճըրյոյ հասան «փրայտ ավ տիճըրյոյ»ով։ Իրենց ճամբորդութիւնը տեւեց վեց շաբաթ։ Միայն խաղաղականը շոգենաւով անցան։

ԱՐՁԱԿ ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՄԱՐԸ ԱՐՁԱԿԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ

Ամսագրի խմբագրութեան հասցէն է՝ Երեւան, Ազատութեան հրապարակ, Կառավարական տուն 3, սենեակ 307։

Հեռաձայն՝ 56-38։

Ամսագրի հրատարակչական հասցէն է՝ Երեւան, Ազատութեան հրապարակ, Կառավարական տուն 3, սենեակ 307։

Հեռաձայն՝ 56-38։

Ամսագրի խմբագրական խորհուրդ՝ Ա. Ալեքսանդրով, Ա. Ամատունի, Ա. Ասլանեան, Ա. Գրիգորեան, Ա. Գրիգորեան, Ա. Գրիգոր

ԽՈՑՍԿ ԽՈՀԱՐԱՆ ՎՐԻՊԱԿԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԵՊ Ը ՍԱՀԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԸ ԵՒ ՈՐԴԻՆ

(Շարունակութիւն էջ 17 Թիւէն)

Ամիկեան տան դիմաց դիպուածով հանդիպեցայ ծանօթ ընկերոջս, որ ինձ տեսնելով՝ ըսաւ.

— Ա՛հ, տեսա՞ր, ինչ կ՚ըլլայ, երբ մարդ ամուսնանայ. ես ալ ամուսնացայ, ու ահա՛ ինչ կ՚ըլլայ ինծի հետ. ամէն օր ինծի համար նոր հարսնիք կ՚ընեն, ու ես ալ ստիպուած եմ ամէն օր նոր հարսնիքի երթալ, որ ինծի համար ալ ուրիշները հարսնիք ընեն...

Ծիծաղեցայ ընկերոջս այս խօսքերուն վրայ, որ ինքն ալ ծիծաղեցաւ ու ըսաւ.

— Ես ալ ամուսնացայ, որ ինծի համար ալ ուրիշները հարսնիք ընեն, ինչպէս որ ես ուրիշներուն համար ընելու եմ...

Ծանօթ ընկերս ինձ հրաւիրեց իր տունը, ուր ներկայացուց ինծի իր նորապսակ կնոջ, որ ինձ ալ հրաւիրեց հարսնիքին, որ պիտի կատարուէր Ամիկեան տան մէջ, ուր ես ալ ներկայ պիտի գտնուէի:

Ընկերս ինձ ըսաւ, որ հարսնիքին ներկայ պիտի գտնուին նաեւ Ամիկեան տան ամբողջ ընտանիքը, ինչպէս նաեւ Ամիկեան տան մօտ ապրող ուրիշ ազգականներ ու բարեկամներ:

Ես ալ խոստացայ ներկայ գտնուիլ հարսնիքին:

Ընկերս ինձ ըսաւ, որ հարսնիքը պիտի կատարուի Ամիկեան տան մէջ, ուր ամէն ինչ պատրաստ է, ու ես ալ կրնամ հոն երթալ:

Ես ալ խոստացայ հարսնիքին ներկայ գտնուիլ

ւելքի մտայնութեան մէջ առաջ եկած փոփոխութեանց հետեւանքով։ Հանրապետութեան վարիչները այնքան միամիտ չեն որ կրկին դիմեն հին միջոցներուն, որոնց անյաջողութիւնը փորձով ապացուցուած է։ Ամբողջ Թուրքիա անկեղծօրէն այս համոզումն ունի։

Լեհ զինուորականներ Թուրքիոյ մէջ

Երկուշաբթի օր Պոլիս հասաւ լեհ զինուորական պատուիրակութիւն մը, նախագահութեամբ գնդապետ Զավէյքիի եւ բաղկացած 25 սպաներէ եւ վարշապի զինուորական վարժարանի ուսանողներէ։ Պատուիրակութիւնը Պոլիս գալէ առաջ Ռումանիա այցելած էր։ Պոլսոյ քաղաքապետը հացկերոյթ մը տուաւ անոնց ի պատիւ։ Լեհ զինուորականները պիտի այցելեն Թուրքիոյ զինուորական հաստատութիւնները։

Նավարինի ևս աւելի սարիւրամեակը

Քանի մը օրէն Յունաստան պիտի տօնէ հարիւրամեակը Նավարինի պատմական նաւամարտին, որուն յաջող ելքը ամրապնդեց Յունաստանի անկախութիւնը։ Նավարինի մէջ էր որ անգլիական, ֆրանսական եւ ռուսական միացեալ նաւատորմերը յարձակեցան օսմանեան գօրաւոր նաւատորմին վրայ եւ ամբողջովին կոտկի տուին եւ ծովուն տակը ղրկեցին զայն։

Հանդիսութիւնները պիտի սկսին Հոկտեմբեր 10ին Նավարինի մէջ, Յոնիականի եղերքին վրայ, ժամը 9էն մինչեւ 17։ Գոհաբանական աղօթք պիտի կատարուի Փիլոսի եկեղեցիին մէջ, յետոյ տեղի պիտի ունենայ նաւային զինուորական անցք, որուն պիտի մասնակցին ֆրանսական եւ անգլիական նաւային ջոկատներ։ Ճառեր պիտի խօսուին ֆրանսական եւ ռուսական կոթողներուն առջեւ։ Փիլոսի քաղաքապետութիւնը ճաշկերոյթ պիտի տայ, յետոյ տեղի պիտի ունենան մարզական խաղեր, որոնց պիտի մասնակցին ֆրանսացի նաւաղները։ Հոկտեմբեր 21ին այցելութիւն՝ Աթէնքի յիշատակարաններուն։ Հոկտ. 22ին Աթէնքի մէջ պաշտօնական ընդունելութիւն անգլիական եւ ֆրանսական պատուիրակութեանց, զինուորական եւ նաւային ցոյցեր։

Հելլէն նախարարները մարտանաւով մը Նավարին պիտի երթան, իսկ հրաւիրեալներուն մասնաւոր շոգենաւ պիտի տրամադրուի։

Զիչերին կը պաշտպանէ Ռամոսմիհն

Մոսկուայի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հաղորդէ որ արտաքին գործավար Զիչերին կը հակառակի Ռաքովսքիի ետ կանչուելուն։ Զիչերին կը կարծէ թէ փարիզի դեսպանը ետ կանչելու համար ոեւէ պատճառ չկայ, ընդհակառակն, եթէ փարիզէն մեկնի, ֆրանքեւխորհրդային յարաբերութիւնները եւ կատարուած բանակցութիւնները մեծապէս պիտի տուժեն։

Նոյն գործակալութիւնը կը հերքէ նաեւ այն լուրը թէ Մոսկուայի ֆրանս. դեսպան Հէրպէթ Հոկտ. 2ին Զիչերինի հետ տեսակցածէ Ռաքովսքիի ճամբուելուն մասին։ «Զիչերին, կ'ըսէ, վերջին անգամ Հէրպէթը ընդունեց Սեպտեմբեր 21ին, անկէ ի վեր զայն չէ տեսած բնաւ»։

Պալքանեան հակապոլշեւիկ բլոք մը

«Իզվեստիա» կը գրէ թէ Ագգերու Դաշնակցութեան վերջին նստաշրջանին՝ Ժընեւի մէջ ծրագիր մը կազմուեցաւ՝ պալքանեան հակախորհրդային դաշնակցութիւն մը կազմելու համար։ Գլխաւոր անձնաւորութիւններն էին Յունաստանի եւ Ռումանիոյ արտաքին նախարարները, որոնք Անգլիոյ ղեկավարութեան տակ խորհրդակցեցան ռումէն-պուլկար-հելլէն կազմակերպութեան մը մասին, ընկերային կարգը պոլշեւիկեան վտանգին դէմ պաշտպանելու պատրուակին տակ։

Հակապոլշեւիկեան ճակատ մը

Հունգարիոյ ներքին նախարար Ցիթովսքի պոլշեւիկութեան դէմ ճակատ կազմելու համար միջազգային խորհրդաժողով մը հրաւիրելու գաղափարը հրապարակ ղրած է։ Նախարարը դիտել կուտայ թէ պոլշեւիկներու գաղտնի, յամառ եւ անդադրում քարոզութիւնները՝ բռնի ուժով տապալելու համար հաստատուած կարգն ու պետական հիմնարկութիւնները, կը սպիտակեն ոչ միայն արեւելեան Եւրոպայի, այլ եւ եւրոպական բոլոր պետութիւնները լրջօրէն զբաղիլ այս խնդրով եւ միասին որոնել ինքնապաշտպանութեան ազդու միջոցները։

Անցեալ Յուլիսին Վիեննայի մէջ պատահած դէպքերը ցոյց կուտան թէ որքա՜ն դիւրին է պոլշեւիկեան շարժում առաջ բերել։ Ճիշտ է թէ Հունգարիա, 1919ի իր փորձառութենէն ի վեր այսպիսի վտանգի մը դէմ ինքնապաշտպանութեան միջոցներ ձեռք կ'առնէ։ Պոլշեւիկութեան դէմ մղած պայքարով, Հունգարիա կը պաշտպանէ նաեւ արեւմտեան պետութիւնները, որոնք պէտք է իրենց աջակցութիւնը տան անոր, որովհետեւ վարակումը անոնց ալ կը սպառնայ։ Խորհրդային յարձակողականին դէմ միջազգային ճակատ մը միայն կրնայ յաջողութիւն գտնել։

Սոֆիո-Վանցեթթիի ամիւնիւեր

Վանցեթթիի քոյրը Օր. Լուիճիա առջի օր Ամերիկայէն Շերպուրկ հասաւ «Մաւրիտանիա» շոգենաւով, միասին բերելով իր եղբօր եւ Սաքքօի ամիւնները։ Սաքքօ-Վանցեթթի կոմիտէի գանձապահ Լբքուանի համար կ'ըսուի թէ կառավարութենէն արտօնութիւն պիտի խնդրէ, երկու անիշխանականներու ամիւնները ցուցադրելու համար, սակայն ներքին նախարարութիւնը արգիլած է ամէն ցոյց։ Ամիւնները, որոնք դրուած են իրարու միացուած պղինձէ երկու տուփերու մէջ, ուղղակի ղրկուեցան Ծօտանա, Իտալիոյ սահմանը։

Օր. Վանցեթթիի փարիզ հասաւ երէկ առաւօտ։ Համայնավարները թափօր մը ծրագրած են այս կիրակի օր ի յիշատակ Սաքքօ-Վանցեթթիի, որոնց ամիւնէն մաս մը ստացուած է թղթատարով։

Ռումը ևս կը պարի Նիսի մէջ

Երեքշաբթի գիշեր ժամը 11ին, Նիսի մէջ, պուլվար Կանպէթթա, իտալական հիւպատոսարանի բակին մէջ ռումբ մը պայթեցաւ։ Ջոհ չկայ։ Նիւթական կորուստները աննշան են։ Ռումբը շինուած էր խաւաքարտի մէջ ուժգնօրէն սեղմուած վառօդէ։

«ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ» ԿՐԱՍԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, մասնակցութեամբ Քանի Ենթակոմիտէին։ Արտասանութիւն, ազգային երգեր, հայկական պարեր, զաշտային խնջոյք, եւայլն։ Շրջակայքէն վարձաքաղները կրնան գալ, կիրակի մինչեւ ժամը12իրենց կը սպասուի կայարանը։

ՅԱՐԴԳՈՂԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱՇՈՒՂ ՍԱՑԱԹ-ՆՈՎԱՑԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Այս շաբաթ գիշեր, սալ տը ժէոկրաֆիի մէջ 184 Bld. St. Germain

Պ. ԱՒ. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Կը ներկայացնէ Աշուղին կեանքն ու արուեստը

Երգ եւ արտասանութիւն Աշուղին գործերէն

Պ. ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ Թառի վրայ կ'երգէ

Օտար արուեստագիտուհիի մը, օր. Վ.ԷՐԱՑԻ կողմէ փլասթիք պար

ՄՈՒՏՔ 3 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը «ցառաջ»ի խմբագրութեան մէջ եւ նոյն գիշերը կիշէէն Ասով կը վերաբացուի «ցարդագող»ի շինգշաբթիներուն շարքը

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ցայտնի վերասանուհի ՏԻԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆԻ

9 Հոկտ. կիրակի ժամը 8.45ին, Albert Ier Թատրոնը, 64 Rue Rocher

"ԱՆՆԱ ՔՐԻՍՏԻ„ (ԱԼԵԿՈՍ ԾՈՎԸ)

Տրամ 4 արար, Թարգմ. Լ. ԵՐԱՄԵԱՆ

ԳԻՆԵՐԸ՝ ՊԱՏՈՒԻՈՒ ՏՈՄՍԵՐԷՆ ՁԱՏ.— 25, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին բոլոր հայկական ճաշարանները

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

(ԹՈՒՐԳՄԱՆՉԱՑ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ)

կազմակերպուած Գաղթ.ային միութեան կողմէ

Մեծ ճանդէս երեկոյթ, Հոկտ. 8 շբ. իրիկուն ժ.ը 9էն մինչեւ առտու

Kustlerhaus am Potzdamerplatz *Մուտք մէկ մարք*

ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

9 Հոկտեմբեր կիրակի երեկոյ ժամը 8.15ին

The Century Theatre, Archer Street, Westbourne Grove, W.II

ՕԹԷԼԼՕ

կը մասնակցին տիկ.ները Մամիկոնեան, Կոստանեան եւ տեղական ուժեր

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Այս շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, Cinéma սէն-Լուի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. Վալանսի Շրջանային Կոմիտէի եւ դեկավարութեամբ՝ դերասան ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆի,

պիտի ներկայացուի՝ **« ՆԱՄՈՒՍ »**

(Տրամ 4 արար) *ՇԻՐՎԱՆԶԱԴԷի*

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ.— Աթոռ 7, Ա. 5, Բ. 3 ֆրանք

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՅԱՐԴՈՂԻ Ընդհ. ժողովը այս իրիկուն, Ֆլորիա ճաշարանին վերնայարկը։ Կը հրաւիրուին անդամները ստիպողաբար։

ՀԱՁՔՆՅԻՆԵՐՈՒՆ.— փարիզ եւ շրջակայքը բնակող բոլոր Հայ ձրնցիները կը հրաւիրուին այս կիրակի ժամը 3ին, ձաշարան Ֆլորիա, մասնաւոր խորհրդակցութեան համար։

ՄԱՐՍԷյԼԻ Ամասիոյ Հայրենակ. երկսեռ միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 63 Բիւ տը լա Ռէփուպլիք վերնայարկը։ Կը հրաւիրուին բոլոր անդամ-անդամուհիները եւ վերջին անգամ ըլլալով ոչ անդամ Ամասիացիները։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը նկատուի։

Զ. Ո. Մ. Պէյֆորի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 6ին, Պ. Բիւզանդ Քէչիճեանին սենեակը, Վիէյվիլ։

ԼԻՈՆԻ եւ Շասի Հայրենակցական միութիւնը մեծ պատրաստութեամբ պիտի տօնէ Հաճընի անկման 7րդ տարեդարձը, Հոկտ. 16ին, Շասի Քանթինի մեծ սրահը։ Պիտի խօսին Վարդան Զուլէբեան եւ ուրիշներ։ Արտասանութիւն, երգ եւն.։ Կը խնդրուի քոյր միութիւններէն նկատի ունենալ վերոյիշեալ թուականը։

ԲԱՐՁՐ ՀԱՅՔի Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 10 Rue Rampalի ճաշարանը։

ԸՆԿ. ԱՐԻՍ ՂԱՆԼՒՔՅԱՆ հրաժարած ըլլալով «Բարձր Հայք»ի Հայրենակցական միութեան վարչութենէն, կը խնդրէ որ իրեն այդ ուղղութեամբ ոեւէ դիմում չկատարուի։

Զ. Ո. Ե. Մ. կեդրոնի հասցէն է Floria, 61 Rue Monsieur le Prince, Paris (6e)։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻԶՊԱՆՈՒԻՆ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ալֆոռվիլի Մանկապարտէզին համար, վարիչ մանկապարտիզպանուհիի մը պէտք կայ։ Պայմաններուն տեղեկանալու համար թեկնածուները դիմեն՝ Լ. Զօրմիսեանի, 145 Rue Etienne Dolet, Alforville (Seine)։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՑԿՈՒՆԻԻ

"ԶԱՐԼՍԹՕՆ„

ԿԱՄ

ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ

Թիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտը

ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ

ԳԻՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Mandé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ Թերթերու գործակալներուն։ Կը պրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն։

ՎԷՊԵՐՈՒԻՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ «ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ»

Հրապարակ ելաւ, սահուն և յուզիչ թարգմանութեամբ՝ գրագէտ-թարգմանիչ Յ. Քէչիշեանի։

ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ արժանացած է ֆրանսական ակադեմիային գնահատման։

Սէր, հոգիներու սարսռագին պայքար եւ հեշտագրգիռ տարփանք։

Փնտռել բոլոր գրավաճառներէն։ Կեդրոնատեղի՝ Y. Ohannessian, Rue Billour, 10 Galata-Turquie *կամ* Boite Postale 342, Galata.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Կը փնտռուին Վան-Շահրաղցի* Սեդրակ Աւետեան, *որ պատերազմէն առաջ Իտալիոյ Տրապուլի քաղաքը ըլլալ կը կարծուէր,*

Դանիէլ Պողոսեան *Վան Մրխկնէր գիւղացի, որ 3 տարի առաջ Եգիպտոս Ցակոբ Զարդարեանի ծխախոտի գործարանն էր։ Ցիշեալներուն մասին գրել՝* Hagop Avdoyanի, Château le Candillargues par Lansargues (Hérault).

Առապաղարցի Սուրէն Տալկճեան որ Պալքանեան պատերազմին գերի բռնուելով հասատատած է Ֆիլիպէ, իմացնել՝ Hovhanness Varteressianի, *նոյն հասցէով։*

— *Կը փնտռուի Սիվրիհիսարցի Օննիկ Պալեանը, որ Պուլխէն Պուլկարիա մեկնած ըլլալ կը կարծուի 1923ին. լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել իր քրոջը Թագուհի Պալեանի, հետեւեալ հասցէով՝ Վարդ Գրիգորեան, 10 Rue de la Grande Fontaine, Belfort. France.*

— *Կը փնտռուի Սամսոնցի Սիրարփիկ Վարդանեան, հօր անունը Յովհաննէս, մօր անունը Նազլը որ տեղահանութեան միջոցին Մալաթիա աքսորուած էր. վերջերս լուր ստացած ենք որ ամուսնացած է եւ Փարիզ կը գտնուի։ Իմացնել՝ Բարսեղ Թէլֆէյեանի՝* Rue Tchimeski Meghardou Uzuvel, Salonique, Grèce.

— *Յարութիւն (Աբեթին) եպովուրեան, արհեստով այլերու եւ կիներու գերձակ, որ մինչեւ 1925 կը գտնուէր Անգլիա, եօրք եւ Նիւփորթ քաղաքները, եւ որուն Ամերիկա մեկնած ըլլալուն մասին տարածայնութիւն մը կայ։ Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի հաստատել իմացնել Մկրտիչ Պարսամեանի, 121 Rue Marcadet, Paris (18me).*

Աւտոպահմանի Թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՆՈՒԻԷՐ ԳՐԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ

Թօլսթոյի Հաձի Մուրատը 12, Ամուսնութիւնը փարիզի 15, Յաւիտենին 15, Պարոն տը Փամոտ (2 հատոր) 25, Միրզա եւ Անուա 12, Տք. Շէրպօնօ՝ Ա. կոթիէի 12, Ֆլավի՝ Ժօրժ Սանի 7, Կապուտիկը 5, Նօնս եւ Տօտօ 8, Սիրոյ խորանին առջեւ 5, երկու ոգի 5, Տք. Մօռօի կղզին 12, Մանկութեանս մեղքերը 15, Տիկին Բօժէ 5, Պատանային գաւակը 3, կարմիր մարդոց երդումը 20, Մանօն Լէսքօ 15, Ռաֆայէլ 18, կրացիէլլա 8, Հօձա Նասրէտտին 20, Ժապլվար 7, Փանչունի 7, Մակաբոյծը 6, Մահացու սէրը 3, Տք. Մօրի վրէժը 5, Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր 10, Ֆաքիր Թահիրա 5, Աշրգ Պաբիպ 5, Թօփալ Օսման 5, երգարանները 10 Ֆր., 6 եւ 5 ֆրանք, երազահան 6, Բաղդացոյց 10, Ֆրանս. խօսակց. 5 եւ 8 Ֆր.։

Բարեկենդանի անկուտիները 2, Բանի ամուսնութիւն 2, Լը Պարպուլիէ 2, Մոլորեալ ճամբորդը 2, երանուս աղբար 2, Ամուսնական խնդրանք 2։ Կոյր երգչուհին 3, Սքաքէն՝ Մոլիէռի 5, Շողոքորթը 5, Տիկ. Մօնսօրօ 10, Սալոմէ 4, Տրիլբի 5, Շամլէթ 10, Օթէլլօ 10, Թագաւոր 10, Նիոբէ

ԱՌԱՔԱՐԱՆ

5 Հոկտեմբեր 1927

ԳՐԱՄՆԵՐ		
Ստերլին,	L. St.	124
Տոլար,	Dollar	25
Մարք (ոսկի)	100 Mark	123
Թրքական Ցղթ.	L. Trq.	107
Թրք. ոսկի	» or	1
Մէճիտիէ	Médjidie	1
Լէվա 100 հատ	Léva	23
Տրախմի	» Drachme	1
Լիր	» Lire	1
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	3
Ցուից.	» Frc. Suisse	1
Լէյ 100 հատ	Ley	1
Ցերվոնեց	(10 Roubles or)	1

ԱՐԺԵԹՈՒԹԻՒՆ		
Եգ. Ֆր. Ցանսիէ	1 Cr. Fonc. Eg.	3
»	II »	1
»	III »	1

Թումեյի երկպ. Lots turcs

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՅԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմացէք իրեն, եաքէն չզղջալու համար։

Ջեւի անմաս շիքութիւն.— վերջին նորածեւութիւն.— քուր կար.— ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԴԻՆԵՐ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ՝ ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆԻ

"ԳԻՒՂԱՃԽԱՐՀ„Ը

Պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն

Մեբաստիոյ եւ Ալիսի վերի հովտի գիւղախումբերու մասին

Անհրաժեշտ մատնաւորապէս Մեբաստահայերուն

Գին՝ Ցրանսա և գաղութները 26 ֆրանք, արտասահման 30 ֆրանք, բացի Ամերիկայէն։ Փոստի ծախք չառնուիր։

Դիմել՝ ՅԱՌԱՋի խմբագրատունը՝ L. KÉVONIANի։

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռը)

Ցիւանացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ *ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մորթային, քիթի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ։*

Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ ԱՄԷն ՕՐ 10—12 եւ 1.30—8.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ինամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԻՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼ

Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով

Դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆԻ

Իրաւագիտական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակով

5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

la Grande Fontaine, Belfort. France.

5, Ֆիտօր Եօաննովիչ արքան Դուբեանի քերթուածները երգեր ու տաղերը 2.50. Նամականին 8, Խոսք Հայրենի աղբիւրիցը 30. Նոյնը Նոյեմբերին 7, Ծմար խոյնի Հաֆըզի քառեակները 4։

25 Ֆրանքէ աւելի գիրք նոյնին 5 Ֆր.ի գիրք նուէր։ 5 Ֆր.է աւելիին 10 Ֆր.ի գիրք նուէր, իսկ 100 Ֆր.է աւելի գիրքն առնողին 15 Ֆր.ի գիրք նուէր։ Փոստի ծախք չառնուիր։ Դիմել հետեւեալ հասցէին.—

L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e)։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ռոկերյ ուղեւորի սորվիլ քոյր 13—15 տարեկան պատմ մը, որ ծնողացը կողմէ երաշխորուած ըլլայ։

Դիմել 8 Rue Buffault յարկ, Պ. Նշան Շամքարճեանի, ժամը 12—2 (Metro: Cadet կամ Peletier)։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITEUR

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
7
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1927

7 OCTOBRE 1927

Տ. ՏԱՐԻ Թիւ 460 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՕՐԷ ՕՐ ԱԻԵԼԻ ՊԻՐԿ

Վերջին վեց ամսուան ընթացքին, աւելի շեշտուեցաւ հաւասարհրդային պայքարը, թէ պաշտօնական գետնի վրայ եւ թէ հանրային արտայայտութիւններով։

Եւ օրէ օր աւելի կը պրկուին օդակները, իւրաքանչիւր երկրի մէջ։

Ֆրանսան, որ բաղդատաբար անտարբեր կ'երեւար, ատենէ մը ի վեր վճռական ձեռնարկներ կը կատարէ։ Արդէն բանտարկած է կարգ մը համայնավար երեսփոխաններ եւ վարիչներ, որոնց ամէն մէկը քանի մը դատավճիռ ունի իր գլխուն վերեւ, տարբեր յանցանքներու համար։ Գլխաւոր մեղադրանքը՝ հակահնուորական աշխատանքն է, որ բաւական լուրջ հանգամանք առած է։ Վկայ՝ Թուլօնի վերջին դէպքը։ Սաքջօ-Վանցէթթիի մահապարտութեան առթիւ Փարիզի մէջ սարքուած ցոյցերն ալ առիթ եղան դարակներէն հանելու կառավարութեան շարք մը որոշումները։ Եւ անցեալ Օգոստոսէն ի վեր, ամէն օր խուզարկութիւններ կը կատարուին եւ քննութեան կ'ենթարկուին օտարականները։ Պզտիկ թիւ մը չեն կազմեր վտարումներն ալ, որոնք ընդհանրապէս տեղի կ'ունենան քանըչորս ժամուան մէջ։

Մթնոլորտը այնքան խանձրացած է որ, Ֆրանսայի հանրային կարծիքին որոշ մէկ մասը այլեւս չի գոհանար ոստիկանական-կարգապահական խստութիւններով, եւ կը պահանջէ օրէնքէ դուրս հոչակել համայնավարները։ Իսկ խոշոր հոսանք մը արդէն սեղանի վրայ դրած է Մոսկուայի հետ կապերը խզելու խնդիրը։

Դեսպան Ռաքովսքի թուղթ մը ստորագրած եղաւ, եւ փոթորիկը չէ դադրած տակաւին։ կառավարութիւնը փափկութեամբ կը շարժի այս գործին մէջ, թէ հանրային կարծիքը գոհացնելու եւ թէ միջազգային օրէնքները յարգելու համար։ Բայց կը թուի թէ Ռաքովսքի այլեւս չպիտի կրնայ մնալ, եւ պարզապէս դիւանագիտական քաշքշուք մըն է որ տեղի կ'ունենայ երկու կողմէն ալ, խոր վէրքեր չբանալու համար։ Ազգայնական եւ քաղքենի մամուլը մէկ բերան կը պահանջէ «անդաձալի օտարական»ին հեռացումը, յաճախ ամէնէն կոպիտ բառերը գործածելով, «լրտես», «աւազակ» եւլն.։ Միայն ձախակողմեան թերթերն են որ բողոքի ձայներ կ'արձակեն։

Ու մինչ շատերուն համար անձի փոփոխման խնդիր է եղածը, ուրիշներ այդպէս չեն հասկնար։ Կարմիր դեսպան մը պիտի երթայ եւ անոր տեղ ուրիշ մը պիտի գայ, դարձեալ կարմիր։ Ի՞նչ է տարբերութիւնը, կ'ըսեն անոնք։ Եւ չեն ծածկեր թէ իրենց ուզածը պարզապէս յարաբերութեանց խզում է, յանուն երկրին ապահովութեան։

Այս ուղղութեամբ մղուած պայքարը իր ամէնէն սուր շրջանին հասած է այժմ, առաջնորդութեամբ «Տէպա»ի, «Ֆիգարօ»ի, «Մաթէն»ի, «Էքզ տը Փառի»ի եւ ուրիշ կարգ մը խոշոր օրկաններու, որոնք ամէն օր բան մը կը գտնեն հանրային կարծիքը ըմբոստացնելու համար։ «Էքզ տը Փառի» հարցարան մը բացած է, որուն պատասխանած են շատ մը երեսփոխաններ, պաշտօնատարներ եւ ուրիշ յայտնի դէմքեր, բոլորն ալ կուսակից իշխան։ «Մաթէն» ամիսներէ ի վեր ամէն օր հակապոլշեւիկ ազդարարութիւն մը կը հրատարակէ թերթին ճակատը, իսկ ծածկան չմնաց որ չգործածէ Մոսկուայի դեսպանին դէմ։ Միւսներն ալ իրենց կարգին։

Դժուար է նախատեսել այս պայքարին ելքը։ Բայց կը յիշենք թէ Անգլիոյ մէջ ալ այսպէս սկսան, առաջնորդութեամբ «Մօրնինկ Փօսթ»ի, «Թայմս»ի եւ «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի, խզման յանգելու համար։

Ուրեմն, իւրաքանչիւր երկիր ինքն իր մէջ լրջօրէն, եւ օրէ օր աւելի սաստկութեամբ կը մաքառի կարմիր վտանգին դէմ։ Աւելորդ է յիշել Պալքաններու եւ Կեդր. Եւրոպայի մէջ գործադրուած խստութիւնները։

Այս ընթացքով, շատ ալ անհաւանական չէ որ միջազգային խորհրդաժողով մը գումարուի, համայնավարութեան դէմ ճակատ կազմելու համար, ինչպէս առաջարկած է Հունգարիոյ ներքին նախարարը։ Առանց ժողովի, երկար ատենէ ի վեր լռելեայն համաձայնութիւն եւ տեսակ մը գործակցութիւն կայ բոլոր երկիրներուն մէջ, և այս գետնին վրայ։ երեւի անբաւական կը նկատեն եղած միջոցները, եւ պիտի փորձեն աւելի կուռ եւ լայն ճակատ մը կազմել։

Այս երեւոյթներուն առջեւ, ինչպէս շեշտած ենք յաճախ, մարդիկ երկու անգամ աւելի ծուռ կը նային օտարականին։

Այստեղ անգամ, որ աւելի ազատ միջավայր է, թերթերը յայտնապէս կը բացատրեն.

— «Այն օտարականները որոնք դժգոհ են մեր կարգ ու սարքէն, միայն մէկ միջոց ունին իրենց բաղձանքները գոհացնելու,—թո՛ղ գլխեն երթան իրենց երկիրը։ Եթէ կը տատամսին, այն ատեն խոզ ոստիկանութիւնը ցուցնէ ճամբան» (Մաթէն)։

Երբ օր ցերեկով այսպիսի խօսքեր կ'արտասանուին, կը նշանակէ թէ բան մը փոխուած կամ շեշտուած է այս երկրին մէջ եւս, ինչպէս ամէն տեղ։ Առանց ատոր ալ, ոչ մէկ իշխանութիւն կը հանդուրժէ որ օտարականները խառնուին երկրին կարգ ու սարքը փոխելու ձգտող ձեռնարկներու։ Պոլշեւիկեան խաղերը միեւնոյն ատեն կը սաստկացնեն ազգայնական թիւնն, որմէ կ'օգտուի կառավարութիւնը։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Հայրենիք» (25 Սեպտ.).—

— «Ուշադրութեամբ հետեւեցէք Խորհրդային թերթերուն, եւ դուք պիտի չտանջէք եւ ոչ մէկ յիշատակութիւն գրամական այն ոչ-արհամարհելի օգնութիւնների մասին, զոր մեր գաղութները ըրին Հայաստանին՝ վերջին տարիներու ընթացքին։ Անգամ Շիրակի երկրաշարժէն միատուածներու համար մեր ղրկած տասնեակ հազարաւոր տոլարները լռելեայն ընդունելով՝ ինքնավարակով ժխտուեցան Խորհրդային վարիչներու կողմէն։

«Հարկաւ այդ սինիք ընթացքը, որ կ'ըլլայ պոլշեւիկեան քանդիչ նպատակներով եւ ներքին սպառումի համար, չի կրնար քաջալերել արտասահմանի հայութիւնը խոշոր գումարներ տալու կառավարութեան մը, որ քաղաքացիական քաջութիւն իսկ չունի հրապարակով ըսելու, թէ ուրկէ՞ կը ստանայ այդ գումարները, ինչպէս նաեւ ոեւէ վստահութիւն չի ներշնչեր, թէ իր ստացած գումարները կը ծախսէ բաղձացուած նպատակներուն համար։

«Ահա ասկէ է որ հարց կը ծագի թէ արժէ՞ հսկայական գոհողութիւններ ընել ուղղութեամբ մը, ուր այդ գոհողութիւններով ստացուած արդիւնքները այնքա՛ն չնչին են եղած ցարդ եւ այնքա՛ն կասկածելի են։ Եւ արդեօք աւելի լա՞ւ չէ այդ մեծ գոհողութիւններով ջանալ թէ պահպանելու հայկական բնակօրները շարք մը օտար երկիրներու մէջ, մինչեւ որ քաղաքականապէս հնարաւոր դառնայ այդ բնակօրները փոխադրել Հայաստան։

«Սակայն, ինչ ալ ըլլայ, մենք կը կարծենք, թէ հոն, ուր որ դէթ փոքրիկ հնարաւորութիւն մը կամ պատեհութիւն մը կը ստեղծուի հայ տարագիրները Հայաստան փոխադրելու կամ մեր երկիրը վերաշինելու, մենք պարտաւոր ենք օգտուիլ այդ հնարաւորութենէն ու պատեհութենէն։

«Մենք դէմ ենք ռեկլամային, թղթի վրայ միայն մնացող կամ ճառերու մէջ արտայայտուող, բայց իրականին մէջ չեղող ու խաբեբայական ներգաղթի ձեռնարկներուն, որոնք կը մոլորեցնեն ու չարաշար յուսախաբ կ'ընեն հայ զանգուածները։ Մենք դէմ չենք սակայն եւ միշտ պատրաստ ենք քաջալերելու ներգաղթի ու վերաշինութեան այն բոլոր ձեռնարկները, որոնք յոյս կը ներշնչեն, թէ կարող են շօշափելի, իրական արդիւնք մը տալ եւ գէթ քայլ մը առաջ տանիլ մեզ ազգահաւաքման ու վերաշինութեան ճամբայով...»

ՎԼԱԴԻԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅԵՐԸ

Վլադիկովկասի մէջ կը բնակին 10,000 Հայեր։ Եւ սակայն այս հոծ հայութիւնը ունի միայն մէկ նախակրթարան։ Նախակրթարանը աւարտողները չեն կրնար շարունակել իրենց ուսումը։ Ռուսերէնն ալ լաւ չգիտնալով, չեն կրնար յաճախել ռուսական երկրորդական վարժարաններ։

Ինչպէս հիւսիսային Կովկասի բոլոր հայաշատ քաղաքները, Վլադիկովկասն ալ չունի թատրոն։ (Մուրճ-Մանգաղ 29 Մեպտ.)։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Դիւրութիւն տուրքերը վճարելու համար

Ինչպէս յայտնի է, եկամուտի ընդհանուր տուրքի (Impôt général sur le revenu) վճարման առթիւ, ֆրանսական օրէնքը կարգ մը դիւրութիւններ կուտայ բազմանդամ ընտանիքներու։ Այդ դիւրութիւններէն կ'օգտուին միայն Ֆրանսացիները եւ այն օտարականները, որոնց կառավարութիւնները այդ ուղղութեամբ մասնաւոր դաշնագիրներ կնքած են Ֆրանսական կառավարութեան հետ։ Հայերը՝ իբրեւ թրքական կամ ռուսական հպատակ, մինչեւ հիմա չէին օգտուեր այդ դիւրութիւններէն, քանի որ ո՛չ Թուրքիա եւ ո՛չ ալ Ռուսիա նման դաշնագիր ունէին Ֆրանսայի հետ։

Ցառաջ քանիցս առիթ ունեցած էր արձանագրելու իր ընթերցողներուն բողոքները այս կարեւոր խնդրին շուրջ եւ պատկան մարմիններու ուշադրութիւնը հրաւիրած այս մասին։ Այժմ կը տեղեկանանք թէ Հ. Հ. Պատուիրակութեան դիմումներուն վրայ, ֆրանսական կառավարութիւնը հաւանած է, որ Հայերը եւս օգտուին օրէնքին այս տրամադրութենէն։

Ելմտական նախարարութիւնը այս իմաստով մասնաւոր շրջաբերական ղրկած է Հոկտեմբեր 1ին՝ բոլոր հարկահաւաք պաշտօնատուներու։

Եթէ մինչեւ 1 Նոյեմբեր, այս շրջաբերականը հասած չըլլայ ոեւէ տեղ, կը խնդրուի հաղորդել Հ. Հ. Պատուիրակութեան, որպէսզի պէտք եղած դիմումները կատարէ ելմտական նախարարութեան մօտ։

Խնդրոյ առարկայ տուրքին ենթակայ ին բոլոր անոնք, որոնք նախորդ տարուան ընթացքին 7000 ֆրանքէ աւելի զուտ շահ ունեցած են զանազան աղբիւրներէ եւ եկամուտներէ։ Ամուսնացողներուն համար ընդհանուր եկամուտին վրայ 3000 ֆրանք զեղչ կ'ըլլայ. գալով զաւակ ունեցողներուն, իւրաքանչիւր անչափահաս զաւկի համար 2000 ֆրանք կը զեղչուի։

Հետեւաբար այս տուրքէն զերծ են՝ ամուսնացած մարդ մը, որ քնաւ զաւակ չունի եւ տարեկան 10,000 ֆրանք կը շահի, ամուսնացած եւ մէկ անչափահաս զաւակ ունեցողը, որ տարեկան 12,000 ֆրանք կը շահի, մէկը՝ որ երկու զաւակ ունի եւ 14,000 ֆրանք կը շահի, եւայլն։

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՈՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Պոլիսէն հասած նոր հեռագիրները կը հաստատեն թէ Թուրքիա խիստ ծանուցագիր մը տուած է Պարսկաստանի, պահանջելով որ քիւրտ ապստամբները չպաշտպանէ, հակառակ պարագային պիտի ստիպուի խնդիրը ձեռք առնել եւ պարսկական հող մտնելով պատժել ապստամբները։

Ճօնուս 1 տատի պէյ «Ճիւմհուրիյէթ»ի մէջ կը գրէ թէ հրոսախումբերը կը բաղկանան յետադրջական Թուրքերէ, որոնք Քիւրտիստանը ոտքի հանելէ վերջ, ապաստանեցան պարսկական հող, եւ զայն կը գործածէն իբրեւ խարիսխ Թուրքիոյ վրայ կատարած իրենց յարձակումներուն։

«Ճան»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հետազրէ այս առթիւ.—

«Քանի մը օրէ ի վեր Էնկիւրիէն հասած հեռագիրները շարունակ կը խօսին Պարսկաստանէն թրքական հող մտած հրոսախումբերու արշաւանքներուն մասին։ Շատ լաւ գիտուած, և վերջին ծայր յանդուգն, այս հրոսախումբերը երկրին շատ ներսերը կը մտնեն, գիւղերը կը կողոպտեն, յետոյ սահմանին միւս կողմը կ'անցնին։ Անոնցմէ մէկը նոյնիսկ մօտեցաւ Պայազիտի նահանգին կեդրոնը եւ թնդանօթով ետ մղուեցաւ։ Եւ սակայն Թուրք հետազօտիչ ջոկատ մը գերի ինկաւ, իր սպաներով։

«Այս դէպքերը քրտական վերջին ապստամբութեան հեռաւոր հետեւանքները կը թուին ըլլալ։ Կը յիշուի թէ՝ շէյխ Սայիտի գերի բռնուելէն վերջ, Էնկիւրիի դէմ ապստամբած բազմաթիւ քիւրտ պետեր յաջողեցան պարսկական հողը ապաստանիլ։ Չոն իրենց կողմնակիցներ գինուորագրեցին եւ անկէ ի վեր պարբերաբար Թուրքիա կուգան, ասպարէզ կը կարդան Թուրք իշխանութեանց եւ կ'ապստակեն գիւղերը։ Այս ձեւով ստեղծուած կացութիւնը ոեւէ երկիւղալի բան չպիտի ունենար, եթէ Թուրքիոյ մէջ տարածուած չըլլար այն համոզումը թէ պարսիկ իշխանութիւնները կ'աջակցին եւ կը պաշտպանեն ապստամբները։

«Պարսկաստանի գործակատարը Էնկիւրի գնաց եւ զրոյց կը շրջի թէ Թուրք կառավարութիւնը անոր յանձնած է սպառնական ծանուցագիր մը, որուն մէջ կ'ըսէ թէ խնդիրը բարեկամաբար լուծելու նախապայման է Թուրք գերի սպաները ազատ ձգել։ Կարգ մը քաղաքական շրջանակներու մէջ նոյնիսկ միտում կայ կարծելու թէ Պարսկաստանի վարիչները կը գործեն օտար ազդեցութեան մը տակ։»

Osարևևերու մամրագործումը

Վերջին օրերս Քօթ տ'Ազիւրի մէջ պատահած կարգ մը դէպքերը— մասնաւորաբար Ամերիկացի Լեգէոնականները փոխադրող կառախումբերը օդը հանելու փորձերը — Ընդհ. Ապահովութեան ուշադրութիւնը հրաւիրած ըլլալով, խիստ միջոցներ ձեռք առնուեցան յիշեալ շրջանը մաքրագործելու համար օտար անբաղձալի տարրերէ։

Հրահանգներ տրուեցան Ալփ Մարիթիմի նահանգապետին, անմիջապէս վտարել կարգը խանգարող օտարականները։ Նահանգապետը անձամբ պիտի հսկէ վտարման գործողութեանց եւ սահմանապահ ուժերուն վրայ 100 հոգի եւս պիտի աւել-

(Աւելցու շարունակութիւնը երկրորդ էջ)

ԽԱՌՆԱԿԻԶ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՄԸ ՆՈՐ ՔԱՂԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Աթէնքի Նոր Օրէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները. —

Մազլումեան եպիսկոպոսի կողմէ լիազօրուած Հայ մը, ներկայացած է կրթական նախարար Պ. Նիքօլուտիսին եւ խնդրած է միջամտել Մակեդոնիոյ ընդհ. կառավարիչ Պ. Քալէվրասի մօտ, որպէսզի թոյլատրէ Հայ համայնքին ընտրութիւններ կատարել եւ հեղինակաւոր ազգային իշխանութիւն մը հաստատել։

Նոյն աղբիւրէն կը տեղեկանանք թէ նախարարը ցաւով տեղեկացած է որ Հայերու մէջև այս տեսակ վէճեր գոյութիւն կ'ունենան եւ անոնք կը հասնին մինչեւ կառավարութիւն եւ նախարարներու ականջը։

«Բօլեթիա» նոյն մանրամասնութիւնները տալէ յետոյ, կ'աւելցնէ թէ «ներկայացուցիչը խնդրած է նախարարէն որ Հին եւ Նոր Յունաստանի եկեղեցիները մէկ իշխանութիւն ճանչնան եւ ենթարկուին Աթէնքի»։

Մազլումեան եպիսկոպոս, իր դիւային ծրագիրը յաջողցնելու համար Սելանիկի նախորդ Կեդր. վարչութիւնը, (որուն անդամները մեծամասնութեամբ դաշնակցականներ էին) ներկայացուցած է իբրեւ համաչխարհ, որ կը քաջալերէ հայ գաղթականները հակակառավարական քայլեր առնելու։

Պ. նախարարը անմիջապէս պատկան իշխանութեանց դիմելով, ստուգած է թէ Սելանիկի հրաժարական վարչութիւնը իր ամբողջ կազմով ուժեղ պայքար մղած է համայնավարներու դէմ, թէ Մազլումեան եպիսկոպոսի հովանաւորած խմբակցութիւնն է որ անցեալին մէջ գտնուած է հակակառավարական քայլերու մէջ։

Գալով ընտրութիւններուն, նախարարը յայտնած է թէ Մակեդոնիոյ ընդհանուր կառավարիչը ազատ է իր հայեցողութեան համաձայն խնդրին ընթացք տալու, մանաւանդ որ ան ուղղակի պատասխանատու է ներքին նախարարութեան։

Նոր Յունաստանի կրօնական իշխանութիւնը իրեն ենթարկելու համար, Մազլումեան եպիսկոպոսի դիմումներն ոչ մէկ արդիւնք տուած են։ Հելլէն շրջանակները կը յայտարարեն թէ իրենք չեն ուզեր միջամտել Հայոց ներքին խնդիրներուն, որքան ատեն որ երկրին անդորրութիւնը խանգարելու հանգամանք չունին անոնք։

ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐՇԱՒՆԵՐ

Գերման օդանաւորդներ Zooգէի եւ Շեթարքէի օդանաւը առջի օր Ամմոնէրտամէն ճամբայ ելաւ դէպի Լիզպոնա։ Սակայն չի գիտցուիր ի՞նչ պատճառով փորթուկալի մայրաքաղաքէն 80 քիլոմէտր հեռու յորդէս վէթրասի մօտ գետի մը բերանը իջաւ։ Ողանաւը, անձելով օգնութիւն խնդրեց։ փորթուկալեան *վաքօ-տի-կամա* յաճախանաւը ճամբայ ելաւ օգնութեան հիասնելու աղէտեալ օդանաւին։

ԿԱԹՈՂ. պատուիրակութենէն մեզի կը հաղորդեն թէ Պալաքեան եպիսկ. Կիրակի, 9 Հոկտ. պիտի պատարագէ Պրիւքսէլի մէջ և հանդիսաւոր հոգեհանգիստ պիտի կատարէ Անդրանիկի յիշատակին։

Յորս օր վերջ դառնալով Փարիզ, պիտի երթայ Լիոն, «ընտրութեանց գործն խաղաղ կերպով կատարուելու մասին հաշտարար միջոցներ ձեռք առնելու համար»։

ՆԱՆՍԷՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ՁԻԳԸ
ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԵՒ

Բ.

«Շարունակեցի բացատրելէ, յայտարարեց Տոքթ. Նանսէն, այս ծրագրին համար դրամ գտնելը վերջին ծայր դժուար պիտի ըլլայ։ Ըսի թէ ռուս եւ յոյն գաղթականներուն համար դրամ գտնելու խնդիրը շատ դիւրին էր բաղդատմամբ այն աշխատանքին, զոր պէտք է տանէինք, այս նոր ծրագրին համար դրամ գտնելու առթիւ։ Կրնամ աւելցնել թէ, մէկէ աւելի առիթներով, անհատապէս մերժեցի ո եւ է պատասխանատուութիւն ստանձնել այս ծրագրին համար, որուն իրականացումը շատ դժուար կը թուէր ինծի, եւ թէ պարզապէս Խորհուրդի անդամներուն կրկնակի ճնշումներուն վրայ է որ ժամանակեցայ այս գործին։

«Անդժուարութիւնները զորս կը նախատեսէի չորս տարի առաջ, դժբախտաբար ամբողջովին իրականացան այսօր։ 1924ին արդարեւ շատ յոյս ունէի որ այդ դժուարութենէն կարելի պիտի ըլլայ յաղթել, եւ այդ տարի պատրաստ դէպքերը յոյս ներշնչեցին ինծի թէ գործնական արդիւնքի մը պիտի կրնանք յանգիլ։ Այդ դէպքերէն մէկն էր անգլիական գանձին տրամադրած դրամով անգլիական կառավարութեան կողմէ Երեւանի Հանրապետութեան մէջ տեղաւորումը մեծ թիւով հայ գաղթականներու, որոնք Պաղտատէն փոխադրուեցան։ Աւելի վերջ, կարգ մը կառավարութիւններ պայմանագրական խոստումներ տուին նիւթական աջակցութեան համար, երեւանի Հանրապետութեան պայմանները ուշադիր քննութենէ մը անցընելէ յետոյ, սակայն դժբախտաբար անոնց դրած պայմանները երբեք կարելի չեղաւ իրականացնել։

«Այս դէպքերը լիշեցի, պարզապէս Խորհուրդին բացատրելու համար այն պատճառները, որոնց համար անցեալին մէջ մէկէ աւելի առիթներով յուսացած էի թէ Ազգերու Դաշնակցութեան միջամտութիւնը այս խնդրին մէջ՝ պիտի յաջողցնէ իրականացումը ծրագրի մը, որ կը կարծեմ թէ անհուն ծառայութիւն մը պիտի ըլլար զբաղած հայ ազգի վերապրող բեկորներուն։

«Եւ սակայն, չորս տարուան աշխատանքէ վերջ, ցաւ ի սիրտ եկայ այն եզրակացութեան թէ, այլեւս այզպիսի յոյս մը գոյութիւն չունի։ Ուստի, կ'առաջարկեմ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ամէն կապ կտրէ այս խնդրին հետ։ Կը զգամ թէ 1923էն իվեր իմ անձնականպատասխանատուութիւններս շատ մեծցած են, հետեւաբար եւ կ'առաջարկեմ աշխատիլ ուրիշ միջոցներով հալթայթել մէկ մասը այն օգնութեան, զոր անկարելի եղած է ստանալ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ կառավարութիւններէն։»

* * *

Պ. Պրիան ըսաւ թէ Ֆրանսա արդէն մեծ աշխատանք կատարած է շատ մը հայ գաղթականներու վիճակը բարելաւելու համար։ Մեծ զոհողութիւններ ըրած է թէ Ֆրանսայի եւ թէ Սուրիոյ մէջ, սակայն կը կարծէ թէ տակաւին այդ ուղղութեամբ իր աշխատանքները չեն վերջացած։

Գալով Տոքթոր Նանսէնի առաքելութեան, շատ ցաւալի պիտի ըլլար, եթէ Բարձր-Կոմիսարը, որ իր ամբողջ սիրտը դրած է այս պատուաւոր գործին մէջ, հրաժարի ամբողջացնելէ գործը այն պատճառներուն համար, զորս ներկայացուց Խորհուրդին առջեւ։ Պրիան համոզուած է թէ Տոքթ. Նանսէն մեծ աջակցութիւն պիտի գտնէ Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ՝ գաղթականներ տեղաւորելու համար Սուրիոյ մէջ, ուր մօտ 90,000 հայ գաղթականներ կան արդէն։ Կրկնեց թէ իրապէս դժբախտ եւ յուսահատական պիտի ըլլար, եթէ Տոքթ. Նանսէն ստիպուի լքել իր գործը։

Պ. Թիթուլէսքօ համամիտ գտնուեցաւ Պ. Պրիանի եւ ըսաւ թէ վերջին ծայր ցաւալի պիտի ըլլար, եթէ Տոքթ. Նանսէն իր առաքելութենէն հրաժարի։ Բարձր-կոմիսարին կատարած գործին հանդէպ ամենամեծ հիացում ունի եւ մեծ համակրանսով ընդ առաջ կ'երթայ անոր։ Ռումանիա եւս չպիտի փափաքէր զերծ մնալ այն պատասխանատուութիւններէն, զորս այսպիսի գործ մը կը պարտադրէ։ Սակայն նկատի առնելով իր դրամին վիճակը, Ռումանիոյ համակրութիւնը կ'արտայայտուի աւելի շատ զգացումով քան նեղկայիա կարեւոր դումարի մը վճարումով։

Պ. Թիթուլէսքօի համաձայն, լաւագոյն լուծումն է կոչ մը ուղղել Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ բոլոր պետութիւններուն՝ եւ անոնց օժանդակութիւնը խնդրել։ Խորհուրդը չի կրնար վերջնական եզրակացութեան մը յանգիլ, մանաւանդ Տոքթ. Նանսէնի առաջարկած ցաւալի եզրակացութեան, մինչեւ որ չունենայ պատասխանը բոլոր պետութեանց, ոչ միայն Խորհուրդին անդամ պետութեանց, այլ Ազգերու Դաշնակցութեան բոլոր անդամներուն, որոնք պէտք է աջակցին Տոքթ. Նանսէնի նախաձեռնած աշխատանքին։

Կրկին խօսք առաւ Տոքթ. Նանսէն եւ անկեղծ շնորհակալութիւն յայտնեց յանուն Ֆրանսական կառավարութեան Պրիանի խօսած ջերմ խօսքերուն համար։ Ըսաւ թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը շատ մեծ աշխատանքներ կը տանի Սուրիոյ մէջ հայ գաղթականներու համար, հետեւաբար եւ լաւ բան մը չէ լիշեալ կառավարութենէն պահանջել որ աջակցի գաղթականները երեւանի Հանրապետութեան մէջ տեղաւորելու ուրիշ ծրագրի մը։ Ահա այս պատճառով էր որ կ'առաջարկէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը իր անանկութիւնը կը հոչակէ այսպիսի խնդրի մը մէջ։ Ծրագրին իրագործման համար աշխատած է չորս տարի, առանց գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք բերելու։ Իր կարծիքով, Ազգերու Դաշնակցութիւնը չպիտի կրնայ արժանի լուծում մը տալ այս խնդրին, ուստի եւ լաւ է չշարունակել։ Եթէ իրական յոյս մը ըլլար թէ կարելի է լաւ աշխատանք մը կատարել, շատ ուրախ պիտի ըլլար իր կարողութեան չափով օժանդակել ատոր։

Տոքթ. Նանսէն չի գիտեր թէ ո եւ է յոյս կա՞յ որ Եւրոպայի կառավարութիւններէն շատեր պիտի ուզեն աջակցիլ Հայերուն։ Կը վախնայ որ անոնք ըսեն թէ ա՛նքան շատ անդորձութիւն կայ իրենց սեփական երկիրներուն մէջ, որ չեն կրնար դուրսը ո եւ է օգնութիւն ընել։ Գոնէ ասկէ առաջ այդ պատասխանը տուած էին կարգ մը պետութիւններ։ Հետեւաբար Ազգերու Դաշնակցութեան անդամներուն հրաւէր ղրկելէ առաջ, աւելի իմաստուն պիտի ըլլար նկատի առնել թէ յաջողութեան ո եւ է յո՞յս կայ, եթէ չկայ, լաւագոյն պիտի ըլլար խնդիրը ուրիշ միջոցներով լուծելու աշխատիլ։

Ռումանիոյ պատուիրակ Թիթուլէսքօ կրկին խօսք առնելով, յայտնեց թէ Խորհուրդը խնդիրը կարգադրուած չի կրնար նկատել, մինչեւ որ անիկա իրապէս չկարգադրուի։ Աւելի լաւ է նոր կոչ մը ուղղել, անոր կցելով այս նիստին առեղնագրութիւնները, քան թէ ընդունիլ Տոքթ. Նանսէնի առաջարկած բացասական եզրակացութիւնը։

Նախագահը ըսաւ թէ իր կարծիքով Խորհուրդին անդամները պիտի բաժնեն Պ. Պրիանի կարծիքը եւ պիտի ընդունին Ռումանիոյ ներկայացուցիչին առաջարկը։ Իր պաշտօնակիցներու զգացումներուն թարգման ըլլալ կը կարծէ Խորհուրդին շնորհակալութիւնները յայտնելով Տքթ. Նանսէնի մինչեւ հիմա կատարած աշխատանքներուն, եւ այսուհետեւ կատարելիքներուն համար,— եթէ ընդունի Ֆրանսայի ներկայացուցիչին առաջարկը և շարունակէ գործը։

Տոքթ. Նանսէն եւ անկեղծ շնորհակալութիւն յայտնեց Խորհուրդին թէ ինք արդէն շփման մէջ եղած է այս խնդրով հետաքրքրուող բոլոր պետութեանց հետ, և զանազան առիթներով անոնց հետ իր ծրագրին մասին մանրամասնօրէն խորհրդակցելէ վերջ, եկած է այն եզրակացութեան, և կը հաւատայ թէ յիշեալ կառավարութեանց կարծիքն ալ այն է, թէ ծրագիրը լքելէ զատ ընելիք ուրիշ բան չկայ։ Այժմ կ'առաջարկուի հրաւէր մը ղրկել Ազգերու Դաշնակցութեան միւս անդամներուն, որոնք այնքան չեն հետաքրքրուիր հայկական խնդրով, ու պարտաւոր կը զգայ յայտարարել թէ արդիւնքին մասին շատ սկեպտիկ է։

Ի վերջոյ ընդունուեցաւ Ռումանիոյ ներկայացուցիչին առաջարկը, եւ նախագահը թելադրեց Տոքթ. Նանսէնի ամէն յոյս չկորսնցնել։

Տոքթ. Նանսէն հարցուց թէ Խորհուրդը չի՞ փափաքիր խնդիրը ներկայացնել Ընդհանուր ժողովին։

Խորհուրդը այս կէտն ալ ընդունեց։

Ասոր վրայ Տոքթ. Նանսէն ժողովասրահէն մեկնեցաւ։

(Շար.)

Ո՛ՒՐ ԹԱՂՈՒԻՄ

Քաղաքակրթութիւնը ջնջեց գերեզմաններու դրութիւնը։ Ուրուիետեւ հակառողջապահիկ է դիակ թաղել հողին տակ, ինչպէս կ'ընէին հին ատեն։ Եւ գտնուեցաւ նոր միջոց մը թաղուելու։ Դիակիզարանին մէջ մեռելները ժոխիրի կը վերածեն հիմա եւ մոխիրը սափորներու մէջ կը պահուի։ Սակայն անպատեհութիւն մը ունի այս ձեւն ալ։ Գոնէ այդպէս է խորհիլ ռուս բանաստեղծ մը եւ բան է ստեղծեր կտակ ընելով որ, յետ մահու, իր մոխիրը թափեն ու տարտղնեն երկինքէն օդանաւի մը միջոցով։ Այս բանաստեղծը մեռաւ վերջերս եւ՝ իր դիակը այրուելով, օդանաւ մը աճիւնները թափեց երկինքէն, 1500 մեդր տարածութեան մը վրայ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՈՒՆՁԸ

Համաձայն Հայաստանի Թերթերուն, խաղողին բերքը միջակ է, միայն Ղամարլուի մէջ՝ լաւ է։ Այգեկութը սկսած է արդէն։ Դեղձին բերքը աննշան է։ Բամպակին բերքը եւս միջակ է, բայց էջմիածնի շրջանին մէջ լաւ է։ Այգեպաններու ընկերութիւնները գինեգործական մեքենաներ ապսպրած են արտասահմանէն։

ՊԷՏՔ Է ՍՈՐՎԻԼ

«Փըթիի Ժուռնալ»ի մեծ սրահին մէջ, Ընդրանիկի սգահանդէսին իրենց յարգանքը մատուցանելու համար հաւաքուած հազարաւոր ժողովուրդին եւ մասնաւորապէս հոն երեւցող բազմաթիւ երիտասարդ եւ հաւատաւոր հայորդիներուն իմ խօսքս ուղղելով կ'ըսէի, թէ «մենք հոս հաւաքուած ենք ոչ թէ զօրավար Ընդրանիկի, այլ ֆէտայի Ընդրանիկին յիշատակը յարգելու եւ անոր յեղափոխական ու հայդուկային քաջագործութիւններէն ներշնչուելով, դաստիարակելու մեր մանչուկները, զորս այսպիսի գործ մը կը պարտադրէ։ Սակայն նկատի առնելով իր դրամին վիճակը, Ռումանիոյ համակրութիւնը կ'արտայայտուի աւելի շատ զգացումով քան նեղկայիա կարեւոր դումարի մը վճարումով։

Պ. Թիթուլէսքօի համաձայն, լաւագոյն լուծումն է կոչ մը ուղղել Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ բոլոր պետութիւններուն՝ եւ անոնց օժանդակութիւնը խնդրել։ Խորհուրդը չի կրնար վերջնական եզրակացութեան մը յանգիլ, մանաւանդ Տոքթ. Նանսէնի առաջարկած ցաւալի եզրակացութեան, մինչեւ որ չունենայ պատասխանը բոլոր պետութեանց, ոչ միայն Խորհուրդին անդամ պետութեանց, այլ Ազգերու Դաշնակցութեան բոլոր անդամներուն, որոնք պէտք է աջակցին Տոքթ. Նանսէնի նախաձեռնած աշխատանքին։

Կրկին խօսք առաւ Տոքթ. Նանսէն եւ անկեղծ շնորհակալութիւն յայտնեց յանուն Ֆրանսական կառավարութեան Պրիանի խօսած ջերմ խօսքերուն համար։ Ըսաւ թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը շատ մեծ աշխատանքներ կը տանի Սուրիոյ մէջ հայ գաղթականներու համար, հետեւաբար եւ լաւ բան մը չէ լիշեալ կառավարութենէն պահանջել որ աջակցի գաղթականները երեւանի Հանրապետութեան մէջ տեղաւորելու ուրիշ ծրագրի մը։ Ահա այս պատճառով էր որ կ'առաջարկէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը իր անանկութիւնը կը հոչակէ այսպիսի խնդրի մը մէջ։ Ծրագրին իրագործման համար աշխատած է չորս տարի, առանց գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք բերելու։ Իր կարծիքով, Ազգերու Դաշնակցութիւնը չպիտի կրնայ արժանի լուծում մը տալ այս խնդրին, ուստի եւ լաւ է չշարունակել։ Եթէ իրական յոյս մը ըլլար թէ կարելի է լաւ աշխատանք մը կատարել, շատ ուրախ պիտի ըլլար իր կարողութեան չափով օժանդակել ատոր։

Տոքթ. Նանսէն չի գիտեր թէ ո եւ է յոյս կա՞յ որ Եւրոպայի կառավարութիւններէն շատեր կը վախնան որ անոնք ըսեն թէ ա՛նքան շատ անդորձութիւն կայ իրենց սեփական երկիրներուն մէջ, որ չեն կրնար դուրսը ո եւ է օգնութիւն ընել։ Գոնէ ասկէ առաջ այդ պատասխանը տուած էին կարգ մը պետութիւններ։ Հետեւաբար Ազգերու Դաշնակցութեան անդամներուն հրաւէր ղրկելէ առաջ, աւելի իմաստուն պիտի ըլլար նկատի առնել թէ յաջողութեան ո եւ է յո՞յս կայ, եթէ չկայ, լաւագոյն պիտի ըլլար խնդիրը ուրիշ միջոցներով լուծելու աշխատիլ։

Ռումանիոյ պատուիրակ Թիթուլէսքօ կրկին խօսք առնելով, յայտնեց թէ Խորհուրդը խնդիրը կարգադրուած չի կրնար նկատել, մինչեւ որ անիկա իրապէս չկարգադրուի։ Աւելի լաւ է նոր կոչ մը ուղղել, անոր կցելով այս նիստին առեղնագրութիւնները, քան թէ ընդունիլ Տոքթ. Նանսէնի առաջարկած բացասական եզրակացութիւնը։

Նախագահը ըսաւ թէ իր կարծիքով Խորհուրդին անդամները պիտի բաժնեն Պ. Պրիանի կարծիքը եւ պիտի ընդունին Ռումանիոյ ներկայացուցիչին առաջարկը։ Իր պաշտօնակիցներու զգացումներուն թարգման ըլլալ կը կարծէ Խորհուրդին շնորհակալութիւնները յայտնելով Տքթ. Նանսէնի մինչեւ հիմա կատարած աշխատանքներուն, եւ այսուհետեւ կատարելիքներուն համար,— եթէ ընդունի Ֆրանսայի ներկայացուցիչին առաջարկը և շարունակէ գործը։

Տոքթ. Նանսէն կրկին խօսք առնելով, յայտնեց թէ Խորհուրդը չի՞ փափաքիր խնդիրը ներկայացնել Ընդհանուր ժողովին։

Խորհուրդը այս կէտն ալ ընդունեց։

Ասոր վրայ Տոքթ. Նանսէն ժողովասրահէն մեկնեցաւ։

(Շար.)

Ո՛ՒՐ ԹԱՂՈՒԻՄ

Քաղաքակրթութիւնը ջնջեց գերեզմաններու դրութիւնը։ Ուրուիետեւ հակառողջապահիկ է դիակ թաղել հողին տակ, ինչպէս կ'ընէին հին ատեն։ Եւ գտնուեցաւ նոր միջոց մը թաղուելու։ Դիակիզարանին մէջ մեռելները ժոխիրի կը վերածեն հիմա եւ մոխիրը սափորներու մէջ կը պահուի։ Սակայն անպատեհութիւն մը ունի այս ձեւն ալ։ Գոնէ այդպէս է խորհիլ ռուս բանաստեղծ մը եւ բան է ստեղծեր կտակ ընելով որ, յետ մահու, իր մոխիրը թափեն ու տարտղնեն երկինքէն օդանաւի մը միջոցով։ Այս բանաստեղծը մեռաւ վերջերս եւ՝ իր դիակը այրուելով, օդանաւ մը աճիւնները թափեց երկինքէն, 1500 մեդր տարածութեան մը վրայ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՈՒՆՁԸ

Համաձայն Հայաստանի Թերթերուն, խաղողին բերքը միջակ է, միայն Ղամարլուի մէջ՝ լաւ է։ Այգեկութը սկսած է արդէն։ Դեղձին բերքը աննշան է։ Բամպակին բերքը եւս միջակ է, բայց էջմիածնի շրջանին մէջ լաւ է։ Այգեպաններու ընկերութիւնները գինեգործական մեքենաներ ապսպրած են արտասահմանէն։

կը մոռնայ Լօրմ Մէյրքով. Լազարէվ, ցէր Ղուկասով եւ չոգեւորուիր անոնց կինոերական մեծ տաղանդով։ Բայց երբեք չի մոռնար Բարգէն Սիւնին, Արմէն Գարօն, Մուրատը, Սեպուհը եւ Ընդրանիկը, յաւիտեան անոնց փառքը կ'երգէ եւ անոնց ոգիով կը ներշնչուի, ինչպէս որ խօսքին իր բոլոր զօրավարները կը մոռնայ, բայց երբեք մեծ կարիպալտին։

Աննախընթաց տառապանքի մէջ տառապող մեր ժողովուրդը, մասնաւորապէս անոր մարտնչելու կորով ունեցող նոր սերունդը, չոգեւորուիր վերջին մեծ պատերազմի ընթացքին կովկասեան ճակատին վրայ զօրավար Ընդրանիկի վարած կռիւներով, այնքան, որքան ֆէտայի Ընդրանիկի յեղափոխական կռիւներով։ Ժողովրդային բոլոր բանախիստութիւնները կը պատկանին այդ շրջանին։

Այն բոլոր զառամեալներն ու բրածոները, որոնք կը խաւնուին ընդհանուր հոսանքին եւ պատիւ կ'ընեն զօրավար Ընդրանիկին, կամ կեղծիք կը կատարեն եւ կամ անգիտակցօրէն իրենց յարգանքը կը մատուցանեն իրենց հաւատամքին ու կամքին հակառակ ֆէտայի Ընդրանիկին, ու անոր հայդուկի գործունէութիւններուն։

Եթէ իրապէս մինչեւ 1917-18ի զօրավարի մը համար է որ այս յարգանքը կը մատուցանեն, այն ատեն պէտք է հետեւողական ըլլան նոյնը ընելու նաեւ շատ աւելի տաղանդաւոր հայ զօրավարներու, որոնք այդ շրջանին թերեւս գինուորական շատ աւելի մեծ գործ կատարած են, քան զօրավար Ընդրանիկը։

Այդ շրջանին եւ անկէ առաջ ալ ունէինք երկու յայտնի գինուորականներ, որոնք ամենէն պայքարողներ եղած են մեր դարաւոր թշնամիին դէմ, թէ այն ատեն երբ կը հրամայէին ռուս զօրքերու եւ թէ այն ատեն, երբ կը հրամայէին հայ զօրքերու։

Այդ երկու զօրավարներն են Նազարբէգեան եւ Սիլիկեան։ Թողլով միւս կռիւները, լիշենք միայն 1918ի Մայիսեան Ղարաքիլիսէի եւ Սարդարապատի երկու ահեղ ճակատամարտները, որոնք վճռեցին հայ ժողովուրդի «լինել չլինելու» հարցը, որ ատեն գաւակի թիւրիմացութեամբ մը, Ընդրանիկ՝ քանի մը հազար զօրքով առանց Ղարաքիլիսէի ճակատամարտին մասնակցելու, քանի մը քիլոմեդր հեռուէն կը քաշուէր դէպի Փիլիջան, անկէ Պարսկաստան անցնելու համար։

Այս երկու զօրավարներէն մէկը, Նազարբէգեան, այլասերած հայ պոլշեւիկներու կարգադրութեամբ, միայն գինուորական ըլլալու յանցանքին համար, 70 տարեկան ծեր հասակին մէջ՝ նետուած գազանաբարոյ կարմիր անբաններու մտրակին առջեւ, զէրօյէն 40 աստիճան վար ցուրտ եղանակի մը, հասարակ ոճրագործի նման կը քշուէր հետիոտն դէպի անյայտութիւն։ Այդ չարչարանքին հետեւանքով անդամալուծութեան ենթարկուեցաւ եւ այսօր կարօտութեան մէջ անմխիթար կը տառապի, կեբակուրն անգամ ինք եփելով։

Երկրորդը, զօրավար Սիլիկեան, անհուր տանջանքներ կրելէ յետոյ մտած էր Ամերիկեան Նպաստամատոյց կոմիտէի ծառայութեան մէջ, իբրեւ հասարակ պաշտօնեայ, իր ապրուստը ճարելու համար։ Ցմարդի պոլշեւիկները վերջերս կը ձերբակալեն եւ իբրեւ հասարակ ոճրագործ բանտ կը նետեն զայն։

Եթէ մեր իսկական զաւակներն ու բրածոները Ընդրանիկի մահուամբ հայ զօրավարի յարգանք կ'ընեն, ինչո՞ւ իրենց չորնալիք բերանը չի բանար գոնէ զայրոյթի բողոք մը տատանելու վերոյիշեալ երկու զօրավարներու անտեղի տնաքանդին ու նահատակութեան համար։ Ինչո՞վ պէտք է բացատրել այս հակասութիւնը։

Շատ թափանցիկ է կեղծիքն եւ յետին միտքը։ Ոչ ոք խաբուի աննկարագիր Զօպանեաններու գռեհիկ դատարկաբանութենէն, որքան ալ սրտառուչ գործածեն։

Ց. ԱՄՐԱՑՈՒՆԻ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՇԱՆԻՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՔՈՍԹԱՆՑԱ, 26 Նոյեմբեր

Շ. Գարահիսարցիներու Կրեներակցական Միութեան նախձեռնութեամբ եւ երեք քաղաքական կուսակցութիւններու մասնակցութեամբ, կազմակերպուեցաւ սգահանդէս մը, անցեալի հերոս եւ յեղափոխական Անդրանիկի անմահ մահուան առթիւ։ Մասնակցութիւն հրաւիրագրեր ղրկուած էին բոլոր Հայրենակցական միութիւններու եւ յայտարարութիւններու բոլոր հասարակաց վայրերու մէջ։

Սեպտ. 25 կիրակի օր կէսօրէ յետոյ մէջ հոգեհանգիստ կատարուելէ վերջ, ժողովուրդի փութաց «Արաքս» թատրոնի սրահը, որ անմիջապէս լեցուցաւ։ Տեղի չգտողութեան պատճառաւ շատերը ստիպուեցան մեկնիլ։

Հանդէսին կը նախագահէր Ռումանիոյ առաջնորդ Տ. Եպիսկոպոս։

Վարագոյրը բացուելով, կը տեսնուի եկաւ մահաբեմը, որ զարդարուած էր Հ. Յ. Դաշնակցութեան, Ս. Դ. Հնչ. կուսակցութեան, Կ.Լվէնի եւ Ռեվնի Հայը. Միութեանց, երեսփոխանական միութեան, Բարեգործականի տեղւոյն վարչութեանց, Անդրանիկի դիմանկարներու եւ անհատի մը կողմէ նուիրուած ծաղկեպսակներով։ Արաքս կրթական միութեան փոխան ծաղկեպսակի, 500 ֆր. կը նուիրէր ղպրոցին։ Մինչեւ հին եւ նոր դիմանկիցներէն տասը ընտրուեցան, սուգի ժապաւէններ բռնած էին ճակատը, պահ մը լռութեամբ տարածութեամբ նկատուած էր Շ. Գարահիսար քաղաքը իր պատմական բերդովը, որ մղուեցաւ նոյն քաղաքի իր նապաշտպանութեան անձնասար կռիւը։

«Բան Փորտան»էն վերջ, զոր երգեց դպրոցական երգչախումբը, խօսք առաւ Համազգայինի Պետիկեան, եւ նկարագրելով մեծ զօրավարին արժանիքները, ցանկութիւն յայտնեց այսուհետեւ զայն կոչել Անդրանիկը։ Կարգադրիչ յանձնախումբի մէկ անդամին առաջարկութեամբ՝ ի յարգանս անոր նախ հերոսին, ժողովուրդը մէկ վայրկեան ոտքի կեցաւ լուռ եւ ախորժ, որէ յետոյ սկսաւ սգահանդէսը ձեռնարկել։

Պատշաճ բանախօսութիւնը եղաւ Ս. Դ. Հնչ. կուսակցութեան (Պ. Մալխասեան), Դաշնակցութեան (Ընկ. Նահապետ), եւ Ռամկ. Ազատական ակումբի (Պ. Նշանեան) կողմէ։ Մէջ ընդ մէջ տեղի ունեցան տասանութիւններ, ընկ. Ա. Նիկեանի կողմէ «վրէժ»ը եւ Բասան Պ. Վօլքէրի կողմէ Մանթօի լուզիէ կտորներէն դուեցան իբրեւ Արծիւ եւ Ընծիւղ երգերը, նաեւ ցուցադրուեցան կենդանի պատկերներ։ Ամէնէն վերջ բեմ եկաւ Գարահիսարի Հայր. Միութեան բանախօսը, Ընկ. Յ. Սամսոնեան։

ՅՈՒՅՍ ԿԱՄԱՑՈՒ ՎԱՂՎՈՂԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՏԻՐՈՒԿԻ

ցուի։ Ծովեզերեայ շրջանի ոստիկանութեան վրայ եւս կարեւոր յաւելումներ եղան։ Երեք նոր քննիչներ նշանակուեցան Մանթոնի համար, ուրիշ երկու հոգի Ֆոնթանի համար եւլն.։

Այս զգուշութիւնները ձեռք կ'առնուին մասնաւորաբար իտալացիներուն համար, որոնց մէջ մեծ թիւ մը կը կազմեն համայնավարները։ Առջի օր մօտ 20 գաղտնի ոստիկաններ Նիսի, Անթիպի եւ Վալօրիսի մէջ խուզարկութիւններ կատարելով, ձերբակալեցին ինը կասկածելիներ, որոնք անմիջապէս պիտի վտարուին։

Թերթ մը կը գրէ թէ Քօթ տ'Ազիւրի բնակիչներուն 100ին 20ը օտարականներ են։

Ռամովմիի պարագան

Մոսկուայի գործակալութիւնը հաղորդած էր թէ Չիչէրին Սեպտեմբեր 21էն ի վեր չէր տեսած Մոսկուայի Ֆրանսական դեսպան Հէրպէթը։ Արտաքին նախարարութենէն կիսապաշտօն զեկոյց մը կ'ըսէ թէ Հէրպէթ Հոկտեմբեր 2ին տեսած է ոչ թէ Չիչէրինը, այլ փոխ-գործավար Լիթվինօֆը։ Ֆրանսական դեսպանը հրահանգ ստացաւ երէկ իսկ անձամբ ներկայանալ Չիչէրինի եւ յայտնել թէ Ռաքովսքիի ներկայութիւնը բաղձալի չէ Փարիզի մէջ։

Մահափորձ մը Լենինկրատի մէջ

Վարշաւայի ճամբով Լենինկրատէն առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ յիշեալ քաղաքի զինուորական գործավար Սերկեյեֆ սպաննուած է անծանօթներու կողմէ։

Կէփէուն այս առթիւ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարեց։

Սպանիոյ թագաւորը պիտի ապաւինի

Սպանիայէն առջի օր ֆրանս. սահմանագլուխը հասած ճամբորդներ կը հաղորդեն որ Սեպտ. 30ին գիշերը Մատրիտի մէջ երեւան հանուած է մեծ եւ կարեւոր դաւադրութիւն մը։ Դաւադիրները նպատակ ունէին սպաննել Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորը, թագուհին, վարչապետ Փրիմօ տը Ռիվէրան, տապալել ներկայ կառավարութիւնը եւ հանրապետական վարչաձեւ հաստատել։

Կառավարութիւնը տեղեկութիւն առած ըլլալով, խռովութիւնները սկսելէն քանի մը ժամ առաջ ձերբակալեց բոլոր պարագլուխները։ Մինչեւ այժմ բանտ նետուած են 300 հոգի. ուրիշ ձերբակալութիւններ ալ կը կատարուին, ժամնաւորապէս Պարչելոնայի մէջ։ Դաւադրութեան վարիչներն էին «Լիպերթատ» հակակառավարական թերթին խմբագիրը Լէզամա, նախկ. երեսփոխան Պարրիսթէրօ, քանի մը սպաներ եւ 14 յայտնի անիշխանականներ։

Պատրաստուած ծրագրին համաձայն, թագաւորն ու թագուհին ռումբերով պիտի սպաննուէին Հոկտ. 1ի առաւօտուն, ծովեզերքէն բաց կառքով Մատրիտ վերադարձած ատեն։ Ոստիկանութիւնը ժամանակին գրաւեց անիշխանականներու ռումբերը, և թագաւորն ու թագուհին խիստ հակողութեան տակ արքայական պալատ տարուեցան։ Եթէ այս մահափորձը չյաջողէր, դաւադիրները երկրորդ փորձ մըն ալ պիտի ընէին Ալճեզիրասի մէջ։

*** Ալֆոնս թագաւորն ու Վիքթորիա թագուհին Ափրիկէ հասան, Թանճէրի շրջանին մէջ պտոյտ մը ընելու համար։ Զինուորականները, Թանճէրի սուլթանը եւ դիւանագիտական մարմինը ընդառաջ գացին։ Թագուհին դրօշակ մը նուիրեց օտար Լեգէոնին եւ խանդավառ ճառ մը խօսեցաւ։ Յետոյ թագաւորը հանդիսաւորապէս պատուանշաններ կախեց Զօր. Սանեուրիօի եւ ուրիշ սպաներու կուրծքէն։ Արաբ ցեղապետները ճոխ նուէրներ տուին, 10 արաբական ձի՝ թագաւորին համար եւ ադամանդազարդ սիրուն պսակ մը թագուհիին համար։

ԳՐԻԳՈՐ ՃԱՆՊԱԶԵԱՆ ԱՐԿԱԾԻ ՋՈՀ

Շաբաթ գիշեր փարիզի հայաբնակ պանդոկներէն մէկուն մէջ ատրճանակով խաղացած ատեն մեռած էր Գրիգոր Ճանպազեան։ Այս առթիւ մեր մասնաւոր քննութիւններով քաղեցինք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Գրիգոր Ճանպազեան բնիկ Խարբերդցի է, ծնած 1884ին, որ Ամերիկա մեկնած էր մօտ 15 տարի առաջ եւ հոն իբրեւ բանւոր կ'աշխատէր։ Վերջերս Մարսիլիա եկած էր ամուսնանալու համար եւ Մայիս 31ին Մարսիլիոյ Քաղաքապետարանին մէջ քաղաքային ամուսնութիւն կնքած է Այնթապցի որբուհիի մը՝ Օր. Ովսաննա Մրմճեանի հետ։ Ինչպէս գրեցինք, Գրիգոր այդ թուականէն վերջ չուզելով կենակցիլ իր կնոջ հետ, իբրեւ հոմանուհի առած էր իր հօրեղբօր աղջիկը՝ Օր. Նոյեմի Ճանպազեանը, որ այժմ իբրեւ կասկածելի վար դրուած է եւ քանի մը օր առաջ Մէզօն-Պլանշի ոստիկանատունէն փոխադրուած է կիներու բանտը եւ հարցաքննիչ դատաւորին տրամադրութեան տակ կը գտնուի։

Ամիս մը առաջ, Գրիգոր, Ովսաննա եւ Նոյեմի Փարիզ կուգան։ Հոս Գրիգոր փաստաբանի մը դիմելով ամուսնալուծման դատ կը բանայ Ովսաննայի դէմ։ Սակայն Գրիգոր, Ովսաննա եւ Նոյեմի միշտ նոյն սենեակին մէջ կը բնակէին։ Միւս կողմէ Ամերիկա մեկնելու համար տոմսակ կ'առնէ. սակայն ամուսնալուծումը ուշանալով, տոմսակին պայմանաժամը յետաձգել կուտայ երկու անգամ՝ Սեպտ. 6ին եւ 24ին եւ իրաւունք կը ստանայ մինչեւ մէկ տարի նոյն տոմսակով ճամբորդելու։

Հոկտ. 1ին Շաբաթ իրիկուան ժամը 7ին, Գրիգոր, Ովսաննա եւ Նոյեմի կը գտնուէին իրենց ազգական Խարբերդցի Սարգիս Ճանիկեանի սենեակը եւ անուշեղէն կ'ուտէին։ Վերջանալուն, Գրիգոր գրպանէն ատրճանակ մը կը հանէ եւ կը սկսի հետը խաղալ։ Ներկաները կը զգուշացնեն զինքը, բայց Գրիգոր մոիկ չրներ, ու քիչ վերջ արկածով պայթած գնդակէ մը կը մեռնի։

Նախապէս ոստիկանութիւնը այնպէս տեղեկացած էր թէ արկածի պահուն միայն Օր. Նոյեմին ներկայ էր եւ անոր խօսքերուն մէջ կարգ մը հակասութիւններ գտնելով վար դրած էր զայն։

Կը տեղեկանանք թէ Ովսաննա Մրմճեան եւ Սարգիս Ճանպազեան Զորեքշաբթի օր ընդհանուր դատախազութեան ուղղուած նամակով մը յայտնած են թէ Օր. Նոյեմին անմեղ է եւ թէ իրենք ալ դէպքին վայրը գտնուած ըլլալով, պատրաստ են պէտք եղած լուսաբանութիւնները տալու։

«ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ» ԿՐԱՍԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, մասնակցութեամբ Քանի ենթակոմիտէին։ Արտասանութիւն, ազգային երգեր, հայկական պարեր, դաշտային խնջոյք, եւայլն։ Շրջակայքէն փափաքողները կրնան գալ, Կիրակի մինչեւ ժամը12իրենց կը սպասուի կայարանը։

ՅԱՐԴԳՈՂԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱՇՈՒՂ ՍԱՑԱՔ-ՆՈՎԱՑԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
վաղը շաբաթ գիշեր, սայ տը ժէոկրաֆիի մէջ 184 Bld. St. Germain

Պ. ԱՒ. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

կը ներկայացնէ Աշուղին կեանքն ու արուեստը
Երգ եւ արտասանութիւն Աշուղին գործերէն

Պ. ԱՋՆԱՒՈՐԵԱՆ Թառի վրայ կ'երգէ
Օտար արուեստագիտուհիի մը, օր. ՎԷՐԱՑԻ կողմէ փլասթիք պար
ՄՈՒՏՔ 3 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը «ցառաջ»ի խմբագրութեան մէջ եւ նոյն գիշերը կիշէէն Ասով կը վերաբացուի «ցարդգող»ի Հինգշաբթիներուն շարքը

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՄԱՒԱՀԱՆԴԷՍ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դաշնակցութեան, Ռամկավար-Ազատական, Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան, Մալաթիոյ կրթասիրաց մասնաճիւղի եւ Ցարոն-Ցուրուբերան Հայրենակց. միութեան կողմէ։

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Սալ տէ ֆօնֆէրանսի մէջ։

Պիտի բանախօսեն՝ Վ. ՓՐՄՈՑԵԱՆ եւ ուրիշներ, արտասանութիւններ եւ երգեր։

Հանդէսէն վերջ ֆրանսական ֆանֆառով այցելութիւն Ալճանօթ Ջինուորին գերեզմանին վրայ, ուր ծաղկեպսակներ պիտի դրուին ու յարգանքի խօսքեր պիտի ըլլան հայ ազատագրութեան համար ինկած բիւրաւոր նահատակներու յիշատակին։

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

(ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ)

կազմակերպուած Գաղթային միութեան կողմէ
Մեծ ճաշդէս երեկոյթ, վաղը շբ. իրիկուն ժ.ը 9էն մինչեւ առտու
Kustlerhaus am Potzdamerplatz *Մուտք մէկ մարք*

ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

9 Հոկտեմբեր կիրակի երեկոյ ժամը 8.15ին
The Century Theatre, Archer Street, Westbourne Grove, W.II

ՕԹԷԼԼՕ

կը մասնակցին տիկ.ներ Մամիկոնեան, Կոստանեան եւ տեղական ուժեր

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

վաղը շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, Cinéma ՕԷՆ-Լուի մէջ
Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. վալանսի Շրջանային Կոմիտէի եւ ղեկավարութեամբ՝ դերասան ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԳԱՆԻ,

պիտի ներկայացուի՝ **«ՆԱՄՈՒՍ»**
(Տոմս 4 արար) ՇԻՐՎԱՆԶԱԴԷԻ
ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ.— Աթոռ 7, Ա. 5, Բ. 3 ֆրանք

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՏՐԱՄ-ՕՓԵՐԵԹԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԸ

Ղեկավարութեամբ Յ. ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ
Մասնակցութեամբ՝ տիկ. Սիրուշի, Օր. կոստանեանի եւ Ս. Ագարեանի
Այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին՝ կարտանի մէջ
կը ներկայացնէ՝ **ՈՒՇ-ԼԻՆԻ-ՆՈՒՇ-ԼԻՆԻ**
Իսկ իրիկունկիրակի ժամը 8.30ին Մարսիլիոյ մէջ
ԱՇՈՒՂ-ՂԱՐԻԲ

ՄԱՐՍԻԼԱՑԻ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ՍՏՈՒՏԻԱՆ

Ղեկավարութեամբ՝ դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ
Վաղը՝ շբ. գիշեր ժամը 9ին, Bon Théâtre մէջ, 84 Rue Chape
Կը բեմադրէ՝ տաղանդաւոր հայ գրագէտ՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ
ԱՐՑՈՒՆՔԻ ՀՈՎԻՏԸ
Տոմսերու գիները՝ 10, 7 եւ 5 ֆրանք

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. «Եռագոյն» խումբի ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, 154 ավընիւ ա՛Արժանթէօյ, Անթէոի նոր հասցէատէղին։ Ներկայանալ անդամատոմարներով։ Օրակարգ՝ նոր ընտրութիւն, հաշուետուութիւն և զանազան հարցեր։

Հ. Ց. Դ. Ազատամարտի Ցերունդ խումբի վիճաբանական ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, 19 Rue St. Sulpice, կը զեկուցանէ՝ ընկ. Շայկազուն։ Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի պատանեկան միութեան ընկերական ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Գրադարան ընթերցասրահին մէջ։ Ներկաներու թիւը օրինաւոր պիտի նկատուի։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի «Քրիս» խումբի ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 9ին, 63 բիւ տը լա Բէփիւպլիքի սրահը։

Հ. Մ. Ը. Մ. Շավիլ-Վիռօֆլէ մասնաճիւղի խորհրդակցական ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Café de l'Avenir-ի սրահին մէջ (Pointe de Chaville). կը խնդրուի բոլոր գործօն եւ համակիր անդամներէն ներկայ ըլլալ։

ՀԱՅԷՆՑԻՆՆԵՐՈՒՆ.— փարիզ եւ շրջակայքը բնակող բոլոր Հայծնցիները կը հրաւիրուին այս կիրակի ժամը 3ին, ճաշարան Ֆլօրիա, մասնաւոր խորհրդակցութեան համար։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ամասիոյ Հայրենակ. երկսեռ միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 63 Բիւ տը լա Բէփիւպլիքի վերնայարկը։ Կը հրաւիրուին բոլոր անդամ-անդամուհիները եւ վերջին անգամ ըլլալով ոչ անդամ Ամասիացիները։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը նկատուի։

Զ. Ո. Մ. Պէյճորի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 6ին, Պ. Բիւզանդ Քէչիեանին սենեակը, Վիէյվիլ։

ԲՍՐՋՐ ՀԱՅԻՒ Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 10 Rue Rampal-ի ճաշարանը։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱՒ

ֆօնպ, Ա. Յ.— 50 ֆրանք։
Պելֆօռ, Գ. Շ.— 48։
Մարսէյլ, Ս. Ա.— 30։
Սէվրան, Ա. Տ.— 35։
Սելանիկ, Գործ.— 155։
Մարսէյլ, Գ. Ա.— 35։
Մարսէյլ, Գործ.— 581.40։
Բիրէա, Բարթիկ.— 125։
Պուինեօլ, Ե. Կ.— 35։ Սկսանք ղրկել։
Լասէյն սիւր Մէր, Ի. Պ.— 35։
Պելֆօռ, Յ. Ո.— 35։ Սկսանք ղրկել։
Փարիզ, Ս. Ս.— 35։
Վիէն, Գործ.— 330 ֆր.։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՑԿՈՒՆԻԻ
"ՁԱՐԼՍԹՕՆ,,
ԿԱՄ
ՍԱՄԱԹԻԱՑԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ
խիստ ծիծաղաշարժ վաւերագր
ՏԻՏԱՂ - ՏԻՏԱՂ - ՏԻՏԱՂ
ԳԻՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Mandé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ Թերթերու գործակալներուն կը պրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն։

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԵԹԷ կ'ուզէք մաքուր եւ անարատ Պալքանեան քաշքաշ պանիր ունենալ, դիմեցէք ուղղակի
Հայթայթիչ Պ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՐԱՄԱՆԵԱՆԻՆ մօ
Մարսէյլ, 17 բիւ տ'Իթալի, Թելեֆոն 74.72

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ՝ ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
"ԳԻՇԱՁԱԽԱՐՀ,,Ը
Պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն
Սեբաստիոյ եւ Ամիսի վերի հովտի գիւղախումբերու մասին
Անհրաժեշտ մասնաւորապէս Սեբաստահայերուն
Գինն՝ Ֆրանսա և գաղութները 26 ֆրանք, արտասահման 30 ֆրանք, բացի Ամերիկայէն։ Փոստի ծախք չառնուիր։
Դիմել՝ ՅԱՌԱՋԻ խմբագրատունը՝ L. KÉVONIAN-ի։

Դերձակ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝
57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès
Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չգոյջալու համար։
Ջեւի աննման շիքութիւն.— վերջին նորածեւութիւն.— քաղաքավարի կար.— ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ
ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՈՌՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑՏԷՐ եւ ՑՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-81
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Դշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Ջեղի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ ուրբ օրեր 9-12

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼ

Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով
Դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆԻ
Իրաւագիտական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակով
5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ
ՊՈԼՍՈՑ «ՀԱՅԿԱՁԷՆ» ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԶՈՒ ՄՔՆԵՐ պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո՛ր եւ է գիրք, տուն, գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի պայմաններով։
ՀԱՅԿԱՁԷՆՆ Է հրատ բակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ընթերցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը լուսնեցաւ հրապարակին վրայ։
Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք։ կարեւոր զեղչ մեծաքանակի համար։
Հասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻԻ

— Յովհաննէս Գազէզեան էնկիւրիցի, որդի Գրիգորի եւ Ֆիլոմենայի՝ կը փնտռէ իր երկու եղբայրները՝ Գարլօ եւ Յուզէֆ Գազէզեանները։ Գարլոն մինչեւ 1921 Յունիսիա կը գըտնուէր, իսկ Յուզէֆը էնկիւրի էր 1915ին։ Իմացնել՝ JeanKazézianի, St. Lazare, Venise, (Italie).

— *Կը փնտռուին Վան-Շահբաղի* Սեդրակ Աւետեան, *որ պատերազմէն առաջ Իտալիոյ Տրապուլի քաղաքը ըլլալ կը կարծուէր,*

Դանիէլ Պօղոսեան *Վան Մրբկնէր գիւղացի, որ 3 տարի առաջ Եգիպտոս Յակոբ Զարդարեանի ծխախոտի գործարանն էր՝ Յիշատակներուն մասին գրել՝* Hagop Avdoyanի, Château le Candillargnes par Lansargues (Hérault).

Առաջադարձի Սուրէն Տալկըճեան որ Պալքանեան պատերազմին գերի բռնուելով հաստատուած է Ֆիլիպէ, իմացնել՝ Hovhanness Varteressianի, *նոյն հասցէով։*

— *Կը փնտռուի Սիվրիհիսարցի Օննիկ Պալեանը, որ Պուլիսէն Պուլկարիա մեկնած ըլլալ կը կարծուի 1923ին. լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել իր քրոջը Թագուհի Պալեանի, հետեւեալ հասցէով՝ Ղազար Գրիգորեան, 10* Rue de la Grande Fontaine, Belfort. France.

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻԶՊԱՆՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ալֆոնվիլի Մանկապարտէզին համար, վարիչ մանկապարտիզպանուհի մը պէտք կայ։ Պայմաններուն տեղեկանալու համար թեկնածուները դիմեն՝ Լ. Զորմիսեանի, 145 Rue Etienne Dolet, Alforville (Seine).

ՎԻՊԵՐՈՒԻՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ «ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ»

Հրապարակ ելաւ, սահմանեալ զիչ թարգմանութեամբ՝ գրագէտ Թարգմանիչ Յ. Քէչիշեանի։

ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ արժանացած է ֆրանսական ակադեմիոյ գնահատման։

Սէր, հոգիներու ապրում, պայքար եւ հեշտագրգիռ տպաւորիչ փանք։

Փնտռել բոլոր գրավաճառները՝ Y. Ohanessian, Rue Billour, 10 Galata Turquie կամ Boite Postale Galata.

ԱԿԱՆԱՏԱՆ

6 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի)	100 Mark
Թրքական Ոսկի.	L. Trq.
Թրք. ոսկի	» or
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100 հատ	Léva
Տրահմի »	Drachme
Լիր »	» Lire
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge
Ջուից. »	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատ	Ley
Չերվոնեց	(10 Roubles or)

ԱՐԺԱԹՈՒԻԼՔ

Եգ. Ֆր. Ֆոնտիէ	1 Cr. Fonc. Eg.
»	II »
»	III »
Ռուսերէն երկաթ.	Lots turcs

IMPRIMERIE - MASSIS - 208bis, Rue Lafayette Paris
Le Gérant : H. TEURN

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 ամ.	10 ամ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

8 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 461

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՐ ԽՕՍՔ

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԸ»

Յուլիս 8ին, խմբագրականով մը կ'առաջարկէինք տարին մէկ օր յատկացնել Հայկական Մշակոյթին, Թարգմանչաց տօնի առթիւ։

...«Ի՞նչ անյաղթելի արգելքներ կան որ մենք անձրկեր ենք, Հայկական Մշակոյթի փառքը երգելու համար ամէն տեղ, եւ ամէն տարի միեւնոյն օրը։

...«Ի՞նչ թանկագին պատեհութիւն՝ տարին գոնէ մէկ անգամ համախմբելու ամբողջ հայ ժողովուրդը, բայց մանաւանդ անոր մաւզորական, «ուսումնական» դասը, որ ամէնէն աւելի պատասխանատու է»։

Այս առթիւ, իբրեւ ներշնչման աղբիւր, յիշեր էինք ոչ միայն Տառերու գիւտի 1500ամեակի խանդավառութիւնը 1913ին, Թուրքիոյ մէջ, այլ եւ օրինակը փախստական Ռուսերուն որոնք անցեալ Յուլիս 12ին տօնեցին իրենց Մշակոյթի Օրը, Փարիզի մէջ, եւ յետամնաց Պուլկարները, որոնք մեծովպտիկով, թագաւորէն մինչեւ ծաղկոցի աշակերտը, կը դղրդացնէին փողոցներն ու բեմերը, Կիրիլի եւ Մեթոտի տօնին առթիւ (իրենց Սահակ-Մեսրոպը)։

Մեր թելադրութիւնը ոգեւորութեամբ ընդունուեցաւ, բայց ոչ մէկ գործնական ձեռնարկ։ Եւ միայն Պերլինի փոքրաթիւ գաղութն է որ ահա կ'առնէ առաջին քայլը, այսօր իսկ, 8 Հոկտեմբեր, կազմակերպելով հանդէս մը, Թարգմանչաց Տօնին առթիւ։

Մինչեւ հիմա, միայն Ատրպատականի մէջ է որ ամէն տարի կանոնաւորապէս կը տօնեն Սահակ-Մեսրոպի կամ Թարգմանչաց յիշատակը։ Ուրիշ տեղեր — ինչպէս ժամանակին Պոլիս — տեսակ մը կրօնական կամ դպրոցական սօն է համարուած, եւ պատահականութեան ձգուած, կամ պատարագով մը սահմանափակուած։

Մեր առաջարկը այն է որ, այդ նեղ պատեանէն հանուի տարեդարձ, եւ դառնայ ամբողջ Հայկական Մշակոյթին յատկացուած Օր մը, պարտաւորիչ եւ ժողովրդական, ինչպէս, օրինակ, Զատիկը, որ երբեք չի մոռցուիր, կամ Մայիս 28ը, որ կը տօնուի 1918էն ի վեր։

Ով պիտի կրնար առարկել այս տարրական պահանջին դէմ։ Ընդհակառակն, բոլորս ալ պէտք է մեղադրենք իրար, որ մինչեւ հիմա չենք անդրադարձեր, որ չենք սորվեր յարգել մեր մտքի ճիգը, սկսելով մատենագրական շրջանէն մինչեւ մեր օրերը։ Բարեբախտաբար, քաղաքական տեսակէտի հարց ալ չկայ, որպէսզի վէճ ծագի, տօնելու - չտօնելու մասին։ Եթէ երեւանը չ'ուզէ տէր ըլլալ, Լոռ ասպարէզ իջնէ եւ հոչակէ տօնը, — Հայկական Մշակոյթի Օրը, առանց ներկի տուփերը մէջտեղ հանելու. որովհետեւ առաջադրութիւնը շատ պարզ է եւ յստակ։ Իսկ եթէ չի հետաքրքրուիր — ինչպէս Ապրիլ 11)24ով — լաւ է որ շարունակէ իր մանածը ներկել, եւ մենք տէր դառնանք մեր իրաւունքին, ու մանաւանդ պարտականութեան։

Ուշ մնացինք այս տարի, ճիշտ է։ Բայց մտածենք 1928ի համար, գիտակցութեամբ եւ լրջութեամբ, որպէս զի պատմութիւնը չըսէ ևէ քսաներորդ դարուն աւելի քան 700,000 Հայեր կային լոյսի եւ քաղաքակրթութեան պողոտաներուն վրայ, բայց միայն Պերլինի քանի մը հարիւր հայրենակիցներն էին որ տօնեցին հայկական Մշակոյթի վաստակը, գիշերն իսկ լուսցնելով . . ,

Մենք ծրագիր չենք առաջարկեր։ Ոչ ալ անուն՝ նախաձեռնութեան մասին։ Թող այդ մանրամասնու իւնները ճշտեն բոլոր անոնք որ, կը սիրեն պարծենալ իբրեւ ազգային վաստակաւոր։ Թող անոնք ձեւակերպեն ամէն բան։ Միայն թէ, իրագործեն գաղափարը, եւ շարժին, հրապարակ իջնեն ու ձեւակերպեն։ Մեր թերթին էջերը բաց են, թելադրութիւններու համար։

Ո՛ր եւ է ծրագիր կ'իրագործուի ձեռներէցութեամբ եւ աշխատանքով։

Մենք վստահ ենք որ եթէ Փարիզը ապրանշան տայ, եւ եթէ իրաւասու մարմին մը պաշտօնապէս հոչակէ տօնը, շուտով կը հետեւին միւս բոլոր գաղութները։ Դժուարը՝ առաջին քայլն է։

Նեղելի՞ է անճրկիլ այսքան բնական պահանջի մը առջեւ, մանաւանդ երբ աւելի համեստ կայաններ մեզմէ առաջ անցած են։

Մեզի համար, Մշակոյթի Օրը միայն ձեւական հանգամանք չունի։

Տարուէ տարի տօնելով եւ ժողովրդականացնելով զայն, յիշելով մեր հին ու նոր փառքերը, ծրագիրներ յղանալով Հայկական Մշակոյթի զարգացման եւ կեդրոնացման համար, մենք նպաստած կ'ըլլանք մեր հաւաքական արժէքն ալ բարձրացնելու։ Ցամք, բայց ապահով։

Նոր ճշմարտութիւն մը յայտնած չպիտի ըլլանք, շեշտելով թէ ժողովուրդի մը ամէնէն տեւական արժէքը իր Մտքի ճիգն է։ Եւ վա՛յ անոնց որ չեն գիտեր յարգել զայն ու մտածել անոր զարգացման մասին։

Տօներ շատ ունինք։ Եւ ո՛րքան խառնիճաղանճ հանդէսներ։ Իսկ այս մէկ օրը՝ կ'ուզենք փակել կարճ-երկար ազօթքով մը եւ երկու մոմով։

Կը նշանակէ թէ՝ Սանուց Միութեան մը տարեդարձին չափ ալ արժէք չունի մեր Մտքի ճրագը...։

Շ.

ՄԱՆԻՍԱԼԵԱՆ ՏԱՆ ԶԱԽՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ
ՅՈՒԶՄԱՆ ԿԸ ՄԱՏՆԷ
ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՏՆՏԵՍ. ԵՒ ԱՌԵՒՏՐ. ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ

(Մեր մասնաւոր Թղթակցէն)

ՊՈՒԿՐԷՇ, 1 Հոկտ.

Անշուշտ իմացաք թէ իր վճարումները դադրեցուց մայրաքաղաքիս ամէնէն հին, ամէնէն մեծ եւ ամէնէն պատուաւոր տուներէն մէկը, Մանիսալեան Եղբարց արմտիքի արտածման տունը։

Մանիսալեանները ըլլալով ոչ միայն ռումանահայ գաղութին ամէնէն կարկառուն դէմքերը, այլ նաեւ մեծապէս համբաւուած Ռումանիոյ պետական եւ առեւտրական շրջանակներուն մէջ, անոնց պատահած ձախորդութիւնը յառաջ բերաւ մեծ յուզում մը։

Մանիսալեան Տունը այս երկրին մէջ կը գործէր 40 տարիներէ ի վեր, եւ իր պատուաւորութիւնը գինք նշանաւոր դարձուցած էր մանաւանդ արտասահմանի բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Նախապէս չորս եղբայրներ էին տունը կազմողները։ Անոնցմէ երկուքը, Կարապետ եւ Գրիգոր, երեք տարի առաջ Փարիզի մօտերը զոհ գացին ինքնաշարժի արկածի մը։ Անկէ յետոյ գործէն դուրս մնաց Պ. Պ. Գէորգ եւ Արմենակ Մանիսալեան եղբայրներու ձեռքը։ Առնցմէ Պ. Արմենակ Մանիսալեան, որ ծանօթ է իր հանրային գործունէութեամբ, ըլլալով նախագահը Ռումանահայ Ազգ. Միութեան, Ռումանահայ թեմական Գործ. Մարմնի, հիմնադիրը ռումանահայ որբանոցին, եւ միեւնոյն ատեն անդամ Ռումէն Առեւտր. Սենեակի, ռումէն առեւտրական Իրաւարար Ատեանի, բազմաթիւ ղրամատուներու վարչական խորհուրդներուն, եւ նախկին նախագահ Արմտիքի Վաճառականներու Ընկերակցութեան, մօտ տարիէ մը ի վեր, քաշուած էր տան դեկավարութենէն, զոր այժմ կը վարէին Պ. Գէորգ Մանիսալեան եւ իր որդին՝ Օննիկ։

Ձախորդութիւնը յառաջ եկած է հետեւեալ պարագաներու տակ։— Մանիսալեան եղբարք, ինչպէս արմտիքի բոլոր վաճառականները, բաց չէք կը ծախէին, այսինքն ռումանական հրապարակի վրայ կը ծախէին արտասահմանի ղրամատուներուն կողմէ վճարելի չէքեր, առանց այդ ղրամատուներուն մէջ պահեստ ունենալու, միայն իրենց վայելած վարկին ուժով, եւ յետոյ այդ ղրամատուներուն կ'ուղարկէին չէքերուն փոխարժէքը՝ իրենց գնած արմտիքը օտար հրապարակներու վրայ վաճառելէ ետք։ Վերջերս իրենց նիւթական նեղ մէկ վիճակը արձագանգ գտնելով օտար ղրամատուններու մօտ՝ դիտումնաւոր եւ չափազանցուած եղանակով, յիշեալ ղրամատունները ստիժած էին վճարել իրենց վրայ քաշուած չէքերը։ Այդ չվճարուած չէքերուն մէջ կային նաեւ եօթը միլիոն լէյնոց չէք մը, տրուած Ալմտական նախարարութեան, եւ տասը միլիոնի չէք մը՝ Պանքա Բօմանէսքային։ Բոլոր այս կարդի չէքերուն գումարը 50 միլիոնի մօտ է, մինչդեռ պահ մը արտասահմանի հեռագրուած է թէ 500 միլիոնի բաց ունի Մանիսալեան Տունը։ Ռումանական Ազգային պանքան փրկելու համար յիշեալ տան պատիւը եւ տասով Ռումանիոյ մէջ գործող հին առեւտրական հաստատութեան մը վարկը՝ Սեպտ. 24ին իրաւախոհութեան մը հրաւիրեց պահանջատէրերը։ Ելմտական նախարարութիւնը եւ Պանքա Ռոմանէսքան անդրդուելի մնացին ու դիմեցին դատարան։ Ընդհ. դատախազութիւնը նոյն գիշերն իսկ ձերբակալման հրաման տալով Պ. Պ. Գէորգ եւ Օննիկ Մանիսալեաններու դէմ, անոնք հանեց Պ. Արմենակ Մանիսալեանը՝ որ կապ ունեցած չէր չէքերու խնդրին հետ։ Ձերբակալման առիթ տուած է առեւտրական օրէնքին մէկ տրամադրութիւնը թէ որեւէ առեւտրական իրաւունք չունի չէք քաշելու ղրամատան մը վրայ՝ ուր ինք համապատասխան պահեստ չէ ձգած։

Թող։— Ուրիշ մանրամասնութիւններ վաղուան Թիւով։

ՄԱՄՈՒԼ
ԿՈՄԿՈՒՍԻ ՆԵՐՔԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

«Յուսաբեր» (29 Սեպտ.) վերլուծելով համաչնաւոր կուսակցութեան մէջ ծագած սուր վէճը, կը նկատէ.

— «Իշխանութիւնը իր ափերուն մէջ առած քիրը ամէն ուղղութեամբ «լէնինիսմ»ը կ'աղարտէ՝ միշտ նոյն իշխանութեան գլուխ մնալու փափաքով։

«Իսկ ընդդիմադիրները անոր առջեւ ամէն խոչընդոտ կը յարուցանեն, այդ նոյն իշխանութիւնը անոր ձեռքերէն խլելու երազով։

«Լուռ» է ռուսական ովկիանոսը եւ արտաքնապէս «խաղաղ» անոր նաւավարը՝ համաչնաւոր կուսակցութիւնը։

«Սակայն ներքնապէս փոթորկուած են ատոնցմէ թէ՛ մէկը եւ թէ միւսը։

«Տասը տարի անցաւ Հոկտեմբերեան դաւադրութենէն ասդին եւ այս տասը տարինել ու ընթացքին ռուս ժողովուրդը չհաշտուեցաւ պոլշեւիկեան բռնապետութեան տակ։ Տարիները, ընդհակառակն, խորացուցին ատելութեան զգացումը դէպի բռնաւորները, ընդմիշտ բաժնելով ժողովուրդը «իր» իշխանաւորէն։

«Նոյնը նաեւ կուսակցութեան հետ։

«Տարիներ անցան հաստատուած կուսակցութեան ներսը սաեղծուած վէճերու վրայէն եւ այս տարիներու ընթացքին հակամարտութիւնները ոչ թէ մեղմացան, այլ, ընդհակառակն, խորացան ձեւով տարածուեցան կոմկուսէն ներս՝ զայն վերածելով դաւադրութեանց տիպար օրէնի մը։

«Այս երկու ուղղութեամբ ալ ասկէ ետքը պիտի զարգանան դէպքերը՝ նախապատրաստելով բռնակալ իշխանութեան անխուսափելի մահը։

«Թաբեբանե՛ր եւ չարամիտ զրպարտիչնե՛ր,— կը պոռան սթալինականները թրոցքիականներու երեսին։

«Թաբեբանե՛ր եւ խուժանավարնե՛ր,— կ'արձագանգեն թրոցքիականները սթալինականներու հասցէին։

«Թաբեբանե՛ր եւ դաւիճնե՛ր,— կը ճչան ռուս երկրի բոլոր ժողովուրդները և՛ սթալինականներու և՛ թրոցքիականներու երեսին։»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱԼՔԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՅՈՒԶՈՒԻՆ
ՍԵՐՊ ՁՕՐԱՎԱՐ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Մակեդոնացի յեղափոխականները լուրջ գործի նուիրուած են ատենէ մը ի վեր եւ շաբաթ չանցնիր որ նոր եղեռնափորձի մը լուրը չհասնի։ Կէվկէլիի երկաթուղին օդը հանելու ձեռնարկէն եւ Սելանիկի դաւադրութենէն վերջ, այս անգամ աւելի զգայացունց գործ մը կատարեցին, սպաննելով սերպ զօրավար Փովաչէվիչը, Շթիպի պահակազօրքին հրամանատարը։

Մահափորձը տեղի ունեցաւ Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 7ին, երբ զօրավարը իր բարեկամներուն այցելութենէ մը տուն կը դառնար։ Տունը կը գտնուի Ս. Նիքոլա եկեղեցիին մօտ, 200 մեղր երկայն մանուածապատ փողոցի մը մէջ։ Ահաբեկիչները 2 հոգի էին եւ արձակեցին միայն երեք գնդակ, որոնց մէկը հանդիպեցաւ զօրավարին գլխուն, երկուքը սիրտին։ Սահը վայրկեանական եղաւ։ Մութէն օգտուելով, ահաբեկիչները յաջողեցան փախչիլ դէպի անտառ։ Զօրավար Փովաչէվիչի տան մօտ գրտնուեցաւ նաեւ ռումբ մը, որուն պատրոյգը կ'այրէր։ Ռումբը պուլկարական տիպ էր։ Սպաննիչները այդ ռումբը ձգած էին, իրենց փախուստը դիւրացնելու համար։

Ապահովութեան Տնօրէնը անմիջապէս դէպքին վայրը գնաց։ Ոստիկաններ սկսան հետապնդել զանոնք ամէն ուղղութեամբ։

Պատերազմական նախարար Հաչիչ տեղեկութիւն ստացած է թէ Շթիպի իշխանութիւնները ձերբակալած են Թրոյքայի պատկանող մարդ մը, որ զօրավար Փովաչէվիչի ահաբեկիչներէն մէկն է։ Միւսը յաջողեցաւ սահմանը հասնիլ։

Այս սպանութիւնը մեծ յուզում առաջ բերաւ ամբողջ Սերպիոյ մէջ։ Զօրավարը ճանչցուած է իբրեւ լաւ հայրենասէր, որ մեծ համբաւ շահած էր 1903ի յեղափոխութեան ատեն։ Մեծ Պատերազմին ալ լաւ գործունէութիւն ունեցած է։

Գիշերը նախարարական խորհուրդը արտակարգ լիակատար նիստ մը գումարեց եւ զբաղեցաւ հարաւային Սերպիոյ մէջ պուլկար քոմիթաճիներու գործունէութեանց դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներով։ Նիստէն յետոյ, արտաքին նախարարը յայտարարեց մամուլի ներկայացուցիչներուն թէ կառավարութիւնը որոշած է Պելկրատ փոխադրել զօրավարին մարմինը և պետական ծախքով հանդիսաւոր յուղարկաւորութիւն կատարել։

Թերթերը առաջնորդող յօդուածներ կը հրատարակեն՝ պահանջելով կառավարութենէն, որ խիստ միջոցներ ձեռք առնէ Պալքաններու մէջ խաղաղութիւնը պահպանելու համար։ Թերթ մը շատ առջ կ'երթայ եւ կ'ամբաստանէ պուլկար կառավարութիւնը։ Սերպիա, կ'ըսէ, խաղաղասիրական քաղաքականութիւն կը վարէ, մինչ փոխարէնն Պուլկարիա կը մերժէ լուրջ միջոցներ ձեռք առնել։ Փաստեր կան որ այս ոճիրը ինչպէս նաեւ կէվկէլիի եւ Քլիսուրայի մէջ կառավարական և զինուորական պաշտօնատարներու կեանքին դէմ մահափորձերը ծրագրուած են Մակեդոնական կազմակերպութեան պետ զօրավար Փրոթոկէրոֆի կողմէ։

Խիստ բողոքագիր մը պիտի ղրկուի Սոֆիայի կառավարութեան։

Սերպ կառավարութիւնը որոշեց պուլկարեւսերպ սահմանի պահակները ուժեղցնել եւ բոլոր պուլկարահպատակներու սերպ հողէն ներս մուտքը արգիլել։ Պիտի արտօնուին միայն Թրանզիթի ձեւով անցնող ճամբորդները։

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԴՐԴՈՂԸ ԱՆԳԼԻԱՆ Է?

Մոսկուայի պաշտօնաթերթ «Իզվեստիա» կը գրէ թէ թուրք եւսպարսիկ սահմանի քիւրտերը զինողն ու զրգռողը Անգլիան է, որուն նպատակն է բախում առաջ բերել Թուրքիոյ և Պարսկաստանի միջեւ, վնասելու համար այս երկիրներու Խորհրդային Միութեան հետ ունեցած յարաբերութեանց։

∴ Նոր լուրերու համաձայն, երբ էնկիւրիի մէջ իմացուեցաւ թէ թուրք սպաներ եւ զինուորներ գերի բռնուած են Պայազիտի պահակազօրքէն, Թէվֆիք Րիւշտի պէյ բողոքեց էնկիւրիի Պարսիկ գործակատարին։ Այս վերջինը չկրցաւ լրիւ բացատրութիւն տալ, որով Թուրքիա սպառնագիր մը ուղղեց Պարսկաստանի։

∴ Գրած էինք թէ կարգ մը պարսիկ պաշտօնատարներ ձերբակալուած են։ Հեռագրի մը համաձայն, այդ ժարգիկը ամբաստանուած են թէ զինուորական պաշտպանութեան գաղտնիքներ գողնալով, ծախեր են Թուրքիոյ։

«Էֆրեմեան Պուլկարիոյ կը պատկանի»

Պոլսոյ «Ազգամ»ը կը գրէ.— Կիրակի օր Ֆիլիպէի մէջ մի-թինկ մը գումարուեցաւ. այս առթիւ հայրենիքի պաշտպանութեան կոմիտէի կողմէ խօսք առաւ ճառախօս մը, որ հետեւեալը յայտարարեց.

«Առաջին ծառս իսս կ'արտասանեմ, բայց մօտ ատենէն պիտի խօսիմ Էֆրենէի Սուլթան Սելիմ մզկիթի հրապարակը. այդ վայրը մերն է (բուռն ծափեր)։»

Ճառախօսը, անդրադառնալով հարաւային Պուլկարիոյ, բաւա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՂՈՒԿԱՍԻ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄԸ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

9.

Նկարագրությունը տրամաբանական հաջորդականությամբ չէ, որովհետև հեղինակը ինքն էլ չի հասկանում, թե ինչ է ուզում ասել։ Ինչպես ասացինք, նա ուզում է ցույց տալ, որ Ղուկասը ոչ միայն ուշադրություն չի դարձնում ֆաբրիկայի բանվորների կենսական պահանջներին, այլև ոտնահարում է նրանց շահերը։ Ինչպես տեսանք, նա ուզում է ապացուցել, որ Ղուկասը ոչ միայն չի հոգում բանվորների մաս

ՆՈՑՍԿ ԺՈՂՈՎՈՒ ՎԳԿՆԴԻԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՑՅԱԼՔԻ ՎԵՊՔԸ

Լ Ա Ն Ա

Հոգի՛ս էն գեղեցիկ աղջկան, որ ինձ ամեն անգամ տեսնելիս ամաչկոտությունից կարմրում էր, ինչպես ծաղկած նռնենին, ու ես ինչքան ուզում էի, որ նա ինձ սիրի, ինչքան ուզում էի, որ նա ինձ ասի, թե ինչքան շատ է ինձ սիրում

«Թուրքերը ոեւէ իրաւունք չունին Թրակիոյ վրայ, որու միակ իրական տէրը պուլկարներն են: Պուլկարիա մազաչափ զոհողութիւն չի կրնար ընել այդ խնդրին մէջ. ձերն են այն տեղի պարտէզները, տուներն ու բոլոր անշարժ կալուածները:» *(Դարձեալ բուռն ծափեր)*:

Ամերիկացիներ չեն ձերբակալուած

Պ. կոլտըն Պէրրի, Ամերիկեան Նպաստամատոյցի եւրոպայի ներկայացուցիչը, կը խնդրէ մեզմէ հրատարակել հետեւեալ գեկոյցը.

«Կարգ մը անգլիական եւ եւրոպական թերթեր վերջերս մեծ աղմուկ հանեցին լուրի մը առթիւ որ կ'ըսէր թէ Լէնինականի (Հայաստան) Ամերիկեան Նպաստամատոյցի վարչութենէն կարգ մը Ամերիկացի պաշտօնեաներ ձերբակալուած են պոլշեւիկ իշխանութեանց կողմէ:

Երբ իմացայ այս լուրը, հեռագրեցի Ամերիկ. Նպաստամատոյցի Լէնինականի տնօրէն Պ. Պիչի, որ կը պատասխանէ այս առտու (6 Հոկտ.), թէ այդ լուրը բացարձակապէս սուտ է եւ թէ Նպաստամատոյցի Ամերիկեան պաշտօնէութիւնը ողջ առողջ է եւ կը զբաղի որբախնամ գործով»:

Յառաջ.— Մեր հրատարակած լուրերուն մէջ խօսք չկար *Ամերիկացի* պաշտօնեաներու մասին: Կալանաւորները բոլորն ալ Հայեր են, Նպաստամատոյցի հին կամ նոր պաշտօնեաներ, եւ անուններն ալ ծանօթ: Իսկ լուրը կրկնուած է քանի մը աղբիւրէ միանգամայն:

Պ. Պէրրիի հերքումն ալ լռելեայն կը հաստատէ իրողութիւնը:

Զէմպրլէյն-Պրիան տեսակցութիւնը

Զէմպրլէյն Միջերկրականի իր պտոյտը վերջացուց եւ փարիզ դարձաւ: Այսօր պիտի տեսակցի արտաքին նախարար Պրիանի հետ:

Սպանիոյ վարչապետ Փրիմօ տը Րիվէրայի հետ իր տեսակցութեան մասին շատ մը ենթադրութիւններ կ'ըլլան: Բացի Թանճէրի հարցէն, իբրեւ թէ խնդիր եղած է կնքել Միջերկրականեան համաձայնութեան մը՝ Անգլիոյ, Իտալիոյ, Սպանիոյ և Յունաստանի մասնակցութեամբ:

Հակառակ շրջած զրոյցներուն, Զէմպրլէյն այս անգամ չտեսնուեցաւ Մուսոլինիի հետ:

Մահտոնըլդ պոլշեւիկներուն դէմ

Քանի մը օրէ ի վեր Պլէքփուլի մէջ կը գումարուի Ազգիոյ Աշխատաւորական կուսակցութեան համագումարը: Այս առթիւ Մաքտոնըլտ խիստ ճառ մը խօսեցաւ պոլշեւիկներուն դէմ:

«Որքան ատեն որ, բսաւ, Ռուսիա չձգէ Գ. Միջազգայինը, կամ աւելի լաւ կերպով չորոշէ իր դիրքը, աւելորդ է որ գայ պատմութիւններ պատմէ մեզի: Ռուսիա պէտք է հրաժարի իր աշխարհակալական գաղափարներէն, որովհետեւ աշխարհակալութիւնը միայն պահպանողականներու գործը չէ, այլ նաեւ յեղափոխութեան ստորոգելիքը: Անոնք որ Ռուսիան պաշտպանելու մասին կը խօսին մեզի, աւելի լաւ պիտի ընէին, եթէ խորհուրդ տային Ռուսերուն որ միջազգային քաղաքականութեան մէջ սխալ ճամբու չհետեւին:»

Ապստամբութիւն Մեմֆիսայի մէջ

Երկուշաբթի օրուընէ ի վեր զարձեալ ապստամբական շարժում մը ծայր տուած է Մեքսիկայի մէջ: Մայրաքաղաքի 500 դինուորները կառավարութեան դէմ ապստամբեցան եւ քաղաքէն դուրս գացին: Շարժումը կը ղեկավարէին զօրավարներ Առնուլֆօ Կոմէզ եւ Ֆրանչիսքօ Սէրրանօ, երկուքն ալ նախագահութեան թեկնածուներ: Ապստամբներու նպատակն էր ընդդիմանալ Զօր. Օպրէկոնի նախագահական ընտրութեան: Բացի մայրաքաղաքէն, ըմբոստութիւններ ծագեցան նաեւ Վէրա-Քրուզի եւ Թորրէոնի մէջ: Այս վերջին քաղաքին մէջ երեք ժամ տեւող կռիւ մը վերջ, ապստամբները պարտուեցան: Կառավարական զօրքերը գերի բռնեցին զօր. Սէրրանոն եւ 13 բարձրաստիճան սպաներ, որոնք անմիջապէս պատերազմական ատեանի առջեւ դատուելով, իբրեւ դաւաճան մահուան դատապարտուեցան եւ գնդակահարուեցան:

Պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ խաղաղութիւնը վերահաստատուած է ամէն կողմ: Սակայն դեռ վէրա-Քրուզի մէջ կռիւները կը շարունակուին, զօր. Կոմէզի առաջնորդութեամբ: Զրոյց կը շրջի թէ զօր. Կոմէզ եւս բռնուած եւ գնդակահարուած է, սակայն այս լուրը դեռ չէ հաստատուած:

Փեֆիլը վտանգի տակ

Ազգայնական բանակները վերջերս կարեւոր յաղթանակներ տարին: Չիմա մօտեցած են Փեքինի եւ 80,000 հոգիով կը պատրաստուին յարձակիլ Չինաստանի վրայ: Ազգայնական բանակի հրամանատարն է զօր. Շան-Սի: Զանկ-Զօ-Լինի բանակները կը նահանջեն: Փեքինի մէջ խուճապ կը տիրէ: Քաղաքի դուռներու պահակազօրքը զօրացուեցաւ: Վճռական ճակատամարտի մը կը սպասուի այս օրերս:

Փարիզ 1000 ոստիկան աւելի պիտի ունենայ

Առջի օր քաղաքապետարանին մէջ Թաղապետական ժողովի երկօրեայ յանձնաժողովը նիստ գումարեց եւ ի միջի այլոց զբաղեցաւ նաեւ Փարիզի ոստիկանութեան հարցով: Ոստիկանական տեսուչը կարգ մը բացատրութիւններ տուաւ եւ շեշտեց թէ անհրաժեշտ է ոստիկաններու ներկայ թիւին վրայ 1000 հոգի եւս աւելցնել:

Յանձնաժողովը գտնելով հանդերձ որ այս յաւելումով պիտի ծանրաբեռնուի Թաղապետական ելմտացոյցը, հաւանեցաւ անոր: Այսուհետեւ աւելի մանրազնին քննութեան պիտի ենթարկուին ոստիկանութեան թեկնածուները, թէ բարոյականի եւ թէ կրթութեան տեսակէտէ:

Ձանպազեանի դիակին ուղեւորութիւնը

Հարցաքննիչ դատաւոր Պարթէլէմիի հրահանգով Տոքթ. Փօլ դիազննութեան ենթարկեց Գրիգոր Ձանպազեանի մարմինը:

Նշանաւոր մասնագէտը հաստատեց թէ մեր հայրենակիցին մահը առջ բերող գնդակը մտած է ծնօտին տակէն եւ դուրս ելած է ծոծրակէն: Այս պայմաններուն տակ, կը հաստատուի թէ խնդրին մէջ սճիր չկայ եւ մահը արկածի կամ անձնասպանութեան հետեւանք է:

Պ. Պարթէլէմի շուտով պիտի հարցաքննէ Օր. Նոյեմի Ձանպազեանը, որ դեռ բանտն է եւ մեծ յոյս կայ որ գայն ազատ արձակելու որոշում տայ:

«ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ» ԿՐԱՍԻ ՄԷՋ

Վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, մասնակցութեամբ Փանի ենթակոմիտէին, Արտասանութիւն, ազգային երգեր, հայկական պարեր, դաշտային խնջոյք, եւայլն: Շրջակայքէն վիպաքաղողները կրնան գալ, Կիրակի մինչեւ ժամը 12իրենց կը սպասուի կայարանը:

ՅԱՐԴԳՈՂԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

ՆՈԻԻՐՈՒԱԾ ԱՇՈՒՂ ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
Այսօր Շաբաթ գիշեր, մայ տը ժէոկրաֆիի մէջ 184 Bld. St. Germain

Պ. ԱՒ. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Կը ներկայացնէ Աշուղին կեանքն ու արուեստը
Երգ եւ արտասանութիւն Աշուղին գործերէն

Պ. ԱՋՆԱՒՈՐԵԱՆ Թառի վրայ կ'երգէ
Օտար արուեստագիտուհի մը, Օր. ՎԷՐԱՅի կողմէ փլասթիք պար
ՄՈՒՏՔ 3 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը «Յառաջ»ի խմբագրութեան մէջ եւ նոյն գիշերը կիշէրէն
Ասով կը վերաբացուի «Յարդագող»ի Հինգշաբթիներուն շարքը

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՄԱՀԱՃԱՆԴԷՍ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՍՏԷՆ ՇԱՄՊԱՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դաշնակցութեան, Թարկավար-Ազատական, Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան, Մալաթիոյ կրթասիրաց Մասնաճիւղի եւ Յարոն-Յուրուբերան Հայրենակց. միութեան կողմէ:

Վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, մայ տէ ֆոնթֆերանսի մէջ:

Պիտի բանախօսեն՝ Վ. ՓՐՄՈՑԵԱՆ եւ ուրիշներ, արտասանութիւններ եւ երգեր:

Հանդէսէն վերջ ֆրանսական ֆանֆառով այցելութիւն կ'ընծայուի Չինուորին գերեզմանին վրայ, ուր ծաղկեպսակներ պիտի դրուին ու յարգանքի խօսքեր պիտի ըլլան հայ ազատագրութեան համար ինկած բիւրաւոր նահատակներու յիշատակին:

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Ճայտնի դերասանուհի ՏԻԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆի
վաղը կիրակի ժամը 8.45ին, Albert Ier Թատրոնը, 64 Rue Rocher

"ԱՆՆԱ ՔՐԻՍՏԻ„ (ԱԼԵԿՈՄ ԾՈՎԸ)

տրամ 4 արար, Թարգմ. Լ. ԵՐԱՄԵԱՆ
ԳԻՆԵՐԸ՝ ՊԱՏՈՒԻՈՒ ՏՈՄՍԵՐԷՆ ՁԱՏ.— 25, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ
Տոմսակները կը ծախուին բոլոր հայկական Ճաշարանները

ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

վաղը կիրակի երեկոյ ժամը 8.15ին
The Century Theatre, Archer Street, Westbourne Grove, W.II

ՕԹԷԼԼՕ

կը մասնակցին տիկ.ներ Մամիկոնեան, Կոստանեան եւ տեղական ուժեր

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՏՐԱՄ-ՕՓԵՐԵԹԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԸ

Ղեկավարութեամբ Յ. ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ
Մասնակցութեամբ՝ տիկ. Սիրուշի, Օր. Կոստանեանի եւ Ս. Ազարեանի
վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին՝ Կարտանի մէջ
կը ներկայացնէ՝ ՈՒՇ-ԼԻՆԻ-ՆՈՒՇ-ԼԻՆԻ
Իսկ Կիրակիերիկուն ժամը 8.30ին Մարսիլիոյ մէջ
ԱՇՈՒՂ-ՂԱՐԻԲ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. «Նոագոյն» խումբի ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, 154 ավընիւ տ'Արժանթէօյ, Անիէռի նոր հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատարներով: Օրակարգ՝ նոր ընտրութիւն, հաշուետուութիւն եւ զանազան հարցեր:

Հ. Յ. Դ. Ազատամարտի Սերունդ խումբի վիճաբանական ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, 19 Rue St. Sulpice, կը զեկուցանէ՝ ընկ. Հայկազուն: Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընկերական ընդհ. ժողովը՝ վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Գրադարան ընթերցասրահին մէջ: Ներկանեբու թիւը օրինաւոր պիտի նկատուի:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Քրիս» խումբի ժողովը՝ վաղը կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 9ին, 63 բիւտը լա Բէփիւպլիքի սրահը:

Հ. Մ. Ը. Մ. Շավիլ-Վիոֆլէ մասնաճիւղի խորհրդակցական ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Café de l'Avenir սրահին մէջ (Pointe de Chaville). կը խնդրուի բոլոր գործօն եւ համակիր անդամներէն ներկայ ըլլալ:

ՀԱՅԱՁՆՑԻՆԵՐՈՒՆ.— Փարիզ եւ շրջակայքը բնակող բոլոր Հայձնցիները կը հրաւիրուին վաղը կիրակի ժամը 3ին, Ճաշարան Ֆլօրիա, մասնաւոր խորհրդակցութեան համար:

ՄԱՐՍԻՅԼԻ Ամասիոյ Հայրնկ. երկսեռ միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակիկէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 63 Բիւ տը լա Բէփիւպլիքի վերնայարկը: Կը հրաւիրուին բոլոր անդամ-անդամուհիները եւ վերջին անգամ ըլլալով ոչ անդամ Ամասիացիները: Ներկանեբու թիւը մեծամասնութիւն կը նկատուի:

ԲՈՒՐՋ ՀԱՅԲՈՒ Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 10 Rue Rampal ի Ճաշարանը:

Կ'ուզուի քիչ մը տան մը համար վարժ խոհարար սպասուհի մը, գոհացուցիչ վճարում: Դիմել ՍՈՆԱ կօշիկի գործարանը, 206 Rue Lafayette.

ՎԷՊԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ «ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ»

Հրապարակ ելաւ, ահաւասիկ եւ յուզիչ թարգմանութեամբ՝ դրագէտ-թարգմանիչ Յ. Քէշիշեանի:

ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ արժանացած է ֆրանսական ակադեմիայի գնահատման:

Սէր, հոգիներու սարսռագին պայքար եւ հեշտագրգիռ տարփանք:

Փնտռել բոլոր գրավաճառներէն: Կեդրոնատեղի՝ Y. Ohannessian, Rue Billour, 10 Galata-Turquie կամ Boite Postale 342, Galata.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԸՐՄԷՆ ՀԱՑԿՈՒՆԻԻ
"ՁԱՐԼՍԹՕՆ„
ԿԱՄ
ՍԱՄԱԹԻԱՑԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ
խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտը
ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ
ԳԻՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Mandé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ Թերթերու գործակալներուն կը ղրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմանիշերի փոխարէն:

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

— Յովհաննէս Գազէզեան էնկիւրիցի, որդի Գրիգորի եւ Ֆիլոմինայի՝ կը փնտռէ իր երկու եղբայրները՝ Գարլօ եւ Հուգէֆ Գազէզեանները: Գարլոն մինչեւ 1921 Զմիւռնիա կը գտնուէր, իսկ Հուգէֆը էնկիւրի էր 1915ին: Իմացնել՝ JeanKazézianի, St. Lazare, Venise, (Italie).

— *Կը փնտռուին Վան-Շահրազդի* սեդրակ Աւտոեան, *որ պատերազմէն առաջ Իտալիոյ Տրապուզի քաղաքը ըլլալ կը կարծուէր,*

Գանիէլ Պողոսեան *Վան Մրբկնէր դիւղացի, որ 3 տարի առաջ Եգիպտոս Յակոբ Զարդարեանի ծխախոտի գործարանն էր: Յիշեալներուն մասին գրել՝* Hagop Avdoyanի, Château le Candillargnes par Lansargues (Hérault).

Առապագարբցի Սուրէն Տալկըճեան որ Պալքանեան պատերազմին դէրի բռնուելով հաստատուած է Ֆիլիպէ, իմացնել՝ Hovhanness Varteressianի, *նոյն հասցէով:*

— *Կը փնտռուի Սիվրիհիսարցի Օննիկ Պալեանը, որ Պոլիսէն Պուլկարիա մեկնած ըլլալ կը կարծուի 1923ին. լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել իր քրոջը Թագուհի Պալեանի, հետեւեալ հասցէով՝ Ղազար Գրիգորեան, 10 Rue de la Grande Fontaine, Belfort. France.*

— *Կը փնտռուի Սամսունցի Սիրարփիկ Վարդանեան, հօր անունը Յովհաննէս, մօր անունը Նազլը որ տեղահանութեան միջոցին Մալաթիա աքսորուած էր. վերջերս լուր ստացած ենք որ ամուսնացած է եւ Փարիզ կը գտնուի: Իմացնել՝ Բարսեղ Թէլֆէեանի՝* Rue Tchimeski Megharou Uzuvel, Salonique, Grèce.

— Յարութիւն (Արթին) Եաղուբեան, արհեստով այլերու եւ կիներու դերձակ, որ մինչեւ 1925 կը գտնուէր Անգլիա, Լօնտրա եւ Նիւփորթ քաղաքները, եւ որուն Ամերիկա մեկնած ըլլալուն մասին տարածայնութիւն մը կայ: Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի հասցէն իմացնել Մկրտիչ Պարսամեանի, 121 Rue Marcadet, Paris (18me).

Ազատասիմանի Թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

ԼԻՈՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լիոնի եւ շրջականերու գաւառական ընդհ. ժողովոյ ընտրութեան համար արձանագրութեան պայմանաժամը վերջին անգամ ըլլալով երկարաձգուած է մինչեւ յառաջիկայ Շաբ. 16 Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 6: Այդ թուականէն անդին կը փակուի արձանագրութիւնը եւ քուէարկութեան օրը կ'որոշուի:

Ընտր. Յանձնախումբ

ԴԵՐՁԱԿ Կ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

կը խնդրէ պոլսոյ իր հին յաճախորդներէն դիմել իրեն անգլիական ընտիր կերպասներէ տոկուն հագուստներ ունենալու համար:

ԽՆԱՄՈՒԱՆՔ ԿԱՐ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՄԱՏՉԵԼԻ
88, RUE DE MONT-CENIS, PARIS (18me).
Métro: Simplon, Nord-Sud: Jules Joffrin. Autobus J, AH եւ AM

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Եթէ կ'ուզէք մաքուր եւ անարատ պալքանեան քաշքշուկ պանիր ունենալ, դիմեցէք ուղղակի
Հայ-Այթիչ Պ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԳԱՐԱՄԱՆԵԱՆԻՆ մեթերանոցը
Մարսէյլ, 17 բիւ տ'Իթալի, Թելեֆոն 74-72

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, Հաֆըզ Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս.ի, Թագսիմ, կոպզ եւ շարքեր, զեղչեալ գիներով:

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-85
Métro Belleville : Tramway 5 et 31

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԱՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ
3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau
Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը
Յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝
57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès
Ձեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, եւքէն չզղջալու համար:
Ձեւի անմնման շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— որակ.— Ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ
ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-81
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բնակ. ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քիթ, կորկի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹՈՒԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

— *Կը փնտռուի Սիվրիհիսարցի Օննիկ Պալեանը, որ Պոլիսէն Պուլկարիա մեկնած ըլլալ կը կարծուի 1923ին. լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել իր քրոջը Թագուհի Պալեանի, հետեւեալ հասցէով՝ Ղազար Գրիգորեան, 10 Rue de la Grande Fontaine, Belfort. France.*

— *Կը փնտռուի Սամսունցի Սիրարփիկ Վարդանեան, հօր անունը Յովհաննէս, մօր անունը Նազլը որ տեղահանութեան միջոցին Մալաթիա աքսորուած էր. վերջերս լուր ստացած ենք որ ամուսնացած է եւ Փարիզ կը գտնուի: Իմացնել՝ Բարսեղ Թէլֆէեանի՝* Rue Tchimeski Megharou Uzuvel, Salonique, Grèce.

— Յարութիւն (Արթին) Եաղուբեան, արհեստով այլերու եւ կիներու դերձակ, որ մինչեւ 1925 կը գտնուէր Անգլիա, Լօնտրա եւ Նիւփորթ քաղաքները, եւ որուն Ամերիկա մեկնած ըլլալուն մասին տարածայնութիւն մը կայ: Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի հասցէն իմացնել Մկրտիչ Պարսամեանի, 121 Rue Marcadet, Paris (18me).

Ազատասիմանի Թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

ԾԱԽՈՒԻ Է SINGER մեքենա

Թեամբ, ոտքով կարի մեքենա, դիւրաշարժ գինով մը, դիւրաժատելի գինով մը՝ ծախու է: Դիմել՝ տիկ. Ամասունեի, 7 Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻԶԱՊԱՆԻՆ Կ'ՕՒԶՈՒԻ

Ալֆոնվիլի Մանկապարտէզի հաւատարիմ, վարիչ մանկապարտէզ մը պէտք կայ մանուհիի մը պէտք կայ մանուհիներուն տեղեկանալու համար թեկնածուները դիմեն Զորմիսեանի, 145 Rue Eloi Dolet, Alforville (Seine).

ԱԿԱՆԱՐ

7 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի)	100 Mark
Թրքական Թղթ.	L. Tiq.
Թրք. ոսկի	" or
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100 հատը	Léva
Տրախմի	" Drachme
Լիր	" " Lire
Պելճ. ֆրանք	" Frc. Belge
Զուից.	" Frc. Suisse
Լէյ 100 հատը	Ley
Չերվոնեց	(10 Roubles or)

ԱՐԺԵՒՈՒՊԿ

Եգ. Քր. Յանսիէ	1 Cr. Fonc. Eg.
"	II "
"	III "
Խումպի երկթ.	Lots unis

IMPRIMERIE - MASSIS - Ltée
208bis, Rue Lafayette Paris
Le Gérant : H. TEURIAN

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

9 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 462 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅՀՈՅԵՑԷՔ, ԲԱՅՑ ՄԻ ԽԱԲԷՔ

Շաբաթներով քար լռութիւն պահելէ յետոյ, Երեւանի փաստաբղեան անձեղը կէս էջ հայհոյութիւն թխեր է ուրբաթ օր, Հայաստանի ձերբակալութեանց առթիւ։

Շիտակէ շիտակ չըսեր թէ ձերբակալութիւնները չեն կատարուած։ Բայց թակարդը ինկած մուկի մը պէս պատէ պատ կը զարնուի, հասկցնելու համար թէ «Դրօշակ»ի թղթակցութիւնները «կեղծ» են, թէ Հայաստանէն չեն եկած եւլն.։

Յետոյ, խարդախութիւն մըն ալ կը փորձէ, Ամերիկեան Նպաստամատոյցի ներկայացուցիչին հեռագիրը աղաղակելով թէ՝ «Նպաստամատոյցի ոչ մէկ պաշտօնեայ ձերբակալուած է»։ Պ. Պէրրիի բացատրութիւնը մենք ալ ստացանք եւ հրապարակեցինք երէկ։ Այնտեղ որոշ կերպով կ'ըսէ թէ Նպաստամատոյցի ամերիկացի պաշտօնեայ չէ ձերբակալուած, թէ ամբողջ ամերիկեան պաշտօնէութիւնը ողջ առողջ է» եւլն.։

Մենք արդէն ոչ մէկ բառ հրատարակած էինք Ամերիկացիներու ձերբակալութեան մասին, եւ Նպաստամատոյցին ճշդումը ուղղուած է ոչ թէ մեզի, այլ «կարգ մը անգլիական եւ եւրոպական թերթերու»։ Եթէ այս ակնարկը «Թայմզ»ին է, ան թէ ինչ կը գրէր անոր Պոլսոյ թղթակիցը. «Երեւանէն կը հաղորդեն որ պոլշեւիկները ձերբակալած են Մերձաւոր Արեւելքի Ամերիկեան Նպաստամատոյցի աշխատաւորներուն մէկ մասը» (30 Սեպտ.)։

Մեր մասին, անուններ իսկ տուած էինք, եւ տակաւին կրնանք տալ։ Մնաց որ, փարիզի ռամկավար շաբաթաթերթն ալ, որ այնքան հաւատարիմ է Երեւանի, Սեպտ. 24 թուակիր երկտողով մը կը գրէր. «Իրագեկ աղբիւրներէ կը հաստատուի Լէնինականի մէջ Բոլիֆի պաշտօնեաներու ձերբակալութեան լուրը»։ Եւ այս գործը կը վերագրէր «տիրող ծայրայեղ կասկածամտութեան»։

Արդ, Նպաստամատոյցի հայ պաշտօնեաներու ձերբակալութեան պարագան երկրորդական է, եւ բաւական հին,— անցեալ Յուլիսին կատարուած։ Անկէ յետոյ, սկսած Յուլիս 30էն, ձերբակալութիւններ կատարուած են լայն ծաւալի վրայ եւ այնպիսի խստութեամբ որ, նամակագիրները հարկ տեսեր էին երկու անգամ կրկնել թէ «1921 թուէն մինչեւ օրս Հայաստանում նման ձերբակալութիւններ չէին կատարուել»։ Առաջին թղթակցութեան մէջ (Օգոստ. 10), թուանշաններով նշանակուած էր իւրաքանչիւր քաղաքի զոհերուն թիւը, իսկ երկրորդ նամակը կ'ըսէր. «Այն թիւը որ ձեզ գրեր էի, այսօր հնգապատկուած է». (Օգոստ. 22)։

Այնուհետեւ, հասան Սեպտ. 7 եւ 12 թուակիր երկու նամակներ, որոնք հաստատելով առաջին լուրերը, կը նկարագրէին Ջանգեզուրի մէջ պատահած դէպքերը,— վեց հարիւր հոգի լեռը բարձրացած էն. (Տես քիչ անդին)։

Անշուշտ Երեւանցիները կը սպասեն որ հրապարակաւ յայտնենք թղթակիցներուն անունները, անոնց թղթակցելու նշանակը, հրատարակենք նամակներուն լուսանկարները, եւ ուրիշ մանրամասնութիւններ։

Այս մարդիկը Պապը Ալին ալ զերազանցեցին, իրենց շնական անպատկառութեամբ։

Աւելի քան հազար հոգի բանտերը նետուած են։ Գիշերանց տեղափոխութիւններ եւ աքսորներ կը կատարուին։ Ամբողջ ընտանիքներ մոխիրի վրայ նստեր են։ Զեկան հաւասարապէս կը հալածէ ու կը տանջէ եւ՛ դաշնակցականը, եւ՛ հակադաշնակցականը, եւ՛ գիւղացին, եւ՛ մտաւորականը, եւ՛ ընդդիմադիր մը, որուն շատ աղօտ մէկ պատկերը միայն կրցանք տալ մենք։ Չէ՞ որ այն ատեն ալ, քսանըչորս ժամուան մէջ վճռապէս ուրացան ամէն բան, բայց ամիներ յետոյ, «Խորհրդային Հայաստան»էն իսկ արտատպեցին, թէ 110 հոգի ձերբակալուած է։

Համբերենք այնպէս ինչպէս կը համբերեն տարուէ տարի բանտերը նետուած կամ պարբերաբար Ռուսաստանի խորերը քշուած եղբայրները։

Մանաւանդ որ, այդ զոհերը մէկ դասակարգի կամ խմբակցութեան մարդիկ չեն, ոչ ալ մեծ մասով Դաշնակցական. այլ հայ ժողովուրդի հալածական զաւակները, կաշկանդուած՝ իրենց ազգակից իշխանութեան մը կողմէ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՄԻՇՏ ՄՏԱՀՈԳ

Պոլսոյ «Ձիւմհուրիյէթ» լրագիրը կը գրէ.

— «Աթէնքի մէջ հռլլէն ֆաշիստական Միութիւն մը կազմուած է իտալականին ձեւով։ Աթէնքի բնակիչները կը փութան արձանագրուիլ այդ Միութեան։ Դիւրութիւն մը ընծայելու համար թաղերու մէջ մասնաճիւղեր բացուած են։ Կազմակերպութիւնը կոկտանելու, վաշտերու, դունդերու եւ զօրաբաժիններու պիտի բաժնուի եւ իւրաքանչիւրին պիտի տրուին Բիւզանդիոնի եւ պաղեմի Յունաստանի զինուորական կազմակերպութեանց անունները։ Վարիչը պիտի ըլլայ 7 հոգիէ բաղկացեալ մարմին մը, որ հրամատարական գաղտնի եւ բարձրագոյն ժողովի մը հրամանները պիտի գործադրէ։ Հռլլէն ֆաշիստները երկու դասակարգի պիտի բաժնուին։ Առաջինին մէջ պիտի առնուին զինուորութիւն ընողները։ Իսկ երկրորդ դասակարգը պիտի կազմեն դեռ զինուորական մարզանք չտեսած 18—20 տարու երիտասարդները։

«Հռլլէն մը ֆաշիստական կազմակերպութեան մէջ մտած ատեն հետեւեալ երդումը պիտի ընէ. «Հայրենիքս եւ կրօնքս իմ կեանքիս սրբութիւնները կը կազմեն։ Ֆաշիստութիւնը իմ կրօնքս եւ անոր սկզբունքները իմ աւետարանս են։ Զէնքով պիտի պաշտպանեմ հայրենիքս։ Պոլշեւիսմի դէմ ալ զէնքով պիտի փոխադարձեմ, եթէ անիկա ուզէ իմ երկրիս օրէնքները եւ ազատութիւնը խանդարել։ Ուրիշին ինչքը եւ սեփականութեան իրաւունքը իմ պատուոյս չափ յարգելի են։ Ֆաշիստութեան խորհրդանիշերը եղող հայրենիքը, կրօնքը եւ վարչական ձեւը դիս ազգային բարօրութեան ճամբուն մէջ առաջնորդող ազդակներ են։ Կ'երդնում որ բոլոր ասոնց հաւատարիմ պիտի մնամ եւ մեծերուս հրամանին պիտի հնազանդիմ կուրօրէն»։

«Հռլլէն ֆաշիստ կազմակերպութեան դրօշը բիւզանդական կայսրութեան դրօշն է եւ դեղին յատակի վրայ երկգլխեան արծիւը կը պարունակէ։ Ֆաշիստական տարազն է սեւ շապիկ, առջքը զոց։

«Աթէնքի մէջ մինչեւ հիմա 44 թաղային մասնաճիւղեր բացուած են։ Իւրաքանչիւր մասնաճիւղ պիտի ունենայ հարիւր ֆաշիստ անդամներ։

«Ձիւմհուրիյէթ» կ'աւելցնէ.

—«Հռլլէն ֆաշիստներուն տակաւին իրենց կազմակերպութեան սկիզբէն իսկ երկգլխեան արծիւը եւ Բիւզանդիոնի զինուորական անունները վերակենդանացնել ուզելը շատ որոշ կերպով կ'ազդարարէ մեզ որ պէտք է ուշադրութեամբ հետեւինք այս կազմակերպութիւնը»։

ՌՈՒՍԵԻ ՊԱՐՍԻԿ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇԻՆՔԸ

Մոսկուայի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հրատարակէ ամփոփումը ռուսեւպարսիկ ապահովութեան դաշինքին, որ կը բաղկանայ ութ յօդուածներէ։ Ահա՛ գլխաւոր կէտերը.—

Ա. յօդուածը կը հաստատէ թէ 1921 փետր. 26ի դաշնագիրը կը մնայ միշտ խարիսխը խորհրդային միութեան եւ պարսկաստանի փոխադարձ յարաբերութեանց։

Բ. յօդուածով կողմերը յանձնառու կ'ըլլան ետ կենալ յարձակողական ամէն գործողութենէ միւս կողմին դէմ, կամ զինեալ ուժեր մտցնելէ միւս կողմին հողին վրայ։

Այն պարագային, ուր պայմանադիր կողմերէն մէկը յարձակում կրէ մէկ կամ քանի մը օտար պետութենց կողմէ, միւս դաշնադիր կողմը յանձնառու կ'ըլլայ չեզոքութիւն պահել կռիւի ամբողջ տեւողութեան։ յարձակում կրող կողմը իր կողմէ երբեք չպիտի մեղանչէ այս չեզոքութեան դէմ, ինչ ալ ըլլան այդ կերպով իր ձեռք բերելիք ռազմագիտական, գործնական կամ դիւանագիտական շահերն ու նկատումները։

Երրորդ յօդուածով դաշնադիր կողմերէն իւրաքանչիւրը յանձն կ'առնէ ո՛չ մէկ կերպով մասնակցիլ այն զինակցութեանց կամ քաղաքական համաձայնութեանց, որոնք ուղղուած պիտի ըլլան միւս կողմի ցամաքային կամ ծովային ապահովութեան, ինչպէս նաեւ անոր անկախութեան կամ գերիշխանութեան դէմ։ Ասկէ զատ, երկու դաշնադիր կողմերը կը իրաժարին ոեւէ մասնակցութիւն բերելէ այն պոյքոթներուն եւ տնտեսական պաշարումներուն, որոնք պիտի կազմակերպուին երրորդ պետութենց կողմէ՝ դաշնադիր կողմերէն մէկուն կամ միւսին դէմ։

Չորրորդ յօդուածով երկուստեք յանձնառու կ'ըլլան իրենց հողին վրայ չընդունիլ ստեղծումն ու գործունէութիւնը՝ 1. այն կազմակերպութեանց կամ խմբակցութեանց, որոնց նպատակը պիտի ըլլայ ապստամբութեանց կամ եղեռնափորձերու միջոցաւ պայքարիլ միւս դաշնադիր կողմի կառավարութեան դէմ. 2. այն կազմակերպութեանց եւ խմբակցութեանց, որոնք իրենք իրենց կուտան միւս կողմի, կամ անոր հողի մէկ մասին կառավարութեան դերը, որոնց նպատակն է պայքարիլ միւս կողմի կառավարութեան դէմ վերոյիշեալ միջոցներով, խանգարել անոր խաղաղութիւնն ու ապահովութիւնը կամ հողային ամբողջութիւնը։ Նոյնպէս, կողմերը յանձնառու կ'ըլլան արգիլել իրենց հողին վրայ գինուորագրութիւնը, ինչպէս նաեւ զինեալ ուժերու, սպառազինութեանց, ռազմանիւթերու եւ ամէն տեսակ պատերազմական պիտոյքներու ներածումը՝ սահմանուած վերոյիշեալ կառավարութեանց։

Հինգերորդ յօդուածով կողմերը կը խոստանան խաղաղ միջոցներով կարգադրել ծագելիք ամէն վէճ, զոր կարելի չէ հարթել սովորական դիւանագիտական ձամբով։

Վեցերորդ յօդուածը կը հաստատէ թէ՝ բացի այն յանձնառութիւններէն, զորս պայմանադիր երկու կողմերը կը ստանձնեն ներկայ դաշինքով, կողմերը կը պահեն իրենց լայն ազատութիւնը միջազգային յարաբերութեանց մէջ։

Եօթերորդ յօդուածը կ'ըսէ թէ այս դաշինքը կնքուած է երեք տարուան համար եւ շուտով երկու կողմի օրէնսդիր մարմիններուն կողմէ վաւերացուելէ ետք, գործադրութեան պիտի դրուի։

Պարսկաստան կը մնայ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ եւ ըստ այմ կը կատարէ իր պարտաւորութիւնները։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՋԱՆԳԵԶՈՒՐԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ինչպէս գրած էինք, խիստ հետապնդումներ սկսած են նաեւ Ջանգեզուրի մէջ, ժողովուրդը դինաթափ ընելու համար։ Այս առթիւ 600 հոգի լեռները ապաստանած են։

Նոր լուրերու համաձայն, մինչեւ Սեպտ. 8 Ջանգեզուրի մէջ ձերբակալուած են 120-200 հոգի, Սիսիանի մէջ 120-150, Ղափանի մէջ 47, Գենեւազի մէջ 10 հոգի։

Զեկան յաջողած է բաւական քանակութեամբ զէնք եւ ռազմանիւթ բռնել։

ԿՐՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ Կ'ԱՀԱՒԵԿԻ

ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԸ

«Ագշամ» կը գրէ.

Մէկ երկու ամիս առաջ, Րիզա Փէհլէվի խանի թերթերը, ձեռքերնին սուր բռնած, առիւծներու նման, Թուրքիոյ վրայ յարձակեցան, եւ բան չմնաց որ չըսէին։ Մեր դրացին, շնորհիւ իր լայն երեւակայութեան եւ չափազանցելու բնածին ընդունակութեան, կրցաւ շատ մը յերիւրանքներ զարթնել մեր դէմ, եւ սպառնալիքներ արձակել։

Պարսկական թերթերուն այդ ատենուան ըրածը՝ կ'երեւի թէ գետին պատրաստելու խորամանկ ձեռնարկ մըն էր։ Անոնք հանրային կարծիքը պատրաստեցին, յանցանքը մեր վրայ բեռցուցին։ Իսկ հիմա, բոկոտն եւ դատարկապորտ աւազակներ ներս կը մտցնեն մեր սահմաններէն։

Ուշագրաւ են այն հեռագիրները, զորս Պայազիտէն կը հաղորդէ Անատոլուի գործակալութիւնը։ Մեր հողերուն վրայ գործող հրոսակները, չհետապնդուելու համար, պարսկական սահմանը ապաստանած են։

Անցեալները, հրոսախումբեր յարձակում կը գործեն վանի նահանգի սահմաններուն վրայ, եւ մեր պաշտօնեաները նահատակ կ'ընեն։ Հիմա ալ կ'իմանանք թէ աւազակները այնքան համարձակ դարձած են որ, մինչեւ Պայազիտի կեդրոնը կը մտնեն։ Շնորհիւ մեր ջոկատներու հետապնդումներուն, յարձակողներուն մէկ մասը կը զսպուի, մէկ մասն ալ Պարսկաստան կը փախչի։

Փախչող հրոսակները, Պարսկաստանի մէջ ուժ, զէնք եւ հաւանաբար նաեւ քայլայերութիւն գտնելով, կրկին կը մտնեն մեր հողերը, եւ նոյն իսկ կը յայոդին մեր զինուորներէն եւ սպաներէն քանի մը հոգի գերի բռնել։

Այս դէպքերը կը բաւեն ցուցնելու կացութեան ծանրակշիռ հանգամանքը։ Թուրքիա Արեւմտեան Նահանգներուն մէջ բարեկարգութեամբ զբաղած է եւ չի կրնար աւազակախումբերու զսպումով ալ զբաղիլ։ Եթէ դարանակալ սպասող հրոսախումբերը այսպէս սպառնան գիւղերու եւ գիւղաքաղաքներու անդորրութեան, կառավարութիւնն ալ պիտի ստիպուի տեւականապէս զօրք ղրկել այդ կողմերը։ Իսկ այս կացութիւնը անհանդուրժելի է։ Սահմաններու պահպանումը ոչ միայն արժանապատուութեան հարց է, այլ եւ ներքին անդորրութեան խնդիր։

Որով, չենք կրնար բաւականանալ առժամեայ զսպումներով, եւ ստիպուած ենք հիմնական լուծում մը գտնել։ Եթէ մեր բողոքներն ու ձեռնարկները ապարդիւն անցնին, հանրային կարծիքին բուռն պահանջը պիտի մղէ կառավարութիւնը լուրջ միջոցներ ձեռք առնելու։ Հիմակուընէ չենք կրնար ըսել թէ ի՞նչ պիտի ըլլան այդ միջոցները. բայց հաւանական է որ ուղղակի աւազակութեան որջերու մաքրագործման ձեռնարկուի, սահմանին ուրիշ կողմերը։

Ամէն պարագայի մէջ, մեր երկրին արժանապատուութիւնը եւ սահմաններուն ապահովութիւնը ինչ միջոցներ որ կը պահանջեն, կառավարութիւնը չպիտի վարանի զանոնք ձեռք առնելու»։

Սղերդի եպեսկոպոսն եւ «Միլլիյէթ»ի խմբագրապետ Մահմուտ պէյ ալ կը գրէ.—

«Պարսկական սահմանագլուխին վրայ դէպքերը իրարու կը յաջորդեն։ Մեր ուժերուն կողմէ նեղը դրուած դաւաճանները ապահով կայաններ կը գտնեն պարսկական հողին վրայ եւ առիթի կը սպասեն հոն, կրկին յարձակելու համար։

Թէեւ մեր ուժերը բաւական են փճացնելու ասպատակող հրոսակները, բայց բաւական չէ ծագելիք դէպքին համաձայն միջոց ձեռք առնել։ Պէտք է այնպիսի միջոցներու դիմել, որ դէպքերը կանխենք եւ կացութեան տիրապետենք։ Եւ այս միջոցները աւելի ուշացնելու մէջ ոեւէ շահ չկայ»։

Անատոլուի Գործակալութիւնը այս առթիւ կը հրատարակէ Պայազիտէն ստացուած հետեւեալ հեռագիրը.—

Պարսկաստանի սահմանագլխին վրայ աւազակային եւ յարձակման դէպքեր կը կրկնուին։ Տասը օր առաջ, Գօչլար գիւղէն հաւաքական և կարեւոր յարձակում մը տեղի ունեցաւ։ Մեր զսպիչ ուժերը վերջին անգամ լաւ դաս մը տուին հրոսախումբերուն, բայց անոնք տարիէ մը ի վեր սահմանագլուխը իբր մեկնակէտ կը գործածեն և այս պատճառաւ իրենց արժանի պատիժէն կ'ազատին, սահմանին վրայ դարանակալ սպասելով։

Պարսիկ թերթերը, ինչպէս մէկ երկու ամիս առաջ, այս անգամ ալ խիստ բուռն լեզու կը գործածեն Թուրքիոյ դէմ, և

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԵԾ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ

(ՀԱՅԿՈՄ ՄԿ(Բ) ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿՈՄԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՕՐԳԱՆ)

1912 թ. դեկտեմբերի 10-ին սկսած և մինչև 1913 թ. հունվարի 5-ը տևած ընդհանուր քաղաքական գործադուլի ժամանակ Բաքվի նավթարդյունաբերության մեջ զբաղված 72 հազար բանվորներից գործադուլին մասնակցել է 67 հազարը։ Գործադուլի ընդհանուր ղեկավարությունը գտնվում էր Բաքվի կոմիտեի ձեռքում։ Գործադուլի ղեկավարության մեջ մեծ դեր էին խաղում Ս. Շահումյանը, Ա. Ջապարիձեն, Ա. Ջապարիձեի կինը՝ Ելենա Ռոստոմովան, Ա. Ենուկիձեն, Ա. Ալեքսանդրովը, Ա. Ռուդնևը, Ա. Ֆեդորովը, Ա. Ռոստոմովը, Ա. Ալիևը, Ա. Ալիլույևը, Ա. Ֆիլիպովը, Ա. Ռոզենֆելդը, Ա. Ռոզենֆելդի կինը՝ Ելիզավետա Ռոզենֆելդը, Ա. Ռոզենֆելդի քույրը՝ Ելենա Ռոզենֆելդը, Ա. Ռոզենֆելդի եղբայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենֆելդը, Ա. Ռոզենֆելդի կինը՝ Ելեն

ՅՈՑՍԻ ԻՎՈՅՈՒ ՎԴՎԼՈՎԿԻ

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ՊՈՇՏԱՅԻՆ ՎԵՊ

Ա Հ Ա Կ Ա Ն

— Հա՛յր, ասել են՝ ինչ-որ մեկը մեզ է փնտրում, ասում էր՝ ես եմ Հովսեփ Ալեքսանդրի Վարդանյանը, ասում էր՝ ես եմ Հովսեփ Ալեքսանդրի Վարդանյանը...

— Օհ, Աստված իմ, ես էլ ինչպե՞ս չհասկացա, որ դա դու ես, որդի՛ս, ես էլ ինչպե՞ս չհասկացա, որ դա դու ես, որդի՛ս...

Հայրն ու որդին գրկախառնված լաց էին լինում, ոչ ոք չէր կարողանում ասել, թե ինչ էր զգում նա այդ պահին

կ'աշխատին հաստատել թէ իրենք ոեւէ դեր չունին հրոսակներու գործունէութեան մէջ։ Ընդհակառակն, կ'աւելցնեն թէ իրենք ամէն միջոցով-կը կռուին աւազակութեան դէմ։ Դեռ վերջերս Թաւրիզի հրամանատարը 50 հոգի կապեց ձիերու վրայ և քաղաքը տարաւ։

Մակեդոնացիները կը շարունակեն գործել

Շթիպի զինուորական հրամանատար Քովաչեվիչի սպանութեան առջի բերած յուզումը չհանդարտած, Մակեդոնացի քոմիթաճիները նոր գործունէութեան ձեռնարկած են։

Սերպիոյ ներքին նախարարութիւնը կը հաղորդէ որ առջի գիշեր բազմաթիւ մակեդոնացի հայդուկներ ձեռնառումբերով յարձակում գործեցին սահմանապլուխի Քլիսուրա գիւղին վրայ։ Քսան ռումբեր նետեցին մաքսատան, ոստիկան զօրքի պահականոցին եւ նամակատան վրայ։

Սերպ թռուցիկ հետազօտիչները Սքոչեվիրի մօտ (Ալպանիոյ սահման) հանդիպեցան քոմիթաճիներու զօրաւոր խումբի մը, զոր յաջողեցան նահանջի մատնել։ Պիթոլիէն օգնական ուժեր հասան։ Վերջին լուրերու համաձայն, Շթիպի անտառին մէջ ձերբակալուած են զօր. Քովաչեվիչի երկու սպաննիչներն ալ։ Կը հետապնդուի երրորդ անձ մը, որ կը կարծուի թէ մեղսակից է ահաբեկիչներուն։

Պուլկարիոյ եւ Սերպիոյ միջեւ քաղաքական կացութիւնը տագնապալի երեւոյթ ստացած է։ Պելկրատի անգլիական եւ ֆրանսական դեսպանները տեսակցեցան արտաքին նախարար Մարինքովիչի հետ, հասկնալու համար թէ զօրավարին սպանութենէն վերջ Սերպիա ին՛չ կը մտածէ ընել։ Պուլկար դեսպան Վաքրէլսքի նոյնպէս տեսակցեցաւ Մարինքովիչի հետ։ Սօֆիայի սերպ դեսպանը հրահանգ ստացաւ խիստ ծանուցագիր մը ներկայացնել պուլկար կառավարութեան՝ պահանջելով կտրուկ միջոցներ ձեռք առնել Մակեդոնացիներուն դէմ։ Բողոքը վերջնագրի հանգամանք պիտի ունենայ։

Զեմպէրլէյնի յայտարարութիւնները

Ինչպէս գրեցինք, Անգլիոյ արտաքին նախարար սըր Օսթըն Զեմպէրլէյն առջի օր Փարիզ հասնելով երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պրիանի հետ։ Երկու դիւանագէտները ընդհանուր ակնարկ մը նետեցին քաղաքական հորիզոնին վրայ եւ գտան, որ ամէն կէտի մասին կատարելապէս համաձայն են։ Տեսակցութենէն յետոյ Զեմպէրլէյն ընդունեց մամուլի ներկայացուցիչները, որոնց կարգ մը յայտարարութիւններ բրաւ։

«Անշուշտ, ըսաւ, դեռ չէ հասած այն ժամը, ուր Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի խօսի եւ գործէ իբրեւ իրաւարարը խաղաղութեան եւ պատերազմի, ու բոլորին ընդունիլ տալ կտրուկ վճիռներ։ Սակայն պէտք է թողուլ ժամանակին, որ լրացնէ բարեացակամ մարդոց սկսած գործը։ Առայժմ նկատենք որ աշխարհի վստահութիւնը հետզհետէ կ'աւելնայ դէպի Ազգերու Դաշնակցութիւնը»։

Նախարարը յիշեց որ Շթրէզէման վարատած է շատ մը օրինաւոր վախեր, յայտարարելով թէ Լոքարնոյի դաշինքները միայն Արեւմուտքի մէջ չէ, այլ Արեւելքի մէջ ալ իրական ապահովութիւններ են պատերազմի դէմ, լուծելու համար ծագելիք վէճերը։

«Գերմանիոյ ժընեւ մտնելուն առաջին տարեդարձը տօնեցինք եւ հաճոյքով նկատեցինք որ Գերմանիա հետզհետէ աւելի կը մօտենայ Ազգերու Դաշնակցութեան քաղաքականութեան։ Ուրեմն Ազգերու Դաշնակցութիւնը զգալի յառաջդիմութիւն կ'ընէ եւ իր բարոյական հեղինակութիւնը աւելի ուժ եւ հմայք կը ստանայ։ Սակայն պէտք չէ մոռնալ որ անիկա գերպետութիւն մը չէ, օրէնսդիր եւ իրաւական հեղինակութիւնով, այլ գերիշխան պետութեանց ժողով մը, ուր միաձայնութիւնը անհրաժեշտ է շատ մը կարեւոր որոշումներու մէջ։ Ուրեմն համոզելով եւ հաշտեցնելով է որ անիկա պիտի զարգանայ, եթէ կ'ուզենք որ վերաքննիչ Ատեան դառնայ այն բոլոր վէճերուն մէջ, զորս կարելի չէ հարթել դիւանագիտական միջոցներով։

«Միայն թէ պէտք չէ գահավիժել այս եղափոխութիւնը։ Չամոզուած եմ որ շատ չանցած գոհացուցիչ լուծումներ ձեռք պիտի բերուին զինաթափութեան եւ ապահովութեան համար։ Անխոհեմութիւն է արագ եւ զգալացունց աշխատանքներ սպասել Ազգերու Դաշնակցութենէն։ Քայլ առ քայլ պէտք է երթալ, եթէ կ'ուզուի արդար եւ տեւական գործ կատարել։»

Կ'ըսուի թէ երկու նախարարները բացի թանձերի խնդրէն, խօսած են նաեւ պուլկարեւսերպ միջադէպին մասին։

Փարիզի մամրագործումը

Մօնմարթրի թաղին մէջ առջի գիշեր նոր խուզարկութիւններ կատարուեցան, մանաւորապէս փիկալի կողմը։ Չարիւր հոգի հարցաքննուեցան։ Տասնըհինգ օտարականներ ոստիկանատուն տարուեցան։ Զորս պանդոկներ խուզարկուեցան կէսօր ու'Օր թաղին մէջ։ Երկու հարիւր հոգի քննուեցան եւ 21 օտարականներ ձերբակալուեցան։ Ինը աղջիկներ իբրեւ դատարկապորտ ոստիկանական տեսչութիւն ղրկուեցան։ Մեծ պուլվարներուն վրայ եւս հարիւրաւոր օտարականներ հարցաքննուեցան։ Եօթ հոգի ոստիկանատուն տարուեցան։ Սէն-Լանպէրի եւ Նէքէրի թաղերուն մէջ ալ խուզարկութիւններ կատարուեցան։

Ծանր կացութիւն Մեխիկայի մէջ

Հակառակ Մեքսիկայի կառավարութեան պաշտօնական զեկոյցին թէ խաղաղութիւն կը տիրէ ամբողջ երկրին մէջ, երէկ առաւօտ ստացուած հեռագիրներ կ'ըսեն թէ 13 նահանջներ ապստամբած են կառավարութեան դէմ։ Զօր. Կոմէզ իր հրամանին տակ ունի 4000 հոգի։ Ծանր ընդհարումներու կը սպասուի։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ Սէնթ-Ուանի մէջ ցոյց մը կազմակերպած են այսօր կիրակի, վերջին յարգանք մը մատուցանելու համար Սաքքօի եւ Վանցէթթիի յիշատակին։

ՄՈՍԿՈՒԱՑի Ֆրանս. դեսպանը գրաւոր ծանուցագիր մը յանձնեց Զիչերինի, պահանջելով ռաքովսքիի ետ կանչուիլը։

ԻՏԱԼԻՈՅ եւ Թուրքիոյ միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին երկոտասան կոգիներու եւ Անատոլուի եզերքի սահմանները որոշելու համար։

ՀԱՅԸ կ'ԱԺԱՆՆԱՑ.— Ալիւրի գինը իջած ըլլալով, Հոկտեմբեր 13էն սկսեալ հացին քիլօն պիտի ծախուի 2.05ի, այսինքն 5 սանթիմ պակաս։ Ցոյս կայ որ մօտ ատենէն քիլօն 2 Ֆր.ի իջնէ։

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. Վալանսի Շրջանային կոմիտէին, այսօր Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Սինէմա Սէն Լուի մէջ. Կը խօսի՝ ԸՆԿԵՐ ԱԲՕՆԵԱՆ։

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Ցայտնի դերասանուհի ՏԻԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆԻ

Այսօր կիրակի ժամը 8.45ին, Albert Ier Թատրոնը, 64 Rue Rocher

"ԱՆՆԱ ՔՐԻՍՏԻ„ (ԱԼԵԿՈՄ ԾՈՎԸ)

Տրամ 4 արար, Թարգմ. Լ. ԵՐԱՄԵԱՆ

ԳԻՆԵՐԸ՝ ՊԱՏՈՒՀԱՒ ՏՈՄՍԵՐԷՆ ՁԱՏ.— 25, 15 եւ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին բոլոր հայկական ճաշարանները

ՄԱՐԻԱՄ ԴԱՒԻԹԵԱՆ
ե Ի
ԸՆԿ. ԽԱՉԻԿ ՎԷԼԷՋԵԱՆ
ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ
27 Օգոստ. 1937 Պրիւսէլ

ՆԱՋԵԼԻ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ե Ի
ԼԵՒՈՆ ՊԱՅՐՆՏՐԵԱՆ
ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ
1 Հոկտ. 1927 Մարսէյլ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Բրնաւոր» ենթակոմիտէին ժողովը՝ վաղը Երկուշաբթի իրիկուն, ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։

ՀԱՅԸՆՏԻՆԵՐՈՒՆ.— փարիզ եւ շրջակայքը բնակող բոլոր հաՅերնեան ճաշարանները կը հրաւիրուին այսօր կիրակի ժամը 3ին, ճաշարան Ֆլօրիա, մասնաւոր խորհրդակցութեան համար։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՑԿՈՒՆԻԻ
"ՁԱՐԼՍԹՕՆ„
ԿԱՄ
ՍԱՄԱԹԻԱՑԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ
Թիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտը
ԾԻԾԱՂ - ԾԻԾԱՂ - ԾԻԾԱՂ
ԳԻՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Maudé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ Թերթերու գործակալներուն։ Կը ղրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Զգալի պակաս մը լրացնելու առաջադրութեամբ, կը հաստատեմ ընդհ. գործակալութիւն մը Տէսինի մէջ, նպատակ ունենալով հայթայթել՝ վիպական, գրական, բանաստեղծական, դալրոցական եւ այլ գիրքեր, երգարանները եւ բառարանները։ Կը բաժանորդագրեմ փափաքուած ոեւէ Թերթի կամ հանդէսի, մասնաւորաբար կ'աշխատիմ *Յառաջ, Հայ-Միրա* եւ *Խարտոց* Թերթերուն։

Աճապարեցէք ապահովել ձեր ուզած ոեւէ գիրքը։ Դիմել՝ Minas Kaltakdjian, 78 Cité de Soie Artificielle du Sud-Est, Vaulx-en Velin (Rhone).

կամ Café Arménien, Avenue Jean Jaurès, Décines, (Isère).

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԺԱՄԱՆԳԱԿԱՆ դատերու, ամէն տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով ձեռնակերպութեան համար դիմել ամէն օր 9—12 *ՄԿԱՃԵՄԱՆ*, 21, Rue Vivienne, Paris (2me) —Métro Bourse— Tél. Louvre 16-32։

ԾԱԽՈՒ Է SINGER վերջին նորաձեւութեամբ, ոտքով կարի մեքենայ մը, դիւրաշարժ գինով։ Դիմել՝ տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

Կ'ՈՒԶՈՒԻ քիչ տուն մը համար վարժ խոհարար սպասուհի մը, գոհացուցիչ վճարում։ Դիմել ՍՕՆԱ կօշիկի գործարանը, 206 Rue Lafayette.

ՆՈՐ ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ
ԵՒ ԴՐԱՑԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ
ՀԱՑԵՐԷՆ ՄԵԾԱՓԱԻԱԼ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔԱՐՏԷՍԸ
Աստիճան 11,000,000րդ
տարածութիւն 72×102
Պատրաստեց՝
ԱՆԴՐԱՆԻԿ Յ. ՓԱՓՐԻՒԵԱՆ
ցստակ եւ դիւրընթեռնելի
Խիստ ճշգրիտ, խղճամիտ եւ ուշադրաւ աշխատութիւն մը, որ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է իր քովը ունենայ ԱՄԷՆ հայրենասէր Հայ։
Գին՝ Ֆրանսա 20 Ֆրանք
Ամերիկա 1 տոլար
Դիմել՝ A. PATRIKIAN
Poste Restante No. 116 Arts-et-Métiers, Paris (3me).

Նամակով ուզողներէն կը խնդրուի իրենց հասցէն գրել որոշ եւ դիւրընթեռնելի։

ՇԱՆՕԹ.— փոխարժէքը պէտք ղրկել կանխիկ։

ԹԷՈԴԻԿԻ 1928Ի
"ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ„

ի մօտոյ հրապարակ կ'ելլէ «Փասիս» տպարանէն՝ գեղարուեստական աննախընթաց տպագրութեամբ եւ նախորդ տարիները գերազանցող ամենաճոխ բովանդակութեամբ։ Հայելի ազգային կեանքի։ Զանազան բաժիններու մէջ աշխատակցած են բոլոր հայ յայտնի գրողներ եւ արուեստագէտներ։ Բազմաթիւ պատկերներ կը ճոխացնեն անոր ծայրէ ի ծայր *ութը փունթօ* տառերով հոծ էջերը։ Գին՝ 2 տոլար ամէն տեղի համար։ Հասցէ

THÉOTIG
Imprimerie MASSIS
208 bis, Rue Lafayette
PARIS (10e)

Կ'ՈՒԶՈՒԻ լաւ խոհարարուհի մը *Հայ* կամ *Յոյն* 30—40 տարեկան, գոհացուցիչ Թոշակով։ Դիմել հետեւեալ հասցէին՝ Mme. A. Missirian, 53, Ave. de l'Armée, Bruxelles.

ՍԱԿԱՐԱՆ
8 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի)	100 Mark	607	50
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	13	38
Թրք. ոսկի	» or	107	50
Մէճիտիէ	Médjidié	9	90
Լէվա	100 Ֆաւոր Léva	15	75
Տրախմի	» Drachme	33	30
Լիր	» » Lire	139	50
Պելճ. Ֆրանք	» Frc. Belge	71	50
Ջուից.	» Frc. Suisse	491	25
Լէյ	100 Ֆաւոր Ley	15	90
Ջերվոնեց	(10 Roubles or)	124	—

ԱՐԺԵԹՈՒԻՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3400 —
»	II »	2010 —
»	III »	1675 —
Ռումելի երկթղ.	Lots turcs	165 —

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆօՐԷՆ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Ուշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ԴԵՐՁԱԿ Կ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Կը խնդրէ Պոլսոյ իր հին յաձախորդներէն դիմել իր անգլիական ընտիր կերպասներէ տոկուն ճագուսաններ ունալու համար։

ԽՆԱՄՈՒՔԷ ԿԱՐ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՄԱՏՉԵԼԻ Է
88, RUE DE MONT-CENIS, PARIS (18me).
Métro: Simplon, Nord-Sud: Jules Joffrin. Autobus J, AH եւ

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՒԱՐԱԻԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ
Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ին
38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)
Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE
Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ֆրանսական, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ արկածներ, ելեկտրաղարմանում եւ Ք. ճառագայթ։
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
Ակռայի դարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 Ֆր. արուեստական ճերմակ ակռայ 20 Ֆրանք, ոսկի քուրոն Ֆրանքէն սկսեալ։
ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ՁՇՏԱՊԱՀ ԵՂԷՔ !

Ձշտապահ ըլլալ՝ գործ մ'է ճաճելի,
Որ ափսո'ս յաճախ, մեզ չէ կարելի,
Չի շատ է դիւրին խաղալիքն ըլլալ,
Ժամացոյցի մը որ կ'ուզէ... խաղալ։

Rue de la Huchette փողոցին վրայ,
Հայազգի վարպետ ժամագործ մը կայ,
Որ կը նորոգէ գիներով աժան,
Փանտիւլ, ժամացոյց, ըէվէյ, ամէն բան։

Ա. ՔԻՒՐՃԵԱՆ
8, Rue de la Huchette (Metro St-Michel)

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմի, Հաճո Եաշար, Աչիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս.ի, Թագսիմ, կռէ եւ շարքերներ, զեղչեալ գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-8
Métro Belleville : Tramway 5 et 26

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած
ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՒԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
Տարիներէ ի վեր նիւ-եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։
Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։
16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis
Téléph. Provence 09-32։

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ

եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նպատակները, լիազօրութիւն, անցագրի, գործի թոյլտուութիւն, պատերազմական, զօրակոչերու ծննդեան վկայականներ եւ օրինական ձեւակերպութիւնները՝ դիմեցէք՝
OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS
45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). 4րդ յարկ Թիւ 20: Métro: St.Augustin
Բաց է ժամը 2էն 6,30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7։

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռը)
Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ *ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մորթի, քիմի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ։*
Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—8

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

Կը ծանուցանէ իր յաձախորդներուն Թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝
57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès
Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չգոչալու համար։
Ջեւի անմման շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— փոքուր կար.— Ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ
ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ՊԱԹԻՍԹ՝
15 RUE LAMARTINE, (փրթի ժուռնալի քովը)
Métro: Cadet Tram. 21, 26, 28
Անոնք որ իրենց բերնին համը գիտեն, Թող անգամ մը ուշ ցելեն մեր հաստատութիւնը, ուր պիտի գտնեն ամենամեծ խնամքով եւ անարատ կարագով պատրաստուած ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպ.կերակուրներ եւ անուշեղէններ
ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹՈՒԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70 Ֆ.	140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 Ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200 Ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
11
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1927

11 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 463

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ ԿՐԱԿԸ

Գահ մը լուրջ մտահոգութեան մատնուելէ յետոյ, քաղաքական շրջանակները այսօր կը հաւատան թէ կարգադրուած է Պուլկարիոյ եւ Եուկոսլավիոյ միջեւ ծագած նոր վէճը:

Ամէն պարագայի մէջ, յարաբերութեանց խզման եւ վերջնագրի խնդիր չկայ:

Այսպէս կ'ըսեն օրուան հեռագիրները:

Ընթերցողները գիտեն վէճին շարժառիթը:

Մակեդոնական կազմակերպութիւնը, որ առենէ մը ի վեր սպառողական վիճակի մէջ կը գտնուէր, ահաբեկչական գործերու ձեռնարկեց վերջին քանի մը շաբաթներու ընթացքին: Յարձակում երկաթուղիի գիծերու վրայ, սահմանամերձ քաղաքներու մէջ, եւ սպանութիւն սերպ զօրավարի մը: Այս գործողութիւնները մանաւորապէս ջղագրգռեցին Պելկրատի կառավարութիւնը, որ չափազանց դիւրագրգռ է Մակեդոնական հարցի մասին, եւ փակուած կը նկատէ գայն 1913ի պատերազմով եւ Նէօյլիի դաշնագրով: Իսկ Մակեդոնական կազմակերպութիւնը, հիմնուելով ազգերու ինքնորոշման սկզբունքին վրայ, չի հանդուրժեր այդ կարգադրութեան, եւ կը պահանջէ Մակեդոնիան վերադարձնել Մակեդոնացիներուն: Այս նպատակին հասնելու համար, ան կանգ չառներ նոյն իսկ բուռն միջոցներու առջեւ, մանաւանդ որ իր կողքին ունի առնուազն հինգ հարիւր հազար փախստականներ, իսկ անոնք որ Մակեդոնիա կը մնան, զրկուած են ամէն իրաւունքէ եւ սերպանալու դատապարտուած:

Քանի մը տարի առաջ, երբ Մակեդոնական կազմակերպութիւնը թեթեւ խլրտումներ կը ցուցնէր, Պելկրատ անմիջապէս ծանր սպառնալիքներ կ'ուղղէր Պուլկարիոյ, 24 ժամէն Սոֆիա արշաւելու առաջադրութեամբ: Աւեն եղաւ որ աքսորել տուաւ այդ կազմակերպութեան վարիչները եւ քանի մը հարիւր հոգի:

Մակեդոնացիները աւելի գործօն կ'երեւան այսօր, եւ որոշ ձեռնարկներ ալ կատարած են: Բայց կը թուի թէ Եուկոսլավիա միշտ բողոքելով եւ պուլկարական կառավարութիւնը մեղադրելով հանդերձ, գգուշութեամբ կը շարժի այսօր:

Պատճառը շատ պարզ է:

Պուլկարիան բոլորովին մինակ էր երէկ, մինչեւ 1924—25: Այսօր ալ կը մնայ զանցառելի քանակութիւն մը, իբրեւ պարտեալ եւ պատժուած: Բայց, կարգ մը փոփոխութիւններ եւ հեռանկարներ խոհեմութեան կը հարկադրեն Պելկրատը:

Գլխաւորը՝ իտալական ազդեցութեան ծաւալումն է: Մասնաւորապէս Թիրանայի դաշնագրին կնքումէն ի վեր, Եուկոսլավիա մտահոգութեան մատնուած է. որովհետեւ այդ ձեռնարկը նախաբանն է ամբողջ քաղաքականութեան մը: Այլեւս գաղտնիք չէ Իտալիոյ հետաքրքրութիւնը՝ Պուլկարիոյ հանդէպ: Անգլիականին հետ զուգընթաց, եւ թերեւս չափ մըն ալ աւելի, ծաւալած է այսօր իտալական համայքը՝ Պուլկարիոյ մէջ: Միւս կողմէ Յունաստանն ալ, թէեւ Սերպիոյ հետ մէկ ճակատ կը կազմէ Մակեդոնական խնդրին մէջ, բայց նոյնպէս կը կրէ անգլեւիտալական ազդեցութեան հետեւանքները:

Մակեդոնական կազմակերպութիւնը տեղեակ է այս փոփոխութեան, եւ իրրեւ յեղափոխական ուժ, կ'օգտուի պատեհութենէն, իրականացնելու համար իր ծրագիրը: Այսպէս կը բացատրուին ահաբեկման վերջին փորձերը, որոնց ելքը յայտնի չէ տակաւին:

Մեծ Պատերազմէն յետոյ, շատեր յոյսերնին տէր դառնալ իրենց ճակատագրին, նոյնիսկ առանց զետերով արիւն թափելու: Իսկ ուրիշներ մատնուեցան ծանր յուսախաբութեանց. եւ չեն ուզեր համակերպիլ:

Այդ կարգէն են Մակեդոնացիները, որոնք չարաչար տուժեցին Պուլկարիոյ նախկին վարիչներուն անհեռատեսութեան հետեւանքով, իսկ հիմա կը բողոքեն ամբողջ աշխարհի դէմ: Սոֆիայի կառավարութիւնը, որքան ալ ուզէ լաւ երթալ իր դրացիներուն հետ, չի կրնար լուծել Մակեդոնական կազմակերպութիւնը: Ո՛ր եւ է կառավարութեան հասողութենէն վեր է ոչնչացնել յեղափոխական ուժ մը, մանաւանդ երբ այդ ուժը իր եաին ունի հարիւր հազարաւոր բազմութիւններ: Մակեդոնական կազմակերպութիւնը ամուր խարիսխներ ունի և լեռային անմատչելի բարձունքներ, ուր պուլկար կառավարութեան ձեռքն ալ չէ հասած, նոյնիսկ հանգուցեալ Սթամպուլիսքիի օրով, երբ անխնայ կը հետապնդուէր: Եւ գիտենք որ Սթամպուլիսքին առաջին գոհը չեղաւ, երբ հասան փոխվրէժի օրերը: Իսկ երբ Մոսկուա ճեղք մը բացաւ կազմակերպութեան ծոցին մէջ, սպաննել տալով Թոտոր Ալեքսանդրովը, կազմակերպութեան հաւատարիմները քանիցս ժամուան մէջ կոտորեցին երեսուն-քառասուն հոգի, իրենց յայտնի դէմքերէն, իրրեւ «կարմրած»ներ եւ դաւաճաններ: Վրէժխնդիր ձեռքը լեռներէն եւ Սոֆիայի փողոցներէն երկարեցաւ մինչեւ Փրակա, Միլան եւ Վիեննա, ահռելի հաշուեյարդարի մը յանգելով:

Ուրեմն Մակեդոնական կրակը կա՛յ եւ կը մնայ — վեր՝ ո՛ր եւ է իշխանութեան ուժէն: Զայն մարելու մէկ ձեւ կայ — հիմնապէս լուծել այդ խնդիրը, համաձայն ազգերու ինքնորոշման իրաւունքին, ազատ ժողովուրդներու դաշնակցութեամբ կամ ուրիշ արդար եղանակով մը, անշուշտ առանց վնասելու Սերպիոյ կամ Յունաստանի շահերուն:

Թուրքի լուծէն ազատելէ յետոյ, այդ ժողովուրդները որքան իրարու մօտենան, այնքան փրկարար էթէ իրենց ապագային եւ թէ ընդհանուր խաղաղութեան համար:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԵՒ ՊԱՐՍԻԿՆԵՐԸ

Հայրենիք (30 սեպտ.), պարզելով քրտական շարժումին վերջին երեւոյթները եւ Թուրքեւ-պարսիկ յարաբերութիւնները, կը նկատէ.

—«*Քրդականշարժումը այնպիսի համեմատութիւններ է ստացած վերջերս, որ Թուրքերը սկսած են նոյնիսկ մեղադրել պարսիկները այդ շարժումը քաջալերելու եւ հրահրելու յանգանքին մէջ:*

«*Սակայն, պարսիկները շատ աւելի հիմեր ունին դժգոհելու Թուրքերէն, որովհետեւասոնք իրենց գործակալներով դաւեր կը նիւթեն պարսկական Ատրպատականի շուրջը՝ ձգտելով զայն անջատել Պարսկաստանէն եւ միացնել Թուրքիոյ կամ Կովկասեան Ատրպէյճանին:*

«*Պարսիկներու բարեկամութիւնը շահելով եւ զանոնք քնացնելով՝ Թուրքերը միաժամանակ երկու նպատակ կը հետապնդէին: Առաջին՝ պարսիկներու օգնութեամբ խեղդել քրդական ազգային շարժումը: Եւ երկրորդ՝ պարսիկներու աչքին փոշի փչելով՝ գրգռել ու կազմակերպել հիւսիսային Պարսկաստանի Թրքութիւնը եւ անոր միջոցով հրահրել Ատրպատականի անջատողական շարժումը:*

«*Վերջին տեղեկութիւններէն դատելով՝ պարսից կառավարութիւնը սկսած է կարծես ըմբռնել Թուրքերու նենգամիտ ծրագիրներն ու դաւերը եւ այլեւս չի ուզեր գործիք ծառայել Թուրքերու ձեռքին՝ Քիւրտերը կոտորելու եւ քիւրտ ազգային շարժումը խեղդելու համար:*

«*Այս է ահա, ըստ երեւոյթին, Թուրք-պարսկական վերջին պատերազմի բուն պատճառը:*

«*Միւս կողմէ, սակայն, որոշ նշաններ ցոյց կուտան, որ քիւրդերը իրենք ալ վերջերս աւելի խոհեմ ու շրջահայեաց քաղաքականութեան մը կ'ուզեն հետեւիլ, կեդրոնացնելով իրենց ապստամբական ճիգերը Թրքական հողերուն վրայ եւ խուսափելովայլեւս շարժումներէ Պարսկաստանի մէջ ու պարսիկներուն դէմ: Եւ եթէ քիւրդերու ազգային շարժումը ուղղուի միայն Թուրքերու՝ իրրեւ գլխաւոր ու թերեւս միակ թշնամիին դէմ, ապահովաբար անոնց պարքերը կրկնապէս պիտի թեթեւնայ եւ յաջողութեան աւելի մեծ հաւանականութիւն պիտի ունենայ...*

ՌԱՔՈՎՍՔԻ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ

Ֆրանս. մամուլի բացած պայքարը Ռաքովսքիի դէմ իր արդիւնքը տուաւ: Մոսկուայի Ֆրանս. դեսպան ժան Հերպէթի բերանացի եւ գրաւոր կրկնակ դիմումներուն վրայ, խորհրդային կառավարութիւնը որոշեց փարիզի դեսպանութենէն կանչել Ռաքովսքին: Հեռագրի մը համաձայն, փալինին ստորագրած է արդէն հրամանագիրը այս մասին: Ռաքովսքի փարիզէն վերջնապէս պիտի մեկնի վաղը կամ հինգշաբթի: Ռաքովսքի պիտի շարունակէ պահել իր դեսպանի ճանգամանքը: Խորհրդային կառավարութիւնը պիտի հրատարակէ զեկոյց մը, ըսելու համար որ Ռաքովսքիի կանչուելովը Ֆրանքեւխորհրդային յարաբերութիւնները ոեւէ կերպով չպիտի ընդհատուին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՇՈՒՐՋ

Թուրքեւպարսիկ սահմանին վրայ պատահած վերջին դէպքերը կը շարունակեն զբաղեցնել Թուրք Թերթերը, որոնք բոլորն ալ խմբագրականներ նուիրած են այս խնդրին:

Եօնուս Նատի պէյ (*Ճիւմհուրիյէթ*), խօսելով պարսիկ սահմանագլխի ծանօթ դէպքերու մասին, հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ.—

«*Թուրք հանրային կարծիքին համար իսկապէս անսպասելի էր տեսնել որ մեր սահմանները ապահովող անձերը կը յարձակէին անցնիլ սահմանէն անդին, եւ հոն ապահով ապաստան գտնել: Ասիկա միեւնոյն ատեն ցաւ եւ յուզում պատճառած է:*

«*Հիմա կը հասկնանք իմաստը այն բուռն եւ յանկարծակի յարձակման, որուն ասկէ առաջ ենթարկուեցաւ մեր երկիրը, պարսիկ Թերթերուն կողմէ: Մեր սահմանը անցնող հրոսակները բնականաբար հետապնդուեցան եւ միացորդները հալածուեցան մինչեւ պարսական սահմանը: Պարսիկ Թերթերը պէտք չպիտի տեսնէին իրենց ազմկարար ցոյցերուն, եթէ պատճառներուն նայէին, փոխանակ միայն արդիւնքը նկատի առնելու:*

«*Իսկ հիմա կացութիւնը աւելի լուրջ եւ ծանր է: Կը մնայ խորհիլ միջոցներու մասին: Ատիկա ալ ըրած առեն, նկատի առնելու է Թրքական ծանօթ առածը.— Բարեկամութիւնը քանթարով, առեւտուրը՝ մսխալով: Մեր կառավարութեան համար խիստ անհրաժեշտ է վճռական միջոցներու դիմել, որպէսզի աւազակութիւնը արմատէն չորնայ եւ այնուհետեւ ամենափոքր շարժումի իսկ տեղի չմնայ: Թուրք հանրային կարծիքը չի կրնար հանդուրժել որ մեր սահմանամերձ նահանգներուն անդորրութիւնը յաւիտենապէս խանգարուած մնայ:*

«*Կը յուսանք Թէ Պարսկաստանն ալ վերջապէս պիտի լուսաբանէ այս իրականութիւնը եւ Թուրքիոյ հետ միասին կորովի գործունէութիւն մը ցոյց տայ: Ապա Թէ ոչ անհրաժեշտ պիտի դառնայ դիմել ամէն միջոցի, աւազակութիւնը արմատէն մաքրելու համար: Եւ կարելի չէ ըսել Թէ՞ւր կրնան յանգիլ այդ միջոցները: Բնականաբար մեր կառավարութիւնը ի վիճակի է այդ մասին պէտք եղածը ընելու»:*

Պարսկաստանի պատասխանը Թուրքիոյ

Թուրք Թերթերը մտատանջուած էին տեսնելով որ Պարսկաստան կ'ուշացնէ իր պատասխանը Հոկտեմբեր 1 Թուականիր Թրքական ծանուցագրին: Մասնաւորապէս կը գանգատէին Թէ տակաւին պարսիկ հողին վրայ բանտարկուած կը մնան գերի տարուած Թուրք զինուորներն ու սպաները:

Էնկիւրիէն Հոկտ.9 Թուականիր հեռագիր մը կ'ըսէ Թէ պարսիկ դեսպանատան գործակատար Մէհմէտ Սալիհ Խանանձամբ Թուրք կառավարութեան յանձնած է այս մասին Թէհրանի կառավարութեան պատասխանը:

Պարսկաստանի պատասխանը գիջողական է: Պարսիկ կառավարութիւնը կը համաձայնի գործադրել Թուրք կառավարութեան պահանջները եւ կ'աւելցնէ Թէ Պարսկաստան բարեկամական զգացումներ կը տածէ Թուրքիոյ հանդէպ: Խիստ հրամաններ տրուած են՝ հրոսակները հետապնդելու համար: Գերի տարուած Թուրք սպաներէն եւ զինուորներէն մաս մը ազատ ձգուած են արդէն, միւս մասին արձակումն ալ չպիտի ուշանայ:

Միացեալ ճակատ իտալիոյ դէմ

Մակեդոնացի հայրենասէրներու յեղափոխական շարժումները կը շարունակեն յուզել Պալքանները: Պուլկար եւ սերպ կառավարութեանց միջեւ գաղտնի բանակցութիւններ կը կատարուին միացեալ ճակատով պայքարելու համար Մակեդոնական կազմակերպութեան դէմ: Սխալ է Թէ Սերպիա վերջապէս տուած է Պուլկարիոյ եւ Թէ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուելու վտանգին տակ են:

Պուլկարիա իր ուղղամտութեան իրրեւ ապացոյց մտադիր է պաշարման վիճակ յայտարարել Փէթրիչ եւ Քէօսթէնտիլ սահմանակից նահանգներուն մէջ: Սակայն ըստ Սահմանադրութեան, պէտք է որ պաշարման վիճակի հրամանագիրը ստորագրէ Թագաւորը, որ այժմ արտասահման կը գտնուի: Խորհրդարանն ալ, որ պէտք է վաւերացնէ գայն, դեռ չէ գումարուած:

Փոքր Համաձայնութիւնը, որուն անդամ է Սերպիա, նոյնպէս յուզուած է: Պուքրէշի «Ընիվէրսուլ»ը կը գրէ. «Գաղտնութիւնը լուրջ է: Մէկ կայծ բաւական է՝ Պալքանները բռնկցնելու համար»: Կիսապաշտօն «Լինտեփանտան» բացէ ի բաց համակրութիւն կը յայտնէ Սերպիոյ:

Միւս կողմէ Սերպիոյ ընդդիմադիր կուսակցութիւնները կը քննադատեն կառավարութիւնը որ տակաւին կը շարժի եւ միջոցներ ձեռք չառներ երկրին շահերը պաշտպանելու համար: Խրուաթ հողագործական կուսակցութեան պետ Ռատիչ «Փոլիթիքա»յի մէջ կը գրէ.

«Շարաւային Սերպիոյ մէջ պատահած դէպքերուն պատասխանատուն կառավարութիւնն է, որովհետեւ քանի մը շաբաթ առաջ կատարուած ընտրութեանց մէջ Թեկնածուները կառավարութիւնը ինք նշանակեց, փոխանակ Թոյլ տալու որ Մակեդոնացիները իրենք որոշեն Սբուփշինայի իրենց ներկայացուցիչները: Եթէ մա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ

ՀԱՅԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Տիգրանակերտէն Գոնիա աքսորուած երեք ընտանիքներ, (երկուքը հայ եւ մէկը ասորի) որոնց ամուսինները եօթը ամիս առաջ քշուած էին, հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդած են «Եվրատ»ի:

Այն Հայերը որոնք աչքի կը զարնեն իրենց քիչ շատ բարեկեցիկ կացութեամբ, կ'աքսորուին այլ եւ այլ վայրեր, այլ եւ այլ պատճառաբանութեամբ: Քանի մը շաբաթ առաջ 10 ընտանիքներ Սամսոն ու քանի մը ընտանիքներ ալ Գաւթէմունի աքսորուած են:

Իմ այն հարցումիս թէ՝ հապա լսեցինք որ Հայերու կալուածները իրենց տէրերուն կը վերադարձուին եղեր: —Բացարձակապէս ո՛չ, ո՛չ կ'աղաղակեն: Ընդհակառակն եղածներն ալ կը գրաւուին ու տէրերը կը տեղահանեն այլ եւ այլ պատճառներով: Այս դժբախտ տարագիր կիներէը շատ մութ կը նկարագրեն տնտեսական կացութիւնը Թուրքիոյ մէջ, ուր միայն գինուորականները բացառիկ դիրք ունին, մինչդեռ ժողովուրդը ամէն օր կառավարական տեսակ տեսակ կողոպտումներու ենթակայ կը մնայ անդադար, տնտեսապէս քամուելով:

Տիգրանակերտէն մեկնած առեն, երեք կիները երբ կը ձեռնարկեն իրենց ունեցածը ծախել ճամբորդութեան դրամ մը հայթայթել, կառավարութեան սաստիկ հրամանին վրայ ոչ ոք կը յօժարի սուղ աժան գնում մը ընելու իրենցմէ, որով կը ստիպուին տան եւ խանութի բանալիները կառավարութեան յանձնել ու մեկնիլ առանց դրամի:

ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քոսթ եւ Լբզպրի, որոնք Նունկէսէր-Քոլի օդանաւով մտադիր էին մէկ թռիչքով Փարիզէն նիւեօրք երթալ գալ գարնան լեցուցին այդ փորձը եւ երէկ առաւօտ ճամբայ ելան Աւլանտեանը հարաւէն կտրելու համար այն ճամբով, ուրկէ անդարձ մեկնած էր քանի մը ամիս առաջ Սէն-Ռօմանի օդաչուը:

Օդանաւորդները այս հեռաւորութիւնը պիտի կտրեն չորս հանգրուանով, — Փարիզ — Սէն-Լուի (4300 քլմ.),— Սէն-Լուի — Նաթալ (3300 քլմ.),— Նաթալ — Ռիօ-տը-Եանէյրօ (2100 քլմ.),— Ռիօ-տը-Եանէյրօ — Պուէնոս-Այրէս (2000 քլմ.):

Նունկէսէր-Քոլի օդանաւը ունի 550 ձիու ուժ, վեց շտեմարան, (2ը Թեւերուն, 4ը փորին մէջ,) եւ այնպիսի եղանակ մը, որ ծովին վրայ հանդիպած պահուն վայրկենական պարպուին շտեմարանները և օդանաւը կարենայ ծփալ:

**** Գերման օդանաւ մը հասաւ Լիզպոն: Օդանաւը ունի իբր ճամբորդ գերմանուհի մը, կը կարծուի որ գերման բարձր պաշտօնատարի մը աղջիկն է:*

Օդանաւը պիտի մեկնի նիւեօրք անցնելով Ասորեան կղզիներէն:

**** Զրոյցի մը համաձայն, Ուիլսընի քրոջ աղջիկը, ամերիկացի օդանաւորդներու հետ մօտ օրէն պիտի փորձէ կատել Ատլանտեանը Ամերիկայէն Տանիմարքա:*

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

Շաբաթ գիշեր Վիեննայի մէջ պատահեցաւ սաստիկ երկրաշարժ մը: Ցնցումները տեւեցին 30 երկվայրկեան: Քանի մը տուներու տանիքները եւ երկաթուղիի կամուրջ մը փլան: Քաղաքին զանազան կողմերը հրդեհ ծագեցաւ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԵՐԸ ԱՅԳԱԾՈՒ ՊԱՀԱՆՋՈՎ ՎՃԱՐՎԵՑԻՆ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԱՆՁԱՆՑ

Հ.

Ցավով։ Դատնկիր ճառէն վերջ, Ազգային Ժողովի Նախագահ Ա. Ալեքսանյանի (Արտաշատ) փոխարեն նախագահող Հ. Յարությունյանի առաջարկով ժողովը ոտքի կանգնեցավ հանգուցեալներուն յիշատակը հարգելու համար։

Շատախոսություն։— Իրենց ամենօրյա աշխատանքի ընթացքին, ինչպես նաև ընտրական պայքարի ատեն, պատգամավորներ Ա. Ալեքսանյանի, Ա. Ղազարյանի, Ա. Ղուկասյանի, Ա. Ղուկասյանի, Ա. Ղուկաս

ՀՈՒՅՍԻՍԱՅԻՆ ՎԱԳՎԱՆՈՎԻ ՀՈՒՇԵՐԸ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՄԱՐՏԻՆ

Ես ինձ համար ոչ մի ուրախություն չունեի, ոչ մի հաճույք չունեի, ոչ մի սեր չունեի, ոչ մի ատելություն չունեի, ոչ մի ցանկություն չունեի, ոչ մի վախ չունեի, ոչ մի հույս չունեի, ոչ մի հավատ չունեի, ոչ մի կասկած չունեի, ոչ մի ուրացում չունեի, ոչ մի խոստովանություն չունեի, ոչ մի ապաշխարություն չունեի, ոչ մի քավություն չունեի, ոչ մի հաղորդություն չունեի, ոչ մի օծում չունեի, ոչ մի ձեռնադրություն չունեի, ոչ մի ամուսնություն չունեի, ոչ մի ընտանիք չունեի, ոչ մի զավակ չունեի, ոչ մի ծնող չունեի, ոչ մի եղբայր չունեի, ոչ մի քույր չունեի, ոչ մի ազգական չունեի, ոչ մի ընկեր չունեի, ոչ մի թշնամի չունեի, ոչ մի հայրենիք չունեի, ոչ մի տուն չունեի, ոչ մի գյուղ չունեի, ոչ մի քաղաք չունեի, ոչ մի երկիր չունեի, ոչ մի ժողովուրդ չունեի, ոչ մի ազգ չունեի, ոչ մի դրոշ չունեի, ոչ մի զինանշան չունեի, ոչ մի հիմն չունեի, ոչ մի երգ չունեի, ոչ մի պատմություն չունեի, ոչ մի հերոս չունեի, ոչ մի դավաճան չունեի, ոչ մի զոհ չունեի, ոչ մի ոճրագործ չունեի, ոչ մի դատավոր չունեի, ոչ մի դատախազ չունեի, ոչ մի պաշտպան չունեի, ոչ մի վկա չունեի, ոչ մի ապացույց չունեի, ոչ մի դատավճիռ չունեի, ոչ մի բանտ չունեի, ոչ մի ազատություն չունեի, ոչ մի մահ չունեի, ոչ մի հարություն չունեի, ոչ մի հավիտենություն չունեի, ոչ մի ոչինչ չունեի, ոչ մի ամեն ինչ չունեի, ոչ մի ես չունեի, ոչ մի ոչ ես չունեի, ոչ մի ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ չունեի, ոչ մի ոչ

կեդրոնացիները արտօնուէին ատոր, այսօր Մակեդոնական կոմիտէի ուժը պիտի կոտրուէր: Մինչդեռ ինչ որ Մակեդոնական կազմակերպութեան ձեռքն է:»

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ անգլիական կառավարութիւնը շատ լուրջ կը նկատէ Պալքաններու կացութիւնը, որուան զբաղած Իտալիա կը պաշտպանէ Պուլկարիան, Ֆրանսա ալ՝ Սերպիան: Զրոյց կը շրջի թէ Անգլիոյ ելմտական նախարար Ուինսթըն Զըրչիլ Իտալիա գացած է՝ այս մասին խորհրդակցելու համար Մուսոլինիի հետ: Այս զրոյցը պաշտօնապէս չէ հաստատուած:

Կիրակի օր Պելկրատի մէջ զօր. Քովաչեվիչի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ պետական ծախքով եւ փառաշուք կերպով: Ալէքսանդր Թագաւոր ամբարանոցէն Պելկրատ դարձաւ: Կիրակի առաւօտ «ՆարօտնաՕպրանա»յի կողմէ կազմակերպուեցաւ ցոյց մը, որուն մասնակցեցան 10,000 հոգի. ճառեր խօսուեցան Մակեդոնցի յեղափոխականներուն դէմ: Շեթիպլի, Ռաստովիչի եւ Քոչանայի մէջ եւս նման հաւաքոյթներ գումարուեցան:

*** *Շաբաթ օր վերնեալ Մակեդոնացիներ մտան Ցարիպրատ եւ ոտքերը զետեղեցին շատ մը պաշտօնատուններու եւ երկաթուղիի գիծին վրայ: Վիթոլիայի մօտ յեղափոխականները եւ սերպ ոստիկան զինուորներ բախում մը ունեցան:*

Աֆղանիստան Ռուսիոյ դէմ

Լոնտոնէն Շիքագօ Թրիպիւնի կը հեռագրեն շոկտ. 9 Թիւով.— Լոնտոն հասած դիւանագիտական տեղեկագիրները ցոյց կուտան թէ Ռուսիա արագօրէն կը կորնչցնէ մէկ երկու տարի առաջ իսլամ պետութեանց, մասնաւորաբար Աֆղանիստանի եւ Թուրքիոյ վրայ ձեռք ձգած իր ազդեցութիւնը: Աֆղանիստանի էմիրին Անգլիա այցելութիւնը կը զուգադիպի Ռուսիոյ հետ խզումի իր սպառնալիքին հետ:

Երբ քանի մը տարի առաջ Ռուսիա զինակցութիւն առաջարկեց, էմիրը սիրով ընդ առաջ գնաց, կարծելով թէ իր դիրքը պիտի ուժեղանայ Հնդկաստանի Անգլիացիներուն դէմ, սակայն շուտով հասկցաւ թէ համայնավար գործիչներու իր երկրին մէջ խուժումը կը սպառնար նոյն ինքն իր տիրապետութեան իր երկրին մէջ: Շատ չանցած Աֆղանիստանի սահմանակից Պուխարայի եւ Անդրկասպիցի խորհրդային հանրապետութիւնները սկսան իր զինուորական ապահովութիւնը վտանգի տակ դնել:

Վերջին փաստը եղաւ խորհրդային օդանաւային կայանի մը հաստատումը Թէրմէզի մէջ, հետեւագօրքի կեդրոնով մը: Յետոյ Մէրվի մէջ կեդրոնացած խորհրդային ուժերը սկսան մտատնջել զայն: Սահմանի աֆղան գիւղերու բնակիչները վարակուեցան պոլշեւիկեան գաղափարներով:

Աֆղանիստան այժմ հասկցած է թէ իր ապահովութիւնը կը կայանայ Անգլիոյ եւ արեւմտեան միւս պետութեանց հետ լաւ յարաբերութիւնները մշակելու մէջ, ուստի եւ որոշած է խզել Ռուսիոյ հետ: Թուրքիա եւս շատ մտահոգ է Ռուսիոյ եւ Պարսկաստանի վերջին զինակցութենէն եւ Թուրքեւպարսիկ սահմանագլուխի խլրտումներէն, եւ կը կարծէ թէ Պարսիկները կը վստահին Ռուսիոյ պաշտպանութեան վրայ: Այս պատճառաւ ալ Թուրքիա ստիպուած է իր լաւագոյն զինուորները պահել պարսիկ սահմանին վրայ, թէեւ այդ զինուորներուն պէտք ունի արեւմտեան սահմանին վրայ, դիմակալալելու համար իտալական բանակին, որ կեդրոնացած է Հռոդոսի «առողջապահական կայան»ին մէջ:

Կ'բսուի թէ Գերմանիոյ արտաքին նախարար Շթրէզէման, որ հաւատք ունի Թուրք կառավարութեան վրայ, մեծ ջանքեր կը թափէ վերականգնելու համար անգլեւթուրք բարեկամութիւնը եւ Թուրքերը մտցնելու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:

Պոլսոյ վերագրաւման տարեդարձը

Հինգշաբթի, Հոկտեմբեր 6ին, Պոլսոյ վերագրաւման տարեդարձին առթիւ, տօնակատարութիւններ եղած են Պոլսոյ մէջ պաշտօնական ու մասնաւոր հաստատութիւններն ու խանութները դրօշազարդուած ու լուսազարդուած են. պաշտօնական տողանցք կատարած են զինուորներ, զինուորական ուսանողներ, աշակերտներ եւ արհեստաւորներու միութիւնները:

Ժամը ճիշդ 10ին, թնդանօթի 21 հարուածներ արձակուած են եւ առաջին պայթիւնին ամէն մարդ, ինչպէս նաեւ բոլոր փոխադրական միջոցները իրենց գանուած տեղերը, կենալով 2 վայրկեան լռութիւն պահածեն: Զօրաբանակի հրամանատարութեան մէջ ալ ընդունելութիւն կատարուած է:

Պոլսոյ կրթական տնօրէնութեան հրահանգով, նոյն օրը գոցուած են բոլոր դպրոցները:

Մեհմեան Ազդուեցեան հրոսախումբը

Հարցաքննիչ դատաւոր Նազըմ պէյ Պոլսոյ կեդր. բանտը այցելելով կրկին լսեց Մէրճան Ալթունեան հրոսախումբի անդամներէն Հասան Րէճայիի յայտարարութիւնները: Հարցաքննուեցան նաեւ ոստիկան Ահմէտ եւ ինքնաշարժի վարիչ Ֆուատ էֆէնտիները, որոնք հսկողութեան տակ առնուած էին ոստիկանութեան կողմէ: Այս երկու անձերը երաշխաւորութեամբ ազատ արձակուեցան՝ որոշուած ըլլալով ոչ-ձերբակալեալ վիճակի մէջ դատել զանոնք: Հարցաքննիչ դատաւորը հարցաքննեց նաեւ ծառաները «Պաֆրա Սամսոն» պանդոկին, ուր բնակած էր Հասան Րէճայի:

Զհրհիզ Սամիի հրոսախումբը

Զէրքէզ Հաճի Սամիի հրոսախումբին վերաբերեալ քննութիւնները վերջացած ըլլալով Պոլսոյ հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ, այս մասին պատրաստուած որոշմագիրը յանձնուած էր ծանր պատիժներու դատարանին: Ամբաստանեալներէն երկուքը՝ Աթըֆ եւ Ճէմալի ազատ արձակուեցան:

Զերբակալման հրամանագիր հանուած է 150 նոցներէն Գուշճըպաշըզատէ էշրէֆի եւ անոր ազգական Սէօքէցի Մուսթաֆայի դէմ՝ իբր մահափորձի կազմակերպիչ: Առաջինը Աթէնք, երկրորդը Սամսոն կը գտնուին: Այնոց դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ ի բացակայութեան: Սէօքէցի Մուսթաֆայի տունէն ռումբ եւ փամփուշտ գտնուած ըլլալով, պաշտօնագիր մը ղրկուած է այս մասին, տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարուելու համար:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՅԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն այս Հինգշաբթի, ժամը 9ին Ֆլորիայի վերնայարկը: Նիւթ՝ ցարդ Ֆրէնկեանի մէկ ինքնագրութիւնը: կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Լիոնի եւ Շասի Հաճնոյ Հայրենակցական միութիւնը մեծ պատրաստութեամբ պիտի տօնէ Հաճընի անկման 72րդ տարեդարձը, Հոկտ. 16ին, Շասի Քանթինի մեծ սրահը: Պիտի խօսին վարդան Զուլլէրեան եւ ուրիշներ: Արտասանութիւն, երգ եւն.: կը խնդրուի քոյր միութիւններէն նկատի ունենալ վերոյիշեալ թուականը:

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

Հ. Յ. Դ. փոն տ'Օպնայի Շրջանային կոմիտէն նորակազմ գրադարանի բացման առթիւ, կոչ կ'ընէ եւրոպայի եւ արտասահմանի մարմիններուն եւ ընկերներուն որ բարեհաճին գրքերով եւնուէրներով զարկ տալ մեր նորակազմ գրադարանին: կը խնդրուի նաեւ մեր յայտնի գրագէտներէն որ բարի ըլլան մէկ մէկ օրինակ գիրք նուիրել մեր գրադարանին որ, պիտի կրնար շրջանիս երիտասարդութեան մտաւոր զարգացման օգնել: Հասցէ.— A. D. Garabedian, Epicerie Arménienne, Pont d'Aubenas (Ardèche).

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՅԿՈՒՆԻՒ

"ԶԱՐԼՍԹՕՆ,,

ԿԱՄ

ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ

խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտը

ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ

ԳԻՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Mandé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ թերթերու գործակալներուն: կը ղրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՏԷՍԻՆ ՄԷՋ

Զգալի պակաս մը լրացնելու առաջադրութեամբ, կը հաստատեմ ընդհ. գործակալութիւն մը Տէսինի մէջ, նպատակ ունենալով հայթայթել՝ վիպական, գրական, բանաստեղծական, դպրոցական եւ այլ գիրքեր, երգարաններ եւ բառարաններ: կը բաժանորդագրեմ փափաքուած ոեւէ թերթի կամ հանդէսի, մասնաւորաբար կ'աշխատիմ *Ցառաջ, Հայ-Միտք* եւ *Խարտոց* թերթերուն:

Ա՛ճապարեցէք ապահովել ձեր ուզած ոեւէ գիրքը: Դիմել՝ Minas Kaltakdjian, 78 Cité de Soie Artificielle du Sud-Est, Vaulx-en Velin (Rhone).

կամ Café Arménien, Avenue Jean Jaurès, Décines, (Isère).

ՎԷՊԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ «ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ»

Հրապարակ եղաւ, սահուն և յուզիչ թարգմանութեամբ՝ գրագէտ-թարգմանիչ Յ. Քէշիշեանի:

ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ արժանացած է ֆրանսական ակադեմիայի գնահատման:

Սէր, հոգիներու սարսռագին պայքար եւ հեշտագրգիռ տարփանք:

Փնտռել բոլոր գրավաճառներէն: Կեդրոնատեղի՝ Y. Ohannessian, Rue Billour, 10 Galata-Turquie *կամ* Boite Postale 342, Galata.

ՈՒՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆի ԵՒ ՍԷՆ-ՇԱՄՕՆի ՀԱՅԵՐՈՒՆ

վաճառատունս փոխադրած ըլլալով աւելի ընդարձակ տեղ մը, ստացած ենք ամէն տեսակի ընտիր եւ ճոխ ապրանքներ, արանց եւ կանանց համար:

Խնամուած կարուձեւ, վերջին ծայր աժան գիներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով: Գադափար մը կազմելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել, Հոկտ. 10էն սկսեալ հետեւեալ հասցէին՝

SIMON HATCHIKIAN
(Tailleur)
12 Rue de la Préfecture(1er), St. Etienne (Loire).

ՆՈՐ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԴՐԱՑԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՅԵՐԷՆ ՄԵԾԱՄԱՒԱԼ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ՔԱՐՏԷՍԸ

Աստիճան 11,000,000րդ
տարածութիւն 72×102

Պատրաստեց՝
ԱՆԴՐԱՆԻԿ Յ. ՓԱՓՐԻՔԵԱՆ
ցստակ եւ դիւրընթեռնելի

Խիստ ճշգրիտ, խղճամիտ եւ աշխատասիրութիւն մը, որ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ է իր գործը ունենայ ԱՄԷն հայրենասէր Հայ:

Գինն՝ Ֆրանսա 20 ֆրանք
Ամերիկա 1 տոլար

Դիմել՝ A. PATRIKIAN
Poste Restante No. 116 Arts-et-Métiers, Paris (3me).

Նամակով ուզողներէն կը խնդրուի իրենց հասցէն գրել որոշ եւ դիւրընթեռնելի:

ՇԱՆՕԹ.— փոխարժէքը պէտք է ղրկել կանխիկ:

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻԶՊԱՆՈՒՀի Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ալֆոռվիլի Մանկապարտէզին համար, վարիչ մանկապարտիզպանուհիի մը պէտք կայ: Պայմաններուն տեղեկանալու համար թերկնածուները դիմեն՝ Լ. Զորմիսեանի, 145 Rue Etienne Dolet, Alforville (Seine).

ԱԶԴ

Ստորագրեալս, Գրիգոր Խաչատուրեան, ամուսնացած Տիկին Վարդիթերի հետ (ծնեալ Բրուտեան), կը յայտարարեմ թէ ներկայ թուականէն սկսեալ խզած եմ ամէն ընտանեկան յարաբերութիւն անոր հետ, եւ հետեւաբար պատասխանատուութիւն չեմ ստանձներ իմ անունով ըլլալիք ո'ր եւ է գործողութեան:

Գրիգոր Խաչատուրեան

ԹԷՈԴԻԿԻ 1928ի "ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ,,

Ի մտոյ հրապարակ կ'ելլէ «Փասիս» տպարանէն՝ գեղարուեստական աննախընթաց տպագրութեամբ եւ նախորդ տարիները գերազանցող ամենաճոխ բովանդակութեամբ: Հայելի ազգային կեանքի: Զանազան բաժիններու մէջ աշխատակցած են բոլոր հայ յայտնի գրողները եւ արուեստագէտները: Բազմաթիւ պատկերներ կը ճոխացնեն անոր ծայրէ ի ծայր *ուրախ փունջ* ծայրէ ի ծայր *ուրախ փունջ* տարեվերջի համար: Հասցէ՝

THÉOTIG
Imprimerie MASSIS
208 bis, Rue Lafayette
PARIS (10e)

ՃԱԽՈՒ Է

60,000 ֆրանքի, կէսը կանխիկ, Ազրեւելեան գործերը լուալու գործարան-արիեստանոց մը, ամբողջական կազմածներով, չորցնող մեքենայ, կաթսայ, գլան եւայլն:

Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ Mr. VALENTINի, 23Rue d'Issy, Billancourt,(Seine).

ՍԱԿԱՐԱՆ

10 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի)	100 Mark	607	50
Թրքական Ոգի.	L. Trq.	13	52
Թրք. ոսկի	» or	107	50
Մէճիտիէ	Médjidié	9	90
Լէվա 100 հատ	Léva	15	75
Տրախմի	» Drachme	33	30
Լիր	» » Lire	139	30
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	71	50
Զուից.	» Frc. Suisse	491	25
Լէյ 100 հատ	Ley	15	90
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	124	—

ԱՐԺԵՒՈՒԿ			
եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3430	—
»	II »	2025	—
»	III »	1690	—
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	180	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant : H. TEURNIER

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒԻ

ՁՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887Ի

Ջուլարանս օժտուած ամենավերջին սիստէմ մեքենաներով կը ծուէ հայերէն եւ թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր լատին գոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ:

Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդրանքի վրայ մինչեւ:

Ջուլարանս կ'ընդունի նաեւ ապսպրանքներ տպագրական, կազմարարական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյքներու տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, պլինճ գիծ եւայլն, զորս կը հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ:

Դրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով
V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

ՀՐԱՏԱՐԱԿ ԵԼԱՒ՝ ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

"ԳԻՒՂԱՃԽԱՐՀ,,Ը

Պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն Սեբաստիոյ եւ Ակիսի վերի հովտի գիւղախումբերու մասին:

Անհրաժեշտ մասնաւորապէս Սեբաստահայերուն

Գինն՝ Ֆրանսա և գաղութները 26 ֆրանք, արտասահման 27 ֆրանք, բացի Ամերիկայէն: Փոստի ծախք չառնուիր:

Դիմել՝ ՅԱՌԱՋի խմբագրատունը՝ L. KÉVONIAN.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՅ

ԵՒ 30 ՖՐ.է ՎԵՐ՝ 10 ՖՐ.ՆՈՅ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒԷՐ

*Ժամագործ Մինաս 2, Վարպետ բժիշկը 3, Զարշըլը Աթքին 5, Ալինի 3, Աբշին մալ ալան 4, Սեւ թէ ճերմակ 3, Կրացիէլլա 8, Ոսկի աղաղաղ 10, Տղու հոգիները 6, Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգահան 5, 6, 7, 10.25, Շողոքորթը 5, Աքու լալա 5, 7.50, 20, Լոյս գուշրթ 3, Բարեկամի անկուտիները 2.50, Ածոյշ 5, Երանոս աղքար 2, Պաշտոնս խմբալ 2, Կոյսի մը օրագիրը 5, Հարուածը 3, Ալպար Հեքեաթներու 3, Ի խորհրդատի 5, Ծանր'ը գլեզ 6, Զարլսթօն 1,50, Եօթը պատմուածքներ 5, Մանրիկը 20, Տօքթ. Մօրի վրէժը 4, Թահրիս պէյ 5, Փարոսի պահապանները 2, Երկու խուլեր 2.50, Պէպէքս 10, Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր 12.50, Արսէն Լիւպէն 18, Ռաֆայէլ 18, Համլէթ 10, Օթէլլօ 10, Տրիլբի 5, Տանկարապետ, 4, Էշալէպիճի 5, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 1, Դատարքերուածները 5, Խաագիւղի քնաշրջիկը 10, Աւազակապետը 30, Աքլորի եղբայր 6, Ինքնուսուցիչ գրուցատրութիւն 10, Ոլմասիս 20, Սամսոյ Մայր 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Էէքիմարան 50, Մատեան Մանկանց 50, Հայրենիքի համար 20, Ճամբորդը 20, ՇԱՆԹի Կինը 6, Դարձը 8, Դերասանուհին 10, Կայսրը 10, ՕՏԵԱՆի, ՉՕՀՐԱՊի ամբողջ գործերը, Աբշակ Բ. 4, Վիշտ Լոյսին տակ 5, Լը Պարպուլիէ 2, Նամուս 10, Չար Ոգի 10, Պատուի չափ 10, Արտիստը 20, Յակոբոս աղա 3, Թիւպէրքիւլոզ 2.50, Վիներական Աղա 2, Ինչպէս նաեւ՝ ՉՈՒՀԱՃԵԱՆի Նոթանոթերէն Ave Maria 2.50, Laura 2.50, ԿՈՄԻՏԱՍ Վրդ.ի Հայրատանը 25, Հովիկ եւ Բալիկին օրօրը 1, Երգարանութիւնք Ս. Պատարագի 4. եւ ուզուած ամէն տեսակ գիրք: Բաղդատեցէք մեր գիները: ԳՐԱՅՈՒՅԱԿԸ ՁՐի: Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine).

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Ցարիներէ ի վեր Նիւ-Եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis.
Téléph. Provence 09-32.

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷԶԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝
57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, եթէ չզղջալու համար:

Ջեւի անմաս շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— քուր կար.— ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼի ԳԻՆԵՐ

ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ

ՊՈԼՍՈՅ «ՀԱՅԿԱՁԷՆ» ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՁՈՒ ՄԵՐԻՐ պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո'ր եւ է գիրք, տուն գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի պայմաններով:

ՀԱՅԿԱՁԵՆՆ է հրատ. րակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱՒԱՌ ընթերցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր վրցակիցը չունեցաւ հրապարակին վրայ:

Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք: կարեւոր գնումներու համար:

Հասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

լաւ խոհարարուհի մը Հայ կամ *Յոյն* 30—40 տարեկան, գոհացուցիչ թոշակով: Դիմել՝ հետեւեալ հասցէին՝ Mme. A. Missirian, 53, Ave. de l'Armée, Bruxelles.

ՇԱԽՈՒ Է

SINGER վերածած թեամբ, ոտքով կարի մեքենա մը, դիւրամատչելի գինով: Դիմել՝ Տիկ. Ամատունիի, 7 Jules Regnault, Enghien-Bains, (S. et O.).

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
12
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1927

12 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 464

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԽՕՍՔ

ԻՍԿԱԿԱՆ ԴԱՒԱԴԻՐՆԵՐԸ

Հայաստանի վերջին ձերբակալութեանց առթիւ, Ծանօթ Համուլը, դեղին եւ կարմիր, մէկ բերան մութ կամ գոեհիկ խօսքեր կ'արտասանէ Նորէն.

— Դաւադրութի՛ւն...

Հետաքրքրուելու, պրպտելու պէտք չկայ: Քանի որ երեսի կառավարութիւնը հարիւրաւոր մարդիկ ձերբակալած է, ասդին «Դաշնակ»ները նոր դաւ մը պատրաստեր են: Ճիշտ ինչպէս որ, Թուրքիոյ մէջ, երբ վաճառական մը աւրուած շատ ծախէ, անպատճառ Հայերը թունաւորած կ'ըլլան:

Եւ այս՝ սկիզբէն ի վեր, 1926ին, ինչպէս այսօր: «Բարեկամ» կառավարութիւնը երբեք յանցանք չունի, այլ միայն և միայն Դաշնակցութիւնն է մեղաւոր: Մատենագիր Դաւիթ Անհաղթի հակադաշնակցական մըն է, բայց պաշտօնական շրջանակներ կատաղ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԸ ՎԱՌԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒ ՄԵՋ

Ե.

Ներկայումս հայկական գաղութներու մեծ մասը ունի իր թատրոնը կամ գոնե ներկայացումներ տալու համար իր սրահը։ Ամենաաղքատ գաղութներուն մէջ անգամ կան հայ դերասաններ, որոնք ունին իրենց խումբը։ Ասոնք կը ներկայացնեն ամէն տարի գոնե մէկ կամ երկու պիէսներ

ՅՈՒՆԱՍ ՎԱՀՐԱՄԻ ՎԱԳԱՐՇՅԱՆ

ՀԱՐՈՒՑԱԿԱՆ ԱՄԱՆԱԹ

— Ես ձեզ ասում եմ, որ ամեն ինչ ավարտված է, ամեն ինչ վերջացած է, ամեն ինչ ոչնչացած է, ամեն ինչ ջնջված է, ամեն ինչ մոռացված է, ամեն ինչ անհետացած է, ամեն ինչ ոչնչացած է, ամեն ինչ ոչնչացած է, ամեն ինչ ոչնչ

մը տեղի ունեցաւ ի պատիւ մեծ կլէտսթընի գաւակը լորտ կլէտսթընի, որ ներկայիս Սոֆիա կը գտնուի իր կնոջ հետ։ Ա-ւելի քան 15,000 հոգի, որոնց մէջ բազմաթիւ սպաներ պաշտօնական համազգեստով, թափօր կազմած, մէկուկէս ժամ տողանցք կատարեցին կլէտսթընի իջած պանդոկին առջեւ։ Թափօրին առջեւէն կ'երթային 1878ի ռուսեւթուրք պատերազմին վեթերանները, ետեւէն պահեստի սպաները, ուսանողներ եւ մակեդոնական բոլոր կազմակերպութեանց անդամները։ Այս վերջիններն իրենց խումբին առջեւէն կը տանէին Մակեդոնական Կոմիտէի հագուցեալ պետ Թոտոր Ալեքսանդրօֆի մեծադիր նկարները եւ կ'երգէին մակեդոնական երգեր։ Ամբողջ տողանցքի ընթացքին «կեցցէ՛ կլէտսթընը» աղաղակներ կը լսուէին (Ծան.՝ Թ հայասէրը 1876ի Թրքական ջարդերէն յետոյ միջամտած էր ի նպաստ պուլկարիոյ)։

Լորտ կլէտսթընը եւ կինը պանդոկի պատշգամին առջեւ երեւցան եւ Լորտը անգլիերէն ճառ մը խօսեցաւ, ըսելով որ 22 տարիէ ի վեր համակրանքով կը հետեւի Պուլկարիոյ ազատագրական պայքարին։ Ճառը պուլկարերէնի թարգմանուելով, ջերմօրէն ծափահարուեցաւ։ Շատ մը կիներ կուլային։

Թափօրէն վերջ, Պաթաքէն, Թրակիայէն եւ Ցարիպրոտէն պատուիրակութիւններ Տիկին կլէտսթընի ներկայացուցին Պուլկար յեղափոխութեան շրջանի հագուստ մը։ Պատուիրակները Լորտ եւ Տիկին կլէտսթընի ձեռքերը համբուրեցին։

Խռովութիւններ Պարսկաստանի մէջ

Թէհրանէն կը հեռագրեն Հոկտեմբեր 10 Թուականով.—

Զինուորագրութեան առթիւ դարձեալ խռովութիւններ ծագեցան այստեղ։ Բոլոր պագարներն ու խանութները փակուեցան։ Ոստիկանութիւնը շարժման մէջ դրուեցաւ եւ կը կարծուի թէ արդէն կացութեան տէր դարձած է։

Լուրջ խռովութիւններ ծագեցան նաեւ Սպահանի մէջ, ուր քանի մը մարդիկ սպաննուեցան եւ վիրաւորուեցան։

Ռամռվմիի պարագան

Հակառակ տեղական թերթերու հաղորդած լուրերուն, Մոսկուայէն հեռագիրներ կ'ըսեն թէ գործավարներու խորհուրդը Հոկտեմբեր 14ին միայն պիտի գումարուի՝ նկատողութեան առնելու համար ֆրանս. կառավարութեան ծանուցագիրը՝ Ռաքովսքիի ետ կանչուելու մասին։ Հետեւաբար այս թուականէն առաջ կարելի չէ ոեւէ որոշում տալ։ Կիսապաշտօն շրջանակներու մէջ կ'ըսեն թէ նոյնիսկ ֆրանս. կառավարութեան փափաքին գոհացում տրուելու պարագային, Ռաքովսքիի տեղ ուրիշ դեսպան չպիտի նշանակուի։

Թեկնածուներէն ոմանք «անբաղձալի» կը նկատուին, ուրիշներ նմանապէս ստորագրած են ծանօթ բանաւէնը։ Մէկ խօսքով, Մոսկուա կը կարծէ որ եթէ Ռաքովսքի անբաղձալի է, միւս բոլոր դեսպանութեան թեկնածուներն ալ անբաղձալիներ են։

Հեղինակաւոր աղբիւրէ կ'ըսեն թէ գուցէ հաւանական թեկնածուներ պիտի նկատուէին Դաւթեան և Փիլթաքով։ Առաջինը, որ դեսպանատան քաղաքական գործերու խորհրդականն էր, Թէհրանի դեսպան նշանակուեցաւ եւ իրեն տեղ ուրիշը չղրկուեցաւ։ Երկրորդը, որ առեւտրական պատուիրակութեան պետն է, Ռաքովսքիի հետ ստորագրած է նոյն բանաձեւին տակ։ Հետեւաբար ներկայիս Փարիզի դեսպանատան մէջ չկայ ոեւէ ձեռնհաս անձ, որ գործակատարի պաշտօնը կարենայ վարել։

Իբրեւ թեկնածու կը յիշուին նաեւ Քարախան եւ Յոֆֆէ, սակայն ասոնք ալ անբաղձալի կը նկատուին Զինաստանի մէջ իրենց գործունէութեան մասին։

Գնդապահարումներ Ադրբէյջանի մէջ

«Ելենի Կավկասիա» իր Հոկտ. 1ի թիւին մէջ կը գրէ թէ վերջերս Ադրբէյջանի մէջ գնդապահարուած են չորս հայրենասէրներ.—Տոքթ.Հասանզատէ Տատաշ, Միր Պաքըր Սէյիտ Րիզա, Ախունտզատէ Ճէվատ (գինուորական վարժարանի տնօրէն) եւ Քազաքցի Իպրահիմօֆ (սպայ)։

Ձերբակալուած են բազմաթիւ սպաներ։ Ուրիշ յիսուն սպաներ Սալոֆքի աքսորուած են։

Միջերկրականի ևաւաբաժինը

Առջի օր Թուլօնէն ճամբայ ելաւ Միջերկրականի առաջին նաւաբաժինը, որ պտոյտ մը պիտի կատարէ Թունուզի եզերքը։ Նոյնպէս ռազմափոքձեր պիտի կատարուին Իէրի կղզիներուն մօտ։ Հակառակ վերջին շաբաթներու գրգռութեանց, նաւազնեռուն մէջ ոեւէ խլրտում չծագեցաւ։

Ազգայնականները կը պարտուին

Զինաստանի ազգայնականները վերջին օրերս կարեւոր յաղթանակներ տանելով մօտեցած էին Փեքինի, որ վտանգի տակ կը գտնուէր։ Ջանկ-Ցօ-Լինի բանակը առջի օր կարեւոր յարձակողականի մը ձեռնարկեց Ուանկ-Ֆուի արեւելեան եւ արեւմտեան կողմը, Փեքին-Հանքէու գիծին վրայ եւ յաջողեցաւ ճեղքել ազգայնականներու ճակատը, ծանր կորուստներու ենթարկելով զայն։ Շան-Սիի բանակին չորս զօրագունդերը պաշարուելով գերի բռնուեցան։ Ազգայնականներու բանակը կը նահանջէ Շէնկ-Թինկ-Ֆուի ուղղութեամբ։

Տուրֆ չվճարողներուն

Թաղապետական խորհրդական Ռոպէր Պօս Սէնի՝ նահանգապետին դիմելով խնդրած էր, որ 1927 Յուլիս 31էն առաջ տուրքի թուղթ չստացող հարկատուներուն թոյլ տրուի իրենց պարտքերը վճարել երկու մասնավճարներով մինչեւ Հոկտ. 31։

Նահանգապետը նպաստաւոր պատասխան տուած է, որով մինչեւ Հոկտ. 31 ոեւէ հետապնդում չպիտի կատարուի անոնց դէմ, որոնք իրենց թուղթերը Օգոստոս 1էն առաջ չեն ստացած։

Պոլշեւիկեան խառգութիւններ

Գ. Միջազգայինը 1 Յուլիս 1927 թուակիր եւ համար 7 գաղտնի շրջաբերական մը ղրկած է արտասահմանի իր բոլոր դեսպանատուններուն եւ գործակալներուն, որպէսզի Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ նաւատորմին մէջ ըմբոստութիւն հանելու համար պոլշեւիկեան դպրոցներ բացուին։ Երեք դպրոցներ պիտի բացուէին Թուլօնի, Շէրպուրկի եւ ՍաուԹէմփթընի մէջ։

Տէր եւ տիկին Միհրան Թորոսեան, Պ. Պ. կարապետ եւ տիգրան Թորոսեան սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց որդւոյն եւ եղբօր՝

Պ. ՀԱՅԿ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր չորեքշաբթի առաւօտեան ժամը 9ին, Հայոց եկեղեցին, ժան - կուժօն փողոց, Թիւ 15։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. Ալֆորվիլի Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէի կուսակցական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 3ին, երիտասարդաց ակումբին վերնայարկը, 138 Rue Etienne Dolet. կարեւոր օրակարգ, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՑԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն վաղը Հինգշաբթի, ժամը 9ին Ֆլորիայի վերնայարկը։ Նիւթ՝ Ցար. Ֆրէնկեանի մէկ ինքնագրութիւնը։ կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Լիոնի եւ Շասի Հաճնոյ Հայրենակցական միութիւնը մեծ պատրաստութեամբ պիտի տոնէ Հաճընի անկման 7րդ տարեդարձը, Հոկտ. 16ին, Շասի Քանթինի մեծ սրահը։ Պիտի խօսին Վարդան Զուլլէրեան եւ ուրիշներ։ Արտասանութիւն, երգ եւն.։

ՀԱՑ ՄԵՏՐԵՆԱԴՈՐՆԵՐՈՒ միութեան վարչութիւնը՝ գիտական արշաւ մը կազմակերպած է, այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Դէպի Կռան-փալէ՝ ուր տեղի կ'ունենայ ինքնաշարժերու ցուցահանդէսը։ (Salon de l'Automobile)։ վարչութեան կողմէ մեքենագործ մասնագէտ մը մանրամասն բացատրութիւններ պիտի տայ զանազան տուներու կողմէ պատրաստուած ինքնաշարժերու առաւելութեանց եւ կառքերու յարակից մասերու գիտական ծանօթութեանց շուրջ։ ժամադրավայր 2 Rue Jean Goujon սրճարանը. կը հրաւիրուին անդամներ եւ հետաքրքիրներ։

«ԱՆԻ»Ի ՆԿԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

«Անի» Հայ Արուեստագէտներու իմբակցութեան առաջին մեծ նկարահանդէսը՝ կալերի ժոյժ փլեհիի մէջ, Հոկտեմբեր 20—Նոյեմբեր 5։ ցուցահանդէսին կը մասնակցին ծանօթ արուեստագէտներ։ Նկատի ունենալով անոր միջազգային եւ պատմական նշանակութիւնը, անշուշտ փարիզի գաղութը իր բարոյական նիւթական օժանդակութիւնը պիտի բերէ նկարահանդէսի յաջողութեանը։

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

Հ. Ց. Դ. փոն տ'Օպնայի շրջանային կոմիտէն նորակազմ Գրադարանի բացման առթիւ, կոչ կ'ընէ եւրոպայի եւ արտասահմանի մարմիններուն եւ ընկերներուն որ բարեհաճին գրքերով եւնուէրներով զարկ տալ մեր նորակազմ Գրադարանին։ կը խնդրուի նաեւ մեր յայտնի գրագէտներէն որ բարի ըլլան մէկ մէկ օրինակ գիրք նուիրել մեր գրադարանին որ, պիտի կրնար շրջանիս երիտասարդութեան մտաւոր զարգացման օգնել։ Հասցէ.— A. D. Garabedian, Epicerie Arménienne, Pont d'Aubenas (Ardèche).

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ Ք

վալանս, *ժ. Խ.— 35 ֆրանք։*
մարսէյլ, *Ն. Թ.— 35։*
ժալթիէռ, *Ա. Պ.— 24։*
Ալֆօրվիլ, *Պ. Գ.— 35։*
փոն տը Շէրիւի, *Դորժ . — 221·60։*
Ֆռէժիւս, *Թ. Ջ.— 50։ Մինչեւ 20 Հոկտ. վճարած էք։*
Թռանս, *Գ. Ք.— 5 ֆրանք։ կը խնդրուի 30 ֆր. ղրկել։*
Ալեքսանդրիա, *Մ. Խ.— 2 անգլ.։*
Ատոիս-Ապապա, *Ռ. Պ.— 248 ֆրանք։ կարգադրեցինք։*
Նիուազօ, *Բ. Ս.— 57 ֆրանք կարգադրեցինք։*
ֆօլօմպ, *Վ. Բ.— 35 ֆրանք։*
Իւսէյ, *Խ. Ք.— 35 ֆրանք։*
Սէն Ռաֆայէլ, *Օ. Ս.— 140։*
Տէսին, *Վ. Ճ.— 35 ֆրանք։*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Խարբերդցի ցովհաննէս Աւագեան (Ռուսաստանէն տարագրեալ) կը փնտռէ իր եղբայրը Ներսէս Աւագեան, որուն 2 տարի առաջ փարիզ ըլլալը որոշ էր։ Իմացնել՝ Mr. Garo Baboukian, 6 Rue Bleue Paris (IX).

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՑԿՈՒՆԻ
"ԶԱՐԼՍԹՕՆ,,
ԿԱՄ
ՍԱՄԱԹԻԱՑԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ
Խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտը
ԾԻԾԱՂ - ԾԻԾԱՂ - ԾԻԾԱՂ
ԳԻՆ՝ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Mandé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ Թերթերու գործակալներուն։ կը դրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն։

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

(ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ)

Թօլսթոյի Հաճի Մուրատը 12, Ամուսնութիւնք փարիզի 15 ֆր., Ռասփութինի 15, Պարոն տը Գաժոր (2 հատոր) 25, Միրզա եւ Աննա 12, Տք. Շերպօնի՝ Թ. կոթիէի 12, Ֆլավի՝ ժօրժ Սանի 7, կապուտիկը 5 ֆր., Նօսօ եւ Տատօ 8, Սիրոյ խորանին առջեւ 5, երկու ոգի, 5, Տք. Մօռօի կոգին 12, Մանկութեանս մեղքերը 15, Տիկին Բօժէ 5, Պատանային գաւակը 3, կարմիր մարդոց երդումը, 20, Մանօն Լէսքօ 15, Ռաֆայէլ 18, կրացիէլլա 8, Շօճա Նասրէտտին 20, Թապլվար 7, Փանջունի 7, Մակաբոյծը 6, Մահացու սէրը 3, Տք. Մօրի վրէժը 5, Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր 10, Ֆաքիր Թահիրա 5, Աշրգ Ղարիպ 5, Թօփալ Օսման 5, երգարանները՝ 10 ֆր., 6 եւ 5 ֆրանք, երազահան 6, Բաղդացոյց 10, Ֆրանս. խօսակց. 5 եւ 8 ֆ.։

Բարեկենդանի անկուտիները 2, Բռնի ամուսնութիւն 2, Լը Պարպուլիէ 2, Մոլորեալ ճամբորդը 2, երանոս աղբար 2, Ամուսնական խնդրանք 2, կոյր երգչուհին 3, Սքաքէն՝ Մոլիէռի 5, Շողոքորթը 5, Տիկ. Մօնսօրօ 10, Սալօմէ 4, Տրիլբի 5, Շամլէթ 10, Օթէլլօ 10, Թագաւոր 10, Նիօքէ 5, Ֆիօտօր Եօաննովիչ արքան 8։

Դուրեանի քերթուածները 5, երգեր ու տաղերը 2.50. Տաղք եւ Նամականին 8, Իսահակեանի Հայրենի աղբիւրիցը 30, Ինտրայի Նոճաստանը 7, Օմար Խայեամ 4, Հաֆըզի քառեակները 4։

25 ֆրանքէ աւելի գիրք առնողին 5 ֆր.ի գիրք նուէր, 50 ֆր.է աւելիին 10 ֆր.ի գիրք նուէր, իսկ 100 ֆր.է աւելի գիրք առնողին 15 ֆր.ի գիրք նուէր կը տրուի։ փոսթի ծախք չառնուիր։ Դիմել հետեւեալ հասցէին.—

L. Mozian, 51 Bld· Auguste Blanqui, Paris (13e).

ՍԱԿԱՐԱՆ

11 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի)	100 Mark	607	50
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	13	52
Թրք. ոսկի	» or	107	50
Մէճիտիէ	Médjidié	9	90
Լէվա 100 հատր	Léva	15	75
Տրախմի	» Drachme	33	30
Լիր	» » Lire	139	50
Պելժ. ֆրանք	» Frc. Belge	71	50
Ջուից.	» Frc. Suisse	491	25
Լէյ 100 հատր	Ley	15	90
Ջերվոնեց	(10 Roubles or)	124	—
ԱՐԾԵԹԱԿԱՆ			
եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ I Cr. Fonc. Eg.		3430	—
» II »		2025	—
» III »		1690	—
Ռումելի երկթղ.	Lots turcs	180	—

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ
48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռը)
Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մորթային քթթի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ։
Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—6

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ
Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, Հաճեաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անասթաս.ի, Թազսիմ, կռիւ եւ շարքերներ, զեղչեալ գիներով։
Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-
Métro Belleville : Tramway 5 et

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ՝ ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
"ԳԻՇԱՁԱԹԽԱՐՀ,, Ը
Պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն
Սեբաստիոյ եւ Ալիսի վերի հովտի գիւղախումբերու մասին
Անհրաժեշտ մատնաւորապէս Սեբաստահայերուն
Գին՝ Ֆրանսա և գաղութները 26 ֆրանք, արտասահման ֆրանք, բացի Ամերիկայէն՝ փոստի ծախք չառնուիր։
Դիմել՝ ՅԱՌԱՋԻ խմբագրատունը՝ L. KÉVONIAN։

ԴԵՐՁԱԿ Կ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
կը խնդրէ պոլսոյ իր հին յաճախորդներէն դիմել իրեն անգլիական ընտիր կերպասներէ տոկուն հագուստներ ունենալու համար։
ԽՆԱՄՈՒԱՆՔ ԿԱՐ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՄԱՏՉԵԼԻ
88, RUE DE MONT - CENIS, PARIS (18me),
Métro: Simplon, Nord-Sud: Jules Joffrin. Autobus J, AH եւ AM

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ
կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝
57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbes
Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չզղջալու համար։
Ջեւի աննման շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— Թանքուր կար.— Տոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ
ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բացի է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը հնամին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Դ., Երե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ
ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ
3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau
Հիւանդները կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը
ցորեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ
ՊՈԼՍՈՅ "ՀԱՅԿԱՁԷՆ" ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՁՈՒԼ ՄԹԵՐՔ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՁԵԶի ՀԱՅԹԱՅԹԵԼՈՒ Ո՛Ր ԵՒ Է ԳԻՐՔ, ՏՈՒՆ, ԳՐԱԴԱՐԱՆի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի պայմաններով։
ՀԱՅԿԱՁԷՆՆ Է հրատարակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ընթերցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը չունեցաւ հրապարակին վրայ։
Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք։ կարեւոր զեղչ մեծաքանակի համար։
Հասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ Լաւ խոհարարուհի մը Հայ կամ Յոյն 30—40 տարեկան, գոհացուցիչ Թոշակով։ Դիմել հետեւեալ հասցէին՝ Mme. A. Missirian, 53, Ave. de l'Armée, Bruxelles.

ԾԱԽՈՒ Է SINGER վերջին նորաձեւութեամբ, ոտքով կարի մեքենայ մը, դիւրամատչելի գինով։ Դիմել՝ Տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

ԾԱԽՈՒ Է 60,000 ֆրանք կէսը կամ
խիկ, Արեւելեան գործերու գործարան-արհեստանոց մը, բողջախան կազմածներով, ցնող մեքենայ, կաթսայ, գեւայլն։
Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ Mr. VALENTIN 23Rue d'Issy, Billancourt.(Seine)

IMPRIMERIE - MASSIS - EDITEUR
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant : H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐԸ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն } 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

13 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 465

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻԲՐԵՒ ԱՐԾԻՒ...

Երիտասարդներէն յետոյ, ահաւասիկ երիտասարդուհի մը, Օր. Րուֆ Էլտըր, կը փորձէ Ատլանտեանը կտրել օդանաւով։

Օրիորդը ճամբայ ելած է արդէն երեքշաբթի օր, գիշերուան ժամը 10.4ին, եւ Փարիզ կը սպասուի այս առտու արշալոյսին։ Իրեն կ'ընկերանայ նաւորդ մը, իրրեւ օդնական։

Ուրիշ լուրի մը համաձայն, երկրորդ մանկամարդուհի մը, Օր. Ֆրէնսիզ Գրէյսըն, ճամբայ ելած է — կամ պիտի ելլէ — դարձեալ Ամերիկայէն, դէպի Քոփէնհակ։

Ուրեմն, այն աղէտները որ աշխարհ դղրդեցին տարաբախտ Լինտպէրկէն առաջ, Քոլի - Նունկէսէրի կորուստով, եւ Լինտպէրկի, Զէմպրլէն - Լէվինի եւ Պրըտ յաղթանակէն յետոյ, ուրիշ կսկծալի զոհերով, չեն յուսահատեցներ օդի արծիւները։

Այն սաւիճան որ, ահաւասիկ երկու աղջիկներ ալ ասպարէզ կը նետուին, իրենց երիտասարդական ամբողջ խանդով ու յանդգնութեամբ։

Տեղը չէ՛ երգիլ, — իրրեւ արծիւ սաւառնում ես լեռ ու ծով...։

Արդարեւ, նո՛յն ոգին է որ կ'ըմբոստանայ, կը խիզախէ եւ կ'ուզէ յաղթել։

Մեր դժբախտ իրականութեան մէջ, մարդիկ լեռ ու ձոր կը սաւառնէին, խորտակելու համար մարդոց բռնութիւնը, յանուն ազատութեան եւ խաղաղութեան։ Բախտաւոր ժողովուրդներու մէջ — եւ ի՛նչ բախտ — նորէն բուռ մը երիտասարդներ ու մանկամարդուհիներ նոյն պայքարը կը փորձեն բռնութեան դէմ, որ նուազ բռնաւոր չէ քան մարդը, իր մէկ մասնիկը։

Երկու պարագային ալ, վճիռը տրուած է, եւ աղէտները կամ զոհերը չեն որ պիտի կասեցնեն խոյանքը, յանդգնութիւնը, փորձերուն փորձը։

Անցեալ ամրան կորուստներուն առթիւ, միջազգային մամուլը գրեց թէ կառավարութիւնները պիտի արգիլեն նոր օդարշաւներ, եթէ յաջողութեան ամէն երաշխաւորութիւն ապահովուած չէ։ Եւ կը թուէր թէ մրցորդներն ալ կը զգուշանային, մանաւանդ որ ամրան օդն ալ բոլորովին աննպաստ էր,— մշուշ, անձրեւ, փոթորիկ։

Աշունն է արդէն եւ երկինքը պայծառ։ Ու վերսկսան թռիչքները.— Ճամբան են ֆրանսացի Քոսթ եւ Լը Պրի, Փարիզէն դէպի Պուէնոս Այրէս (Քոլի-Նունկէսէր օդանաւ), Օր. Էլտըր՝ Ամերիկայէն դէպի Փարիզ, (Ամերիկացի Աղջիկը), Շուլց, Կօլտսպօրու եւ Օր. Կրէյսըն (Արշալոյս),— չհաշուելով անոնք որ իրենց վերջին պատրաստութիւնները կը տեսնեն, այս կամ այն ուղղութեամբ թռչելու համար։

Այո՛, 1927 թուականը գմայլելի դարաշրջան մը կը բանայ օդանաւային պատմութեան մէջ։ Թուական մը գիտակից անձնազոհութեան, անսահման յանդգնութեան եւ վճռականութեան, որ բացառիկ է մեր արձակուրնակ եւ հաշուախնդիր դարուն համար։ Ուրեմն, տակաւին կա՛ն մարդիկ՝ պատրաստ մեռնելու իտէալի մը համար։ Երիտասարդներ՝ որոնց աչքին բան չերեւար։ Եւ կա՛ն հսկայական բազմութիւններ, ամբողջ ժողովուրդներ, որոնք անձկութեամբ կը հետեւին անոնց սլացքին, ձախողած ատեն լալու, յաղթած պահուն ծափահարելու, երկու պարագային ալ աստուածացնելու համար։

Ուրիշ խօսքով, մարդկութիւնը այն չէ ինչ որ կ'ուզեն ներկայացնել «պատմա - մաթերիալիսմ»ի քառակուսի վարդապետները ու վարժապետները։

Սովորական մարդոց համար, «խենդ»եր էին անոնք որ փորձեցին սրբագրել մեր տժգոյն պատմութիւնը։ Խենդեր չե՞ն Լինտպէրկներն ու Օր. Էլտըրները (նախագահ Ուիլսընի քրոջ աղջիկը)։ «Խե՛նդ» մըն էր Անդրանիկը։ Եւ սակայն, ահաւասիկ երկու ամիսը կը լրանայ եւ տակաւին չեն դադրած ո՛չ փառաբանութիւնները, ոչ սգահանդէսները, ոչ ալ բացառիկ հրատարակութիւնները։ Ամէնէն համբակ, իսկապէս հակայեղափոխական գրիչն անգամ ածական եւ բայ չի գտներ, Անդրանիկը երգելու համար, առանց զայն հասկցած ըլլալու...։

Ի՛նչքան միօրինակ եւ անհանդուրժելի պիտի դառնար կեանքը, առանց այս կարգի «խենդ»երու։

Եւ ո՞վ կրնայ պնդել թէ անձնական խառնուածքը կամ քմայքն է անոնց բոլորին վարիչ ոգին։ Ո՞ր խելօքը իր ճակատագրին, կեանքին հետ կը խաղայ, միայն «արուեստը արուեստին համար»։ Անդրանիկ մը լեռ ու ձոր կը թնդացնէր, ամբողջ ժողովուրդի մը տառապանքն ու ցասումը մարմնացնելով։ Մեր պատմութեան դժբախտութիւնն է, որ մարդիկ ստիպուած են մարտնչիլ, իրենց խոյանքն ու կորովը սպառել տարրական հոգերու համար, ողջ ողջ չմորթուելու կամ ազատ ապրելու համար։ Եւ մինչեւ այսօր ալ, փրկուած չեն այդ հոգէն, որպէս զի կարենան իրենց ուժը փորձել ուրիշ ասպարէզներու վրայ։ Կարենան իրենց բաժինը բերել գիտութեան եւ մարդկային բարօրութեան։

Ե՞րբ կը հասնի այն օրը, ուր այս ժողովուրդին զաւակներն ալ, փոխանակ իրրեւ արծիւ սաւառնելու լեռ ու ձոր, ի խնդիր ապահովութեան եւ ազատութեան, փորձէին սլանալ ծովէ ծով, ճեղքել ամպերն ու փսթորիկները, ամբողջ մարդկութեան բարիքին համար։

Ցանդգնութի՞ւն։ Ինչո՞վ են պակաս մեր հայդուկները։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՐՔԱԿԱՆ ԵՒ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Հալրենիք (29 Սեպտ.) խմբագրականի մը մէջ կը նկատէ.

— «Հայաստանի Անկախութեան Ամերիկեան Կոմիտէի անդամներէն մէկը, այս ամառուան ընթացքին Եւրոպա կատարած իր ճամբորդութեան առթիւ, տեսնուած է կարգ մը ականաւոր եւրոպացի քաղաքական գործիչներու հետ եւ խօսած է ի միջի այլոց նաեւ հայկական հարցի մասին։

«Իր տպաւորութիւնները բաւական յուսադրական են։

«Այսպէս, Լոյտ Ճօրճ ըսած է մեր բարեկամին, թէ Լօզանի դաշնագրին մերժումը ամերիկեան Ծերակոյտին կողմէ վերաբացած է հայկական դատը եւ հարկադրած է անգլիական կառավարութիւնը ընդունելու, որ հայկական հարցը տակաւին կարգադրուած չէ։

«Ռոպերտ Սէսիլը, որ միեւնոյն վերջերս հրաժարեցաւ անգլիական դահլիճէն, այն կարծիքն յայտնած է, թէ Լօզանի դաշնագրին մերժումը ամերիկեան Ծերակոյտին կողմէ փոխած է Թրքական ամբողջ կացութիւնը եւ ամէնէն յուսատու նշանն է այժմ հայկական հոլիզոնին վրայ։

«Թուրքիոյ մասին մեր ամերիկացի բարեկամը կը հաղորդէ վստահելի աղբիւրներէ առած կարգ մը տեղեկութիւններ, որոնք ցոյց կուտան, թէ չափազանց անխախտանձելի է Թուրքիոյ ներքին կացութիւնը եւ քաղաքական եւ մանաւանդ տնտեսական ու ֆինանսական տեսակէտով։

«Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած վերջին մահափորձերը Քէմալի դէմ կը հաստատեն, թէ այդ երկիրը կ'ապրի տագնապի ծանր շրջան մը, որ յղի է նոր անակնկալներով։

«Թուրքիոյ միջազգային կացութիւնն ալ նախանձելի չէ շնորհիւ իտալօ-յունական ու իտալօ-պուլկարական մերձեցման եւ հակաթուրք ծրագիրներուն։

«Ինչպէս Խորհրդային Ռուսիոյ, այնպէս ալ քէմալական Թուրքիոյ խնդիրները այժմ աւելի նուազ, քան ո՛եւէ առեն կրնան վերջնականապէս լուծուած նկատուիլ։ Եւ մարզարէ պէտք չէ ըլլալ ըսելու համար, որ թէ՛ այդ երկիրներու ներքին իրադարձութեանց եւ թէ՛ միջազգային կեանքի իրադարձութեանց անխուսափելի ընթացքը կը տանի մեզ դէպի ռուսական եւ թրքական խնդիրներու վերաբացումը։»

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ մարդահամարի ամէնէն դժուար շրջանակները կը նկատուին Ադրեալեան նահանգներու կարգ մը մասերը։ Այս վայրերուն մէջ ժողովուրդին մեծ մասը շրջուն կեանք մը կ'անցընէ եւ մնայուն բնակավայր մը չունի։ կառավարութեան որոշումով, բանակի քննիչներէն իգզէտտին փաշայի նախագահութեամբ կազմուած գինուորական յանձնաժողով մը ամէն տեսակ միջոցներ ի գործ պիտի դնէ, այս ժողովուրդին մարդահամարը կատարելու համար։

ՅՈՒՆԱՀԱՅ թերթերը կը գրեն թէ Տրամալի տեղական իշխանութիւնը որոշած է արտաքսել քանի Հայեր, իրրեւ վտանգաւոր երկրին ապահովութեան համար։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՏԱԼԻՈՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ՍԱՐՍԱՓԸ

Թանի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ.—

Իզմիրէն հասած եւ Թուրք մամուլին կողմէ հրատարակուած տեղեկութիւններու նայելով, Իտալիա զինուորական մեծ գործունէութեան նուիրուած է Երկոտասան կղզիներուն մէջ։ Իտալական իշխանութիւնները ի մէջ այլոց հրատարակած են յայտարարութիւն մը, որով բոլորին կ'արգիլէն տեղեկութիւններ քաղել Լերոս կղզիին մէջ շինուելիք ամրութիւններուն մասին, աւելցնելով որ այս մասին ամենափոքր հետաքրքրութիւն մը խիստ պատիժով մը պիտի պատժուի։

Հոդոսի կառավարիչին կողմէ ստորագրուած ուրիշ հրամանագիր մը կը պահանջէ, որ բոլոր լուսանկարիչները պաշտօնական վկայագիրներ ունենան։ Մէկ խօսքով, իտալական զինուորական իշխանութիւնները մեծ կարեւորութիւն կուտան եղեր կղզիներուն մէջ ձեռնարկուած զինուորական պատրաստութեանց։

Թուրք մամուլը, որ այս մանրամասնութիւնները կը հրատարակէ, կը հարցնէ թէ Իտալիա ի՛նչ պատճառներէ մղուած այսպիսի միջոցներ ձեռք կ'առնէ, ու կ'եզրակացնէ թէ անկարելի է դէշ աչքով չդիտել այս ամբողջ գործունէութիւնը։

Աղջիկ մը Ատլանտեանը կը կտրէ

Ամերիկացի օդանաւորդուհի Օր. Ռութ Էլտըր երեքշաբթի օր ժամը 17.4ին (ֆրանսական ժամով գիշերուան 10ի առենները) Նիւ Եօրքի մօտ Ռուզվէլթֆիլտի օդանաւակայանէն ճամբայ ելաւ «Էմէրիքըն Կըրլ» (Ամերիկացի աղջիկ) օդանաւով, մէկ թռիչքով Փարիզ գալու համար։ Իրեն կ'ընկերանայ օդանաւորդ Ճօրճ Չէլմըրն, որ ուղեցոյցի պաշտօն պիտի կատարէ։

Օրիորդ Էլտըր 23 տարեկան սիրուն աղջիկ մըն է։ Նախապէս ատամնաբոյժի օգնական էր, վերջերս նուիրուեցաւ օդանաւորդութեան, եւ դեռ հազիւ ամիս մը առաջ քննութիւն անցուննելով օդանաւորդի վկայական ստացաւ։ Օրիորդը կ'ուզէ Ատլանտեանը կտրող առաջին օդանաւորդուհին ըլլալ։

Մեկնումը տեղի ունեցաւ յաջող պայմաններու տակ, ծափերուն մէջ հարիւրաւոր հանդիսականներու, մեծ մասամբ աղջիկներ։ Օդանաւը առաւ 520 կալոն պէնզին, ինչ որ բաւական է 4400 մղոն ճամբորդութեան համար։ Ամբողջ ծանրութիւնն է 5600 փաունտ։ Ունի անթելի կազմած։ Երկու օրուան ուտելիք միայն առած են։ Օդանաւը կարմիր ներկուած է։

Օդը նպաստաւոր է եւ կը յուսացուի որ եթէ ճամբան ոևէ վտանգ չպատահի, օդանաւը Փարիզ պիտի հասնի այսօր, Հինգշաբթի առաւօտ ժամը 7 - 10։

Օրիորդ Ռութ Էլտըր ամուսնացած է Փիլատելֆիայի երիտասարդ նաւաստիի մը հետ, սակայն կ'ուզէ որ գինքը կոչեն միշտ իր աղջիկութեան անունով։

Օր. Էլտըր չպիտի հետեւի Լինտպէրկի ճամբուն. սկիզբը 2000 քիլոմեթր պիտի թռչի արեւելեան ուղղութեամբ, յետոյ պիտի առնէ անդրատլանտեան շոգենաւերու սովորական ճամբան, որուն պիտի հետեւի մինչեւ Ֆրանսա։

Թերթս մամուլը դրուած պահուն դեռ ոեւէ լուր չկար օդանաւի մասին։

ՈՒՐԻՇ ԱՂՋԻ՞Կ ՄԸՆ ԱԼ

Օլտ Օրչըրտէն (Միացեալ Նահանգներու Մէյն Նահանգը) առնուած հեռագիր մը, որ դեռ չէ հաստատուած, կ'ըսէ թէ նոյն օրը ճամբայ ելած է ուրիշ օդանաւ մըն ալ՝ «Տօրն» (Արշալոյս), մէկ թռիչքով մինչեւ Տանիմարքայի մայրաքաղաքը՝ Քոփէնհակ երթալու համար։ Օդանաւի վարիչն է նախագահ Ուիլսընի քրոջ աղջիկը՝ Օր. Ֆրանսիս Ուիլսըն Կրէյսըն, սրուն կ'ընկերանան օդանաւորդ սպայ Ուիլեըմ Շուլց եւ մեքենավարը՝ Կոլտսպօրու։ Քոփէնհակի «Փոլիթիքէն» թերթի Լոնտոնի թղթակիցը հեռաձայնով տեսնուած է Օր. Կրէյսընի հետ, որ ըսած է թէ իր հետ կ'առնէ երկու օդանաւորդներ, սակայն ճամբուն մեծ մասը ինք անձամբ կը յուսայ վարել օդանաւը։ 38 ժամուան բաւելիք պէնզին առած է եւ կը յուսայ իրլանտա հասնիլ 17 ժամէն։

ՈՒՐԻՇ ԱՐՇԱՒԻՆԵՐ

Ֆրանսացի Քոսթ եւ Լը Պրի, որոնք ձեռնարկած էին «Նունկէսէր - Քոլի» օդանաւով Ատլանտեանը կտրելու հարաւէն, Փարիզէն Սէն-Լուի (Սենեկալ) հասան երեքշաբթի առաւօտ ժամը 11.10ին, 4300 քիլոմեթր ճամբան առնելով 25 ժամ 30 վայրկեաններ (ժամը միջին հաշուով 168 քիլ. 600)։

Երկու օդանաւորդները ճամբայ ելան. կտրելու համար երկրորդ հանգրուանը՝ կեդրոնական Ատլանտեանը՝ դէպի Նաթալ (3200 քիլոմեթր)։ Գ. հանգրուանը պիտի ըլլայ Նաթալ-Ռիօ-տը Եանէյրօ (2000 քիլ.)։

**** Ֆրանսացի Շալ եւ Ռափէն Վիլլաքուպլէյէն ճամբայ ելան դէպի Սայկոն։ Առաջին հանգրուանն է Հոոմ, ուր հասան առջի օր։*

**** Ծովային օդանաւորդներ Փարի եւ Պուկօ երեքշաբթի օր ժամը 14.13ին Մարսիլիոյ մօտ Պէոի լիճէն ճամբայ ելան դէպի Պէյրութ։ Այս չրօդանաւը ունի երկու շարժանիւ, 1000*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԸ

Վէդի Բասարի շրջանին մէջ գետեղուած հայ գաղթականները վերջերս դժգոհութիւններ յայտնած եւ բողոքներ կատարած էին Երեւանի կառավարութեան մօտ, ըսելով թէ հողեր չեն տրամադրուիր իրենց։ Այս բողոքներուն վրայ, ժամանակը յանձնախումբ մը կազմուած էր՝ քննելու համար վէդի Բասարի գաւառակին մէջ գետեղուած գաղթականներու տնտեսական վիճակը։

Խորհրդային Հայաստան (Թիւ 206/1867) կը հրատարակէ վերոյիշեալ յանձնաժողովին տեղեկագիրը, որ ի մէջ այլոց կ'ըսէ.—

«Վէդի Բասարի գաւառակի 21 գիւղերուն մէջ տեղաւորուած են 1267 տուն, ընդամէնը 4170 հոգի։ Այս գաղթականները եկած են գլխաւորաբար Պաղտատէն եւ Յունաստանէն։ Մինչ գաղթականութիւնը այդ շրջանը տեղաւորուած է 1923ին եւ օգտուած է նոյն տարին կատարուած հողաբաժանումէն։ Աւելի յետոյ եկած գաղթականները մինչեւ այսօր չեն կրցած հողատնանալ եւ տեղաւորուած են հողասակաւ գիւղերու մէջ. այսպիսիներու թիւը կը հասնի 299ի։

Ջուրի պակասն ալ դժուարութեան մատնած է ժողովուրդը։ Վէդի Ձուէն ոռոգուղ գիւղերու բերքերը այս տարի հարիւրին 45 փճացած են՝ ջուրի պակասի հետեւանքով։

Ակէ գոտ 911 տուն գաղթականներ դուրկ են լծկաններէ. այդ պատճառով, անոնք իրենց հողերը տուած են լծկան ունեցողներուն՝ ընկերովի պահելու համար։ Ստացուած բերքի անբաւականութեան պատճառով գաղթականութեան 90 առ հարիւրը բանուորութիւն կ'ընէ գիւղերուն մէջ։

Արագածայան, Արմաղ եւ Ալշար գիւղերու գաղթականները պէտք ունին անասուններու եւ գոմերու։ Գաղթականները կառավարութենէն ստացած են միայն փայտեղէն եւ վերաշինած են նախկին աւերակները։ Սակայն այդ նորաշէն տուները անյարմար են ապրելու, մանաւանդ որ այդ գիւղերուն մէջ մալարիան տարածուած է։ Ձիշտ այդ պատճառով գաղթականներու մեծ մասը հեռացած է, իսկ մնացածներն ալ մնալու դիտաւորութիւն չունին։»

ՕՐ. ՃԱՆՊԱԶԵԱՆ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Պարթելէմի՝ հիմնուած ցոքթ.-ֆօլի դիմազննութեան վրայ, երեքշաբթի օր առաջին անգամ ըլլալով հարցաքննեց Օր. Նոյեմի Ճանպազեանը, որ իր հօրեղբորդին՝ Թարբերդցի Գրիգոր Ճանպազեանի դիպուածով մեռնելուն առթիւ ձերբակալուած էր իբրեւ կասկածելի։ Բժիշկին տեղեկագիրը բացարձակապէս կը հաստատէ թէ մահը առաջ եկած է նոյնինքն հանգուցեալ Գրիգոր Ճանպազեանի արձակած գնդակով։ Հարցաքննութիւնը կատարուեցաւ պաշտպան փաստաբան Հանրիոյի ներկայութեան եւ Պ. Պարթելէմի՝ համոզուած թէ ոեւէ կապ չկայ, ազատ արձակեց Օր. Նոյեմին։

ՄԱՔՐԱԳՈՐՇՈՒՄԻՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Ըստիկանական ամենօրեայ խուզարկութիւնները տուին իրենց արդիւնքը։ փարիզի կեդրոնը ոստիկանատուն մը, որ սովորաբար օրը քանի հոգիի ինքնութեան թուղթ կուտար, այժմ 100 կուտայ, ա՛նքան շատցած են ինքնութեան թուղթ պահանջողները։

ՆԱՆՍԷՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ՃԻԳԸ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԵՒ

Ջ.

Ընդհ. ժողովը նոյնօրը, առանց ընդհատումի, շարունակեց իր վիճաբանութիւնները Հինգերորդ ցանձնաժողովի ցեղեկագրին մասին: Նախագահը հետզհետէ խօսք տուաւ գաղթականներու բարձր կոմիսար ցոքթ. Նանսէնի, ինչպէս նաեւ գերմանիոյ եւ Ռումանիոյ ներկայացուցիչներուն, որոնք վերջին խօսողները եղան.

ցոքթ. Նանսէն.— *Պ. Նախագահ, Տիկիններ եւ Պարոններ, կը ներէք որ կրկին բեմ կը բարձրանամ, բայց իբր գաղթականներու Բարձր Կոմիսար, պարտականութիւն կը զգամ քանի մը խօսք աւելցնել Տեղեկագրի սքանչելի զեկոյցին վրայ, եւ շնորհակալութիւնս յայտնել իրեն եւ միւս հեռատրներու խօսքերուն համար: Նախ՝ շնորհաւորելի կը գտնեմ, որ Ընդհանուր Ժողովը որոշած է միջոցներ ձեռք առնել հայ եւ ռուս գաղթականներու վիճակը բարելաւելու համար. ասիկա կենսական կարեւորութիւն ներկայացնող խնդիր մըն է, քանի որ կը վերաբերի աւելի քան մէկ միլիոն հոգիի: Կ'ուզեմ քանի մը խօսք ալ ըսել Սուրիոյ մասին եւ յանուն Ազգերու Դաշնակցութեան շնորհակալութիւն յայտնել Ֆրանս. կառավարութեան՝ հայ գաղթականներուն օգնելու համար իր տարած աշխատանքին առթիւ. կ'ուզեմ յիշել թէ Ժրանսա արդէն ուղղակի 50 միլիոն ֆրանք ծախսած է Սուրիոյ հայ գաղթականներուն համար, իսկ անուղղակի կերպով ուրիշ մեծ ծախքեր ալ ըրած է:*

Բնականաբար Սուրիոյ գաղթականներուն օգնելը վերջնական լուծում մը չէ Հայերուն ազգային օջախ մը տալու խնդրին: Հայ գաղթականներուն կացութիւնը այնպէս է, որ բացարձակապէս անհրաժեշտ է գանոնք հոն տեղաւորել, ու ես համոզուած եմ թէ մօտ ապագային կարելի պիտի ըլլայ լուծել այս այս խնդիրը, գործակցութեամբ Ֆրանս. կառավարութեան, որ այս գործին աջակցելու համար այնքան ուշադրաւ բարեացակամութիւն ցոյց տուաւ:

Սրտագին շնորհակալութիւններ տեղեկագրին՝ որ Ընդհ. Ժողովին լուրջ ուշադրութիւնը հրաւիրեց Պոլսոյ եւ Զինաստանի ռուս գաղթականներու վիճակին վրայ: Ինչպէս ըսուած է Ընդհ. Ժողովին ներկայացուած Տեղեկագրին մէջ, այս գաղթականներէն մօտ 4000 հոգի պատրաստուած էին մեկնիլ Թուրքիայէն մինչեւ 1 Օգոստոս: Մեծ գժուարութեամբ կարելի եղաւ առժամեայ յետաձգում մը ձեռք բերել այն պայմանով, որ միշտ գաղթականներու ալյուր փոխադրութիւնը պիտի փութացուի: Զինաստանի ռուս գաղթականներուն կացութիւնը նոյնպէս տագնապալի է: Միայն 10,000 հոգի կայ Շանկայի մէջ. զինուրական գործողութեան հետեւանքով ասոնք շատ խեղճ վիճակի ենթարկուեցան եւ պէտք է ուրիշ տեղ փոխադրուին:

Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակի տեղեկագիրը ցոյց կուտայ թէ լաւ առիթներ կան առնուազն 30,000 գաղթականներ տեղաւորելու համար Արժանթինի, Պոլիվիոյ, Պրազիլիոյ, Փարակուէյի եւ Փերուի մէջ: Այս երկիրներու կառավարութիւնները պատրաստակամութիւն կը յայտնեն անոնց տեղաւորման բոլոր ծախքերը տալ կանխաւճարի ձեւով: Մեզմէ կը պահանջուի միայն մարդ գլուխ մօտ 20 անգլիական ոսկի, իբրեւ փոխադրութեան ծախք:

Ձեմ ուզեր անագանգ հնչեցնել, սակայն տարրական պարտականութիւն մը զանց առած պիտի ըլլամ, եթէ Ընդհանուր Ժողովին լուրջ ուշադրութիւնը չհրաւիրեմ Զինաստանի եւ Թուրքիոյ ռուս գաղթականներու վտանգալի կացութեան վրայ եւ ցոյց չտամ անոր գարման տալու մէջ ունեցած ծաւալի պիտի ըլլար անշուշտ որ Պոլսոյ 90,000 ռուս գաղթականները ուրիշ երկիրներ տեղաւորէին վերջ, ետ բերած 4000 հոգին ձգուին իրենց բախտին:

Այս գաղթականները ապահով երկիրներ փոխադրելու համար անխուսափելիօրէն մէջտեղ կուգայ գարձեալ դրամի հարցը:

Աորիկա հալթալթելու երկու եղանակ կայ. կամ այն է որ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամները փոխ դրամ կուտան, և կամ դրոշմաթուղթի խնդիրը իրենց երկիրներուն մէջ ալ կը գործադրեն, ու մենք ատոր վրայ հիմնուած հաւանաբար կարեկնանք փոխ դրամ գտնել: Տեղեկագիրը արդէն ձեր ուշադրութիւնը հրաւիրեց այս կարելիութեան վրայ:

Երկրորդ մեթոդը այն առաւելութիւնն ունի, որ կառավարութիւնները պէտք չպիտի ունենան ձեռք առնել հայ եւ ռուս գաղթականներու վիճակը բարելաւելու համար. ասիկա կենսական կարեւորութիւն ներկայացնող խնդիր մըն է, քանի որ կը վերաբերի աւելի քան մէկ միլիոն հոգիի: կ'ուզեմ քանի մը խօսք ալ ըսել Սուրիոյ մասին եւ յանուն Ազգերու Դաշնակցութեան շնորհակալութիւն յայտնել Ֆրանս. կառավարութեան՝ հայ գաղթականներուն օգնելու համար իր տարած աշխատանքին առթիւ. կ'ուզեմ յիշել թէ Ժրանսա արդէն ուղղակի 50 միլիոն ֆրանք ծախսած է Սուրիոյ հայ գաղթականներուն համար, իսկ անուղղակի կերպով ուրիշ մեծ ծախքեր ալ ըրած է:

Բնականաբար Սուրիոյ գաղթականներուն օգնելը վերջնական լուծում մը չէ Հայերուն ազգային օջախ մը տալու խնդրին: Հայ գաղթականներուն կացութիւնը այնպէս է, որ բացարձակապէս անհրաժեշտ է գանոնք հոն տեղաւորել, ու ես համոզուած եմ թէ մօտ ապագային կարելի պիտի ըլլայ լուծել այս այս խնդիրը, գործակցութեամբ Ֆրանս. կառավարութեան, որ այս գործին աջակցելու համար այնքան ուշադրաւ բարեացակամութիւն ցոյց տուաւ:

Սրտագին շնորհակալութիւններ տեղեկագրին՝ որ Ընդհ. Ժողովին լուրջ ուշադրութիւնը հրաւիրեց Պոլսոյ եւ Զինաստանի ռուս գաղթականներու վիճակին վրայ: Ինչպէս ըսուած է Ընդհ. Ժողովին ներկայացուած Տեղեկագրին մէջ, այս գաղթականներէն մօտ 4000 հոգի պատրաստուած էին մեկնիլ Թուրքիայէն մինչեւ 1 Օգոստոս: Մեծ գժուարութեամբ կարելի եղաւ առժամեայ յետաձգում մը ձեռք բերել այն պայմանով, որ միշտ գաղթականներու ալյուր փոխադրութիւնը պիտի փութացուի: Զինաստանի ռուս գաղթականներուն կացութիւնը նոյնպէս տագնապալի է: Միայն 10,000 հոգի կայ Շանկայի մէջ. զինուրական գործողութեան հետեւանքով ասոնք շատ խեղճ վիճակի ենթարկուեցան եւ պէտք է ուրիշ տեղ փոխադրուին:

Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակի տեղեկագիրը ցոյց կուտայ թէ լաւ առիթներ կան առնուազն 30,000 գաղթականներ տեղաւորելու համար Արժանթինի, Պոլիվիոյ, Պրազիլիոյ, Փարակուէյի եւ Փերուի մէջ: Այս երկիրներու կառավարութիւնները պատրաստակամութիւն կը յայտնեն անոնց տեղաւորման բոլոր ծախքերը տալ կանխաւճարի ձեւով: Մեզմէ կը պահանջուի միայն մարդ գլուխ մօտ 20 անգլիական ոսկի, իբրեւ փոխադրութեան ծախք:

Ձեմ ուզեր անագանգ հնչեցնել, սակայն տարրական պարտականութիւն մը զանց առած պիտի ըլլամ, եթէ Ընդհանուր Ժողովին լուրջ ուշադրութիւնը չհրաւիրեմ Զինաստանի եւ Թուրքիոյ ռուս գաղթականներու վտանգալի կացութեան վրայ եւ ցոյց չտամ անոր գարման տալու մէջ ունեցած ծաւալի պիտի ըլլար անշուշտ որ Պոլսոյ 90,000 ռուս գաղթականները ուրիշ երկիրներ տեղաւորէին վերջ, ետ բերած 4000 հոգին ձգուին իրենց բախտին:

Այս գաղթականները ապահով երկիրներ փոխադրելու համար անխուսափելիօրէն մէջտեղ կուգայ գարձեալ դրամի հարցը:

Աորիկա հալթալթելու երկու եղանակ կայ. կամ այն է որ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամները փոխ դրամ կուտան, և կամ դրոշմաթուղթի խնդիրը իրենց երկիրներուն մէջ ալ կը գործադրեն, ու մենք ատոր վրայ հիմնուած հաւանաբար կարեկնանք փոխ դրամ գտնել: Տեղեկագիրը արդէն ձեր ուշադրութիւնը հրաւիրեց այս կարելիութեան վրայ:

Երկրորդ մեթոդը այն առաւելութիւնն ունի, որ կառավարութիւնները պէտք չպիտի ունենան ձեռք առնել հայ եւ ռուս գաղթականներու վիճակը բարելաւելու համար. ասիկա կենսական կարեւորութիւն ներկայացնող խնդիր մըն է, քանի որ կը վերաբերի աւելի քան մէկ միլիոն հոգիի: կ'ուզեմ քանի մը խօսք ալ ըսել Սուրիոյ մասին եւ յանուն Ազգերու Դաշնակցութեան շնորհակալութիւն յայտնել Ֆրանս. կառավարութեան՝ հայ գաղթականներուն օգնելու համար իր տարած աշխատանքին առթիւ. կ'ուզեմ յիշել թէ Ժրանսա արդէն ուղղակի 50 միլիոն ֆրանք ծախսած է Սուրիոյ հայ գաղթականներուն համար, իսկ անուղղակի կերպով ուրիշ մեծ ծախքեր ալ ըրած է:

Բնականաբար Սուրիոյ գաղթականներուն օգնելը վերջնական լուծում մը չէ Հայերուն ազգային օջախ մը տալու խնդրին: Հայ գաղթականներուն կացութիւնը այնպէս է, որ բացարձակապէս անհրաժեշտ է գանոնք հոն տեղաւորել, ու ես համոզուած եմ թէ մօտ ապագային կարելի պիտի ըլլայ լուծել այս այս խնդիրը, գործակցութեամբ Ֆրանս. կառավարութեան, որ այս գործին աջակցելու համար այնքան ուշադրաւ բարեացակամութիւն ցոյց տուաւ:

Սրտագին շնորհակալութիւններ տեղեկագրին՝ որ Ընդհ. Ժողովին լուրջ ուշադրութիւնը հրաւիրեց Պոլսոյ եւ Զինաստանի ռուս գաղթականներու վիճակին վրայ: Ինչպէս ըսուած է Ընդհ. Ժողովին ներկայացուած Տեղեկագրին մէջ, այս գաղթականներէն մօտ 4000 հոգի պատրաստուած էին մեկնիլ Թուրքիայէն մինչեւ 1 Օգոստոս: Մեծ գժուարութեամբ կարելի եղաւ առժամեայ յետաձգում մը ձեռք բերել այն պայմանով, որ միշտ գաղթականներու ալյուր փոխադրութիւնը պիտի փութացուի: Զինաստանի ռուս գաղթականներուն կացութիւնը նոյնպէս տագնապալի է: Միայն 10,000 հոգի կայ Շանկայի մէջ. զինուրական գործողութեան հետեւանքով ասոնք շատ խեղճ վիճակի ենթարկուեցան եւ պէտք է ուրիշ տեղ փոխադրուին:

Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակի տեղեկագիրը ցոյց կուտայ թէ լաւ առիթներ կան առնուազն 30,000 գաղթականներ տեղաւորելու համար Արժանթինի, Պոլիվիոյ, Պրազիլիոյ, Փարակուէյի եւ Փերուի մէջ: Այս երկիրներու կառավարութիւնները պատրաստակամութիւն կը յայտնեն անոնց տեղաւորման բոլոր ծախքերը տալ կանխաւճարի ձեւով: Մեզմէ կը պահանջուի միայն մարդ գլուխ մօտ 20 անգլիական ոսկի, իբրեւ փոխադրութեան ծախք:

Ձեմ ուզեր անագանգ հնչեցնել, սակայն տարրական պարտականութիւն մը զանց առած պիտի ըլլամ, եթէ Ընդհանուր Ժողովին լուրջ ուշադրութիւնը չհրաւիրեմ Զինաստանի եւ Թուրքիոյ ռուս գաղթականներու վտանգալի կացութեան վրայ եւ ցոյց չտամ անոր գարման տալու մէջ ունեցած ծաւալի պիտի ըլլար անշուշտ որ Պոլսոյ

Ֆոքնէն (Ռումանիա).— Ռումանիա կը նկատէ, որ Ազգերու Դաշնակցութեան ամէնէն ազնիւ գործերէն մէկն է միջազգային համերաշխութեան վերաբերեալ գործերուն զարկ տալ: Ռումանիա արդէն ատոր ապացոյցը տուաւ՝ օգնելով ռուս գաղթականներուն եւ Ալպանիոյ: Հիմա ալ խիստ ուժգին աջակցութիւն կուտայ Ցոքթ. Նանսէնի ի նպաստ գաղթականներուն ստանձնած աշխատանքներուն. հետեւաբար եւ խուլ չէ հայ գաղթականներուն համար ուղղուած նոր կոչին: Ինչպէս մեր արտաքին նախարարն ալ յայտարարեց վերջին անգամ, Ռումանիա ուրախ պիտի ըլլայ աջակցելու այս գործին, իր կարողութեան ներած չափով:

Նախագահ.— Նկատելով որ Ընդհանուր Ժողովի ուրիշ ոեւէ անդամ փափաք չէ յայտնած այս նիւթին մասին խօսելու, Տեղեկագիրը եւ Յանձնաժողովին թելադրութիւնները վաւերացուած կը նկատեմ:

(Շաւանութեան նշանները):

Վ Ե Ր Ջ

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՄԵԾ ՕԳԱՀԱՆԴԷՍ ԹԱԻՐԻԶԻ ՄԷՋ

(Մեր մասնաւոր Թղթակցէն)

ԹԱԻՐԻԶ, 26 Սեպտ.

Թաւրիզի հայ գաղութը «Յառաջ»ի Սեպտ. 2ի թիւէն իմացաւ ազգային հերոս Անդրանիկի մահադոյժը, որ խոր վիշտ պատճառեց ժողովուրդին եւ ազգային ժարմիններուն:

Առաջնորդարանը Սեպտ. 23ին, յաւուր մահադդով հաղորդեց թէ Սեպտ. 25ին Մայր Եկեղեցիին մէջ պիտի կատարուի հոգեհանգիստ ազգային մեծ հերոսի յիշատակին: Իսկ մինչ այդ, արդէն Թաւրիզի Հայոց կուլտուրական Միութիւնը, Վասպուրականի, Ղարաբաղ-Զանգեզուրի, Տարոն-Տուրուբերանի, Շիրակ-Վանանդի, Բարձր-Հայքի, Երեւանի, Սեբաստիոյ, Ղարադաղի, Կ. Պոլսոյ եւ շրջակայքի, Սուրմալուի, Խոյի Հայրենակցական Միութիւնները, հայ զինուորականներ, Անդրանիկի զինակից ընկերներ, գործակիցներ եւ զինուորները խորհրդակցելով, որոշեցին միասնաբար կազմակերպել արժանավայել Սգահանդէս մը, որ տեղի ունենայ Արամեան Թատերասրահին մէջ, Սեպտ. 25ին առաւօտեան ժամը 11էն սկսեալ:

Պատարագի եւ հոգեհանգստի արարողութենէն յետոյ, ժողովուրդի ամէն խաւերէն անխտիր, հոծ բազմութիւն մը խռնուեցաւ Արամեան Թատերասրահը, ուր այլ եւս շարժելու եւ կանգնելու տեղ անգամ չմնաց:

Շատերը չկրցան ներս մտնել եւ ստիպուեցան մնալ բակին մէջ:

Սրահ մտաւ Արտպատականի Առաջնորդը քահանաներուն հետ:

Սգահանդէսին ներկայ էին ազգային, կուսակցական եւ կրթական ժարմինները, Պարսից բանակի բարձր զինուորականներէն հայազգի Գիքօ Խանը, ոստիկանական ներկայացուցիչը, դեսպանացի, ռուս, վրացի, ասորի բարեկամներ, խուռն երկսեռ բազմութիւն, մատաղ սերունդ եւ աշակերտութիւն: Թատերասրահի վերնայարկերը այնքան բազմութիւն խճողուած էր, որ կը վախցուէր փլելու վտանգէն: Սգահանդէսի բացումը կատարեց Առաջնորդը.

«Անդրանիկը մեր ազգային հերոսն է բառիս լայն իմաստով: Սասունի 1904ի ապստամբութեան օրերին, Կովկասում հայ ժողովուրդը, 30ի չափ երգեր էր հիւսել, որոնք ձօնուած էին Անդրանիկի հերոսութիւններին: Հանգուցեալ զօրավարը թէեւ մի քանի սայթաքումներ ունեցաւ իր կեանքում, բայց նրա համբաւը երբեք չընկաւ, այլ միշտ բարձր մնաց:»

Ապա բեմ եկաւ Հ. Յ. Դ. Արտպատականի Կեդր. Կոմիտէի կողմէ ընկ. Ալիքսան Յովհաննիսեանը, որ առաջարկեց յոտնկայս յարգել ազգային հերոսի յիշատակը: Ժողովուրդը ոտքի ելաւ եւ նուագախումբը հնչեցուց «Դու գոհ գնացիր» ազերը:

«Ազգային հերոս Անդրանիկը ծնաւ ժողովուրդի մէջ եւ ապրեցաւ, գործեց Հ. Յ. Դաշնակցութեան մէջ, դառնալով մեր կուսակցութեան ռազմական ոգու տաղանդաւոր ներկայացուցիչը: Անդրանիկը Դաշնակցութեան հարազատ զաւակն է, որ նրա շնորհիւ լայն ժողովրդականութիւն վայելեց եւ դարձաւ ժողովրդական մեծութիւն:»

Ընկեր Յակոբ Տէր-Յակոբեանը, կուլտուրական միութեան, Ատր. թեմ. դպրոցի հոգաբարձութեան, ուսուցչութեան եւ շահերութեան կողմէ ցաւ յայտնեց ազգային հերոսի մահուան առթիւ, աւելցնելով, որ «ինչպէս Զուիցերիան իր Վիլհելմ Տէլն ունի, Իտալիան՝ Գարիբալդին, Հայաստանն ալ իր Անդրանիկով հպարտ է, որի մահը համազգային աղէտ եւ վիշտ է:» Ընկեր Յակոբը գեղեցիկ կերպով ներկայացուց հերոսին կենսագրութիւնը, Շապին Գարահիսարի մանկութենէն մինչեւ զօրավարութեան բարձրանալը:

Թաւրիզաբնակ Ղարաբաղցիներու կողմէ խօսեցաւ Անդրանիկի բանակի նախկին սպայ ընկ. Յովակ Մտեփանեանը, որ ըսաւ.— «Ոչ մէկ զօրավար եւ հերոս չի ունեցել այն խիզախութիւնը, ինչ որ ունէր Անդրանիկը, որի պողպատեայ կուրծքը զարդարուած էր ռուսական, ֆրանսական եւ պուլկարական բարձր շքանշաններով, որոնք ապացոյց էին թէ օտարները որքա՛ն գնահատում էին մեր ազգային հերոսին:

«Մեռա՛ւ Անդրանիկը, կեցցէ՛ Անդրանիկը»:

Վասպուրականի Հայրենակցական Միութեան կողմէ խօսեցաւ ընկ. Վահէ Արծրունին.— «Ողիմպոսի աստուածները սիրով ընդունեցին Անդրանիկը, որ համայն հայութեան ազգային հերոսն էր, որուն մահը այսօր ի սփիւռս աշխարհի գրուած հայութեան մեծ վիշտ պատճառեց»:

Զանգեզուրցիներու կողմէ խօսեցաւ Պ. Յակոբ Տէրունին, շեշտելով որ, «Անդրանիկը Սասունցի Դաւիթն է, եւ Սիւնեաց Դաւիթի բէկը, որոնց հոգիները կ'ապրէին անոր մէջ»:

Հնչակեան Պ. Վահագն Նալբանդեան յայտնեց թէ «Անդրանիկը համայն հայութեան հերոսն էր, բառիս լայն առումով»: Պ. Արսէն Խաչիկեանը գնահատելով Անդրանիկի արժէքը քանի մը բնորոշ դիծեր պատմեց անոր կեանքէն:

«Սալոն»նուագախումբը նուագեց տխուր եղանակ մը:

Արամ Տէր Բաղդասարեան արտասանեց «Նաւրութայ սարը հազար ակն ունի», իսկ Արտեմիս Տէր Թովմասեանը «Բոցիկու սարին» արտառուչ ոտանաւորը, երկուքն ալ Աւետիք Իսահակեանէն, առաջինը նուիրուած Նեմրութի հսկայի՝ Սերոբ Աղբիւրի, իսկ երկրորդը՝ Մենակի յիշատակին: Պ. Աշոտ Աղայեանը սրինդով նուագեց «Դարահիսար լերան» երգը:

Բեմին վրայ դրուած էր՝ սեւ շղարշով շրջապատուած՝ Անդրանիկի մեծադիր եւ շատ յաջող կենդանապիրը, զոհձեռնկարած էր Պ. Եղնիկ Քաջունին: Սգահանդէսի ընթացքին ժողովուրդին վաճառուեցան ազգային հերոսի լուսանկարները, որոնցմէ գոյացած դրամական զուտ արդիւնքով, Անդրանիկի յիշատակին չքաւոր աշակերտ մը պիտի ուսանի Ատրպատականի Հայոց թեմական դպրոցին մէջ, մինչեւ աւարտելը: Թաւրիզի Հայոց Կուլտուրական Միութեան վարչութեան նախագահ ընկ. Աբամ Ալչուլեանը յայտնեց, թէ յանուն Թաւրիզի հայութեան ցաւակցութիւն պիտի յայտնուի Անդրանիկի ընտանիքին եւ վաղեց սգահանդէսը, որ տեւեց 2ուկէս ժամ եւ ժողովուրդը հեռացաւ վիշտի եւ երախտագիտութեան խորին զգացումներով լեցուած:

ՄԱՍԻՍ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թանի Պոլսոյ Թղթակիցը խօսելով Թուրքիոյ վերջին ընտրութեանց մասին, կը գրէ.—

Հոմմի եւ Էնկիւրիի մէջ կառավարական նոյն վարչաձեւը կը տիրէ: Ինչպէս Ֆաշիստ Իտալիոյ մէջ, միայն քաղաքական մէկ կազմակերպութիւն՝ խալք կուսակցութիւնը գոյութիւն ունի Թուրքիոյ մէջ: Այս կուսակցութիւնը ստանձնած է ամբողջ ազգային ներկայացուցչութիւնը: Քաղաքական ուժերու ազատ գործունէութիւնը բացարձակապէս արգիլուած է: Ամբողջ ընդդիմադրութիւնը ջնջուած է: Մէկ խօսքով կուսակցութիւնը կառավարութիւն եւ կառավարութիւնը կուսակցութիւն:

Մուսթաֆա Քէմալ ոչ միայն Թուրք Հանրապետութեան նախագահն է, այլ եւ ընդհանուր նախագահ՝ «խալք» կուսակցութեան: Ու այս վերջին մակդիրը պարապ տիտղոս մը չէ:

Թուրքիոյ պետը, որ մինչեւ վերջ կ'ուզէ գործի մարդ եւ վարիչ մնալ, անձամբ եւ ուղղակի կը վարէ պաշտօնական կուսակցութիւնը:

Վերջին խորհրդարանի ընտրութեանց դիմագիծը այս ձեւով կը լուսաւորուի: Ո եւ է մրցում չըլլալով, քուէի սրահներուն եւ երկրին մէջ կատարեալ խաղաղութիւն կը տիրէր: Ո՛չ մէկ հակաճառութիւն մամուլին մէջ: Ո՛չ մէկ հրապարակային հաւաքոյթ: Ո՛չ մէկ վէճ շահերու: Ո՛չ մէկ դասակարգային պայքար: Ո՛չ մէկ հակառակութիւն զանազան եւ ընդդիմադիր գաղափարներու: Ո՛չ մէկ ներքին տագնապ: Այս պայմաններուն տակ, քուէարկութեան արդիւնքը նախապէս ծանօթ էր: Խալք կուսակցութեան թեկնածուներուն ցանկը — միակը որ շրջաբերութեան հանուած էր — անցաւ մէկ անգամէն: Ուշագրաւ նորութիւն մը 1923ի նախորդ ընտրութեանց առեն ընտրիսխանները ընտրուած էին կուսակցութեան վարիչ մարմիններուն կողմէ. բայց յայտնի է թէ ընտրուելէն անմիջապէս վերջ, շատ մը նորընտիր երեսփոխաններ փութացին քաշուիլ եւ ընդդիմադիր կուսակցութիւն մը կազմելու: Այս տարի, ընդհակառակն, որոշուեցաւ կպգիին ձգել թեկնածուները որոշելու հոգը: Ինչպէս կը տեսնուի, Մուսթաֆա Քէմալ պատասխանատուութիւն ստանձնող մարդ է:

Նախորդ ազգային Մեծ ժողովը 285 երեսփոխան ունէր: Մ. Քէմալ իր ցանկին մէջէն ջնջեց ասոնցմէ 80ին անունները: Դուրս ձգուածներէն ոմանք կը պատկանէին քեազիմ քարապէքիր եւ Րէֆիկէթ փաշաներու պէս ազատական ընդդիմադիրներու կուսակցութեան: Միւսները Ցիարպէքիրցի Ֆէվզի պէյի շուրջ խմբուած՝ քրտական գոյնով աւատապետական ցեղախումբ մը կազմած էին եւ չէին յաջողած համաձայնիլ կառավարութեան հետ: Վերջապէս երրորդ խմբակ մը կազմուած էր քանի մը երեսփոխաններէ, որոնք յաջողած էին շատ վրան բաց ձեւով հարստանալ վերջին չորս տարուան ընթացքին:

Ընտրութիւնները տեղի ունեցան ըլլալով ցունաստանէն եկած փոխանակելի թուրքերով աւելցած բնակչութեան հիման վրայ, նոր խորհրդարանը պիտի ունենայ 330 երեսփոխաններ, այսինքն նախորդէն 45 աւելի: 80 երեսփոխաններ վերընտրուած չըլլալով Պ. Ազգային Մեծ ժողովը 125 նոր երեսփոխաններ պիտի ունենայ:

ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԲԵՐԷՆ

Փրավդայի Թղթակիցը կը գրէ

(21 Սեպտ.) Փիէվէն.—

16 Սեպտեմբերին, իրիկուան ժամը 10ին, բժիշկ աղչիկ մը, երբ տուն կը դառնար, խումբ մը ոտահարներ յարձակեցան վրան: Դանակի եւ ատրճանակի սպառնալիքին տակ, ստիպեցին աղջիկը իր տանը դրանը տակ, փողոցին մէջ: Յետոյ քաշկրտելով ամայի տեղ մը տարին, հոն կը սպասէին ուրիշ ընկերներ: Տանը վարձակալներէն մէկը, ականատես վկայ այս սեւսարանին, լուր տուաւ աղչկան եղբօրը, որ ընկերներով սկսաւ հալածել: Սակայն ոտահարները ղէնքով սպառնացին եւ յաջողեցան աղջիկը տանիլ: Բազմութիւնը հետզհետէ շատցաւ: Ոտահարները յարմար նկատեցին թողուլ իրենց գոհը:

Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց երկու հոգի, Եուչէնքօ եւ Թարասէնքօ: Աղջիկը յայտնեց թէ առաջինն էր որ դինք լկտած էր:

ՅԱՐԴԳՈՂԻ Բ. ՏԱՐԻՆ

Այսօր, Հինգշաբթի, կը սկսի ցարդգողի գրական երեկոներուն շարքը: Առաջին նիւթն է վիճաբանութիւն ցար. Ֆրէնկեանի ինքնագիր մէկ արար Թատերկին մասին: Հոկտ. 20ին, Ռ. Բաթիեանի ինքնագրութիւնները: Հոկտ. 27ին, Ա. Զօպանեան՝ Գուչակի մասին: Նոյ. 3ին, Տիգրան Լաս, ինքնագրութիւն: Նոյ. 10ին, Հր. Բալուեան՝ վահան Տէրեանի մասին: Նոյ. 17ին, Ծ. Կարօ՝ Հ. մասնեղի «Գիւղը»: Նոյ. 24ին, Ս. Կեավուրեան՝ Թարքերդի գրականական բառերը: Դեկտ. 1ին, Ե. Նարդունի՝ Գրականութիւնը: Դեկտ. 8ին, Գրական անցք ցարդգողական տարում: Դեկտ. 15ին, Ծ. Թաքեան՝ Շուլէնի մասին: Դեկտ. 22ին, Ե. Քոչարեան՝ Արուեստը մէջ ձեւի բովանդակութեան: Դեկտ. 29ին՝ Գրական դատ:

Յունուարէն յետոյ պիտի պատրաստուի նոր ցանկ մը, որուն մէջ կը մտնեն հետեւեալները.—

Տօքթ. Գրիգորեան պիտի խօսի «Գրագէտներուն հիւանդութիւնները եւ անոնց ազդեցութիւնը իրենց գործերուն վրայ»: Մկրտիչ Պարսամեան՝ Ա. Յարութիւնեանի մասին: Ե. Նարդունի՝ Արեւելքի Թատրոնները (Յունական, հայկական, հելլենական եւ արդի): Լ. Բաշալեան՝ նուագ նուագ գրելու արուեստը: Գիզմէճեան՝ ա) Թոմեմիմ, բ) ինքնագրութիւն: Ծ. Կարօ՝ Ի՞նչպէս կը կազմուի հեղինակը) Հեղինակութիւններու մասին Հ. Բալուեան՝ ա) Տպաւորապաշտ դպրոցը եւ Քլօտ Մոնէ, բ) Շարտարապետութեան պատմութիւնը: Ն. Ալիքսանեան՝ գամ. եւ քննական ակնարկ մը հայ ժողովրդական եւ եկեղեցական երգերու մասին: Ֆրէնկեան՝ ինքնագրութիւն: Քոչարեան՝ գեղ. քննան արուեստի մէջ: Հր. Թեանաք՝ նկարչական նոր շարժումները:

Յունուար ամսուն Սայաթ-Նովա՝ Ազարոնեանի կողմէ:

Հանդէսներէ դուրս, ցրիվ զանազան ամիսներու մէջ պիտի տրուին, «ցարդգող» կը շարունակէ իր աշխատանքները իր պարբերականին համար հրապարակ հանած վիճակագրութեան տոմսերուն մասին:

«ցարդգող» յաջողութեամբ աւարտեց նաեւ ժողովրդ. Ժողովարանի հարցը: Այս համալսարանը պիտի բացուի նոյեմբերի մէջ, եւ պիտի կոչուի «Սանասարեան ժողովրդ. Համալսարան»: Փարիզահայ 13 միութիւնները կ'օժանդակեն այս ձեռնարկին: Իւրաքանչիւր ունկնդիր պիտի վճարէ տարեկան 10 ֆր. բաժանորդագրութիւն: Պատահական մուտք՝ 1 ֆր. Դասերը տեղի պիտի ունենան երկու շերտերը, շաբաթը երկու երեկոեան ժամով: Դասախօսութեանց ժամերը այս սիւնակներուն մէջ նախապէս գրած եմ: Շուտով պիտի յայտարարուին ժամերը իւրաքանչիւր դասի, իրենց դասախօսներուն հետ: Մօտ օրէն պիտի սկսին արձանագրութիւնները: Դուրս պիտի կատարէ մասնաւորապէս 5 հոգինոց վարչութիւն մը, ընտրուած՝ մասնակցող անդամ միութեանց ներկայացուցիչներուն քուէներով: Այս հանգամանքին տարեկան պիտւոյքն ալ պահուած է:

ՍԻՐԳԱՆ

Նայ: Ասոնցմէ ոմանք նախկին պաշտօնեաներ են: կարգ մը նախարարութենց խորհրդականներ եւ ընդհ. տնօրէնները երեսփոխաններ եղան: Միւսները Մուսթաֆա Քէմալ ընտրեց գաւառի այն քաղաքական մարդոցմէն, որոնք ցոյց ապացուցած էին իրենց կուսակցութիւնը խալք կուսակցութեան. կան նաեւ ազատ մտածող մարդկաներ ու մտաւորականներ, մասնաւորապէս ձեռնարկատէրներ, ուսուցիչներ, բժիշկներ, վաճառականներ, որոնք կայացուած են գրեթէ հաւասարաչափ համեմատութեամբ:

ՅՈՑՍԿ ՀԱՄԱՅՈՒՆ ՎԴՎԱԼՈՎԱՅ

ԱՐՔՈՒՄԻ ԱՂՋԻԿԸ ԱՅՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

— Ես... — ասաց նա ու դարձյալ լռեց։

— Ընդհանրապես ինչո՞ւ ես ուզում ամուսնանալ, — հարցրեց Ալեքսանդրը, որ ուզում էր նեղությունից հանել աղջկան։

— Ես... ես չգիտեմ, — պատասխանեց աղջիկը։

— Ինչո՞ւ ես ուզում ամուսնանալ, — կրկնեց Ալեքսանդրը

ձիու ուժ եւ կը կշռէ եօթը թոնս: Մարսիլիայէն Պէյրութ 3000 քիլոմեդր ճամբան կը յուսան կտրել 24 ժամէն պակաս միջոցի մէջ:

Վերադարձին, եթէ օդը նպաստաւոր ըլլայ, երկու օդանաւորդները պիտի փորձեն Միջերկրականի ամբողջ երկայնքը կտրել եւ Օրանի առջեւ ծով իջնել, կոտրելու համար ուղիղ գիծով չրօդանաւով հեռաւորութեան մրցանիշը. որ կը պատկանի Ամերիկայի, 2963 քիլոմեդրով:

ԼԷՎԻՆ ՄԵԿՆԵՑԱԻ

Չարլս Լէվին, հրեայ միլիոնատէրը որ այնքան խօսեցուց իր վրայ, առջի օր յանկարծ երեւցաւ Փարիզի մէջ, Սէն-Լազարի կայարանը, ուսկից կառախումբ նստաւ ամերիկացի վերջին լեգէոնականներուն հետ, «Լէվիաթան» անդրատլանտեան նաւով նիւ Եորք դառնալու համար: Լէվին Հոմի մէջ ձգած է «Միս Քոլոմպիա»ն, որ ինչպէս կը յիշուի, անցած շաբաթ ճեսաուեցաւ: Ամերիկա երթալէն վերջ պիտի որոշէ թէ պիտի վերադառնա՞յ Եւրոպա՝ օդանաւով շարունակելու համար իր ճամբան դէպի Հնդկաստան, թէ օդանաւը շոգենաւով Ամերիկա պիտի փոխադրէ: Հինչքլիֆի հետ իր պայմանագրութիւնը վերջացած է:

Կարգ մը թերթեր գրած էին Ամերիկա վերադարձին, ամերիկեան կառավարութիւնը կէս միլիոն տոլար ճնաուց հատուցման դատ պիտի բանայ Լէվինի դէմ, որ յանձնառու եղած էր կարգ մը պիտոյքներ հայթայթել կառավարութեան, ու չէր յանձնած: Լէվին կ'ըսէ թէ ընդհակառակն ինք դատ պիտի բանայ ամերիկեան կառավարութեան դէմ՝ պահանջելով մէկ միլիոն տոլար ճնաուց հատուցում:

Սուրիոյ մէջ հանդարտութիւն կը տիրէ

Կարգ մը թերթեր գրած էին թէ Սուրիոյ մէջ ապստամբութիւնը վերսկսելու նշաններ սկսած են երեւնալ, թէ Սուլթան էլ Աթրաշ ռազմահրաւէր մը ուղղելէ վերջ, բազմաթիւ ապստամբներու գլուխն անցած կը յառաջանայ դէպի ճէպելը Տրիւզ, եւ թէ արդէն ապստամբներու խումբեր երեւցած են Լէճայի մէջ:

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ այս լուրերը բացարձակապէս անհիմն են: Ապստամբութիւնը ամբողջովին մարած է ամիսներէ ի վեր. ապստամբները ցրուած կամ հպատակութիւն յայտնած են: Հիճազ ապաստանած վարիչները լքուած են իրենց հաւատարիմներէն եւ անհամաձայնութիւն կը տիրէ սպայակոյտին մէջ:

Մուսթաֆա Քեմալ Էնկիւրի դարձած

Մուսթաֆա Քեմալ, որ Պոլսէն վերջ Պրուսա անցած էր, երկուշաբթի օր վերադարձաւ Էնկիւրի, երեք ամսուան բացակայութենէ մը վերջ: Կայարանը դիմաւորելու եկած էին գործակալները, դիւանագիտական մարմինը, նոր երեսփոխանները եւ հազարաւոր բազմութիւն: Գիշերը լուսավառութիւն եւ յաղթանակութիւն տեղի ունեցաւ:

Խոշ կուսակցութեան համաժողովը

Հոկտեմբեր 15ին Էնկիւրիի մէջ կը բացուի Խալք կուսակցութեան համաժողովը, որուն պիտի մասնակցին 5—600 պատգամաւորներ Թուրքիոյ բոլոր նահանգներէն: Այս առթիւ Մուսթաֆա Քեմալ պիտի արտասանէ այն մեծ ճառը, որուն մասին կը խօսուի ամիսներէ ի վեր եւ որ ճշմարիտ պատմականը պիտի ըլլայ Թուրք յեղափոխութեան, սկսեալ այն օրէն, ուր 1919 Մայիս 19ին Սամսոն ցամաք ելաւ եւ սկսաւ անկախութեան պայքարը:

Կազի փաշան Պոլսոյ մէջ երկար ատեն աշխատեցաւ խմբագրութեանը համար այս ճառին, որ պիտի բաղկանայ տպագրուած 75 պրակներէ: Ընթերցումը պիտի տեւէ մէկ շաբաթ: Ամբողջովին թարգմանուած է ֆրանսերէնի, անգլիերէնի, գերմաներէնի եւ ռուսերէնի: Կը պարունակէ բազմաթիւ փաստաթուղթեր, մեծ մասը անտիպ: Այս ճառին զանազան լեզուներով տպագրութիւնը կը կատարուի Պերլինի մէջ, հսկողութեամբ Մուսթաֆա Քեմալի ընդհ. քարտուղար Թեվֆիք պէյի:

Անգլ. դեսպան սըր Ճօն Քլարք Էնկիւրի կը մեկնի, կուսակցութեան համաժողովին ներկայ ըլլալու եւ կազի փաշային ճառը լսելու համար:

Պալխաններու կացութիւնը

Սահմանագլուխի նահանգներուն մէջ պաշարման վիճակ հաստատող հրամանագրին մէջ կ'ըսուի թէ բոլոր այն անհատները ու կազմակերպութիւնները, որոնք յիշեալ շրջանակներու խաղաղութիւնը խանգարելու ձեռնարկ կ'ընեն, պատերազմական ատեանի մը կողմէ պիտի դատուին:

Զօր. Քովաչեվիչը սպաննող Պուլկարը որ քարայրին մէջ բռնուած էր, 25 տարեկան է եւ կը կոչուի Պլակով Քրոլէվ: Յիշեալը խոստովանեցաւ թէ Մակեդոնական կազմակերպութեան հրահանգով շարժած է. եթէ զօրավարը չսպաննէր, ինքը մահապատիժի պիտի ենթարկուէր:

Թուրքեւպարսիկ յարաբերութիւնները

«Շաֆաքը Սուբհ» Թերթը, իր վերջին Թիւին մէջ կը գրէ.— «Վերջերս Թուրք կառավարութեան պաշտօնեաները սկսած են անցագրային դժուարութիւններ հանել այն պարսկահպատակներուն դէմ, որոնք Թուրքիոյ սահմանէն անցնելով Պարսկաստան կուգան: Այս պատճառով արտաքին նախարարութիւնը բողոքած է Թէհրանի Թուրք դեսպանին:

«Միեւնոյն ատեն հրահանգ ղրկուած է Թուրքիոյ Պարսից դեսպանատան, որպէսզի պատկան պաշտօնատանց հետ բանակցութեան մտնէ՝ այդ խնդիրը լուծելու համար: Ասկէ զատ փոխադարձութեան դիմելու համար արտաքին նախարարութեան կողմէ պատրաստուեցաւ ծրագիր մը, որ նախարարական խորհուրդին յղուեցաւ վաւերացուելու համար:»

Համայնավար թերթ մը խափանուած

Լիլի ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարեց վարչանիէն փողոցի մէկ տպարանին մէջ եւ գրաւեց 40,000 օրինակ համայնավարական «Լը Քոնսքրի» (Նորագիր դինուոր) Թերթէն եւ մեծ քանակութեամբ համայնավարական գրքոյկներ, որոնք պիտի ղրկուէին 43 զանազան կեդրոններ, այնտեղերէն բաժնուելու համար դինուորագրութեան կանչուելիք երիտասարդներուն: Տպարանը կնքուեցաւ: Գիշեալ Թերթը դինուորները անհնազանդութեան կը հրաւիրէր: Թերթին պատասխանատու անօրէնը Ֆուրքատ, որ Փարիզ կը բնակի, ձերբակալուեցաւ:

Պ. ցարուԹիւն Նիկողոսեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին կարապետ Նիկողոսեան, Տէր եւ Տիկին Արփիար Մարտիրոսեան, Տէր եւ Տիկին Սողոմոն Նիկողոսեան, Պ. Նիկողոս Նիկողոսեան, Օր. Աղաւնի Նիկողոսեան, Պ. Ոսկան Դանիէլեան, Այրի Տիկին Խանըմ Տէյիրմէնճեան, Այրի Տիկ. Մարիամ Նիկողոսեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Արմենակ Յամուրպաշեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Թաչերեան եւ զաւակունք (Ամասիա), Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Սուքիասեան եւ զաւակունք (Ամասիա), Տէր եւ Տիկին Ստեփան Սուքիասեան, Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Աւագեան (Ամերիկա), սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց կնոջ, մօր, քրոջ, քրոջ աղջկան եւ ազգականին՝

ՏԻԿ. ՈՓՈՒՀԻ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը, որ տեղի ունեցաւ երեքշաբթի առաւօտ, 36 տարեկան հասակին մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 2 Rue de Pore, Arnouville-les-Gonesse, ուսկից հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Արնուվիլի գերեզմանատունը:

Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. Ալֆորվիլի Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէի կուսակցական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը Ճիշտ 3ին, երիտասարդաց ակումբին վերնայարկը, 138 Rue Etienne Dolet. կարեւոր օրակարգ, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Ց. Դ. Սէնթ Էթիէնի ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին, Ժողկէ-բացարին Թիւ 3 սրահը. ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ՅԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն այսօր Հինգշաբթի, ժամը 9ին Ֆլորիայի վերնայարկը: Նիւթ՝ Յարֆլէնկեանի մէկ ինքնագրութիւնը: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Լիոնի եւ Շամի Հաճնոյ Հայրենակցական միութիւնը մեծ պատրաստութեամբ պիտի տօնէ Հաճընի անկման 7րդ տարելդարձը, այս կիրակի Շամի Քանթինի մեծ սրահը: Պիտի խօսին Վարդան Զուլլէրեան եւ ուրիշներ: Արտասանութիւն, երգ եւն.:

ՀԱՅ ՄԵՏԻՆԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ միութեան վարչութիւնը՝ գիտական արշաւ մը կազմակերպած է, այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, դէպի Կռան-փալէ՝ ուր տեղի կ'ունենայ ինքնաշարժերու ցուցահանդէսը: (Salon de l'Automobile): Վարչութեան կողմէ մեքենագործ մասնագէտ մը մանրամասն բացատրութիւններ պիտի տայ զանազան տուներու կողմէ պատրաստուած ինքնաշարժերու առաւելութեանց եւ կառքերու յարակից մասերու գիտական ծանօթութեանց շուրջ: Ժամադրավայր 2 Rue Jean Goujon սրճարանը. կը հրաւիրուին անդամներ եւ հետաքրքիրներ:

«ԱՆԻ»Ի ՆԿԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

«Անի» Հայ Արուեստագէտներու իմբակցութեան առաջին մաճ նկարահանդէսը՝ կալըրի ժորժ փթիի մէջ, Հոկտեմբեր 20—Նոյեմբեր 5: Ցուցահանդէսին կը մասնակցին ծանօթ արուեստագէտներ: Նկատի ունենալով անոր միջազգային եւ պատմական նշանակութիւնը, անշուշտ փարիզի գաղութը իր բարոյական ու նիւթական օժանդակութիւնը պիտի բերէ նկարահանդէսի յաջողութեանը:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարժ գործաւորուհի մը կարի համար. դիմել՝ «ցառաջ»ի վարչութեան:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Խարբերդցի Յովհաննէս Աւագեան (Ռուսաստան Աստրախան) կը փնտռէ իր եղբայրը Ներսէս Աւագեան, որուն 2 տարի առաջ փարիզ ըլլալը որոշ էր: Իմացնել՝ Mr. Garo Baboukian, 6 Rue Bleue Paris (IX).

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՈՐԲԱՀԱՒԱՔ ՄԻՍԻՈՆ

Ազատուածները՝ որոնք իրենց ազգականները կը փնտռեն.—

1. Գրիգոր Կէօկէէտէեան, հայրը՝ Մինաս, մայրը Իսկուհի. Պիւլէնիք, Կէօլ-Տաղ գիւղ, 20 տարեկան: 2. Նազար Պըզդըրեան... Հաճըն 18 տարեկան: 3. Տիգրանուհի, հայրը՝ Սարգիս, մայրը՝ Գայիանէ, Պուրսուր, 19 տարեկան: 4. Գրիգոր Քէչիշեան, հայրը՝ Յովհաննէս, մայրը՝ Մարի, Կէօքսիւն-Տէյիրմէն Տէրէգիւղ, 25 տարեկան: 5. Միհրան... Ուրֆա, 18 տարեկան: 6. Կարապետ Քարաքանեան, հայրը Տիգրան, մայրը ...: Եղբայրները Սարգիս եւ Աբրահամ Քարաքանեաններ ողջ էին, նոյնպէս քեռին՝ Նազար Աւետօղլանեան ողջ էր, որոնց վայրը չի գիտեր: Ինքը 20 տարեկան: 7. Շուշան, դուստրը՝ Յովհաննէսի եւ Յասմիկի, Էրզրում, 18 տարեկան., 8. Յակոբ, զաւակը՝ Միքայէլի եւ Ֆիլօրի, Ովաճըգ, 17 տարեկան: 9. Լութֆիկ, զաւակը Յակոբի եւ Մարիամի, Առանա, 19 տարեկան: 10. Արմէն, զաւակը Կարապետի եւ Մարիամի, Մալաթիա. 20 տարեկան: 11. Սարգիս, զաւակը Յակոբի, Սըվազ-Հէրէք, 18 տարեկան: 12. Հայկանոյշ Էլիքսէքեան, դուստր Մանուկի եւ Մարիամի, Մաբաշ, 35 տարեկան., ամուսնոյն կողմէ կը կոչուի Զագալեան: 13. Կարապետ, զաւակը Մինասի եւ Մարիամի, Տիգրանակերտ, 18 տարեկան: 14. Կարապետ, զաւակը՝ Նազարի եւ Նազլի, Սվազ-Զիլէ, 19 տարեկան: 15. Կարապետ, զաւակը՝ Նազարի եւ Մարիամի, Առանա, 25 տարեկան: 16. Վարդանոյշ, դուստր՝ Սարգիսի եւ Մարիամի, Սվազ-Գանկալ, 18 տարեկան: 17. Տիրուհի, դուստր՝ Խաչերի եւ Նազլուի, Սվազ, 19 տարեկան: 18. Յարութիւն, զաւակը՝ Յովհաննէսի եւ Մարգրիկի, Էրզրում, 20 տարեկան: 19. Պօղոս, Մարաշ-Օրչան գիւղ, 18 տարեկան: 20. Գէորգ Մխոեան, զաւակը՝ Սահակի եւ Մարիամի, Կարս-Կոփկաս, 18 տարեկան., ծնողքը Աղեքսանդրապոլ - Էչմիածնական կը կարծէ ըլլալ: 21. Լեւոն Եէնկիեան, զաւակը՝ Հէնօի եւ Շէմսի, Մուշ-Տէրէք, 20 տարեկան, եղբայրները Մկրտ եւ Ազատ, ողջ էին:

Հասցէ՝ Commission pour la protection des femmes et des enfants dans le Proche Orient. B. P. 280, Alep.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՃԿՈՒՆԻԻ

"ՁԱՐԼՍԹՕՆ,,

ԿԱՄ

ՍԱՄԱՔԻԱՑԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ

Խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտը

ՅԻՍԱՂ - ՅԻՍԱՂ - ՅԻՍԱՂ

ԳԻՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Mandé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ Թերթերու գործակալներուն: Կը ղրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ ԵՒ ՍԷՆ ՇԱՄՕՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

Վաճառատունս փոխադրած ըլլալով աւելի ընդարձակ տեղ մը, ստացած ենք ամէն տեսակի ընտիր եւ ձոխ ապրանքներ, արանց եւ կանանց համար:

Խնամուած կարուձեւ, վերջին ծայր աժան գիներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով: Գաղափար մը կազմելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել, Հոկտ. 10էն սկսեալ հետեւեալ հասցէին՝

SIMON HATCHIKIAN
(Tailleur)
12 Rue de la Préfecture(1er), St. Etienne (Loire).

ՁԱԽՈՒ Է 60,000 ֆրանքի, կէսը կանխիկ, Արեւելեան գործեր լուսանկարող գործարան-արհեստանոց մը, ամբողջական կազմածներով, չորցնող մեքենայ, կաթսայ, գլան եւայլն:

Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ Mr. VALENTINի, 23Rue d'Issy, Billancourt,(Seine).

Կ'ՈՒԶՈՒԻ Լաւ խոհարարուհի մը *Հայ* կամ *Յոյն* 30—40 տարեկան, գործացուիչ Թոշակով: Դիմել հետեւեալ հասցէին՝ Mme. A. Missirian, 53, Ave. de l'Armée, Bruxelles.

ՁԱԽՈՒ Է SINGER վերջին նորածեւութեամբ, ոտքով կարի մեքենայ մը, դիւրաժամչելի գինով: Դիմել՝ Տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Մեր մօտ կը գտնուին ԴՐՕՇԱԿի, Հ. Ց. Դ. ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ի Մինները Ռի եւ ծանօթ հեղինակներու հին եւ նոր հրատարակութիւնները:

ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ՝ իմ Գիրքը 20 ֆրանք, ձամբորդը 20, [illegible] ձանապարհին 20, կաթուշկը 4: ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հոսանքները 15, շարժման նախապատմութիւն (Ա. եւ Բ. հատոր) 15ական ֆրանք դոքը նորագոյն պատմութեան մէջ 15, Համայնավարութիւն 15: ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ՝ Դաշնակցութիւնը 10, Դաշնակցութեան Լիկվիդացիան 9, Ընկերվարութիւն եւ դեմօկրատիզմ 3, Դաշնակցութեան քաղաքական ուղին 9, Հայ դատի անկախութիւնը 4: ՋԱՐԵԻԱՆԴ՝ կրնա՞նք հաշտուիլ Թուրքի հետ եւ միացեալ Անկախ Թուրանիա 16: ՍԱՍՈՒՆԻ՝ Տաճկահայաստանի ռուսական տիրապետութեան տակ 15: ԻՇԽԱՆԵԱՆ՝ Երկու տարի բոլշեւիկեան բանտում 13: ՇԱՆԱ՝ Կայսրը 10: Արեւելեան վիպակներ Մինաս Ջերազ 20, Գովք-կէօլճիւք 22, Ցեսական խնդիրները 4, Ուղիներ 12, Ի՞նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ սիֆիլիզը 6, «Փեսը» 5, «Մայիս 28» 5, Էջեր իմ օրագրէն 6, Յոյսեր եւ երազներ 12 ֆրանք: Պ. ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ՝ Ընկեր Շահազար 5 ֆրանք:

ՈՒՆԻՆԻՔ՝ Քրիստափոր Միքայէլեանի, Հայկ. Ագատամարտի փոխական հերոսներու եւ հայդուկային խումբերու նկարներ տարբեր մեծութիւններով 3, 2 եւ 1.50 ֆր. քարտ փոստեր 0.25 Թիմ. փոստի ծախք չառնուիր ֆրանսայի համար:

Դիմել՝ ՅԱՌԱՋԻ խմբագրատունը L. KÉVONIANի

ԴԵՐՁԱԿ Կ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Կը խնդրէ Պոլսոյ իր հին յաճախորդներէն դիմել իրեն՝ անգլիական ընտիր կերպասներէ տոկուն հագուստներ ունենալու համար:

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ ԵԻ ՎԵՐԱՀԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՄԱՏՉԵԼԻ

88, RUE DE MONT-CENIS, PARIS (18me).
Métro: Simplon, Nord-Sud: Jules Joffrin. Autobus J, AH եւ AM.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ՝ ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

"ԳԻՒՂԱԹԽԱՐՀ,,Ը

Պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն Սեբաստիոյ եւ Ալիսի վերի հովտի գիւղախումբերու մասին Անհրաժեշտ մասնաւորապէս Սեբաստահայերուն

Գին՝ Ֆրանսա և գաղութները 26 ֆրանք, արտասահման 27 ֆրանք, բացի Ամերիկայէն: Փոստի ծախք չառնուիր:

Դիմել՝ ՅԱՌԱՋԻ խմբագրատունը՝ L. KÉVONIANի:

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

Կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝
57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès
Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չգոջալու համար:
Ջեւի անմնման շիքութիւն.— վերջին նորածեւութիւն.— քուր կար.— Տոկուն կերպասներ.— Վճարումի դիւրութիւններ
ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ

Նախկին բժշկապետ կարմիր խաչի հայկական հիւանդանոցի մասնագէտ ներքին, վեներական, միզասեռական հիւանդութիւններու:
Ամէն օր 5-7, կիրակի 9-12
Rue des Acacias 42, Métro Ternes-Etoile, Tél. Galvani, 28-56

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՒՆՆԵՐՈՒ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Մէջքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՍԱԿԱՐԱՆ
12 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄ ՆԵՐ

Ստեռլին,	L. St.	124.—
Տոլար,	Dollar	25.—
Մարք (ոսկի) 100 Mark		60.—
Թրքական Ճդթ. L. Trq.		107.—
Թրք. ոսկի	» or	1.—
Մէճիտիէ	Médjidié	19.—
Լէվա 100 հատր Léva		33.—
Տրախմի » Drachme		13.—
Լիր » » Lire		3.—
Պելճ. ֆրանք » Belga		4.—
Ջուից. » Frc. Suisse		13.—
Լէյ 100 հատր Ley		102.—
Ֆիորին (Florin)		

ԱՐԺԵԹՈՒՊԼԻ

եգ. Քր. Ֆոնսիէ 1 Cr. Foncier Eg.		34.—
»	II »	20.—
»	III »	16.—
Թումեյի երկաթգ. Lots turcs		1.—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITEUR
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant: H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն } 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

14 OCTOBRE 1927

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ՏԱՐԻ ԹԻՒ 466

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՕՍՔ ՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԻՄՆԱՐԿԷՔԸ

Ուրեմն, Հոկտեմբեր 8ին տօնած եղանք «Մշակոյթի Օր»ը, ամբողջ մէջ։

Թէեւ յանպատրաստից, բայց յաջող էր նախաձեռնութիւնը։ Այժմ լայն ժամանակ ունինք ձեւակերպելու եւ ժողովրդականացնելու գաղափարը, 1928ի համար, որպէս զի այլ եւս պատահական չմնայ, եւ ինքնաբերաբար տօնուի ամէն տարի, նոյն տեղ։

Հաւանական չէ որ վէճ ծագի Թուականի մասին։ Եթէ պաշտօնական վաւերացումի կը սպասեն, Օրացոյցը նշանակած է երեք տօներն ալ, Սահակ-Մեսրոպ (Յուլիս) եւ Թարգմանչաց (Հոկտեմբեր)։

Ըսած էինք թէ մեզի համար լաւագոյնը եւ գործնականը առաջինն է, իրրեւ աւանդական տօնը տառերու գիւտին, որ առաջին հիմը դրաւ հայկական մշակոյթին։ Եւ արդէն այդ օրը ոգեւորներէ ի վեր կը տօնուի այսպէս կամ այնպէս, բայց շատ նեղ սահմանի մէջ, եւ ամէնէն առաջ՝ իրրեւ կրօնական տօն։ Այժմ անհրաժեշտ է արդիացնել զայն եւ տալ անոր լայն բովանդակութիւն, համաձայն մեր ժամանակի պահանջներուն։

Ինչ կը վերաբերի նախաձեռնութեան, չենք ուզեր նախապաշարել միտքերը։ Մեր այս ցիրուցան վիճակին մէջ, կարելի չէ միօրինակութիւն սպասել. բայց ամէն տեղ ալ կան իրաւասու մարմիններ, —Ազգ. վարչութիւն, Թեմական Խորհուրդ, Գաղթական Միութիւն եւլն.։ Տեղին համեմատ, կարելի է կարգադրել այս կէտը։

Կարեւորը այն է որ, «Մշակոյթի Օր»ը դառնայ լայն, հաժողովրդական տօն, եւ ոչ թէ մասնակի ձեռնարկ։ Պէտք է զգուշները վարժեցնել գոնէ այս մէկ Օրը համախումբ տօնելու, մեր գիրն ու գրականութիւնը, երգն ու հառաչանքը, տաղն ու արուեստը միասին փառաբանելու։ Մենք ալ, մեր համեստ սահմանին մէջ, ունինք մտքի վաստակ մը որ հպարտութեամբ կը լեցնէ մեր կուրծքը, եւ կը տաքցնէ մեր հոգին։ Այդ իրողութիւնը աւելի լաւ պիտի հասկնանք, երբ սորվինք տարին մէկ օր քով-քովի գալ, խօսիլ ու լսել, երգել եւ ունկնդրել. մէկ խօսքով՝ յարգանքի հարկ մը — եթէ կ'ուզէք պատարագ մը — մատուցանել ի պատիւ կատարուած աշխատանքին, Մտքի եւ Արուեստի ստեղծագործութեան։ Այդպիսի պարբերական տօնակատարութեամբ մը, պատեհութիւն կ'ունենանք նաեւ նոր ծրագիրներ եւ առաջադրութիւններ յղանալու, որպէս զի աւելի հիմնաւորուի եւ ծաղկի Հայկական Մշակոյթը, մեր ինքնուրոյն ճրագը, որ կը պլպլայ ամէն տեղ, հակառակ բոլոր վերիվայրումներուն եւ խոչընդոտներուն։

Գաղափարը հասունցած է։ Հիմնարկէքը կատարուած՝ Փարիզի եւ Պերլինի մէջ (ուրիշ տեղերէ լուր չունինք տակաւին)։ Կը մնայ ձեւ ու մարմին տալ, եւ 1928ի «Մշակոյթի Օր»ը այնպէս մը կազմակերպել, որ ոչ մէկ հայկական համախմբում մեկուսի մնայ, կամ ո'ր եւ է հատուած քրթմնջելու պատրուակներ գտնէ։

ՈՒՐԻՇ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Հոկտ. 6ին հրատարակեցինք փարիզի եկեղեցիի վարչական ժողովին մէկ ազդը, որ կը ծանուցանէր թէ խորհրդակցութիւններ կատարած եւ մասնախումբ մը կազմած են, Փարիզի եւ արուարձաններու հայ մանուկներուն մայրենի դաստիարակութեան գործը կազմակերպելու համար։ Եւ իրրեւ առաջին քայլ, կ'աւետէին թէ որոշեր են առ այժմ վեց ամսուան համար ապահովել Ալֆորվիլի մանկապարտէզին գոյութիւնը։

Մեր տեսակէտը որոշ է փարիզի հին գաղութի ներկայացուցիչներուն, եւ մասնաւորապէս եկեղեցիի Հոգաբարձութեան բռնած դիրքին հանդէպ։

Մնալով հանդերձ անողոք դատախազ, գոհունակութեամբ կ'արձանագրենք այս ձեռնարկը, որովհետեւ, մեր աչքին, օրհնութիւն է ինչ որ կը փորձուի հայ մանուկները օտարացումէ ազատելու համար։ Մեզի կը հաւաստեն թէ շօշափելի գումար ալ տրամադրուած է, մէկ-երկու նոր մանկապարտէզներ բանալու համար։

Այս բոլորը լաւ։ Բայց, ծուռ նստինք, շիտակ խօսինք։

Կը թուի թէ փարիզի ջոջերը չեն հրաժարած իրենց հին քաղաքականութենէն, եւ այս բարեմիտ գործն ալ կը կատարեն ի հեճուկս առաջնորդարանին, որուն չեն ուզեր ենթարկուիլ ո'ր եւ է պայմանով։ Միշտ իրենք իրենց, եւ միշտ իրենց խելքով։

Գրած էինք արդէն, որ կաթող. պատուիրակութիւնը ձեռնթափ եղած է կրթական գործէն, նախապէս չլատուած ըլլալով։ Այս չլատման պատճառները գաղտնի չեն ոչ մեզի, ոչ ալ փարիզի Վարչական ժողովին համար։ Արդ, եթէ այս վերջինը կ'ուզէ լրջօրէն օգնել նոր սերունդին վերկութեան, ինչո՞ւ իր ջանքերը չի միացներ Թեմական կամ Կրթական Խորհուրդին, ինչո՞ւ նկատի չառներ գանոնք, եւ կը շարունակէ իր խափանարար ճամբան։

Եթէ ուրիշ ամէն միջոց անզօր էր, գոնէ 7—15 տարեկան մանուկներու տագնա՞պն ալ չի կրնար փակել խրամատը եւ վերջապէս քով քովի բերել հինն ու նորը, Հոգաբարձութիւնն ու Թեմականը, Եւրոպայի ազգային կազմակերպութեան հիմը դնելու համար, աշխարհական հողի վրայ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՅԵՐԸ Ի՞ՆՉ ԿԸ ԿԱՐԴԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԴՐԱԽՏԻՆ ՄԷՋ

Հակառակ Հայաստանի պրոլետգրողներու եւ բատիօ-պոէտներու գրական փորձարարութեան, հայ ժողովուրդը անտարբերութեամբ երես կը դարձնէ եւ կը փնտռէ այն գրականութիւնը, որ անիծուած է Հայաստանի մէջ։ Իբրեւ խոստովանութիւն, կը քաղենք Համայնավար *Մուրճ-Մանդաղէն* (6 Հոկտ.) անգամ մը եւս հետեւեալ փաստը.

— «Մենք աւելի շատ կը զբաղինք պրոպագանդա ընելով եւ քիչ կը հետաքրքրուինք գեղարուեստական գրականութեան մասին, հակառակ որ ան դլխաւոր հարցերէն մէկն է։

«Անշուշտ մեր բանւորա-գիւղացիական զանգուածները քաղաքականապէս որոշ չափով յառաջդիմած են։ Նոր պահանջներ ունին։ Սակայն Հիւսիսային Կովկասի հայկական գրադարաններուն մէջ գտնուած գիրքերը ընդհանրապէսխալաններ են(թափթփուք)։ Այդ խալաները չեն կրնար գոհացնել մեր ընթերցող զանգուածներուն պահանջները, եւ ծանօթացնել գանոնք մեր նոր կեանքին։

«Եթէ կան մեր գրադարաններուն մէջ հատ ու կտոր գեղարուեստական գիրքեր, անոնք ալ փոքր թիւ մը միայն կը կազմեն։ Այդ պատճառով, ժողովուրդը ձեռքէ ձեռք կը խլէ Բաֆֆիի «կայծերը», «Պաւիթ Բէկ»ը, «Ջալալէդդինն»ը։ Մոզդոկի, Խարքովի, Վլատիկովկասի մէջ իրարու ձեռքէ կը յափշտակեն Պիարոնեանի, Բաֆֆիի եւ Պուշեանի գործերը։ Մանաւանդ Թրքահայերը, որոնց Թիւը Հիւսիսային Կովկասի մէջ շատ մեծ է։ Անոնք, ռուսերէն չգիտնալով, չեն կրնար օգտուիլ ռուսական գրականութենէն։ Իսկ հայ նոր (կարմիր) բանաստեղծներու մասին բնաւ տեղեկութիւն չունին։ Լսած են Զարենցի եւ իր սերունդին անունները, առանց կարդալու անոնց գործերը։

«Պարզ է, որ Ահարոնեանի եւ Րաֆֆիի դիրքերէն, մեր բանւորն ու գիւղացին, դաշնակցական գաղափարներէն զատ ուրիշ բան չեն կրնար ստանալ։ Պէտք է լուրջ ուշադրութիւն դարձնել գեղարուեստական գրականութեան հարցին մասին։ Եթէ ընթերցողը չի կրնար գոհացնել մեր պահանջները, պէտք է դիմել Թարգմանութեան, որպէս զի մեր գիւղացին ու բանւորը ճանչնայ ռուսական նոր գրականութիւնը։ Մեծ մեծ հարուած մը տուած կ'ըլլանք դաշնակցական գրականութեան»։

Եւ խորին՛լ որ, երբ երեւանի գրական մասնագէտներն ու համեստ օրագրողները կը խոստովանին Հայաստանի գրական տագնապը, ասդին, կան ոմանք, տիկիննե՛ր որ իրենց գրողի ին՛ն անունէն համարձակութիւն ա-ռած՝ գրագէտի բաց դաշտն են ելած, պաշտպանելու համար Հայաստանի կարմիր գրականութիւնը։

«ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ»

Միլանէն կը գրեն մեզի.—

Հայաստանի կառավարութիւնը վեց ամիս առաջ իր հաշուին երկու ուսանողներ ղրկած էր Սիկիլիա, քարայրին հանքերու մասնագիտութիւն ուսանելու եւ յետոյ Հայաստանի մէջ գտնուած նոր հանքի մը մէջ իբր մասնագէտներ աշխատելու համար։ Ուսանողները Մուրատ-Ռաֆայէլեանէն շրջանաւարտներ են։

Ամիսը իրենց կը վճարուէր 30ական տոլար, պ. Պողոս Մակինցեանի միջոցաւ։ Օրին մէկը դրամը դադրեցաւ...։ Բողոք Մակինցեանի, բողոք ուրիշներու։ Նամակները մնացին անպատասխանի ու երիտասարդները,դուրկ նիւթական ոեւէ միջոցէ, յուսահատ վերադարձան եւ մէկը մասնաւորապէս խեղճ կացութեան մատնուած է այսօր։ Իրենց կարծիքը այն է որ, Մակինցեան ըստ իր բարի սովորութեան,Հայաստանէն կը գանձէ գումարը, բայց կը մոռնայ ղրկել...

Հայաստանի թերթերը եւ Փարիզի «Երեւան»ը ժամանակին այս լուրը շինարար աշխատանքի բաժնին մէջ աւետեցին։ Թող հաճին աւելցնել թէ, այս դէպքը, այսինքն շինարար աշխատանքը մեր գաղութը եւ երիտասարդութիւնը այն աստիճանի խանդավառած է որ, վա՛յ թէ Մակինցեան ոտքը Մրլան դնէ։

*** *Իտալիոյ հայկական կոմիտէն իտալական արտաքին նախարարութեան դիմում կատարեց, իտալաբնակ հայերու անցագրային հարցը լուծելու համար, նկատելով որ Նանսէնեան անցագիրը ճամբորդելու ոչ մէկ դիւրութիւն կ'ընծայէ։ Զանազան երեսփոխաններ Հռոմի մէջ կ'աշխատին ի նպաստ այս ձեռնարկին։*

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Աթէնքէն կը գրեն.—

Ընդհանրապէս յունաստանի եւ մասնաւորապէս Մակեդոնիոյ մէջ համայնավարներու գործունէութիւնը մեծ չափերու հասած ըլլալով,կառավարութիւնըսկսած է արտակարգ միջոցներ ձեռք առնել։

Հոկտ. 1ին նախարարական խորհուրդի նիստին մէջ, կարդացուած է պատկան իշխանութեան մէկ տեղեկագիրը, ըելանիկի մէջ համայնավարներու գործունէութեան մասին։ Նախարարները, արմատական միջոցներու գործադրութեան անհրաժեշտութիւնը շեշտած են ընդդէմ համայնավարութեան եւ ոտար գործակալներու։ Որոշած են կազմել մեծ յանձնաժողով մը, անդամակցութեամբ ոստիկանութեան հրամանատարին, ընդհանուր սպայակոյտի պետին, հանրային ապահովութեան եւ ազգ. տնտեսութեան նախարարութիւններու ընդհանուր քարտուղարներուն։ Ասոնց հետ պիտի գործակցի նաեւ հաղորդակցութեան նախարարութեան երկաթուղիի բաժնին տնօրէնը։ Յունաստանի ընդհանուր ապահովութեան նախկին պետ պ. Ֆեսօփուլոս անձամբ պիտի մասնակցի յանձնաժողովին։

Այս յանձնաժողովը ինքնագլուխ պիտի ըլլայ, բայց միշտ պիտի գործէ ներքին նախարարութեան հրահանգով։

Որոշ տեղեկութիւններ կ'ըսեն թէ յանձնաժողովը կառավարութեան պիտի թելադրէ կարգ մը միջոցներ, որոնց գործադրութիւնը պիտի դիւրացնէ իր գործը։ Միջոցներէն մէկն է լուծել հաժայնավարական սէնտիքաները եւ կազմակերպութիւնները, փակել թերթերը եւ գրաւել համայնավարական պրոպագանդի ծառայող գիրքերը, ինչպէս եղած է Եուկոսլաւիոյ եւ Ռումանիոյ մէջ։

Պահանջողները կան որ համայնավարութիւնը օրէնքէ դուրս հռչակուի։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մ'չ մեկ լուր «Ամերիկացի աղջիկ»ին

Օրիորդ Ռութ Էլտըրի եւ հարիւրապետ Չէյլտմէրի օդանաւէն ո'չ մէկ լուր կայ։ Միակ տեղեկութիւնը, որ մինչեւ հիմա առնուած է, ամերիկեան «Պէնքըր» շոգենաւին անթել հեռագրով հաղորդած այն լուրն է թէ «Ամերիկացի աղջիկ»ը Ֆրանսական ժամով Շորեքշաբթի առաւօտ ժամը 3.30 տեսնուած է Նիւ Եորքէն 500 մղոն հեռու դէպի արեւելք։ Այդ պահուն օդանաւը կը յառաջանար ժամը 100 մղոն արագութեամբ եւ լիուլի վառելիք ունէր։ Ամէն ինչ կը յուսադրէր։ Բայց անկէ ի վեր բացարձակ լռութիւն կը տիրէ։

Երէկ առաւօտ կանուխէն հետաքրքիրներու բազմութիւն մը լեցուած էր Պուռժէի օդանաւային կայանը, ուր կը սպասուէր յանդուգն ամերիկուհին։ Ոստիկանական մեծ ուժեր կը հսկէին կարգապահութեան։ Քանի ժամերը յառաջանային, մտատանջութիւնը մ'նքան կ'աւելնար։ Իրլանտայէն, Ֆրանսական եզերքէն ո'չ մէկ լուր կար օդանաւի տեսնուելուն մասին։ Նկատելով որ օդանաւը 40 ժամուան համար միայն պէնզինուներ, պէտք է ենթադրել որ ովկիանոսը իր անչափելի ալիքներուն մէջ կլանած է այս գեռատի գեղուհին ալ, ինչպէս կլլեց Նէոնկէսէրն ու Քոլին, «Սէյնթ Ռաֆայէլ», «Սըր Ճօն Քարլինկ» եւ «Օլտ Կլորի» օդանաւերը, իրենց յանդուգն ճամբորդներով։ Գնդապետ Լինտպէրկ յայտարարած է թէ իմաստութիւն չէ այս եղանակին Ատլանտեանը անցնիլ փորձելը։ Չէյլտմէրի կինը առջի գիշեր սիրէմա գնաց հանգիստ սիրտով, վստահ թէ ամուսինը նպատակակէտին պիտի հասնի։

Օր. Ռութ Էլտըր Ամերիկայի նշանաւոր գեղուհիներէն է եւ երկու անգամ գեղեցկութեան մրցանակ շահած է։ Ծնած է Ալապամա նահանգին Աննիսթըն քաղաքին մէջ 1906ին։ Իր ամուսինին անունն է Հայլ Ուօմըք։

*** *Օր. Կրէյսըն՝ Ուիլսընի քրոջ աղջիկը, ճամբայ չէ ելած դեռ։*

Ամերիկեան դեսպանը Մ. Քեմալի մօտ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն Հոկտ. 13 Թուականով.—

Միացեալ Նահանգներու դեսպանը՝ Կրիւ, այսօր իր յանձնարարագրերը ներկայացուց հանրապետութեան նախագահին։ Իր ճառին մէջ, դեսպանը յայտարարեց թէ դիւանագէտի առանձնաշնորհեալ պաշտօնն է զարկ տալ ազգերու միջեւ փոխադարձ վստահութեան եւ համաձայնութեան զարգացման։ Շեշտեց թէ նոր Թուրքիոյ կատարած գործը մեծ հետաքրքրութիւն առաջ բերած է Միացեալ Նահանգներու մէջ, հետաքրքրութիւն, որ կը խոստանայ կարեւոր ազդակ մը ըլլալ երկու երկիրներու յարաբերութեանց համար։

Մուսթաֆա Քէմալ փաշա իր պատասխանին մէջ ըսաւ թէ կը բաժնէր դեսպանին տեսակէտը դիւանագիտութեան մասին, ու աւելցուց թէ Թուրք կառավարութիւնը մեծագոյն պիտի ջակցի երկու երկիրներու միջեւ յարաբերութեանց բարելաւման։

Արտաքին գործավար Թեվֆիք Րիւշտի պէյ ներկայ էր ընդունելութեան։

Ֆրանկո-թուրք յարաբերութիւնները

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ յիշեալ քաղաքը հասած փարիզի Թուրք դեսպան Ֆէթհի պէյ։ Թերթերը կը գրեն թէ դեսպանը իր հետ բերած է Ֆրանս. կառավարութեան կարգ մը առաջարկները, որոնք կը ձգտին աւելի սերտ յարաբերութիւններ հաստատել Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ։

Պոլսոյ փոխհանգուցիները

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ Ազգերու Դաշնակցութեան Կերակցութեանց Միութեան վարչական Խորհուրդի նիստին վերջ գումարուեցաւ Փոքրամասնութեանց Յանձնաժողովը, որ Հոկտեմբեր 11ին փակեց իր նստաշրջանը։ Վիճաբանութիւնները դարձան գլխաւորաբար երկու հարցերու շուրջ, Իտալիոյ սլովէն եւ գերման փոքրամասնութիւնները, եւ Պոլսոյ ոչ-իսլամները։ Սլովէններու եւ Գերմաններու կողմէ խօսող պատուիրակները ըսին թէ իտալական կառավարութեան նպատակն է ամբողջովին ձուլել փոքրամասնութիւնները։ Իտալ. պատուիրակութեան նախագահ Ճաննինի պատասխանեց թէ փոքրամասնութիւններու հանդէպ իտալական կառավարութեան բռնած ընթացքը Իտալիոյ զուտ ներքին խնդիրն է եւ թէ դուրսէն ոեւէ օտար միջամտութիւն կացութիւնը ծանրացնելու միայն կրնայ ծառայել։

Գալով Պոլսոյ ոչ-իսլամներուն, հելլէն պատուիրակութեան պետ Արկիրօփուլօսի ներկայացուցած յիշատակագրին վրայ, Յանձնաժողովը ընդունեց բանաձեւ մը, որով Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի փոքրամասնութեանց ծանր կացութեան եւ ատոր հետեւանքով երկու դրացի երկիրներու բարւոք յարաբերութեանց խանգարուելուն հաւանականութեան վրայ, տրուած ըլլալով որ Թուրք կառավարութիւնը նպատակ ունի ձուլել ոչ-իսլամ փոքրամասնութիւնները։

Քառախառն փարիզի դեսպան?

Մոսկուայէն հասած լուրեր կ'ըսեն թէ Գործավարներու Խորհուրդը մտադիր է Ռաքովսքին Թոքիո դեսպան անուանել

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ

Հ. Յ. ԹՈՓՉԵԱՆԻ

ՀԱՅ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

(Հ. Ե. Ն. Աբեղայութեան Բ. Երկասիրութիւն Հոսկիին տաքիւ)

Հատոր Ա.

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ծանօթ, 1915էն մինչեւ 1920 տարի, ընդհատ մը միայն 1918ի վերջերը, երբ Հ. Յ. Թոփչեան Պոլսոյ մէջ կը հրատարակէր «Ազգ» օրաթերթը, ես ալ Պոլսոյ մէջ էի եւ ամէն օր կ՚այցելէի Հ. Յ. Թոփչեանի տունը, որ Գումգափուի մէջ էր։ Ան ինծի կը կարդար իր գրած յօդուածները, որոնք ետքէն հրատարակուեցան «Ազգ»ի մէջ։ Ես ալ իմ կարգիս կը կարդայի իրեն իմ գրածներս։ Ան ինծի կը խորհրդակցէր իր գրելիքներուն մասին, եւ ես ալ իրեն կը խորհրդակցէի իմ գրելիքներուն մասին։ Ան ինծի կը պատմէր իր յուշերը, եւ ես ալ իրեն կը պատմէի իմ յուշերս։ Ան ինծի կը հարցնէր Հայաստանի, Կովկասի, Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ հայութեան վիճակին մասին, եւ ես ալ իրեն կը տեղեկացնէի այդ երկիրներուն մէջ գտնուած ատեններուս տեսածներուս եւ լսածներուս մասին։ Ան ինծի կը խնդրէր, որ Հայաստանի, Կովկասի, Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ հայութեան վիճակին մասին գրածներս ետքէն հրատարակեմ, որպէսզի ինք ալ կարդայ զանոնք։ Ես ալ կը խոստանայի, որ ետքէն պիտի հրատարակեմ։

Ահա այդ տեղեկութիւններուն մէկ մասը։

* * *

Ես 1914 տարեմտին գնացի Պոլիս, որպէսզի հոն հրատարակեմ «Ազգ»ի մէջ գրածներս։ Ես 1913ի վերջերը Պոլսոյ մէջ էի եղեր եւ հոն ծանօթացեր էի Հ. Յ. Թոփչեանի հետ։ Ան ինծի կը պատմէր, որ Ռուսիոյ մէջ ինք ունի հարիւրաւոր հազարներով ռուբլիներ, որոնք ինք կրնայ ինծի տալ, որպէսզի ես հրատարակեմ «Ազգ»ի մէջ գրածներս։ Ես ալ կը պատասխանէի, որ ես ինծի համար փող չեմ ուզեր, որովհետեւ ես ինծի համար կրնամ փող գտնել, բայց ուզածս այն է, որ ինք ինծի տայ իր գրածները, որպէսզի ես հրատարակեմ։ Ան ալ ինծի կը խոստանար, որ պիտի տայ։

Ես 1914 Օգոստոս 22 Պոլսոյ Կիւլհանէ Բ. Կայարանէն 67 տարեկան Հ. Յ. Թոփչեանի հետ միասին ճամբայ ելայ դէպի Վիեննա։ Ան ինծի կը պատմէր իր գրելիքներուն մասին, եւ ես ալ իրեն կը պատմէի իմ գրելիքներուն մասին։ Ան ինծի կը խնդրէր, որ Պոլսոյ մէջ գրածներս ետքէն հրատարակեմ, եւ ես ալ կը խոստանայի։

Ճամբան Հ. Յ. Թոփչեան ինծի տուաւ իր գրածներուն մեծ մասը։ Ես ալ ինծի հետ առի իմ գրածներուս մեծ մասը։ Ան ինծի տուաւ նաեւ իր գրելիքներուն մասին ունեցած նիւթերը։

Ես 1914 Սեպտեմբերին Պոլիս վերադարձայ։ Հ. Յ. Թոփչեան Վիեննայի մէջ մնաց։ Ես Պոլսոյ մէջ սկսայ հրատարակել «Ազգ»ի մէջ Հ. Յ. Թոփչեանի տուած նիւթերը։ Ես ինծի համար ծրագրեր էի կազմած, թէ ինչ պիտի գրեմ, եւ ինչպէս պիտի գրեմ

ԱՌԱՋԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՎԱԳՎՈՆԻ

ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՆՁՆՎԱԾ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԸ

Ս. Ս. Ա.

Ցուցակ Ա

Ցորենալեսպեդեզա	355,250
Խտուրդեզ	192,355
Փիրուզկեզ	815,006

Ցուցակ Բ

Ցորենալեսպեդեզա	12,350
Ցորենի սոսնձեզ	48,000
Ցորենի ալյուրեզ	10,500
Ցորենի ծղոտեզ	260,000
Ցորենի ցողունեզ	54,850
Ցորենի ծղոտեզ	8800
Ցորենի ցողունեզ	6575
Ցորենի ծղոտեզ	1215
Ցորենի սոսնձեզ	28

Ցուցակ Գ

Ցորենալեսպեդեզ

«Ֆ. Ա. Ի.» ՀՊԸՄ-ի ղեկավար կազմը ներքին գործերի նախարարության հրամանով ազատվել է զբաղեցրած պաշտոնից և 1923թ. ԼՊՒ, դեպ ինչ թափ կհյա ժամանակ ևս պահպանել իրեն հանձնարարված գործերը մինչև նորերի նշանակումը։

— Ֆ. Ա. Ի.-ի ղեկավար կազմի ազատումից հետո, նախկին ղեկավարներից մեկը հետևյալ կերպ է բնութագրել ներկա իրավիճակը։

— Ամեն ինչ կարծես թե նորմալ է, բայց ինչ-որ բան կա, որ ինձ անհանգստացնում է։ Ինչ-որ բան կա, որ ինձ ստիպում է մտածել, որ ամեն ինչ այնքան էլ հարթ չէ։ Ինչ-որ բան կա, որ ինձ ստիպում է մտածել, որ ամեն ինչ այնքան էլ հարթ չէ։

Ցուցակ Դ

Ցորենալեսպեդեզա

Ցորենի ծղոտեզ

Ցորենի ցողունեզ

Ցորենի ծղոտեզ

Ցորենի սոսնձեզ

եւ իրեն յաջորդ նշանակել արտաքին փոխ - գործավար հայազգի Քարախանը: Իբրեւ թեկնածու կը յիշուին նաեւ Լիթվինօֆ, Սոքոլնիքով եւ Փիաթաքով:

Պատերազմի վտանգը անհետացած

Մակեդոնացիներու գործունէութիւնը պահ մը պատերազմի սարսափը պտտցուց պալքանեան հորիզոնին վրայ, սակայն շնորհիւ երկուստեք ցոյց տրուած բարի տրամադրութիւններուն, այժմ ամէն վախ փարատած է:

Սոֆիայի սերպ դեսպան Նէդիք պուլկար արտաքին նախարար Պուրօֆի ներկայանալով յայտնեց թէ պուլկար կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցները բացարձակապէս կը գոհացնեն Եուկոսլաւիան եւ թէ հարկ չկայ աւելի խիստ միջոցներու դիմելու:

Սոֆիայի ֆրանս. եւ անգլ. դեսպանները իրենց բարեհաճութիւններով մեծ դեր ունեցան այս հաշտարար քաղաքականութեան մէջ: Պուլկար թերթերը կը պաշտպանեն կառավարութիւնը եւ առաջին անգամ ըլլալով խորհուրդ կուտան մակեդոնական կազմակերպութեան, հրաժարիլ ահաբեկչական մեթոտներէ եւ խաղաղ միջոցներով ձգտիլ Մակեդոնիոյ ինքնավարութեան:

Պուլկար քոմիթաճիներու երկու հրոսախումբեր առջի օր հեռէն հողը մտան, բայց ետ մղուեցան: Հելլէնեւպուլկար սահմանագուբխին վրայ Մակեդոնացիներու երեւումը իսանալով հելլէն զինուորական իշխանութիւնները հրամայեցին փակել սահմանը: Երկու Պուլկարներ ձերբակալուեցան Քավալայի մէջ, ռումբով եղեռնափորձեր կազմակերպելու ամբաստանութեամբ:

Թրոցքիի վերջին ձառը

Թրոցքի սեպտեմբեր 27ին երբ արտաքսուեցաւ Գ. Միջազգայինի Գործադիր կոմիտէէն, արտասանեց հետեւեալ ճառը.

«Մեր այսպէս կոչուած պրոլետարական կառավարութիւնը կ'ապրի միայն շնորհիւ Պերլինի: Եթէ գերման դրամատէրերն ու գործարանատէրերը մեզի վարկ չտան այլ եւս, պիտի մնանք անկանանք: Վիլհելմշթրասէի այս իմաստուն պարոնները շատ լաւ գործ կ'ընեն մեր խորհրդային կառավարութեան հետ: Մէկ տարիէ ի վեր Մոսկուայի իսկական տէրերն են: Ճիշտ Ցարի ժամանակուան դերը կը կատարեն: Եւ ո՞վ կրնայ ըսել թէ վաղը չպիտի կրնան դաւաճանել մեզ: Չէմպրլէյն հանգիստ չունի: Շուտով պիտի յաջողի իր կողմը շահիլ Շթրէզէմանն ու իր ընկերութիւնը: Շատ չանցած մեզի իբրեւ զինակից պիտի ունենանք մէկ կողմէ գերման պնակալէզ համայնավարները, միւս կողմէ կոմս Վէսթարփը: Ահա՛ թէ ուր հասցուցին մեզի Սթալին եւ խմբակը:

«Ո՛չ ես, ո՛չ Զինովիեվ, ո՛չ Վրիքովիչ, ո՛չ Սմիլկա, ոչ ալ տասնեակ հազարաւոր ուրիշ ընկերներ չենք ուզեր հպատակիլ այս պետերուն: Դեկտեմբերին, կուսակցութեան համագումարին, պիտի մաքրենք մեր հաշիւները կուսակցութեան վարիչներուն հետ: Արդէն այս ուղղութեամբ 15,000 ստորագրութիւն ունինք եւ դեռ շատ մը ուրիշներ ալ պիտի ունենանք մինչեւ այն ատեն: Եթէ կուսակցութեան համագումարը մեզ դատապարտէ, միջոցները պիտի գտնենք մեր գաղափարները արժեցնելու: Մեր կարգախօսը կարճ է, բայց յստակ ու պայծառ. «Անկե՛ղ Սթալին եւ Պուխարին»:

«Հավաս»ի Գործակալութիւնը, որ վերի տեղեկութիւնները կուտայ, կ'աւելցնէ թէ Սթալին միաժամանակ հրաման տուած էր կէսփէուի պետ Մէնժինսքիի՝ ձերբակալել Թրոցքին, սակայն Զիչէրին եւ Ռիքով խնդրեցին որ այդ բանը չընէ: Անոնք կը վախնային որ արիւնալի եղբայրասպան կռիւ մը ծագի անմիջապէս, որովհետեւ Թրոցքիի կուսակիցները շատ լաւ զինուած են: Ակէ զատ Զիչէրին կը վախնար նաեւ որ Թրոցքիի ձերբակալութիւնը պիտի շահագործուի Ֆրանսայի հակախորհրդային շրջանակներուն կողմէ, փութացնելու համար Մոսկուայի հետ խզումը:

Հենոսի պարպումը

Հենոսեան հողամասերու անգլիական զինուորները սկսած են պարպել կարգ մը շրջաններ, համաձայն վերջերս եղած կարգադրութեան: Իշխիայնը ամբողջովին պարպուած է արդէն: Նոյնպէս Վիսպատրնի եւ Տոցհայմի զինուորները զեղչուած են: Ընդամէնը 1000 անգլիացի զինուորներ քաշուած են:

Գալով պելժ զինուորներուն, հետեւակազօրաց առաջին զօրաբաժնի երկու վաշտերը մեկնած են արդէն:

Հիմնադրութեան հրաժարումը կը պահանջեն

Լենթրանսիժանի Թղթակիցը յուրիխէն կը հեռագրէ.—

Ընկերվարական աղբիւրէ կը տեղեկանամ թէ գերման միապետականները ներկայիս իրենք զիրենք ամբողջ Գերմանիոյ տէր կը կարծեն եւ միապետութիւնը հաստատելու միակ արգելքը մարաջախտ Հինտէնպուրկը կը նկատեն: Ռւստի եւ ուժասունամեակին տօնախմբութենէն վերջ պահանջած են անկէ պաշտօնէն հրաժարիլ:

Մարքս եւ Շթրէզէման տեղեկանալով, խնդրած են նախագահէն տեղի չտալ, նկատելով որ իր հրաժարումը արտաքին եւ ներքին տեսակէտով ծանր հետեւանքներ կրնար ունենալ: Հինտէնպուրկ խոստացած է իշխանութեան վրայ մնալ այնքան ատեն, որ ազգը կը փափաքի:

Մանափուռ ֆուաս թագաւորին դէմ

Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ եգիպտական ոստիկանութիւնը երեւան հանած է դաւադրութիւն մը, որուն նպատակն էր սպանել Ֆուատ թագաւորը, անոր Եւրոպա կատարած ճամբորդութեան ընթացքին:

«Էլ - Մոքաթթամ» թերթը, որ մանրամասնութիւններ կուտայ այս մասին, կ'ըսէ թէ քանի մը շաբաթ առաջ Ընդհ. Ապահովութեան Տնօրէնութիւնը տեղեկութիւն ստացաւ թէ Աղեքսանդրիա բնակող գոհարավաճառ մը երկու տարի առաջ ամբաստանուած էր իր աղջկան հետ թէ խորհրդային կառավարութենէն 300,000 տոլար ստացած է՝ Ֆուատ թագաւորի սպանութիւնը կազմակերպելու համար: Այս առթիւ կը յիշուէին նաեւ անունները եգիպտացի երեսփոխանի մը եւ ուրիշ ականաւոր եգիպտացիներու: Ոստիկանութիւնը քննութենէ վերջ հաստատեց թէ պատմութիւնը սուտ է: Այս պատմութեան հեղինակները ծանօթ են եւ կը վնտռուին:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՒՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՍԷՆ-ՇԱՄՕՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. ՍԷՆ-Շամոնի կոմիտէի կողմէ
Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին «Վարուժան» ակումբին մէջ
Պիտի խօսին՝ ընկ. Ս. ՏԷՐ-ՀՈՎՄԱՍԵԱՆ եւ ուրիշներ
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Ալֆօրվիլի Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէի կուսակցական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 3ին, երիտասարդաց ակումբին վերնայարկը, 138 Rue Etienne Dolet. կարեւոր օրակարգ, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. կրասի Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին, սովորական ցաւաքատեղին. անդամատետրերը միասին բերել:

Հ. Յ. Դ. Սէնթ Էթիէնի ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին, Թաղկէ-բազարին թիւ 3 սրահը. ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Վարուժան» ենթակոմիտէն ստիպողական ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին: Ներկայանալ անդամատետրերով:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Դոստոմ» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին սովորական ցաւաքատեղին, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ԼԻՈՆԻ եւ Շասի Հայճնոյ Հայրենակցական միութիւնը մեծ պատրաստութեամբ պիտի տօնէ Հայճնի անկման 7րդ տարեդարձը, այս կիրակի Շասի Քանդարձը, այս կիրակի Շասի Քանթինի մեծ սրահը: Պիտի խօսին վարդան Զուլէերեան եւ ուրիշներ: Արտասանութիւն, երգ եւն.:

ԲԱՐՁՐ ՀԱՅՔԻ Հայրենակցական միութեան ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին, 40 Rue de Belleville.

ՏԷՍԻՆի Սերաստիոյ Փաթրին գիւղի Հայրենակց. Մ'իութեան կողմէ իր կազմութեան Ա. տարեվիցին առթիւ ի նպաստ կարօտ հայրենակիցներու վիճակահանութիւն մը կազմակերպուած է 28 Հոկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Րիւ Ռիվոլսն, Ա. Թիւֆէնկճեանի բնակարանը:

«ԱՆԻ»Ի ՆԿԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

«Անի» Հայ Արուեստագէտներուիմբակցութեան Ա.մեծնկարահանդէսը՝ կալերի ժոյժ փըթիի մէջ, 8 Rue de Sèze, Հոկտ. 20—Նոյեմբեր 5: Ցուցահանդէսին կը մասնակցին ծանօթ արուեստագէտներ: Նկատի ունենալով անոր միջազգային եւ պատմական նշանակութիւնը, անշուշտ փարիզի գաղութը իր բարոյական ու նիւթական օժանդակութիւնը պիտի բերէ նկարահանդէսի յաջողութեանը:

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

Հ. Յ. Դ. փոն տ'Օպնայի Շրջանային կոմիտէն նորակազմ Գրադարանի բացման առթիւ, կոչ կ'ընէ եւրոպայի եւ արտասահմանի մարմիններուն եւ ընկերներուն որ բարեհաճին գրքերով եւնուէրներով զարկ տալ մեր նորակազմ Գրադարանին: կը խնդրուի նաեւ մեր յայտնի գրագէտներէն որ բարի ըլլան մէկ մէկ օրինակ գիրք նուիրել մեր գրադարանին որ, պիտի կրնար շրջանիս երիտասարդութեան մտաւոր զարգացման օգնել: Հասցէ.— A. D. Garabedian, Epicerie Arménienne, Pont d'Aubenas (Ardèche).

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՅԿՈՒՆԻՒ

"ՁԱՐԼՍԹՕՆ,,

կամ

ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ

խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտը

ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ

ԳԻՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Mandé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ թերթերու գործակալներուն: կը պրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի Սուսկուրլուցի Լեւոն Թոմասեան, որ 1921ին Պոլիս կը գտնուէր: կը կարծուի թէ այժմ փարիզ կը գտնուի: Գրել՝ իր քրոջ Tomassian Seseth, Usine F. Mousset, Pelussin, (Loire).

Լուր տուողին հարիւր ֆրանք նուէր:

— կը փնտռուի Իւմլուցի Խաչատուր Ղազարեան, որ երկու տարի առաջ Մարսէյլ Տիւսթէլք պանդոկը կը բնակէր: փարիզ կամ շրջանները գտնուիլը իմացուած է: Գրել՝ իր եղբօր Agop Gazarianի, Usine Berion. St. Pierre sous Aubenas, (Ardèche).

— կը փնտռուի Տիկ. Գրանի Տրիգորեան, որ 1922ին սկիւտար Սէլամսըզ հայկական վարժարանը կը գտնուէր: իմացնել՝ Սեբաստիոյ եկեղեցի գիւղէն, Cap. A. Israeli, Mt. 16602, 2e Régiment Etranger, 2e Compagnie. Meknes, Maroc.

— Շապին Գարահիսարի Աշկիշատէն Խաչիկ Տոնիկեան կը կը փնտռէ իր հօրաքոյրը Տիկ. Շեղինայ Նորշաեան եւ հօրեղբայրը՝ Ասաքել Տոնիկեան, 1926ին Ռումանիա կը գտնուէին: իմացնել՝ Légraunan, Kachik Donigianի, 2e Régiment Etranger. 1er Bataillon, C. M. 1, Meknes Maroc.

— Խարբերդցի Յովհաննէս Աւագեան(Թուսաստանպստրախան) կը փնտռէ իր եղբայրը Ներսէս Աւագեան, որուն 2 տարի առաջ փարիզ ըլլալը որոշ էր: իմացնել՝ Mr. Garo Baboukian, 6 Rue Bleue Paris (IX).

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՈՐԲԱՀԱՒԱՔ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ազատուածները՝ որոնք իրենց ազգականները կը փնտռեն.—

1. Գրիգոր Կէօկտէպէեան, հայրը՝ Մինաս, մայրը Իսկուհի. Պիլէճիք, Կէօլ-Տաղ գիւղ, 20 տարեկան: 2. Նազար Պըզըըեան... Հաճըն 18 տրկն.: 3. Տիգրանուհի, հայրը՝ Սարգիս, մայրը՝ Գայիանէ, Պուրսուր, 19 տարեկան: 4. Գրիգոր Քէշիշեան, հայրը՝ Յովհաննէս, մայրը՝ Մարի, Կէօքսիւն-Տէյիրմէն Տէրէկիւղ, 25 տրկն.: 5. Մ'իհրան... Ուրֆա, 18 տրկն.: 6. Կարապետ Քարաքաննան, հայրը Տիգրան, մայրը ...: Եղբայրները Սարգիս եւ Աբրահամ Քարաքաննաններ ողջ էին, նոյնպէս քեռին՝ Նազար Աւետօղլանեան ողջ էր, որոնց վայրը չի գիտեր: Ինքը 20 տարեկան: 7. Շուշան, դուստրը՝ Յովհաննէսի եւ Յասմիկի, Էրզրում, 18 տրկն., 8. Յակոբ, զաւակը՝ Միքայէլի եւ Ֆիլօրի, Օվաճըզ, 17 տրկն.: 9. Լուիֆիկ, զաւակը Յակոբի եւ Մարիամի, Առանա, 19 տրկն.: 10. Արմէն, զաւակը Կարապետի եւ Մարիամի, Մալաթիա. 20 տրկն.: 11. Մարգիս, զաւակը Յակոբի, Սըվազ-Հէրէք, 18 տարեկան: 12. Հայկանոյշ Էլիքսէքեան, դուստր Մանուկի եւ Մարիամի, Մաբաշ, 35 տրկն., ամուսնոյն կողմէ կը կոչուի Զագալեան: 13. Կարապետ, զաւակը Մինասի եւ Մարիամի, Տիգրանակերտ, 18 տրկն.: 14. Կարապետ, զաւակը՝ Նազարի եւ Նազլի, Սվազ-Զիլէ, 19 տրկն.: 15. Կարապետ, զաւակը՝ Նազարի եւ Մարիամի, Առանա, 25 տրկն.: 16. Վարդանոյշ, դուստր՝ Մարգիսի եւ Մարիամի, Սվազ-Գանկալ, 18 տրկն.: 17. Տիրուհի, դուստր՝ Խաչերի եւ Նազլուի, Սվազ, 19 տարեկան: 18. Յարութիւն, զաւակը՝ Յովհաննէսի եւ Մարթիկի, Էրզրում, 20 տրկն.: 19. Պօղոս, Մարաշ-Օրչան գիւղ, 18 տրկն.: 20. Գէորգ Մխօեան, զաւակը՝ Սահակի եւ Մարիամի, Կարսկովկաս, 18 տրկն., ծնողքը Աղեքսանդրապոլ - Լէնինական կը կարծէ ըլլալ: 21. Լեւոն եէնկիեան, զաւակը՝ Հէնօքի եւ Շէմսօքի, Մուշ-Տէրէք, 20 տարեկան, եղբայրները Մկրտչ եւ Ազատ, ողջ էին:

Հասցէ՝ Commission pour la protection des femmes et des enfants dans le Proche Orient. B. P. 280, Alep.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹԻ ԿԱԶՄԸՆ

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԳՐԱԻՈՐ ԴԱՍԵՐ

Ա. Դիրք.— Շարադրութեան եւ ուղղագրութեան նախնական մշակումը Դպրոցական առաջին եւ երկրորդ տարիներուն համար:

Բազմաթիւ ձեռագիր օրինակներ ու նկարներ նիւթին հիւսուած, թերը մանկան կեանքէն ու շրջապատէն առնուած փոքրիկ ամբողջներ են արտագրութեան, թելագրութեան եւ շարադրական նպատակաուածներ են արտագրութեան, թելագրութեան եւ շարադրական պատրաստութեան համար. այլեւ ուղղագրական ղեկավարութիւն, ամբողջ ուղեցոյց մը ուսուցչին համար:

Բ. Դիրք.— Շարադրութեան եւ քերականութեան հիմնական բնոյթ բռնուածները, դպրոցական երրորդ եւ չորրորդ տարիներուն համար:

Բազմաթիւ շարադրական նիւթեր ու ղեկավարութիւն. պատկերազարդ այլաղան մարզանքներու եւ սեփական աշխատանքի միջոցով իւրացումը քերականական այն օրէնքներուն, որոնք կը համապատասխանեն տղու տարիքին ու կարիքին, ամբողջ ուղեցոյց մը ուսուցչին համար:

Ա. Գրքի գինն է բոլոր եւրոպական երկիրներուն համար եօթը ֆրանք. Բ. գրքին գինը՝ ինը ֆրանք: Դպրոցներուն 20% զեղչ: Ճամբու ծախքը չկայ նակին վրայ: Արժէն պատուէր կանխավճար:

Նամակ ու դրամ պէտք է ղրկել՝ Mme. D. Segbossian, Avenue Branly, Chaville (S. et O.) France.

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝
57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès
Ձեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չզղջալու համար:
Ձեւի անմնման շիքուութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— մաքուր կար.— ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ
ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՁԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ
ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒԷՐ

*Ժամագործ Մինաս 2, Վարպետ բժիշկը 3, Զարշըլը Աքթի 5, Ուշ Լինի 3, Արշին մալ ալան 4, Սեւ թէ ճերմակ 3, Կրացիէլլա 8, Ոսկի աղաղաղ 10, Տղու հոգիներ 6, Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգահան 5, 6, 7.50, 10.25, Շողոքորթը 5, Աքսւ լալա 5, 7.50, 20, Լոյս վուատթ 3, Բաթթանդան անկուտիները 2.50, Անույշ 5, Երանոս աղբար 2, Պաշտոնս խմբագիր 2, Կոյսի մը օրագիրը 5, Հարուածը 3, Աքսլօմ Հէքեաթներու 3, Իրարու սրտի 5, Ծանո՛ր ղբեղ 6, Զարլաթօն 1.50, Ընթը պատմուածքներ 5, Մանչուկը 20, Տօքթ. Մօրի վրէժը 4, Թահրա պէյ 5, Փարոսի պահապանները 2, Երկու խուլեր 2.50, Պէպէքթ 10, Բժիշկին գիրքէն վերցուած էջեր 12.50, Արսէն Լիւբէն 18, Ռաֆայէլ 18, Համլէթ 10, Օթէլլօ 10, Տրիլբի 5, Նապոլեոն Կարապետ, 4, Էքզէլսիճէի 5, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 1, Դուրսի քերթուածները 5, Խոսգիւղի քնաշրջիկը 10, Աւազակապետը 30, Աքսլ եղբայր 6, Իրաքնուսուցիչ պրուցատրութիւն 10, Ովախս 20, Սատրայ Մշեցի 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Հէքիմարան 50, Մատեան Մանկանց 50, Հայրենիքի համար 20, Ճամբորդը 20, ՇԱՆԹի կինը 6, Դարձը 8, Դերասանուհին 8, Կայսրը 10, ՕՏԵԱՆԻ, ԶՕՀՐԱՊԻ ամբողջ գործերը, Արշակ Բ. 4, Վերջին տան 5, Լը Պարուլէիէ 2, Նամուս 10, Ջար Ոգի 10, Պատուի Չամ 10, Աբտիտաը 20, Յակոբոս աղա 3, Թիւպէրքիւլոզ 2.50, Վէներական Պատ 2, Ինչպէս նաեւ՝ ՁՈՒՀԱՃԵԱՆի Նօթաներէն Ave Maria 2.50, Laura 2.50, ԿՈՄԻՏԱՍ Վրդ.ի Հայրասանը 25, Հավիկ եւ Բալիկին օրօրը 1, Երգերու 2, Ուրախ ամէն տեսակ գիրք: Բազմաթիւ գրքեր Ս. Պատարագի 4. եւ ուրիշ ամէն տեսակ գիրք: Բազմաթիւ մեր գիները: ԳՐԱՏՈՒԹԱԿԸ ՁՐԻ: Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine).

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երբ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼ
Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով
Դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆի
Իրաւագիտական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակով
5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմփլ, Հաֆըզ Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս.ի, Թաքսիմ, կռիւ եւ շարքներ, զեղչեալ գիներով
Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-85
Métro Belleville : Tramway 5 et 26

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻԶԱՊԱՆՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ
Ալֆօռվիլի Մանկապարտէզին համար, վարիչ մանկապարտիզապանուհի մը պէտք կայ: Պայմաններուն տեղեկանալու համար թեկնածուները դիմեն՝ Լ. Զորմիսեանի, 145 Rue Etienne Dolet, Alforville (Seine).

ՍԱԿԱՐԱՆ
13 Հոկտեմբեր 1927
ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.	
Տոլար,	Dollar	
Մարք (ոսկի) 100 Mark		
Թրքական Թղթ. L. Trq.		
Թրք. ոսկի	»	or
Մէճիտիէ	Médjidié	
Լէվա 100 հատ	Léva	
Տրախմի	»	Drachme
Լիր	»	» Lire
Պելժ. ֆրանք	»	Belga
Ֆրանց.	»	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատ		Ley
Ֆիորին		(Florin)

ԱՐԾԱԹՈՒՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	
» II	»	
» III	»	
Ռումելի երկաթ. Lots turcs		

Կ'ՈՒԶՈՒԻ Լաւ խոհարարուհի մը Հայ կամ Յոյն 30—40 տարեկան, գոհացուցիչ թոշակով: Դիմել հետեւեալ հասցէին՝ Mme. A. Missirian, 53, Ave. de l'Armée, Bruxelles.

ԾԱԽՈՒԻ Է SINGER վերջին նորածեւութեամբ, ոտքով կարի մեքենայ մը, դիւրաժառելի գինով: Դիմել՝ Տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարժ գործուհի մը Հայ համար. դիմել՝ «Ցառաջ»ի չունեան:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant : H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ 35 Ֆ. 70 Ֆ. 140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ 20 շլ. 40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 տլ. 10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 Ֆ. 200 Ֆ.

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN
Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)
TÉLÉPHONE : NORD 57-82
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS
Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927
15 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 467 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ ՔՈՒՐՋԸ»

Այս բառերը՝ ճերմակ թուղթի վրայ սեւ տառերով գրի առեր է երեւանի փարիզեան հոպիտը, երէկ, խմբագրական սիւնակին մէջ։

Ակնարկը հայկական դրօշին է։

«Շատկնալի է որ կապուին անոնք («դաշնակ»ները) այդ պատմական քուրջին, բայց թող յաւակնութիւն չունենան կարծելու որ գաղութահայ աշխատաւորութիւնը ո՛ր եւ է կարեւորութիւն կուտայ «նուիրական եռագոյն»ին։

Ուրիշ առեն ալ կարդացած կամ լսած ենք աւելի ստոր և զզուելի նախատինքներ, այդ միեւնոյն «քուրջի կտոր»ին հանդէպ, փարիզէն մինչեւ Երեւան եւ այլուր։ Կը յիշենք, նաև, տիղոռասար խառնակիչի մը, Դանիել Շահվերդեանի հետեւեալ քարմացական բացագանչութիւնը 1925ին, Յունաստանի մէջ, գաղթականներու կայան մը պտտած առեն.

— Ցակաւին կը գործածե՞ք այս դրօշակը...։

Որուն իբրեւ պատասխան, կը լսէ հետեւեալ խօսքերը, հայ սպաւոի մը բերնով.

— Գաղութներու մէջ ա՛յս է միայն հայրենիքի խորհրդանշանը։

Երեւանի իշխանաւորները բան - գործ ըրած են ասպարէզէն գլել այդ խորհրդանշանն ալ, ինչպէս ուրիշ սրբութիւններ։ Այդ պժգալի «ճիհատ»ին համար իրենց հետ ունին ռամկավարները, որոնք «պետականութեան» սայլին լծուած են, հեզաբար, անձնուիրաբար։

Երկու հոսանքներն ալ, դեղնած տերեւներու հաւաքածոն և կարմիր ներկուած թուղթակները ցնծութեամբ աւետեցին «ողջմտութեան յաղթանակը», երբ վրան - բաց դաւադրութեամբ մը, Հ. Մ. Ը. Մ.ի վերջին Պատգմ. ժողովը որոշեց արգիլել հայկական դրօշակին գործածութիւնը՝ մարզական հանդէսներու մէջ։

Եւ հիմա իրար անցեր են երկուքն ալ, որովհետեւ, իրենց իսկ ձեռքով պատռեցաւ «համերաշխական» խեղկատակութեան վարագոյրը, թափեցան դիմակները ու ներկերը, եւ ամէն օր զզուանքի ու զայրոյթի ձայներ կը հասնին երիտասարդութեան ծոցէն, խաբուած մարզիկներու բերնով։

Շղմեր են քուրջ-գլուխ տիրացուները, դեղին թէ կարմիր, որովհետեւ քսանըչորս ժամ անդամ չտեւեց խաբէութիւնը։

— «Անվերապահ համակրանք խորհրդային Հայաստանի կառավարութեան հանդէպ», եւ իբրեւ առաջին պայման՝ դո՛ւրս հայկական եռագոյնը...

Ա՛յս նշանախօսքով սողոսկեր էին պատգմ. ժողովին մէջ, եւ այդ գետնին վրայ ալ կը մնան, թէեւ ոչ այնպէս ամբարտաւան, ինչպէս երեք շաբաթ առաջ։

Այսօր անոնք շատ կը նմանին թրջած հաւերու։ Եւ ուրիշ բանի ու ընելիք չունենալով, կը կոցեն արիւնով ներկուած խորհրդանշանը, ամբողջ ժողովուրդի մը սրբութիւնը, հայկական եռագոյնը։

Եւ կ'ուզեն ապացուցանել թէ ազգային չէ այդ եռագոյնը, «պատահական քուրջը» այլ... Դաշնակցական։

Անարգ, անպատի՛ւ մարդիկ, որ աքլորի մը չափ ալ խիղճ չունին, որպէսզի ըմբռնեն թէ իրենց բացած աղտոտ, յուղայական խաչակրութիւնը ուրիշ բանի չի ծառայեր, եթէ ոչ աւելի ժողովրդականացնելու հայկական եռագոյնը,—կարմիր, կապոյտ, նարնջագոյն։

Վարձու շողոքո՛րթներ, որ Դաշնակցութիւնը վարկաբեկելու ծրագրին մէջ, չեն հասկնար թէ մեծագոյն պատիւը կ'ընեն, որովհետեւ այդ կուսակցութիւնը ոչ յաւակնութիւն ունի, ոչ իրաւունք՝ իրեն սեփականացնելու հայկական դրօշը։ Ան ունի իր առանձին դրօշն ու զինանշանը, իսկ եռագոյնը կը մնայ հայ ժողովուրդին անձեռնմխելի սրբութիւնը, անոր մղած կռիւներուն եւ թափած արիւնին խորհրդանշանը, անոր հաւատքի եւ յաղթանակի ներշնչարանը։

Գոնէ յիշէին թէ տակաւին երէկ, իրենք ալ անով կը հպարտանային, անոր մանրանկարները կը պտտցնէին իրենց լամբակին վրայ, եւ հանդիսաւորապէս մինչեւ Էնվալիտի թանգարանը կը տանէին զայն, ցուցադրելու համար բոլոր ազգերու դրօշակներուն հետ քով քովի։ Ցիշէին եւ կարմրէի՛ն։

Բայց ինչո՞ւ կը յոգնինք։ Բոլոր ուրացողներու, այլաբերածներու բնազդական, սրբազա՛ն կոչումն է սողա՛լ, սողալ անվերջ եւ լզել իշխանաւորին թաթը, գետնաքարշ համակերպութեամբ տանիլ անոր բոլոր քմահաճոյքները, պատանք ընելով և՛ խելք և՛ խիղճ։

Իսկական քուրջեր, որոնք դրօշակի մը կտաւին չափ ալ չեն դիմանար փչող հովին...

Երկիրը վտանգի մէջ է. ժողովուրդը ահու սարսափի տակ։ Անվերջ հալածանք, բանտ, աքսոր, շնորհիւ անարժան իշխանութեան մը լիմար կասկածամտութեան եւ արհեստական նուճապին։

Ի՜նչ փոյթ։ Մարդիկ զբաղած են պատմական առաքելութեամբ մը, — Հայկական Դատը Մուսթաֆա Քէմալի հետ եղբայրաբար լուծելէ յետոյ, անոր գոյութիւնն իսկ ուրանալէ յետոյ, մինուճար դրօշակն ալ վանել սիրտերէն, եւ նետել իրենց «քուրջի կտոր»...

Այդ խորհրդանշանը՝ մղձաւանջ մըն է իրենց համար, կարմիր թաշկինակ մը, որմէ կը սարսափին, որուն ծածանումը և ծաւալումը անքուն գիշերներ անցընել կուտան իրենց։

«Պատահական քուրջ»...։

Չէ՛յ թշուառականներ որ ժողովո՛ւրդ կառավարելու արժանացաք առտու մը, «պատահական» խաղով մը։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՔԱՐԱԽԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Օրուան խնդիրն է — ո՞վ պիտի ըլլայ Ռաքովսքիի յաջորդը։

Այն օրէն ի վեր որ Ֆրանսական կառավարութիւնը պաշտօնապէս պահանջեց ետ կանչել «անբաղձալի» դեսպանը, ժամուլը կը քրքրէ այս հարցը։

Լսելով որ ամէնէն հաւանական յաջորդը հայազգի Քարախանն է, «Լա Լիպէռէթէ» դիտել կուտայ, խմբագրականի մը մէջ (14 Հոկտ.).

— «Կը յուսամ թէ նոր բան մը սորվեցուցած չպիտի ըլլամ կառավարութեան անդամներուն, ըսելով որ Քարախանի թեկնածութիւնը չի կրնար ընդունուիլ ո՛ր եւ է պարագայի մէջ։ Պ. Պ. Պրիան եւ Փուանքարէ եթէ կ'ուզեն լուսաբանուիլ այդ մարդուն եւ անոր անցեալի մասին, թող ուսումնասիրեն այն բազմաթիւ տեղեկագիրները որ տարիներէ ի վեր ղրկած են Ծալր. Արեւելքի մեր դիւանագիտական գործիչները եւ Հնդկաչինու մեր բարձր պաշտօնեաները։

«Պ. Քարախան պոլշեւիկեան յեղափոխութեան յաջորդ օրը ղրկուեցաւ Քանթոն, Չինաստանի մէջ կազմակերպելու համար օտարատեաց ապստամբութիւն մը։ Իր իսկ բառերով, նպատակն էր սրտէն գարնել Ֆրանսան եւ Անգլիան։ Ան էր որ ստեղծեց Քանթոնի յեղափոխական դպրոցները, ուր պատրաստուեցան ոչ միայն խռովարարներ որոնք անկէ ի վեր Չարդել տուին Եւրոպացիները Չինաստանի մէջ, այլ եւ Անամցի խռովարարներ, որոնք ծանրապէս վտանգեցին Ֆրանսայի դիրքը Հնդկաչինու մէջ։ Ա՛ն է, դարձեալ, որ ապահովին ռուս սպաներու ազակցութեամբ, կազմեց կարմիր բանակը որ վերջերս կը սպառնար Շանկայի եւ այսօր կը սպառնայ Փէքինի։ Իր միջնորդութեամբ, Սովետները Քանթոնի յեղափոխական կուսակցութեան հայթայթեցին մեծագումար դրամ, զէնք եւ ռազմամթերք, որոնք ծառայեցին մեր զինուորները, միսիոնարները եւ գաղթականները Չարդելու։

«... Ուշիմ եւ խորամանկ՝ ասիական իմաստով, յամառ եւ ծածկամիտ, ընկեր Քարախան, Չինաստանի յեղափոխութեան մեծ ձեռնարկուն, վայելելով կատարեալ վստահութիւնը Սովետներու որոնք ոչ դրամ, ոչ ալ զէնքի կը խնայեն իրեն, Ֆրանսայի մէջ պիտի դառնայ յայտնապէս ահարկու գործակալ մը։ Զայն իբրեւ դեսպան ընդունիլ՝ աւելի ծանր սխալ մը պիտի ըլլայ քան Ռաքովսքին պահել։»

ՕՐ. ԷԼՏԸՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐԸ ՈՂՋ ԱՌՈՂՋ

Ամբողջ աշխարհ 30 ժամ անձկութեան վայրկեաններ անցուց Ամերիկացի յանդուգն օդանաւորդուհիին մասին, որ կը կարծուէր թէ վերջին ամսուան ղոհերուն եղերական բախտին ենթարկուած է։ Բարեբախտաբար աւետաբեր անթելը չուշացաւ հաղորդել որ Օր. Ռութ Էլտըրի օդանաւը Ասորեան կղզիներուն մօտերը ստիպուած է ովկիանոս իջնել, իւղի խողովակին ճեղքուելուն հետեւանքով, եւ թէ այնտեղէն անցնող հոլանտական քարիւղաբարձ շոգենաւ մը՝ «Պարէնտրէխթ» յայտնած է ողջ առողջ ազատել երկու օդանաւորդուհիները։ Մինչ թէ օդանաւը կրակ առնելով ալրած է, երբ նաւաստիները կը փորձէին զայն շոգենաւ քարձրացնել։ «Պէրէնտրէխթ» նաւը, որ Ֆլորիտա կ'երթար, անթելով հրահանգ ստացաւ իր պատկանած ընկերութենէն, Ասորեան կղզիները տանիլ Օր. Էլտըրը եւ հարիւրապետ Հէյլտմէնը։ Կը կարծուի թէ Ամերիկացի Աղջիկը արդէն 4500 քիլոմեթր ճամբայ կտրած է։

Օր. Էլտըր շոգենաւէն իր ստորագրութեամբ անթել մը ղրկած էր Պուռժէի օդանաւային կայանին տնօրէնին, աւետելով թէ ողջ առողջ ազատուած են։ Հինգշաբթի առաւօտն է ի վեր Պուռժէի մէջ սպասող ժողովուրդը այս բարի լուրէն վրայ հանդարտեցաւ եւ հանգիստ սիրտով տուն դարձաւ։

Շոգենաւը Ասորեան կղզիները պիտի հասնի այսօր Շաբաթ առաւօտ եւ հոն ցամաք պիտի հանէ օդանաւորդները։

Նոր հեռագրի մը համաձայն, օդանաւը ովկիանոս իջած է Հինգշաբթի առաւօտ ժամը 10.30ին։ Օդանաւորդները Շաբաթ-շաբթի ժամը 19էն մինչեւ Հինգշաբթի ժամը 2 (Նիւ Եորքի ժամով) կատաղի պայքար մղած են փոթորիկին դէմ։

Ամերիկայի մէջ մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին՝ փառաւոր ընդունելութիւն մը ընելու համար գեղուհի Էլտըրի և ընկերոջ, որոնց ազատուելուն լուրը մեծ ուրախութեամբ ընդունուեցաւ։ Օբիորդինծննդավայր Անննաթէնի մէջ բարի լուրը իմացուելուն պէս, բոլոր գործարանները սկսան սուլել եւ եկեղեցիները հնչեցուցին իրենց զանգակները։ Էլտըր անթել մը ղրկեց իր մօր, որ 30 ժամէ ի վեր կ'աղօթէր իր աղջկան համար։

*** Օր. Ֆրէնսիս Կրէյսըն, Ուիլսընի քրոջ աղջիկը, չէ յուսահատած այս աղէտէն եւ նպաստաւոր օդի կը սպասէ ճամբայ ելլելու համար դէպի Քալիֆոռնիա։

*** Քոսթ եւ Լը Պրի Սենեկալէն ճամբայ ելան դէպի Պրազիլիա։ Լսօզէ եւ Շէթարքէ ալ՝ Լիզպոնէն դէպի Ասորեանները։

ՆՈՐ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶՆԵՐ

Փարիզի Եկեղեցւոյ Կրթական Մասնախումբի դիւանէն կը հաղորդեն.—

Նորընտիր կրթական մասնախումբը, զոր կը կազմեն Ֆ. Ֆ. փուլճեան Որդիք, Գոնչէկիւլ Ա-բամ, Էսմէրեան Պօղոս եւ կէվրէկ Ադոկտոս, իր առաջին նիստը գումարեց 8 Հոկտ. Շաբաթ օր, եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ եւ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

ա) Նախ կազմեց իր Դիւանը ա՛յսպէս, Ֆ. Ֆ. Էսմէրեան Ֆ.՝ Ատենապետ, Գոնչէկիւլ Ա.՝ Ատենադպիր, փուլճեան Ո.՝ Գանձապետ։

բ) Ձշդեց՝ փարիզի մօտաւոր արուարձաններուն մէջ՝ բազմահայ կեդրոնները։

գ) Որոշեց կազմակերպել մանկապարտէզ մը՝ Աղքատախնամի այժմու շէնքին մէջ, 17, Rue Damesme, Paris 13e, ինչպէս նաեւ՝ ապահովել առայժմ՝ շաբաթականութիւնը Ալֆորվիլի մանկապարտէզին։

դ) Որոշեց հետզհետէ մանկապարտէզներ բանալ բազմահայ ա՛յն կեդրոններուն մէջ, ուր բնակող հայ գաղութը նախաձեռնարկ կ'ըլլայ եւ կը հետաքրքրուի կրթական հարցով, եւ, նիւթականապէս ու իր կարողութեան ներածին չափով, կը մասնակցի՝ կրթական մասնախումբին կոդմէ ըլլալիք գոհողութեանց։

ե) Որոշեց հրաւէր կարդալ Թերթերով՝ կարող մանկապարտիզպանուհիներու։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Թանի Պոլսոյ Կոթակիցը կը գրէ.— Էնկիւրիի կառավարութիւնը Մոսկուայի դեսպան նշանակեց Հանրապետութեան նախագահին ընդհանուր քարտուղար Թէվֆիք պէյը։ Նոր դիւանագէտը խիստ կարող սպայ մըն է, ծանօթ քանի մը օտար լեզուներու եւ խիստ տեղեակ եւրոպական դիւանագիտութեան։ Անկախութեան Պատերազմի ընթացքին կը պատկանէր Ընկերութեան փաշայի սպայակոյտին, յետին կապուտեցաւ Կազիմ տան Լոզանի հաշտութեան ժողովին Թուրքիոյ ներկայացուցիչներէն մէկն էր, յետոյ պատուիրակ՝ փրնեւի Զինադադարութեան Միջազգային Խորհրդաժողովին։ Երեսփոխան ընտրուած Չէքեայլ պէյի տեղ Թէվֆիք պէյի ընտրութիւնը մասնաւոր նշանակութիւն մը չունի, միայն անգամ մը եւս կը շեշտէ թէ Էնկիւրիի եւ Մոսկուայի միջեւ բարւոք յարաբերութիւնները կը շարունակեն։ Ալթունեանի հրոսախումբին արարքներուն առթիւ խնդրոյ առարկայ դարձած պոլշեւիկեան քարոզութեանց հարցը ոեւէ կերպով չէ ազդած երկու երկիրներու յարաբերութեանց վրայ։ Պոլսոյ եւ Էնկիւրիի մամուլը միաձայն կը յայտարարեն թէ համայնավարութիւնը կարելի չէ հաշտեցնել Թուրքիոյ հոգիին եւ ընկերային վիճակին հետ եւ երբեք արմատ պիտի չբռնէ երկրին մէջ։ Կիսապաշտօնական «Միլլիյէթ» կ'աւելցնէ միեւ կողմէ թէ՝ պրոպագանդայի այս ամբողջ խնդրին մէջ Ռուսիոյ դիրքը շատ ուղղամիտ եղած է հանդէպ Թուրքիոյ։ Մոսկուայի «Փրավտա»ն իր կողմէ կը գրէ Հոկտեմբեր 4 թուականով թէ Ալթունեանի հրոսախումբին միակ նպատակը եղած է աւազակութեան ստորին փորձ մը։ Ն'աւելցնէ թէ Էնկիւրին եւ Մոսկուան թշնամացնելու մասին «կայսերապաշտ կառավարութեանց» փորձերուն հակառակ, օրէ օր աւելի եւս կը սեղմուին այն կապերը, որոնք հաստատուեցան երբ Նոր Թուրքիա կը պայքարէր իր գոյութեան համար։ Իրողութիւնն այն է որ բազմաթիւ նշաններ ցոյց կուտան թէ Էնկիւրիի եւ Մոսկուայի միջեւ սերտ գործակցութիւն մը կայ կարգ մը մարզերու մէջ։ Այսպէս, երբ եգիպտական «Քոսթի» նաւը, Վրանգէլի նախկին նաւատորմիղէն, նաւին մէջ պահուած ծովահէններու յարձակումին հետեւանքով Օտեսա տարուեցաւ, Գահիրէի կառավարութիւնը Պերլինի միջոցաւ դիմումի մը կատարեց ռուս կառավարութեան մօտ։ Արդ, Մոսկուա իր պատասխանը ղրկեց Էնկիւրիի միջոցաւ։ Այսինքն թէ Արեւելքի վերաբերեալ շատ մը խնդիրներու համար ռուս կառավարութիւնը կ'ուզէ դեր մը խաղալ տալ Թուրքիոյ։ Սովետները շատ լաւ նկատի կ'առնեն որ Թուրքեստուս բարեկամութիւնը դէպի Մոսկուա կը քաշէ բազմաթիւ Արեւելքցիներ, ազգայնական թէ իսլամ, որոնք կը հիանան Թուրքիոյ վրայ։

Թուրքեւհելլէն յարաբերութիւնները

«Միլլիյէթ» դարձեալ կը զբաղի Թուրքեւհելլէն յարաբերութիւններու խնդրով, չէրքէզ հաճի Սամիի հրոսախումբին առթիւ։ Կ'ըսէ թէ Մուսթաֆա Քէմալի դէմ մահափորձ սարքող այդ հրոսախումբը կազմուեցաւ նախ Աթէնքի մէջ, ուսկից Սամոս անցաւ, Անատոլու ցամաք ելլելէ առաջ։ Աթէնքի Թուրք դեսպանատունը այդ Թուականին իսկ հեղլէն կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրեց այդ Չերքէզներուն վրայ եւ պահանջեց որ խիստ միջոցներ ձեռք առնուին անոնց դէմ։ Աթէնքի կառավարութիւնը պատասխանեց թէ այդպիսի հրոսախումբերու կազմութիւնը չպիտի թոյլատրէ, սակայն նոյն Թուականին հաճի Սամի եւ ընկերները Սամոսէն Անատոլու ելան։

Այս դէպքերուն վրայ հիմնուելով, յօդուածագիրը կ'եզրակացնէ, որ Թուրքիա իրաւունք ունի Յունաստանէն երկու բան պահանջելու. 1.— Այլեւս ապաստանի իրաւունք չտալ այն Չերքէզներուն, որոնք կը դաւադրեն Մուսթաֆա Քէմալի կեանքին դէմ։ 2.— Վերջ տալ Արեւմտեան Թրակիոյ մէջ գործունէութեանը 150նոց անբաղձալիներուն, որոնց Թուրքիա մուտքը արգիլուած է Լոզանի դաշնագրով։ Թրքական դատի այս դաւաճանները կիմիլճինա, Տէտէ Աղաճ եւ ուրիշ քարոզչութիւններ ապաստանելով ուսուցիչ եւ միւֆթի եղած են, հեղլէն կառավարութեան աջակցութեամբ։ Ոմանք նոյնիսկ կը հրատարակեն թերթեր, որոնք բուռն յարձակումներ կը գործեն Թուրք հանրապետութեան դէմ։ Այս վերջին կէտին վրայ «Միլլիյէթ» կ'եզրակացնէ թէ Աթէնքի կառավարութիւնը պէտք է վերջ տայ այս կացութեան, անբաղձալիները փոխադրելով Արեւմտեան Թրակիայէն, այսինքն Թուրքեւհելլէն սահմանէն հեռու։

Ռահվիրի շուտով կը վեկնի

Գործավարներու Մորհուրդը վերջապէս տեղի տուաւ Ֆրանսական կառավարութեան կրկնակի պահանջներուն եւ որոշեց ետ կանչել Փարիզի դեսպան Քրիսթիան Ռաքովսքին, որ Թուրքիոյ դեսպան պիտի անուանուի։ Իրեն պիտի յաջորդէ Թուրքիոյ դեսպան Տովկալեվսքի։

Այս առթիւ արտաքին գործավար Զիչէրին Մոսկուայի Ֆրանսական դեսպան Հէրպէթի յանձնեց ծանուցագիր մը, որուն մէջ կ'ըսէ թէ՝ հակառակ անոր որ Օգոստոս 9ին Մոս-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԷՆ

ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Աշխատաւորականներու տարեկան համաժողովր գումարուեցաւ անցեալ շաբթու Պլէքփուլի մէջ։

Ինչպէս կը նախատեսուէր, քուէարկուած որոշումները կը կազմեն ամբողջութիւնը կուսակցութեան ընտրական ծրագրին։ Ենթադրողներ կան իրենց շարքերուն մէջ որ խորհրդարանական ընտրութիւնները կրնան տեղի ունենալ յառաջիկայ տարի, փոխանակ 1929ի, եւ անհրաժեշտ է այժմէն սկսիլ պայքարին։

Այդ. որոշումներուն մասին խօսելէ առաջ, յիշեմ որ ընկերվարականներու աճապարանքը կը բացատրէ երկու բան — նախ այն սուր հակառակութիւնը որ գոյութիւն ունի իրենց եւ պահպանողական տարրերուն միջեւ եւ յետոյ ընտրութիւններէն յաղթական դուրս գալու այն ապահովութիւնը որուն կը հաւատան իրենց կարգ մը վարիչներ։ Բացատրած եմ յորիշ առիթներով որ պահպանողական իշխանութիւնը կացութեան էն է եւ կարգ մը դժուարութիւններ, որոնց առջեւ կանգնած է, ան, հաղիւ թէ կրնան վճռական հետեւանքներ ունենալ եւ վերիվայր շրջել կացութիւնը ընտրութիւններու օրինական թուականէն առաջ (Նոյեմբեր 1929)։ Բոլորովին անհիմն են, ինչպէս կը գրեն պետական օրկանները, այն զրոյցները որոնց համաձայն կառավարութիւնը ինքնաբերաբար պիտի լուծէ խորհրդարանը։ Յարակոյս չկայ որ օրուան վարիչներուն բոլոր ձեռնարկները չեն կրնար անխուսափելի արժանացնել ժողովուրդին գնահատութեան, սակայն այդ բանը պատճառ մը չէ յեղաշրջելու երկրին տրամադրութիւնները պահպանողական իրաւակարգին հանդէպ։ Յաղթական կայ Պօլտուինի կուսակցութենէն ներս, պակաս չեն քննադատութիւններ նոյնիսկ իրենց օրկաններուն մէջ, բայց այնքանը դեռ բաւական չէ արդարացնելու համար ընկերվարականներու լաւատեսութիւնը։ Այս վերջինները կը փաստեն որ ժողովուրդին մեծամասնութիւնը պահպանողականներուն հետ չէ եւ իրենց 1924ի յաղթանակը արդիւնք էր ուրիշ պատճառներու։ Այս բանը կ'ընդունին պահպանողական պետերը, որովհետեւ եթէ Մաքտոնըլտ չշրապարէր իր բարեացակամութիւնը Մոսկուային, պահպանողականները չէին կրնար 415 երեսփոխան ապահովել խորհրդարանէն ներս։ Սակայն, ընդունելով հանդերձ որ յառաջիկայ ընտրութիւններու առեն պահպանողականները կրնան կորսնցնել բազմաթիւ շրջաններ, ո՛չ մէկ հաւանականութիւն կայ որ յաղթանակը շահին ընկերվարականները կամ ազատականները, առանձին առանձին կամ միասնաբար։ Այս է ընդհանուր եզրակացութիւնը պահպանողական տարրերուն։

Այս տրամադրութիւններով, բնականաբար Պլէքփուլի համաժողովը ուրիշ բան չէր աշխատաւորականներուն համար, բայց եթէ հաւաքոյթ մը ակադեմական ծրագիրներ լսելու եւ փայլուն ճառեր արտասանելու։

Համաձայն այդ ծրագիրներուն, Անգլիոյ ընկերվարական կուսակցութիւնը տակաւին ամուր կառչած կը մնայ արդիւնաբերական միջոցներու ազգայնացման սկզբունքին։ Երբ աշխատաւորական կուսակցութիւնը իշխանութեան գլուխ գայ, կ'ըսէ Մաքտոնըլտ, իր առաջին պարտականութիւնը պիտի ըլլայ ազգային սեփականութիւն դարձնել հանքերը. հաղորդութիւնը պէտք է իր հսկողութեան տակ ունենայ ճարտարարուեստի բոլոր միջոցները։

Նոյն աշխատաւորական կառավարութիւնը պիտի դնէ եւ կաժուռի նոր տուրք մը բոլոր անոնց վրայ որոնք իրենց օրինական վաստակէն դուրս տարեկան 500 ոսկերկին եկամուտ մը ունին տարբեր աղբիւրներէ։ Այս տուրքին գումարը որ պիտի ըլլայ, կը հաշուուի, մօտ 85—100 միլիոն ոսկերկին, պիտի թեթեւցնէ անուղղակի տուրքերու բեռը աշխատաւոր բազմութիւններու վրայէն։ Այս գլխաւոր սկզբունքները հիմ ունենալով, կուսակցութեան կեդրոնական վարչութիւնը եւ խորհրդարանական հատուածը պիտի պատրաստեն «Աշխատաւորական կառավարութեան օրէնսդրական եւ վարչական ծրագիրը», որ պիտի պարունակէ կուսակցութեան առաւելագոյն սկզբունքները. այս վերջինները պիտի մնան անփոփոխ եւ հիմնական մինչեւ որ «ընկերութիւնը ունենայ, հասկացողութիւնը եւ կամքը զանոնք իւրացնելու»։ Կարգ մը առենախօսներ, ինչպէս Անկախներու պատգամաւորը պնդեցին որ անհրաժեշտ է կարելի եղածին չափ լայն եւ ամբողջական ընել ընտրական ծրագիրը, որովհետեւ «իրենք պէտք է ունենան բացարձակ մեծամասնութիւն»։ Ուրիշ պատգամաւոր մը դիտել տուաւ, սակայն, որ խոհեմութիւն չէ «շատ յառաջացած» ընկերվարութեան մասին խօսիլ, որովհետեւ սխալ է կարծել թէ իրենց հետ եղած բազմութիւնները գիտակից ընկերվարականներ են. բաւ որ հազարաւոր աշխատաւորներ որոնք կ'անդամակցին Արհեստակցական Միութեանց, անդամ են պահպանողական կուսակցութեան։

Համաժողովի ընթացքին եղան բազմաթիւ քննադատութիւններ կառավարութեան հասցէին, իբրեւ «անընդունակ եւ անհեռատես» արտաքին եւ ներքին քաղաքականութեան մէջ, ընկերվարականները չեն ուզեր ընդունիլ թէ օրուան իշխանութեան ուղեգիծը միջազգային հարցերու մէջ, ժընեւէն մինչեւ Զինաստան, ամէնէն դրականն է եւ նպաստաւորը Անգլիոյ կայսերական շահերուն։ Բուէարկուած բանաձեւ մը կ'ըսէ թէ Պօլտուինի արտաքին քաղաքականութիւնը արդելք մըն է համաշխարհային խաղաղութեան դէմ, քանի որ հակառակ է իրաւախոհութեան եւ ապահովութեան դաշինք մը ստեղծելու առաջարկներուն։ Բիչ մը զարմանալի է ընկերվարականներու այս համոզումը, որովհետեւ երբ պահպանողական Անգլիան կը մերժէ այս տեսակ դաշինքներ ստորագրել, անոր նպատակն է յանձնառութիւններու չենթարկուիլ ուրիշ ժողովուրդներու ապահովութեան համար, իսկ ընկերվարականները իրենք են որ միշտ կը հակառակին նիւթական եւ մարդկային զոհողութիւններու, հիմնուելով այն փաստին վրայ թէ ամէն յախուռն ձեռնարկի մէջ աշխատաւորը զանգուածն է ամէնէն աւելի տուժողը։ Այս մասին ապացոյցներ շատ կան 1914էն ի վեր։ Եթէ կարգ մը քաղաքական բարդութիւններ «կարճ կապած են» համակերպելով ամէն վիրաւորանքի — Լօզանի դաշնագիրը — այդ բանը եղած է պարզապէս զոհողութիւններէ խուսափելու նպատակով։ Ներքին քաղաքականութեան, ընկերային բարենորոգումի եւ կազմակերպական հարցերու հետ կապ ունեցող բազմաթիւ ուրիշ բանաձեւեր քուէարկեց համաժողովը։ Ասոնց ամբողջութիւնը, ինչպէս յիշեցի վերը, կը կազմէ ընկերվարականներու ընդհանուր քաղաքականութիւնը, որով պիտի ժամանան ընտրական պայքարին։

Համաժողովի ընթացքին անդամ մը եւս յայտնի եղաւ որ լուրջ տարակարծութիւններ կան կուսակցութեան ծոցին մէջ, չափաւորներու եւ ծայրայեղներու միջեւ։ Տարակոյս չկայ որ շարք մը ձախորդութիւններ որոշ դեր կատարած են այս ուղղութեամբ, սրելով հակամարտութիւնները։

Կը թուի թէ աշխատաւորական վարիչները շատ բան չպիտի կարենան շահիլ, յառաջ տանելով պայքարը պահպանողականներուն դէմ այն բոլոր խնդիրներուն մէջ, որոնց հանդէպ կառավարութեան ուղղութիւնը այն է ինչ որ սորված են սերունդներէ ի վեր։ Ժողովուրդը կրնայ իր քուէն տալ ընկերվարականներուն կամ ազատականներուն, սակայն միամտութիւն է կարծել որ ան այդպիսով համաձայն կը գտնուի վերոնշեալ աչքի հիմնական եւ աւանդական սկզբունքները, որոնք կը յատկանշեն անգլիական քաղաքականութիւնը։ Ձափաւոր ընկերվարականներուն համար գաղտնիք չէ ասիկա։

Այս համաժողովի առիթով կրնամ յիշել պարագայ մը որ կը հետաքրքրէ հայ ժողովուրդը։

Աշխատաւորականները մինչեւ քանի մը տարիներ առաջ, իրենց համաժողովներուն մէջ կամ անոնցմէ դուրս բանաձեւեր կը քուէարկէին փոքր ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքի պաշտպանութեան համար։ Հայաստանի դատին հանդէպ ալ որոշ համակրութիւն ցոյց տուած են ատենին։ Բայց ոչ մէկ խօսք չէ արտասանուած այս նիւթին մասին վերջին համաժողովներուն մէջ։

Ինչո՞ւ։ Արդեօք ճնշուած ժողովուրդներու ազատագրութեան համար պայքար մղելը հիմնական սկզբունք չէ՞ր իրենց համար . . .

ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

ՊԷՅՐՈՒԹ, 3 Հոկտ.

Այս տարի «Դաշնակցութեան Օր»ը Սուրիոյ համար աննախընթաց տօնի եւ խանդավառութեան առիթ մը եղաւ։ Բոլոր քաղաքներուն մէջ մեծ շուքով տօնուեցաւ «Դաշնակցութեան Օր»ը։ Եղան ընկերվարական, ընտանեկան երեկոյթներ, սարքուեցան սեղաններ ի պատիւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան։

Ժամը 10ին Գաւառական ժողովի նախագահ Եփրեմ վրդ. Տոհմունի բացաւ հանդէսը «Մեր Հայրենիք»ով եւ բեմ հրաւիրեց առաջին բանախօսը, Պ. Ցամտեան որ պատմեց քանի մը դէպուագներ Անդրանիկի կեանքէն եւ շեշտեց թէ անոր մեծութեան առջեւ ամէն հայ պարտաւոր է խոնարհիլ։ Ցետոյ ծանրացաւ Թուրքերու տարագրութեան վրայ որ առանց ամչնալու կը հայհոյեն զագաղի մը, որուն առջեւ պէտք է խոնարհին, եթէ իսկապէս հրաժարած են ճինկիզ-խաներու բարքերէն։

Վերջին բանախօսն էր ընկեր Խ. Թիւթիւնճեան, որ գծեց Անդրանիկի դէմքը իբրեւ մարդ, իբրեւ զինուորական հրամանատար եւ իբրեւ յեղափոխական գործիչ։ Բացատրեց թէ Անդրանիկի ըմբոստ ոգին զարգացաւ Դաշնակցութեան շունչին տակ։

Հանդէսին ընթացքին նուագեց Անթիասի Նուագախումբը, ղեկավարութեամբ Պ. Ցակոբեանի։ Արտասանեցին Օր. Էսթեր Զուլեան եւ Պ. Արմէն Անոյշ, առաջինը «Ծագէ Արեւը» եւ երկրորդը՝ Ռ. Զարդարեանի «Բագինին փառաբանութիւնը»։ Ներեցին Օր. Էօժէնի պաղտասարեան եւ Պ. Սինանեան։

Հանդէսը փակուեցաւ ժամը 12ին։

***

Կէսօրէն վերջ ժամը 3ին ԺողովրդապԱյին Ցան մէջ տօնուեցաւ «Դաշնակցութեան Օր»ը։ Ժամանակէն առաջ սրահը եւ քովէտի սենեակները լեցուած են մասամբ երիտասարդներով, որոնք եկած են իրենց անյագ ծարաւը յագեցնելու, Դաշնակցութեան խօսքը լսելով։

Պահլիճի պատերը վարդարուած էին Դաշնակցական գործիչներու եւ հայդուկներու նկարներով։ Բեմին վրայ կը ծածանէր հայկական եռագոյնը, իսկ անոր քով առաքեալներու դիրքերով կը կենար Դաշնակցական երրորդութիւնը, Քրիստափոր, Ջաւարեան եւ Ռոստոմ։

«Մեր Հայրենիք»ով բացուեցաւ հանդէսը, որմէ վերջ նախագահ ընկ. Վարդան Գէորգեան արտասանեց բացման ճառը, փառաբանելով Դաշնակցութեան եռանամեայ գործունէութիւնը։ «Երեկի ստրուկ հոգեբանութեան տեղ այսօր ունինք սերունդ մը որ ամբողջ կապուած է միացեալ եւ անկախ Հայաստանի գաղափարին»։

Առաջին բանախօսն էր ընկ. Արամ Սահակեան որ պատմականը ըրաւ Դաշնակցութեան եւ Թուեց անոր մղած պայքարները։

Երկրորդ բանախօսը ընկեր կոմս գլխաւորապէս ծանրացաւ Դաշնակցութեան ապագայ գործունէութեան եւ այն վտանգները որուն վրայ, որոնք կախուած են ներկայիս Հայ ժողովուրդի գլխուն, շնորհիւ միջպետական յարաբերութիւններու բարգաւման եւ խորհրդային Հանրապետութիւններու միութեան ներքին, ազգային եւ ընկերային խնդիրներուն, եւ ի վերջոյ նկատուց այն պատմական դերը որ վերապահուած է Դաշնակցութեան գալիք ահաւոր վտանգներու պարագային։

Արտասանեցին ընկերներ՝ Ա. Ճէմեան, Վ. Տ. Վարդանեան եւ Նորճեան։

Նախագահը հանդէսը փակելէ առաջ, կարդաց հետեւեալ բանաձեւը ուղարկուելու համար Դաշնակցութեան Բիւրօին։ Ամբողջ այդ բանաձեւը, որ ընդունուեցաւ միահամուռ ծափերով.

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Լիբանանի ընկերները տօնելով «Դաշնակցութեան Օր»։

Ա. Իրենց յարգանքը կ'արտայայտեն դաշնակցական հերոսներու անհամար հոդակոյտներու յիշատակին։

Բ. Կ'ուխտեն զօրավիգ դառնալ կուսակցութեան, ազգային եւ քաղաքական նպատակներուն ծառայման գործին մէջ։

Գ. Զօրեղ բողոք կը բարձրացնեն հայ մեծամասնական ներու Հայաստանի մէջ վարած քաղաքականութեան եւ կը պահանջեն՝

1. Հայաստանի վերադարձնել անոր ինքնապաշտպանութեան ողնայարը կազմող Գանձակ-Ղարաբաղը, Նախիջեւանը, Ախալքալաքը եւ Հայկական Բորչալուն։

2. Թոյլ տալ որ Հայ ժողովուրդը զինուի իր պաշտպանութեան համար։

3. Ազատ արձակել բոլոր քաղաքական բանտարկեալներն ու աքսորականները, ինչ կուսակցութեան եւ ուղղութեան ալ պատկանին անոնք։

4. Բանալ Հայաստանի փակուած դռները Հայաստան երթալ ուզող բոլոր Հայերու առջեւ։»

Հանդէսը փակուեցաւ «Մշակ Բանւոր»ով։ Ցօնակատարութիւնը վերջանալէն ետքն ալ երիտասարդութիւնը մնաց ԺողովրդապԱյին Ցան մէջ եւ մինչեւուշ ատեն երգեց յեղափոխական երգեր, հպարտ ու խանդավառ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՁՔՆԵՐԸ

Վիրաբուժութիւնը, որ նախապէս սահմանափակ մասնագիտութիւն մըն էր, հետզհետէ ընդարձակեց իր սահմանները։ Այսօր, այնքան հիւանդութիւններ, որոնք բժշկութեան կը պատկանէին, անցան վիրաբուժութեան։ Մանաւանդ վերջին տարիներս, վիրաբուժութիւնը հսկայական յառաջդիմութիւն կատարեց շնորհիւ երկու պարագաներու. ա) պատեբազմը, բ) ինքնաշարժը։ Վիրաբուժութիւնը ահագին բան սորվեցաւ պատերազմէն, իսկ այժմ, ամէն օր, ինքնաշարժներու պատճառած վէրքերը աւելի ընդարձակեցին իր փորձերու դաշտը։ Ու քանի ինքնաշարժի ճարտարարուեստը զարգանայ, այնքան աւելի վէրքեր պիտի բանայ մարդկային մարմնին վրայ։

Մանաւանդ դէմքերու վրայ բացուած վէրքերը չափազանց շահագրգռական են։ Զգենք կիները, որոնք մեծագոյն զոհողութիւնը պիտի ուզէին ընել անհետացնելու համար իրենց դէմքին վրայ վէրքի ոեւէ հետք։ Այրերն ալ նոյնքան շահագրգռուած են սպիներու հարցով։

Տգեղութեան դէմ պայքարը մեծ նշանակութիւն ունի։ Հոգեբանական ի՛նչ տանջանքներու ենթարկուած են երիտասարդներ, որոնք յանկարծ, ինքնաշարժի արկածի մը հետեւանքով, տգեղ սպի մը ունեցած են իրենց դէմքին վրայ։ Բարոյական ի՛նչ ընկճում կը պատճառէ փոքրիկ վէրք մը, որ փոթ մը կը ձգէ երեսին վրայ։

Ու վիրաբուժութիւնը կը հասնի օգնութեան։ Ան կը նորոգէ կոտրած քիթերն ու կզակները, ճեղքուած շրթներն ու թուշերը, առանց անշնորհ նշան մը ձգելու։ Այս վիրաբուժութիւնը կը դարմանէ նաեւ մորթային հիւանդութիւններու աւերը։ Վարդապետ մը, որ այտուցիկ կարմիր քիթ մը ունէր, ճիշտ սմբուկի (պատինճան) նման, վիրաբուժական գործողութիւնով մը պատշաճ քիթ մը ունեցաւ։

Երբ վիրաւորը, առա՛նց մորթին վրայ պատուաւոր մը ունենալու, ոսկրաբեկումի մը ենթարկուած է, աւելի հաւանականութիւն կայ սպի չձգելու։ Վիրաբոյժը ենթակային որուն քէն ոսկորի տաշեղ մը կը հանէ, կը ձեւաւորէ եւ յետոյ քիթէն կամ բերնէն ներս խօթելով կը տեղաւորէ կոտրած ոսկորին տեղը, դարմանելով ձեւաւորութիւնը։ Այս գործողութիւնը շատ փափուկ է։ Այն դժբախտը, որուն քիթը կոտրած ու տափակցած է, կրնայ ստանալ ուղիղ ու սիրուն քիթ մը, առանց երեսին վրայ տեւական սպի մը ձգելու։

Ու հիմա մտիկ ընենք թէ ի՛նչպէս կը պատմէ վիրաբոյժ մը այս երիտասարդ արուեստի հրաշքները։

— Քիի երիտասարդ վարուկան մը, որ աքացիի մը պատճառով քիթը կորսնցուցած ներկայացաւ դարմանատուն։ Բնաւ քիթ չունէր։ Կազմեցինք տաշեղ մը հանելով, ազատը մը շինեցինք։ Անշուշտ, պարագային մէջ, անկարելի ուներ սպի չձգել։ Սակայն երիտասարդը երբեք չէր արտայայտած կարծիր գիծին համար։ Վիրաբոյժին կարած տեղը կուտար։ Մանաւանդ որ կարէ քիչ մը ճերմակ փոշիով ծածկել։ Եթէ ժամանակին ընթացքին կարծիր կարը չանհետանայ, կրնանք ճերմակ կտաւել (ֆիւսէ)։

Այժմ պատմեմ վիրաբուժութեան մեծագոյն հրաշքը պատմի վէրքերուն վրայ։

Մարդ մը, պատերազմի ընթացքին, ռումբի մը պատճառով, կորսնցուցած էր ամբողջ ստորին ծնօտը։ Կզակ չունէր, քիթին տակ կար ընդամենը սաւիզի սեւ ծակ մը։ Բախտաբար կզակին յօդակապութիւնը անեղծ մնացած էր։ Սրունքի ոսկորէն կտոր մը առնելով, ծնօտի ձեւ տուինք, ապա գլխուն մորթէն հանելով չորս մատ լայնքով ժապաւէն մը, զոր կարեցինք մէկ ակնոցի չէն մինչեւ միւս ականջը, ետեւէն ոսկորին վրայ։ Երբ պատուաստը բունեց, թուշերուն ներքին խղնաթաղանթի (membrane muqueuse) կտոր մը հանելով շրթունք մը շինեցինք։ Այսպէս կարկտելէ յետոյ դէմքը, ազատեցինք ռազմիկը ողորմութենէ եւ գթութենէ յանձնուած մարդոց բանակէն։ Այժմ անոր տուած է առատ ծնօտ մը, որովհետեւ կզակի մորթը գլխու մորթէն է։ Միայն երկու սպիներ ունի պատուաստի վրայ։

Այրուածքներու համար ալ չեն պակսիր վիրաբուժութեան հրաշքները։ Գիտէք որ արեւայրուքի մը պարագային մորթը կը պրկուի եւ կը քաշուի դէպի վէրքին կեդրոնը ճառագայթաձեւ փոթփոթումով մը։ Մնացած ունինք հիւանդ մը, որուն կզակին մորթը փակած է կուրծքին մորթին, այրուածքի մը պատճառով։ Հիւանդը չի կրնար վերցնել գլուխը, որովհետեւ կուրծքին մորթը պրկուած է եւ քաշէ ծնօտէն։ Անդրադարձէ է քիչ մը մորթ, երկննայ եւ հասնի։ Կը խորհինք այդ մորթը հանել յետոյ դէպի մորթէն։ Ի՞նչ փոյթ, եթէ յետոյ տոլքին վրայ, փոխ առնուած մորթին տեղ խոշոր սպի մը մնայ։ Կը բաւէ որ փրկուի հիւանդին կզակը։

Ահա վիրաբուժութեան քրիքները։ Դուք կրնաք երեւակայել նաեւ աւելի մեծ խոտուումներ, զորս պիտի կատարէ այս արուեստը։

Հիմա խօսիմ ձեզի կիներուն մասին։ Անոնք կը կազմեն մեծամասնութիւնը ճաճախորդներուն մեծամասնութիւնը։

Օ՛, կիներ, որ կուլան իրենց կորսնցուցած դէղեցկութեան համար, կինե՛ր, որ կ'աւազան հետացնել խորշոմը, որ քիթերնիդ վրայ լայնցած է, հարցնեմ ձեզի՝ արդեօք մեր քերով։ Եւ այդ խորշոմը յունքին ակօսն է, որ կը սաստիցնէ կիները։ Ի՛նչ դիմի է դարմանել այդ ակօսը։ Բաւէ, ականջին ետեւ շինուած սպիով մը, պրկել այտերը եւ կեղ խորշոմը։ Այլեւս գոյութիւն է այս գործողութիւնը։

Կուգան կիները նաեւ դարմանելու համար իրենց... ծիրը։ Որքա՜ն հաճելի է այս բերը։ Ո՞ր կինը մը, ծոցին ծիծը պարապ տոպրակի մը պէս կախուած է։ Այդ գոյութիւնը աւելի դիւրին եւ աւելի չայոց կը դառնայ, երբ ծիծերը անբնական չափով ձգուած ու կախուած ըլլան։ Քանի կաթի դեղձ մը (սոխիք), ու երկար։ Նախ կ'ընտրենք պատեհ տեղը, ու կ'ուզենք պատրաստել

ՅՈՒՅՍԻ ՀԱՅՈՑ ՎԱՂՎԱԾՈՎ

(69)

— Ես, իհարկե, ոչինչ չեմ ասում, ասաց վերջապես Ռոզան, բայց ինչ-որ բան պետք է անել։ Ես ինքս էլ կարող եմ գնալ ու խոսել նրա հետ, բայց ի՞նչ կասի նա ինձ։ Ինչ-որ բան պետք է անել։

— Ես կարող եմ գնալ, առաջարկեց Ռոզան։

— Ոչ, ոչ, դուք երկուսդ էլ չեք գնա, ասաց Ռոզան։ Ես ինքս կգնամ։ Ես ինքս կգնամ։

Ռոզան ոտքի ելավ, վերցրեց իր գլխարկը, հագավ վերարկուն, ապա նորից նստեց։

— Ես ինքս կգնամ, կրկնեց նա

կուայի մէջ Ռաքովսքիի կողմէ ստորագրուած բանաձեւին մասին իր եւ Ռաքովսքիի տուած բացատրութիւնները գոհացուցիչ նկատուած էին ֆրանսական կառավարութեան կողմէ եւ խնդիրը փակուած էր, բացարձակապէս անհասկնալի է թէ ինչո՞ւ ֆրանսական կառավարութիւնը կրկին կը բանայ հարցը եւ նոր գոհացում կը պահանջէ։ Յայտնի կ'երեւայ թէ ֆրանսական կառավարութիւնը բաւարար հիմք չունէր վերոյիշեալ պատճառներով խորհրդային դեսպանին եւս կանչուիլը պահանջելու, ու այս անգամ ալ Ռաքովսքին կը մեղադրէ թէ ինչո՞ւ հրատարակութեան տուած է տը Մոնզիի ուղղած իր նամակը։ Այս առթիւ դիտել կուտայ թէ ֆրանսական մամուլին մէկ մասը վերջին շաբաթներս օգտագործելով կարգ մը տեղեկութիւններ, գորս ֆրանսական պաշտօնական աղբիւրներէ միայն կրնային առնել, խեղաթիւրուած լուրեր տարածեցին թէ ցարական պարտքի մասին ֆրանքեւխորհրդային բանակցութիւնները բացարձակապէս ոեւէ արդիւնք չեն ունեցած։ Այս զրոյցները, որոնց նպատակն էր խորհրդային պատուիրակութիւնը վարկաբեկել եւ այնպէս ցոյց տալ թէ անիկա չուզեր ոեւէ լուծում տալ վիճելի խնդիրներուն եւ բարւոքել ֆրանքեւխորհրդային յարաբերութիւնները, չէին կրնար անծանօթ մնալ խորհրդային կառավարութեան։

«Ահա՛ այս էր պատճառը, որ մղեց Ռաքովսքին հրատարակութեան տալ իր զեկոյցը ձեռք բերուած համաձայնութեանց եւ չկարզադրուած վէճերուն մասին։ Եթէ աւելցնենք դեռ որ Ռաքովսքի ատիկա հրատարակեց ֆրանս. պատուիրակութեան նախագահ պր Մոնզիի գիտակցութեամբ, այն ատեն բոլորովին երեւան կուգայ թէ անհիմն է Ռաքովսքիի վերագրուած անուղղամտութեան ամբաստանութիւնը։ Ուստի, ինչպէս ես եւ Լիթվինօֆ բերանացի բացատրեցինք ձեզ, նկատելով որ Ռաքովսքիի եւ կանչուելովը պիտի տուժեն ֆրանքեւխորհրդային բանակցութիւնները, կը մերժենք ամէն պատասխանատուութիւն Ռաքովսքին եւ կանչելու եւ այդ պատճառաւ առաջ գալիք հետեւանքներուն մասին։ Պաշտօնական աղբիւրներէ ներշնչուած ֆրանս. կարգ մը թերթերու անլուր յարձակումները Ռաքովսքիի դէմ ցոյց կուտան թէ բնաւ քաղաքավարական ձեւ չի գործադրուիր զայն ճամբելու համար։ Եթէ մէկդի նետենք Ռաքովսքին կանչելու համար ցոյց տրուած անհիմն պատճառները, մէջտեղը կը մնայ միայն ֆրանս. կառավարութեան բացարձակ պահանջը՝ մեր դեսպանը եւ կանչելու մասին։ Խորհրդային կառավարութիւնը բնաւ չուրանար թէ ֆրանս. կառավարութիւնը իրաւունք ունի պահանջելու օտար պետութեան մը դեսպանին տեղ ուրիշի մը ղրկուիլը։ Չակառակ որ ներկայացուած պատճառները անհիմն են, խորհրդային կառավարութիւնը պարտաւորուած կը զգայ նկատի առնել նման պահանջ մը եւ Ռաքովսքին հրաժարեցնել Ֆրանսայի դեսպանի իր պաշտօնէն եւ տեղը նշանակել յաջորդ մը, որուն համար այժմ ֆրանս. կառավարութեան հաւանութիւնը կը խնդրենք։

Քուպանի Բազաւիները կ'ապստամբին ?

Քովէնհակէն Հոկտեմբեր 13 Թուականով կը հեռագրեն «Էնթրանսիժան»ի.—

Քուպանի եւ Թէրէքի բազաքներուն մէջ զինուորական լուրջ ըմբոստութիւն մը ծագեցաւ։ Բազաքները կը մերժեն հետեւակազօրաց գունդերուն մէջ մտնել։ Կէփէուն մեծ թիւով զինուորներ ղրկեց՝ ապստամբները զսպելու համար։

Զանգուածային նոր ձնդակահարութիւններ կը պատրաստուին Սիպերիոյ մէջ (Օմսք, Եաքուցք, Զելիապինսք, Իրքուցք)։ Սովետները լուր կը տարածեն թէ երեւան հանած են միապետական դաւադրութիւն մը, կազմակերպուած Ֆրանսացիներու եւ Անգլիացիներու կողմէ, ու անհաշիւ ձերբակալութիւններ կ'ընեն։

Այս առթիւ Օմսքի մէջ բանտարկուած են, ի մէջ այլոց, երեք ցարական սպաներ, Տէնիզօֆ, Ռիապցօֆ եւ Սարապին, որոնք «դաւադրութեան հոգիները» կը կազմեն։

Մ'ի սպանուիլ տուաւ Քովաչեվիչը

Պելկրատէն հեռագիրի մը համաձայն, զօրավար Քովաչեվիչի երեք սպանիչներէն միակ վերապրողը՝ Քրոլէվ խոստովանած է թէ ոճիրը կազմակերպուած էր Փանցէ Միխայիլօֆի կողմէ։ Այս մարդը սերպ հպատակ է, որուն կինը Մէնոյեա Քառնիչի երկու տարի առաջ Վիեննայի Պուրկթէաթրին մէջ սպաննեց Վոյվոտա Փանիցան։ Քրոլէվ աւելցուցած է թէ Միխայիլօֆն է որ զրամ եւ զէնք հայթայթած է ահաբեկիչներուն։

Այս կերպով պուլկար կառավարութիւնը զօրավարին սպանութեան գործին մէջ ամէն պատասխանատուութենէ կ'ազատի. իր պատասխանատուութիւնը կը սահմանափակուի միայն Մակեդոնացի յեղափոխականներուն ապաստան տալուն մէջ։

856 օտարականներ վտարուած Փարիզէն

Ներկայ տարւոյ Յունուար մէկէն իվեր Փարիզի մէջ ձերբակալուած օտարականներէն 856 հոգի Ֆրանսայի սահմաններէն դուրս վտարուած են։

Փարիզի ոստիկանական տեսչութեան վիճակագրութեան համաձայն, 7117 օտարականներ անկանոն թուղթեր ունենալու պատճառով ձերբակալուած են։

Նոր ընդդիմադիրներ վտարուած

«Փրավտա» կը գրէ թէ Լէնինկրատի համայնավար կուսակցութեան վերատուչիչ մարմինը որոշած է կուսակցութենէն վտարել 39 ընդդիմադիրներ, որոնք կը պայքարէին կուսակցութեան դէմ։ Ստորագրողներուն մէջ են՝ Փրէսպուրժէնսքի, Սէրէպրիաքօֆ եւ Շարօֆ։ Ասոնք կը նկատուին վերջերս Մոսկուայի մէջ երեւան հանուած գաղտնի տպարանին կազմակերպիչները։

** Կոմինտերնի արտասահմանեան բոլոր մասնաճիւղերուն հրահանգուած է՝ բանաձեւեր քուէարկել, Թրոցքիի Գործադիր Կոմիտէէն արտաքսումին հաւանութիւն տալու համար։

Սթալին մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ՝ ապահովելու Կոմկուսի յառաջիկայ ընդհանուր ժողովի մէջ այնպիսի մեծամասնութիւն մը, որ կարենայ ի դերեւ հանել ընդդիմադիրներու բոլոր ջանքերը։ Թրոցքի եւ Զինովիէվ այդ ժողովին մէջ բուռն պայքար պիտի մղեն Սթալինի դէմ։ Անոնք Սթալինը յանցաւոր կը նկատեն կորուստին համար այն հարիւրաւոր միլիոններով բուպլիներուն, որոնք ապարդիւն կերպով ծախսուած են արտասահմանի մէջ, կոմինտերնի կողմէ։

«ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ«Ը ՊԷԼՃՈՐԻ ՄԷՋ

Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, քազէրն Օթմոնի դպրոցին սրահը։ կը հրաւիրուին Օթմոնի կէմէրէկցիներուն Հայրենակցական միութիւնը, նոյնպէս Շերիգիւղի եւ Պէլճորի հայութիւնը։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՍԷՆ-ՇԱՄՕՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. Սէն-Շամօնի կոմիտէի կողմէ

Վաղը կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին «վարուժան» ակումբին մէջ

Պիտի խօսին՝ ընկ. Ս. Տէր-Թովմասեան եւ ուրիշներ

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ (ՀԱՅ-ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ)

Ա. ՇԱՀ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՕՏԱՐ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ

PETIT JOURNALի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ, 21 Rue CADET (Métro CADET)

20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԻՐԻԿՈՒՆ ԹՈՒՄԸ 9ԻՆ

ԿԸ ՎԵՐԱՁԱՆԱՑ ԱՄԷՆԷՆ ՈՒՐԸՄ՝ ԹՈՒՄԸ 11ԻՆ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Ալֆօրվիլի Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէի կուսակցական ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, երիտասարդաց ակումբին վերնայարկը, 138 Rue Etienne Dolet. կարեւոր օրակարգ, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Յ. Դ. Սէնթ Էթիէնի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին, Թաղկէ-բագարին թիւ 3 սրահը. ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «վարուժան» ենթակոմիտէն ստիպողական ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները, վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «վարուժան» ենթակոմիտէն ստիպողական ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ծանօթ հայաքատեղին. ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Քրիստափոր» ենթակոմիտէին ընդհ. ժողովը՝ 17 Հոկտ. երկուշաբթի ժամը 8.30ին, սովորական հայաքատեղին։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 8ին սովորական հայաքատեղին, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

Լիոնի եւ Շասի Հաճնոյ Հայրենակցական միութիւնը մեծ պատրաստութեամբ պիտի տոնէ Հաճընի անկման 7րդ տարեդարձը, վաղը կիր. Շասի Քանթինի մեծ սրահը։ Պիտի խօսին վարդան Զուլէթեան եւ ուրիշներ։ Արտասանութիւն, երգ եւն.։

ԲԱՐՋՐ ՀԱՅՁԻ Հայրենակցական միութեան ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, 40 Rue de Belleville.

ՏԷՕՒՆԻ Մեբաստիոյ Փաթրին գիւղի Հայրենակց. Միութեան կողմէ իր կազմութեան Ա. տարեկիզին առթիւ ի նպաստ կարօտ հայրենակիցներու վիճակահանութիւն մը կազմակերպուած է վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Րիւ Ուէլսոն, Ա. Թիւֆէնկճեանի բնակարանը։

Հ. ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ Ը. Միութեանգրասենեակը փոխադրուած է 11 Square Alboni, Paris 16e, Հեռաձայն Kléber 03.18։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

Վանա, Ա. Խ.— Ձեր ուղած հասցէն է՝ Dr. Khatanassian, Civil Hospital, El. Obeid, Soudan, (Anglo-Egyptian).

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լոնտոն, Ժ.— 11 Մգերլին։
Միլան, Գործ.— 40 ֆր.։
Սէն փիէռ, Յ. Ղ.— 5։
Մարսէյլ, Գործ.— 575.70։
Սէն Թ'Էթիէն, Թիւֆէնք.— 50։
Քլամառ, Կ. Ա.— 35։
Մարսէյլ, Ա. Պ.— 35։
Սէն Թ'Օպան, Ժ. Ջ.— 35։
Կռէնու, Շ. Տ. Խ.— 60։
Լանէմէզան, Մ. Գ.— 70։
Տէքագվիլ, Կ. Տ.— 49.50։
Լանսէյ, Գործ.— 131.15։
Մարսէյլ, Ս. Ա. 140 ֆր.

Վերջին 31 Դեկտ. 1927։

ՆՈՒԷՐ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ԳԻՐՔԵՐԻՆ՝

Այն բոլոր միութիւնները, դպրոցները եւ գրադարանները որ կ'ուզեն *ձրիաբար* ունենալ Դ. Վարուժանի չսպառած հրատարակութիւններէն, թող դիմեն տիկին Վարուժան Աբիկեանի, 449 Audubon Ave., New York, N. Y. (U. S. A.).

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի Սուինկուրլուցի Լեւոն Թոմասեան, որ 1921ին Պոլիս կը գտնուէր։ կը կարծուի թէ այժմ Փարիզ կը գտնուի։ Գրել՝ իր քրոջ Tomassian Seseth, Usine F. Mousset, Pelussin, (Loire).

Լուր տուողին հարիւր ֆրանք նուէր։

— Խարբերդցի Յովհաննէս Աւագեան (Ռուսաստանէն Ստրախան) կը փնտռէ իր եղբայրը Ներսէս Աւագեան, որուն 2 տարի առաջ Փարիզ ըլլալը որոշ էր։ Իմացնել՝ Mr. Garo Baboukian, 6 Rue Bleue Paris (IX).

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՐՄԻՆ ՀԱՑԿՈՒՆԻՒ

"ՁԱՐԼՍԹՕՆ,,

ԿԱՄ

ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ

Խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտը

ԾԻԾԱՂ - ԾԻԾԱՂ - ԾԻԾԱՂ

ԳԻՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Maudé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ Թերթերու գործակալներուն։ կը ղրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻԶՊԱՆՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

փարիզի եւ արուարձաններու մէջ բացուելիք մանկապարտէզներուն համար պէտք կայ վկայեալ մանկապարտիզպանուհիներու։ Շետաքրքրուղները՝ իրենց վկայականուղթերով կրնան ամէն առտու դիմել փարիզի Ս. Յովհ. մկրտիչ եկեղեցւոյ ընդհանուր քարտուղարութեան։

Կրթական Մասնախումբ

«ԿԱՎՈՇ»

Շրապարակ կ'ելլէ ամէն Եշ. օր՝

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50

Անկիէնի մէջ կը ծախուի ամէն առտու կայարանին առջեւ եւ ցերեկները 3 Rue de Chemin de Fer, Mme. Vve. Cordierի գրատունը։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Ջգալի պակաս մը լրացնելու առաջադրութեամբ, կը հաստատեմ ընդհ. գործակալութիւն մը Տէսինի մէջ, նպատակ ունենալով հայթայթել՝ վիպական, գրական, բանաստեղծական, դպրոցական եւ այլ գիրքեր, երգարաններ եւ բառարաններ։ կը բաժանորդագրեմ փափաքուած ոեւէ Թերթի կամ հանդէսի, մասնաւորաբար կ'աշխատիմ *Յառաջ*, *Հայ-Միրա* եւ *Խարտոց* Թերթերուն։

Ձեռնարկեցէք ապահովել ձեր ուզած ոեւէ գիրքը։ Գրել՝ Minas Kaltakdjian, 78 Cité de Soie Artificielle du Sud-Est, Vaulx-en Velin (Rhône).

կամ Café Arménien, Avenue Jean Jaurès, Décines, (Isère).

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶԱԳԱՐԱՆ
ՎԱՀՐԱՄ ԱՃԷՄԵԱՆ

8, RUE JOUY ROUVE, TÉL. ՄԷՆԻԼՄՕՆԹԱՆ 61-85 կամ 50-
Մէթրօ Belleville Թուամ. 26, 5

կը նուագէ ինձէ-սազի լաւ խումբ մը

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ ՄԱՔՈՒՐ ԵԻ ՀԱՄԻ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆօՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմբէ, Հաֆըր, Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անասթաս.ի, Թաքսիմ, կարկ եւ շարգրներ, գեղչեայ գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան Նպարավաճառ Յ. ՍԱՐԹԻՆԵԱՆի

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-85

Métro Belleville : Tramway 5 et 25

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷԶԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չզղջալու համար։

Ջեւի աննման շիքութիւն.— վերջին նորածեւութիւն.— Որքուր կար.— Ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍՕՐԷՆ ՀԵՏ ԱՇՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ
ՊՈԼՍՈՑ „ՀԱՅԿԱՁԷՆ" ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԱՌՔ ՄԱՐԴԻՔ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՁԵԶի ՀԱՅԹԱՅԹԵԼու Ո՛ՐԵ ԵՒ Է ԳԻՐՔ, ՏԵՒՆ, ԳՐԱԳԱՐԱՆի կամ ԴՊՐՈՑի ՀԱՄԱՐ, ԴԻՒՐԱՄԱՏՈՒԵԼի պայմաններով։

ՀԱՅԿԱՁԵՆՆ Է ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉԸ Լ. ՇԱՆԹի ԼՈՒՍԱՒԱՌԻ ԸՆԵՐՑԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՇԱՐՔԻՆ, ՈՐ ՏԱՐԻՆԵՐԷ Ի ՎԵՐ ԻՐ ՄՐՑԱԿԻՑՔ ՉՈՒՆԵՑԱԾ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ՎՐԱՅ։

Կ'ԸՆԴՈՒՆԵՒԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՍՊՐԱՆՔ։ ԿԱՐԵՒՈՐ ՓԱՂ ՄԸ ՄԱՆԱՒԱԿԻ ՀԱՄԱՐ։

ՀԱՍՑԷ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ԹԷՈԴԻԿԻ 1928Ի "ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳՈՅՑԸ,,

Ի մտոյ հրապարակ կ'ելլէ «Մասիս» տպարանէն՝ գեղարուեստական ամենախընձաց տպագրութեամբ եւ նախորդ տարիները գերազանցող ամենաճոխ բովանդակութեամբ։ Հայելի ազգային կեանքի։ Զանազան բաժիններու մէջ աշխատակցած են բոլոր հայ յայտնի գրողները եւ արուեստագէտներ։ Բազմաթիւ պատկերներ կը ճոխացնեն անոր ծայրէ ի ծայր *ութը փունթօ* տառերով հոծ էջերը։ Գին՝ 2 տոլար ամէն տեղի համար։ Հասցէ

THÉOTIG
Imprimerie MASSIS
208 bis, Rue Lafayette
PARIS (10e)

ՎԷՊԵՐԻՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ «ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ»

Հրապարակ ելաւ, սահուն եւ յուզիչ Թարգմանութեամբ՝ գրագէտ Թարգմանիչ Յ. Քէչիշեանի։

ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ արժանացած է ֆրանսական ակադեմիայի գնահատման։

Սէր, հոգիներու սարսռագին պայքար եւ հետաքրքիր տարփանք։

Փնտռել բոլոր գրավաճառներէն։ Կեդրոնատեղի՝ Y. Ohannessian, Rue Billour, 10 Galata-Turquie կամ Boite Postale 342, Galata.

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ ԵՒ ՍԷՆ ՇԱՄՕՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒԻՆ

Վաճառատունս փոխադրած ըլլալով աւելի ընդարձակ տեղ մը, ստացած ենք ամէն տեսակի ընտիր եւ ծոխ ապրանքներ, արանց եւ կանանց համար։

Խնամուած կարուձեւ, վերջին ծայր աժան գիներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով։ Գաղափար մը կազմելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել, Հոկտ. 10էն սկսեալ հետեւեալ հասցէին՝

SIMON HATCHIKIAN
(Tailleur)
12 Rue de la Préfecture (1er), St. Etienne (Loire).

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

կամ *Յորն* 30—40 տարեկան հայացուցիչ Թոշակով։ Դիմել տեւեալ հասցէին՝ Mme. A. Missirian, 53, Ave. de l'Armée, Bruxelles.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

ղէնի եւ պուտուտն ոտքը փուան Թիւրք չիներ լաւ ծաւորուհիներ, արհեստանոց մէջ աշխատելու համար։ Դիմել Օր. Toukonoguyh, 33 Rue Lizay մէթրօ Gare d'Orléans.

ՇԱԽՄԱՒ Է

SINGER վերջին նորածեւ Թեամբ, ոտքով կարի մեքենա մը, դիւրամատչելի գինով։ Դիմել՝ ֆր. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

վարժ գործակատար մը բուհի մը համար։ Դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

ԱՍԿԱՐԱՆ

14 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.	124
Տոլար,	Dollar	25
Մարք (ոսկի)	100 Mark	607
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	110
Թրք. ոսկի	» or	1[illegible]
Մէճիտիէ	Médjidié	1[illegible]
Լէվա 100 հատ	Léva	3[illegible]
Տրախմի	Drachme	1[illegible]
Լիր	» Lire	35[illegible]
Պելճ. ֆրանք	» Belga	49[illegible]
Ֆրանք.	» Frc. Suisse	19[illegible]
Լէյ 100 հատ	Ley	102[illegible]
Ֆիորին	(Florin)	

ԱՐԾԵԹԱԴԻՐ

Եգ. Ռր. Ֆռնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3430
» II	»	2025
» III	»	1090
Թուամեայ երկաթ.	Lots turcs	180

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITEUR
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵԻՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն՝ 208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

16 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 468

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԵՂՔՈՒԱԾ ՁԱԿԱՏԸ

Օրէ օր, եւ արագօրէն, լայն ճեղքեր կը բացուին համաշխարհային կուսակցութեան ներքին ճակատին վրայ, որ մինչեւ հիմա կը պարծենար իր «կուռ միասնականութեամբ»։

Յուսք-խուսք վտարուածներ՝ ամէն օր։ Եւ երկրին բոլոր մասերուն մէջ, Մոսկուայէն մինչեւ Երեւան։

Կ'արտաքսուին այնպիսի մարդիկ, որոնք վարիչ դէմքեր, կուռքեր էին մինչեւ երէկ, որոնք անհնարին աշխատանքներ Յաջած են, Ռուսաստանի համաշխարհային կուսակցութիւնը ապրեցնելու եւ զարգացնելու համար։ Ընդդիմադիր պայքարի վարիչ ոգին, Թրոցքի, առ այժմ կեղր. կոմիտէէն վտարուեցաւ. բայց իր հետեւորդները կուսակցութենէն ալ կ'արտաքսուին, կարճ հարցաքննութեամբ մը։ Վերստուգիչ Յանձնաժողովներն ու կարգապահական Ատեաններն դուլ-դադար չունին։ Եւ քանի պատիժներ կը տնօրինեն, այնքան ծանր վէրքեր կը բացուին։

Միւս կողմէ, պատժուածները աւելի յանդուգն կը դառնան։ Պարապ տեղը չէ որ, անոնք ազդարարած են թէ վերջնագիր պիտի տան Սթալինի կուսակիցներուն։ Եւ 30,000 ստորագրութեան հաւաքումը Լէնինկրատի մէջ (նախկին Փեթերսպուրկ), նոր ապացոյց մըն է ընդդիմադիր ուժին ծաւալման եւ պայքարին յարատեւութեան։

Օրուան հեռագիրները կը հաղորդեն թէ ուղղափառ Թերթերը շանթեր կը տեղան ընդդիմադիրներուն գլխուն։ Պաշտօնաթերթն «Փրաւտա» կը պոռայ.

—«Պնդեցեք բան է լենինականութիւն փնտռել ընդդիմադիրներու այս ընթացքին մէջ։ Ահա թէ ինչու պէտք է անխնայ վտարել այդ մարդիկը, որոնք յարաբերութեան մէջ են քաղքենի տարրերուն հետ եւ կը շահագործեն գաղտնի տպարանները։ Մենք Լէնինին հետ եւ կը շահագործեն գաղտնի տպարանները։ Մենք Լէնինին հետ եւ կը շահագործեն գաղտնի տպարանները։ Մենք Լէնինին ճառայած չպիտի ըլլանք, եթէ ընկրկինք եւ մեր կամքով բանանք մեր պատուհանները ռամկավար քաղքենիներուն առջեւ։ Անոնց համար տեղ չկայ պոլշեւիկեան ընտանիքին մէջ»։

Բոլոր փաստերը կը հաստատեն թէ երկու կողմերն ալ տեղի չպիտի տան, եւ վճռական ճակատամարտ մը պիտի մղուի կուսակցութեան յառաջիկայ համագումարին մէջ։ Կեդրոնական կոմիտէն ջանք չի խնայեր, համակրանք շահելու եւ նպաստաւոր բանաձեւեր քուէարկել տալու համար։ Բայց այդ բոլորը բաւական չեն կանխելու փոթորիկը, որ ուշ-կանուխ պիտի պայթի։ Հաւասարապէս ուժեղ ղէմքեր կան երկու բանակներուն մէջ ալ, եւ ընդդիմադիրները այսօր ունին այնպիսի վարիչներ, որոնք դիւրաւ չեն կրնար հանդուրժել տիրող դիկտատորութեան եւ սահմանուած պատիժներուն։ Ամէն պարագայի մէջ, Թրոցքի այն մարդը չէ որ ասպարէզը ազատ ձգէ Սթալինի համար։ Ցետոյ, կան արտասահմանի կազմակերպութիւնները, որոնց տեսակէտն ու քուէն մեծ կշիռ ունին։

Դժբախտաբար, ինչպէս կեդրոնին մէջ պատահած ամէն ղէպք, այս ներքին պատերազմն ալ ծանրապէս կ'անդրադառնայ Հայաստանի վրայ։ Եւ Երեւանի պատուական կապիկներն ու թութակները, փոխանակ լրջօրէն նկատի առնելու մեր երկրին բացառիկ վիճակը, զբաղած են իրար գզելով, աւելի բուռն քան կեդրոնին մէջ։

Ապացոյց՝ վերջին ձերբակալութիւնները, անխնայ և անխտիր։

Իսկ ի՞նչ պիտի ընեն փոթորիկի մը պահուն, այսքան դառնութիւն եւ տառապանք ցանելէ յետոյ։

Ի՞նչ պիտի հնձեն, երբ ձեղքերը խորանալով ճարճատումները լսուին . . . ։

ԹՈՒԱԿԱՆ ՄԸ ԵՒՍ

Այսօր, Լիոնի մէջ սգահանդէս մը տեղի կ'ունենայ, Հաճընի անկման 7րդ. տարեդարձին առթիւ։

Վասպուրական, Շ. Գարահիսար, Սուէտիա, Եդեսիա, Մարաշ, Հաճըն.— ասոնք աշխարհագրական անուններ չեն, այլ ամբողջ պատմութիւն մը, եթէ կ'ուզէք՝ խորհրդանշան մը։ Եւ մեր հայրենակիցները, ուր որ ալ գտնուին, պարտաւոր են գոնէ տարին մէկ անգամ իրենց յարգանքի հարկը մատուցանել, ինքնապաշտպանութեան ընթացքին իննսած հազարեակներուն։

Անցեալ օր, Թղթակից մը կը նկարագրէր Սուէտիայի ազատագրման տարեդարձի հանդէսը, Մուսա լերան վրայ, պատարագով եւ... հրացաններու համազարկով։

Քաղաքի մէջ՝ երդ, նուագ, ճառ։ Լերան վրայ հրացան, թնդացնելու համար մեռեալներուն հոգին։ Բոլորին միտքը մէկ է,— երախտիք ու փառաբանութիւն՝ ինքնապաշտպանութեան ռազմիկներուն։

Եւ ահաւասիկ Ֆրանսայի Հաճընցիներն ալ կը յիշեն թէ իրենք պարտք մը ունին անոնց հանդէպ, որ, 1920ին, ամբողջ ուժ ամիս կուրծք տուին վայրագ արշաւանքի մը, ազատ ապրելու կամեցողութեամբ, բայց ինկան չարդարար ուժերու առջեւ, կուելով մինչեւ վերջին շունչը։

Անոնք սուգ բռնելու համար չէ որ պիտի տօնեն այդ հերոսամարտը, այլ աւելի ամրապնդուելու եւ ազատութեան կրակը վառ պահելու համար։ Եւ ատոր համար ալ, միայն իրենց սեփական, հայրենակցական տարեդարձր չպիտի համարեն զայն, այլ ընդհանրական վիշտի եւ մեծարանքի առիթ մը։

Անոնք որ կուռեցան եւ ինկան, ծանր բեռ մը դրած են մեր ուսերուն վրայ։

Պիտի կրնա՞նք տանիլ զայն...։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՐԻԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Գ. եղիկեան, հին հիւչակեան վարիչ մը որ պարսկաստան կը գտնուի, յուշագիր մը ուղղելով պարսիկ մամուլին եւ մտաւորականներու, կը պարզէ միջազգային կացութիւնը, զանազան ազգերու ձգտումները, եւ կարգ մը թելադրութիւններ կ'ընէ։ «Նոր երկիր»էն կ'արտապենք իր գլխաւոր միտքերը.—

12.— Պարսկաստանում բազմաթիւ ազգեր, թուրք, ֆարս, թալէշ, լօռ, թաթ, քիւրտ, բէլուջ, թօրքմէն, հայ, արաբ, ասորի, հրեայ, զրադաշտական եւլն. են ապրում։ Մեր կառավարութիւնը պիտի ազատութեան եւ քաղաքակրթութեան օգնութեամբ այդ բոլոր ազգերը իրար միացնի եւ այդ միութեան շնորհիւ նրանց մասնակից անի ընդհանուր Իրանի շահերին եւ այդ միութիւնը օգտակար է արեւական ազգերի միութեան համար։

13.— Պարսկաստանի աշխարհագրական դիրքը եւ քաղաքական դրութիւնը բնականաբար Պարսկաստանն է դարձրել արեւական ազգերի միութեան կեդրոն, այնպէս որ ամէն մի պարսիկ, մասնաւորապէս դեկավարները, քանի մեր հարեւանները իրար հետ կուռելով են զբաղած, պիտի պատրաստեն արեւական ազգերի միութեան համար անհրաժեշտ դաշինը, թէ չէ, կարող ենք այդ վճռական օրը, փոխանակ օգտուելու, վնասուիլ։

14.— Իրանեան ազգերի միութիւնը ստեղծելու գործում Պարսկաստանը պէտք է այն դերը կատարի, ինչ դեր որ կատարեց Պրուսիան, գերմանական ազգերի միութեան գործում։

Պէտք է արեւական ազգերի միութեամբ ուժեղացնել Իրանը եւ նրա ապագան ապահովել։

ընթերցողները կը յիշեն որ ընկեր Ռուբէնն ալ ամիսներ առաջ այս հարցը արծարծած էր «Դրօշակ»ի մէջ, «Իրան եւ Թուրան» խորագրին տակ։

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՆՔ ՀԻՆԳ ՀԱՐԻՒՐ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

"ՅԱՌԱՋ"Ը

ԱՒԵԼԻ ՁԱՐԳԱՑՆԵԼՈՒ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐՈՎ ՕԺՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ, ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ Կ'ԸՆԹԱՅԵՆՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բոլոր անոնք որ ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԵԼՈՎ կը բաժանորդագրուին Հոկտեմբեր 20էն մինչեւ Դեկտեմբեր 31 "ՅԱՌԱՋ"ի հետ իբրեւ նուէր պիտի ստանան.—

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ 20 ՖՐԱՆԿԻ ԳԻՐՔ ՎԵՑԱՄԵՍԵԱՅ ՀԱՄԱՐ 10 ՖՐԱՆԿԻ ԳԻՐՔ

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ (Բացի Արտասահմանէն)

Այս պատեհութենէն կրնան օգտուիլ նաեւ մեր հին բաժանորդներէն անոնք որ իրենց բաժանորդագրութիւնը կը նորոգեն, վեցամսեայ կամ տարեկան, մինչեւ Դեկտեմբեր 31։

Գիրքերու ցանկը տեսնել Դ. Էջ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՀՈՒ ՍԱՐՍԱՓԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Թիֆլիսէն հասած մանուաւոր նամակէ մը (օգոստ. 23) կը տեղեկանանք թէ՝ սոց-դեմոկրատ հրապարակագիր Դաւիթ Ալմանուն, որ էջմիածնի յեղափոխական Թանգարանի տեսչութենէն պաշտօնանկ ընելով Թիֆլիս քշուած էր, բանտարկուած է վերջին ձերբակալութեանց ատեն, իսկ Ամերիկեան Նպաստամատոյցի պաշտօնեաներէն Զօր. Սիլիկեան աքսորուած է։

Միայն երեւանի մէջ բանտարկեալներու թիւը կը հասնի 300ի։ Ալէքսանդրապոլի մէջ (Լէնինական) 120ի եւն.։

Բանտարկուած կամ աքսորուած են ընդդիմադիր պուլշեւիկներ եւ պաշտօնեաներ եւս։ Իսկ եղիշէ Բակունց վտարուած է կուսակցութենէն։

Պաշարման վիճակ Տիարպէքիրի մէջ

«Տիարպէքիր» Թերթը կը գրէ.—

Պաշարման վիճակի շրջանակին մէջ գիւղերանց գիւղաքաղաքէն եւ գիւղերէն դուրս ուղեւորութիւնը արգիլուած է։

Արեւամուտէն վերջ ճամբաներու վրայ տեսնուած բոլոր անձերն ալ կասկածելի պիտի նկատուին։ Ուղեւորները եւ կառաւնները արեւամուտէն առաջ պարտաւոր են իրենց իջեւանները հասնիլ։

Հակառակ գործողներու մասին օրինական հետապնդում պիտի կատարուի։

ԹՄԲ.—կ'երեւի Թէ քրտական ապստամբութիւնը ծաւալած է մինչեւ Տիգրանակերտի շրջանը եւ Թուրք կառավարութիւնը ստիպուած է պաշարման վիճակ յայտարարել հոն։

ԱԼՊԱՆԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Քրակալէ կը հեռագրեն թէ Ալպանիոյ նոր դեսպանը՝ Ցէնա պէկ Ուրբաթ գիշեր ժամը 21.45ին սպաննուած է։ «Փաստաժ» սրճարանի հանդերձարանին մէջ։ Սպանիչն է 23 տարեկան Ալպանացի ուսանող մը՝ Ալ Ճէվատ Պէպի, ծնած էլպասան, որ չորս օր առաջ Հռոմէն Փրակա եկած էր դեսպանը սպաննելու նպատակով։ Երեք օրէ ի վեր կը յաճախէր խնդրոյ առարկայ սրճարանը։ Ուրբաթ օր դիրք գրաւեց սրճարանի մուտքին առջեւ, հանդերձարանին մօտ։

Ցէնա պէկ նստած էր առաջին յարկը։ Մահափորձէն քիչ առաջ, Պէպի վրայէ վրայ երեք գաւաթ քօնեաք խմեց։ Երբ դեսպանը դուրս պիտի ելլէր, երիտասարդը երեք ձեռք զէնք պարպեց անոր վրայ ճակատէն։ Վէրքերը այնքան ծանր էին, որ Ցէնա պէկ հիւանդանոց փոխադրուած առեն ճամբան մեռաւ, առանց ուշքի գալու։

Մահափորձէն վերջ, Պէպի հանդարտ ծնաց եւ բնաւ չփորձեց փախչիլ. ատրճանակը յանձնեց սրճարանի մէկ սպասաւորին, եւ անցագիրը՝ զինքը ձերբակալելու համար եկող ոստիկանին։

Ահաբեկիչը կը խօսի ֆրանսերէն, իտալերէն եւ գերմաներէն։ Ոստիկանատան մէջ հարցաքննուած պահուն, յայտարարեց Թէ Ցէնա պէկը սպաննեց, որովհետեւ անիկա կ'ուզէր Ալպանիան ծախել Եուկոսլաւիոյ։ Ցետոյ փոխադրուեցաւ Ոստիկանական Տեսչութիւն, ուր հարցաքննութիւնը կը շարունակուի։ Հակառակ անոր որ սպանութիւնը ուշ առեն տեղի ունեցաւ, մեծ յուզում առաջ բերաւ Զեխոսլովաքիոյ մայրաքաղաքին մէջ, ուր մեծ բազմութիւն մը հաւաքուեցաւ յիշեալ սրճարանին առջեւ։

Ցէնա պէկ, որ աներնագն է Ալպանիոյ նախագահ Ահմէտ Զօկուի, 32 տարեկան էր եւ կը պատկանէր Ալպանիոյ ամէնէն ազնուական մէկ ընտանիքին։ Հայրը ժամանակին Ազտիւլ Համիտի հաւատարիմներէն եղած է։ Սակայն ինք անկեղծ ալպանացի հայրենասէր մըն էր, ու 1912ին ալպանական շարժման գլուխն անցած էր։

Ցէնա պէկ անկեղծ բարեկամ էր Եուկոսլաւիոյ եւ Զեխոսլովաքիոյ։ Իր նշանաբանն էր. «Պալքանները Պալքանեան ժողովուրդին»։ Եուկոսլաւիոյ հետ համաձայնութեան կուսակից էր, այդ պատճառով ալ պայքար կը մղէր նախկին վարչապետ Ֆան Նոլի եպիսկոպոսին դէմ, որ մեծ հայամոլիր մըն է Իտալիոյ։ Երբ Ահմէտ Զօկու Շանրապետութեան նախագահ եղաւ, Ցէնա պէկ ալպանական բանակի հրամանատար, ներքին ու միաժամանակ արտաքին նախարար եղաւ։ Ալպանեւսերալ վերջին վէճին պահուն, հաշտարար մեծ դեր խաղաց երկու երկիրներուն միջեւ։ Միաժամանակ Թէ՝ պելկրատի եւ Թէ փրակայի դեսպան էր։

Մակեդոնացիները չեն զիջանալիր

Պելկրատի «Փոլիթիքա» Թերթին համաձայն, սահմանադրութեան իշխանութիւնները Ցարիպրոտի մէջ գրաւած են Մակեդոնիոյ կեդր. կոմիտէին կողմէ Շրջանային կոմիտէներուն ուղղուած գաղտնի շրջաբերական մը, որով կը յանձնարարուի փոխել գործելու եղանակները։ Կեդր. կոմիտէն կը թելադրէ անհատներու դէմ մահափորձերու շարք մը կազմակերպել հարաւային Սերպիոյ, Պելկրատի եւ նոյնիսկ Ժընեւի մէջ. Ազգերու Դաշնակցութեան դէմ, որ «անզգայ կը մնայ մեր կեղեքուած եղբայրներու ողբագին ադաղակներուն»։

Շրջաբերականը կը յանձնարարէ այս նոր պայքարին համար գործածել գիտական զէնքեր եւ միջոցներ, մանաւանդ օգտագործել արդի քիմիաբանութիւնը։ Ու կ'եզրակացնէ՝ շեշտելով Թէ այս նպատակին հասնելու համար կը բաւէ Եւրոպան կրակի տալու ընդունակ բաւարար Թիւով մարդեր գտնել։

«Փոլիթիքա» կը տեղեկանայ Սոֆիայէն Թէ զօր. Քովաչէ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ

ՆԵՐՔԻՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

ԽՈՒՄԲ ԽՈՒՄԲ ՎՏԱՐՈՒՄՆԵՐ

Թայմզի Թղթակիցը կը հեռագրէ Ռիկայէն, Հոկտ. 13 Թուականով.—

Համաձայնաւոր կուսակցութեան մրցակից հատուածներուն միջեւ ծագած կռիւը նոր փուլ մը մտաւ։ Թրոցքիի արհամարհանքը վերստուգիչ Յանձնաժողովին դէմ, երկու շաբաթ առաջ, ազդանշան մը եղաւ ամէն տեղ գլուխ վերցնելու։ Այս շաբաթ շատ մը կեդրոններու մէջ բազմաթիւ խմբակներ վտարուեցան կուսակցութենէն, որովհետեւ կը մերժէին յետս կոչուիլ։ Այսպէս եղած է մասնաւորապէս Լէնինկրատի եւ Ռոստովի մէջ, Հայաստան, Կովկաս եւ Սիպերիա։ Շատ մը տեղերու մէջ արտաքսուածները կը յայտարարեն Թէ իրենց վտարումը ապօրէն է։ Կան ալ որ կ'ըսեն Թէ ընդդիմադիր խմբակցութիւնը վերջնագիր պիտի տայ Սթալինի կուսակիցներուն։

Այսօր Լէնինկրատի կարգապահական յանձնախումբը հաղորդեց 37 հոգինոց խմբակի մը վտարումը։ Ամբաստանագիրը կ'ըսէ Թէ «Անոնք կը շարունակեն հակակուսակցական գործունէութիւնը, նոյն իսկ յայտարարելով Թէ պիտի շարունակեն գործել, ինչ որ ալ ըսէ դատարանը։

Դատարանը վտարման դատապարտեց բոլոր անոնք որ իրաւասութեան տակ են, իսկ միւսներուն համար տեղեկագիրը կը Մոսկուայի բարձրագոյն ատեանին։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՆՈՐ ԴՐԱՄԸ

Նոյեմբեր 1էն սկսեալ Պղեստինի մէջ պաշտօնապէս շրջաբերութեան պիտի հանուի պաղեստինեան նոր դրամ մը հիմնուած անգլիական ոսկի վրայ եւ կը կոչուի միլ։ Այս նոր դրամը պիտի բռնէ տեղը եգիպտական ոսկիին, որ իբրեւ տեղական դրամ հաստատուած էր Պաղեստինի մէջ, երբ Անգլիացիները 1917ի վերջերը գրաւեցին զայն Թուրքերէն։

— Ճշմարիտ է, որ ձեր ընտանիքում ամեն ինչ ընդհանուր է։ Ինչպե՞ս է կազմակերպված ձեր ընտանեկան կյանքը։

— Մեր ընտանիքում ամեն ինչ ընդհանուր է։ Ամուսինս, երեխաները, ես, մեր ծնողները, ամենքս միասին ենք ապրում։ Ամենքս միասին ենք աշխատում։ Ամենքս միասին ենք հանգստանում։ Ամենքս միասին ենք ուրախանում։ Ամենքս միասին ենք տխրում։ Ամենքս միասին ենք ամեն ինչ անում։ Ամենքս միասին ենք ամեն ինչ ունենում։ Ամենքս միասին ենք ամեն ինչ կորցնում։ Ամենքս միասին ենք ամեն ինչ գտն

ԿՈՑԱՀ ԽՈՀՈՒՈՒԿ ՎԱՂՎՈՂՈՒՄ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

«ՀԱՅՐԱՊԱՏԻԿ» ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

— Ինչպէ՞ս, Գոմէրը ինչպէս կրնայ ըլլալ ան մարդը, որ ինձ ամէն անգամ կը հանդիպի ճամբուն վրայ, երբ ես կ՚երթամ ջուր բերելու աղբիւրէն։ Ան ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ ան մարդը, որ ինձ ամէն անգամ կը հանդիպի ճամբուն վրայ, երբ ես կ՚երթամ ջուր բերելու աղբիւրէն։

Ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ ան մարդը, որ ինձ ամէն անգամ կը հանդիպի ճամբուն վրայ, երբ ես կ՚երթամ ջուր բերելու աղբիւրէն։ Ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ ան մարդը, որ ինձ ամէն անգամ կը հանդիպի ճամբուն վրայ, երբ ես կ՚երթամ ջուր բերելու աղբիւրէն։

Ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ ան մարդը, որ ինձ ամէն անգամ կը հանդիպի ճամբուն վրայ, երբ ես կ՚երթամ ջուր բերելու աղբիւրէն։

— Ինչպէ՞ս, ինչպէ

վիչի սպաննիչներէն մէկը՝ Ռազվիկորօֆ 1925 Մարտ 6ին Սոֆիայի գինուորական ակումբին մէջ սպաննած էր համայնավար երեսփոխան Խարալամպի Սթոյանօֆը։

ՆՈՐ ԵՂԵՌՆԱՓՈՐՁԵՐ

Պելկրատէն կը հեռագրեն թէ Սկիւպի քաղաքապետարանին մէջ երեք ռումբեր գտնուած են։ Պայթուցիկները կարելի եղած է ժամանակին գտնել եւ անվտանգ տեղ փոխադրել։ Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ դաւադրութիւն մը սարքուած էր Մակեդոնացի յեղափոխականներու կողմէ, որոնք փորձեցին օդը հանել երկաթուղագիծը Սկիւպի մօտ։

Միւս կողմէ Աթէնքէն ալ կը հեռագրեն թէ Սորովիցայի մօտ երկու հելլէն անտառապահներ սպաննուած են պուլկար քոմիթաճիներու կողմէ։ Հելլէն իշխանութիւնները խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնեն՝ քոմիթաճիներուն սահմանէն անցնիլը արգիլելու համար։ Հելլէն իշխանութիւնները կը վախնան որ քոմիթաճիները շատ խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնեն Թրակիոյ մէջ։

Հելլէն կառավարութիւնը վստահելի աղբիւրներէ տեղեկացած է թէ Մակեդոնական կոմիտէն Վիեննայի մէջ կատարուած վերջին բանակցութիւններէն յետոյ յարած է Գ. Միջազգայինին։ Կ'ըսուի թէ Մոսկուա հրահանգ տուած է կոմիտէին կրկնապատկել յեղափոխական գործունէութիւնը։

Մոսկուա եւ Էնկլիւրի խռոված ?

Քոշէոյի ճամբով Մոսկուայէն կը հաղորդեն թէ բաւական լուրջ դժուարութիւններ ծագած են Մոսկուայի եւ Էնկլիւրիի միջեւ։ Այդ պատճառով ալ Զիչէրին հրահանգած է Էնկլիւրիի խորհրդային դեսպան Սուրիցի Մոսկուա գալ՝ իրեն հետ տեսակցելու համար։

Պոլշեւիկ յուսեւներ Լեթթոնիոյ մէջ

Ռիգայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Լեթթոնիոյ իշխանութիւնները ձերբակալած են 23 անձեր, մեծ մասամբ երկաթուղիի պաշտօնեաներ եւ սահմանապահներ, որոնք ամբաստանուած են թէ սովետներուն կը հաղորդէին մանաւանդ սահմանամերձ շրջանի վերաբերեալ գինուորական տեղեկութիւններ։

Ոստիկանութիւնը վերջերս Ռուսիայէն հասած նախկին գաղտնի գործակալէ մը ստացած է վաւերաթուղթեր, որոնք կը հաստատեն խնդրոյ առարկայ անձերու յանցապարտութիւնը։ Ցիշեալը տուած է նաեւ սովետներու հետ հաղորդակցութեան մէջ գտնուող անձերու ամբողջական ցանկը։

Ռուսեր ձերբակալուած Ֆինլանտայի մէջ

«Թայմզ»ի թղթակիցը Հէլսինկֆօրսէն կը հեռագրէ թէ Ֆինլանտայի ոստիկանութիւնը ձերբակալած է երկու տարագիր Ռուսեր՝ հարիւրապետ Լարիոնօֆ եւ Մոնոմախօֆ անուն աշխատաւոր մը, որոնք վերջերս հրաման ստացած էին Ֆինլանտայէն մեկնիլ, որովհետեւ ահաբեկչական գործեր կատարած էին Ռուսիոյ մէջ։

Նոր միջադէպ մը Թուլօնի քաւնտին մէջ

Թուլօնէն կը հեռագրեն թէ Ուրբաթ օր ծովային բանտին մէջ նոր միջադէպ մը ծագած է։ Երբ կէսօրին բանտարկեալները իրենց ճաշը առնելու կ'երթային, նախկին ցուցարար մը սկսաւ «Ինթէրնասիոնալ»ը հնչեցնել։ Երկու ընկերներ միացան իրեն, ու երեքը մէկ փորձեցին միւս բանտարկեալներն ալ իրենց կողմը շահիլ, բայց չյաջողեցան։ Ասոր վրայ մերժեցին ճաշի երթալ եւ ա՛յնքան բիրտ վերաբերուեցան, որ պէտք եղաւ զսպել զանոնք եւ ստիպողաբար տանիլ Մալպուսքէի ամրոցը։

Հարաւ. Ատլանտեանը կտրուած

Առաջին անգամ ըլլալով Հարաւային Ատլանտեանը կտրուեցաւ մէկ թռիչքով։ Ֆրանսացի օդանաւորդներ Քօսթ եւ Լը Պրի, որոնք Նուննկէսէր-Քօլի օդանաւով ուրբաթ առաւօտ ժամը 6.23ին Սէն-Լուիէն (Սէնեկալ) ճամբայ ելած էին, Պրազիլիոյ Նաթալ քաղաքը հասան ժամը 23.40ին (տեղական ժամով), այսպէս 18 ժամ 17 վայրկեանի մէջ կտրելով 3200 քիլոմէթր ճամբայ, միջին հաշուով ժամը 175 քիլոմէթր։

1922էն ի վեր վեց ապարդիւն փորձեր եղած էին Սպանիացիներու, Փորթուկալցիներու, Պրազիլիացիներու, Իտալացիներու եւ Ֆրանսացիներու կողմէ։ Քօսթի եւ Լը Պրիի այս կարեւոր յաղթանակը մեծ ուրախութեամբ կ'ողջունուի Ֆրանսամամուլին կողմէ։

ՌՈՒԹ ԷԼՏԸՐ ՓԱՐԻԶ ՊԻՏԻ ԳԱՅ

Օր. Ռութ Էլտըր եւ Ճորճ Հէյլտմէն հոլանտական «Պարէնտրէխթ» շոգենաւէն անցան գերմանական «Սինկալէ» շոգենաւը, որ Շաբաթ օր Ասորեան կղզիները տարաւ զանոնք։ Երկու օդանաւորդները այսօր փորթուկալեան «Լիմա» շոգենաւով ճամբայ պիտի ելլեն երթալու համար Լիզպոնա, ուր պիտի հանդիպին Զորեքշաբթի օր։ Անկէ պիտի գան Փարիզ։ Չոս մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Լինտպէրկի պէս ընդունելու համար զանոնք։

Ռութ Էլտըր եւ Հէյլտմէն «Պարէնտրէխթ»ի վրայէն ղրկեցին իրենց առաջին զեկոյցը, ուր կ'ըսուի.

Ճամբորդութիւնը հրաշալի եղաւ երեքշաբթի գիշեր եւ չորեքշաբթի ցերեկ։ Ընդհակառակն, իրիկունը մտանք շատ գէշ օդով գօտի մը, ուր պէտք եղաւ թռչիլ 3500 մեդր բարձրէն։

Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին աիւռելի փոթորիկի մը հանդիպեցանք, ամբողջ գիշերը մաքառեցանք։ երբեք այսքան գէշ օդի չէինք հանդիպած եւ ողջ ազատելու ամէն յոյս կորսնցուցած էինք։ Հինգշաբթի առաւօտ, երբ փոխած էինք մեր ուղղութիւնը, իւղի խողովակը բոլորովին աւրուեցաւ։ Այն ատեն ստիպուեցանք իջնել «Պարէնտրէխթի» քով։ Մեր օդանաւը, «Ամերիկացի Աղջիկ»ը պայթեցաւ եւ բոցերու ճարակ դարձաւ։ Բան չկրցանք ազատել։ Մեր ճամբորդութիւնը տեւած էր ձիշտ 35 ժամ։

Շոգենաւին նաւապետը Քուֆ կը հաղորդէ որ «Ամերիկացի աղջիկը» ամբողջ ութ ժամ մահու եւ կենաց պայքար մղած է բնութեան տարերքներուն դէմ։

Ռութ Էլտըրի ամուսինը Լայլ Ուօմըք անթելով շնորհաւորեց իր կինը։ Էլտըրի յանձնակատարը Թոմաս Մաք Քարտի կը բանակցի սինէմայի ընկերութեանց եւ ամէն տեսակ գործակալութեանց հետ՝ շահագործելու համար ամերիկացի աղջկան խոհչքը։

* * * *Գերման օդանաւորդներ Լօոզէ եւ Շթարքէ Լիզպոնայէն Ասորեան կղզիները հասան։ Իրենց հետ է նաեւ վիեննացի պարուհի Լիլի Տիլէնսը։*

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵՒԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Շամաձայն Ա. էջին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով։ Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, համաձայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեանի (20 ֆրանք). 2. Մանչ Աղիկը, Վ. Մարկրիթի (20 ֆր.). 3. Խորհուրդներու Մեհեանը, 3. Օշականի (20 ֆր.). 4. Դապվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Խաչը, Տօքթ. Մ. Սալբիի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պոնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Շաֆըզի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա Կորտիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Անկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկերը Շահազը, Ն. Պէչիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. Երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Ցուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. Կրացիէլլա, Լամարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Բաֆֆի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին գիրքէն փրցուած Էջեր, Տօքթ. Սեւակի (10 ֆր.). 17. Ազգային Բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Ի. Սահակեանի (3 ֆր.). 19. Ալպոմ Հէքեաթներու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Դատաստանական Խորհուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ի՛նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիֆիլիս, Տօքթ. Գրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօհրապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Ջրուցատրութիւն (15 ֆր.). 25. Ջարթիր Աստուած, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէն լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. Կոյսի մը Օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Սեւունի (5 ֆր.)։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ (ՀԱՅ-ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ)

Ա. ՇԱՀ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՕՏԱՐ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ

PETIT JOURNALի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ, 21 Rue CADET (Métro CADET)

20 ՀՈԿՏԱՄԲԵՐ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ԿԸ ՎԵՐԱՆԱՆԱՑ ԱՄԻՆԷՆ ՈՒՇԸ՝ ԺԱՄԸ *11*ԻՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ

Նոր շրջանի Բ. ներկայացումը կը յատկացնէ հայ գրականութեան

30 Շոկտ. կիրակի ժամը 8.30ին, Sociétés Savantesի մէջ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Վ ԱԼԱԴԵԱՆԻ ՀԱՑ ԿԵԱՆՔԷ ԳԵՂԵՑԻԿ ՏՐԱՄԸ, *4* ԸՐԱՐ

Տեղերու գիները սովորական՝ 25, 15, 10 եւ 5 ֆրանք

Տոմսերը բոլոր հայկ. ճաշարաններէ եւ ղեկավարներուն մօտ, 233 Fbg. St. Martin եւ 48 rue Mr. le Prince.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Ց. Դ. Ալֆօրվիլի Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէի կուսակցական ժողովը այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ձիշտ 3ին, երիտասարդաց ակումբին վերնայարկը, 138 Rue Etienne Dolet. կարեւոր օրակարգ, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Շ. Ց. Դ. Մարսէյլի «Քրիստափոր» ենթակոմիտէին ընդհ. ժողովը՝ վաղը երկուշաբթի ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։

ԲԱՐՁՐ ՀԱՅՔԻ Հայրենակցական միութեան ժողովը այսօր կիրակի ժամը 2.30ին, 40 Rue de Belleville.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՐՄԷՆ ՀԱՑԿՈՒՒՆԻԻ

"ՋԱՐԼՍԹՕՆ,,

ԿԱՄ

ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱ

Խիստ ճիծաղաշարժ զաւեշտը

ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ - ՇԻՇԱՂ

ԳԻՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ

Դիմել նամակով՝ Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou St. Mandé (Seine), ինչպէս նաեւ բոլոր գրավաճառներուն եւ թերթերու գործակալներուն։ կը պրկուի մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարժ գործաւորուհի մը կարի համար. դիմել՝ «ցառաջ»ի վարչութեան։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ լաւ խոհարարուհի մը Հայ կամ *Յոյն* 30—40 տարեկան, գոհացուցիչ թոշակով։ Դիմել հետեւեալ հասցէին՝ Mme. A. Missirian, 53, Ave. de l'Armée, Bruxelles.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIEP

ՍԱԿԱՐԱՆ

15 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	08
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի)	100 Mark	608	75
Թրքական Ոսկ.	L. Trq.	13	65
Թրք. ոսկի	» or	110	40
Մէճիտիէ	Médjidié	9	95
Լեվա 100 հատ	Léva	15	75
Տրախմի	» Drachme	33	50
Լիր	» » Lire	139	—
Պելճ. ֆրանք	» Belga	354	75
Ջուից.	» Frc. Suisse	492	—
Լէյ 100 հատ	Ley	15	85
Ֆիորին	(Florin)	1024	75

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ I Cr. Fonc. Eg.	3450	—
» II »	2040	—
» III »	1700	—
Ռումելի երկաթ. Lots turcs	175	—

ՃՇՏԱՊԱՀ ԵՂԷՔ !

Ձշտապահ ըլլալ՝ գործ մ'է հաճելի,
Որ ափսո՛ս յաճախ, մեզ չէ կարելի,
Չի շատ է դիւրին խաղալիքն ըլլալ,
Ժամացոյցի մը որ կ'ուզէ.. խաղալ։

Rue de la Huchette փողոցին վրայ,
Հայազգի վարպետ ժամագործ մը կայ,
Որ կը նորոգէ գիներով աժան,
Փանտիւլ, ժամացոյց, ըէվէյ, ամէն բան։

Ա. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ
8, Rue de la Huchette (Metro St. Michel)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶԱԳԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՋԱՊԸՅՇՔԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԱԺԸՆ

ԱՅՑԵԼԵՑԻՔ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ՀԱՄՕԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶԱԳԱՐԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՃԷՄԵԱՆ

8, RUE JOUY ROUVE, TÉL. ՄԷՆԻԼՄՕՆԹԱՆ 61-85 կամ 59-39

Մէթրօ Belleville Թրամ. 26, 5

կը նուագէ ինձէ-սազի լաւ խումբ մը

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՀԱՄԵՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՊԱԹԻԱԹ

15 RUE LAMARTINE, (փրթի ժուռնալի քովը)

Métro: Cadet Tram. 21, 26, 28

Անոնք որ իրենց բերնին համը գիտեն, թող անգամ մը այցելեն մեր հաստատութիւնը, ուր պիտի գտնեն ամենամեծ խնամքով եւ անարատ կարագով պատրաստուած ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպ.կերակուրներ եւ անուշեղէններ

ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐ

ՏԻԿԻՆ ԳՈՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ԿԱՐՈՒԶԻ

12 Rue St. Sulpice Paris (6e) Métro Odéon

Փարձառու եւ մասնագէտ մանթոյի, գլխերուան եւ ցերեկոյեան զուսաններու։ Կը պատրաստէ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ, որ շահաւոր եւ խնամեալ կար։

Իսկ Կիրակի օրերը բացուած է մասնաւոր դասընթացք մը ձեռքի թեան եւ կարի։

Կիրակի առաւօտ 9—12, եւ 2—5։ Անոնք որ կ'աշխատին եւ ժամանակ չունին, կրնան օգտուիլ։

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲԱԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ԻՆ

38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)

Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE

Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ֆրանախտի, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ գրկի արկածներ, էլեկտրադարմանում եւ Ռ. ճառագայթ։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

Ակռայի դարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 ֆր. արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 80 ֆրանքէն սկսեալ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷԶԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին սենեկը դէն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չգոյգալու համար։

Ջեւի անմնման շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— քաւր կայ.— Ֆոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԱՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, այ կողմը առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ *ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մորթի, քթի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ։*

Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—8

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տիկնոջ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բնակուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis, Téléph. Provence 09-32.

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՕԲ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդները կ'ընդունի Բշ. Գշ. եւ ուր. օրերը

Յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

18 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 469

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՃՐԱԳԸ ՎԱՌ Է, ԲԱՅՑ...

Բարեկամի մը նամակէն կը քաղենք հետեւեալ տողերը.

— «Դղեակ դիմումին վրայ, բարեգործականը 12 (տասներկու) անգլիական ոսկի դրկած ըլլալով քալամաթա (Յունաստան), գաղթականները նախկին եղեգնեայ հիւղակին տեղ կէս-հողակոյտ, կէս-տախտակով շէնք մը բարձրացուցին, իբրեւ դպրոց-եկեղեցի եւ կ'օրհնեն բարերարները... Թե՛դ մարդիկ. այս հողին վրայ հագիւ իրենց անօթութիւնը կը պարտկեն»:

Նամակագիրը, տիրող կացութենէն ազդուած, ուրիշ հոգ մը կը ներկայացնէ.

— «Քալամաթայի դպրոցը 90ի չափ աշակերտ ունի: Քահանային հետ կ'աշխատի նաեւ տիկին մը. բայց այդ 90 աշակերտներուն համար, որոնք առնուազն 3—4 դասարանի մէջ պէտք է պարփակուին, պէտք ունին երրորդ դասատուի մը, որուն համար գոնէ երեք ոսկերին անհրաժեշտ է: Բարեգործականը տարեկան քսան ոսկերին չի վճարէ փաթրասի դպրոցին համար. կարելի չէ՞ որ գումար մըն ալ այս դպրոցին յատկացնէ»:

Պատկերը այնքան սրտառուչ է որ, աւելորդ կը համարենք ուրիշ ո՛ր եւ է կոչ, որպէս զի Բարեգործականը փութայ գոհացնել այս պահանջն ալ:

Նամակագիրը այս առթիւ ղրկած է նաեւ մանրամասն հաշուեցոյց մը, որմէ կը տեսնուի որ, այս դպրոց-մատուռի վերաշինութեան համար տեղին վրայ հանգանակած են 3589 տրախմի, Բարեգործականի նուէրը՝ (12 ոսկերին) 4421 տրախմի. համագումար՝ 8010 տրախմի: Բոլոր ծախքերը զեղչելէ յետոյ, աւելցեր է 522 տրախմի, որ յանձնուած է ազգ. մնտուկին:

Ուրեմն, 2370 ֆրանքի ճղճիմ գումար մը, որուն շնորհիւ 90 մանուկներ քով-քովի գալու եւ հայերէն կարդալու բախտ պիտի ունենան, կէս հողակոյտ, կէս տախտակով շէնքի մը մէջ...: Եւ հիմա կարօտը կը քաշեն ամսական 3—400 ֆրանքի, որպէս զի ուսուցիչ մը վարձեն եւ ուրիշ պակասներ լրացնեն:

Այս մանրամասնութիւններն ալ՝ իրրեւ լրացուցիչ, ամբողջացնելու համար պատկերը: Եւ, կը կրկնենք նորէն, աւելորդ է ուրիշ կոչ՝ Բարեգործականը գործի մղելու համար: Թող կարգան, հետաքրքրուին եւ որոշեն:

Բայց Քալամաթան միակը չէ, ոչ ալ առաջինը:

Յունահայ գաղութը տակաւին այնպիսի ցաւեր ունի, որոնց առիւծ քարերն անգամ արցունք պիտի թափէին:

Պիրէոնէն քսան վայրկեան հեռու, Քոքինիա նորաշէն քաղաքին մէջ, որ 6-7000 Հայ կը համրէ, ազգային դպրոցի վերածեր են սառոյցի մթերանոց մը, քարէ յատակով: Ո՛չ լոյս, ո՛չ արեւ կը մտնէ այդ քարայրին մէջ, ուր մինչեւ 350 մանուկներ կրթուեր են, ցուրտէն դողալով եւ խոնաւութենէն ծիւրելով: Վերջերս բողոքականներն ու Միխիթարեաններն ալ դպրոց բացած ըլլալով, բաւական պակսեր է աշակերտներուն թիւը, իսկ հիմա նոր շէնք մը կը շինուի, կարմիր Խաչին կողմէ:

Ուրիշ արուարձանի մը մէջ, Ֆիքս, (Աթէնքի մօտ), ուր 5000 գաղթականներ կան, իրրեւ դպրոց ունին գետնայարկ երկար սրահ մը, ճիշտ չորս պատ, որ վեց դասարանի կը բաժնուի գասաւանդութեան ատեն, գրասեղանէ գրասեղան . . .

Եւ ամէն տեղ մանկապարտէզներ կամ ծաղկոցներ, ուր ոչինչ կայ մանկական. ամէն ինչ մռայլ: Հողակոյտ հիւղակներ, քանի մը կտոր տախտակ, չորս ու կէս խաղալիք:

Այո, ամէն տեղ ալ ճրագ մը կը վառի, բայց ի՜նչ գնով: Եւ ի՜նչ աւելորդ, անհանդուրժելի տառապանքներով:

Մարդիկ իրենց կրցածը կ'ընեն: Կը տքան եւ կը տոկան: Բայց բաներ կան որ վեր են իրենց ուժէն:

Աշդ, երբ ճար-ճարակ ընելով հիմը կը դրուի ծաղկոցի կամ կրթարանի մը, մե՞ղք է եղբայրական աջակցութիւն սպասել դուրսէն, աւելի բախտաւորներէն:

Եւ այս կացութիւնը միայն Յունաստանի յատուկ չէ: Պուրիան ալ կը գալարուի նոյն տագնապով: Աւելի ներսերը, Միջագետքի մէջ, անապատներէն կամ ջարդերէն ազատուած երիտասարդներ եւ մանուկներ կան, որոնք հայերէն գիրի երեսն անգամ չեն տեսներ:

Մենք երբեք համաձայն չենք որ ամէն ինչ նպաստներու կապուի, սպասելով նախաձեռնութեան եւ գոհողութեան ոգին:

Ո՛չ, ամէն տեղ ալ, Փարիզէն մինչեւ Պաղտատ, ո՛ւր որ հայկական բոյն մը կայ, մարդիկ նախ իրենց պարտականութիւնը պիտի կատարեն, իրենց կարելին պիտի փորձեն, որպէս զի իրաւունք ունենան ուրիշին աջակցութեան սպասելու:

Այս սկզբունքը ճշտելէ յետոյ, բախտաւորները ողորմութիւն չէ որ պիտի բաշխեն, այլ հիմնուած գործի մը պակասը պիտի լրացնեն, կամ պիտի օգնեն անոր զարգացման:

Ձրագները կը պլպլան, եւ յաճախ քանի մը կաթիլ իւղն է որ կը պակսի:

Այնքան դժուա՞ր բան է կազմակերպել այս գործը:

Անպատճառ աղերսագիրնե՞ր պէտք է հասնին, կամ բարեսիրութիւննե՞ր կատարուին, որպէս զի պակաս մը լրանայ:

Ինչո՞ւ կը նուաստացնենք ժողովուրդ մը, որ քարէն հաց կը հանէ եւ եղունգներով դպրոց կը պահէ, բայց, երբեմն, կարօտը կը զգայ եղբայրական բաղուկի մը:

Ինչո՞ւ աչք չենք պտտցներ արիւն-քրտինքով լոյս աշխարհ բերած, իսկապէս շինարար ձեռնարկներու վրայ, որոնք յարգանք եւ խանդավառանք պիտի ներշնչէին ո՛ր եւ է հասարակութեան մէջ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԸՄԲՈՍՏ ԱՂԱՂԱԿ ՄԸ...

«Պայքար»ի Ամերիկայի ռամկավարներուն պաշտօնաթերթը, յեղափոխական ձիչ մը կ'արձակէ Հոկտ. 6ի խմբագրականով:

Իմացած ըլլալով որ ֆոքթ. Նանսէն մինչեւ 250,000 սդերլինի գեղչած էր իր պահանջած գումարը, ծանօթ ծրագրին համար, ռամկավար օրկանը դիտել կուտայ.

— «*Խոստովանինք համարձակօրէն, թէ ժընեւվի մէջ խաղցուած զաւեշտ-ողբերգութեան մէջ որքան սեւ է օտարներու խաղցած դերը, նոյնքան սեւ եւ ամօթալի է մեր դերը:*

Ժընեւվի այդ խաղարկութեան օրերուն՝ ուրիշ քաղաքի մը մէջ դրամական փոխանցումի գործողութիւն մը կը կատարուէր և ժընեւվի մէջ լիշուած գումարին ճիշտ եռապատիկը գումար մը հայ ժողովուրդի սեփականութիւնը կը դառնար: Ցնցոտիներ հագած մուրալ գումար մը, որուն երեք անգամը ունիս ձեռքիդ տակ՝ ընդունելու է թէ հայ ժողովուրդի մտացիութեան եւ զգացումներուն մասին լաւ խօսող փաստ մը չէ:

Միտք չունինք բանալու հարց մը իր ամբողջութեան մէջ. բայց կ'ուզենք մեր բոլոր ուժով հրապարակ նետել եւ պաշտպանել սա գաղափարը, թէ քանի դեռ ողջ է Մելքոնեան, այլ հսկայ նուիրատուութիւնը ստացողները պէտք է աշխատին, ճար մը գտնեն եւ այդ գումարին գոնէ մէկ-երրորդը յատկացընեն Սարտարապատի ծրագրին գործադրութեան:

Ո՛չ մէկ տարակոյս ունինք, թէ այդ նուիրատուութեան մէջ հոգացուած բոլոր նպատակներէն անհամեմատ առաւելութիւն ունի այդ ծրագիրը եւ եթէ իրաւասու մարդիկ թօթափեն այն դանդաղութիւնը որ հայ մտքին մէկ դժբախտ յատկանիշը կը կազմէ, դիւրաւ եւ շուտով պիտի ըմբռնեն թէ խելացութիւն չէ այդքան խոշոր գումարներ օտար դրամատուններու մէջ բանտարկել:

Եթէ իմաստութիւն է արեւ օրերուն անձրեւ օրերու համար պատրաստ բան մը պահել, յիմարութիւն է ապրելու համար անունդի կարօտ մարդուն անունդի փոխարէն՝ ազամանդ մատնիներ տալ եւ պահանջել որ մատնեդուն վրայ պահէ...:

Դրամատուներու մէջ բանտարկուած գումարները ճիշտ այդ մատնիներն են, մինչդեռ անձրեւոտ օրուան համար պատրաստութիւն է, երբ այսօր ձեռք բերուած եւ գոյութիւն ունեցած բոլոր դրամները գործածուին Հայաստանի շինարարական ծրագիրներուն համար:»

ՄԻՋԱԳԵՏՔԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Ասկէ առաջ գրած էինք թէ, գրեթէ կարգադրուած է Նաիր եւ Օմարի հայ գաղթականներուն տեղաւորման գործը: Նոյն իսկ Միջագետքի երեսփ. ժողովը օրէնք մը քուէարկած էր, որով կ'արտօնէր Հայերուն գետեղումը Մուսուլի պետական ազատ հողերուն վրայ:

Այս անգամ պաղտատէն կը հաղորդեն թէ առժամապէս յետաձգուած է տեղաւորման գործը: Միջագետքի կառավարութիւնը հարկադրուած կը զգայ ինքզինքը նախ զբաղելու քիչ-շատ հիւրտերու զետեղման գործով: Ցետոյ միայն պիտի ջանայ լուծել հայ գաղթականներու խնդիրը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Խաղի կուսակցութեան համագումարը

Էնկիւրիի մէջ Հոկտեմբեր 15ին բացուեցաւ Խալք կուսակցութեան մեծ համագումարը: Կը մասնակցին 315 քէմալական երեսփոխաններ եւ գաւառներէն եկած 126 պատուիրակներ: Բացումը կատարեց Հանրապետութեան նախագահ Մ. Քէմալ փաշա, որ սկսաւ խօսիլ իր պատմական ճառը: Առաջին օրը խօսեցաւ եօթ ժամ, պարզելով 1919 Մայիս 19ին իր Սամսոն ցամաք ելած օրէն սկսեալ պատահած դէպքերը. գլխաւորապէս ծանրացաւ Թուրքիոյ այդ ժամանակի քաղաքական կացութեան վրայ, պատմեց Էրզրումի համաժողովը եւ այն դէպքերը, որոնք պատահեցան Սեւրէի համաժողովէն առաջ:

Համագումարին նախագահ ընտրուեցաւ վարչապետ Ըսմէթ փաշա: Մուսթաֆա Քէմալ իր ճառը կ'իրականէ յետոյ թէ Սեւրէինէն վերջ, այս համագումարը երկրորդն է, ըսաւ.

«Ինչպէս Սեւրէի համագումարին, մեր պարտականութիւնն է ցոյցնել ժողովուրդին իսկական զգացումները ու բաղձանքները: Ժողովուրդին բոլոր դասակարգերն ալ մեր կուսակցութեան աշխատանքներուն եւ գործունէութեան մէջ կը գտնեն իրենց իտէալը իրականացնող տարրերը, քանի որ վերջին ընտրութեանց մէջ ժողովուրդը իր բովանդակ վստահութիւնը յայտնեց անոր, ինչ որ երախտագիտութեամբ եւ հպարտութեամբ կը յայտարարեմ: Շոս պիտի քննենք մեր կուսակցութեան ապագայ աշխատանքները, պիտի ջանանք երկրի պէտքերուն ամէնէն լաւ յարմարող որոշումներ տալ: Ցոյս ունիմ թէ մեր աշխատանքները նոր երջանկութիւն եւ նոր փառք մը պիտի բերեն երկրին՝ հանրապետական ռամկավար վարչածեւի տակ: Նախ քան տեսակէտներ փոխանակելը առաջիկայ գործունէութեան մասին, պարտականութիւնս է հաշիւ տալ մեր ժողովուրդին՝ վերջին ինը տարուան ընթացքին մեր կատարած գործերուն մասին»:

Մուսթաֆա Քէմալ շարունակեց իր ճառը կիրակի եւ երկուշաբթի օր:

ՖԷԹՀԻ ՊԷՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏ?

Գրեցինք թէ փարիզի դեսպան Ֆէթհի պէյ Էնկիւրի գացած է: Թուրք քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կը տրուի այս ճամբորդութեան: «Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հետագրէ թէ, Ֆէթհի պէյ, որ Ըսմէթ փաշայէն առաջ վարչապետ էր, հաւանական յաջորդը կը նկատուի անոր: Զրոյց կը շրջի թէ Ըսմէթ փաշայի դահլիճը պիտի վերակազմուի եւ նոր դահլիճինղեկը պիտի յանձնուի Ֆէթհի պէյի: Ասիկա կրնայ տեղի ունենալ յառաջիկայ ամիս, երբ Նոր Ազգ. Մեծ ժողովը գումարուի:

Ռուս յեղափոխութեան տասնամեակը

Կիրակի օր Լէնինկրատի Ուրիցքի պալատին մէջ բացուեցաւ Սորհրդային Միութեան Կեդրոնական Գործադիր Կոմիտէին յոբելեանական նստաշրջանը: Քալինին, իր բացման ճառին մէջ շեշտեց թէ Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան տասնամեակին առթիւ Լէնինկրատի ընտրութիւնը պարզ դիպուած մը չէ: Յեղափոխական մեծ վարիչները ծնան Լէնինկրատի պրոլետարական շարքերէն: Ուստի եւ կուսակցութիւնն ու կառավարութիւնը կուգան ամբողջ երկրին ողջոյնները հաղորդել Լէնինկրատի բանուորներուն:

Միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ հանդիսաւոր կոչ մը, ուղղուած աշխարհի բոլոր աշխատաւորներուն, որ վեր կը հանէ տասը տարուան ընթացքին յեղափոխութեան ձեռք բերած կարեւոր յաղթանակները: Կը յիշէ կեդրոնական Գործադիր Կոմիտէի բազմաթիւ որոշումները, որոնք կը ձգտին բարելաւել բանուոր եւ գիւղացի դասակարգի վիճակը:

«Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան տասնամեակի նախօրեակին կեդր. Գործադիր Կոմիտէն կ'որոշէ՝ առաջիկայ տարիներու ընթացքին գործարաններու բանուորները աշխատցնել եօթ ժամ, փոխանակ ութի, առանց զեղչելու օրավարձը: Այս որոշումը աստիճանաբար եւ առնուազն մէկ տարուան մէջ պիտի իրագործուի, միաժամանակ արտադրութիւնը գիտական մեթոտներով պիտի կատարուի: Պետական եւմտացոյցին մէջ անցած տարուանէն 50 միլիոն րուբլի աւելի պիտի յատկացուի բանուորական տուներու շինութեան, բնակարանային տագնապը մեղմելու համար:

«Աղքատ գիւղացիներու վիճակը բարելաւելու համար 100ին 10 պիտի զեղչուի անոնցմէ գանձուած տուրքը, 1924—1925ի գէշ հունձքին պատճառով պետութեան կողմէ գիւղացիներուն փոխ տրուած դրամները պարտքի հաշուէն պիտի ջնջուին, նոյնպէս պիտի ջնջուին գիւղացիներու յետնեալ պարտքերը, եւ գիւղացիական պարտքի վճարման դիւրութիւններ պիտի տրուին: Նոյնպէս դիւրութիւններ քաղաքներու և գիւղերու աղքատ ժողովուրդին՝ իրենց յետնեալ պարտքերը վճարելու համար: Այս ուղղութեամբ հրովարտակներ պիտի հրատարակուին յեղափոխութեան տասնամեակին առթիւ: 1927—1928ի պիւտճէին վրայ 10 միլիոն րուբլի պիտի աւելցուի՝ պետական ծախքով եւ պետութեան ցոյց տուած հողերուն վրայ աղքատ գիւղացիներ տեղաւորելու համար: Մասնաւոր օրէնքներ գրի պիտի առնուին ծերութեան ապահովագրութեան, ծննդաբեր գիւղացի կիներու օգնութեան համար: Նոյնպէս 15 միլիոն րուբլիի բա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ

ՆՈՐ ՈՐԲԱՆՈՑ ՄԸ ՀԱՅ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

(Մեր մասնաւոր Թղթակցէն)

ՊԱՐԻԶ, 15 Հոկտ.

Խաղաղի մեծանուն բարեկամներ, ու մասնաւորապէս Կոմս Ումպէրթօ Ծանօթթի Պիանքօ, իմացած ըլլալով հայ որբուհիներու ցաւալի կացութիւնը ու ցրուումը, բանաստեղծ Հրանտ Նազարեանցի թելադրութեամբ լրջօրէն կը զբաղին նոր Արաքսի մէջ որբանոց մը հաստատելու եւ հարիւր որբուհիներ պատսպարելու ծրագիրով: Այս առթիւ պիտի դիմեն նաեւ ազգ. իշխանութեանց: Վստահ ենք որ Կոմս Ծանօթթիի անխոնջ ջանքերով այս ձեռնարկն ալ յաջողութեամբ պիտի պսակուի:

Սկսուած է արդէն Նոր Արաքսի մէջ հիւանդանոցի մը շինութեան որ Յունուարին պիտի աւարտի: Հիւանդանոցը պիտի ունենայ իր սեպհական բժիշկն ու հիւանդապահուհի մը, ու իր յարակից դեղարանն ու վարակիչ հիւանդութեանց համար ալ յատուկ «մեկուսացումի սենեակ»ներ:

Գոհունակութեամբ կ'արձանագրենք այս հայանպաստ աշխատանքները ու այս էջերէն կը յայտնենք մեր խաղացի անձնուէր բարեկամներուն եւ մասնաւորապէս Կոմս Ծանօթթի Պիանքօի՝ մեր սրտագին շնորհակալիքը:

ՔՈՒՐՔԵՐԸ ԵՒ ՊԱՐՍԻԿՆԵՐԸ

Պարսկաստանի նախորդ պատերազմական նախարար Ծիրուղի Խան, որ Պոլիս գնաց առկախ հարցերը կարգադրելու համար, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է.

— «Թուրքիա ասկէ առաջ ապստամբութիւն ընող փիւրտերը պատժելու համար, անոնց վրայ բաւականաչափ ուժ ղրկած էր, որով Թուրք զօրքերուն եւ ապստամբներուն միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցած է. մենք այնպէս հաւատացած ենք որ ընդհարումի վայրը, ապստամբները դիմադրեր եւ վերջապէս փախեր են, մինչ Թուրք կառավարութիւնը կարծած է թէ այս ընդհարումէն վերջ, ապստամբները պարսիկ հողը ապաստանած եւ Թուրք սպաներն ու գինուորները միասին տանելով, տեղացի աշիրէթներուն կողմէ պաշտպանութիւն տեսած են:

«Մենք բնաւ չենք գիտեր որ այդ ապստամբները պարսկական հողի վրայ կը գտնուի՞ն թէ ոչ. եթէ նոյն իսկ ընդունինք որ այդ ապստամբները մեր հողերուն մէջ ապաստանած են, չի կրնար ճիշտ ըլլալ որ անոնք աշիրէթներուն կողմէ օգնութիւն գտած ըլլան. սակայն սահմանագլխին հողերը բաւական լեռնոտ են, լեռներուն մէջ ամէն բան կրնայ պատահիլ:

«Գալով այս ապստամբներուն պատժուելու խնդրոյն, մենք Թուրքիոյ նման բարեկամ կառավարութեան մը այդ մասին պահանջած օգնութիւնը մեր ձեռքէն եկածին չափ ընելու ըստ ամենայնի պատրաստ ենք. արդէն մեր վերջին պատասխանագրին մէջ այս կէտը յատկապէս մատնանշեցինք.»

ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Փարիզէն դատ մաքրագործում կը կատարուի նաեւ արուարձաններուն մէջ: Անցած օր Ալֆորվիլի, Մէզօն-Ալֆորի եւ Շարանթոնի մէջ ոստիկանները հարցաքննեցին 240 օտարականներ, որոնցմէ 10ը ձերբակալուեցան:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄՆԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄՆԻ

Երեք (3) տող

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի Նախագահության կողմից հրավիրվում է Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի նիստը, որը կկայանա 1926 թվականի հունվարի 17-ին, ժամը 5-ին երեկոյան, Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի նիստերի դահլիճում։

Օրակարգ՝

1. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

2. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

3. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

4. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

5. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

6. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

7. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

8. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

9. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

10. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

11. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

12. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

13. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

14. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

15. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

16. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

17. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

18. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

19. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

20. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

21. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

22. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

23. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

24. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

25. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

26. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

27. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

28. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

29. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

30. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

31. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

32. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

33. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

34. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

35. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

36. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

37. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

38. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

39. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

40. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

41. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

42. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

43. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

44. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

45. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

46. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

47. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

48. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

49. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

50. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

51. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

52. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

53. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

54. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

55. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

56. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

57. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

58. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

59. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

60. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

61. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

62. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

63. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

64. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

65. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

66. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

67. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

68. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

69. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

70. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

71. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

72. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

73. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

74. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

75. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

76. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

77. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

78. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

79. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

80. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

81. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

82. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

83. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

84. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

85. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

86. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

87. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

88. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

89. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

90. Հայկական Սովետական Հանրապետության 1926 թվականի պետական բյուջեի մասին։

Զեկուցող՝ Ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղուկասյան։

ՎԱՃԱՌՔԻ ԿԱՄ ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ներկայումս Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի Նախագահությունում գտնվում են մի շարք դիմումներ՝ վաճառքի կամ վարձակալության տրամադրելու խնդրանքով։

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի Նախագահությունը հայտնում է, որ վաճառքի կամ վարձակալության տրամադրելու ենթակա են միայն այն գույքերը, որոնք ոչ մի կերպ անհրաժեշտ չեն Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի Նախագահության գործունեության համար։

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի Նախագահությունը առաջարկում է բոլոր նրանց, ովքեր ցանկություն ունեն ձեռք բերելու կամ վարձակալության վերցնելու Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի Նախագահության տրամադրության տակ գտնվող գույքերը, դիմել Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի Նախագահության Տնտեսական Գործերի Վարչություն (Երևան, Աբովյան փող. № 1, 2-րդ հարկ)։

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի Նախագահության Տնտեսական Գործերի Վարչությունը հայտնում է, որ Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի Նախագահության տրամադրության տակ գտնվող գույքերի ցանկը կարելի է ստանալ Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Մարմնի Նախագահության Տնտեսական Գործերի Վարչությունից

ՄԱՆՐԱՊԱՏՈՒՄ

ԵՐԲՈՐ ԼՌԵՄ...

Թօթօ, տնական զգեստները հագած. կը ցատկրտէ մայթին վրայ։ Մայրիկը եւ հայրիկը բռնած են իր երկու ձեռքերէն։ Հիւր կ'երթան տուն մը, ուր առեւտրական գործ մը պիտի կարգադրեն։

Հայրը.— կարծեմ լաւ չըրինք։ Թէտք էր Թօթօն տունը ձգել, չէ՞ որ կաֆ մը ըմնէ։

Մայրը.— Թօթօ, երբ պէտք ըլլայ, իր լեզուն լաւ կը բռնէ։ Պնպէս չէ՞, Թօթօ՛։

Թօթօ.— (*Շպարտ*) Այո՛, մայ՛։

Հայրը.— Լաւ։ կը տեսնենք։ վտանգաւոր խօսք մը չեղիէ՛ բեռանդէդ...

Թօթօ շատ կը խորհի այդ վտանգաւոր բառերու մասին։ Բայց ո՞վ է վտանգաւորը, ի՞նք, բառե՞րը թէ լեզուն։

Մայրը.— մտիկ ըրէ, Թօթօ։ Դիմեալ տղայ մը ուրիշներուն խօսակցութեան մէջ չի մտներ։

Թօթօ.— Հո՞գս է, խօսեցէք ինչ որ կ'ուզէք։

Հայրը.— Բայց չմոռնա՛ս։ Գործ չաւրես։

Մայրը.— Չէ՛, Թօթօ խելօք կը կենայ։

Թօթօ.— Ի՞նչպիսի խելօք ըլլամ, ամէն ատեն կը փոխէք։

Հայրը.— Այսօրուան համար կը բաւէ որ միայն լուռ մնաս։ Բառ մը անգամ չպիտի իանես բերանդէդ։

Թօթօ.— Շապա ինչո՞ւ անցեալ կիրակի մայրիկս գիս կրսվրթեց, երբ չէի ուզեր խօսիլ մօբարիս հետ։

Հայրը.— Սատանորդի՛։ Թելը չեմ ուզեր քեզմէ։ Ճեգի կ'ըսեմ, որ, այսօր, բառ մը անգամ չպիտի արտասանես։

Թօթօ.— Լաւ։ Պօնժո՞ւր ալ չըսեմ։

Մայրը.— Պիտի ըսես, մանչուկս։

Թօթօ.— Շապա արգիլած՛ էիք խօսիլ։ Ինչպէ՞ս պօնժուր ըսեմ, երբ չէք ուզեր որ բերանս բանամ։

Հայրը.— է՛, երկան ըրիր։ Ներս մտնենք՝ *պօնժուր* ըսէ, դուրս ելլենք՝ *պօնժուր* ըսէ։ Այսքան։

Թօթօ.— Լաւ։ Եթէ կարկանդակ մը տան ինծի, *մէրսի* ալ ըսե՞մ։

Հայրը.— Շանլակոտ։

Մայրը.— Մա՛րդ, դո՛ւն ես որ կը կնճռոտես, անմեղին մեղքը ի՞նչ է։ Թօթօ, երբ հոն հասնինք, դուն միշտ երեսիս նայէ։ Երբ նշան ընեմ կրնաս խօսիլ։

Թօթօ.— Խօսի՛մ, խօսիմ, ի՞նչ խօսիմ։

Մայրը.— *Մէրսի* ըսէ կը բաւէ։

Թօթօ.— Լաւ։

*Կը հասնին։ Երկայնկեկ պարոն մը։ Տխուր, մեռելի տուն դուրս ելած է կարծես։ Թօթօ միշտ մօրը կը նայի, վախն ի վախ։ Զանազան հարցումներ կուգան միտքը։ «Պարոնը ինչո՞ւ կը կրծէ եղունգները»։ «Տիկինը ինչո՞ւ պէխ ունի»։ Սակայն կը վախնայ եւ կը լռէ։ Պարոնը կը մօտենայ Թօթօյին եւ կը հարցնէ անունը, տարիքը, *եւտով*՝*

Պարոնը.— Թօթօ՛, մայրդ եթէ քուրիկ մը բերէ, կ'ուզե՞ս։

Թօթօ.— (*Մօրը նշանին հետեւելով*) Մէրսի, մէրսի...

Կուշտ ու կուռ ծիծաղներ։ Այս փոքրիկ միջադէպը՝ նեղութիւն չպատճառեց հօրը։ Վերջին վայրկեաններուն, Թօթօ սկսաւ նեղուիլ, չդայնոտիլ, կ'ուզէր մօրը բան մը ըսել։ Սակայն կը վախնար հօրմէն։ Վերջապէս մեկնեցան։ Փողոցին մէջ։ Հայրն ու մայրը գոհ են։

Մայրը.— Ցեսա՞ր, Թօթօն խելօք էր։

Հայրը.— Երբ ուզէ, միշտ կըրնայ խելօք մնալ եւ մեզ ալ գոհ ձգել։

Թօթօ.— Շա՞տ գոհ էք։

Հայրն ու մայրը.— Շա՛տ, շատ։

Թօթօ.— Բայց... լուեցուցիք, ես ալ... չխօսեցայ... ուրիշ մեղք մը գործեցի...

Մայրը.— Ի՞նչ մեղք։

Թօթօ.— Լուէ՛ ըսիք, լուեցի, բայցտեղս ըրի, քանի որ գոհ էք, փոխեցէք վարտիքս։

Ռ. ՓՈՒԺՈՒ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

ԹԱՒՐԻԶ, 4 Հոկտ.

Պարսկաստանի վհատելու Րիզա Շահն-շահի Ազրպատականի այցելութեան առթիւ, Հիւսիս-Արեւմտեան Զօրաբանակի հրամանատար Ամիր խան Մահմուտին եւ իրեն ենթակայ պարսիկ զինուորականութիւնը՝ յանձնեցին զիւղարուեստական թանկարժէք նուէր մը —Ազրպատականի զինուորական քարտէսը, որ պատրաստուած է Թաւրիզաբնակ Վանեցի ոսկերիչ վարպետներու կողմէ, «վան Ոսկերչանոց»ի մէջ։

Քարտէսի շրջանակը 60 սանթիմէթր երկայնք եւ 58 սանթիմէթր լայնք ունի։

Այսարձանագրեալ շրջանակի բոլորտիքները զարդարուած են՝ Անիի, Աղթամարի եւ Զուարթնոցի հայկական քանդակներով, որոնց մէջտեղն ալ՝ պարսկական ոճի ծաղիկներ։

Շրջանակը սեւադ կոչուած արուեստով զարդարուած է։ Զորս անկիւնները՝ շրջանակի, զետեղուած են ոսկիէ շինուած ծաղիկներ, որոնք շատ բնական եւ հրապուրիչ տեսք մը ունին։ Շրջանակի վրայ հաստատուած է լայն եւ երկայն արծաթեայ սեւ, թանձր տախտակ մը, որու վրայ ալ ազուցուած է Ազրպատականի զինուորականքարտէսը, ամբողջովին ոսկեայ եւ վեց տարբեր գոյներով, ոչ թէ ներկուած, այլ վանեցի ոսկերիչներու հմտութեամբ ոսկիի մէջ բազդատուած նիւթերով։ Վեց գոյները տալէ յետոյ, մեր հայրենակիցները կրցեր են, ապա կոկել, յղկել, գոյները աշխարհագրական ճշտութեամբ իրար միացնել եւ հայկական, մասնաւորապէս վանի ոսկերչութեան արժանի զեղարուեստական գործ մը արտադրել։

Քարտէսի փորագրական աշխատանքը կատարած է Պ. Դաւիթ Փափազեան։

Փորագրուած են պարսկերէնով՝ Ազրպատականի քաղաքները, գաւառները, գետերը, լեռները, ճամբաները, գլխաւոր գիւղերը եւայլն։ Վեց գաւառներն են՝ Թաւրիզ, Սալմաստ, Ուրմիա, Սաւուջբուլաղ, Մակու եւ Արտաբիլ, որոնց իւրաքանչիւրի գաւառական կեդրոնները գրուած են բարձրադիր ոսկեայ տառերով։ Ձեշեալ գաւառներու մէջ գտնուած գօրամասերը բնորոշուած են պարսկական զինանշաններով, ոսկեայ, բարձրադիր, գունաւոր ղրօշներով։

Այս գօրամասերէն երկուքը զուտ քրտական են՝ Մակուի եւ Սաւուջբուլաղի գաւառներուէջ, իսկ մնացեալ հինգը՝ Թաւրիզի, Ուրմիոյ, Սալմաստի եւ Արդաբիլի մէջ։ Իւրաքանչիւր գօրամասը բնորոշող զինանշանի վերը պետական թագն է, ականակուռ, ապա սուրեր, նիզակներ և պարսկական եռագոյն (կանանչ, սպիտակ, կարմիր) ղրօշակներ։

Ուրմիոյ գաւառին մէջ, ծովը կապոյտ տեսք ունի, իսկ կղզին, կարմրագոյն ոսկի։

(Այժմ Ուրմի քաղաքը, Շահին անունով կը կոչուի Րիզաիէ, իսկ ծովն ալ՝ ՏԷրեայի Րիզաիէ։)

Քարտէսին վրայ, Թաւրիզ քաղաքի վերեւը գետեղուած է, Շահին ըրոնզեայ, բարձրաքանդակ փոքրադիր նկարը, ամբողջովին շրջապատուած թանկարժէք գոհարներով եւ ադամանդներով։

Ակնեղէններու դասաւորման եւ գետեղման գործերն ալ կատարեցին Թաւրիզահայ ոսկերիչ Հաչատուր եւ Առաքել Պատմագրեան եղբայրները։

Կ'ըսուի թէ այս արքայական նուէրը 7000 տոլար արժէք ունի, ոսկիի, արծաթի եւ թանկագին քարերու հաւաքածոյ մը ըլլալով։

Քարտէսին վարի մասին վրայ, բարձրաքանդակ, ոսկեայ տառերով գետեղուած են ժամկագրութիւնները, որոնց հայերէն թարգմանութիւնը հետեւեալն է, զինուորականութեան եւ զօրքի կողմէ.

«Մենք ցոյց տուինք աշխարհին, որ զինուորութեան սէրը մեր գլխէն դուրս չի գար, մինչեւ որ մեր հոգին դուրս չգայ։

«Զինուորութեան նշանը, Ն. կ. վեհափառութեան ոտքի հոդին նուէր պիտի ըլլայ, միայն անձնազոհութեան խոստումով եւ երդումով»։

Այս տողերը վերածուած էին պարսկերէն գոյդ քառեակներու։

*** *Թաւրիզի Քաղաքապետութիւնն ալ Շահնշահին նուիրեց ոսկեայ բանալի մը, որ գետեղուած էր գեղարուեստական կերտուածքով արծաթեայ տուփի մէջ։ Տուփի կափարիչի արտաքին երեսի վրայ Պ. Դաւիթ Փափազեանը շատ նուրբ քանդակած է Թաւրիզ քաղաքի յատակագիծը, զոր պատրաստած է ճարտարապետ Աւանդուլլահ Խանը (անոր տուած յատակագծով եւ հսկողութեամբ այս տարի Թաւրիզի մէջ կառուցուեցաւ պարսից պետական թատրոնին շէնքը, բերդին մօտ, հասարակաց պարտէզի կողքին)։*

Յատակագծի բոլորտիքը, ոսկի ծաղկեայ շրջանակներ գետեղուած են, իսկ տուփի կողերը զարդարուած են հայկական գեղեցիկ քանդակներով։

Տուփի ներսը, կափարիչի մէջ, հաստատուած ոսկեայ ծաղկազարդ քանդակներով թերթի վրայ գետեղուածէշահին բրոնզէ փոքրադիր նկարը, շրջանակուած թանկագին ակնեղէններով։

Այս տուփն ալ «Վան Ոսկերչանոց»ի Հայ վարպետները — Պ. Պ. կարապետ Պէյլէրեան, Փանոս Ժամհարեան, Մանուկ Պալեան եւ Միհրան Տէր Յարութիւնեան — շինեցին։

Այս վերջին հինգ տարիներու ընթացքին, Թաւրիզաբնակ վանեցի ոսկերիչ վարպետներու «Վան Ոսկերչանոց» արհեստանոցը, Պարսից արքունիքի համար պատրաստած է՝ զինուորական սուր մը, քրտական դաշոյն մը, արքայական գայիտան մը եւ այժմ ալ Ազրպատականի զինուորական քարտէսը։ Այս թանկագին նուէրները Ազրպատականի զինուորականութեան, Շահհէվան ցեղերու եւ Քիւրտերու կողմէ զանազան առիթներով նուիրուած են Շահին, անոր վարչապետութեան օրերէն մինչեւ Թագաւորութիւնը։

Ամէն երկրի մէջ, իւրաքանչիւր արհեստանոց, վարպետ եւ արուեստագէտ բարոյական եւ անժխտելի իրաւունք ունի իր արտադրած ո եւ է գեղարուեստական գործի վրայ իր արհեստանոցի կամ Տան անունը դրոշմել։ Այստեղ թոյլ չտուեցաւ որ նուէրներուն վրայ հայ ոսկերիչ արհեստաւորները իրենց արհեստանոցին «Վան Ոսկերչանոց»ի անունը դրոշմէին։

ՄԱՍԻՍ

ԿԻՆԸ ԱՅՐԵԼԻ ՅԵՏՈՅ.— *Ձմեռս, Նանսի մէջ, տպաւորանի մը պաշտօնեան, Վէրմանտէ, ուզելով ապրիլ իր բարեկամին կնոջ հետ, խեղդած էր իր կինը եւ յետոյ տպաւորանին հնոցին մէջ ամբողջ գիշեր մը կրակը հրահրելով այրած էր դիակը։ Իր սիրածին հետ Փարիզ փախչիլէ յետոյ ձերբակալուեցաւ։ Իր սիրականը, որ տեղեակ չէր ոճիրին անմիջապէս ազատ արձակուեցաւ։ Ամուսինն ալ ազատ արձակ կեց զայն։ Վերջերս հիւանդանոցին մէջ զաւակ մը բերաւ Վէրմանտէէն։ Այժմ մինակ ու անպաշտպան է։ Իսկ Վէրմանտէ, առջի օր, եղեռնագործ ատեանին կողմէ դատապարտուեցաւ մահուան։*

Մահապատիժը պիտի գործադրուի քաղաքին հրապարակներէն մէկուն վրայ։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵՆՆՔ

ԿՌՓԱՄԱՐՏ

ԱԹԱԵԱՆ ՍԻՐՔ Տ'ԻՎԷՐԻ ՄԷՋ

Այս իրիկուն է որ հայ կոփամարտիկը պիտի կատարէ եղանակի երկրորդ մրցումը Ֆրանսացի Marinի դէմ։ Marin տոկուն եւ ուժով հարուածող կուիմարտիկ մըն է, որուն կատարած մրցումներուն մեծ մասը վերջացած է որոշուած ժամանակէն առաջ՝ իր յաղթանակով։ Վերջերս յաղթեց Անտրէ Նիլի, Քիտ Նոմոի, եւայլն։

Գալով Աթաեանի, անիկա տասը օրէ ի վեր կանոնաւոր փորձեր կատարեց լաւագոյն խաղացողներու հետ եւ իր նոր Մէնէճերը շատ բան սորվեցուցած է իրեն։ Այս դիշեր նախորդ մրցումներէն տարբեր խաղ մը կը սպասուի իրմէ։ Եւ եթէ կարենայ իր այդ նոր խաղը ի գործ դնել, մանաւանդ պաշտպանողականի մասին, կրնայ լաւ արդիւնք մը ձեռք բերել եւ յաղթել։

Մրցումը պիտի տեւէ 8 շրջան, իւրաքանչիւրը երեք վայրկեան։ Սիրք տ'իվեր կը գտնուի Place de la Pastelouի հրապարակին վրայ։

Հայ կոփամարտի սիրահարները անշուշտ պիտի իւզեն քաջալերել հայ մարզիկը։

Գ. կարապետեան

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՆՔ ՀԻՆԳ ՀԱՐԻՒՐ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

"ՅԱՌԱՋ,, Ը

ԱԻԵԼԻ ՁԱՐԳԱՑՆԵԼՈՒ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐՈՎ ՕԺՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ, ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ Կ'ԸՆԾԱՁԵՆՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բոլոր անոնք որ ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԵԼՈՎ կը բաժանորդագրուին Հոկտեմբեր 20էն մինչեւ Դեկտեմբեր 31 "ՅԱՌԱՋ,,ի հետ իբրեւ նուէր պիտի ստանան.—

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ 20 ՖՐԱՆԲԻ ԳԻՐՔ
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅԻ ՀԱՄԱՐ 10 ՖՐԱՆԲԻ ԳԻՐՔ

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ (Բացի Արտասահմանէն)

Այս պատեհութենէն կրնան օգտուիլ նաեւ մեր հին բաժանորդներէն անոնք որ իրենց բաժանորդագրութիւնը կը նորոգեն, վեցամսեայ կամ տարեկան, մինչեւ Դեկտեմբեր 31։

Գիրքերու ցանկը տեսնել Դ. էջ

Mlle ANNETTE BOUILLET
եւ
ՎԱՀԱՆ ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ
ԱՄՈՒՍՆԱՑԱՒ
փարիզ 15 Հոկտ. 1927

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ԻՆՔՆՇԱՐԺԸ։ — Վիարուժ, գործաւոր մը, որ կը բնակի Վիթրի (Սէն), առջի իրիկուն, իր տունէն դուրս ելաւ ջուր առնելու դիմացի աղբիւրէն։ Վիարուժ, տունը մօտ ըլլալուն, վերարկու հագած չէր, շապիկով եւ հոդաթափով էր։

Ցանկարծ ինքնաշարժ մը անցաւ սրընթաց։ Այնքան արագ անցաւ, որ Վիարուժ ժամանակ չունեցաւ ճամբէն դուրս ցատկելու։ Բախումը սարսափելի էր, Վիարուժ մխուեցաւ կառքին առջեւամասին մէջ։ Սակայն ինքնաշարժը երթեք կանգ չառաւ։ Ու անցորդները, գիւղէն անդին, գարմանքով տեսան որ ինքնաշարժին գլխուն վրայ սեւ ջանգուած մը կայ։ կարծեցին թէ շուն մըն է, որ կախուած է։ Քիչ յետոյ, ուրիշ անցորդներ տեսան դիակ մը ճամբուն եզերքը։ Ինքնաշարժին վարիչը դիակը նետած էր ամայի տեղ մը։

ՄԻ ՋԱՐՆԷՔ ԿԻՆԵՐՈՒՆ.— Թուրի մէջ փասքիէ կին մը ուներ։ Սիրալը այնքան նեղ էր, որ փուճ խնդրի մը համար վերցուց ձեռքը եւ ապտակ մը զարկաւ կնոջ երեսին։ Կինը պոռաց, դրացիները վազեցին, ոստիկանները հասան։

Շիտակ ոստիկանատուն։ Հարցաքննութեան ընթացքին, կինը, վրէժ լուծելու համար, բացաւ բերանը.

— Իմ ամուսինս նշանաւոր գող մըն է։ Երկու անգամ փարիզի մէջ մեծ գողութիւններ կատարած է։ Վերջերս ալ կազմակերպած էր ուրիշ աւելի մեծ գողութիւն մը։

Ոստիկանները սկսան նեղել փասքիէն, որ ստիպուեցաւ խոստովանիլ թէ գողցած էին շատ մը արժեքներ, բայց 18 հազար ֆրանք միայն կրցած էին «մանրել», միւսները, մօտ 180 հազար ֆրանք, անկարելի ըլլալով դրամի վերածել, այրած էին ընկերութեան համաձայնութեամբ։

ՓԱՅՏԱՀԱՐՏ.— Վիթալ, Մէօզ գետին եղերքը ծառ մը բարձրացաւ եւ կացինը զարկաւ ծառին թեւերուն։ Յանկարծ կորնցուց հաւասարակշռութիւնը։ Գլորեցաւ ծառին բունին վրայ, ծանրապէս վիրաւորուեցաւ, յետոյ սահեցաւ գետին մէջ։ Իր դիակը գետը նետեց եղեր քիչ անդին։

ԿՐԷՄԼԻՆԻ ԿԱՐՄԻՐ ԿՈՅՏԸ

ՎԱՂԱԾԱՆՕԹ

«ԲՈՐԵԿԱՄՈՒՀԻ» ՄԸ

Այս անգամ վտանգի ազդանշանը տրուած էր։

Ցետոյ որ գետնուղիներու առջեւ կեցած պահակները, արգիլելու համար անոնց մուտքը, կ'իջեցնէին երկաթ փեղկերը, մինչդեռ ամէն կողմէ, բազմաթիւ կուսակիցները՝ իրենց կուռի կէտերը կը վազէին...

— Ի՞նչ կայ, ո՞վ կրակեց, հարցուց քարասօֆ, գրասենեակին դուռը բանալով։

Ցետոյ գետնին վրայ նշմարելով իր դարակները եւ թղթածրարները.

— Օ՜հ, օ՜հ, ըսաւ կը տեսնեմ թէ՝ նոր բան կայ։

Քանի մը բառով անոր պատմեցի անցուդարձը. քարասօֆ ուշի ուշով մտիկ ըրաւ. տեսայ որ կը ժպտէր։

— Ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ, ըսաւ վերջապէս, Իւմա Շէթաուլը որ այնքան խելացի է, գլխիկոր իյնայ ծուղակին մէջ, որ իրեն դէմ լարեր են։ Գիտնալու էր սակայն որ, եթէ Սմէնիա-կօրսայան՝ մեր պայքարի կազմակերպութեան ութը թաքստոցներէն մէկն է, շատ քիչ կուգամ հոս, ինչ որ իրեն թելադրելու էր այն եզրակացութիւնը թէ հոս չէ որ կը պահեմ իմ արժէքաւոր փաստաթուղթերս, եթէ ունիմ։

— Ծուղակ կամ ոչ, ասկից վերջ այս թաքստոցը այլեւս ծանօթ է անոնց որ Իւմա Շէթաուլը քու վրադ ղրկեցին. ըսել է թէ ոչ դուք ոչ ալ ձեր մարգիկը ապահով չէք հոս։

— Կը կարծէք։

— Գոնէ ինձ այդպէս կը թուի...։

— Կը սխալի՞ք. ահա թէ ինչու. նախ նիւթապէս անկարելի է ասկից դուրս ելլել առանց իմ հաւանութեանս։ Այս վայրկեանէն սկսեալ, կրնաք Իւմա Շէթաուլը բանտարկեալ նկատել։

— Վստա՞հ էք։

Ուսերը թօթուելով, պատասխանեց։

— Շեմ գիտեր թէ՝ իմ կալուածիս ո՞ր կէտին վրայ կը գտնուի Իւմա Շէթաուլը այս պահուս։ Բայց կրնաք զայն արգէն այնքան գերի նկատել, որքան պիտի ըլլար եթէ իմ ամէնէն ամրապահակ եւ խոր գնտաններուն մէջ գտնուէր։ Ււելի հեռուն ալ կ'երթամ։ կը հաստատեմ թէ՝ տասը վայրկեան չանցած, անոր մասին լուր պիտի ստանանք. որովհետեւ, մարդ կրնայ որեւէ գնտանէ մը փախիլ, բայց չի կրնար անդունդէն փախիլ։

Մինչդեռ զարմացած իրեն կը նայէի, ան շարունակեց.

— Գիտցէք թէ՝ այն պատճառաւ իսկ որ ելքի պահակները շարժման մէջ դրուեցան ձեր ազդանշանով, Իւմա Շէթաուլ՝ ուր որ ալ ըլլայ, չիկրնար որեւէ ելքի ժամենալ, որովհետեւ ամէն մէկ ելքի միջեւ այս պահուս անդունդ մը բացուած է։

«Գիտէք ինչո՞ւ։

«Որովհետեւ, ազդանշանը տրուելուն, ելքէ ելք այս անդունդները միացնող կամուրջները կը վերնան եւ անդունդները կը բացուին. այնպէս որ, եթէ չուզէ անձնասպան ըլլալ, ուրիշ մ'իջոց չունի, եթէ ոչ անձնատուր ըլլալ։

— Գիտէ՞ք որ եթէ այդ անդունդներէն մէկուն մէջ իյնայ, դարհուրելի պիտի ըլլար։

— Ինչո՞ւ համար. ե՞ս կանչեցի զինքը իրմէ խնդրեցի՞ որ գայ իմ տունս կողոպտէ. եւ յետոյ, չեմ գիտեր ի՞նչ մարդասիրական նկատումներով պէտք է եղեր որ Թոյլ տամ որ մեր Թշնամիները գան այս Թաքստոցը խուժեն։

«Մարդասէ՞ր. ես ալ եղայ։

«Բայց, ալ չեմ կրնար ըլլալ։

«Երբ գործերնիս հրէշներու հետ է, մարդասիրութիւն գոյց տալ կը նշանակէ գաւաճանել մարդկութեան։ Ասկից զատ, ապուշութիւն է, որովհետեւ եթէ դուք պանդ ձեռքէ փախցնէք, անոնք ձեզ իրենց ձեռքէն չեն փախցներ։

«Այծողջ բերան մը» ըսին, չէ՞։ Ես կ'ըսեմ, պայմանաւ որ փոխադարձ ըլլայ։

«Եթէ անոնք արժանի են որ հոս գան իրենց բերնին ակռաները թափել տալու, չեմ գիտեր թէ՝ ո՛վ ի՞նչ կրնայ եղեր ըսել։

«Ես պիտի տրտնջայի՞ մինչ, եթէ այս առտու, Շլուսէլպուրկի մէջ, դիս ճանչնալին եւ ծակը թխէին։ Ինչո՞ւ ուրեմն պիտի ընդունիմ եղեր անոնցմէ մէկուն տրաունջը, երբ հոս գայ եւ բռնուի։

«Ընդունակ, ուրեմն։

«Բոլոր քաղաքակիրթ ազգերը, նոյնիսկ միւսներն ալ՝ օրինական ինքնապաշտպանութիւնը չե՞ր ընդունած։

«Եւ այս պարագային ըրածս ուրիշ բան չէ։

«Ցարձակողին կը մնար չիմնածուղակին մէջ. այնպէս որ, ինչ ալ ուզած ըլլայ փորձել ինծի դէմ գրեթէ որոշած եմ ներողամտութեան փաստը տալ Իւմա Շէթաուլի հանպէպ. պարզապէս անոր համար որ այս գործին մէջ անիկա գոհ մըն է։

— Զո՞հ, Իւմա Շէթաո՞ւլը շատ գէշ կը ճանչնաք ուրեմն զայն, քարասօֆ ուսերը թօթուեց.

— Այո՛, գոհ մը, որովհետեւ անոնք որ զայն մղեցին այս գործին, գիտէին թէ այս արկածախնդրութեամբ, լուրջ բան մը չէին շահեր։

(Շար.)

Թարգմ՝. Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ

ցառիկ վարկ մը պիտի յատկացուի բանւորական շրջանի գիւղերուն եւ գիւղաքաղաքներուն մէջ դպրոցներ շինելու համար: Առնուազն պիտի կրկնապատկուի պատերազմի անդամատեալներուն յատկացուած ապահովագրութեան հիմնադրամը:

«Խորհրդային հանրապետութեանց պատժական օրինագիրքէն պիտի ջնջուի մահապատիժը, իբրեւ բնկերային պաշտպանութեան միջոց բոլոր ոճիրներու դէմ, բացի պետութեան ապահովութեան դէմ կատարուած ոճիրներէ, գինուորական յանցանքներէ եւ աւազակութենէ: Պիտի զեղչուին պատական կամ վարչական միջոցներով տրուած պատիժները բոլոր դատապարտեալներուն համար, բացի խորհրդային վարչաձեւը քանդելու ձգտող քաղաքական կուսակցութեանց գործօն անդամներէն եւ պետական դրամները իւրացնողներէն»:

Փողովրդական գործավարներու խորհուրդին նախագահ Ռիքով ճառ մը խօսեցաւ, պարզելով խորհրդային միութեան ներքին և արտաքին վիճակը Յեղափոխութեան տասներորդ տարեդարձին: Ըսաւ թէ Յեղափոխութիւնը մարդկային պատմութեան մէջ նոր դարաշրջան մը բացաւ: Այսքան դժուարին պայմաններու մէջ եւ այնպիսի պահու մը, ուր աննախընթաց դասակարգային պայքար կը մղուի եւ շրջապատուած ներքին եւ արտաքին թշնամիներէ, խորհրդային միութեան տասը տարի ապրիլը ապացոյց մըն է որ Հոկտեմբերեան յեղափոխութիւնը ճիշտ իր ժամանակին կատարուած է:

«Շատ մը երկիրներու մէջ ընկերվարականները իրենց այնքան շատ հետեւորդներով կրնային դիւրաւ լուծել իշխանութիւնը գրաւելու հարցը. սակայն անոնք բանւորները յետադրջութեան թեւերուն մէջ նետեցին. մինչ մենք ցարերու հին կայսրութեան մէջ հիմնեցինք իսկական ընկերվարական ընկերութիւնը: Հիմնական տարբերութիւն կայ խորհրդային եւ քաղքենի ժողովրդավարութեանց միջեւ: Խորհրդային վարչաձեւի տակ աշխատողները ուղղակի դեկավար դեր կը կատարեն վերէն վար, շնորհիւ սիստեմին, սովետներու որ մօտ մէկ ու կէս պետական քաղաքական եւ տնտեսական բոլոր ճիւղերուն մէջ, միլիոն անդամ ունի, շնորհիւ գործակցութեանը բանւորական սէնտիքաներու, մշակութային զանազան կազմակերպութեանց, ժողովրդային երդուեալներու —որոնց թիւը այժմ 200,000 է— եւայլն:»

Շեշտելով յեղափոխութեան միջազգային հանգամանքը, Ռիքով խորհրդային միութիւնը անուանեց ընկերվարական հայրենիքը ամբողջ աշխարհի բանւոր դասակարգին, հաւատարիմ զինակիցը իրենց ազատագրութեան համար կռուող ճնշուած բոլոր ազգերու:«Պրոլետարական միջազգային յեղափոխութեան դիրքը ամրացնելու հիմնական պայմանն է պայքար պատերազմի դէմ:»

Կիրակի օրուան ժողովին բացումով սկսան տասնամեակի հանդիսութիւնները: Ներկայ էին 450 անդամներ զոյգ մը խորհրդարաններէ, կեդրոնական գործադիր կոմիտէն, բազմաթիւ պատուիրակութիւններ եւ Մոսկուայի օտար դեսպանները: Վիճաբանութիւնները տեղի կ'ունենան նախկին Տումայի մեծ սրահին մէջ: Շէնքին ճակատը զարդարուած է կարմիր լոյսերով:

Հանդէսները տեղի կ'ունենան մեծ շուքով: Լենինկրատ ձիւնով ծածկուած է արդէն: Ընդդիմադիր զլխաւոր պետերը՝ Թրոցքի, Զինովիեվ եւ Եւտիքօմօֆ հոն են: Այս վերջինը փորձեց ճառ մը խօսիլ, սակայն ամբոխին սուլոցներով արգիլուեցաւ:

Կացութիւնը Պալխաններու մէջ

Շթիպէն կը հեռագրեն թէ պուլկար քոմիթաճիներու խումբ մը առջի գիշեր սերպ սահմանը անցած է Սաչէ գիւղին մօտ, Ցարիպրոտի նահանգին մէջ: Սաստիկ կռիւ մը վերջ, սահմանապահները պուլկար հողը նետեցին հրոսակները:

Միւս կողմէ Պիթոլիէն կը հաղորդեն որ ուժ պուլկար քոմիթաճիներէ բաղկացած հրոսախումբ մը, որ կուգար Ալպանիոյ կողմէն, հաւանաբար Կորիցայէն, նոյն գիշերը անցած է հելլէնեւալպան սահմանը՝ Փրէսփանսքա լիճին մօտ, Քլուշիքլա եւ Սոլիէ Քլէշթինա գիւղերուն միջեւ:

Փրակայի ալպանական դեսպան Ցէնա Պէկի սպանիչ Պէպի երկարօրէն հարցաքննուելով խոստովանեցաւ թէ կանխամտածութեամբ սպաննած էր զայն: Պէպի ուսած է Հռոմի մէկ քոլէժին մէջ: Նուիրուած էր լուրջ գիրքերու ընթերցումին, ինչ որ իր մէջ յոռետես միտքեր ստեղծած էր: Կը պատկանի աղքատ ընտանիքի մը: Ալպանական կառավարութեան կողմէ իրեն տրուած դպրոցական թոշակը բաւարար չէր, որով եւ ստիպուեցաւ մեկնիլ Հռոմէն եւ դառնալ իր ծննդավայրը՝ Էլպասան: Երեք տարի առաջ ուզած էր անձնասպան ըլլալ եւ այդ նպատակով գնած էր հին տիպի ատրճանակ մը, որով սպաննեց Ցէնա Պէկը: Այս վերջինը անձամբ չէր ճանչնար. պատկերազարդ թերթի մը մէջէն անոր նկարը դտաւ եւ զայն հետապնդեց Պելկրատի մէջ, սակայն չյաջողեցաւ սպաննել, Ցէնա Պէկի շուտով Փրակա մեկնելուն պատճառաւ.

Պելկրատի ալպանական դեսպանատան քարտուղար Տօքթ. Շթիլլա՝ Ցէնա պէկի Փրակա մեկնելէն օր մը վերջ գաղտնաբար տեղեկացուցած էր անոր որ մահափորձ մը կը պատրաստուի իրեն դէմ եւ կը յանձնարարէր զգուշական միջոցներ ձեռք առնել: Ցէնա պէկ կարեւորութիւն չտուաւ այս ազդարարութեան:

Պելկրատի մէջ կիրակի օր հակիտալական բուռն ցոյցեր տեղի ունեցան: Սերպիոյ հանրային կարծիքը Ցէնա պէկի սպանութեան համար կ'ամբաստանէ իտալական կառավարութիւնը:

Ռամովմի մեկնեցաւ

Փարիզի խորհրդային դեսպան Քրիսթիան Ռաքովսքի կիրակի առաւօտ ժամը 6ին ինքնաշարժ կառքով մը Փարիզէն մեկնեցաւ դէպի Պերլին: Ֆրանսական սահմանը անցաւ ժամը 14.15ին: Խորհրդային կառավարութեան որոշումին վրայ, Ռաքովսքի չուզեց աւելի երկար մնալ Փարիզ, եւ առանց պաշտօնական հրաժեշտ առնելու ֆրանս. կառավարութենէն, նոյնիսկ առանց կառախումբի սպասելու, ինքնաշարժով մեկնեցաւ: Դիւանագիտական անցագրին շնորհիւ անցաւ սահմանէն:

Պերլինի մէջ պիտի սպասէ Մոսկուայի հրահանգներուն:

Իր յաջորդը՝ Տովկալեվսքի, Թոքիոյի այժմու դեսպանը, պատերազմէն առաջ Պոտոյի մէջ կ'աշխատէր իբրեւ ելեկտրադէտ:

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵՒԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Համաձայն Ա. էջին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով: Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, համաձայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեանի (20 ֆրանք). 2. Մանչ Աղջիկը, Վ. Մարկրիթի (20 ֆր.). 3. Խորհուրդներու Մեհեանը, Յ. Օշականի (20 ֆր.). 4. Ցապլվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Խաչը, Տօքթ. Ս. Սալբիի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պղնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Շաֆրզի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա Կորտիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Անկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկեր Շահազար, Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. Երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Սուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. Կրացիէլլա, Լամարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Բաֆֆի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր, Տօքթ. Սեւակի (10 ֆր.). 17. Ազգային Բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Իսահակեանի (3 ֆր.). 19. Ալպոմ Հէքեաթներու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Դատաստանական Խորհուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ի՞նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիֆիլիս, Տօքթ. Գրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօհրապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Զրուցատրութիւն (15 ֆր.). 25. Զարթիր Աստուած, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէնի լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. Կոյսի մը օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Սեւունի (5 ֆր.):

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ (ՀԱՅ-ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ)

Ա. ՇԱՀ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՕՏԱՐ ՏԱՂԱՆԴԱՒԻՈՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ

PETIT JOURNALի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ, 21 Rue CADET (Métro CADET)

20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԻՐԻԿՈՒՆ ԹԱՄԸ 9ԻՆ

ԿԸ ՎԵՐԱՆԱՆԱՑ ԱՄԷՆԷՆ ՈՒՇԸ՝ ԹԱՄԸ 11ԻՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՄԵԾ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախագահութեամբ՝ Պ. ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐԻ

կազմակերպուած՝ Հ.Բ.Ը.Մ. փարիզի տեղական մասնաժողովին կողմէ 23 Հոկտ. կիր. ժամը 2.30ին, Salle des Agriculteurs, 8 Rue d'Athènes

ՅԱՅՏԱԳԻՐ.—

Ա.— Բացման խօսք՝ Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի Տեղական Մանաժողովի կողմէ: Բ.— Հ. Ա. Ը. Միութեան ծագումը, նպատակը եւ գործունէութիւնը. Պ. Ե. ՕՂՈՒԹՕՆ: Գ.— Ի՞նչ է Trustը.— Ի՞նչու Trustի վերածուեցաւ միութեան դրամագլուխը.— Ի՞նչ է այս դրութեան առաւելութիւնը ներկայի եւ ապագայի մէջ, Պ. Գ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ: Դ.— Մելքոնեան նուիրատուութիւնը, Պ. Պ. ԷՄՄԻՐԵԱՆ: Կը հրաւիրուին Հ. Բ. Ընդհ. Միութեան բոլոր անդամները անխտիր, ինչպէս նաեւ Փարիզի եւ արուարձաններու ընդհ. հայութիւնը:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԶՈՒՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ

Այրի տիկ. Եազըճեան, Ցէր եւ տիկ. Պէրպէրեան, Արշակ Մկրեան, Մարտիրոս Ադամեան, Եազըճեան եղբայրք, ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն իրենց զաւկին, քեռորդւոյն եւ ազգականին՝

ԸՆԿ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵԱԶԸՃԵԱՆ

մահը՝ երիտասարդ հասակինմէջ, որ տեղի ունեցաւ 15 Հոկտ. շաբաթ օր: Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ երկուշաբթի կէսօրէ վերջ, Ալֆօրվիլի մէջ:

ՑԱՒՇԱՏԵՍՏ

ՅԱՐԴՈՂԻ Գրական երեկոն *բացառաբար վաղը՝ Հոկտ. 7ին* ժամը 9ին, Ֆլօրիա: Նիւթ՝ Ն. Սարաֆեանի ինքնագրութիւնները, կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

— կը փնտռուի Յունկուրլուցի Լեւոն Թոմասեան, որ 1921ին Պոլիս կը գտնուէր: կը կարծուի թէ այժմ փարիզ կը գտնուի: Դրել՝ իր քրոջ Tomassian Seseth, Usine F. Mousset, Pelussin, (Loire).

Լուր տուողին հարիւր ֆրանք նուէր:

— Խարբերդցի Յովհաննէս Աւագեան (Թուսաստանէն Ստրախան) կը փնտռէ իր եղբայրը Ներսէս Աւագեան, որուն 2 տարի առաջ փարիզ ըլլալը որոշ էր: Իմացնել՝ Mr. Garo Baboukian, 6 Rue Bleue Paris (IX).

ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՐԾ

Լիոնի Ազգ. Միութենէն.

Արտէշի նահանգին մէջ կարեւոր գործարանի մը համար *մուլճնաժի* յարմար գործաւորութիւններու պէտք կայ, որոնց հետ կրնան գտնուիլ այրեր, 40 գործաւորութիւններու հետ 10 այրեր, այսինքն երեք հոգիէ բաղկացեալ ընտանիքի մը մէջ մէկ այր:

Խիստ մաքուր օդ: Պարտէզ, բնակարան, լոյս, ջուր, ածուխ ձրի:

Ժամը 1 ֆր. 60 կիներու եւ 2 ֆր. այրերուն համար:

Անձամբ կամ նամակով դիմել եկեղեցւոյ կից խորհրդարանը, 75 Ave. Berthelot, Lyon.

(Կնիք)

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻԶԱՊԱՆՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

փարիզի եւ արուարձաններու մէջ բացուելիք մանկապարտէզներուն համար պէտք կայ վկայեալ մանկապարտիզպանուհիներու: Հետաքրքրուղները՝ իրենց վկայաթուղթերով կրնան ամէն առտու դիմել փարիզի Ս. Յովհ. մկրտիչ եկեղեցւոյ ընդհանուր քարտուղարութեան:

Կրթական Մասնախումբ

«LA LUMIÈRE PAR LES RÊVES»

Քանի մը օրէն հրապարակ կ'ելլէ փաստաբան Դր. Թէլալեանի (Գրիմիթէլ) Ֆրանսերէն մէկ երկասիրութիւնը «La Lumière par les Rêves». (Լոյսը երազներէ):

Նիւթը կը կազմեն *թաքուն* գիտութիւնները (Sciences occultes) եւ մասնաւորապէս երազներու խնդիրը:

Ֆրանսացի հրատարակիչ մը իր վրան առած է հրատարակութեան ծախքը: փարիզի կարեւոր թերթեր՝ արդէն յիշատակութիւն ըրած են այդ մասին:

ԱԿԱՄԱՆ

17 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	04
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի)	100 Mark	608	75
Թրքական Ոսկի.	L. Trq.	13	65
Թրք. ոսկի	» o/	110	40
Մէճիտիէ	Médjidié	9	95
Լեվա	100 Ցասար Léva	15	75
Տրախմի	» Drachme	33	50
Լիր	» » Lire	139	—
Պելճ. Ֆրանք	» Belga	354	75
Ցուից.	» Frc. Suisse	492	—
Լէյ	100 Ցասար Ley	15	85
Ֆիորին	(Florin)	1024	75
ԱՐԺԵՒՈՒԹԻՒՆ			
Եգ. Ֆր. Ցօնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3450	—
»	II »	2040	—
»	III »	1700	—
Թումեյի երկաթ.	Lots turcs	175	—

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԱՅԱՐԱՆ ՎԱՀՐԱՄ ԱՃԷՄԵԱՆ

8, RUE JOUY ROUVE, TÉL. ՄԻՆԻԼՄՕՆԹԱՆ 61-85 կամ 59-38

ՄԷԹրօ Belleville Թուամ. 26, 5

կը նուագէ ինձէ-սազի լաւ խումբ մը

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՀԱՄԵՂ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ՝ ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆԻ

"ԳԻՒՂԱՁԱԽԱՐՀ,,Ը

Պատմական եւ ազգագրական ուսումնասիրութիւն Սեբաստիոյ եւ Ակիսի վերի հովտի գիւղախումբերու մասին, Անհրաժեշտ մատնաւորապէս Սեբաստահայերուն

Գին՝ Ցրանսա և գաղութները 26 ֆրանք, արտասահման 30 ֆրանք, բացի Ամերիկայէն: Փոստի ծախք չառնուիր:

Դիմել՝ ՅԱՌԱՋԻ խմբագրատունը՝ L. KÉVONIANի:

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ

ՋՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»

ՀԻՄՆՈՒՄԸ 1887Ի

Ջուլարանս օժտուած ամենավերջին սիսթեմ մեքենաներով կը ձուլէ հայերէն եւ Թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր լաւագոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ:

Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդրանքի վրայ միայն:

Ջուլարանս կ'ընդունի նաեւ ապապրանքներ՝ տպագրական, կազմարարական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյքներու, տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, պղինձ գիծ եւայլն, զորս կը հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ:

Դրամ եւ ամէն ապապրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով

V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

ԴԵՐՁԱԿ Կ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

կը խնդրէ պոլսոյ իր հին յաճախորդներէն դիմել իրեն՝ անգլիական ընտիր կերպասներէ տոկուն ֆագուստներ ունենալու համար:

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆՁԸՐԸ ԽԻՍՏ ՄԱՏՉԱԿԵԼԻ

88, RUE DE MONT-CENIS, PARIS (18me),

Métro: Simplon, Nord-Sud: Jules Joffrin. Autobus J, AH եւ AM

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ

ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ՝ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒԷՐ

*Ժամագործ Մինաս 2, Վարպետ բժիշկը 3, Զաբշըլը Սրթին 5, Լէյլի 3, Աբշին մալ ալան 4, Սեւ թէ ձերմակ 3, Կրացիէլլա 8, Ոսկի աղաղ 10, Տղու հոգիները 6, Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգահան 5, 6.50, 10.25, Շողոքորթը 5, Աբու լալա 5, 7.50, 20, Լոյս զուարթ 3, Բախտի դանի անկուտինները 2.50, Անոյշ 5, Երանուս աղբար 2, Պաշտօնս խոհրդ 2, Կոյսի մը օրագիրը 5, Հարուածը 3, Ալպոմ Հէքեաթներու 3, Խորոց սրտի 5, Ծանո՛ր զգեզ 6, Զարլսթօն 1,50, Եօթը պատմուածքներ 5, Մանչ աղջիկը 20, Տօքթ. Մօրի վրէժը 4, Թահրա պէյ 5, Փարոսի պահապանները 2, Երկու խուլեր 2.50, Պէպէքս 10, Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր 12.50, Արսէն Լիւբէն 18, Ռաֆայէլ 18, Համլէթ 10, Օթելլօ 10, Տրիլբի 5, Մայր Կարապետ, 4, Էպոլէպոհի 5, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 1, Դուրանի քերթուածները 5, Մասգիւղի քնաշրջիկը 10, Աւազակապետը 30, Աբգար եղբայր 6, Ինքնուսուցիչ զրուցատրութիւն 10, Ոլաոխս 20, Սասմայ Մհեր 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Էէքիմարան 50, Մատեան Մանկանց 50, Հայրենիքիս համար 20, Ճամբորդը 20, ՇԱՆԹի Կինը 6, Դարձը 8, Դերասանուհին 8, Կայսրը 10, ՕՏԵԱՆի, ՋՕՀՐԱՊի ամբողջ գործերը, Աբշակ Բ. 4, Վիքթոր Լոյսին տակ 5, Լը Պարպուլիէ 2, Նամուս 10, Զար Ոգի 10, Պատուի համար 10, Արտիստը 20, Ցակոբսս աղա 3, Թիւպերքիւլոզ 2.50, Վէներական Ախտեր 2, Ինչպէս նաեւ՝ ՋՈՒՀԱՃԵԱՆի Նոթատետրէն Ave Maria 2.50, Laura 2.50, ԿՈՄԻՏԱՍ Վրդ.ի Հայրասանը 25, Հոլիկ եւ Բալիկին օրօրը 1, Երգարդուքիւնք Ս. Պատարագի 4. եւ ուզուած ամէն տեսակ գիրք: Բաղդատեցէ մեր գիները: ԳՐԱՅՈՒՅԱԿԸ ԶՐԻ: Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine).

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆԻՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑՂԻ ԵՒ ՑՆՕՐԴԻՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն Թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չզղջալու համար:

Ջեւի աննման շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն,—քաղաքուր կար.— Ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՇՄՐՑԵԼի ԳԻՆԵՐ

ՆՈՒԷՐ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ԳԻՐՔԵՐԷՆ՝

Այն բոլոր միութիւնները, դպրոցներն ու գրադարանները որ կ'ուզեն *ձրիաբար* ունենալ Դ. վարուժանի չսպառած հրատարակութիւններէն, Թող դիմեն տիկին Վարուժան Աբիկեանի, 449 Audubon Ave., New York, N. Y. (U. S. A.).

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

վարժ գործաւորուհի մը կարի համար. դիմել՝ «ցառաջ»ի վարչութեան:

ԾԱԽՈՒ Է

SINGER վերջին նորաձեւութեամբ, ոտքով կարի մեքենայ մը, դիւրաժատելի գինով: Դիմել՝ տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant: H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
19
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1927

19 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 470

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Մ. ՔԷՄԱԼԻ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍԸ

Հոկտեմբեր 15էն ի վեր, օրական 5-7-10 ժամ ճառ կը խօսի Մուսթաֆա Քէմալ, «Յալք» կուսակցութեան համագումարին առթիւ։

Ճառագիրները հաղորդեցին թէ ամբողջ ճառը պիտի տեւէ մէկ շաբաթ։ Ուրեմն, տակաւին կը խօսի։ Ութ տարուան պատմութիւն է որ պիտի պարզէ, սկսելով 1919 Մայիս 19էն, երբ առաջին անգամ ցամաք ելաւ Սամսոն, իբրեւ բանակի քննիչ։

Ցայտնի է թէ ի՛նչպէս գործեց «քննիչը»։ Պոլսէն մեկնած օրն իսկ, Մ. Քէմալ գիտէր թէ ինչո՛ւ կ'երթար Անատոլու։ Գիտէր նաեւ վարչապետ Ֆէրիտ փաշան, որ իրբեւ թէ Զինադարի պայմանները յարգել տալու համար սարքած էր այս գործը։

Ո՛չ «քննիչը», ոչ ալ իր ընկերները սխալած չէին իրենց հաշիւներուն մէջ։

Պապը Ալին շատոնց մնանկացած էր թուրք ժողովուրդի աչքին։ Իսկ Դաշնակիցները առաջին օրէն պատրաստ էին աճուրդի հանելու իրենց յաղթանակը, փրկելով հանդերձ երեւոյթները։ Ան ձեռքը որ ձերբակալութիւններ կը կատարէր Պոլսոյ մէջ, եւ լուծել կուտար երեսփ. ժողովը, նոյնքան վարպետութեամբ կը դիւրացնէր Անատոլուի սպառազինումը։ Մինչեւ անգամ ռազմանիւթ կը ծախէր միլլի հրոսախումբերուն։ Ու դարձեալ, այն մատը որ զսպիչ գունդեր ղրկել կուտար ըմբոստներուն դէմ, միեւնոյն ճարպիկութեամբ ճամբայ կը ցուցնէր այս վերջիններուն։

Ըմբոստները գտեր էին նաեւ թանկագին նեցուկ մը, խորհրդային իշխանութիւնը, որ ոչ միայն դաշնագիրներ կը ստորագրէր Մուսթաֆա Քէմալի հետ, այլ եւ զէնք, փամփուշտ եւ ոսկի կը հասցնէր նաւակներով, որպէսզի ապահովէ Թուրքիոյ յաղթանակը արեւմտեան աշխարհակալութեան դէմ։

Եւ եղաւ ինչ որ վճռուած էր էրզրումի եւ Սըվազի ժողովներուն մէջ, Թուրքերու համար անսովոր վճռականութեամբ մը։

Իրականացաւ «Ազգային Ուխտը», որ ծիծաղ կը շարժէր այն օրերուն։

Բուն եւ շառաչուն ծիծաղը արձակեց նոյն ինքն Մուսթաֆա Քէմալ, մահուան դատապարտուած «աւազակապետը»...

Դիւային քրքիջ մը՝ բոլոր յաղթականներու ճակտին։

Այդ անօրինակ յաղթանակին ցուցահանդէսն է որ կը կատարէ այսօր Թուրքիոյ դիկտատորը, շուրջը հաւաքած՝ իր հաւատարիմները, 315 երեսփոխան եւ 126 պատուիրակներ։ Եւ կը կատարէ ղղրդագին ցուցադրութեամբ, մէկ շաբաթ ճառելով եւ ճառը հինգ տարբեր լեզուներու թարգմանել տալով։

Ինչո՞ւ ծածկել որ Մ. Քէմալը արժանի էր այս փառքին — ո՛րքան ալ խաբուսիկ ըլլայ — եւ քաղաքակիրթ կոչուած աշխարհը այս ամօթին — որքան ալ ծանր հնչէ բառը։

Թուրքիոյ ազգային շարժման, անկախութեան պայքարին անցուդարձերը աւելորդ անգամ մըն ալ կ'ապացուցանեն հին ճշմարտութիւնը,— թէ աշխարհի օրէնքը անզօր է իր կամքը պարտադրելու, երբ ժողովուրդի մը ծոցին մէջ կը գտնուին բուռ մը սրատես եւ վճռական մարդիկ, պատրաստ՝ լեռներ ջարդելու եւ ազատութեան համար մեռնելու։

Միլլի շարժման վարիչները իրենց դէմ ունէին ամեհի ուժեր, բայց ո՛չ կազմակերպուած կամք։ Ո՛չ իսկ ծրագիր։ Ընդհակառակն, բոլոր ծրագիրներն ալ կը յանգէին անոր յաղողութեան։ Աշխարհակալ եւ յաղթակա՞ն Եւրոպայի անօրակնկալի խաղերէն ո՛ւ ինչեւ կարմիր Մոսկուայի անբարոյական եղբայրակցութիւնը, —բոլոր ճամբաները կը տանէին Հոմ, այս պարագային՝ Էնկիւրի։

Ինչո՞ւ զարմանալ որ Էնկիւրին կը ցնծայ այսօր, աւելի քան երբեք։

Ցուցահանդէս մըն է կազմակերպուած, այո՛. սանձարձակ փառաբանութեան, ամբարտաւանութեան եւ անյագ ախորժակներու տօնավաճառ մը։

Բայց, ի՞նչ օգուտ սրտմտիլ, երբ մարդիկ իրենց կողքին ունին անանկացած Եւրոպա մը, այլ մանաւանդ յեղափոխակա՞ն Թուրաստանը, որ իր տասնամեակի փառքերուն մէջ կը հաշուէ նաեւ ջարդարար փաշաներու եւ պէյերու փրկութիւնը, իսկապէս աշխատաւոր ժողովուրդներու ողջակիզումով...

Մ. Քէմալ հազար անգամ իրաւունք ունի եօթն օր, եօթը գիշեր ծիծաղելու։ Ծաղրելու եւ՛ մէկը, եւ՛ միւսը, հաւասարապէս անարժան՝ յարգանքի։

Ուրիշ խնդիր է թէ երկար չի կրնար տեւել այդ ծաղրը, եւ ցուցահանդէսը ուշ-կանուխ կը վերածուի սգահանդէսի մը, նոյնքան ճակատագրական եւ անողոք։

Որովհետեւ, եթէ միլլի Թուրքը կռուեցաւ եւ յաղթեց ապրելու կամքով, ուրիշներ ալ պակաս կամք չունին, եւ իրենց իրաւունքին խոր գիտակցութեամբ կը տոկան, կը կռուին ու պիտի յաղթեն։

Որովհետեւ, քէմալական իշխանութիւնն ալ, թէեւ արդիական ներկերով ծեփուած եւ կախարդական շղարշներով ծածկուած, իր ծոցին մէջ կը պահէ փտութեան այն սերմերը որ ժառանգ մնացին Համիտէն եւ Իթթիհատէն։

Էնկիւրին աւելի ամուր չէ քան Պապը Ալին։

Իսկ այսօրուան հալածականները շատ աւելի վճռական են եւ հասուն։

Եւ անոնք միայն մէկ ազգի չեն պատկանիր։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ, ԷՆՎԷՐ, ԹԱԼԷԱԹ ՄԻԵՒՆՈՅՆ ՋԱՐԴԱՐԱՐՆԵՐՆ ԵՆ

Հետեւեալ հատուածը կ'արտատպենք հայատառ թերթէ մը, «Նոր Աշխարհ», «Օրկան Ամերիկայի Բանուորական (կոմունիստ) կուսակցութեան հայկ. Ֆրակցիաներու» (8 Հոկտ.).

— «Անդրանիկը բացառութիւն մը չի կրնար կազմել, եւ այդ պատճառով ալ հայ բուրժուազին ու անոր խնկարկող մտաւորականները ճիգեր կը թափեն կարելի եղածին չափ աղմկելու հրապարակը։ «Համազգային» սգահանդէսներ կը սարքուին, սեւ ու արիւնոտ օրերու վերյիշումը կ'ըլլայ, առեւտրեան ու վրէժխնդրութեան թոյնը կը ներարկուի հայ աշխատաւորներու երակներուն մէջ, եւ այս բոլորը ապագայ արկածախնդրութիւններու համար։

«Անդրանիկ կրնայ եղած ըլլալ անկեղծ, անձնուէր զինուոր մը, բայց այդ անկեղծութենէն ու անձնուիրութենէն ի՞նչ օգուտ ունեցած է հայ աշխատաւորութիւնը։ Անդրանիկ ի՞նչ թողուցած է իր ետին, բացի աւերէ, սթաճութենէ ու առեւտրութենէ։

Ինչ կերպով որ Էնվէրներն ու Թալէաթները Թուրք ազա-փաշաներու հայ բուրժուազիի դէմ ունեցած առեւտրեան գործիք դառնալով հայ աշխատաւորութեան արիւնը մտան, նոյն կերպով ալ եւրոպական իմպերիալիզմի երկրպագող հայ բուրժուազիի գործիք դարձան Անդրանիկները եւ սրածութեան մատնեցին Թուրք գիւղացիութիւնը՝ Էրզրումի, Վանի, Մուշի, Պիթլիզի մէջ եւ այլ տեղեր։ Արդի՞ւնք. Թուրք եւ հայ աշխատաւորական զանգուածներու միջեւ ծագած կոյր առեւտրութիւնը, որմէ կ'օգտուին միայն հարուստ տարրերը եւ որը մէջտեղէն վերցնելու համար հերոսական ջանքեր են հարկաւոր գիտակից բանուորներու կողմէ։

«Մէկ կողմ ձգելով նոյն իսկ անցեալը, Անդրանիկ իր կեանքի վերջին վարկեաններուն հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է. «Ինչ ես մեռնիմ, որքա՜ն ուրախ պիտի ըլլան Թուրքերը։ Ո՛հ, անգամ մըն ալ պատեհութիւն ունենայի։ փափաքս անկատար մնաց»։

«Հայ բանուորները հայ բուրժուական տարրերու սարքած սգահանդէսներու մասնակցելու ո՛եւ է պատճառ չունին, ընդհակառակը, պէտք է հեռու մնան նման ձեռնարկներէ, որպէս զի պատասխանատու չըլլան զարթնող Թուրք աշխատաւորութեան առաջ եւ չիյնան ա՛յն ծուղակը, որ սգահանդէսներու միջոցաւ կը պատրաստուի իրենց գրպանները պարպելու համար։ Հայաստանի մէջ զինուորական վարժարան մը կանգնելու շուրջ եղած խօսքերը, որ շրջաբերութեան դրուած են ազգայնականներու կողմէ, ուրիշ նպատակ չունին, եթէ ոչ ամերիկահայ բանուորները կողոպտելու նոր միջոց մը ստեղծել։»

ԿԱՍՊԻՑ-ՊԱՐՍԻՑ ԾՈՎ ԳԻԾԸ

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ Կիրակի օր Րիզա Շահ հիմնարկութիւնը կատարեց նոր շինուելիք երկաթուղագիծի մը, որ կապից ծովէն պիտի երկարի մինչեւ Պարսից ծոց, վերջէն վար կտրելով Պարսկաստանը։ Րիզա Շահ բրիչով մը առաջին հարուածը տուաւ հողին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Պոլշեւիկները Պալքանի եւ Թուրքիոյ մէջ

Մակեդոնացիներու վերջին շարժումներուն առթիւ, վառնայի մէջ երեւան հանուած է պոլշեւիկեան կարեւոր կազմակերպութիւն մը։ Առ այժմ մեծ գաղտնապահութիւն կը տիրէ ձեռք բերուած արդիւնքներուն մասին, սակայն կ'ըսուի թէ Վառնայի պոլշեւիկեան կազմակերպութիւնը դրամական խիստ լայն միջոցներ եւ մասնաւոր գրասենեակ մը ունի՝ կեղծ անցագիրներ շինելու համար։ Այս գրասենեակին նպատակն է խռովութիւններ ստեղծել Պալքաններուն, մանաւանդ Պուլկարիոյ մէջ։ Ասկէ զատ զօրաւոր ճիւղեր ունի Ռումանիոյ մէջ եւ այս պահուս գրգռութիւններ կ'ընէ Պեսարապիոյ մէջ։

Այս գրասենեակը ուրիշ պաշտօն մըն ալ ունի. իբրեւ կապ կը ծառայէ Գ. Միջազգայինի տարիներէ ի վեր Վիեննայի մէջ գործող հին գրասենեակին եւ այս տարի Պոլսոյ մէջ հաստատուած նոր գրասենեակին միջեւ։ Վիեննայի համաձնավար գրասենեակի իրաւասութեան տակ են Պալքաններն ու Իտալիա, Պոլսոյ գրասենեակը կը զբաղի մանաւանդ Անատոլուով եւ Պաղեստինի, Միջագետքի եւ Սուրիոյ պէս հոգատարութեան ենթակայ երկիրներով։ Վիեննայի գրասենեակը խիստ գաղտնի կը գործէ, մինչ Պոլիսինը բացէ ի բաց կ'աշխատի։ Այս վերջինը հիմա օգտուելով Խորհրդային Միութեան Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի հետ կնքած դաշնագիրներէն, Անատոլուն կ'ողողէ պոլշեւիկեան գրականութեամբ, եւ ամէն կողմ յեղափոխական քարոզիչներ կը ղրկէ։

«Տէյլի Թելէկրաֆ» կը հաստատէ թէ Մակեդոնացի Ցեղափոխականներուն եռեւ կը կանգնին պոլշեւիկները։ Վառնայի պոլշեւիկեան կազմակերպութիւնը գործակալներ ունէր Ռումանիոյ, մասնաւորապէս Պեսարապիոյ մէջ, ու ռումէն գաղտնի ոստիկանութեան շնորհիւ էր, որ այս գործակալներուն եւ Վառնայի կեդրոնի յարաբերութիւնները մէջտեղ հանուեցան։ Քանի մը օր առաջ անհրաժեշտ ազդարարութիւնը եղած է Պուլկարիոյ։

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼԻ ՃԱՌԸ

Թալք կուսակցութեան համագումարին մէջ Մուսթաֆա Քէմալ կը շարունակէ իր ճառը։ կիրակի օր ժամը 10էն մինչեւ 19.30 խօսեցաւ, քանի մը կարճ ընդհատումներով։ Բացատրեց Սվազի հագումարը եւ անոր տուած որոշումները, իր շփումներն ու թղթակցութիւնները 1919 Հոկտեմբերին Պոլիս կազմուած Ալի Րիզա փաշայի դահլիճին հետ եւ իր ջանքերը՝ Անատոլուի մէջ գուժարելու համար դաշնակիցներու կողմէ լուծուած Պոլսոյ երեսփ. ժողովը։ Իր առաջին օրուան ճառին մասին «Թայմզ»ի թղթակիցը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ.—

1919 Մայիս 19ին Մուսթաֆա Քէմալ ցամաք ելաւ Սամսոն, երբ Թուրքիոյ ներքին վիճակը աղետալի էր։ Սուլթան Վահիտէտտինն ու վարչապետ Ֆէրիտ փաշա բան չէին ըներ երկիրը դուրս քաշելու համար այն տիղմէն, որուն մէջ Թաթխուած էր Զինադադարէն իվեր։ Դաշնակիցները չէին յարգեր Զինադադարի պայմանները. անգլիական, ֆրանսական եւ իտալական զինուորներ կը գրաւէին Թուրքիոյ զանազան մասերը. մինչ 1919 Մայիս 15ին հելլէն զինուորներ ցամաք կ'ելլէին Իզմիր, Դաշնակիցներու հաւանութեամբ։ Միեւնոյն ատեն պահանջներ կը ներկայացուէին ստեղծելու համար Թրակիոյ Հանրապետութիւն մը, անկախ Քիւրտ պետութիւն մը, եւ ինքնավար Պոնտոս մը՝ մայրաքաղաք ունենալով Տրապիզոնը։

Պոլիս կեդրոնն էր բոլոր հայրենադաւ մեքենայութեանց եւ ամէնէն վտանգաւոր մարմիններէն մէկն էր «Անգլիոյ Բարեկամներու Ընկերութիւն»ը, Սուլթանին հովանաւորութեամբ, եւ որուն կը պատկանէին մեծ եպարքոսն ու ուրիշ կարեւոր դէմքեր։ Այս մարմնին մէջ իրապէս Անգլիոյ բարեկամներ չկային. անոնց միակ նպատակն էր քանդել ազգային շարժումը։ Բանակը ողբալի վիճակի մէջ էր, սակայն դեռ հաւատարիմ էր Սուլթանին։ Այդ օրերուն ընդհանուր կարծիք մը կար թէ Թուրքիա չի կրնար փրկուիլ՝ առանց մեծ պետութեան մը անկակցութեան, ու երեք կարելիութիւններ նկատի կ'առնուէին — անգլիական թեւարկութիւն մը, ամերիկեան հոգատարութիւն մը, կամ պետութեան մէջ անջատ փոքր պետութենց ստեղծումը։

Անդրադառնալով իր գործունէութեան, Մ. Քէմալ ըսաւ թէ Պոլսոյ թշնամիները զինք գլխէ նետելու համար Անատոլու ղրկեցին. հոն նախ երեք զօրաբանակ ունէր իր հրամանին տակ եւ հակակշռի իրաւունք՝ Էնկիւրիի եւ Տիարպէքիրի զինուորներուն վրայ։ Վճռած ըլլալով մեռնիլ քան Թուրքիան օտար լուծի տակ տեսնել, անմիջապէս սկսաւ շարժում մը կազմակերպել Հելլէններուն դէմ։ 1919ի Յունիսին եւ Յուլիսին խորհրդաժողովներ տեղի ունեցան Ամասիոյ եւ Էրզրումի մէջ, ուր որոշուեցաւ համագումար մը հրաւիրել Սվազի մէջ։ Պոլիս զէշ աչքով կը դիտէր իր շարժումները, եւ Անգլիոյ Բարձր-Կոմիսարի պահանջին վրայ, ան ատենի ներքին նախարար Ալի Քէմալ պէյ զինքը Պոլիս կանչեց՝ յայտնելով թէ Բ. Դուռը հակառակ է իր պայքարին։

Յուլիս 3ին Էրզրումի մէջ Մ. Քէմալ իր բարեկամներուն հաղորդեց Բ. Դրան հրամանը եւ բացատրեց անոնց այն վտանգը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ ՎԱՂԸ, 20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԱՆՈՆՔ որ ցարեկան կը վճարեն, կանոնիկ, պիտի ստանան 20 ֆրանքի ԴԻՐՔ,

ԱՆՈՆՔ որ վեցամսեայ կը վճարեն, կանոնիկ, պիտի ստանան 10 ֆրանքի ԴԻՐՔ

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ (Բացի Արտասահմանէն)

Մանրամասնութիւնները Տեսնել Դ.Է.

ՕԴԱՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐՇԱԻՆԵՐ

Ֆրանսացի օդանաւորդներ Քոսթ եւ Լը Պրի, որոնք «Նոյն կէսէր - Քոլի» օդանաւով մէկ թռիչքով յաջողած էին հարաւային Ատլանտեանը կտրել, առ Լի օր հասան Որ Շզիլիոյ մայրաքաղաքը՝ Բիօ - տը - Եանէյրօ, Պրազիլիական օդային տորմիղի մը ընդառաջ գնաց անոնց եւ մեծ բազմութիւն մը կը սպասէր օդանաւային կայանը, ուր փառաւոր ընդունելութիւն կատարուեցաւ։ Դիմաւորելու գացող օդանաւերէն մէկը 100 մղոն բարձրութենէ մը յանկարծ գետին իյնալ եւ կրակ առաւ. մէկ Լի երեք օդանաւորդները վայր կէնական մեռան։ Քոսթ եւ Լը Պրի այսօր կը մեկնին Պուէնոս Այրէս։

**** Ֆրանսական Լրօդանաւը որ Մարսիլիոյ մօտ Պէոի լիճէն մէկ թռիչքով Պէյրութ գացած էր, վերադարձին, մեքենայի խանգարման պատճառաւ Մի Ջերկրանեան մէջ վար իջաւ։ Գերմանական «Ռամսէս» շոգենաւը օդանաւորդները իր մէջ առաւ եւ օդանաւը եռեւ կապած տարաւ Նափոլի։*

**** Օր. Ֆրանսիս Ուիլսըն կրէյսըն, Նախագահ Ուիլսընի քրոջ աղջիկը, առջի օր Օլիմբրտի ծովեզերքէն ճամբայ ելաւ Բուիէնհակ երթալու համար մէկ թռիչքով։ Սակայն քանի մը վայրկեան վերջ մեկնակէտ վերադարձաւ։*

Օդանաւը շատ ծանրաբեռնուած էր եւ չպիտի կրնար շարունակել ճամբան։ Մէկ վայրկեան մէջ պէնզինի ընդունարանները պարպուեցան եւ օդանաւը յաջողեցաւ խուսափիլ աղետալի անկումէ մը։

**** Էչվին առջի օր շոգենաւով Նիւ Եորք հասաւ եւ պաշտօնական ընդունելութեան արժանացաւ։ Քաղաքապետ Ուօքըր Էչվինի յանձնեց Պատուոյ վկայագիր մը եւ դրվեց անոր քանասրտութիւնը։ Ցամաք ելած ատեն, հետաքրքիրներու բազմութեան մէջէն մարդ մը դուրս ելաւ եւ սպառնական խօսքեր ըրաւ Էչվինի։ Ձեմպրլին զինուորելու եկած չէր։ Ընդունելութիւնները առ հասարակ շատ պաղ էին։*

ԱՐԱԲ ԿԻՆԵՐՈՒ ՔՕՂԸ

Դամասկոսի կառավարութիւնը որոշած էր որ իսլամ կիները ըստ առջնոյն քօղ պէտք է կրեն։ Հակառակ այս որոշումին, մեծ թիւով արաբ կիներ պայքար կը մղեն քօղի դէմ, եւ որոշած են Պէյրութի Ֆրանս. մարզպանին մօտ պատուիրակութիւն մը ղրկել՝ խնդրելու համար անկէ, որ իր ազդեցութիւնը բանեցնէ Դամասկոսի կառավարութեան վրայ, որպէս զի իսլամ կիները արտօնուին առանց քօղի դուրս ելլել։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ա. ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆԵԱՆ — ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական խորհրդային առաքելության հիմնադրումը կապված է Ազգային պատվիրակության անվան հետ։ Ազգային պատվիրակությունը Հայաստանի առաջին ժողովրդական կառավարությունն էր, որ ստեղծվեց 1919 թ. հունվարի 28-ին։ Ազգային պատվիրակության նպատակն էր Հայաստանի անկախության ճանաչման համար պայքարել Փարիզի խաղաղության կոնֆերանսում։ Ազգային պատվիրակության գործունեության ընթացքում ի հայտ եկան հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի ամենաբնորոշ գծերը։ Ազգային պատվիրակությունը ներկայացնում էր ոչ միայն Հայաստանի ժողովրդական կառավարությունը, այլև հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի ամբողջ ուժերը։ Ազգային պատվիրակության գործունեության ընթացքում ի հայտ եկան հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի ամենաբնորոշ գծերը։ Ազգային պատվիրակությունը ներկայացնում էր ոչ միայն Հայաստանի ժողովրդական կառավարությունը, այլև հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի ամբողջ ուժերը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ

— «Խորհուրդ ինձ»։

— Ֆրց սրտ։ Հ ֆրց ա ֆրց ա ֆրց ա

որուն պիտի ենթարկուին՝ եթէ շարունակէին գործակցիլ իրեն՝ ազգային շարժումին համար: Բոլորն ալ հաւատարիմ մնացին այդ շարժումին: Շատ չանցած՝ քաշուեցաւ բանակէն, իր շարժումներուն մէջ աւելի ազատ ըլլալու համար, սակայն աշնան Էրզրումի մէջ պառակտումի նշաններ երեւցան իր կուսակիցներուն միջեւ: Այն ատեն է որ Մուսթաֆա Քէմալ ըսաւ. «Պատմութիւնը ցոյց տուած է թէ յաջողութիւն կարելի չէ ձեռք բերել առանց կարող, կորովի եւ վճռական վարիչի մը: Այսպիսի խառնակ օրերուն, վիճաբանութիւններով բան կարելի չէ ընել:»

Ազգայնական շարժման մէջ երկրորդ քայլն էր Սվազի համագումարը, որուն կը մասնակցէին Թուրքիոյ ամէն կողմերէն պատուիրակներ: Այնտեղ վճռական դիրք ճշտուեցաւ Դաշնակիցներուն եւ Հելլէններուն դէմ, ու որոշուեցաւ ամէն միջոցի դիմել, Թուրքիան ազատելու համար օտար գինուորներէ: Ֆրանսացի սպայի մը, որ Սվազ եկած եւ սպառնացած էր թէ Ֆրանսա պիտի զսպէ Ազգայնական այս շարժումը, կազի փաշան պատասխանած էր. «Դիւրին չէ Սվազը գրաւել: Եթէ Ֆրանսա կամ ուրիշ պետութիւն մը կ'ուզէ մեր շարժումը զսպել, պէտք է յանձնառու ըլլայ երկար եւ արիւնալի պատերազմի մը:» Սվազի մէջ երկարօրէն վէճի առարկայ դարձաւ Միացեալ Նահանգներու հոգատարութիւնը Թուրքիոյ վրայ. Րէուֆ պէյ, Րէֆէթ փաշա, Խալիտ Էտիպ հանըմ, տոքթ. Ատնան պէյի կինը, այս առաջարկին ի նպաստ արտայայտուեցան: Մ. Քէմալ առաջարկեց այս խնդրին մասին որոշում յետաձգել ուրիշ ատենի:

*** Երկուշաբթի օր Մ. Քէմալ խօսեցաւ հինգ ժամ. պարզեց իր բանակցութիւնները ծովային նախարար Սալիհ փաշայի հետ եւ բոլոր այն դէպքերը որոնք պատահեցան 1920ին էնկիւրիի մէջ Ազգ. մեծ ժողովի գումարումէն առաջ:

Նոր ձերբակալութիւններ Ռուսիոյ մէջ

Ռիկայէն կը հեռագրեն Հոկտեմբեր 17 Թուականով.—

Ռուսիոյ կեդր. Գործադիր Կոմիտէի 10րդ յոբելեանական նստաշրջանը շատ կը նմանի առաջին նստաշրջանին, երբ մեծ թիւով ազնուականներ եւ քաղքենի մտաւորականներ ձերբակալուեցան եւ կարմիր Սարսափի պահուն սպաննուեցան: Ներկայ նստաշրջանին ալ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան Զինովիէվի եւ Թրոցքիի կուսակիցներէն, որոնք կ'ամբաստանուէին թէ հսկայ ցոյցեր կը պատրաստեն Սթալինի դէմ:

Լէնինկրատի «Փրավտա»ն կը գրէ թէ Միքայել Ֆիշերը, Լէնինկրատի կառավարական տպարաններու գլխաւոր վարիչը ձերբակալուած է՝ որովհետեւ ընդդիմադիր խմբակի մը թոյլ տուած էր տպագրել հազարաւոր գրքոյկներ եւ թռուցիկներ, որոնք կը հրաւիրէին կեդր. Գործադիր կոմիտէն տապալել Սթալինի դիկտատորութիւնը: Կէվիէուի գործակալները խուզարկեցին Թրոցքիի եւ Զինովիէվի կուսակիցներէն հազարաւոր կասկածելի համայնավարներ, գտնելու համար «Անկցի՛ն Սթալին եւ Պուխարին» անուն գիրքին 10,000 օրինակները, որոնք անհետացած են:

Լոնտոնէն նոյն Թուականով հետագիր մը կ'ըսէ.—

Կէվիէուն կը հաղորդէ որ երեւան հանած է լրտեսական կարգ մը կազմակերպութիւններ, որոնք կ'աշխատէին Մոսկուայի անգլիական դեսպանատան հաշուոյն: Ձերբակալուածները այս շաբթու ընթացքին պիտի դատուին Գերագոյն Զինուած Ատեանին կողմէ: Ձերբակալուածներն են՝ Կիրիլ եւ Վլատիմիր, այս վերջինը Մոսկուացի նախկին միլիոնատէրի մը տղան. Քորոփաքօֆ՝զինուորական յեղափոխական խորհուրդիիրաւագէտ խորհրդական, Քէնօֆ եւ Փատրէցքօֆ: Ասոնք բոլորն ալ յարաբերութիւն ունին եղեր Անգլիոյ առեւտրական կցորդ Զէնօքի հետ, որուն տեղեկութիւններ կը հայթայթէին:

Մակեդոնացիները կը գործեն

Պելկրատէն կը հեռագրեն թէ պուլկար քոմիթաճիներու խումբ մը առջի գիշեր ժամը 2ին բազմաթիւ ոումբեր նետեց Զայէչարի մօտ Քրալեէվիցայի թնդանօթի մթերանոցի վառօդարանին վրայ: Պահակը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ ոումբի պայթումէ մը: Պահակազօրքը անմիջապէս լուր առնելով շարժման մէջ դրուեցաւ: Հրոսակները փախան պուլկար սահմանին ուղղութեամբ: Հետապնդումը կը շարունակուի:

Ալպանիոյ դեսպանին սպանութենէն վերջ

Պելկրատի եւ Փրակայի ալպանական դեսպան Ցէնա պէկի սպանութեան առթիւ սերպ մամուլը բուռն պայքար մը սկսած է Իտալիոյ դէմ և կ'ամբաստանէ զայն թէ կ'ուզէ խռովութիւն ձգել Պալքաններու մէջ: Ան պարագան թէ Ալպանացի ուսա-

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵՒԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Համաձայն Ա. էջին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով: Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, համաձայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, *Ա. Ահարոնեանի (20 ֆրանք)*. 2. Մանչ Ազգիկը, *Վ. Մարկրիթի (20 ֆր.)*. 3. Խորհուրդներու Մեհեանը, *Յ. Օշականի (20 ֆր.)*. 4. Ցապլվար, *Եր. Օտեանի (7 ֆր.)*. 5. Մեր Խաչը, *Տոքթ. Ս. Սալբիի (8 ֆր.)*. 6. Մահացու Սէրը, *Մ. Կորքիի (3 ֆր.)*. 7. Պղնձէ քաղաքին պատմութիւնը (*3 ֆր.*). 8. Շաքրզի քառեակները (*3 ֆր.*). 9. Ֆոմա կորտիէվ, *Մ. Կորքիի (15 ֆր.)*. 10. Մեր Անկախութիւնը, *Լ. Շանթի (15 ֆր.)*. 11. Ընկեր Շահազար, *Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.)*. 12. Երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, *Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.)*. 13. Սուլամիթ, *Ա. Կուպրինի (6 ֆր.)*. 14. Կրացիէլլա, *Լամարթինի (8 ֆր.)*. 15. Ոսկի Աքաղաղ, *Րաֆֆիի (10 ֆր.)*. 16. Բժիշկին Գիրքէն փրցուած Էջեր, *Տոքթ. Սեւակի (10 ֆր.)*. 17. Ազգայինի Բարերար, *Եր. Օտեանի (4 ֆր.)*. 18. Աղա Նազար, *Ի. Սահակեանի (3 ֆր.)*. 19. Ալպոմ Հէքեաթներու, *Շ. Նարդունիի (3 ֆր.)*. 20. Դաստանական Խորհուրդ, *Եր. Օտեանի (10 ֆր.)*. 21. Ի՞նչ պատմեց Թրէբոնէմը *կամ* Սիֆիլիս, *Տոքթ. Գրիգորեանի (6 ֆր.)*. 22. Էջեր իմ Օրագրէն, *Գ. Զօհրապի (6 ֆր.)*. 23. «Փետրուար 18» (*5 ֆր.*). 24. Ֆրանսահայ Ջրուցատրութիւն (*15 ֆր.*). 25. Ջարթիր Աստուած, *Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.)*. 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէնէ լեզուի, *Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.)*. 27. Կոյսի մը Օրագիրը, *Թարգմ.՝ Վ. Մեւունի (5 ֆր.)*։

նողը Հռոմէն կուգար և ատրճանակը իտալական էր, բոլորովին զայրացուցած է Սէրպերը:

Պելկրատի իտալական դեսպան զօրավար Պոտրէրօ 48 ժամուան մէջ երկու անգամ բողոքի դիմումներ կատարեց Սերպիոյ արտաքին նախարար Մարինքովիչի մօտ, որ խոստացաւ կարելին ընել, սերպ մամուլը հանդարտեցնելու համար: Միւս կողմէ սակայն նախարարը դիտել տուաւ դեսպանին թէ իտալական թերթերը չէին քաշուած գրգռիչ յօդուածներ հրատարակելէ Սերպիոյ դէմ, մակեդոնացի լեղափոխականներու վերջին շարժումին առթիւ:

Եղլտրզի դատավարութիւնը վերջացած

Անատոլուի գործակալութիւնը կը հաղորդէ որ Պոլսոյ պատժական դատարանը վերջացուցած է Եղլտրզի խաղարանին դատավարութիւնը: Խաղացողները անպատասխանատու յայտարարուեցան, ինչպէս նաեւ խաղարանին վարձակալը՝ իտալացի Մարիօ Սէրանօ, որ սակայն մէկ շաբաթ բանտարկութեան եւ 25 ոսկի տուգանքի դատապարտուեցաւ՝ նախարարական խորհուրդին մէկ որոշումին անսաստած ըլլալուն համար: Բանտարկութեան պատիժը պիտի յետաձգուի:

Դատարանը որոշեց վերաբանալ խաղարանը եւ վերադարձնել գրաւուած առարկաները ու դրամները: Միւս կողմէ, որոշեց նաեւ հետապնդել քաղաքապետական այն քննիչները, որոնց պաշտօնն էր հակակշիռ գործ դնել խաղարանին վրայ:

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ (ՀԱՅ-ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ)

Ա. ՇԱՀ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՕՏԱՐ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ

PETIT JOURNALի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ, 21 Rue CADET (Métro CADET)

ՎԱՂԸ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ԿԸ ՎԵՐԱՁԱՆԱՁ ԱՄԷՆԷՆ ՈՒՇԸ՝ ԺԱՄԸ 11ԻՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՄԵԾ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախագահութեամբ՝ Պ. ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐԻ

կազմակերպուած՝ Հ.Բ.Ը.Մ. փարիզի տեղական մասնաժողովին կողմէ 23 Հոկտ. կիր. ժամը 2.30ին, Salle des Agriculteurs, 8 Rue d'Athènes

Կը խօսին՝ Պ. Պ. Ե. ԱՂԱԹՕՆ, Գ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ եւ Պ. ԷՄՄԻՐԵԱՆ.

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՀԱՆԴԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԶՈՒՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. Եռագոյն խումբի դասախօսական ժողովը՝ այս շաբաթ ժամը 8ին, 154 Ave. d'Argenteuil, Asnières, կը հրաւիրուին ընիէերի, Պուա-Կոլոմպի, Կոլոմպի, Արժանթէօյլի ընկերները եւ համակիրները: Նիւթն է Թուրանական վտանգը:

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 1.30ին Միութեան Գրադարան - ընթերցասրահին մէջ:

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի վարուժան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ճանօթ հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրերով:

ՅԱՐԴՈՂԻ Գրական երեկոն *բացառաբար այսօր Հորեքշաբթի* ժամը 9ին, ֆլօրիա: Նիւթ՝ Ն. Սարաֆեանի ինքնագրութիւնները, կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆ Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, Café au Clair de Luneի վերնայարկը (մէթրօ Ինթալի): Անխտիր կը հրաւիրուին բոլոր ցարօնցիները, նաեւ անոնք որ մինչեւ այսօր անդամ չեն միութեան: Կարեւոր հարցերու շուրջ պիտի խօսի Պ. Կ. Սասունի:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆի եւ ՄԷՆ ՇԱՄՕՆի ՀԱՅԵՐՕՒՆ

վաճառատունս փոխադրած ըլլալով աւելի ընդարձակ տեղ մը, ստացած ենք ամէն տեսակի ընտիր եւ ճոխ ապրանքներ, արանց եւ կանանց համար:

Խնամուած կարուձեւ, վերջին ծայր աժան գիներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով: Գաղափար մը կազմելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել, Հոկտ. 10էն սկսեալ հետեւեալ հասցէին՝

SIMON HATCHIKIAN
(Tailleur)
12 Rue de la Préfecture(1er), St. Etienne (Loire).

ՄԱՏԻՏ "ՕՆԹԱ,,

Նախկին ուսուցիչ Պ. Ծննիկ Թադէոսեան հինարած է մատիտի նոր գօտիներ՝ *«Օնթա»*, որոնց շնորհիւ կարելի կ'ըլլայ 3—4 գոյնով մատիտներ ունենալ մէկ շարքի վրայ, ասկէ զատ կարելի է նոյն գօտիին վրայ ծայր մը անցընելով իբրեւ գրիչ գործածել: Այս խիստ գործնական եւ խնայողական մատիտները նոր հրապարակ ելած են եւ կը ծախուին Սէն-Միշէլի մեծ Թղթավաճառներուն մօտ եւ ուրիշ տեղեր: կեդրոնատեղի՝ 3, Rue Sommerard, Paris (5e).

ԿԸ ՓՆՏՌԻԻ

— Խարբերդցի յովհաննէս Աւագեան (Ռուսաստան, Ստրախան) կը փնտռէ իր եղբայրը Ներսէս Աւագեան, որուն 2 տարի առաջ փարիզ ըլլալը որոշ էր: Իմացնել՝ Mr. Garo Baboukian, 6 Rue Bleue Paris (IX).

— Կը փնտռուի Լեւոն Մարապեան, ծնած Շիքակօ 1908ին, հօր անունը Յակոբ, մօրը Յառա: Կ'ենթադրուի թէ Լեւոն Գերմանիա կը գտնուի: Ցեղեկացնել՝ Near East Relief, 15 Bld. des Italiens, Paris.

— Կը փնտռուի Պրուսացի Ստեփան Գանճարճեան, որ կորսուած է իզմիրի աղէտէն քանի մը ժամ առաջ, փնտռողն է իր հայրը Միսաք: Գրել՝ Մաքսէթեանի, 115 Rue de la Station Bercheme, Anvers, (Belgique).

— Կը փնտռուի Շիրվանեան յակոբ, Գավալայի Նպաստամատոյցի նախկին սանեքէն որ 1926 Հոկտեմբերին Ֆրանսա եկած է: Ցեղեկացնել՝ Near East Relief, 15 Bld. des Italiens, Paris.

ՍԱԿԱՐԱՆ

18 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	09
Տոլար,	Dollar	25	48
Մարք (ոսկի)	100 Mark	608	25
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	13	65
Թրք. ոսկի	» or	110	40
Մէճիտիէ	Médjidié	9	95
Լէվա 100 հատը	Léva	15	80
Տրախմի	» Drachme	33	50
Լիր	» » Lire՝	139	20
Պելճ. Ֆրանք	» Belga	355	—
Ջուից.	» Frc. Suisse	491	25
Լէյ 100 հատը	Ley	15	90
Ֆիորին	(Florin)	1025	—
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3450	—
» II	»	2040	—
» III	»	1700	—
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	175	—

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԲՈԼՈՐ ՓՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐՈՒՆ

Ամէն տեսակ դատեր, ամէն դատարանի առջեւ: Ամուսնութեան, ամուսնալուծումի, անձնագրի եւ ծնագրի գործողութիւններ, ֆրանսական հպատակութեան ստացում, կառավարական եւ վարչական ամէն տեսակ գործերու հետապնդում.

ԱՐԱԳ ՁԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱ ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

VAHAN YARJANIAN

Contentieux Générale, 5 Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)
Tél. Central 96—70 եւ 97—39 Metro Clichy
» Gutemberg 46—65 եւ 71—29 Nord Sud Trinité
Հորհրդակցութիւններ ամէն օր ժամը 9էն 12 և 2էն 7 բացի կիրակիէ:

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ *եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նաթիէի, ամուսնական, գաւակներու ծննդեան եւ ընտ. օրինական ձեւակերպութիւնները՝ դիմեցէ՛ք՝*

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS

45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). Գրդ յարկ թիւ 20: Métro: St. Augustin
Բաց է ժամը 2էն 6,30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

LOCOUM AUGUSTA

Իսկական լօգում, պատրաստուած՝ սագըզով, նուշով, կոնիով, ֆստըքով եւ զանազան ախորժելի հոտերով.
Ցանձնակատար կ'ուզուի Ֆրանսայի եւ արտասահմանի մէջ:
Դիմել՝ առ Comptoir «AREK»
104, Rue St. Charles, Paris XVe, մէթրօ Beaugrenelle

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, Հաճի Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Ասատթաս.ի, Թաղոխ, կոչ եւ շարդերներ, զեղչեալ գիներով:
Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-85
Métro Belleville : Tramway 5 et 30

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՁԱՊԸՇՏՔԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԱՄՈՒՍ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ *ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մորթային, քիթի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւնները:*

Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—8

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ Ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւնները: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19, Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 1-2

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չզղջալու համար:

Ջեւի աննման շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— մաքուր կար.— ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis
Téléph. Provence 09-32:

ՆՈՒԷՐ ՎԱՐՈՒԺԱՆի ԳԻՐՔԵՐԸ

Այն բոլոր միութիւնները, դպրոցներն ու գրադարանները որ կ'ուզեն *ձրիաբար* ունենալ Դ. Վարուժանի չսպառած հրատարակութիւնները, թող դիմեն տիկին Վարուժան Աբիկեանի, 449 Audubon Ave., New York, N. Y. (U. S. A.).

Ծ Ա Խ Ո Ր Հ Ա Կ SINGER վերջին նորաձեւ մեքենան թեամբ, ոտքով կարի մեքենա մը, դիւրաժաւոխելի գինով: մել՝ տիկ. Ամատունիի, 7 Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարժ գործաւորուհի մը կարի համար. դիմել «ցառաջ»ի վարչութեան:

IMPRIMERIE - MASSIS - EDITEUR
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant : H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

20 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 471 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԱՅՐ ԵՒ ՓՈՅՐ ՉԵ՞Ն ՈՒՆԵՑԱԾ...

Երէկ, հազիւ թերթը լոյս տեսած, երկու չէզոք ընթերցողներ դառնօրէն գանգատեցան թէ նոյնութեամբ արտատպեր ենք հայատառ պոլշեւիկ թերթի մը, «Նոր Աշխարհ»ի հետեւեալ տողերը, առանց մեր կողմէ բան մը աւելցնելու.

— «Ինչ կերպով որ Էնվէրներն ու Թալէաթները Թուրք ազատիչներու հայ բուրժուազիի դէմ ունեցած ատելութեան գործիք դառնալով հայ աշխատաւորութեան արիւնը մտան, նոյն կերպով այ եւրոպական իմպերիալիզմի երկրպագող հայ բուրժուազիի գործիք դարձան Ընդրանիկները եւ սրածութեան մատնեցին Թուրք գիւղացիութիւնը՝ Էրզրումի, Վանի, Մուշի, Պիթլիսի մէջ եւ այլ տեղեր:» (*Նոր Աշխարհ*, խմբագրական Շոկտ. 8ի):

Այո՛, արտատպեր էինք այս տողերը եւ ուրիշ այլաբանութիւններ, առանց բառ մը խորհրդածութիւն աւելցնելու: Եւ կը տրտնջան մեր բարեկամները:

Միամի՛տ մարդիկ...

Իրրեւ չէզոք, եւ հետեւաբար հեռու՝ քաղաքական կեանքէ, անոնք ապահովաբար կը կարծեն թէ առաջին անգամ է որ այսքան պժգալի խօսքեր կ'արտասանուին ու տպագրութեան կը յանձնուին Հայերու կողմէ, հայատառ հրատարակութեան մը մէջ:

Անոնք լուր չունին որ, հայ պոլշեւիկները — իսկական կապիկներ — իրենց գործունէութեան առաջին օրէն իսկ պատիւ եւ պարտականութիւն համարած են այդ եղանակը հնչեցնել, ո՛ւր որ ալ ըլլայ: Եւ արտայայտուած են աւելի կոպիտ, աւելի խայտառակ ձեւերով, քան ինչ որ կը կարդանք «Նոր Աշխարհ»ի մէջ:

Հետաքրքիրները կրնան թղթատել, մասնաւորապէս 1917էն ի վեր եղած կարմիր հրատարակութիւնները, եւ գտնել աննման գոհարներ անյատակ բծամտութեան, անորակելի ալլասերման եւ գետնաքարշ ինքնուրացման:

Նոյնիսկ Թուրք ոստիկանութիւնը այնքան փաստ ճարած չէ «հայ բուրժուազիի գործիք դարձած Անդրանիկներու սրածութեան» մասին, որքան տասը տարիէ ի վեր կը հայթայթեն հայ պոլշեւիկները:

կը յիշենք որ, 1921ին, հանգուցեալ Միասնիկեանը (Ա. Մարտունի), իր վարչապետութեան օրով գրուած խմբագրականի մը մէջ, ի լուր աշխարհի կը հռչակէր հետեւեալ յայտնութիւնը.

— Դաշնակցական կառավարութիւնը կ'ուսուցանէր իր բանակին. «Ատի՛ր մահմետականին, կոտորէ՛ր Թուրքին»:

կը յիշենք, դարձեալ, նոյն Միասնիկեանի նշանաւոր բացատրութիւնը, թէ՝ հայերէնութիւնը պայքարը ուրիշ բան չէր, եթէ ոչ «իրերայինչ» կռիւ:

Ճիշտ այնպէս ինչպէս կարգ մը Թուրք թերթեր եւ պաշտօնեաներ — այն ալ պատահաբար, Զինադադարին — կը խոստովանէին թէ Հայերու դէմ ընդհանուր ջարդ եղած չէ (գաթլը ամ), այլ մուգաթէլէ (փոխադարձ կոտորած, իրերայինչում):

կը յիշենք, տակաւին, մէկը միւսէն աւելի՝ շնական «մերկացումներ» Հայերու կողմէ Թուրք անմե՛ղ գիւղացիներու դէմ կատարուած ջարդերու մասին, Թուրքիայէն մինչեւ Ղարաբաղ եւ Բագու: Եւ մինչեւ այսօր ալ, հայ - պոլշեւիկ թերթերու մէջ կը կարդանք «Դաշնակ»ներու կամ «Նացիոնալիստ»ներու կողմէ կոտորուած եւ աւերուած Թրքական գիւղերու պատմութիւնը:

Այսքանը յիշեցինք, իրրեւ լուսաբանութիւն մեր միամիտ բարեկամներուն, որպէսզի հասկնան թէ հայ պոլշեւիկները չափազանց հետեւողական են, ամուր՝ իրենց համոզումներուն մէջ: Հետեւաբար, զարմանալու բան չկայ, եթէ «Ամերիկայի Կոմունիստ Կուսակցութեան Հայկ. Ֆրակցիաներու» օրկանն ալ կը խառնուի կարաւանին, եւ Անդրանիկը կը դնէ Թալէաթներու եւ Էնվէրներու հետ միեւնոյն գծին վրայ, իրրեւ հասարակ ջարդարարներ:

Եւ շատ բնական է որ, այս ճամբուն վրայ, անոնք աւելի առաջ երթան եւ ազդարարեն.

— «Հայ բանուորները հայ բուրժուական տարրերու սարքած ազգահանդէսներուն մասնակցելու ո՛ր եւ է պատճառ չունին, եւ պէտք է հեռու մնան նման ձեռնարկներէ, *որպէս զի պատասխանատու չմնան զարթնող Թուրք աշխատաւորութեան առաջ:*»

Պիտի հարցնէք թէ այս մարդիկը մայր և քոյր չե՞ն ունեցած: Չե՞ն տեսած Թուրքիոյ բոլոր քաղաքներուն եւ գիւղերուն հայ ժողովուրդը առանց այլեւայլի տուներէն դուրս հանուած, այրերը գոյգ-գոյգ, չորս-չորս իրարու կապուած եւ բահով, բրիչով, հրացանով կամ կացինով կոտորուած, տասնըհինգէն մինչեւ եօթանասուն տարեկանը, կիներն ու աղջիկները գոհերուն աչքին առջեւ լկուած եւ աւարի տրուած, ուխտը հարիւր հազար հոգի, տէրտէրէն մինչեւ վաճառականը, բանաստեղծէն մինչեւ մշակը, արհեստաւորէն մինչեւ բժիշկը, բոլորը կարաւան կարաւան դէպի անապատները քշուած, գունդագունդ գետերը նետուած, նորածին երախաները սնտուկներու մէջ գամուած եւ ծովը թափուած...

Չե՞ն տեսած, չե՞ն լսած, չե՞ն կարդացած:

Ի՞նչպէս չէ: Այդ անանուն սրիկաներուն մէջ շատե՛րը կան որ նոյն իսկ գէնք վերցուցած եւ կամաւոր գրուած են, այս բոլորին վրէժը լուծելու համար, Անդրանիկներու հետ:

Եւ սակայն... Մարդիկը յեղափոխակա՛ն են դարձեր այսօր, եւ իրրեւ կարմիր քուռակներ, հար՛կ է որ գնչեն, միլիէ-ներու եւ ձիւմիւրիյէներու հետ մէկ շարքի վրայ կեցած:

Մայր եւ քոյր չէ՞ք ունեցած դուք, անպատիւ շողորթներ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

«ԼՈՒՍԱՇՈՂ ՏԵՍԻԼՔ»

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, Աթէնքի «Նոր Օր»ը, կ'արտատպէ հետեւեալ հատուածը, Ամերիկայի ռամկավար պաշտօնաթերթին մէկ խմբագրականէն.

— «Մենք վստահ ենք որ ամբոխավարութենէ ու երազներէ զերծ՝ այս կերպ իրատես ու իմաստուն ուղեգծով մը, լաւագոյնս պիտի կրնանք պաշտպանել Թուրքիոյ Հայութեան անկոնչելի իրաւունքներն ու ծառայել Ազատ Հայաստանի զօրացման ու զարգացման եւ առնոր Լուսաշող Տեսիլքին, որուն վրայ յառած եւ սեւեռած կը մնան միշտ անքթիթ, աչքերը բոլոր հայրենասէր Հայերու եւ ի գլուխ անոնց ռամկավար Ազատական կուսակցութեան»: (Պայքար, *Մեպտ. 17 խմբագրականին վերջին մասը*):

«Նոր Օր» կը շարունակէ.

—«Կ'ուզուի ըսել թէ Թրքահայաստանը, «Լուսաշող Տեսիլքը». մոռցուած չէ կուսակցութեան ծրագրին մէջ: Չենք ուզեր կասկածի տակ դնել այդ խօսքերուն անկեղծութիւնը: Ամէն հայ — բաւական է որ պոլշեւիկ չըլլայ — սրտանց կը բաղձայ այսօրուայ Հայաստանի սահմաններուն կցուած տեսնել Թրքահայկական նահանգները: Կան որ ուրիշ բաներ ալ կը ցանկան, իսկ այլասերածներու խումբ մը ոչինչ չի ցանկար, Հայաստանի եւ հայութեան հետ ոչ մէկ կապ չունենալով:

«Բայց ի՞նչ կ'արժեն մեր ցանկութիւնները, երբոր ոչ մէկ գործնական քայլ չենք առներ զանոնք իրականացնելու համար: Ռամկավար կուսակցութիւնը 1921էն ի վեր ի՞նչ միջոցներ խորհած է, ի՞նչ կարգադրութիւններ ըրած է, Հայաստանի սահմանները ընդարձակելու համար:

«Զգտինք, բայց չխօսինք մեր ձգտումներու մասին, խրատ կուտայ Ազդ: Բայց գործենք, վրայ կը բերենք մենք:

«Անդրադառնալով «Լուսաշող Տեսիլք»ին, մենք չենք կրնար չշնորհաւորել Պայքարի խմբագրութիւնը, բանաստեղծական այդ գիւտին համար: Եթէ Ռամկավարներու աչքերը անոր «վրայ յառած եւ սեւեռուած կը մնան միշտ անքթիթ», ուրիշներ, նուազ բանաստեղծ, բայց աւելի գործնական, սերունդ կը պատրաստեն այդ տեսիլքը ամէն գնով իրականացնելու համար:

«Ո՞րն է աւելի գործնականը: Աչքերը Տեսիլքին սեւեռե՞լը, թէ ոչ Տեսիլքը իրականութեան փոխակերպելու մասին միջոցներ խորհիլը:

«Թող պատասխան տան»:

ՔՐՏԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
Ե Ւ
ԹՐՔԱԿԱՆ ՎԱՅՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՋԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ԿՈՏՈՐՈՒԻՆ

Մասնաւոր աղբիւրէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

— «Օգոստոս 25էն սկսած են մեծ ծաւալով շարժումներ Թրքական Քիւրտիստանի մէջ: Մօտկան, Ռըշկոտան աշիրէթները յարձակած են Պէթլիս քաղաքին վրայ եւ տիրած են քաղաքի երկու թաղերու. Թուրքերը յուսահատ դիմադրութիւն ցոյց կուտան: Տէրսիմ եւ շրջակայք ամենուրեք անիշխանութիւն կը տիրէ. շարժումներ կան Բալուի շրջանը: Խնուսի-Վարդոյի աշիրէթները Զազա ցեղի քիւրտ պետին հետ գրաւած են Էրզրումի հարաւային պաշտպանութեան ամենամուր գիծը կազմող Փալան-Թէօքէնը և կը սպառնան Էրզրում քաղաքին:

Ամենազօրեղ եւ լայն ծաւալ ունեցող շարժումները Արարատի շուրջն է: Օսման Նուրի փաշայի հրամանատարութեան տակ գործող մօտ 8000 զօրքը պարտուած է եւ Քիւրտերու ձեռքը թողելով 500 սպանեալ, 200 գերի եւ 3 թնդանօթ եւ 50 բեռ փամփուշտ, նահանջած է: Քիւրտերը գրաւած են Բայազիտը, աւերեր, թալաներ եւ քաշուեր են իրենց լեռները: Այդ ճակատամարտի մէջ Թրքական բանակը 2 օդանաւով մասնակցեր է, որոնք վար առնուած են Քիւրտերէն: Իբր վրէժ, Թուրքերը քանի մը ձիաբեռ կտրուած գլուխներ են ցուցադրեր Էրզրումի մէջ, ըսելով թէ պարտուած Քիւրտերու գլուխներն են... բեռած են նաեւ 26 քիւրտ աղջիկներ, լլկած եւ սպանած են անոնք իրենց չարչարանքներով: Ամբողջ քրտութիւնը դրդուած է. կռիւները կը սպառնան ընդհանուր ծաւալ ստանալ: Թուրք զինուորներու ցոյց տուած վայրագութիւններն ու զուլումները անդէն Քիւրտերուն հանդէպ օրէ օր աւելի կ'ամրացնեն անոնց կռուելու ուխտը:

Քրտական շարժումը հետզհետէ աւելի կը սաստկանայ եւ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ Թուրքերուն: Վերջերս արդէն Էնկիւրի կառավարութիւնը սկսած է նոր ուժեր կեդրոնացնել պարսկական սահմանին վրայ, եւ վերակազմելու Չանալ Օսման Նուրի փաշայի ջախջախուած բանակը: Իսկ Քիւրտերը լուռ չեն մնար, անոնք ալ կը պատրաստուին ու կը կազմակերպուին նոր նուաճումներու եւ նոր կռիւներու համար:

Թուրքերը ոչնչացման նոյն քաղաքականութիւնը կը վարեն նաեւ Լազիստանի մէջ (Սեւ ծովի ափ): Ամիս մը առաջ 4-5000 տուն Լազեր տարագրած են դէպի Կեսարիա եւ անոնց մեծ մասը սովէ կոտորուած է: Լազ երիտասարդութիւնը բազմաթիւ չէթէներ հանած է լեռներ, որոնք անընդհատ հարուածներ կուտան Թուրք տարրին եւ զօրքին:

Թուրք կառավարութիւնը ստիպուած նոր ուժեր փոխադրել սկսած է Լազիստանի սահմաններուն վրայ, ուր ապստամբ երիտասարդութիւնը կռիւ է յայտարարած իրեն դէմ: Թուրքերը ամէն տեսակ բարբարոս միջոցներ կը գործածեն զսպելու համար այս շարժումները, բայց չեն յաջողիր:

Ապստամբ լազ չէթէներ լուրջ հետաքրքրութեան ենթարկած են Թուրք զինուորները:

ՖՈՒԱՏ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

Այսօր պաշտօնապէս Փարիզի մէջ պիտի ընդունուի Եգիպտոսի Փոխատ Թագաւորը, որ քանի մը ամիսէ ի վեր Եւրոպա կը գտնուի:

ԱՅՍՕՐ, 20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է "ՅԱՌԱՋ"Ի ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐ ՊԻՏԻ ՏԵՒԷ ՄԻՆՉԵՒ 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԿԱՆԽԻԿ ԲԱԺՆԵԳԻՆ ՎՃԱՐՈՂԻՆ 20 ՖՐԱՆՔԻ ԳԻՐՔ
ՎԵՑԱՄՄԵԱՅ » » » 10 » »

(ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Էնկիւրիի համագումարը

Էնկիւրիի մէջ Թալք կուսակցութեան համագումարը կը շարունակէ լսել Մուսթաֆա Քէմալի պատմութիւնը: Իր ճառի երկրորդ մասին մէջ կազին մանաւորաբար խօսեցաւ Անատոլուի ազգայնական շարժման վարիչներուն եւ Տամատ Ֆէրիտ փաշայի դաւիճին յարաբերութեանց մասին:

Ըսաւ թէ Սուլթան Վահիտէտտին եւ իր խորհրդականները իրենց ձեռքը գտնուած բոլոր միջոցներովկ'ուզէին քանդել ազգայնական շարժումը: Երբ Տամատ Ֆէրիտ փաշա հրաժարեցաւ 1919 Հոկտեմբերին եւ իրեն յաջորդեց Զօր. Ալի Րիզա փաշա, Ազգայնականներու եւ Բ. Դրան միջեւ յարաբերութիւնները թեթեւցան, սակայն այն առենի ներքին նախարար Տամատ Շէրիֆ փաշայի դիրքը արգելք եղաւ իրական մերձեցումի մը:

Խօսելով Անատոլուի մէջ դաշնակից զինուորներու դիրքին վրայ, Մուսթաֆա Քէմալ ըսաւ թէ՝ Փարզուանի եւ Յամոնի մէջ անգլիական ուժերը յարաբերական չէզոքութիւն պահեցին ազգայնականներուն հանդէպ, այսպէս դիւրացնելով իրենց գործը:

Յետոյ խօսեցաւ քննադատեց Ըէֆէթ և Քեազիմ Քարապէքիր փաշաները, որոնք կարեւոր դեր խաղացած էին ազգայնական շարժման մէջ: Զանոնք ամբաստանեց թէ անվայել փառասիրութիւններ ունէին, ու պատմեց կարգ մը դէպքեր՝ ծիծաղելի դարձնելով զանոնք: Յետոյ Մ. Քէմալ բացատրեց թէ ինչո՛ւ անհրաժեշտ նկատուած էր ապագայ Խորհրդարանը հաստատել Էնկիւրիի եւ ոչ թէ Պոլսոյ մէջ:

Հաւատարմական ուղերձներ

Լէնինկրատի մէջ կեդր. Գործադիր Կոմիտէի հանդիսաւոր նիստի ընթացքին բարի գալուստի ճառեր արտասանուեցան Խորհրդային Միութեան բոլոր Հանրապետութեանց ներկայացուցիչներուն կողմէ:

Ուկրայինայի պատգամաւոր Զաթոնսքի յայտնեց թէ իր երկիրը ամէնէն աւելի տառապած է քաղաքացիական կռիւէն և միշտ սերտօրէն կապուած է Խորհրդային Միութեան, որուն միջամտութեան եւ հովանաւորութեան շնորհիւ է որ առաջին անգամ ըլլալով Ուկրայինայի առիթ ունեցաւ զարկ տալ իր ազգային մշակոյթին: Ուկրայինա երբեք չպիտի բաժնուի Խորհրդային Միութենէն:

Յետոյ խօսեցան միւս հանրապետութեանց պատգամաւորներն ալ, որոնցմէ ուշադրաւ էր ճառը Անդրկովկասեան Դաշնակցութեան Գործադիրներու Խորհուրդի նախագահ Էլիավայի, որ բաւ թէ կովկասը Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան կը պարտի իր ազգային զարգացումն ու անտեսական վերածնունդը՝ դարերու կռիւներէն վերջ:

Սերպիա, Իտալիա եւ Ալպանիա

Եուկօսլաւիոյ եւ Չեխօսլովաքիոյ մայրաքաղաքներուն մէջ մեծ զայրոյթ կը տիրէ Իտալիոյ դէմ՝ Ցէնա պէկի սպանութեան առթիւ: Երկու երկիրներու արտաքին նախարարները քաղաքական խօսակցութիւններ կ'ունենան այս մասին, մինչ կողմէ ալ մամուլը կը շարունակէ իր պայքարը Իտալիոյ դէմ:

Կիրակի օր մեծ յուզում առաջ եկաւ Փրակայի մէջ, երբ թերթ մը բացէ ի բաց ամբաստանեց Իտալիան թէ Պալքաններու մէջ պատերազմ ստեղծել կ'ուզէ, թէ ահաբեկիչներու խումբերը Իտալիոյ կողմէ կը զինուին եւ թէ Հռոմէն ամէն կողմ գործակալներ կը ղրկուին՝ թշնամիները սպաննելու համար:

Պելկրատի Ալպանացիները Ալպանիոյ նախագահ Ահմէտ Զօկուն մեղսակից կը նկատեն Ցէնայի սպանութեան, նախանձի համար: Կ'ըսուի թէ Պալքաններու մէջ շատեր նախապէս գիտէին թէ դաւադրութիւն մը սարքուած է Ցէնա պէկի կեանքին դէմ: Վիեննական թերթերը կը գրեն թէ Մակեդոնիոյ վերջին մահափորձերը կապ ունին Փրակայի սպանութեան հետ:

Սկիւպի (Սերպիա) բանտը, ուր բանտարկուած էին որոշ թիւով Մակեդոնացի յեղափոխականներ, առջի օր հրդեհէ այրեցաւ: 150 բանտարկեալներ մեծ դժուարութեամբ ազատուեցան:

Փուանքարէ անդրդուելի կը մնայ

Երեսփ. ժողովի ելմտական Յանձնաժողովը յաջորդական քուէարկութիւններով զանազան փոփոխութիւններ մացուցած

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԱՐԱՐՈՂ ՌԱՋՄ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԻՒՐԱՂՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն երէկուայ թիւէն)

Ինչպէս յայտնի է, Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը Մոսկուայի մէջ ունի իր ներկայացուցիչը՝ Ալեքսանդր Խատիսեանը, որ ներկայացնում է Հայաստանի Հանրապետութեան շահերը Ռուսաստանի Դաշնային Սովետական Հանրապետութեան կառավարութեան առաջ։

Ալեքսանդր Խատիսեանը Մոսկուայում ունի իր օգնականը՝ Ալեքսանդր Յովհաննիսեանը, որ նշանակուած է Հայաստանի Հանրապետութեան առեւտրական ներկայացուցիչ Ռուսաստանում։

Ալեքսանդր Յովհաննիսեանի գործունէութեան մասին մենք ունենք հետեւեալ տեղեկութիւնները։

Ալեքսանդր Յովհաննիսեանը Մոսկուայում ունի իր գրասենեակը, որ կոչւում է Հայաստանի Հանրապետութեան առեւտրական ներկայացուցչութիւն։ Այդ գրասենեակում կան 160 հոգի պաշտօնեաներ։ Ամէն մի պաշտօնեայ ստանում է 10 ռուբլի ամսական աշխատավարձ։ Միայն 160 պաշտօնեաներից 10 հոգի ստանում են 200 ռուբլի ամսական աշխատավարձ։ Ամէն մի պաշտօնեայ ստանում է 6 ֆունտ հաց օրական։ Ընդհանուր հաշուով Ալեքսանդր Յովհաննիսեանի գրասենեակը ամսական ծախսում է 1200 ռուբլի։

Ալեքսանդր Յովհաննիսեանի գրասենեակը ունի իր ինքնաշարժը, որ ծառայում է միայն գրասենեակի պաշտօնեաների համար։ Ինքնաշարժը ամսական ծախսում է 5.555 ռուբլի։ Ինքնաշարժի համար կայ առանձին գործաւոր, որ ստանում է 75 ռուբլի ամսական։ Գործաւորը ստանում է 5 ֆունտ հաց օրական։

Ալեքսանդր Յովհաննիսեանի գրասենեակը ունի իր հեռագրական գրասենեակը, որ ամսական ծախսում է 1000 ռուբլի։

Ներկայիս մտադիր է 12 գրասենեակ բանալ Ռուսաստանի տարբեր քաղաքներում, որոնց մէջ են Մոսկուան, Լենինգրադը, Ռոստովը, Նիժնի-Նովգորոդը, Սամարան, Կազանը, Սարատովը, Ցարիցինը, Աստրախանը, Կրասնոդարը, Վլադիկաւկազը եւ Բաքուն։ Ներկայիս բացուած է միայն Մոսկուայի գրասենեակը։ Մնացեալ 11 գրասենեակները պիտի բացուին 1928 թուի ընթացքում։

Ալեքսանդր Յովհաննիսեանի գրասենեակը ունի իր հրատարակչական բաժինը, որ հրատարակում է «Հայաստանի Հանրապետութեան առեւտրական ներկայացուցչութեան տեղեկագիր» անունով ամսագիր։ Ամսագրի առաջին համարը լոյս տեսաւ 1927 թուի յունուարին։ Ամսագրի տպաքանակը 3 հազար է։ Ամսագրի 10,580 բաժանորդներից 2 հազարը ռուսահայեր են, որոնք ապրում են Ռուսաստանի տարբեր քաղաքներում։ Ամսագրի բաժանորդագինը տարեկան 18 ռուբլի է։ Ամսագրի մէջ տպագրուում են Հայաստանի Հանրապետութեան առեւտրական ներկայացուցչութեան հրամանները, ինչպէս նաեւ տարբեր յօդուածներ։ Ամսագրի մէջ տպագրուած յօդուածներից մենք կը նշենք հետեւեալները։

Ալեքսանդր Յովհաննիսեանի յօդուածը «Հայաստանի Հանրապետութեան առեւտրական ներկայացուցչութեան գործունէութեան մասին»։ Այդ յօդուածում Ալեքսանդր Յովհաննիսեանը ասում է, որ Հայաստանի Հանրապետութեան առեւտրական ներկայացուցչութեան գործունէութեան նպատակն է՝ ամրապնդել Հայաստանի Հանրապետութեան առեւտրական յարաբերութիւնները Ռուսաստանի Դաշնային Սովետական Հանրապետութեան հետ։

ՅՈՑՍԻ ԱՎԱՐՏԻ ՎԱԳՎԼՈՎԿԻ

ԹՂԹԱՏԱՐ ՈՒՐԱՅՈՒՆԸ

— Ինչու՞ ես ցավ ցույց տալիս, Յոցսի Ավարտի Վագվլովկի, ասում է Ռոզա Ռոզենբլում, ինչու՞ ես ինքնասպանության մտադիր, ինչու՞ ես ուզում մեռնել, ինչու՞ ես ուզում ինձ թողնել այրի, ինչու՞ ես ուզում, որ ես ամբողջ կյանքս ողբամ քո գերեզմանի վրա

էր փուանքարէի պատրաստած 1928ի ելմտացոյցի ծրագրին մէջ։ Վարչապետը, որ սկզբունքով հակառակ է իր կազմած հաւասարակշռուած ելմտացոյցին մէջ ոեւէ փոփոխութիւն մտցնելու, առջի օր լսուեցաւ յանձնաժողովին կողմէ։ Խնդրի էութեան վրայ խօսելէ առաջ, Փուանքարէ ըսաւ.

— փոխանցման շրջանի մէջ ենք. դրամական գործը դեռ չէ վերջացած եւ մասնաւորապէս աչալուրջ պէտք է ըլլանք. տեւական ամէն միջոց նախ կախում ունի ելմտացոյցի հաւասարակշռութենէն։

Յետոյ թղթապանակը բանալով, իր տեսակէտները պարզեց յանձնաժողովի առաջարկած զանազան բարեփոխութիւններու մասին, որոնցմէ կարեւորներն են՝ կալուածներու փոխանցման, արժեթուղթերու, և գործառնութեանց տուրքերու փոփոխութիւնները։

Կալուածներու փոխանցման տուրքին համար, Փուանքարէ յայտարարեց թէ սխալ է այն պնդումը, որուն համաձայն կալուածներու առուծախը պակասած է, տուրքի աւելցնալուն համար։ Ատոր պատճառները ուրիշ տեղ պէտք է փնտռել։ Եթէ 1913ի եւ 1927ի համեմատութիւնը ընենք, կը տեսնենք որ 1927ին 2.6 անգամ աւելի շատ հասոյթ գոյացած է այդ տուրքէն, հակառակ անոր որ 1914ին 100ին 7 էր, հիմա 100ին 15 է։ Հետեւաբար, եթէ տուրքի սակը զեղչուի, հասոյթը պիտի պակսի եւ ելմտացոյցի հաւասարակշռութիւնը պիտի կորսուի։

Վարչապետը նոյն դիտողութիւնները ըրաւ նաեւ միւս փոփոխութիւններուն համար եւ յայտնեց թէ հասոյթները պակսեցնելու բնոյթ ունեցող ոեւէ բարեփոխումի առթիւ վստահութեան խնդիր պիտի յարուցանէ։

Թուրքիա եւ Աֆղանիստան

Աֆղանիստանի թագաւորը Ամանուլլահ Խան, որ այս ձմեռուան ընթացքին պիտի այցելէ եւրոպական մայրաքաղաքները, վերադարձին պաշտօնական այցելութիւն մը պիտի տայ Մ. Քէմալի, Էնկիւրիի մէջ։ Թագաւորին այս որոշումը կը բացատրուի անով, որ կ'ըսեն կարգ մը թերթեր, առեւնէ մը ի վեր սերտ մերձեցում առաջ եկած է Թուրքիոյ եւ Աֆղանիստանի միջեւ եւ թէ այս վերջինը նախամեծար կը համարէ Մոսկուայէն աւելի Թուրքիոյ դիմել՝ իր երկրի վերակազմութեան համար։

Հելլեն նաւատորմը

Հելլէն կառավարութիւնը որոշած է խնայողութեան համար «Ավերօֆ», «Քըլքիշ» եւ «Լէմնոս» յածանաւերով պահեստի տորմիղ մը կազմել։ Զորս թորփիլահալածներէ բաղկացած տորմիղ մը ռազմախորձեր պիտի կատարէ փակ ջուրերու մէջ։

ԹՈՒՐՔԵԻՏԱԼԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԸ

Անատոլուի Գործակալութիւնը կը հաղորդէ որ Մէրմէրիս հասած են Թուրքեւիտալական յանձնաժողովին անդամները, որոնց պաշտօնն է Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ ցամաքային ջուրերու սահմանագծումը կատարել։ Պատուիրակները Մէրմէրիսի կառավարիչին այցելելէ յետոյ Ատալիա մեկնած են։

Լիբանանի Սահմանադրութիւնը

Պէյրութէն կը հեռագրեն.—

Լիբանանի Հանրապետութեան երեսփոխանական ժողովն ու Ծերակոյտը գրեթէ միաձայնութեամբ ընդունեցին Հանրապետութեան նախագահին կողմէ ներկայացուած օրինագիծ մը՝ Սահմանադրութեան փոփոխութեան մասին։

Հին Սահմանադրութիւնը մէկ տարուան փորձի ընթացքին ցոյց տուաւ կարգ մը պակասներ։ Նոր օրինագիծը կը սրբագրէ գործադիր եւ օրէնսդիր իշխանութեանց միջեւ անհաւասարակշռութիւնը, ու մասնաւորապէս կը նուիրագործէ երեսփ. ժողովը եւ Ծերակոյտին ձուլումը եւ ելմտացոյցի ծախքերը աւելցնելու մասին Խորհրդարանին նախաձեռնութիւնը կը սահմանափակէ։

Միջագետքի խարիւղը

Պաղտատէն կը հեռագրեն թէ Մուսուլի հարաւ-արեւելեան կողմը՝ Քէրքուքի մէջ քարիւղի շատ կարեւոր նոր խաւ մը գտնուած է։ «Թըրքիշ Փէթրոլիում» ընկերութեան նաւթահորերէն մէկը սկսած է առատօրէն արտադրել։ Օրական արտադրութիւնը կը հաշուուի 7000 թոնօ, մօտ 50,000 տակառաչափ։

ՎՈՒՅՈՒՎԻՋ ՎՏԱՐՈՒԱԾ

Խորհրդային Միութեան Համայնավար Կուսակցութեան վերստուգիչ կեդրոնական Յանձնաժողովը որոշեց կուսակցութեան շարքերէն վտարել Վուլովիչը, որ հակառակ նախապէս եղած ազդարարութեանց, մերժած էր հպատակիլ կուսակցական որոշումներուն։

Պուլկարիոյ թագաւորին ամուսնութիւնը

Հակառակ քանի մը անգամ հրատարակուած հերքումներու, Հռոմէն անպաշտօն կերպով կը հաստատուի թէ Պուլկարիոյ Պորիս թագաւորը շուտով պիտի նշանուի իտալացի իշխանուհի Ջովաննայի հետ։ Այս յապաղումին պատճառը կրօնական էր։ Կ'ըսուի թէ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը Պալին հետ տեսակցած եւ անոր հաւանութիւնը առած է, որ պսակը կատարուի օրթոտոքս եկեղեցիին մէջ։

Or. Էլսըր օդանաւով Փարիզ պիտի գայ

Or. Ռուֆ Էլսըր եւ ընկերը հարիւրապետ Ճորճ Չէյլսմէն Ասորեան կղզիներէն ճամբայ ելան «Լիմա» շոգենաւով, Լիզպոնա երթալու համար։ Ամերիկուհին կը փափաքի օդանաւովփառիզ գալ եւ խնդրած է որ իր տրամադրութեան տակ դրուի Ֆրանսական Պրէկէ օդանաւ մը, Լիզպոնայէն Պուրժէ գալու համար։ Ֆրանսական օդանաւը այսօր Վիլլաքուպլէյէն ճամբայ պիտի ելլէ, սակայն չի կարծուիր թէ Ռուֆ Էլսըր շաբաթէ մը առաջ Փարիզ հասնի։

Լիզպոնայէն Փարիզ 1400 քիլոմեթր է եւ կարելի է կտրել 8 ժամէն։

Կրէյսլիի մեկնումը յետաձգուած

Օլա Օրչըրտէն կը հեռագրեն թէ նախագահ Ուիլսընի քրոջ աղջիկը Or. Ֆրանսիս Ուիլսըն կրէյսըն, որ քանի մը օր առաջ անյաջող փորձ մը կատարած էր, նիւ Եորքէն Քուիէնհակ թռիչքը յետաձգած է յառաջիկայ գարնան, այս եղանակին օդին անյարմար ըլլալուն պատճառով։

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵԻԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Շամաձայն Ա. Էջլին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով։ Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, համաձայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեանի (20 ֆրանք). 2. Մանչ Աղջիկը, Վ. Մարկրիթի (20 ֆր.). 3. Խորհուրդներու Մեհեանը, Յ. Օշականի (20 ֆր.). 4. Ցապլվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Խաչը, Տոքթ. Ս. Սալբիի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պղնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Շաթըզի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա Կորտիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Անկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկեր Շահազար, Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. Երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Սուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. Կրացիէլլա, Լամարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Բաֆֆի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր, Տոքթ. Մեւակի (10 ֆր.). 17. Ազգային Բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Յ. Յարահատեանի (3 ֆր.). 19. Ալպում Շէքեաեաններու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Գաւառատանական Խորհուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ի՞նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիֆիլիս, Տոքթ. Գրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօհրապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Ջրուցատրութիւն (15 ֆր.). 25. Ջարթիր Աստուած, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէն լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. Կոյսի մը Օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Սեւունի (5 ֆր.)։

Հ. Յ. Դ. ՊԷԼՎԻԼԻ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ

Դասախօսական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Temple, Belleville.

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ (ՀԱՅ-ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ)

Ա. ՇԱՀ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՕՏԱՐ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒԻ

PETIT JOURNALի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ, 21 Rue CADET (Métro CADET)

ԱՃՍՕՐ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ ԱՄԷՆԷՆ ՈՒՐԸ՝ ԺԱՄԸ 11ԻՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ

Նոր շրջանի Բ. ներկայացումը կը յատկացնէ հայ գրականութեան 30 Հոկտ. կիրակի ժամը 8.30ին, Sociétés Savantesի մէջ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՆԵԼՈՎ

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Վ ԱԼԱԴԵԱՆԻ ՀԱՅՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ՏՈՒԱՄԸ, 4 ԱՐԱՐ

Տեղերու գիները սովորական՝ 25, 15, 10 եւ 5 ֆրանք

Տոմսերը բոլոր հայկ. ճաշարաններէ եւ ղեկավարներուն մօտ, 233 Fbg. St. Martin եւ 48 rue Mr. le Prince.

Կը մասնակցին՝ Տիկ. Ս. Ալիքսանեան, Տիկ. Ս. Նշանեան, Օր. Անահիտ եւ Տիկ. Գ. Փափազեան։ Պ. Պ. Երուանդ Թօլայեան, Տ. Նշանեան, Վ. Սվաճեան եւ Ա. Դմբէթեան։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ՍՏՈՒՏԻԱՆ

Ղեկավարութեամբ՝ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

Այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Bon Théatre, 84 Rue Chape

ԿԸ ԲԵՄԱԴՐԷ՝ ՇԻԼԼԷՐԻ **ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ**

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՄԵԾ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախագահութեամբ՝ Պ. ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐԻ

կազմակերպուած՝ Հ.Բ.Ը.Մ. փարիզի տեղական մասնաժողովին կողմէ 23 Հոկտ. կիր. ժամը 2.30ին, Salle des Agriculteurs, 8 Rue d'Athènes

Կը խօսին՝ Պ. Պ. Ե. ԱՂԱԹՕՆ, Գ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ եւ Պ. ԷՄՄԻՐԵԱՆ։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՀԱՆԴԻՒԱԿՈՒԹԻՒՆ ԶՈՒՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ

Հ. Յ. Դ. փարիզի Երջանային կոմիտէն եւ Պլֆորվիլի «Սարգիս Մինասեան» ենթակոմիտէն ցաւով կը ծանուցանեն դառնադէտ մահը՝

ՐՆԿԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԷՐՊԻՐԵԱՆ - ԵԱՋՃԵԱՆԻ

(ՉԻՆԿԻԼԷՐՅԻ)

26 տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ։

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Պլֆորվիլի մէջ, երկուշաբթի 17 Հոկտ.ին։

Հանգուցեալ կը ձգէ մայր մը, որուն կը յայտնեն իրենց ցաւակցութիւնը։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Եռագոյն խումբի դաշնակցական ժողովը՝ այս շաբաթ ժամը 8ին, 154 Ave. d'Argenteuil, Asnières. կը հրաւիրուին Անիէրի, Պուա-Կոլոմպի, Կոլոմպի, Արժանթէօյլի ընկերները եւ համակիրները։ Նիւթն է Թուրանական վտանգը։

Հ. Յ. Դ. Ազատամարտի Սերունդ եւ Քրիստափոր խումբերու ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Քաֆէ Օտէօն, Մէթրօ Օտէօն։

Հ. Յ. Դ. Շավիլի Արդուհեան ենթակոմիտէն ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկեր-ընկերուհիները, այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 187 Grande Rue Chaville, ներկայանալ որոշեալ ժամուն անդամատեսրերով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 1.30ին միութեան Գրադարան - ընթերցասրահին մէջ։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի վարուժան ենթակոմիտէի ընդ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, Café au Clair de Luneի վերնայարկը (մէթրօ Ինթալի)։ Անխտիր կը հրաւիրուին բոլոր տարօնցիները, նաեւ անոնք որ մինչեւ այսօր անդամ չեն միութեան։ կարեւոր հարցերու շուրջ պիտի խօսի Պ. Կ. Յասունի։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ Միութեան Ընդհ. Ժողովը այս կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին, Ճլօրիա ճաշարանը։ Օրակարգ.— Սանասարեան ժողովրդական համալսարանի հարցը եւ ուրիշ խընդիրներ։ Բոլոր անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ անպայման, նոյնիսկ անոնք, որոնց հասցէն անճանաչ մնացեր է վարչութեան։

ԿԻՒՐԼԷՅԻՆԵՐՈՒ Հայրենակցական միութեան կազմութեան համար՝ կը խնդրուի բոլոր Կիւրէղինեցիները, իրարաքանչիւր ընտանիքի կողմէ գէթ մէկ անձ ներկայ ըլլայ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, 7 Rue de Tournon. Métro Odéon.

THÉS YAVROU

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

Ամէն տեսակ անուշկով եւ ծրարով թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ։

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ

Հասցէ՝

COMPTOIR DES THÉS YAVROU

23, Rue Senac, MARSEILLE

ՇԱՆՕԹ.— Կը փնտռուին Գաղղիոյ եւ գաղթականութեանց մէջ ուտեստեղէնի ճիւղին մէջ վարժ եւ պատուաւոր ներկայացուցիչներ։

ԴԵՐՁԱԿ Կ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

կը խնդրէ Պոլսոյ իր հին յաճախորդներէն դիմել իրմէ անգլիական ընտիր կերպասներէ տոկուն հագուստներ ունենալու համար։

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ ԵՒ ՎԵՐՋԱՒԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՄԱՏՉԵԼԻ

88, RUE DE MONT-CENIS, PARIS (18me).

Métro: Simplon, Nord-Sud: Jules Joffrin. Autobus J, AH եւ AM

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Չեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չզղջալու համար։

Չեւի ամնման շիքուԹիւն.— վերջին նորաձեւուԹիւն.— քուր կար.— ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրուԹիւններ։

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունուի Բշ. Դշ. եւ Ուբ. օրերը

Ցորեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

կ'ընդունի բացի կիրակիէ, կէսօրէ վերջ ժամը 3—8 կամ ժամադրութեամբ։

36 Rue de Bellefond, (9e) Métro: Poissonière կամ Cadet

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տիկնոջ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագետը կ'ընդունի Դշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Ատաման կորգի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՋՕՐ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ

Ամենավերջին մեծադիր 24 նկարները երեք գոյնով, շքեղագրութեամբ եւ իր ստորագրութեամբ 100ը 125 եւ 75 ֆրանք արտասահման 225 եւ 175 ֆր.։ Ցիրատարակչին՝

HOVHANNES BABESSIAN

3bis Passage Lauzin, Paris XIX

իսկ Լիոն Agopian Nubar

95 Cours Richard-Vitton

Lyon.Montchat

ԿԱՆԽԻՑ

ՍԱԿԱՐԱՆ

19 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.	125
Տոլար,	Dollar	25
Մարք (ոսկի)	100 Mark	125
Թրքական Ոսկի	L. Tiq.	110
Թրք. ոսկի	» or	110
Մէճիտիէ	Médjidié	25
Լէվա 100 հատ	Léva	25
Տրախմի	» Drachme	130
Լիր	» » Lire	355
Պելճ. ֆրանք	» Belga	491
Ֆրանք.	» Frc. Suisse	125
Լէյ 100 հատ	Ley	1025
Ֆիորին	(Florin)	

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	1 Cr. Fonc. Eg.	3450
»	II »	2040
»	III »	1700
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	175

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքապետարանի ամուսնութեան եւ իշխտակութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան Թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ և խղճմտօրէն։

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցաւ եւ արագ։

3. Հպատակութեան, ժառանգի եւ դատական գործեր.

4. Ծննդեան Թուղթերու եւ մուրհակներու Թարգմանութեան։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարժ գործաւորուհի մը կարի համար. դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան։

ԾԱԽՈՒ Է. SINGER վերջին նորածեւութեամբ, ոտքով կարի մեքենայ մը, դիւրաժամուելի գինով։ Դիմել՝ Տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

IMPRIMERIE - MASSIS - EDITION

208bis, Rue Lafayette Paris(10)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՁՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

21 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 472

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ՈՉ ՄԷԿ ԹԻԶ ՀՈՂ՝ ՀԱՅԵՐՈՒՆ,,

Այսպէ՛ս բարբառեր է Մուսթաֆա Քէմալ, իր եօթնօրեայ ճառին երրորդ օրուան մէջ, Հոկտեմբեր 17ին, ինչպէս կը հեռագրէ «Թայմզ»ի Թղթակիցը։

Նորութիւն մը չէ այս յայտարարութիւնը։

Այսօր հայ ժողովուրդին մէջ չկայ միամիտ մը որ հաւատայ թէ Թրքական իշխանութիւնը իր բռնագրաւած նահանգներէն մաս մը հող պիտի տայ ինքնաբերաբար, իրրեւ շնորհ։ Եւ չկայ՛ եւ չէ մէկը, որ հաւատայ թէ խլուած իրաւունք մը կամ ապատութիւնը ինքնիրեն կը վերադարձուի, առանց վճռական եւ յարատեւ պայքարի, առանց այս կամ այն ձեւ ճնշումի։

Քէմալական աստղը շատ բարձրերը կը սաւառնի այս միջոցին, միշտ շնորհիւ յաղթականներու խարդախութեան եւ այսպէս կոչուած յեղափոխականներու անբարոյականութեան։

Բայց յաւիտենական չէ այդ աստղը, ինչպէս բռնութեան և արիւնի վրայ հիմնուած ո՛ր եւ է փառք։ Պատմութեան մէջ միշտ ալ պիտի կրկնուին «կիրիա պիղիմ ճանըմըզ»ները, եւ ելքը պիտի ըլլայ ոչ միայն անփառունակ յանձնում կրեակներու, այլ եւ շատ աւելի ընդարձակ հողերու, Բումէլիէն մինչեւ Սուրիա եւ Միջագետք։

Եւ ճակատագրական է այս ելքը, մանաւանդ այն երկրին համար որ Թուրքիա կը կոչուի, որ թիզ մը գոյնը պահել փորձած ատեն, մղոններով տարածութիւններ աւարի տուած է։

Հետաքրքրական է թէ ինչպէս «արդիական» վարիչ մը այսքան յամառօրէն եւ կուրօրէն կը կառչի հին - թրքական աւանդութեան մը, մոռնալով անոր դարհուրելի հետեւանքները, իր իսկ վարած երկրին համար։

Եւ այդ՝ այնպիսի պահու մը երբ թրքական հարցը կը մնայ միշտ առկախ, կապուած՝ քաղաքական ղէպքերու հետ։

Ով կ'ըսէ թէ այսօր աւելի սուր չեն ախորժակները 750 հազար քառ. քիլոմեդր տարածութեամբ երկրի մը հանդէպ, որ հազիւ տասը միլիոն բնակիչ կը համրէ, եւ ատով իսկ միակ տրամադրելի գաղթավայրը կը մնայ բոլոր տեսակի աշխարհականերուն համար։

Ով կրնայ պնդել թէ՝ ինչ որ կը կապտեն Հայերէն, տասնապատիկ տարածութեամբ չպիտի թողուն աւելի զօրաւորներուն, հակառակ ամէն յոխորտանքի եւ եօթնօրեայ ճարտասանութեան։

Մուսթաֆա Քէմալ ուժի փորձ մը կը կատարէ, ամրապնդելու համար իր գահը, որովհետեւ շատցեր են թշնամիները, թէ՛ ներսէն եւ թէ դուրսէն։

Եւ ամբոխին սիրտը գրաւելու համար, ի՛նչ աւելի ազդու բացագանչութիւն, քան սա կախարդական յանկերգը.— «Ո՛չ մէկ թիզ հող Հայերուն»։

Բայց, ազգերու կեանքին մէջ անկարելի բան չկայ, եւ Մ. Քէմալ իր անձնական փորձով գիտէ այս ճշմարտութիւնը։

Եթէ Թուրքիա մը պիտի ապրի ու զօրանայ իրրեւ պետութիւն, ոչ այս տխմար հոգեբանութիւնն է ատոր գրաւականը, ոչ ալ այն անչափելի սահմանագիծը որ այսօրուան Քէմալիստանը կը կազմէ։

Բնութիւնն անգամ պիտի ըմբոստանայ այդ կեղծ, արհեստական իշխանապետութեան դէմ, եւ պիտի լուծէ գայն այնպէս ինչպէս լուծեց օսմանեան կայսրութիւնը, որ վիհերնայի գետները կը հասնէր ատեն մը։

Ճակատագրական է այս ելքը, ինչպէս ըսինք վերը։

Եւ այսօր աւելի քան երբեք։

Որովհետեւ, օսմ. կայսրութեան օրով, ոչ ժողովուրդները այնքան արթնցեր էին, ոչ աշխարհը այսօրուան չափ հրաշային վիճակ ունէր, ոչ ալ Թուրքիան այսքան արիւն լցած, այսքան ամայութիւն եւ աւերակ տեսած էր։

Դիւրի՛ն է ճառել Անատօլուի խորերը քաշուած, իրրեւ ունկնդիր ունենալով 315 խամաճիկներ, որոնք ամէն բանէ առաջ Մ. Քէմալը կը ներկայացնեն, ոչ թէ Թուրքիան։ Դիւրի՛ն է շաղակրատել օրը 8—10 ժամ, երբ ամբողջ «արեւելեան նահանգները» հուրի եւ սուրի են մատնուած, երբ բուերն անգամ սարսափահար կը փախչին, երբ արիւն կը հոսի լեռներէն ու ձորերէն, երէկուան չարդարարներուն ձեռքով, եւ օրուան պետերուն դէմ։

Եթէ Թուրքիա մը կայ որ Քէմալին փառքը կ'երգէ, ահու սարսափէն, անդին կայ ուրիշ Թուրքիա մը որ Սուլթան-Համիտն կ'երազէ, հակառակ բոլոր կախաղաններուն։

Եթէ կարմիր Ռուսաստան մը կայ որ եղբա՛յրաբար կը պաշտպանէ քէմալական իշխանութիւնը, անդին կայ աւելի զօր զանգուած մը, բուն Ռուսաստանը, որ բան չէ փոխած իր ախորժակներէն։

Եթէ Անգլիա մը կայ որ այսօր շահաւոր կը գտնէ Թուրքիոյ ամբողջականութեան պահպանումը, կա՛յ եւ Իտալիա մը, որ կա՛մ պիտի տարածուի, կա՛մ պիտի պայթի։

Եւ ո՞ր անպարտելի ուժին կրթնած, պարբերաբար վայրենի հարուածներ կուտան ժողովուրդի մը որ չէ յուսահատած ամբողջ քառասուն տարի, եւ տակաւին կրնայ մաքառիլ ու տոկալ այնքան տարի։

— Ոչ մէկ թիզ հող Հայերուն...

Այո՛, ճիշտ այնպէս ինչպէս ո՛չ մէկ թիզ հող՝ Պուլկարներուն, Սերպերուն, Յոյներուն, Ալպանացիներուն, Արաբներուն եւ միւսներուն։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՐՔԱԿԱՆ ԴԱՒԵՐԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԴԷՄ

Յունաբեր.— (Հոկտ. 11ի խմբագրականէն).

— «Յատկապէս Թուրքիան վերջին մէկ-երկու տարիներու ընթացքին առանձնապէս յարձակողական դարձած է Ատրպատականի նկատմամբ, ուր իր գործակալները ազատօրէն կը գործեն ու կը զինեն տեղական անհաւատարիմ տարրերը։

«Այս դաւերը զսպելու փափաքով է, անշուշտ, որ Թէհրանը արագացուց «բարեկամական» դաշնագրերու կնքումը իր ախոյեաններէն Ռուսիոյ հետ։

«Այս դաւերը խեղդելու փափաքով է նաեւ, որ Շահը մայրաքաղաքը ձգած եւ «այցելութեան» քօղին տակ փոխադրուած է Թաւրիզ, տեղէն վրայ անձամբ շարժումները ղեկավարելու համար։

«Ատրպատականի մէջ տեղի ունեցող անցքերը խորապէս կը շահագրգռեն նաեւ հայ ժողովուրդը։

«Յատկապէս մեր պատմութեան վերջին շրջանին, Իրանը եղած է մեր երկրորդ հայրենիքը եւ Հայաստանի լաւագոյն բարեկամը։ Որքան ամուր եւ հզօր եղած է Պարսկաստանը, այնքան աւելի ապահով զգացած է ինքզինք հայ ժողովուրդը։

«Հայ եւ պարսիկ քոյր ժողովուրդներու ջերմ եւ անկեղծ բարեկամութեան մէջ եղած է շահը թէ Հայաստանի եւ թէ Պարսկաստանի։

«Եւ այսօր, երբ նորանոր դաւեր կը դառնան մեր լաւագոյն բարեկամի պատմական հողերուն շուրջ, հայ ժողովուրդի անվերապահ համակրանքն ու գործօն աջակցութիւնը չեն կրնար այդ բարեկամին հետ չըլլալ։»

Նոյն հարցին առթիւ, Հայրենիք իր կարգին կը գրէ (6 Հոկտ.).

— «Առ հասարակ կը նկատուի, որ Պարսիկները վերջերս սկսած են բաւականին յստակ կերպով ըմբռնել Թուրքերու դաւադրական ձգտումները Պարսկաստանի վերաբերմամբ եւ այլ եւս երէկուան միամտութեամբ չեն ընդունիր Թուրքերու՝ իրենց հասցէին շռայլած բարեկամական կնդ հաւատացումները։

«Մեզի համար ուրախալի եւ մեծապէս յուսադրական երեւոյթ մըն է, որ Պարսիկները եւս արդէն կը տեսնեն համաթրքական մեծ վտանգը եւ լրջօրէն կը ժտահոգուին այդ վտանգով։ Եւ տարակոյս չկայ, որ Պարսիկներն ալ, վաղ թէ ուշ պիտի հարկադրուին ամէն միջոց ձեռք առնել՝ կասեցնելու համար իրենց գոյութեան եւս սպառնացող համաթրքական շարժումը։

«Աւելորդ է ըսել, թէ համաթրքական վտանգը կասեցնելու գործին մէջ Պարսիկներու լաւագոյն դինակիցները կրնան ըլլալ եւ պէտք է ըլլան Հայերն ու Քիւրտերը։

Այս տեսակէտէն, հայ-քիւրտ-պարսկական միութիւնն ու գործակցութիւնը Մերձաւոր Արեւելքի մէջ՝ քաղաքական նպատակ մըն է, որուն իրականացման անկեղծօրէն եւ հաւասարապէս պէտք է ձգտին թէ՛ Հայերը, թէ՛ Քիւրտերը եւ թէ՛ Պարսիկները. թէկուզ այն պատճառով, որ այդ երեք ցեղերու ալ մեծագոյն ու մահացու թշնամին համաթրքական կամ համաթուրանական յարձակումն է...»։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

"ՄԵՐ ՀՈՂԷՆ ՄԷԿ ԹԻԶ ԱՆԳԱՄ ՉՊԻՏԻ ՁԻՁԻՆՔ ՀԱՅԵՐՈՒՆ,,

Կ'ԸՍԷ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ

Մուսթաֆա Քէմալ դեռ կը շարունակէ իր ճառը խալք կուսակցութեան համագումարին մէջ։ Երրորդ նիստին մէջ պատմեց թէ ինչպէս «Անգլիոյ Բարեկամները» Քիւրտերուն հետ դաւադրեցին Թուրք ազգայնական շարժման դէմ, ու յիշեց բազմաթիւ նամակներ եւ փաստաթուղթեր՝ որոնք ցոյց կուտային յիշեալ ընկերութեան այս ուղղութեամբ կատարած աշխատանքները։

Ցետոյ խօսեցաւ Հայկական խնդրին մասին, յիշեց թէ ինչպէս Մարաշի մէջ Հայերը ջարդած էին Թուրքերը?, ու աւելցուց.

«Մեր հողէն մէկ թիզ անգամ չպիտի զիջինք Հայերուն»։

Դարձեալ քննադատեց Րէֆիէթ, Քեազիմ Քարապէքիր փաշաներն ու Րէուֆ պէյը, յետոյ մանրամասնօրէն պատմեց մեծեպարքոս Ալի Րիզա փաշայի հրաժարումը 1920 Մարտին, Պոլսոյ երեսփ. ժողովին փակումը եւ Էնկիւրիի նոր Ազգային Մեծ Ժողովին բացումը։

ԻՆՉ Կ'ԸՍԵՆ ԼԻԹՎԻՆՈՖ ԵՒ ՔԱՐԱԽԱՆ

Լէնինկրատի մէջ փութիլով գործատուններու 12,000 բանւորներու մէկ հաւաքոյթին մէջ Լիթվինոֆ պարզեց Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը հանդէպ Խորհրդային Միութեան, եւ ըսաւ.

«Ցենք գիտեր թէ ի վերջոյ ի՛նչ քաղաքականութիւն պիտի ընդգրկէ Ֆրանսական կառավարութիւնը, սակայն մենք ամէն ինչ ըրած ենք եւ պիտի ընենք ալ՝ խզումէ խուսափելու համար։ Ընդհանուր առմամբ, քաղքենի պետութեան մը հետ պիտի խօսինք այն պայմանով միայն որ երկու կողմերը հաւասար աստիճանի վրայ դրուին։ Նոյնպէս պատրաստ ենք մեր յարաբերութիւնները վերահաստատել Անգլիոյ հետ»։

Ուրիշ հաւաքոյթի մը մէջ խօսք առաւ Քարախան եւ շեշտեց Անգլիոյ հակախորհրդային գործունէութիւնը մասնաւորապէս Ֆրանսայի մէջ.

«Սակայն եւ այնպէս, աւելցուց, Անգլիոյ ճնշումը միշտ իր նպատակին չի հասնիր. օրինակ, չյաջողեցաւ այն պայքարը զոր բացած էր, որպէսզի ռուսական քարիւղ չգնեն ամերիկեան ընկերութիւնները, որոնց նպաստաւոր պայմաններ առաջարկած էր Խորհրդային Միութիւնը եւ որոնց հետ շատ հաւանաբար պիտի կրնայ համաձայնիլ»։

Քարախան շեշտեց թէ Խորհրդային Միութիւնը Արեւելեան պետութեանց հանդէպ իր տեւական եւ անխախտ սկզբունքներն ունի եւ այդ երկիրներուն մէջ հաւատարիմ բարեկամներ շահած է։

Ցետոյ խօսեցաւ Խորհրդային Միութեան հետեւած քաղաքականութեան մասին՝ հանդէպ Թուրքիոյ եւ Աֆղանիստանի, որոնց հետ սերտօրէն կը գործակցի։

Ցետոյ վեր հանեց Պարսկաստանի հետ կնքուած դաշնագրին գործնական եւ տնտեսական կարեւորութիւնը։ «Ցիշեալ դաշինքը կնքուեցաւ հակառակ Ջանքերուն Անգլիոյ, որ դեռ մեքենայութիւններ կը բանեցնէ, որպէսզի Մէճլիսը չվաւերացնէ զայն։»

Նավարինի հաւաստարտին հարիւրամեակը

Յունաստանի մէջ երէկ սկսան Նավարինի 1827ի մեծ նաւամարտին հարիւրամեակի հանդէսները։ Ֆալերոն հասաւ անգլիական «Ռամիլիըս» յածանաւը, որ Անգլիան պիտի ներկայացնէ կատարուելիք հանդիսութիւններուն մէջ։ Ցածանաւը անմիջապէս ուղղուեցաւ դէպի Նավարին, ընկերակցութեամբ «Ավերոֆ»ի, որուն մէջ նստած էին հելլէն նախարարները, եւ ֆրանսական «Լա-Մօթ-Փիքէ» յածանաւին, որուն մէջ էին ծովակալ Վիոլէթ եւ Ամէնքի ֆրանս. դեսպանը։

Երէկ առաւօտ կրօնական արարողութիւն մը կատարուեցաւ Նավարինի պատմական ծոցին մէջ, որմէ վերջ հիմնարկէքը կատարուեցաւ հարիւրամեակին առթիւ կանգնուելիք յուշարձանին։

Գերմանիան ու Լիգա

Գերման լրագրողներու պատուիրակութիւն մը հասաւ Պուտափեշթ՝ այցելութիւն տալու համար Հունգարիոյ մայրաքաղաքի իրենց պաշտօնակիցներուն։ Այս առթիւ կատարուած ընդունելութիւններն ու հանդիսութիւնները ցոյց կուտան թէ սրտագին զգացումներ կը տիրեն Գերմաններուն եւ Մաճառներուն միջեւ։ Խօսուած զանազան ճառերուն մէջ ուշագրաւ է Պերցէվիքիի խօսածը, որով յիշեալը մասնաւոր պերճախօսութեամբ վեր հանեց պատերազմէն վերջ Գերմանիոյ ցոյց տուած արագ զարգացումը։ Աւելցուց թէ Գերմանիա թէեւ կորնցուց իր գաղթավայրերը, սակայն անիկա ունի մտաւորական գաղթավայրեր, զորս չպիտի կրնան խլել իրմէ. թէեւ՝ իր բանակը 100.000 հոգիի իջեցուցին, սակայն անիկա ունի մտաւորական զինուորներու անսահման բանակ մը, զոր չպիտի կրնան զինաթափ ընել։

Պէրցէվիքիի ճառին պատասխանեց «Տոյչէ Ռունտշաու»ի ներկայացուցիչ Փէշէլ, որ շնորհակալութիւն յայտնելէ վերջ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

"ՅԱՌԱՋ,, Ի ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ Կ'ԸՆԹԱՑԵՆՔ

Բացառիկ Պատեհութիւն

Բոլոր անոնք որ ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԵԼՈՎ կը բաժանորդագրուին Հոկտեմբեր 20էն մինչեւ Դեկտեմբեր 31 "ՅԱՌԱՋ,,ի հետ իրրեւ նուէր պիտի ստանան.—

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ 20 ՖՐԱՆՔԻ ԳԻՐՔ ՎԵՑԱՄՄԵԱՅԻ ՀԱՄԱՐ 10 ՖՐԱՆՔԻ ԳԻՐՔ

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ (Բացի Արտասահմանէն)

Այս պատեհութենէն կրնան օգտուիլ նաեւ մեր հին բաժանորդներէն անոնք որ իրենց բաժանորդագրութիւնը կը նորոգեն, վեցամսեայ կամ տարեկան, մինչեւ Դեկտեմբեր 31։

Գիրքերու ցանկը տեսնել Դ. էջ

«ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ», «ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ»

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ Բաղ. Ժողովը որոշած է Խառն Ժողովի յառաջիկայ նիստին ներկայացնել Հայ եկեղեցւոյ զաւակները «Առաքելական» յորջորջելէ տալու խնդիրը եւ առաջարկել որ մասնաւոր պատուիրակութեան մը միջոցաւ դիմում կատարուի կուսակալութեան եւ խնդրուի որ Հայերը փոխանակ «Գրիգորեան»ի, յորջորջուին «Առաքելական»։

ՄԵՆ ՀՈՒԵՂ ԿԻՐԱՍՈՆԻ ՄԷՋ

Հոկտ. 13ի կէս գիշերին մօտ, Կիրասոնի շուկային մէջ Հաճի Ահմէտազատներու սեփական մեծ խանի մը մէջ հրդեհ ծագեցաւ եւ բոցերը ամբողջ շէնքը պատեցին։ Հակառակ օգնութեան միջոցներու, կարելի չեղաւ սահմանափակել հրդեհը, որ կարճ միջոցի մէջ փոխանցուեցաւ Հաճի Ահմէտազատներու սեփական երկրորդ խանին եւ գոյն ալ մոխիրի վերածեց առաջինին պէս։

Անկէ ետք միայն կարելի եղաւ մարել հրդեհը։ Երկու խաներուն մէջ կը գտնուէին կաղինի մեծ գործարան մը եւ մեծ քանակութեամբ զանազան ապրանքներ։ Վնասը 200,000 ոսկի կ'ենթադրուի։

ԴԱՒ. ՏԱՐԻ ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Պազիլ Սթուարթ, նոր օրերու մարգարէն, Լոնտոնի Պրիթիշ-Իսրայէլ ընկերութեան մէկ ժողովին մէջ խօսելով, յայտնեց թէ 1928 Մայիս 28ին պիտի սկսի նոր եւ ահռելի պատերազմ մը, որ պիտի տեւէ մինչեւ 1936 Սեպտեմբեր 16։ Սթուարթ այս գուշակութիւնը կատարած է Եզիպտոսի մեծ բուրգին վրայի մնհենադրոշմ արձանագրութիւններու մեկնաբանելով։

«Ցառաջիկայ տարուան պատերազմին թուականները կը նախատեսուին ճիշտ այն ձեւով, ինչ ձեւով որ գուշակուած էին 1914ի մեծ պատերազմին թուականները։ Խորհրդանշանները գրեթէ միեւնոյնն են։

«Ցաղթող պատերազմին Մեծն Բրիտանիա եւ իր կողքին կուելիք միւս ազգերը պիտի յաղթեն, մինչ Ռուսիա բոլորովին պիտի ջնջուի։ Ո՛չ միայն պատերազմ պիտի ըլլայ, այլ եւ բնութեան տարերքն ալ պիտի շղթայազերծուին նոյն թուականներուն. ամէն կողմ ողողումներ, երկրաշարժներ եւ փոթորիկներ պիտի պատահին բոլորովին անեւթնթաց կերպով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐԻՉ Ս. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԸ

(Ներս ցեղափոխված ենթակայական տարեգրի)

Ինչպե՞ս է ստեղծվել ձեր գրադարանը։

1837ին եւ սկսած 1918ին (փրկուելով կրակից, ջրից, երկաթից եւ պղնձից) ես հավաքել եմ իմ գրադարանը։ Ես ունեցել եմ մի քանի գրադարաններ, որոնք ինձ հետ ճանապարհորդել են Ռուսաստանի տարբեր քաղաքներում։ Ես ունեցել եմ գրադարաններ Պետերբուրգում, Մոսկվայում, Ռոստովում, Նոր Նախիջեւանում, Ղրիմում, Թիֆլիսում, Բաքվում, Ղարաբաղում, Նուխիում, Ղազախում, Ալեքսանդրապոլում, Էջմիածնում, Երեւանում։ Ես ունեցել եմ գրադարաններ Ռուսաստանի հեռավոր գավառներում, ինչպես Ղարաբաղի Ջրաբերդ գավառում, Ղազախի գավառում, Ղարաքիլիսայի գավառում, Նուխիի գավառում, Ալեքսանդրապոլի գավառում։ Ես ունեցել եմ գրադարաններ Ռուսաստանի ամենահ

ՅՈՒՍԱՀ ՀԱՄԱՅՈՒՆ ՎԱԳԱԼՈՎԻՀ

ՎԻՒԳՈ ՀՈՒՄՈՅԻ ԴԱՀԱՒԱՆԵՔԸ

— Ընդհատեցի՛ք ձեր զրոյցը, ես ալ ուզեցի մտնել խօսակցութեան մէջ, երբ լսեցի, որ դուք կը խօսիք Վիւգոյի մասին, որուն ես մեծ երկրպագուն եմ:

— Ինչպէ՞ս չխօսինք Վիւգոյի մասին, երբ ան մեր ազգին ալ մեծ բարեկամներէն մէկն էր եղած:

— Ինչպէ՞ս:

— Ձեզի կրնամ պատմել այդ մասին, եթէ կ՚ուզէք:

— Խնդրեմ, պատմեցէ՛ք, պատմեցէ՛ք:

— Ահա, ուրեմն, ինչպէս ձեզի ըսի, ես ալ ձեզի պէս Վիւգոյի մեծ երկրպագուն եմ եղած միշտ, եւ ինչպէ՛ս չըլլայի, երբ ան մեր ազգին ալ մեծ բարեկամներէն մէկն էր եղած:

Ընդհատեցի զինք հետաքրքրութեամբ:

— Ինչպէ՞ս եղաւ, որ Վիւգոյ մեր ազգին ալ մեծ բարեկամներէն մէկը եղաւ, ինչպէ՞ս կրցաւ ան ծանօթանալ մեր ազգին հետ:

— Ձեզի կրնամ պատմել այդ, եթէ կ՚ուզէք:

— Խնդրեմ

եղած ընդունելութեան համար, յայտարարեց թէ Գերմանները Հունգարիոյ մէջ իրենք զիրենք իրապէս կը զգան իրենց երկրին մէջ։ Յիշեց թէ Մեծ Պատերազմին Գերմանիա եւ Հունգարիա կողք կողքի կռուեցան, թէ այս առթիւ երկու ազգերուն միջեւ անխզելի կապեր հաստատուեցան. ասկէ զատ պատերազմէն վերջ Գերմանիոյ եւ Հունգարիոյ հասցուած բիրտ հարուածները այս կապերը աւելի եւս ամրապնդեցին։

Յենա պէկի սպանիչը

Փրակայէն կը հաղորդեն որ Յենա պէկի սպանիչը բացարձակապէս կը մերժէ ըսել թէ ո՞ւսկից առած է իր ատրճանակը եւ Փրակա ճամբորդելու դրամը։ Յենա պէկ իր սպանութենէն քանի մը օր առաջ բարեկամներու պատմած էր թէ իր փրակայի դեսպան անուանուիլը մեծ ընդդիմութեան բախած էր, նոյնիսկ իր ընտանիքը իբր պատանդ Ալպանիա վար դրուած էր՝ ստիպելու համար զինքը, որ Թիրանայի կառավարութեան իտալասէր քաղաքականութեան հակառակ չգործէ։ Ոստիկանութիւնը համոզուած է թէ զէնքը ահաբեկիչին հայթայթուած է նոյնինքն Փրակայի մէջ։

Վէճ ալ Լիթուանիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ

Լիթուանիոյ կառավարութիւնը կը գանգատի որ Լեհաստան Վիլնայի շրջանի կարգ մը տարրերուն հանդէպ բռնած է այնպիսի դիրք մը, որ կը սպառնայ Լիթուանիոյ անկախութեան։ Լեհաստան փակած է իր հողին վրայ գտնուած լիթուանական դպրոցները եւ կը գործէ այն ձեւով, որ իբրեւ թէ Վիլնայի եւ Կորոնոյի շրջանները պատկանած ըլլան Լեհ Հանրապետութեան։ Լիթուանիոյ կառավարութիւնը այս խնդիրը հաղորդած է Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան։

Այս ձեւով կ'ուզէ վերջնապէս կարգադրել Վիլնայի շրջանի խնդիրը եւ կը կարծուի թէ Գերմանիա պիտի պաշտպանէ իր տեսակէտը։ Լիթուանիա կը հերքէ Լեհաստանի այն ամբաստանութիւնը թէ լեհ ուսուցիչներ բանտարկուած են Լիթուանիոյ մէջ եւ յուսահատական կոչ մը ուղղած են։

Նոր հեռագրի մը համաձայն, Լիթուանիոյ կառավարութիւնը իր երկրէն արտաքսած է երեք Լեհեր։ Այս միջադէպը կացութիւնը աւելի կը ծանրացնէ։ Քոնիոյի թերթերը կը պահանջեն Վիլնան՝ Լիթուանիոյ համար։ Տպուած են միլիոնաւոր քարտեր, հետեւեալ արձանագրութեամբ՝

«Առանց Վիլնայի, չկայ հայրենիք. ամբողջ մեր ուժը պէտք է յատկացնենք Վիլնան գրաւելու։ Լեհաստանի կողմէ իր մայրաքաղաքին գրաւումը սուգի ժամնած է Լիթուանիան։ Վիլնա այսօր օտար լուծի տակ կը հեծէ, ու կը սպասէ իր ազատագրուելու օրուան»։

Կը վախցուի որ այս վէճը մեծ համեմատութիւններ առնէ։

Հրեայ անաբեկիչին դատավարութիւնը

Սէնի եղեռնագործ առեանին առջեւ մեծ հետաքրքրութեամբ կը շարունակուի դատավարութիւնը հրեայ Սամուէլ Շվարցպարտի, որ ինչպէս գրեցինք երէկ, 1926 Մայիս 25ին Սէն Միշէլի պողոտային եւ Ռասին փողոցին անկիւնը սպանած էր Ուկրայինայի առժամեայ կառավարութեան նախագահ Փէթլուրան։

Շվարցպարտ ծնած է Ժոլէնոքի մէջ 32 տարի առաջ. 1910ին Ֆրանսա եկած է. 1914ին կամաւոր արձանագրուած է Օտար Լեգէոնին. պատերազմին վիրաւորուած է եւ 1925ին Ֆրանսական քաղաքացի դարձած է։ Անցած տարի Մէնիլմոնթանի մէջ ժամագործի խանութ մը բացած էր։

Շվարցպարտ դատարանին առջեւ պատմեց թէ Փէթլուրան սպաննելով, ուզած էր իր ազգակիցներուն վրէժը լուծել։ Փէթլուրայի իշխանութեան օրով Ուկրայինայի մէջ մեծ թիւով Հրեաներ ջարդուած, կիներ ու աղջիկներ լկուած էին։ Օր մը Փէթլուրայի բանակին նախկին սպաները պատմած էին իր մէկ ընկերոջ իրենց այս քաջագործութիւնները. անոնցմէ սէկը ըսած էր թէ 20 Հրեայ աղջիկներ բռնաբարած է։ Այդ օրէն ի վեր վրէժի զգացումը ծնած էր իր մէջ եւ առիթի կը սպասէր զայն յագեցնելու համար։ Երբ լսեց թէ Փէթլուրա փարիզ կը գտնուի, հետապնդեց զայն եւ ի վերջոյ գտաւ զայն ու արդարութիւնը կատարեց։

Արձանագրուած էին բազմաթիւ վկաներ՝ ինչպէս Մաքսիմ Կորքի, կոմսուհի տը Նոայլ, եւ այլ յայտնի դէմքեր, որոնք կը բացակայէին։

Առջի օր լսուած վկաներուն մէջ է նաեւ Հայ մը, ճաշարանատէր Պ. Սեդրակ Պուդտայճեան, որ ոճիրին ականատես եղած էր եւ որ հաստատեց թէ Շվարցպարտ գէնք պարպեց իր զոհին վրայ, երբ անիկա գետին ինկած էր արդէն եւ Փէթլուրայի խօսքերը չիմացաւ։ Իրբեւ վկայ լսուեցան նաեւ իշխան Թոխարի Թոխրէվսքի եւ Վէսթէրէնքօ, որոնք Փէթլուրան գովեցին։ Լսուեցան նաեւ դիմաննութիւնը կատարող բժիշկը՝ Տոքթ, Փօլ, զօրավար Շափովաք եւ ուրիշ ականատես մը՝ Սմիթ։

Դատավարութիւնը կը շարունակուի։

Գերման հանքագործներու գործադուլը

Երկուշաբթի օրուընէ ի վեր Կեդրոնական Գերմանիոյ ածխագործները գործադուլ յայտարարած են եւ օրավարձի յաւելում կը պահանջեն։ Ատոնք ներկայիս շաբաթական 33 մարք կը ստանան, մինչ քիմիական ճարտարարուեստի բանւորները օրական 8—9 մարք կը շահին։ Առաջին օրը 70,000 հոգի կը մասնակցէին գործադուլին։ Երեքշաբթի ոչ միայն բանթողներու թիւը աւելցաւ, այլ եւ գործադուլի կոմիտէն հրամայեց դադրեցնել ամէնէն ստիպողական գործերու համար անհրաժեշտ ածուխի հանումը։ Իրաւարար յանձնաժողովը չկրնալով լուծել վէճը, Գերմանիոյ Աշխատանքի Նախարար Պրաունս որոշեց Պերլին հրաւիրել երկու կողմի պատուիրակները՝ հաշտութեան եզր մը գտնելու համար։

Գործազրկութիւնը վերջացած

Սէնի տեղաւորման նահանգային գրասենեակի հրատարակած վիճակագրութեան համաձայն, վերջին երեք ամսուան ընթացքին գործազրկութիւնը հետզհետէ մեղմացած է եւ ներկայիս նպաստ ստացող գործազուրկներու թիւը գրեթէ կէսովի իջած է։ Գործազրկութենէն ամէնէն շատ ազդուած թաղամասին՝ 20րդի մէջ նպաստընկալներու թիւն է 0.42 առ հարիւր, բաղդատմամբ նոյն թաղամասի բնակչութեան թիւին։

Գաւառներու մէջ ալ կացութիւնը լաւ է։

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵԻԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Համաձայն Ա. էջին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով։ Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, համաձայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեանի (20 ֆրանք). 2. Մանչ Աղջիկը, Վ. Մարկրիթի (20 ֆր.). 3. Թորիւուրդներու Մեհեանը, Յ. Օշականի (20 ֆր.). 4. Թապլվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Խաչը, Տոքթ. Մ. Մալբիի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պղնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Հաւքցի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա Կորտիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Անկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկեր Շահազար, Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. Երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Յուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. Կրացիէլլա, Լամարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Բաֆֆի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր, Տոքթ. Սեւակի (10 ֆր.). 17. Ազգային Բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Իսահակեանի (3 ֆր.). 19. Ալպոմ Հէքեաթներու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Դատաստանական Խորհուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ի՞նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիֆիլիս, Տոքթ. Դրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօհրապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Զրուցատրութիւն (15 ֆր.). 25. Զարթիր Աստուած, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէն լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. Կոյսի մը Օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Սեւունի (5 ֆր.)։

Հ. Յ. Դ. ՊԷԼՎԻԼԻ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ

Դասախօսական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին,
131 Fbg. du Temple, Belleville.

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ՍՏՈՒՏԻԱՆ

Ղեկավարութեամբ՝ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

Կը բեմադրէ հետեւեալ խաղերը

Այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Bon Théatre, 84 Rue Chape

ՇԻԼԼԷՐԻ ԱԻԱԶԱԿՆԵՐԸ

Նոյեմբեր 5ին ՏՐԻԼԲԻ, Նոյեմբեր 19ին ՁԱՐ ՈԳԻ, Դեկտեմբեր 5ին ՍԱՄՍՈՆ եւ ԴԱԼԻԼԱ, Դեկտեմբեր 24ին ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐ,
Դերասանի ցնորքը։

Այս խաղերուն համար վարձուած է արդէն Bon Théatre։

Երկրորդ շրջանը կը սկսի այս խաղերէն յետոյ։ Խաղացանկին մէջ կը մտնեն՝ «*Քօրրատօ*», «*Շէրլօք Հօլմս*», «*Պատուի համար*», «*Մի օրուան երջանկութիւն*», *Դիկտատորը*», «*Ինկած բերդի իշխանուհին*», «*Հեղեղ*», «*17 տարեկանները*», «*Երջանկութիւն*» եւն. եւն.։

Կը խնդրուի բոլոր հայ Թատերագիրներէն որ եթէ ունին մեր կեանքը շօշափող Թատերախաղեր, բարի ըլլան զրկելու. անոնց կը տրուի առաջնութիւն։

Բոլոր անոնք, որոնք կը ցանկան աշխատիլ Ստուտիայի մէջ, Թող նոյնպէս բարի ըլլան դիմելու։

Կը խնդրուի Մարսիլիոյ հանրային մարմիններէ եւ միութիւն ներէ, վերոյիշեալ Թուականները նկատի ունենալ չխաչաձեւելու համար։

Խումբի ներկայացումներուն իրենց մասնակցութիւնը պիտի բերեն տեղս գտնուած բոլոր ուժերը պարբերաբար։ Իսկ քանի մը խաղերու համար պիտի հրաւիրուին փարիզի մեր յայտնի դերասաններէն եւ արուեստագէտներէն՝ Պ. Պ. Շահխաթունի եւ երգիչ-դերասան Պ. Ստ. Նաւասարդեան։

Թղթակցութեան հասցէն՝ M. Maroutian, 9 Rue du Lycée, Marseille.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Ց. Դ. Եւագդոն խումբի դասախօսական ժողովը՝ այս Շաբաթ ժամը 8ին, 154 Ave. d'Argenteuil, Asnières. կը հրաւիրուին Անիէրի, Պուա-Կոլոմպի, Կոլոմպի, Արժանթէօյլի ընկերները եւ համակիրները։ Նիւթն է Թուրանական վտանգը։

Շ. Ց. Դ. Ազատամարտի Սերունդ եւ Քրիստափոր խումբերու ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Քաֆէ Օտէօն, Մէթրօ Օտէօն։

Շ. Ց. Դ. Շավիլի Ազդութեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկեր-ընկերուհիները, այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 187 Grande Rue Chaville, ներկայանալ որոշեալ ժամուն անդամատետրերով։

Շ. Ց. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 1.30ին միութեան Գրադարան-ընթերցասրահին մէջ։

Շ. Ց. Դ. Մարսէյլի վարուժան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ճանօթ հաւաքատեղին։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆ Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, Café au Clair de Luneի վերնայարկը (Վէթրօ Ռիթալի)։ Անխտիր կը հրաւիրուին բոլոր Տարօնցիները, նաեւ անոնք որ մինչեւ այսօր անդամ չեն միութեան։ կարեւոր հարցերու շուրջ պիտի խօսի Պ. Կ. Յասունի։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ Միութեան Ընդհ. Ժողովը այս կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին, Յիսուիթ ճաշարանը։ Օրակարգ.— Սանասարեան ժողովրդական համալսարանի հարցը եւ ուրիշ խընդիրներ։ Բոլոր անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ անպայման, նոյնիսկ անոնք, որոնց հասցէն անծանօթ մնացեր է վարչութեան։

ԿԻՒՐԼԻՃԻՆԵՐՈՒ Հայրենակցական միութեան կազմութեան համար՝ կը խնդրուի բոլոր Կիւրլէճինեցիներէն, իւրաքանչիւր ընտանիքի կողմէ գէթ մէկ անձ ներկայ ըլլայ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, 7 Rue de Tournon. Métro Odéon.

ՊԷԼՃՕՒՒԻ Կէմէրէկի Հայրենակցական միութեան ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Caserne d'Offemont, Պ. Ի. Պապիկեանի բնակարանը։ Օրակարգ՝ Վարչական ընտրութիւն։ Կը հրաւիրուին Շօսոյի եւ Պէլֆօրի հայրենակիցները արձանագրուիլ նոյն օրը մինչեւ ժամը 1 Պ. Այանեանի մօտ։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէլվիլի մասնաճիւղի բոլոր անդամները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին այսօր Ուրբաթ ժամը 8ին, 10 Rue Rampalի հայկական ճաշարանը։

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ Հայրենակցական միութեան Լիոնի եւ Տէսինի ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 1ին, Տարօնի սրճարանին մէջ, 61 Րիւ Բասլէ։ Օրակարգը խիստ կարեւոր։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Հայկազուն Պօյաճեանէ իր հասցէն իմացնել՝ Նազարէթ Սլօյեանի։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ ձանձին գիւղի Հայրենակցական միութեան վճռահանութեան որ տեղի ունեցաւ Հոկտ. 16ին, շահած են հետեւեալ թիւերը.—

109 պատի գորգ մը, 166 սեղանի առեղնագործ ծածկոց մը, 33 շիշ մը շամբանեը։

Կը խնդրուի սոյն թիւերը ունեցողներէն իրենց տոմսերով, ներկայանալ միութեան առենապետ Պ. Աւետիս վահրատեանին, Քէմբ Ռուս, Մարսէյլ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՃԱՊՐՅՃՔԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ, ԵՒ ԸՓԵՐ ԱՅՑԵԼԵՑԻՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Եթէ կ'ուզէք զուարճանալ արեւելեան նուագով և ուտել արեւելեան ճաշակով, դիմեցէք

Պելվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

ուր պիտի գտնէք հայկական, թրքական և յունական ամէն տեսակ բլաքներ. Նաեւ լաւ ուիթեր և թել։ Ինչպէս գիտէք, նաեւ արեւելեան ուտեստեղէնի լաւագոյնը յարմար գիներով։ Բաց է ամէն օր։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9-12

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

Կը ծանուցանէ իր յաձախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չգոջալու համար։

Ջեւի աննման շինութիւն.— Վերջին նորաձեւութիւն.— Քաղաքուր կար.— Տոկուն կերպասներ.— Վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ

Մարսէյլ, Վ. Ժ.— 35 ֆր.։
Սէն-Ռոմպաւ, Ն. Ն.— 35։
Լիոն, Վարդ.— 60։
Մարսէյլ, Վ. Թ.— 100։
Ձօշ, Թ. Պ.— 35։
Փէլուսէն, Տիկ. Ս. Ս.— 15։
Մարսէյլ, Գործ.— 1050 ֆր., կարգադրեցինք։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարժ գործաւորուհի մը կարի համար. դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան։

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

(ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ)

Թօլմէյոյի Շաձի մուրաբաը 12, Ամուսնութիւնք փարիզի 15 ֆր., Ռասփութինի 15, Պարոն տը Գամոր (2 հատոր) 25, Միրզա եւ Աննա 12, Տք. Շերպօնի՝ Թ. կոթիէի 12, Ֆլավի՝ Ժօրժ Սանի 7, կապուտիկը 5 ֆր., Նօնօ եւ Տօտօ 8, Սիրոյ խորանին առջեւ 5, երկու ոգի, 5, Տք. Մօռօի կոգին 12, Մանկութեանս մեղքերը 15, Տիկին Բօժէ 5, Պատանային զաւակը 3, Կարմիր մարդոց երդումը, 20, Մանօն Լէսքօ 15, Ռաֆայէլ 18, Կրացիէլլա 8, Շօճա Նասրէտտին 20, Թապլվար 7, Փանջունի 7, Մակաբոյծը 6, Մահացու Սէրը 3, Տք. Մօրի վրէժը 5, Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր 10, Ֆաքիր Թահիրա 5, Աշըգ Ղարիպ 5, Թօփալ Օսման 5, երգարանները 10 ֆր., 6 եւ 5 ֆրանք, երազահան 6, Բաղդացոյց 10, Ֆրանս. խօսակց. 5 եւ 8 Ֆ.։

Բարեկենդանի անկուտիները 2, Բունի ամուսնութիւն 2, Լը Պարպուլիէ 2, Մոլորեալ ճամբորդը 2, երանոս աղբար 2, Ամուսնական խնդրանք 2, կոյր երգչուհին 3, Սքաքէն՝ Մոլիէռի 5, Շողոքորթը 5, Տիկ. Մօնսօրօ 10, Սալօմէ 4, Տրիլբի 5, Շամլէթ 10, Օթէլլօ 10, Թագաւոր 10, Նիօքէ 5, Ֆիտօր Եօանովիչ արքան 8։

Դուրեանի քերթուածները 5, երգեր ու տաղերը 2.50. Տաղք եւ Նամականին 8, Խասիյեանի Հայրենի աղբիւրիցը 30, Ինտրայի Նոճաստանը 7, Ծմար խայեամ 4, Հաֆըզի քառեակները 4։

25 Ֆրանքէ աւելի գիրք առնողին 5 Ֆր.ի գիրք նուէր, 50 Ֆր.է աւելիին 10 Ֆր.ի գիրք նուէր, իսկ 100 Ֆր.է աւելի գիրք առնողին 15 Ֆր.ի գիրք նուէր կը տրուի։ Փոսթի ծախք չառնուիր։ Դիմել հետեւեալ հասցէին.—

L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e).

Կ'ՈՒԶՈՒԻ տան գործերու համար կին մը, որ պիտի խնամէ տիկնոջ 7 տարեկան տղայ մը, գոհացուցիչ պայման։ Դիմել՝ Պ. վան Հազարեանի՝ 12 Rue du Bois Porte des Lilas, (*Մէթրոյէն վայրկեան հեռու*)։

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Պարտք կը զգանք ձեզ յիշեցնելու որ, քաղաքական տարաբնելու համար, Ամուսնութեան եւ հոգեկան խնդիրներու փոխանակելու պատճառաւ, գործարքներու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան Թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ եւ խղճմտօրէն։

2. Անուններու փոխոխութիւնը դատարանի միջոցաւ եւ արագ։

3. Հպատակութեան, ժառանգի եւ դատական գործեր.

4. Ծննդեան Թուղթերու եւ մուրհակներու Թարգմանութիւն։

ԾԱԽՈՒ Է SINGER վերջին նորաձեւութեամբ, ոտքով կարի մեքենայ մը, դիւրաշատչելի գինով։ Դիմել՝ տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.)։

ՍԱԿԱՐԱՆ

20 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.
Սթերլին,	L. St.	124 05
Տոլար,	Dollar	25 47
Մարք (ոսկի) 100 Mark		608 75
Թրքական Գ.Թ.	L. Trq.	13 45
Թրք. ոսկի	» or	110 40
Մէճիտիէ	Médjidié	9 95
Լէվա 100 հատ	Léva	15 80
Տրախմի	» Drachme	33 50
Լիր	» » Lire	139 05
Պելճ. Ֆրանք	» Belga	355 —
Ջուէյց.	» Frc. Suisse	491 50
Լէյ 100 հատ	Ley	15 90
Ֆիորին	(Florin)	1025 —
ԱՐԺԵՔՈՒՂԹ		
Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ I Cr. Fonc. Eg.		3430 —
» II »		2020 —
» III »		1680 —
Ռումելի երկաթ. Lots turcs		165 —

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant : H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն 208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

22 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 473

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՒ ԽՕՍՔ

Ա Ն Ց Ո Ւ Կ Ը Մ Ո Ռ Ց Ո Ւ Կ

Չեռազիրները հաղորդեցին թէ Լէնինկրատի Գործադիր Կոմիտէի նստաշրջանին մէջ, որ սովորականէն աւելի մեծ հանդիսաւորութեամբ բացուեցաւ, Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան տասնամեակին առթիւ, Կովկասեան Հանրապետութեանց ներկայացուցիչն ալ երախտագիտական ուղերձ մը կարդացեր է։

Աւժան եւ իրաւ...

Պոլշեւիկեան յեղափոխութեան տասնամեակի փառքերէն մէկն ալ Կովկասի ազատագրումն է գիշատիչներու և «բուրժուա նացիոնալիստ»ներու ճանկերէն, և արդա՛ր է որ մարդիկ հպարտանան եւ ծունկ չոքին։

Ուղերձը մատուցանողը եղած է, ի դիմաց բոլոր Հանրապետութեանց, վրացի Իլիավա։ Այս պարոնը գոնէ լուրջ պատճառներ ունի գոհ ճնշլու իր երկրին հողային ամբողջացման և զարգացման համար։

Իսկ մե՞նք։ Իսկ անո՞նք որ երեւանը կը կառավարեն այսօր, կարմիր դրօշի տակ։

Զա՛ր զուգադիպութեամբ մը, այս միջոցին սեղանի վրայ ունինք Երեւանի «Նորք» հանդէսը. Թիւ 5-6 (1925), ուր կը հանդիպինք պատմական ուսումնասիրութեան մը, հոչակաւոր Ջոզոս Մակինցեանի ստորագրութեամբ։

«Լէնինը և հայկական հարցը» խորագրով այդ յօդուածին մէջ, նախկին կոմիսարը երեւան կը հանէ կարգ մը իրողութիւններ, որոնք նորութիւն չեն մեզի համար, բայց նոր հարցականի մը առջեւ կը դնեն մեզ, տասնամեակի շրջադարձէ մը օգնակատարութեանց առթիւ։

Պ. Մակինցեան, քրքրելով Լէնինի եւ Վահան Տէրեանի խօսակցութիւնները Տաճկահայաստանի ազատագրութեան մասին, կը պատմէ թէ ի՛նչ կը խորհէր ու կը հրամայէր Լէնին, մէջ կը բերէ այդ առթիւ խմբագրուած զեկոյցը, կառավարութեան հրամանագիրը եւ Ստալինի կոչը։ Ծանօթ է այդ հոչակաւոր «դեկրետ»ը, որուն հիման վրայ, պոլշեւիկեան սահմանադրութեան առաջին հատուածի Գ. գլխու 6րդ. կէտը կը խմբագրուէր այսպէս.

— «Խորհուրդներու համառուսական Գ. հաժագումարը կ'ողջունէ ժողովրդական գործավարներու քաղաքականութիւնը, որ ճանչած է Ֆինլանտայի անկախութիւնը, որ սկսեր է զօրքերը քաշել Պարսկաստանէն եւ յայտարարել Հայաստանի ազատ ինքնորոշումը»։

Միշտ Մակինցեանի պատմութեան համաձայն, Լէնինի առաջարկութեամբ, «դեկրետ»ի նախագիծը կը պատրաստեն Ստալին, Լուկաշին եւ Տէրեան։ Այդ նախագիծը քննելէ առաջ, Ստալինը, իբրեւ Ազգային Գործերու ժողովրդական գործավար, կը հրատարակէ կոչ մը, «Տաճկահայաստանի մասին», ուր կը կարդանք հետեւեալ տողերը.

— «... Հիմա բոլորին համար պարզ է, որ Ռուսաստանի ժողովուրդներուն բախտը, յատկապէս հայ ժողովուրդին բախտը կապուած է Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան բախտին։ Հոկտեմբերեան յեղափոխութիւնը խորտակեց ազգային ճնշման շղթան։ Ան պատռեց ցարական գաղտնի դաշնագիրները, որոնք կը շղթայէին ժողովուրդներու ձեռքն ու ոտքը։

«Այս նկատումները իբրեւ մեկնակէտ ունենալով, ժողովրդական գործավարներու խորհուրդը որոշեց յատուկ հրամանագիր (դեկրետ) հրատարակել, Տաճկահայաստանի ազատ ինքնորոշման համար։ Այդ առանձնապէս կարեւոր է հիմա, երբ տաճկա - գերմանական իշխանութիւնները, հաւատարիմ իրենց նուաճողական քնութեան, չեն ծածկեր իրենց ցանկութիւնը՝ բռնի պահել իրենց գրաւած շրջանները»։

Այս բոլորը կ'ըլլան 1917ի վերջերը կամ 1918ի սկիզբը։

Ի՞նչ կը սեւեռենք տասը տարի յետոյ։

Թող նախ Մակինցեանը պատասխանէ, իր շնական բծախնդութեամբ.

— «Այս ամէնը, ներկայիս կորցրել է իր ժամէականութիւնը։ Հայկական հարցը լուծուած է միանգամ ընդ միշտ, խորհրդային Հայաստանի գոյութեամբ» («Նորք» Թիւ 5-6, էջ 418)։

Կամ իր միւս լուսաղբիւրը, Արտաշէս Կարինեան.

— «Ազգային» դատէն միանգամ ընդ միշտ հրաժարած են խորհրդային Հայաստանի բոլոր աշխատաւորները (Խորհրդային Հայաստան, 16 Յուլիս 1927)։

Կը նշանակէ թէ այս մարդիկը իրենց վարպետներն ալ կը ծաղրեն տարիներ յետոյ, երբ ոչ միայն ո՛ր եւ է փորձ չէ եղած «Տաճկահայաստանի ինքնորոշումը» իրականացնելու, այլ եւ Թուրքահայաստանն ալ յօշոտուած, ծաղրանկար գաւառապետութեան մը վերածուած է, իր զարգացման եւ ընդարձակման համար ունենալով մէկ ելք,— Սարտարապատի ճահիճները։

Կը նշանակէ թէ ինչ որ խօսեր, բորբեր եւ ծրագրեր են Լէնինը, Տէրեանը, Լուկաշինը եւ Ստալինը, նպատակ ունենալ ոչ թէ եւրոպական պետութեանց դիւանագիտական խաղերէն ու տաճկա - գերմանական իշխանութենէն նուաճողական ցանկութիւններէն ազատել Տաճկահայաստանը եւ Թուրքահայաստանը, այլ զանոնք մատաղ ընել քէմալական Թուրքիոյ, խորհրդային Ադրբէջանի եւ վրաստանի, որոնք ո՛չ գիշատիչ ախորժակներ ունին, ոչ ալ աշխարհակալութեան ձգտումներ...

Արդարեւ, կ'արժէ որ կովկասի հանրապետութիւնները, երեւանն ալ միասին, ոսկետառ ուղերձ մը մատուցանեն յոտս Կրեմլինի, այս յեղափոխակա՛ն շնորհաբաշխութեան առթիւ։

Եւ կ'արժէ որ մենք ալ ծափահարենք այս իմաստո՛ւն եւ խաղաղասիրական հաշուեյարդարը եւ ձայնակցինք Մակինցեաններուն եւ Կարինեաններուն.

— Հայկական հարցը միանգամ ընդ միշտ լուծուած է Խորհրդային Հայաստանի գոյութեամբ։ Փա՛ռք Սլլահին, Ստալինին եւ Լէնինին...

Անարժան, անբարոյ չհա՛ն սերունդ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՔԱՆԻ ԿԸ ՍՈՂԱՆ, ԱՅՆՔԱՆ Կ'ԱՆԱՐԳՈՒԻՆ

«Հայ հակայեղափոխականներու միացեալ ճակատ» խորագրով խմբագրականի մը մէջ, «Խորհրդային Հայաստան»ը նորէն կը թօթուէ ռամկավարներուն օձիքը, զանոնք ամբաստանելով իբրեւ կեղծաւոր եւ «դեբասան»։

— «Մենք երբեք չենք ծածկած, որ իբրեւ տաճկահայ ռեւտրական բուրժուազիայի կղերականութեան կուսակցութիւն՝ ռամկավարները նոյնքան մեր թշնամիներն են, ինչքան բուրժուազիայի մարտական կուսակցութեան եւ միջազգային աշխարհակալութեան գործակալ Դաշնակցութիւնը։

«Մենք երբեք չենք կարծեր, որ ռամկավարներու այն կիսատ-պռատ ու ոչ անկեղծ հակակրանքը Խ. Հայաստանի հանդէպ՝ ոչ թէ դասակարգային հակակրանք է, այլ զուտ ազգային, որ դասակարգային ընդհարումներու ժամանակ միշտ կարող էր հակակրանքի եւ թշնամութեան փոխուիլ։

«Եւ այսօր այդ բանին մենք ականատես ենք։

«Դաշնակցութեան «միացեալ հակախորհրդային» ճակատ կազմելու նշանախօսքին իրենց հաւանութիւնը տուած են ըստ երեւոյթին Եղիպտոսի ռամկավարները, այսինքն բոլորովին մէկ կողմ են ձգեր այդ կեղծ բանակական շեշտը, Խ. Հայաստանի դէմ համերաշխութեան ձեռք են մեկներ ֆաշիստ «Յուսաբեր»ի եւ «Հայրենիք»ի հետ։

«Որովհետեւ «իմաստուն» ռամկավարները, հաւատարիմ իրենց դասակարգային շահերուն եւ զգալով, որ անպէտ ուսականի յարաբերութիւններու խզումէն յետոյ հաւանական է դիմուած ընդհարում պրոլետարիատի եւ իմպերիալիսմի միջեւ, անոնք այժմէն կը ճշտեն իրենց դիրքը, անցնելով մեր մահացու թշնամիներուն կողմը։

«Իրենց հանդէպ Խ. Հայաստանի ժան եւ կեղծ բարեկամական դիրքով ռամկավարները որոշ դրամագլուխ շահելէ յետոյ, այսօր պարզօրէն հրապարակ կուգան ֆաշիստական եւ հակախորհրդային միացեալ ճակատի շարքերուն մէջ։

«Անոնք ալ, ինչպէս դաշնակցականները, մէկ կողմ ձգելով իրենց «հայրենասիրական» եւ «հայ ժողովուրդի ցաւերու վրայ մտածող» կեղծ մտադրութիւնները, այժմէն իրենց միացեալ ծառայութիւնը կ'առաջարկեն միջազգային աշխարհակալութեան։

«Հայաստանի վերաշինութեան» մասին ճառող դատարկախօս ռամկավարները, երկար չկրնալով դերասանի դերին մէջ մնալ, այսօր գործնապէս դուրս կուգան Խորհրդային Հայաստանը վերաշինող տարրերու եւ Խորհրդ. իշխանութեան դէմ։

«Թող արտասահմանի դեռ մոլորուած հայ աշխատաւորութիւնը մէկ անգամ եւս համոզուի, որ ոչ դաշնակը եւ ոչ ալ ռամկավարներն ու Փարիզի խրտուիլակ հնչակեանները չեն, որ կը մտածեն իրենց շահերու մասին»։

ՕԳՏՈՒԷ ԱՌԻԹԷՆ

ֆարեկան կանխիկ բաժնեգին մը վճարելով կը ստանաս 20 ֆր.ի գիրք։ Վեցամսեայ՝ 10 ֆրանքի։

Տանկը՝ Դ. էջ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ ԴԵՌ ԿՐ ՁԱՌԻ

Մուսթաֆա Քէմալի ճառին չորրորդ օրը գրեթէ ամբողջութեամբ յատկացուած էր գինուորական խնդիրներու։ Նախ նկարագրեց Միլլիհիներուն կողմէ Հելլէններու դէմ մղուած պատերազմին մանրամասնութիւնները։ Բացատրեց թէ ինչպէս անհրաժեշտ դարձած էր մէջտեղէն վերցնել անկանոն հրոսախումբերը, մանաւանդ Չերքէզ Էտհէմի խումբը, եւ ատոր փոխարէն կազմել մէկ եւ անբաժանելի բանակ մը։ Երբ ասիկա կատարուեցաւ, Չերքէզ Էտհէմ իր մարդոց հետ միասին անցաւ Յոյներուն կողմը եւ կռուեցաւ հելլէն բանակի շարքերուն մէջ։

Մուսթաֆա Քէմալ խստիւ քննադատեց Միլլի ուժերու բոլոր հրամանատարներն ալ, բացառութեամբ Ըսմէթ փաշայի։ Ճաֆէր Թայար փաշան քննադատեց անոր համար որ Էսքիշէհիր մէջ տատամսոտ դիրք բռնեց եւ պատճառ դարձաւ որ Թրակիան Յոյներուն ձեռքն անցնի։ Ալի Ֆուատ փաշան չկրցաւ պահել բացարձակ կարգապահութիւն եւ Անատոլուի ուժերուն վերին - հրամանատարի պաշտօնէն ետ կանչուելով Մոսկուայի դեսպան նշանակուեցաւ։ Րէֆիէթ փաշա որ հարաւային Անատոլուի ճակատը կը պաշտպաներ Յոյներուն դէմ, ապիկարութիւն ցոյց տուաւ եւ իր պաշտօնը ձգեց Ըսմէթ փաշայի, որ ամբողջ Անատոլուի ճակատին հրամանատարութիւնը ստանձնեց։ Գալով Քեազիմ Քարապէքիր փաշայի, Մուսթաֆա Քէմալ ընդունելով հանդերձ որ Չայաստանի արշաւանքը յաջողութեամբ գլուխ հանած էր, շատ դովեստներ չշռայլեց անոր հասցէին։ Միւս կողմէ սակայն, ջերմագին գովեստներով խօսեցաւ Ըսմէթ փաշայի մասին. գովեց նաեւ Ալի պէյի եւ Քըլըճ Ալի պէյի քաջագործութիւնները գինուորական մարզին մէջ։

ԻՍԼԱՄՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԿՐՕՆՔ ՉԷ

Յաջորդ օրը Կազին խօսեցաւ Խալիֆայութեան չնչումին մասին եւ այս առթիւ զգայացունց յայտարարութիւն մը ըրաւ։ 1924 Ապրիլին քուէարկուած Սահմանադրութեան մէկ յօդուածը կ'ըսէ թէ Թուրք հանրապետական պետութեան կրօնքը իսլամութիւնն է։ Հետեւաբար մինչեւ հիմա Մուհամմէտի հաւատքը Թուրքիոյ պաշտօնական կրօնքը կը նկատուէր։ Իր ճառին մէջ, Մուսթաֆա Քէմալ հանդիսաւորապէս յայտարարեց թէ այդ յօդուածը դրուեցաւ իրաւախոհութիւն մը ընելու համար հին մտայնութեան հետ եւ որ կոչուած է անհետանալու առջին առթիւ։

«Թան»ի Պոլսոյ թղթակիցը այս լուրը հաղորդելով, կ'ըսէ թէ այս յայտարարութիւնը, որ կոչուած է մեծ ազմուկ հանելու ամբողջ իսլամ երկիրներու մէջ, ո եւ է յարձակում չի պարունակեր մահմետականութեան դէմ, ոչ ալ անաստուածութիւն կամ նիւթապաշտութիւն կը նշանակէ, ինչպէս պաշտօնապէս յայտարարած են Սովետները. սակայն ատկէ կարելի է եզրակացնել որ այսուհետեւ կրօնական խնդիրներու մէջ նոր Թուրքիոյ վարդապետութիւնը պիտի ըլլայ մտածումի ամենաբացարձակ ազատութիւն։ Կը յիշուի թէ անկախութեան պատերազմի վաղորդայնին, երբ Էնկիւրիի Քաղաքապետութիւնը մզկիթ հրաւիրեց զինքը՝ յաղթանակին առթիւ գոհաբանութիւն մատուցանելու համար Աստուծոյ, Մուսթաֆա Քէմալ մերժեց երթալ, ըսելով որ միայն իր սուրն է որ փրկած էր Թուրքիան։ Միւս կողմէ Հանրապետութեան նախագահ ընտրուելէն ի վեր երբեք մզկիթ ոտք կոխած չէ։

Մակեդոնացիները եւ Պուլկարիա

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ մեծ բազմութիւն ներկայ էր Սոպրանիյէի մէջ, երբ վիճաբանութիւնները սկսան Փէթրիչի եւ Քէօսթէնտիլի շրջանին մէջ պաշարման վիճակ յայտարարող հրամանագրին մասին։

Վարչապետ Լիափչեֆ բացման յուզիչ ճառով մը յայտնեց թէ այս բացառիկ միջոցը ձեռք առնուած էր ուղղակի կառավարութեան կողմէ, առանց ոեւէ արտաքին ճնշումի։ Դիտել տուաւ թէ Հաշտութեան դաշնագիրը, որ Պուլկարիայէն անջատեց իր հողէն եւ ժողովուրդէն մաս մը, ստեղծած է ցաւալի կացութիւն մը, որուն հետեւանքները դեռ զգալի են Պալքաններու մէջ։ Մանաւանդ փէթրիչի շրջանի Պուլկարները սերտ եւ հելլէն Մակեդոնիոյ բնակչութեան հետ իրենց յարաբերութեանց պատճառաւ շատ շուտ կ'ազդուին սահմանին միւս կողմը պատահած դէպքերէն։ «Եղեռնափորձերը, ըսաւ, չեն կրնար դարման տանիլ այս կացութեան, ընդհակառակն կը վտանգեն Պուլկարիոյ դիրքը. ատոնք խնդիրներու գործեր են։»

Սթամպուլօֆի կուսակցութեան կողմէ Քօզնիչքի մերժեց այն ամբաստանութիւնը թէ Պուլկարիա ուժ կուտայ Մակեդոնացի յեղափոխականներուն։ Յետոյ յիշելով ժամանակին օսմ. կայսրութեան սիրելի մեթոտ մը, որով Մակեդոնիոյ ամենափոքր միջադէպերու պատասխանատուութիւնը կը բեռցուէր Պուլկարիոյ վրայ, Քոզնիչքի ըսաւ թէ Եւկոսլաւիա նոյն մեթոտին կը հետեւի։ Մակեդոնացիներու շարժումը բնական հետեւանքն է այն անհանդուրժելի վարչաձեւին, զոր Եւկոսլաւիա հաստատած է Մակեդոնիոյ մէջ։ Եթէ Եւկոսլաւները խաղաղութիւն կը փափաքին, թո՛ղ Մակեդոնացիներուն դարձնեն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ

ՆՈՐ ՍԱԼՈՄԷ ՄԸ

Յիսուսի երիտասարդութեան օրերուն, Հերովդէս Թագաւորը կարած էր Յովհաննէս Մկրտիչին գլուխը եւ նուիրած՝ Սալոմէի, որպէսզի պարէ խնջոյքի մը առեւն։

Նոյն պատմութիւնը, ահա, 19 դար յետոյ։

Հնդկաստանէն հասած լուրերու համաձայն, վերջերս տեղական դատարանը մահուան դատապարտած է ճավայի պարուհի մը, Հատիմէ, աննման պերճկունութեամբ։

Կալկաթայի մէջ, տարի մըն է, բոլոր երիտասարդները սիրահար էին դարձեր Հատիմէի, որ կը պարէր միայն աղնուականներու տուներուն մէջ։ Ան կը պարէր մերկ, եւ կ'արտայայտէր հնդկական բանաստեղծութիւնները։

Սիրական չունէր։

Ի զուր հարուստ երիտասարդներ հսկայ գումարներ նուիրեցին։ Պարուհին կը մերժէր, բայց կը հրահրէր անոնց սէրը։ Ու դայն անուանած էին «մարմարեայ կուռքը»։

Վերջերս իր հիացողներէն մէկը, յուսահատ, անձնասպան եղաւ, նամակ մը գրելով Հատիմէի թէ չարժէր ապրիլ առանց իր սիրած աղջկան։ Մինչ, նոյն իրիկունը, պարուհին պարեց աւելի զգացումով։

Սակայն, վերջապէս Հատիմէ ինք եւս սիրահարեցաւ աղնուական Հնդիկի մը։ Ի զուր բացատրեց թէ իր մէջ դաժան էր ընտրեալը։

Հնդիկ երիտասարդը աբհամարհանքով չէր իսկ մօտենար դեղանի պարուհիին։

Իրիկուն մը, Հատիմէ, սիրոյ ու կիրքի դիւռվութեան մէջ, ինքն իրմէ ելած, ուզեց համբուրել երիտասարդը։ Կիրքը, կրակէ ամպի մը նման, շրթներուն էր եկած։ Ափսո՛ս, Հնդիկը ետ մղեց զայն եւ արհամարհոտ նայուածք մը ձգեց այրող շրթներուն վրայ, որ կը պրկուէին։

Հատիմէ երդում ըրաւ, մահացու երդում մը եւ քաշուեցաւ։

Հարուստ երիտասարդ մը եկաւ իր սէրը յայտնելու։ Հատիմէ ընդունեց պայմանով մը. — Եթէ, իրրեւ սիրոյ նուէր, բերէր գլուխը այն երիտասարդին, զոր հիմա կ'ատէր։ Երիտասարդը, սիրոյ կոյր մը, դրամով խողխողել տուաւ եւ գլուխը կարելով յանձնեց Հատիմէի։

Նոյն իրիկունը, Հատիմէ մերկացաւ, իր սիրականին գլուխը դրաւ գետինը, եւ լալով ու սարսռալով պարեց գլուխին շուրջ, պար մը, որ կ'արտայայտէր երբեմն անգութ բանաստեղծութիւն մը եւ երբեմն յուսահատ մատուցումը իր հոգիին ու մարմինին։ Պարի ընթացքին կը խօսէր արիւնթաթախ գլուխին հետ, սիրավառ ու գգուռտ խօսքեր կ'արտասանէր, ու երբեմն կը հայհոյէր։ Յետոյ արիւնոտ գլուխը կուրծքին սեղմած, դիտեց կիսաբաց աչքերը եւ երգեց իր սէրը, մինչեւ որ սպառած ինկաւ։

Դատարանին մէջ երբեք զղջում չյայտնեց։ Իր վրէժխնդրութիւնը բնական կը գտնէր։ Երբ դատաւորները ըսին թէ ինք ալ անգութ գտնուած է իրեն սիրահարներուն հանդէպ, Հատիմէ քմծիծաղով մը ուսերը թօթուեց։

ԱՄԷՆ ՕՐՈՒԱՆ

«ՅԱՌԱՋ»ի հետ, ընտիր գիրք ալ պիտի ստանաս, տարեկան կամ վեցամսեայ բաժանորդագրուելով մինչեւ դեկտ. 31։

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՄԱՍԻՆ

Ա. Ս. Ե. Ս. Ի.

Ա. Ս. Ե. Ս. Ի. Ի. Ա. Ա. Ա

ՀՈՒՅՍԻՍ ԱՐԵՎՄՏԻ ՎԱՂՎԱԾՔԸ

ՎԱՎԵՐԱԳՐԵՑ ԳԱՐԵԳԻՆ ՆԺԴԵՀ

— Ես, իհարկե, ոչ մի բան չեմ ասի, բայց ինչ-որ բան պետք է անել, որ ամոթալի վերջ դրվի այդ ամենին։ Ես ինքս ամաչում եմ ինձ հարգող մարդկանց աչքերի մեջ նայել։ Ինչ-որ բան պետք է անել, որ ամոթալի վերջ դրվի այդ ամենին։ Ես ինքս ամաչում եմ ինձ հարգող մարդկանց աչքերի մեջ նայել։

— Ես կարծում եմ, որ ամենից լավ կլինի, եթե ես գնամ Ալեքսանդրապոլ և ինքս ինձ հանձնեմ ոստիկանության ձեռքը։

— Ես էլ եմ այդ կարծիքին։ Ես էլ եմ այդ կարծիքին։

— Ես էլ եմ այդ կարծիքին։

— Ես էլ եմ այդ կարծիքին։

—

իրենց դպրոցներն ու եկեղեցիները: Յանուն իր կուսակցութեան բողոքեց որ կառավարութիւնը Մակեդոնացիներուն հակառակ կը շարժի՝ պաշարման վիճակ յայտարարելով սահմանի նահանգներուն մէջ:

Ընկերվարական վարիչ փասթուքօֆ բողոքեց որ սովորական աւազակներ կը նկատուին իրենց երկրի ազատութեան համար կռուող Մակեդոնացի յեղափոխականները: Ըսաւ որ իր կուսակցութիւնը թէեւ կը դատապարտէ յեղափոխական մեթոտները, սակայն այն կարծիքէն է թէ Մակեդոնիան պէտք է պատկանի Մակեդոնացիներուն: Մակեդոնիոյ եուկօսլաւ վարչաձեւը ամօթ մըն է Եւրոպայի համար, ու թէեւ ընկերվարականները կը փափաքին անկեղծ մերձեցում մը Եուկօսլաւիոյ հետ, սակայն չեն կրնար ընդունիլ որ Պուլկարիա եուկօսլաւիոյ ոստիկան - գինուորը դառնայ՝ պաշարման վիճակ յայտարարելով:

Համայնավար Քալայճիէֆ դատապարտեց թէ՛ եղեռնափորձերը թէ՛ պաշարման վիճակը:

Ֆուատ թագաւորը Փարիզի մէջ

Եգիպտոսի Ֆուատ թագաւորը առջի առաւօտ ժամը 11ին Պուա տը Պուլօնեի կայարանը հասաւ: Դիմաւորելու գացած էին Հանրապետութեան նախագահը, նախարարներ՝ Պրիան, Թարտիէօ, Փորժ Լէյկ, Պոքանովսքի, Երեսփ. Ժողովի եւ Ծերակոյտի նախագահները, զօր. Կուրօ, նահանգապետն ու ոստիկանապետը: Զինուորական Ջոկատ մը դիրք բռնած էր կայարանին առջեւ: Երբ թագաւորը կառախումբէն իջաւ, զինուրական նուագախումբը սկսաւ հնչեցնել «Մարսէյեզ»ը եւ թնդանօթ մը գոռաց: Ֆուատ Ա. հագած էր ոսկեճամուկ սեւ համազգեստ մը, գլուխը ֆէս դրած: Իրեն կ'ընկերանար Ա. սենեկապետ Սայիտ Զիւլֆիքեար փաշա:

Կայարանին մէջ կարճ ընդունելութենէ մը վերջ, արքայական թափօրը ուղղուեցաւ դէպի արտաքին նախարարութեան շէնքը, ուր մասնաւոր յարկաբաժին մը յատկացուած է արքայական հիւրին: Թագաւորը յետոյ Էլիզէի պալատը երթալով ընդունուեցաւ Պ. Տումէրկի կողմէ: Ընդունելութիւն կատարուեցաւ նաեւ Քաղաքապետարանին մէջ: Գիշերը Հանրապետութեան նախագահը հացկերոյթ մը տուաւ իրեն ի պատիւ:

Երեք ընկերվարականներ արտասուած

Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութեան փարիզի անդամներէն երեք հոգի առջի օր Ռուսիա մեկնեցան՝ Յեղափոխութեան տասնամեակի հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար, հակառակ կուսակցութեան այս մասին դրած արգելքին: Ասոր վրայ կուսակցութեան գերագոյն մարմինը որոշեց վերջնապէս վտարել յիշեալները կուսակցութեան շարքերէն:

Փեմիլի մէջ պաշարման վիճակ

Չինաստանի մայրաքաղաքին մէջ պաշարման վիճակ յայտարարուեցաւ: Փեքինի շուրջ կոիւները քաղաքացիական կոիւի բնոյթ ստացած են: Ազգայնական բանակը յուսահատական վիճակի մէջ է: Նանքինի եւ Չանքէուի մէջ դեկավարները իրարու դէմ կը կռուին՝ իշխանութիւնը ձեռք անցունելու համար եւ կը մսխեն նահանգային հասոյթները:

Կ'բսուի թէ վերջին երկու ամիսներու ընթացքին, խորհրդային կառավարութիւնը Չինացի զօրավարներ Ֆէնկի եւ Եէնի հայթայթած է 5000 գնդացիր, 52,000 հրացան եւ 500,000 փամփուշտ: Խորհրդային յարձակողականի նոր ծրագիրը պատրաստուած է Պորոտինի, Էօժէն Ֆէնկի եւ Տիկին Սուն-Եաթ-Սէնի խորհրդակցութեամբ, Մոսկուայի մէջ:

Եղեռնափորձ մը Մեխիկայի մէջ

Մեքսիկայէն առնուած հեռագրի մը համաձայն, երեքշաբթի օր Վիլլարէյէս եւ Եարա-էլ-Պրիմթոյի մէջտեղ երկաթուղագծին վրայ տինամիթով եղեռնափորձ մը կատարուած է՝ օդը հանելու համար կառախումբ մը, որուն մէջ նստած էին Մեքսիկայի հանրապետութեան նախագահ Քալլէսի ընտանիքին երեք անդամները: Վեց հոգի սպաննուեցան եւ եօթ՝ վիրաւորուեցան: Սակայն նախագահին ազգականները ողջ առողջ են:

60,000 գինուոր Հոնկոնգի մէջ

Գերման Ռայխսթակի պատկան յանձնաժողովներուն պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ թէ Հոկտեմբեր 25ին Հոնկոնգի երկիրներու գրաւման բանակին թիւը պիտի գեղչուի 60,000 գինուորի:

Արտաքին նախարարի փոխանորդ Շմիտ այս առթիւ ճառ մը խօսեցաւ գրաւուած շրջաններու յանձնախումբին առջեւ եւ բաւ թէ դաշնակիցներու յանձնառութիւններուն մասին կասկածելու տեղի չկայ բնաւ: Դաշնակիցները այս ձեւով գեղչած կ'ըլլան 8350 գինուոր: Ֆրանսացիները կը գեղչեն 6500 հոգի, Անգլիացիները 1050 եւ Պելճիքացիները 800:

Գործազրկութիւնը Ռուսիոյ մէջ

Մոսկուայէն հեռագրի մը համաձայն, գործազրկութիւնը տարուէ տարի կ'աւելնայ խորհրդային դրախտին մէջ:

1925ի Յունուար 1ին ամբողջ Խորհրդային Միութեան մէջ գործազուրկներու ընդհանուր թիւն էր 901,600, մինչ 1927 Յունուար 1ին այս թիւը բարձրացած էր 1,559,306ի: Իրականութեան մէջ այդ թուականին գործազուրկներու թիւը երկուք ուկէս միլիոնէն աւելի էր:

Բազմաթիւ գիւղացիներ, երկրագործութեան մէջ աշխատանք չգտնելով քաղաքները կը թափին իբրեւ հասարակ բանուորներ աշխատելու համար, եւ այս ձեւով կ'աւելնայ անգործներու թիւը:

Խորհրդային իշխանութիւնները կ'օգտուին այս պարագայէն եւ կը գեղչեն ճարտարարուեստի բանուորներուն օրավարձերը: Ուկրայինայի մէջ ժողովի մը առթիւ պատուիրակներ Ռացէնքօ եւ Սուխոմլին այս կէտը հասկնալով մէկտեղ աւելցուցին թէ նոյնիսկ չգանքեր կ'ըլլան պարսկաստանէն եւ Քորէայէն բանուորներ բերելու՝ տեղացի բանուորներուն արժէքը կորնելու համար:

Օդանաւային արշաւներ

Ֆրանսացի Քօսթ եւ Լը Պրի, որոնք հարաւային Ատլանտեանը կտրած էին, առջի օր Արժանթինի մայրաքաղաքը՝ Պուէնոս Այրէս հասան եւ ջերմ ընդունելութեան արժանացան: Փարիզէն Պուէնոս Այրէս իրենց ճամբորդութիւնը տեւեց 11 օր եւ կտրեցին 12,350 քիլոմեթր ճամբայ:

Նոյնպէս Ֆրանսացի օդանաւորդ Շատլ եւ Ռափէն առջի օր Սայկոն հասան: Փարիզէն Սայկոն իրենց ճամբորդութիւնը տեւեց 10 օր եւ կտրեցին 12,335 քիլոմեթր ճամբայ:

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵԻԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Համաձայն Ա. էջին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով: Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, համաձայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Դիրքը, Ա. Ահարոնեանի (20 ֆրանք). 2. Մանչ Աղջիկը, Վ. Մարկրիթի (20 ֆր.). 3. Խորհուրդներու Մեհեանը, Յ. Օշականի (20 ֆր.). 4. Թապլվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Թաչը, Տոքթ. Ս. Մալբիի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պղնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Շաքըզի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա Կորտիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Անկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկեր Շահազար, Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Ցուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. կրացիէլլա, Լամարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Բաֆֆի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր, Տոքթ. Մեւակի (10 ֆր.). 17. Ազգային Բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Յ. Սահակեանի (3 ֆր.). 19. Ալպոմ Հէքեաթներու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Դատաստանական Խորհուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ի՛նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիֆիլիս, Տոքթ. Դրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօհրապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Ջրուցատրութիւն (15 ֆր.). 25. Ջարթիր Աստուած, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէնի լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. կոյսի մը օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Սեւունի (5 ֆր.):

Հ. Յ. Դ. ՊԷԼՎԻԼԻ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ

Դասախօսական ժողովը այս երեկոյ ժամը 8.30ին,

131 Fbg. du Temple, Belleville.

կը խօսի՝ ընկ. Կ. ՍԱՍՈՒՆԻ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՕՆ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՀԱՅՁՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ Է. ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻԻ

Նախաձեռնութեամբ Շաճընի Հայր. Միութեան մասնաճիւղին

վաղը՝ կիր. առտու ժամը 9.30ին, 46 բիս Թափի վէռ, Էսփանեոլի մէջ

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն եւայլն

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Եուագոյն խումբի դասախօսական ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 8ին, 154 Ave. d'Argenteuil, Asnières. կը հրաւիրուին Անիէրի, Պուա-Կոլոմպի, Կոլոմպի, Արժանթէօյի ընկերները եւ համակիրները: Նիւթն է Թուրանական վտանգը:

Հ. Յ. Դ. Ազատամարտի Սերունդ եւ Քրիստափոր խումբերու ժողովը այսօր շբ. իրիկուն ժամը 8.30ին, Քափէ Օտէօն, Մէթրօ Օտէօն:

Հ. Յ. Դ. Շավիլի Արդուժեան ենթակոմիտէն ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկեր-ընկերուհիները, այսօր շբ. իրիկուն ժամը 9ին, 187 Grande Rue Chaville, ներկայանալ որոշեալ ժամուն անդամատետրերով:

Հ. Յ. Դ. Պէլֆօրի Վազդէն խումբի ընդհ. անդամական ժողովը՝ վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Պ. Զալըքեանի բնակարանը: Այն բոլոր համակիրները որոնք նախապէս փափաք յայտնած էին արձանագրուիլ մեր շարքերուն ներկայանան ժամը 3.30ին ժողովատեղին:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը կիր. կէսօրէ յետոյ ժամը 1.30ին միութեան Գրադարան - ընթերցասրահին մէջ:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի վարուժան ենթակոմիտէի ընդհ.ժողովվաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրերով:

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆ Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ, Café au Clair de Lune-ի վերնայարկը (մէթրօ Ինթալի): Անխտիր կը հրաւիրուին բոլոր տարօնցիները, նաեւ անոնք որ մինչեւ այսօր անդամ չեն միութեան: կարեւոր հարցերու շուրջ պիտի խօսի Պ. Կ. Պասունի:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ Միութեան Ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին, Ֆլօրիա ճաշարանը: Օրակարգ.— Սանասարեան ժողովրդական համալսարանի հարցը եւ ուրիշ խընդիրներ: Բոլոր անգամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ անպայման, նոյնիսկ անոնք, որոնց հասցէն անծանօթ մնացեր է վարչութեան:

ԿԻՒՐԼԻՆԳՏՈՆԵՐՈՒ Հայրենակցական միութեան կազմութեան համար՝ կը խնդրուի բոլոր Կիւրէղեցիներէն, իւրաքանչիւր ընտանիքի կողմէ գէթ մէկ անձ ներկայ ըլլալ, վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 7 Rue de Tournon. Métro Odéon.

ՊԻԼՃՕՒՒԻ ԿՄՄԷրկի Հայրենակցական միութեան ժողովը՝ վաղը կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Caserne d'Offemont, Պ. Խ. Պապիկեանի բնակարանը: Օրակարգ՝ վարչական ընտրութիւն: կը հրաւիրուին Շաուլի եւ Պէլֆօրի հայրենակիցները արձանագրուիլ նոյն օրը մինչեւ ժամը 1 Պ. Այանեանի մօտ:

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆի Հայրենակցական միութեան Լիոնի եւ Տէսինի ընդհ. ժողովը՝ վաղը կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 1ին, Տարօնի սրճարանին մէջ, 61 Րիւ Բապլէ: Օրակարգը խիստ կարեւոր:

ՄԵՐՄԱՏԻՈՅ ճանճին գիւղի Հայրենակցական միութեան վճռակահանութեան որ տեղի ունեցաւ Հոկտ. 16ին, շահած են հետեւեալ թիւերը.—

109 պատի գորգ մը, 166 սեղանի ասեղնագործ ծածկոց մը, 33 շիշ մը շամբանեը:

Կը խնդրուի սոյն թիւերը ունեցողներէն իրենց տոմսերով, ներկայանալ միութեանատենապետ Պ. Աւետիս Վահրատեանին, Քէմբ Ռուա, Մարսէյլ:

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՅ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

ուր կը գտնուի ճոխ մշեր մը վիպական, գրական, բանասիրական, թատերական, ևն. գիրքերու, հրդարանններ ձայնագրուած հայկական եղանակներ Կոմիտաս Վարդապետի, Սրուանձտեանցի եւ յատնի հայ երաժիշտներու:

Ջօր. Անդրանիկի մեծ ու փոքր նկարները:

Ժողովրդական գիներ

Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կատարուին դիմել՝

N. Agopian, 95Cours Richard Vitton, Lyon, Montchat.

ՋՕՐ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ

Ամենավերջին մեծադիր շքեղ նկարները երեք գոյն շրջանակով եւ իր ստորագրութեամբը, 100ը 125 եւ 75 ֆրանք. արտասահման 225 եւ 125 ֆր.: Դիմել հրատարակչին՝

HOVHANNES BABESSIANի

3bis Passage Lauzin, Paris XIX

իսկ Լիոն Agopian Nubarի,

95 Cours Richard-Vitton: Lyon-Montchat

ԿԱՆԽԻԿ

ՄԱՏԻՏ "ՕՆԹԱ,,

Նախկին ուսուցիչ Պ. Մնսիկ Թադէոսեան հիմարած է մատիտի նոր գոտիներ՝ «Օնթա», որոնց շնորհիւ կարելի կ'ըլլայ 3—4 գոյնով մատիտներ ունենալ մէկ շարքի վրայ, ասկէ զատ կարելի է նոյն գոտիին վրայ ծայր մը անցընելով իրբեւ գրիչ գործածել: Այս խիստ գործնական եւ խնայողական մատիտները նոր հրապարակ եկած են եւ կը ծախուին Սէն-Միշէլի մեծ թղթավաճառներուն մօտ եւ ուրիշ տեղեր: կեդրոնատեղի՝ 3, Rue Sommerard, Paris (5e).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԴԻՒՐԱՄԱՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌ, ԱՐԱԳ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եթէ կ'ուզէք ժամանակ շահիլ եւ էջս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր դատական, ամուսնական, առուտրական, Carte d'Identité, Naturalisation, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար,

դիմեցէք՝ K. PARMAKSEZIANի

69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck

Autobus; AM, AH, AF. Tramway: 31, 34 եւ.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ Ցնօրէն՝ Տ Օ Քթ. Գ Ր Գ Ո Յ Ե Ա Ն

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ նեղքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Դ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12.

Բոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի'ր ալ կայ: Ամենքն ալ սկսնքն մէկը անուշով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ համով ու հոտով, առատ իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուածը, որը ճաշակելու համար դիմեցէ՛ք՝

ՎԱՀՐԱՄ ՃԷՆԱՃԵԱՆԻ

ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՋԵՂՔ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼ

Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով

դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆի

Իրաւագիտական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակով

5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցեք իրեն, եղաքէն չգոջալու համար:

Ջեւի ամնման շիքութիւն.— վերջին նորածեւութիւն.— գոքուր կար.— Ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

LOCOUM AUGUSTA

իսկական լօգում, պատրաստուած՝ սագրզով, նուշով, կոդինով, Ֆստըքով եւ զանազան ախորժելի հոտերով.

ցանկնակատար կ'ուզուի Ֆրանսայի եւ արտասահմանի մէջ:

Դիմել՝ առ Comptoir «AREK»

104, Rue St. Charles, Paris XVe, մէթրօ Beaugrenelle

ՆՈՐ ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԴՐԱՑԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ

(Ամենավերջին սահմաններով)

ՀԱՅԵՐԷՆ ՄԵԾԱԳՈՒԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ՔԱՐՏԷՍԸ

ցուտակ եւ դիւրընթեռնելի

Աստիճան 1—1,000,000րդ

տարածութիւն 75×110

Պատրաստեց՝

ԱՆԴՐԱՆԻԿ Յ. ՓԱՓԱՐԻԲԵԱՆ

CARTOGRAPHE

Խիստ ճշգրիտ, խղճամիտ եւ ազնուագործակատար աշխատասիրութիւն մը, որ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է իր քովը ունենայ ԱՄԷՆ Հայրենասէր Հայ:

Շատ կարեւոր Հայ ուսուցիչներու, դպրոցներու եւ ուսանողներու:

Գինը՝ Ֆրանսա 20 Ֆրանք

Ամերիկա 1 տոլար

Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՏ գրատուն,

BALENTZ, Libraire, 233 Fbg. St. Martin (10me) Paris, որ կհղրնատեղին է:

Ա. Հայաստանէն ունենալ փափաքողք պէտք է դիմեն այս հասցէին:

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքապետարանի Ամուսնութեան եւ Ծնունդներու բաժնի վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ եւ խղճմտօրէն:

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցաւ եւ արագ:

3. Հպատակութեան, ժառանգի եւ դատական գործեր.

4. Ծննդեան թուղթերու եւ մուրհակներու թարգմանութիւնն:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

տան գործի համար կին մը, որ պիտի խնամէ 7 տարեկան տղայ մը, գոնացող ցիչ պայման: Դիմել՝ Պ. վարձատրի Շագարեանի՝ 12 Rue du Bois Porte des Lilas, (Մէթրօյէ վայրկեան հեռու):

ԾԱԽՍԻ Է SINGER մեքենան նորածեւ

թեամբ, ոտքով կարի մեքենա մը, դիւրաժատելի գինով: Դիմել՝ Տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.):

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

վարժ գործուածքուհի մը կարի «Յառաջ»ի վարչատան համար. դիմել ներքին:

ՍԱԿԱՐԱՆ

21 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.	124
Տոլար,	Dollar	25
Մարք (ոսկի) 100 Mark		606
Թրքական Ցգթ. L. Trq.		112
Թրք. ոսկի "	or	1100
Մէճիտիէ	Médjidié	9
Լէվա 100 հատ	Léva	18
Տրախմի "	Drachme	32
Լիր "	Lire	130
Պելճ. Ֆրանք "	Belga	350
Ֆրանկ "	Frc. Suisse	491
Ցուլից. "		15
Լէյ 100 հատ	Ley	1025
Ֆիորին	(Florin)	

ԱՐԺԵԹԻՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I Cr. Fonc. Eg.		3430
" II "		2020
" III "		1680
Ֆուտեյի երկաթ. Lots turcs		165

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

23 OCTOBRE 1927

Տ. ՏԱՐԻ Թիւ 474

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿԱՐԴԱ ԽՕՍՔ

ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

Մուսթաֆա Քէմալ աւարտեց իր պատմական ճառը, որուն վերջաւորեալ ամփոփումը տուինք օրը օրին։

Յաջորդաբար պիտի տանք նաեւ ամբողջական մասերը, որպէսզի համար ճակատագրական շրջանի մը բոլոր անցքերը, ինչպէս քէմալական տեսակէտէն։

Մուսթաֆա Քէմալ ինքզինքը այնքան գօրաւոր կը զգայ, որ, մինչեւ անգամ չի վարանիր հրապարակաւ խարանել Թուրքիոյ ներքին ամենամեծ եւ անպարտելի վտանգը քրտական շարժումն է։

«Այսօր քրտական շարժումը լուրջ կերպարանք մը ստացած է եւ ամբողջ քիւրտ ժողովուրդի մէջ ստեղծուած՝ ցեղային անկախութեան ու ազատ Քիւրտիստանի ձգտումն ու գաղափարը։ Շէյխ Սաիտի ապստամբութեամբ գոյն ու ձեւ առած քրտական շարժումը, օրէ օր սկսած է դուրս գալ աշիրէթական ու խմբակային բնոյթ ունենալէ եւ տարածուած է Էրզրումէն մինչեւ Պարսկաստան, Մուսուլ եւ Խարբերդ, կուտակով ամենուրեք թրքական ուժերուն դէմ։

«Քիւրտ մարտիկ ժողովուրդը, որ մօտաւորապէս երեք միլիոնի պատկառելի թիւ մը կը ներկայացնէ այսօր եւ որ ամփոփուած է հսկայ եւ անառիկ դիրքերու՝ կիրճերու եւ լեռներու մէջ, ինքնապահպանութեան կոչուած եւ վրէժով տոգորուած կռիւ կը մղէ թրքական ուժերուն դէմ։ Քէմալ ամէն բռնութիւն եւ ամենէն տմարդի եւ բարբարոսային միջոցներն անգամ չի խնայեր խափանելու համար այդ շարժումը եւ զանգուածային տարագրութեան ենթարկեց բազմաթիւ քիւրտ գիւղեր։ Անմարժ ու անփորձ Քիւրտերը, իրենց առանձին պողիկումով պարտուեցան, սակայն առանց յուսահատելու շարունակեցին իրենց ապստամբական շարժումները, օրէ օր աւելի ուժեղացան եւ լուրջ մտահոգութիւն պատճառել սկսան Քէմալին։

«Քիւրտ ապստամբները շատ լուրջ միտքեր պատճառեցին Թուրք բանակին եւ բազմաթիւ սպաներ եւ զինուորներ դէրթ տարին։

«Քրտական շարժումները սակայն այսօր սկսած են մտնել նոր փուլերու մէջ եւ ստանալ աւելի կարեւորութիւն, սահմանակից մեծ պետութիւններ այժմ քիւրտերով կը զբաղին, Մոսկուայի գործակալները, որոնք քրտական առաջին ապստամբութեան միջոցին բանիւ ու գործով օգնեցին Էնկիւրիւրիին, չախչախելու համար ապստամբութիւնը, այսօր կ'ուզեն ժոլրեցնել Քիւրտերը եւ անոնց կռիւները փոխադրել Միջագետքի դէմ, այսինքն Անգլիոյ դէմ։ Նոյն իսկ բոլշեւիկները ամէն օժանդակութիւն խոստացած են Քիւրտերուն՝ նժան ձեռնարկի մը պարագային։

«Քրտական շարժումը, Թուրքիոյ բաժանման ծրագրի գործադրութիւնը արագացնող, ամենակարեւոր գործօններէն մէկն է եւ կոչուած է դնելու Թուրքիոյ վերջին տապանաքարը։»

ՀԱՅՐ Կ'ԱԺԱՆԱՅ.— Հոկտ. 27էն սկսեալ հացին քիլօն պիտի ծախուի 2 ֆրանքի։

ՓԱՐԻԶ-ՄՈՍԿՈՒԱ ԹՌԻՉՔԸ. — Օգոստոսը Նիժնիին առջի օր Պուրժէի կայանէն ճամբայ ելաւ 40 ձիու ուժ ունեցող թեթեւ օդանաւով մը։ Նպատակն է ուղիղ գիծով հեռաւորութեան համաշխարհային մրցանիշը կոտրել այս դասակարգի օդանաւով։ Ուղեգիծն է Պրիւսէլ, Հանովր, Պերլին, Տանցիկ, Քէօնիգսպէրկ-Մոսկուա։ Փարիզէն Մոսկուա հեռաւորութիւնն է 2500 քիլոմեթր։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ

Մանաւանդ աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք թէ Թուրք կառավարութիւնը բոլոր օտարականներուն արգիլած է ճամբորդել Էրզրումի, Վանի, Պիթլիսի եւ Տիարպէքիրի նահանգներուն մէջ։ Իսկ Թրքահպատակներէն անոնք, որ կ'ուզեն յիշեալ շրջանները ճամբորդել, պարտաւոր են ստանալ մասնաւոր արտօնագիր մը։

Էնկիւրիի կառավարութեան այս որոշումը շատ դէշ ազդած է հանրային կարծիքին վրայ։ Կ'ենթադրուի թէ Արեւելեան նահանգներուն մէջ կը պատահին կարգ մը դէպքեր, որոնք երբեք ի նպաստ չեն Մուսթաֆա Քէմալի կառավարութեան։

Թուրք ընդդիմադիրները սկսած են կարեւոր գործունէութիւն ցոյց տալ Կիլիկիոյ շրջանին մէջ։ Կազմած են հրոսախումբեր, որոնք կը նեղեն տեղական իշխանութիւնները։

Այսպէս, վերջերս կառավարական սուրհանդակին վրայ յարձակած են Մարաշի եւ Այնթապի միջեւ. գրաւած են հազար թրքական ոսկի եւ բոլոր նամակները։

Նոյնպէս, Տէօրթեօլի շրջանին մէջ սպաննած են Քարա Հասան փաշա անուն մէկը, որ Մուսթաֆա Քէմալի ջերմ կուսակից էր եւ այդ շրջանին սարսափը դարձած էր։ Ոչ ոք կրնար իր աղջիկը կամ տղան ամուսնացնել, առանց Հասան փաշայի արտօնութեան, այնքան ահաբեկած էր ժողովուրդը։ Շատեր իր բռնակալութենէն ազատելու համար Սուրիա կ'ապաստանէին։

Ընդդիմադիր հրոսախումբերու կողմէ յիշեալին սպանութիւնը մեծ ուրախութեամբ ընդունուած է Ատանայի նահանգին բնակչութեան կողմէ եւ Մուսթաֆա Քէմալի դիկտատորութեան դէմ գործող ընդդիմադիրներուն համար մեծ յաղթութիւն մը կը նկատուի անիկա։

Մ. ՔԷՄԱԼԻ ՃԱՌԸ 36 ՈՒԿԷՍ ԺԱՄ ՏԵՒԵՑ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն Հոկտ. 21 Թուականով.—

Մուսթաֆա Քէմալ փաշա երէկ Խալք կուսակցութեան առջեւ վերջացուց իր ճառը, զոր սկսած էր վեց օր առաջ. այս ճառը տեւեց 36 ժամ եւ 33 վայրկեան։

Համագումարը միաձայնութեամբ ընդունեց բանաձեւ մը, որով այս ճառը կ'ընդունուի երախտագիտութեամբ։ Բանաձեւին տակ ստորագրեցին բոլոր պատուիրակները, որովհետեւ անիկա պիտի պահուի կուսակցութեան տուն արներուն մէջ։

Վերջին օրը (Հոկտ. 20) Մ. Քէմալ նկարագրեց թէ ինչպէս թուրք ուժերը հետզհետէ կազմեցին սարսափելի բռնակ մը։ 1921 Օգոստոս 5ին էր, որ առաջին Ազգային Մեծ ժողովը Մ. Քէմալը վերին հրամանատար կարգեց։ Քանի մը շաբաթ վերջ սկսաւ Սաքարիայի առաջին ճակատամարտը եւ վերջացաւ Թուրքերու յաղթանակով։ Մ. Քէմալ մարշալ եւ Ղազիի տիտղոս ստացաւ այս առթիւ։

Յետոյ յիշեց Էնկիւրիի մէջ Ֆրանքեմուրք դաշնագիրը։ Նկարագրեց մեքենայութիւնները ընդդիմադիրներուն, որոնք ծանօթ էին Բ. խմբակ անունով։ Երկար կանդ առաւ Պէքիր Սամի պէյի Լոնտոն այցելութեան եւ Լոյտ Ճորճի հետ տեսակցութեան վրայ, որոնցմէ վերջ ի գուր ձեռնարկներ եղան թշնամութիւնները դադրեցնելու համար։

Մ. Քէմալ յետոյ նկարագրեց Սաքարիայի երկրորդ ճակատամարտը 1922 Օգոստոսին, երբ յախչախիչ յաղթանակ մը շահեցան Թուրքերը եւ հելլէն բանակը սկսաւ քայքայուիլ։ Երբ Յոյները, Աֆեոտոլուէն քաշուեցան, Մուտանիոյ խորհրդաժողովը գումարուեցաւ եւ Թուրքիա հրաւիրուեցաւ մասնակցիլ Լոզանի հաշտութեան ժողովին։ Այդ միջոցին Ղազին ճամբորդութիւն մը կատարեց Աֆեոտոլուի մէջ, ժողովուրդին բացատրելու համար ինչ որ պատահած էր։

Ամենաերկար ծափահարութիւնները եղան, երբ Մուսթաֆա Քէմալ ըսաւ թէ անհրաժեշտ էր Թուրքիան ազատագրել Խալիֆայութեան լուծէն։ «Թուրքիա, ըսաւ, շատ արիւն թափած է Խալիֆայութեան համար։ Նոր Թուրքիա կրնայ մտածել միայն իր իսկ գոյութեան եւ բարօրութեան վրայ։ Անիկա չի կրնար ոեւէ գոհողութիւն ընել ոեւէ մէկուն համար»։

Վերջացնելէ առաջ, յիշեց ներկայ վարչաձեւին մտցուցած բարենորոգումները, ինչպէս վերացումը ֆէսին եւ վաթթոցին, որոնք մոլեռանդութեան եւ տգիտութեան խորհրդանշաններն էին, նոր քաղաքային օրինագիրքին ընդունուիլը, Թրքուհիներու ազատագրումը եւ բազմակնութեան չնչումը։

Ամէնէն վերջ, հետեւեալ կոչը ուղղեց Թուրք երիտասարդութեան.

«Պարոններ, իմ մանրամասն յայտարարութիւններս անցեալ շրջանի մը պատմութիւնն են։ Ուրախ պիտի զգամ եթէ կարողացայ ուշադրութիւն գրաւելիք կարգ մը կէտեր վեր հանել եւ ժողովուրդս ու մեր զաւակները արթուն պահել ապագային համար։ Ջանացի բացատրել թէ ինչպէս մեծ ազգ մը նկատի կ'առնէ ազգային կեանքը, կը շահի իր անկախութիւնը եւ կը հիմնէ արդիական կառավարութիւն մը, գիտական ամենավերջին հիմերու վրայ։ Արդիւնքը զոր ձեռք բերինք այսօր, փրկագինն է դարերու ընթացքին մեր կրած ազգային դժբախտութեանց եւ մեր հայրենիքին ամէն անկիւնը թրջող արիւնին։ Այս արդիւնքը կը յանձնեմ Թուրք երիտասարդութեան։ Դո՛ւն, երիտասարդութիւն, քու առաջին պար-

Վերջը շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՏԱԳՆԱՊԸ

Պէյրութի Ազդակէն (12 Հոկտ.)

— «Թուրքիոյ ներքին ամենամեծ եւ անպարտելի վտանգը քրտական շարժումն է։

«Այսօր քրտական շարժումը լուրջ կերպարանք մը ստացած է եւ ամբողջ քիւրտ ժողովուրդի մէջ ստեղծուած՝ ցեղային անկախութեան ու ազատ Քիւրտիստանի ձգտումն ու գաղափարը։ Շէյխ Սաիտի ապստամբութեամբ գոյն ու ձեւ առած քրտական շարժումը, օրէ օր սկսած է դուրս գալ աշիրէթական ու խմբակային բնոյթ ունենալէ եւ տարածուած է Էրզրումէն մինչեւ Պարսկաստան, Մուսուլ եւ Խարբերդ, կուտակով ամենուրեք թրքական ուժերուն դէմ։

«Քիւրտ մարտիկ ժողովուրդը, որ մօտաւորապէս երեք միլիոնի պատկառելի թիւ մը կը ներկայացնէ այսօր եւ որ ամփոփուած է հսկայ եւ անառիկ դիրքերու՝ կիրճերու եւ լեռներու մէջ, ինքնապահպանութեան կոչուած եւ վրէժով տոգորուած կռիւ կը մղէ թրքական ուժերուն դէմ։ Քէմալ ամէն բռնութիւն եւ ամենէն տմարդի եւ բարբարոսային միջոցներն անգամ չի խնայեր խափանելու համար այդ շարժումը եւ զանգուածային տարագրութեան ենթարկեց բազմաթիւ քիւրտ գիւղեր։ Անմարժ ու անփորձ Քիւրտերը, իրենց առանձին պողիկումով պարտուեցան, սակայն առանց յուսահատելու շարունակեցին իրենց ապստամբական շարժումները, օրէ օր աւելի ուժեղացան եւ լուրջ մտահոգութիւն պատճառել սկսան Քէմալին։

«Քիւրտ ապստամբները շատ լուրջ միտքեր պատճառեցին Թիւրք բանակին եւ բազմաթիւ սպաներ եւ զինուորներ դէրթ տարին։

«Քրտական շարժումները սակայն այսօր սկսած են մտնել նոր փուլերու մէջ եւ ստանալ աւելի կարեւորութիւն, սահմանակից մեծ պետութիւններ այժմ քիւրտերով կը զբաղին, Մոսկուայի գործակալները, որոնք քրտական առաջին ապստամբութեան միջոցին բանիւ ու գործով օգնեցին Էնկիւրիւրիին, չախչախելու համար ապստամբութիւնը, այսօր կ'ուզեն ժոլրեցնել Քիւրտերը եւ անոնց կռիւները փոխադրել Միջագետքի դէմ, այսինքն Անգլիոյ դէմ։ Նոյն իսկ բոլշեւիկները ամէն օժանդակութիւն խոստացած են Քիւրտերուն՝ նժան ձեռնարկի մը պարագային։

«Քրտական շարժումը, Թուրքիոյ բաժանման ծրագրի գործադրութիւնը արագացնող, ամենակարեւոր գործօններէն մէկն է եւ կոչուած է դնելու Թուրքիոյ վերջին տապանաքարը։»

ՀԱՅՐ Կ'ԱԺԱՆԱՅ.— Հոկտ. 27էն սկսեալ հացին քիլօն պիտի ծախուի 2 ֆրանքի։

ՓԱՐԻԶ-ՄՈՍԿՈՒԱ ԹՌԻՉՔԸ. — Օգոստոսը Նիժնիին առջի օր Պուրժէի կայանէն ճամբայ ելաւ 40 ձիու ուժ ունեցող թեթեւ օդանաւով մը։ Նպատակն է ուղիղ գիծով հեռաւորութեան համաշխարհային մրցանիշը կոտրել այս դասակարգի օդանաւով։ Ուղեգիծն է Պրիւսէլ, Հանովր, Պերլին, Տանցիկ, Քէօնիգսպէրկ-Մոսկուա։ Փարիզէն Մոսկուա հեռաւորութիւնն է 2500 քիլոմեթր։

ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ամերիկեան պոսթըն իվնինկ թրէնսքրիփթ թերթը կը գրէ, որ Արեւելեան Նպաստամատոյցի արտաքին գործերու բաժինին տնօրէն պ. լ. վ. Արչի կը յայտարարէ թէ՝ Նպաստամատոյցը չպիտի ժիջամտէ իր 28 հայ պաշտօնեաներու ձերբակալման առթիւ, որոնք վար դրուած են Սովետ իշխանութեանց կողմէն հարցաքննուելու համար։ Նպաստամատոյցի քաղաքականութիւնն է չմիջամտել, երբ բնիկ պաշտօնեաներ քաղաքական կուսակցութիւններ կ'ունենան։ Ձերբակալուած պաշտօնեաները բանտը կը մնան։ Անոնց մեծ մասը ուսուցչական կազմի վարիչներ են եւ մէկէն ալ Երեւանի որբանոցին տնօրէնն է։ Այս ձերբակալութեանց հաւանական պատճառներէն մէկն ալ այն է, որ անոնք շատ սերտ շփում ունէին օտարներու հետ։ Ոչ մէկ Ամերիկացի ձերբակալուած է։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ

Փանկալօսեաններուն դէմ պայքարի միջոցին, հելլէն իշխանութիւնները ձեռք անցուցած են փաստաթուղթեր, որոնք կը հաստատեն թէ արքայականները եւ համայնավարները գործակցած են, կառավարութիւնը տապալելու համար։

Ձեռք անցած է նոյնպէս, զինուորներուն ուղղուած ուրիշ յայտարարութիւն մը, որուն մէջ կ'ըսուի թէ դրամատէրերը նոր պատերազմ մը կը պատրաստեն, որու մէջ պիտի ներառուին, որու մէջ պիտի ներառուի նաեւ Յունաստան։ Յայտարարութիւնը կը թուէ այն գրկանքները, որոնց ենթարկուած են զինուորները որոնք կամակատարի դերին մէջ գրուած են։

Համայնավարական քարոզութեան նմոյշ կրող այս յայտարարութիւնը կ'ապացուցանէ թէ անբաղձալի տարրերը մտած էին օգտուիլ հակակառավարական շարժումէն։

ՔԱՐԻՒՂԸ ԿԸ ՅՕՐԴԻ

Քէրքիւքէն հինգ ժղն հարաւ Պապա Կարկուրի մէջ «Թըրքիշ Փէթրոլիում» ընկ.եան հողին վրայ յանկարծ յորդող քարիւղը կարելի չէ եղած կասեցնել։ 50 հազար թոնօ քարիւղ կորսուած է արդէն։ Երկու Ամերիկացիներ եւ մէկ Սիրաք մեռան թունաւորուած։ Կը վախցուի որ քարիւղը դէպի Տիգրիս հոսի։

"ՅԱՌԱՋ"Ի ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ Կ'ԸՆԹԱՑԵՆՔ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՃԱՌՈՒԹԻՒՆ

Բոլոր անոնք որ ԿԱՆԽԻԿ վճարելով կը բաժանորդագրուին Հոկտեմբեր 20էն մինչեւ Դեկտեմբեր 31 "ՅԱՌԱՋ"ի հետ իբրեւ նուէր պիտի ստանան.—

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ 20 ՖՐԱՆՔԻ ԳԻՐՔ

ՎԵՑԱՄՄՍԵԱՅԻ ՀԱՄԱՐ 10 ՖՐԱՆՔԻ ԳԻՐՔ

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ (Բացի Արտասահմանէն)

Այս պատեհութենէն կրնան օգտուիլ նաեւ մեր հին բաժանորդներէն անոնք որ իրենց բաժանորդագրութիւնը կը նորոգեն, վեցամսեայ կամ տարեկան, մինչեւ Դեկտեմբեր 31։

Գիրքերու ցանկը տեսնել Գ. էջ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՎՐԺԴՈՎԸ

— Ասկից ի՞նչ իլլաու ա՛,— շարունակեց Աղունիկը,— ես, կամ շարունակեցինք մենք, ես էլ ձեզ պես ուզում էի ինձ համար ապրել, ինչպես ուզում եմ հիմա էլ, բայց ինչ անեմ, որ ինձ ծնել են մի ուրիշ ժամանակ, ուրիշ միջավայրում, ուրիշ ընտանիքում, ուրիշ ազգում, ուրիշ հողի վրա, ուրիշ ջրով... Ես ինձ չեմ ընտրել, ես ինձ չեմ ծնել, ես ինձ չեմ սիրել, ես ինձ չեմ ատել, ես ինձ չեմ ոչնչացրել, ես ինձ չեմ ստեղծել, ես ինձ չեմ կորցրել, ես ինձ չեմ գտել, ես ինձ չեմ կորցնի, ես ինձ չեմ գտնի, ես ինձ չեմ ոչնչացնի, ես ինձ չեմ ատի, ես ինձ չեմ սիրի, ես ինձ չեմ ստեղծի, ես ինձ չեմ ընտրի, ես ինձ չեմ ծնի... Ես ինձ չեմ ծնի, ես ինձ չեմ ընտրի, ես ինձ չեմ ստեղծի, ես ինձ չեմ սիրի, ես ինձ չեմ ատի, ես ինձ չեմ ոչնչացնի, ես ինձ չեմ գտնի, ես ինձ չեմ կորցնի, ես ինձ չեմ գտել, ես ինձ չեմ ոչնչացրել, ես ինձ չեմ ստեղծել, ես ինձ չեմ ատել, ես ինձ չեմ սիրել, ես ինձ չեմ ընտրել, ես ինձ չեմ ծնել... Ես ինձ չեմ ծնել, ես ինձ չեմ ընտրել, ես ինձ չեմ ստեղծել, ես ինձ չեմ սիրել, ես ինձ չեմ ատել, ես ինձ չեմ ոչնչացրել, ես ինձ չեմ գտել, ես ինձ չեմ կորցրել

ՅՈՒՍԻՍ ԺՈՂՈՎՈՒԿ ՎԱՎԵՐՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ԳԼՈՒԽ

ԹՇՆԱՄԻՆ ՊԱՏՄԱԾԸ

— Ու ինչո՞ւ համար պիտի ուզեի, որ ինձ հետ գաս։ Ես ինձ համար ոչ մի վտանգ չեմ տեսնում։ Ինչո՞ւ համար պիտի ուզեի, որ ինձ հետ գաս։

— Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ գաս, որովհետև ես ինձ համար վտանգ եմ տեսնում։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ գաս, որովհետև ես ինձ համար վտանգ եմ տեսնում

պականութիւնդ է պահել ու պաշտպանել միշտ Թուրք ինկախութիւնն ու Հանրապետութիւնը: Ասիկա քու գոյութեանդ եւ ապագայիդ միակ հիմն է: Այդ հիմը քու ամէնէն թանկագին գանձդ է: Երկրին ներսն ու դուրսը, դուն ալ գործ պիտի ունենաս չարամիտներու դէմ, որոնք պիտի ուզեն զրկել քեզ այս գանձէն:

«Եթէ օր մը ստիպուիս ինկախութիւնն ու Հանրապետութիւնը պաշտպանել, պիտի մտածես քու կարելիութիւններուդ, պայմաններուդ եւ կացութեանդ մասին՝ պարտականութեանդ նուիրուելու համար: Այդ կարելիութիւններն ու պայմանները կրնան վերջին ծայր աննպաստ ըլլալ: Թշնամիները կրնան աշխարհի մէջ աննախընթաց յաղթանակ մը շահիլ: Մեր սիրելի հայրենիքին բոլոր ամբոցները կրնան գրաւուիլ ուժով կամ խորամանկութեամբ, ամբողջ Նաւասարդն ու բանակը կրնան քայքայուիլ, երկրին բոլոր մասերը կրնան գրաւուիլ: Աւելի գէշը կայ. անոնք որ իշխանութեան գլուխն են, կրնան շուարիլ, սխալիլ, իրենց անձնական շահերը միացնել յարձակողի քաղաքական ձգտումներուն: Ազգը կրնայ՝ ուժաբեկ՝ աղքատութեան եւ թշուառութեան մէջ իյնայ: Դո՛ւն, ապագայ Թուրք գաւակ, նոյնիսկ այդ պայմաններուն մէջ պարտականութիւն ունիս փրկել Թուրք ինկախութիւնը եւ Հանրապետութիւնը: Ուժը, որուն պէտք ունիս, պիտի գտնես այն ազնիւ արիւնին մէջ, որ երակներդ կը հոսի»:

Լօզանի դաշնագրին մասին խօսած ատեն, Ղազին ըսաւ թէ այդ դաշնագիրը իրականացուց Թուրք ազգային իտէալը:

«Թայմզ»ի համաձայն, վերջին օրը Ղազիին ձայները քաշուած էր եւ յոգնութեան նշաններ ցոյց կուտար:

∴ «Փարիզ Թայմզ»ի եւ «Ռիւթէր»ի գործակալութեան հաղորդած մէկ լուրին համաձայն, Գործաւարներու խորհուրդի մէկ նիստին երբ Մ. Քէմալի դիտել կուտային թէ իր քաղաքականութիւնը կը հակասէ Շէրիաթի օրէնքներուն, կազին զետին նեռած է Քուրանը՝ ըսելով որ յառաջդիմութիւնը կարելի չէ կասեցնել՝ անցեալ սերունդի մը համար շինուած օրէնքներով:

∴ Տեղական թերթ մը կը գրէ. «Կարելի չէ ըսել թէ որո՛ւն վրայ պէտք է հիանալ, հռետորի՞ն, որ ժամացոյցը ձեռքը 36 ժամ 33 վայրկեան ճառեց, թէ պատուիրակներուն, որոնք անշարժ ու աչքերնին բացած հանդուրժեցին խօսքի այս շռայլութեան: Ճառը լրանալէ վերջ, համաժողովը, փոխանակ «ո՛ւֆ» մը քաշելու տակաւին ուժն ունեցաւ երախտագիտական բացականչ մը քուէարկելու:»

Պուլկարեւատոպ ճոր միջադէպ մը

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ Զորեքշաբթի օր Պուլկարիոյ մայրաքաղաքին ծանօթ մէկ ճաշարանին մէջ երկու գինուած անծանօթներ յարձակեցան Պելկրատի թերթերու երկու թղթակիցներուն վրայ: Այս վերջինները ոստիկանութեան օգնութիւնը խնդրած ըլլալով, հոն գանուող պուլկար ուսանողներ խոշտանգեցին զանոնք եւ 24 ժամ պայմանաժամ տուին Պուլկարիայէն մեկնելու համար:

Պելկրատի մամուլի ընկերակցութիւնը կը բողոքէ այս արարքին դէմ:

Համայնավարներու ձերբակալութիւն

Պելկրատէն կը հեռագրեն թէ Ուրբաթ առաւօտ բազմաթիւ համայնավարներ ձերբակալուած են «կարմիր Օգնութեան» վարիչ ուսանողութիւն մը բնակարանին մէջ: Ձերբակալուածներուն մէջ է Սիմէոն Միլիուշ, համայնավար կուսակցութեան ծանօթ գործիչ:

Ուրը միլիոն ալկոհոլներ Ռուսիոյ մէջ

Լէնինկրատէն կը հեռագրեն թէ Տնտեսական Գերագոյն Խորհուրդի նախագահ Քուիպիշէֆ խօսելով Խորհրդային Միութեան առեւտրական կացութեան վրայ, ըսաւ թէ՝ հակառակ իր արագ զարգացման, ոուս ճարտարարուեստը տակաւին չէ կրցած գործ հայթայթել բոլոր բանւորներուն: Խոստովանեցաւ թէ ձմեռը գործազուրկներու թիւը կը հասնէր ուէթ միլիոնի:

Երէ Ամերիկա ձանչնայ պոլշեւիկները

Ամերիկեան Արհեստակցական Միութեանց կողմէ Ռուսիոյ մէջ քննական պատկեր մը կատարելու համար ղրկուած պատուիրակութեան անդամները Նիւ-Եօրք վերադարձած ըլլալով, հրատարակած են երկար զեկոյց մը, որուն մէջ կ'ըսեն թէ Մոսկուայի կառավարութեան պատասխանատու վարիչները իրենց դիմելով առաջարկած են Ամերիկայի հասուցումի պահանջներուն գոհացում տալ, եթէ Միացեալ Ս-Հանգները պաշտօնապէս ճանչնան պոլշեւիկեան վարչաձեւը:

Այս կարգադրութիւնը, սակայն, պէտք չէ կազմէ նախընթաց մը որով Ռուսիա ստիպուի նման համաձայնութեան գալ ուրիշ երկիրներու հետ:

Ամերիկայի պահանջը Ռուսիայէն՝ մօտ 59 միլիոն տոլար է:

Ֆուատ թագաւորի ընդունելութիւնը

Եգիպտոսի թագաւորը առջի օր անծանօթ գինուորի գերեզմանին վրայ ծաղկեպսակ մը դրաւ: Իրեն կ'ընկերանային վարչապետ Սէրվէթ փաշա, Փարիզի դեսպան Ֆախրի փաշա, Ջիլֆիքէսր փաշա եւն.: Փէնլըվէ, ժօրժ Լէյկ եւ զօր. Կուրօ ընդունեցին գինքը յանուն Ֆրանս. կառավարութեան: Յետոյ եգիպտական դեսպանատան մէջ ընդունեց Փարիզի եգիպտական գաղութի ներկայացուցիչները:

Կէս օրէ վերջ ընդունուեցաւ Գէղեցիկ Դպրութեանց Ակադեմիային մէջ, որուն անդամ ընտրուած էր վերջերս: Նախագահ Սալոմոն Ռեյնաքի ողջոյնի ճառը եւ թագաւորին պատասխանը լսուեցան յոտնկայս:

Նիստէն վերջ Ֆուատ Ա.ի յանձնուեցաւ Ակադեմիայի անդամի շքադրամը. ստորագրեց նաեւ ներկայութեան տոմարին մէջ:

Յետոյ այցելեց Աշխարհագրական Ընկերութեան շէնքը, ուր ընդունուեցաւ նախարարներ Էռիօյ, Փէրիէի և մարաջախտ Ֆրանշէ տ'Էսփրէյի կողմէ:

Գիշերը Ֆէ տ'Օրսէյի մէջ Պրիանի կողմէ ճաշկերոյթ մը տրուեցաւ իրեն ի պատիւ, ներկայ էին Հանրապետութեան նախագահը եւ նախարարները:

Երէկ առաւօտ Պ. Տումէրկի հետ Արհեստից եւ Բազմարուեստեան վարժարանները այցելեց: Կէսօրին ճաշեց Էլիզէի պալատին մէջ. ժամը 3ին Լուվրի թանգարանին եգիպտ. հնութիւնները այցելեց: Գիշերը եգիպտական դեսպանատան մէջ հանրապետութեան նախագահին ի պատիւ հացկերոյթ մը տրուեցաւ:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

25 Հոկտ. երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.ին: Քաֆէ օ Քլէռ տը Լիւնի վերնայարկը: Մէթրօ Օթէյլ:

Օրակարգ.— Եւրոպայի ե. շրջանային ժողովի պատգամաւորներու զեկուցումը:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ

Նոր շրջանի բ. ներկայացումը կը յատկացնէ հայ գրականութեան

30 Հոկտ. կիրակի ժամը 8.30ին, Sociétés Savantesի մէջ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԴԱՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Վ ԱԼԱԴԵԱՆԻ ՀԱՅՑ ԿԵԱՆՔԷ ԳԵՂԵՑԻԿ ՏՒՐՄԸ, *4* ԱՐԱՐ

Տեղերու գիները սովորական՝ 25, 15, 10 եւ 5 Ֆրանք

Տոմսերը բոլոր հայկ. ճաշարաններէ եւ ղեկավարներուն մօտ, 233 Fbg. St. Martin եւ 48 rue Mr. le Prince.

Կը մասնակցին՝ *Տիկ. Ս. Ալիքսանեան, Տիկ. Ս. Նշանեան, Օր. Անահիտ եւ Տիկ. Գ. Փափազեան, Պ. Պ. Երուանդ Թօլայեան, Տ. Նշանեան, Վ. Սվաճեան եւ Ա. Գմբէթեան:*

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՄԵԾ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախագահութեամբ՝ Պ. ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐԻ

Կազմակերպուած՝ Շ.Բ.Ը.Մ. փարիզի տեղական մասնաժողովին կողմէ

Այսօր կիրակի ժամը 2.30ին, Salle des Agriculteurs, 8 Rue d'Athènes

Կը խօսին՝ Պ. Պ. Ե. Աղաթօն, Գ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ եւ Պ. ԷՄՄԷՐԵԱՆ:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՀԱՆԴԱՍԱԿՈՒԹԻՒՆ ԶՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒԻՐՈՒԲԵՐԱՆ Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ, Café au Clair de Luneի վերնասրահը հրաւիրած է անխտիր կը հրաւիրուին բոլոր տարօնցիները, նաեւ անոնք որ մինչեւ այսօր անդամ չեն միութեան: կարեւոր հարցերու շուրջ պիտի խօսի Պ. Կ. Յասունի:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ Միութեան Ընդհ. ժողովը այսօր կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին, Թէօրիա ճաշարանը: Օրակարգ.— Սանասարեան ժողովրդական համալսարանի հարցը եւ ուրիշ խընդիրներ: Բոլոր անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ անպայման, նոյնիսկ այն անոնք, որոնց հասցէն անծանօթ մնացեր է վարչութեան:

ԿԻՒՐԻՆԵԳԻՆԵՐՈՒ Հայրենակցական միութեան կազմութեան համար՝ կը խնդրուի բոլոր կիւրինեգինեցիներէն, իւրաքանչիւր ընտանեկան պէտք մէկ անձ ներկայ ըլլալ, այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, 7 Rue de Tournon. Métro Odéon.

Շ. Մ. Ը. Մ.ի Պելվիւի մասնաճիւղի բոլոր անդամները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին 25 Հոկտ. երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, 40 Rue de Belleville:

«ՅԱՌԱՋ»ի միջոցաւ ցովհաննէս վարդերեսեանի փնտուած Սուրէն ցալկըճեանը կը գտնուի Սոֆիա: Գրել հետեւեալ հասցէին. — Սոֆիա, փիրօզքա փողոց. Թիւ 19, ցովհաննէս քըստըրեանի, ցանձնելի Ս. Տ.ի:

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԱՐՄԻՒՅ, Շ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէ.— Չկր այսօրուան (23 Հոկտ.) ժողովին ազդը առացանք շաբաթ առաւտ:

ՄԱՐՄԻՒՅ, Անդրանիկ միութիւն.— *Նոյնպէս:*

ԼԱՆՍԼԷՅ. Գրեհակից.— *Հոկտ. 9ի հանդէսին նկարագրութիւնը առացանք Հոկտ. 21ին:*

ՊԷԼՅՕՒՄ, Թոթակից.— *Հոկտ. 16ի հանդէսին նկարագրութիւնը առացանք Հոկտ. 21ին:*

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Պ. Մերուժան Պարսամեանէ խմբագրատուն հանդիպելու:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

տան գործերուն համար կին մը, որ պիտի խնամէ նաեւ 7 տարեկան տղայ մը, գոհացուցիչ պայման: Դիմել՝ Պ. վահան Շագարեանի՝ 12 Rue du Bois, Porte des Lilas, (*Մէթրօյէն 2 վայրկեան հեռու*):

ԶՕՐ. ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ

Ամենավերջին մեծադիր շքեղ նկարները երեք գոյն շրջանակով եւ իր ստորագրութեամբը, 100ը 125 եւ 75 Ֆրանք. արտասահման 225 եւ 125 Ֆր.: Դիմել հրատարակիչին՝

HOVHANNES BABESSIANի
3bis Passage Lauzin, Paris XIX
իսկ Լիոն Agopian Nubarի,
95 Cours Richard-Vitton:
Lyon-Montchat

ԿՈՆԻԿ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

վարժ գործաւորուհի մը կարի համար. դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքապետարանի Ամուսնութեան եւ իպատակութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան Թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ և խղճմտօրէն:

2. Անուններու փոփոխութիւնը գատարանի միջոցաւ եւ արագ:

3. Հպատակութեան, ժառանգի եւ դատական գործեր.

4. Ծննդեան Թուղթերու եւ մուրհակներու Թարգմանութեան:

ՍԱԿԱՐԱՆ

22 Հոկտեմբեր 1927

ԳՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	09
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի)	100 Mark	608	25
Թրքական Թղթ.	L. Tiq.	13	45
Թրք. ոսկի	» or	110	40
Մէճիտիէ	Médjidié	9	95
Լէվա 100 հատը	Léva	15	90
Տրախմի	» Drachme	33	50
Լիր	» » Lire	139	25
Պելճ. ֆրանք	» Belga	354	50
Ջուից.	» Frc. Suisse	491	25
Լէյ 100 հատը	Ley	15	90
Ֆիորին	(Florin)	1025	—
ԱՐԺԵՒՈՒԿԱ			
Եգ. Կր. Ֆոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3335	—
»	II »	2030	—
»	III »	1680	—
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	165	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant : H. TEURNIER

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԳԻՒՂԱՄԱՏԱՉԵԼԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆ, ԱՐԱԳ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եթէ կ'ուզէք ժամանակ շահիլ եւ կէս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր դատական, ամուսնական, առեւտրական, Carte d'Identité, Naturalisation, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար: Դիմեցէք՝ ամէն օր ժամը 13—20.

Դիմեցէք՝ K. PARMAKSEZIANի
69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck
Autobus; AM, AH, AF. Tramway: 31, 34, 54

Բոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի՛ր ալ կայ: Ամէն սինքն մէկը անունով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ համով ու համով, առատ իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուածը որը ճաշակելու համար դիմեցէ՛ք՝

ՎԱՀՐԱՄ ՃԷՆԱՃԵԱՆԻ
ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՂՔ

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ Եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նամակները, անցագրի, գաղթ. թիւթէի, ամուսնական, զաւակներու ծննդեան եւլն.ի օրինական ձեւակերպութիւնները՝ դիմեցէ՛ք՝

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS
45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). Գրդ յարկ Թիւ 20: Métro: St. Augustin
Բաց է ժամը 2ին 6,30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE FILS
ՕՆՆԻԿ ԳՕՃԱՊՂՅՃՔԵԱՆ
10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԱՅՑԵԼԵՑԻԿ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ
Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱՑ 1900ին
38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)
Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE
Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ֆռանսախտ, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ զանազան արկածներ, էլեկտրաթարմանում եւ Ռ. ճառագայթ:
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
Ակռայի դարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 ֆր. արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քորոն 80 ֆրանքէն սկսեալ:
ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ
ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ
3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau
Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը
Յորեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
Ամերիկայէն նոր վերադարձած
ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եօրքի յայտնի հիւանդանոցի մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:
Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:
16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis
Téléph. Provence 09-32:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏՐԵ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-81
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ նեարդին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Ծննդ. կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9—12

Եթէ կ'ուզէք զուարճանալ արեւելեան նուագով ուտել արեւելեան ճաշակով, դիմեցէք՝
Պելվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ
ուր պիտի գտնէք հայկական, թրքական և յունական ամէն տեսակ բլաքներ. նաեւ լաւ ուիթեր և թէյ: Ինչպէս գիտէք, նաեւ արեւելեան ուտեստեղէնի լաւագոյն յարմար դիներով: Բաց է ամէն օր:

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ
կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝
57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès
Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, եարչն չպղջալու համար:
Ջեւի ամմաման շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— քար կար.— ֆոկուն կերպասներ.— վճարովի դիւրութիւններ.
ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԱՏ ԱՄԵՐՅԱԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն { 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

25 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 475

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԵՂԾԻՔՆ ՈՒ ՀԱԼԱԾԱՆՔԸ ԶԵՆ ՓՐԿԵՐ

Շաբաթ օր հրատարակեցինք Հ. Յ. Դաշնակցութեան Ամերիկեան Եւրոպայի Ե. Շրջ. ժողովին բողոքի բանաձեւը՝ Երեւանի վարիչներուն բռնութեանց դէմ, որ կը նորոգուին եւ կը շարունակուին սաստկութեամբ։

Օրը օրին տեղ տուած ենք, նաեւ, բողոքի բազմազան արտայայտութեանց։ Փարիզէն մինչեւ Թաւրիզ, Պալքաններէն մինչեւ Ամերիկա, ամէն տեղ ալ նոյնն է ոգին,— արդար ցասում եւ ամուր կեցուածք՝ անարժան իշխանութեան մը դէմ որ իզուր կը ճգնի պահել իր թաթը, ահ ու սարսափ տարածելով հայրենիքի զաւակներու գլխուն։ Հ. Յ. Դ. Շրջանային ժողովները, «Դաշնակցութեան Օր»ը, եւ տեղ տեղ Անդրանիկի յիշատակին սարքուած սգահանդէսները զուգադիպելով Հայաստանի նոր ձերբակալութեանց եւ բռնի գինաթափութեան դէպքերուն, անգամ մըն ալ խորացուցին շարքերու եւ հանրութեան վրդովումը, այնքան ինքնաբեր եւ հարազատ։

Եւ շատ բնական է այս երեւոյթը. որովհետեւ, ի՛նչպէս կը չեշտէ Եւրոպայի Շրջ. ժողովին բանաձեւը,

«Այս զանգուածային ձերբակալութիւնները, բռնութիւնները, բանտարկութիւնն ու աքսորը ոչ միայն ուղղուած են Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատասխանատուներու դէմ, հապա նաեւ այն բոլոր քաղաքացիներուն որ ազատ ու պատիւով ապրելու արդար փափաքը կը մնուցանեն անազատ երկրի մը մէջ»։

Արդարեւ, երեւոյթը ինչպէս միշտ, բայց մանաւանդ այս անգամ իր խելագար հալածանքին մէջ, խորութիւն չէ ըրած հրէի եւ հեթանոսի, «Դաշնակ»ի և ուղեկիցի մտաւորականի եւ մշակի, մինչեւ անգամ ընդդիմադիր պոլշեւիկի կամ գինուորի միջեւ։ Ձերբակալութիւնները կատարուած են առանց դասակարգի, տարիքի եւ զաւանանքի խտրութեան։ Եւ, շնորհիւ այս իմաստի՛ն քաղաքականութեան, այսօր դժբախտ Հայաստանը բաժնուած է երկու ճակատներու,— Ազգին՝ մարզպաններէն ու իրենց պաշտօնեաները, Չեկան ու իր գործակալները, անդին՝ նայ ժողովուրդը, իր բոլոր դասակարգերով։ Իշխանութիւնը կը դատայէ, կը հալածէ, կ'աքսորէ կամ կը բանտարկէ, բազմութիւնները կը զայրանան, նոր զոհեր կուտան, բայց կը համբերեն։

Երկուան տիրացուները մարակով եւ գնդակով կը սպառնան դարաւոր եւ անխոցելի զանգուածին, որ Լէնինկրատի եւ Ձինկիզ խաներ տեսած, բայց իր ճամբան քալած է աննկուն։ Թուական թնդանօթին ապաւինած շոշորթները կը փորձեն բանտով եւ աքսորով ահաբեկել Մեծ Համբը, որ զայրոյթի պահուն աւելի անողոք է եւ աւելի ահարկու, քան Արարատի ստորերկրեայ որոտումը։

Եւ ի՞նչ։ Այդ ողորմելի բռնապետիկները չեն զգար, չեն հասկնար, թէ ամէն հալածանք նոր վէրք մը կը ձգէ ժողովուրդի սրտին մէջ, եւ նոր փոս մը կը բանայ իրենց խորթ եւ խարխուլ իշխանութեան հիմերուն տակ։ Չեն տեսներ թէ ինչ որ կը փորձեն ենթարկելու, հպատակեցնելու համար, կը ծաւալէ յեղափոխելու եւ ըմբոստացնելու։

Այո՛, Դաշնակցութիւնը մինակ չէ այսօր։ Եթէ, մինչեւ քանի մը տարի առաջ, շատեր կը ծափահարէին հակադաշնակցական արշաւը, եւ փրկութիւն ու երանութիւն կը սպասէին նորեկներէն, անոնք ամէնէն աւելի դառնացած են հիմա։ Որովհետեւ, անոնք սեփական աչքով տեսան եւ իրենց մորթին վրայ չոշափեցին եկած «բարիքները»։ Անշուշտ առտու մը կը բացուին կղպուած բերանները, եւ այն առեն պիտի լսենք այնպիսի ողբերգութիւններ, որոնց առջեւ քարերը միայն կրնան անտարբեր մնալ,— եւ մէկ ալ այլասերած հրէշները։

Այդ օրը չէ եկած տակաւին, եւ հայ ժողովուրդը անդորրութեամբ կը նայի իր նոր զոհերուն, քար դրած սրտին վրայ եւ արցունքը՝ աչքերուն մէջ։

Այդ օրը չէ եկած տակաւին, եւ երբ հասնի, Դաշնակցութիւնը օրհնութիւն չէ որ պիտի լսէ իր կրաւորական դիմադրութեան, իր համբերութեան համար։

Այդ վարկաբեկումը գիտնալով հանդերձ, ան կը շարունակէ համբերել, յանուն ժողովուրդի գերագոյն շահերուն։

Կը համբերէ, կը բողոքէ, կը պայքարի գաղափարական դէնքի վրայ, առ այժմ «իր եղբայրական սրտագին ողջոյնը ուղղելով բռնութեան բոլոր զոհերուն, մեր արի ընկերներուն եւ հայ ժողովուրդի բոլոր զաւակներուն», բայց չի մոռնար այս օրերը։

Այդպիսի մոռացում՝ Դաշնակցութեանմէն պիտի ըլլար, իրական եւ վերջնական։

Լա՛ւ կ'ըլլայ որ երեւանցիներն ալ չմոռնան այս պարագան, իրենց իսկ բարիքին համար։

Դաշնակցութիւնը չի կրնար հանդուրժել, մանաւանդ, այն բանի եւ եղբայրասպան գինաթափութեան, որուն կ'ենթարկուին հայրենիքի զաւակները, սանձարձակ մոլեգնութեամբ։

Այս ոճրապարտ արարքը, հայ ժողովուրդին գինաթափութիւնը, չի նմանիր իսկապէս ազգային, ամբօրէն կազմակերպուած դարաւոր պետութեանց քաղաքացիներու զէնքերու հաւաքման։ Թող իմաստակներ կամ ապուշներ հրապարակ չելլեն քաղքենի երկիրներէ օրինակներ մէջ բերելու։

Որովհետեւ, իրենք ալ անմեղ ժողովուրդի մը արիւնը մտած կ'ըլլան, յիմարաբար։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԿՏԱԿՆԵՐԸ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, Աթէնքի «Նոր Օր»ը դիտել կուտայ (16 Հոկտ.).

— «Ռուսահայէն մեր պահանջները շատ համեստ են։ Ինչ որ մենք կը պահանջենք՝ արդար է եւ անմերժելի։ Մոսկուայի կառավարութիւնը զիջում չպիտի ընէ. այլ իրաւունքը յարգել պիտի տայ բոլորին։

«Հրաման ըրէք Երեւանի ձեր ծառաներուն որ գաղթականութեան առջեւ Հայաստանի դռները բանան, կ'ըսենք։ Դրամ ճարեցէք, ոտգումներ կատարեցէք ձեր երկրին մէջ ու արդիլող չըլլար գաղթականութիւնը, որպէսզի գայ հաստատուի իր հայրենիքին մէջ, կը պատասխանեն մեզի։

«Դրամ, միշտ դրամ։ Ռուսահայերուն պատկանող հսկայ հարստութիւն դրաւած են, դրամ եւ կալուած, որոնք եթէ տրամադրուին ներդաղթի, ոտգումներու եւ ճահիճներու չորացման նպատակներուն, Հայաստան կարճ ժամանակի մէջ իր խեղճ ու տկար երեւոյթէն դուրս կ'ելլէ։

«Համաշխարհային յեղափոխութեան նպատակներուն ծառայելու համար ուրիշ գումար չմնա՞ց։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայ ժողովուրդի լուսման այդ ժողովուրդի բազմազանազան կարիքներուն չյատկացնել, ինչպէ՞ս կարելի է մոռնալ հազարաւոր գաղթականները, որբերը, այրիները եւ յիշել աւելի երջանիկները։

«Ողորմութիւն չէ որ կ'ուզենք խորհրդային կառավարութենէն, ոչ ալ կը դիմենք անոր բարոյական օժանդակութեան։ Ուզեմ եւ պարտականութեան խօսք ալ չենք ըներ։

«Կը պահանջենք իրաւունք, միջազգային օրէնքներով նուիրագործուած սեփականութեան իրաւունք։ Կը պահանջենք որ ռուսահայութեան գրաւուած կտակները յօգուտ Հայաստանի վերաշինութեան օգտագործուին։ Անկարելին չենք պահանջեր. Յունաստանը ահա՝ իր իրաւունքին կը տիրանայ։ Կա՞յ գերազանց պատճառ մը որ արգիլէ հայ ժողովուրդը իր իրաւունքին տիրանալէ։ Համագաղութային դիմում մը պէտք է կատարել Մոսկուայի կառավարութեան մօտ, պահանջելու համար գրաւուած կտակներուն ազգին վերադարձումը։»

ԱԳՈՒԼԻՍԻ ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Մարտակոչ» ցնծութեամբ կը ծանուցանէ թէ Գողթանի պատմական մայրաքաղաքը, Վերին Ագուլիս, որ կը գտնուի Ջուլֆայէն 43 վերստ հեռու, կը վերաշինուի աստիճանաբար։ «Անխտիր բոլոր վերահաստատուած բնակիչները ստացած են հող եւ պետական զանազան նպաստներ։ Այժմ գիւղն ունի 250 տուն բնակիչ, 1100 հոգի։ Աչքի կը զարնեն բարեկամական յարաբերութիւնները հայ եւ թուրք աշխատաւորութեան միջեւ։ Բնակչութեան անտեսական վիճակը աննախանձելի է։ Թէեւ այս տարի պտուղը առատ է, բայց Ղուրի պակասութեան հետեւանքով ցանքերը մինչեւիկն վտանգ են։ Գիւղը չունի սեփական բժիշկ։ Երախաններուն մէջ մեծ չափով տարածուած է աչքի ցաւը։»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔԱՐԱԽԱՆԻ ՆՈՐ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թայմզի Ռիկայի Թղթակիցը կը հեռագրէ Հոկտ. 23 Թիւով.— Լէնինկրատի մէջ կարմիր խորհրդարանի նիստի ընթացքին արտաքին փոխ-գործավարները՝ Քարախան եւ Լիթվինոֆ միջազգային կացութեան մասին հրահանգիչ յայտարարութիւններ ըրին։

Քարախան հաստատեց թէ խորհրդային կառավարութիւնը կը ջանայ «ուշացնել» քաղքենի երկիրներու հետ գինեալ կռիւը, որովհետեւ այս միջոցին չի փափաքիր պատերազմիլ։ Խորհրդային Միութիւնը պիտի շահի վերջնական յաղթանակը, որովհետեւ մեծ պետութիւնները իրարու հետ անհամաձայն են, Մեծն Բրիտանիոյ եւ իր գաղթավայրերուն միջեւ վէճեր կան, բոլոր երկիրներու աշխատաւոր դասակարգին մէջ համակրութիւն կայ խորհրդային վարչաձեւին հանդէպ, վերջապէս որովհետեւ Սովետները ունին իրենց սեփական ուժը։

Խորհրդային կառավարութիւնը կը յուսայ հակակշռել անգլիական ազդեցութիւնը եւ իր կողմը շահիլ Ամերիկացիները՝ տնտեսական մենաշնորհներ տալով անոնց։ Կը յուսայ նոյնպէս օգտուիլ Անգլիոյ եւ իր գաղթապետութեանց անհամաձայնութիւններէն, ինչպէս նաեւ Եւրոպայի եւ Ասիոյ մէջ տիրող դժգոհութիւններէն, ասիական ժողովուրդները հանելու համար իրենց կեղեքիչներուն դէմ։

Դիտել տուաւ թէ խորհրդային քաղաքականութիւնը արդէն մեծ յաջողութիւններ ձեռք բերած է. դաշնագիրներ կնքուած են Աֆղանիստանի ու Պարսկաստանի հետ և աշխարհակալներու ազդեցութիւնը վերցած է Չինաստանի վրայէն։ Քարախան գոհունակութեամբ յիշեց նաեւ որ բանւորական աշխարհը իրենց հետ է։ Խօսելով Ֆրանսայի մասին, ըսաւ որ, թէեւ Սովետները կրցած են կարգադրութեան մը գալ Ֆրանսայի հետ և արգիլել որ անիկա ալ հակապոլշեւիկ խմբակին միանայ, սակայն խզումի վտանգը միշտ կայ։

Լիթվինոֆ ալ խօսք առաւ եւ քննադատեց ֆրանսական կառավարութիւնը Ռաքովսքիի խնդրին համար։

ՖԼԻՅՍԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Ժամանակ մը Ֆրանսա մնալէ յետոյ, իրաքի թագաւոր Ֆէյսալ կրկին Լոնտոն գնաց, Միջագետքի եւ Անգլիոյ յարաբերութեանց մասին խորհրդակցութիւններ ունենալու համար ձեռնհաս անձնաւորութեանց հետ։ Երկարօրէն տեսնուեցաւ իրաքի անգլիական մարզպան Սըր Հէնրի Տոպսի հետ։ Յետոյ ընդունեց նաեւ այցելութիւնը Սըր Օսթըն Չեմպըլէյնի, լորտ Ալէնպիի, սըր Հ. Սամուէլի, Օրմսպի-Կորի եւլն.։

Կիրակի օր արտաքին նախարարութեան մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Ֆէյսալ Թագաւորին եւ իր վարչապետին՝ Ճաֆէր փաշայի։ Թագաւորին երեց որդին իշխան Ղազի, որ Անգլիոյ Հարրօ քաղաքը կ'ուսանի, իր հայրը տեսնելու համար Լոնտոն եկաւ։

Այսօր պիտի սկսին պաշտօնական բանակցութիւնները քաղաքական հարցերու շուրջ։ Այս առթիւ Թագաւորը «Թայմզ»ի խմբագրին յայտարարեց հետեւեալը.

Քիմալի ճառին տպաւորութիւնը

«Թայմզ»ի Թղթակիցը կ'ըսէ թէ հակառակ անոր որ Մ. Քէմալի ճառը շատ մը կէտերու շուրջ վիճաբանութիւններ պիտի յարուցանէ, եւ հակառակ իր ոչ-համեստ ձեւին, կուգայ նոր դաւինի մը աւելցնել իր պսակին։ Ճառը պատրաստած էր շատ ուշադիր եւ յստակ ձեւով, եւ խօսեցաւ այնպիսի պահու մը, ուր զօրաւոր ազդեցութիւն պիտի ունենայ թուրք հանրային կարծիքին վրայ։

Վաղը հարիւրաւոր պատուիրակներ իրենց քաղաքները պիտի դառնան, ու իրենց բարեկամներուն, ազգականներուն, նոյնիսկ թշնամիներուն պիտի պատմեն ինչ որ նախագահը ըսաւ։ Պրոպագանդայի այսպիսի միջոց մը շատ աւելի ազդեցիկ է,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Յունական թերթերը կը գրեն թէ կառավարական շրջանակներէ բխած տեղեկութեանց համաձայն, համայնավարները նոր գործունէութեան սկսած են բանակին մէջ։ Այն կարծիքը կը տիրէ թէ ձեռք առնուած միջոցները անզօր են համայնավարական պրոպականտային հակազդելու։

Յատուկ յանձնախումբ մը պիտի որոշէ համայնավարութիւնը օրէնքէ դուրս յայտարարելու թելադրանքը ընել կառավարութեան եւ գրաւել հրապարակէն համայնավարական բոլոր հրատարակութիւնները, թերթ թէ գիրք։

ՁՈՐԱԳԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

«Մարտակոչ»ի Թղթակիցը կը գրէ.— *Ինչպէս յայտնի է, Ձորագետի աշխատանքները սկսած են արդէն։ Վերջերս կ'աշխատէին մօտ 300 բանւոր, օրական ստանալով 1 բել. 20 կոպէկ։ Բայց գործերու վարիչը, երեւի նկատելով որ բանւորներէն շատերը ծուլութիւն կ'ընեն, այս քանի մը օրը աշխատավարձը պայմանաւոր նշանակեց։ Երեւան եկաւ որ օրական մէկ րուբլի ալ չի հաներ բանւորը. այնպէս որ 80ի չափ բանւորներ մերժեցին աշխատանքները շարունակել։ Ի հարկէ մեղաւորը վարիչը չէ, այլ բանւորները որ ծուլութիւն կ'ընեն։ Դեռ հացի փուռ չկայ, միս չկայ, հաշարան չկայ։»*

ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻԻ

Խորհրդային թերթերը կը գրեն թէ յեղափոխութեան տասնամեակին առթիւ, Հայաստանի դատական գործավարութիւնը պիտի բանայ 8 ժողովրդական դատարաններ Հրազդանի, Աբարանի, Դուռքէնդի, Քաւթարլուի, Ելենովկայի, Վրոնցովկայի, Չամամլուի եւ Կարմիր գիւղի մէջ։ Վրոնցովկայի մէջ գործառնութիւնները պիտի կատարուին ռուսերէն, իսկ Կարմիր գիւղի մէջ՝ Թուրքերէն։

Միեւնոյն ատեն, գաւառնեռւն մէջ պիտի բացուին 41 լրացուցիչ դասընթացքներ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՀՌԵԼԻ ԱՐԿԱԾ

Դամասկոսէն եկող 338 տրեն բեռցած «Ֆիատ» ինքնաշարժ մը Մանսուրի մօտերը շրջեցաւ, վարիչ Արթին Կիրակոս Թաթարեան մնաւ, իր օգնականը Մարաշցի Կարապետ Գրիգորեան եւ ինքնաշարժին մէջ ճամբորդող Շահին-Քասըմ-Ալամ ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ՊԼԻԹԼՈՅԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Բանի մը օրէ ի վեր զանազան հանդիսութիւններ կը կատարուին Փարիզի մէջ տօնելու համար յայտնի քիմիագէտ Մարսըլէն Պէրթլոյի հարիւրամեակը։

Այս առթիւ Փարիզ եկած են վաթսուն օտար գիտնականներ, որոնք երէկ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին հանդիսաւորապէս ընդունուեցան Փարիզի Քաղաքապետարանին մէջ։

Խորհրդարին Մխիթեան կողմէ իբրեւ պատգամաւոր եկաւ կրթական գործավար Լուսնարքաք։

ԲԻՒՐՈՒՄԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Շատեր սխալ են հասկցած մեր պարգեւաւոր բաժանորդագրութեան պայմանները։

20 կամ 10 ֆրանքի գիրքեր պիտի ստանան անոնք միայն *ՈՐ ԿԱՄ ՆՈՐ ԿԸ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԻՒՆ, ԿԱՄ ՆՈՐ ԲԱԺԵՆԴԻՆ* մը կը վճարեն Հոկտեմբեր 20էն մինչեւ Դեկտեմբեր 31, *ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԵԼՈՎ ՄԻԿ ՏԱՐԵԿԱՆԸ ԿԱՄ ՎԵՑԱՄՍԵԱՆ։*

ՄԱՀԱՑՈՒ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ՊԱՏԺԱՄԱՆԱԿ ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Մահացաւ Հինգշաբթի Հոկտ. 20ին լրացած ծանր, սակայն երկար եւ հարուստ կեանքէ մը վերջ։

Ծնած էր Հոկտ. 15ին, նախ՝ Ռուսիոյ Ռոստով քաղաքը, ուր ստացած էր իր նախնական կրթութիւնը։ Ապա Ամերիկա գաղթելով, հոն ալ ուսանած էր Ատենաբանութիւն եւ Իրաւաբանութիւն։

Մեր հանգուցեալ բարեկամը մշտապէս ինքզինքը նուիրած էր հասարակական գործունէութեան։ Ան ամենէն առաջ եղած էր Ամերիկահայ Ազգային Միութեան հիմնադիրներէն եւ ակտիւ անդամներէն։ Ան ներկայացուցած էր Միութիւնը Ազգային Ընդհանուր Ժողովներուն մէջ։ Ան եղած էր Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան անդամ եւ ատենապետ։ Ան եղած էր Միութեան

ՆՈՑԱՅԱ ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ

— Ես ձեզ համար ամեն ինչ կանեմ, որ ձեր ցանկությունը կատարվի, ասաց Նոցան Կամուրջի վարչապետը, ինչպես որ ես ամեն ինչ կանեմ, որ իմ ցանկությունը կատարվի։ Ես ձեզ համար ամեն ինչ կանեմ, որ ձեր ցանկությունը կատարվի, ինչպես որ ես ամեն ինչ կանեմ, որ իմ ցանկությունը կատարվի։

Ճապոնիայի վարչապետ Նոցան Կամուրջի ժամանումը Ամերիկա մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։

Նոցան Կամուրջի ժամանումը Ամերիկա մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։

Նոցան Կամուրջի ժամանումը Ամերիկա մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։

Նոցան Կամուրջի ժամանումը Ամերիկա մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։

Նոցան Կամուրջի ժամանումը Ամերիկա մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։

Նոցան Կամուրջի ժամանումը Ամերիկա մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։

Նոցան Կամուրջի ժամանումը Ամերիկա մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։

Նոցան Կամուրջի ժամանումը Ամերիկա մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։ Ամերիկացիները ուզում էին տեսնել, թե ինչպիսի մարդ է Նոցան Կամուրջը, ինչպես է նա խոսում, ինչպես է նա քայլում, ինչպես է նա նայում։

քան բազմաթիւ գրքեր կամ գրքոյկները Թուրքիոյ պէս երկրի մը մէջ, ուր կարդալ գրել չգիտցողները հակայ թիւ մը կը կազմեն: Հիմա դեռ շատ կանուխ է, դատելու համար թէ այս ճառը ի՞նչ տպաւորութիւն պիտի գործէ ազգին վրայ: Պէտք է յիշել որ ճառին մեծ մասը տեղական գործերու կը վերաբերի: Արտաքին անկիւնէ մը դիտելով, գլխաւոր քննադատութիւնը զոր կարելի է ընել, այն է, որ Կազի փաշան իր ճառին մէջ Պոլսոյ գրաւման պատասխանատու կը նկատէ Անգլիան, և ոչ թէ բոլոր դաշնակիցները առհասարակ: Ցաւալի է որ նոր Թուրքիոյ սիտքը Թունաւորուած է Անգլիոյ դէմ:

Իր ճառի վերջին մասին մէջ, Կազին դարձեալ քննադատեց ընդդիմադիրները եւ բաւ թէ 1925ին Նեստորականներու եւ Քիւրտերու ապստամբելուն գլխաւոր պատճառն էր ընդդիմադիրներու մղած կրօնական քարոզութիւնները այդ տարբերուն մէջ: Ցետոյ երկու բառով յիշեց Իզմիրի 1926ի դաւադրութիւնը:

Խալիլ Մենտկուժարը փակուած

Անատոլուի գործակալութիւնը կը հեռագրէ Հոկտ. 24 Թուականով.—

Վարչապետ Ըմմէթ փաշա Խալք կուսակցութեան համաժողովին կարդաց տեղեկագիր մը՝ կուսակցութեան ընդհանուր քաղաքականութեան մասին: Ներքին քաղաքականութեան մէջ կը խոստանայ ընտրականնոր դրութեան մասին ծրագիրը փութացնել: Ընկերային քաղաքականութիւնը հիմնուած է բնաւնիքի պաշտպանութեան եւ զօրացման վրայ: Ազգութեան դէմ պայքարի մասին եւս խօսք կ'ըլլայ: Գալով արտաքին քաղաքականութեան, Ըմմէթ փաշա ըսաւ.

«Մեր արտաքին քաղաքականութիւնը հիմնուած է խաղաղութեան պաշտպանութեան վրայ, պայմանով որ ամէն գինով պահպանուին պետութեան արժանապատուութիւնն ու գոյութիւնը եւ ժողովուրդին ձեռք բերած իրաւունքները՝ երկար պայքարէ մը վերջ: Կողմնակից ենք այս ուղղութեամբ միջազգային յարաբերութիւնները զօրացնել, միշտ նկատի առնելով փոխադարձութիւնը եւ իրական հաւասարութիւն մը հաստատելով»:

Համագումարը փակուեցաւ այսօր: Քուէարկեց օրակարգ մը, որով Գործադիր Մարմինին կը ձգէ ժողովրդավար կուսակցութեանց միջազգային համաձայնութեան մասնակցելու կամ չմասնակցելու հոգը: Ժողովը միաձայնութեամբ հաւանութիւն յայտնեց կուսակցութեան ընդհանուր քաղաքականութեան մասին վարչապետին ըրած յայտարարութեան: Ցետոյ ընտրեց վարչական խորհուրդն ու կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը:

Փարիզի մարտագործումը

Շաբաթ եւ կիրակի գիշեր ժամը 9էն մինչեւ առաւօտեան ժամը 2.30 ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարեց Փարիզի զանազան թաղամասերուն մէջ: Մեծ պուլվառներուն վրայ եւ երկրորդ թաղամասին մէջ հարցաքննուեցան 120 հոգի, ուր օտարականներ անհրաժեշտ թուղթեր չունենալով ոստիկանատուն տարուեցան. ձերբակալուեցան 11 դատարկապորտ աղջիկներ եւ գինով մը: 19րդ. թաղամասին մէջ հարցաքննուեցան 300 հոգի. ձերբակալուեցան եօթ հոգի՝ ինքնութեան թուղթ չունենալու և 3 հոգի՝ արգիլուած գէնք կրելու պատճառաւ: Ձերբակալութիւններ եղան նաեւ Ա., 18րդ., 8րդ. եւ 16րդ. թաղամասերուն մէջ: Ձերբակալուած 36 անձերէն 21ը դատարկապորտներ էին, ուրկէ՝ պոռնիկներ, երկուքը՝ արգիլուած գէնք կրողներ, երեքը՝ գողութեան եւ երկուքը՝ գինովութեան համար: Երկրորդ թաղամասին մէջ 250 հոգի հարցաքննուեցան, որոնց երկուքը ինքնութեան թուղթ չունեցող օտարականներ, 19ը աղջիկներ: 20րդ. թաղամասին մէջ ձերբակալուեցան 5 օտարականներ: Վեցերորդին մէջ՝ վեց:

Իսկի Սուլտ եւ Սուրիոյ ապստամբները

Ամենաստոյգ աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ Հիճազի Սուլթան Իպնի Սուլտ թագաւորը գինաթափ ընել սուած է իր հողերուն մէջ ապաստանած Սուրիացի եւ Տիւրզի ապստամբները, Րուալլահ ցեղին ցեղապետ Էմիր Նուրի Շալանի միջամտութեան վրայ: Ցիշեալ ապստամբներ՝, Րուալլահ ցեղին պատկանող կարաւան մը կողոպտած էին, եւ Էմիրը բողոքած էր Իպնի Սուլտ թագաւորին:

Մակեդոնիոյ սահմանին վրայ

Մակեդոնիոյ յեղափոխականներուն վերջին գործունէութեան առթիւ, հելլէն կառավարութիւնը որոշեց զօրացնել սահմանազլուխի պահակազօրքերը այն խմաստով, որ սահմանի յոյն գաղթականներէն պիտի կազմուին գինեալ քաղաքապահներ, որոնք ի պահանջել հարկին պիտի աջակցին սահմանապահ կանոնաւոր գինուորներուն: Ասկէ զատ հելլէն եւ եուկօսլաւ սահմանապահ զօրքերը համաձայնեցան իրարու լուր տալ յեղափոխականներու շարժումներուն մասին եւ միացեալ ուժերով գործել անոնց դէմ:

Եուկօսլաւիոյ հելլէն դեսպան Փոլիխրոնիատիս Աթէնքէն Պելկրատ մեկնեցաւ:

Կրէյսլի չկրցաւ կտրել Ատլանտեանը

Հակառակ այն լուրին թէ նախագահ Ուիլսընի ազգականուհին՝ Ֆրանսիս Կրէյսըն անցեալ երեքշաբթիի անյաջողութենէն վերջ դէպի Քուիւինհակ իր թռիչքը յաւաջիկայ գարնան յետաձգած է, յանդուգն օդանաւորդուհին Շաբաթ եւ կիրակի օրերը երկու անգամ եւս փորձեց, սակայն ապարդիւն:

Կիրակիի թռիչքին Օլտ Օրչըրտի մէջ ներկայ էին 500 հոգի: Շատեր ամբողջ գիշերը օդանաւային կայանին մէջ սպասած էին, մեկնումին ներկայ ըլլալու համար: Արշալոյսին օդանաւը ճամբայ ելաւ, բացի Տիկ. Կրէյսընէն, մէկն էին նաեւ Շթուլց եւ Կոլտսպօրու: Մեկնումը կատարուեցաւ շատ յաջող պայմաններու մէջ: Քանի մը կիներ ծովեզերքի աւազին վրայ ծունկի գալով աղօթեցին ճամբորդներու ապահովութեան համար: Օդանաւը կը կշռէր 17,000 փաունտ եւ 40 ժամուան համար պէնզին ունէր:

Օդանաւը մինչեւ Նոր Սկովտիա գնաց առանց ո եւ է խանգարումի: Շատ չանցած շարժիչ մեքենաներէն մէկը խանգարուեցաւ եւ օդանաւը կորնքցուց իր արագութիւնը: Աղէտ մը անխուսափելի էր, եթէ օդանաւորդները չյաջողէին ժամանակին գտալ վտանգը եւ վերադառնալ իրենց մեկնակէտը: Տասը ժամուան թռիչք մը վերջ կիրակի ժամը 16ին Օլտ Օրչըրտ ցամաք իջան:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

Այսօր երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.ին, փաֆէ օ Քլէռ տը Լիւնի վերնայարկը: Մէնթրօ Իթալի:

Օրակարգ.— Եւրոպայի ե. Շրջանային ժողովի պատգամաւորներու զեկուցումը:

ԹԱՑԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ

SALLE DES INGÉNIEURS CIVILS DE FRANCEի մէջ

Նկատի ունեցէք այս թուականը

ՑՕՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կայծակ խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահին մէջ:

ՅԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն այս Հինգշաբթի, ժամը 9ին, Ֆլօրիա: Պ. Ա. Զօպանեան պիտի դասախօսէ «Նահապետ Քուչակի մասին»: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ Ք

Մարսէյլ, *Յ. Ժ.— 70 ֆր.*:
Նիս, *Պ. Ա.— 35*:
Կրընօպլը, *Մ. Մ.— 35 ֆր.*:
Ձեր ուղած հասցէն՝ 18 Rue du Gouvernement Provisoire.
Ցէսին, *Ս. Ն.— 15*:
Ցէսին, *Յ. Պ.— 15*:
Լիոն, *Ս. Փ.— 174*:
Լիոն, *Ն. Յ.— 120*:
Դամասկոս, *Յ. Ն.— 70*:
Ֆիւմէլ, *Ա. Փ.— 10*:
Սէն Թ'Էթիէն, *Մ. Մ.— Ձեր ուղած հասցէն՝* Mgr. Naroyan, Patriarcat Arménien, Coum-Capou, Constantinople. *միւս հասցէն չունինք*:
Ֆիկառ, *Յ. Գ.— 5 ֆր.*:
Կալաց, *Ա. Մ.— 250*:
Կալաց, *Գ. Ե.— 100 ֆրանք*:
Սկսանք դրկել:
Լա Սօն, *Գ. Բ.— 10 ֆրանք*:
Վալանս, *Գոթ.— Շ. Գ.— 255.50*:
Լիոն, *Զ. Տ.— 35*:
Սուք Ահիրատ, *70*:

ՆԱՄԱԿ ունին՝ Լ. Շանթ, Վ. Սեւունի, եւ Ա. Պօտանեան. դիմել՝ խմբագրատուն:

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ կը հրաւիրուի Պ. Միսաք Տէրտէրեան (Իսի-Լէ-Մուլինօ):

ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

երիտասարդ բանաստեղծ՝ եւ «*Յառաջ*»ի աշխատակից Արսէն Ա.ԵԷմեանի՝

«ՍԻՐՈՑ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԳԵՐ»Ը

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻԶՊԱՆՈՒԻՆ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

փարիզի եւ արուարձաններու մէջ բացուելիք մանկապարտէզներուն համար պէտք կայ վկայեալ մանկապարտիզպանուհիներու: Հետաքրքրուղները՝ իրենց վկայաթուղթերով կրնան ամէն առաւօտ դիմել՝ փարիզի Ս. Յովհ. մկրտիչ եկեղեցւոյ ընդհանուր քարտուղարութեան:

Կրթական Մասնախումբ

ՆՈՒԻՐ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ԳԻՐՔԵՐԸՆ

Այն բոլոր միութիւնները, դպրոցներն ու գրադարանները որ Կ'ուզեն *ձրիաբար* ունենալ Դ. Վարուժանի չսպառած իրատարակութիւններէն, թող դիմեն Տիկին Վարուժան Աբիկեանի, 449 Audubon Ave., New York, N. Y. (U. S. A.).

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— կը փնտուի կեսարիոյ գուրիան գաւառակէն Յարգիս Մելքոնեան որ երկու ամիս առաջ փարիզ եղած է: Իմացնել՝ կարապետ Թումճուեանի, Calle Bompland 1641, Buenos-Aires, Rep. Argentina·

— կը փնտուի Գարամուսալի եալագ ցարա գիւղացի, Շաֆիենց փանոսը, 20 կամ 21 տարեկան, ինր անունը Թաճուլ, մր անունը Ննա, Սուրիոյ բայագ կայսրանը բաժնուած է իր գիւղացի սեծ կիւմրուշեանէն, 1923ին: Իմացնել՝ Panoosian Artin, 36 Matarie Basse, Fumel Lot et Garonne, France.

— կը փնտուին Պրուսայի Սելէօզ գիւղացի Մանուկ եւ ցակոբ ցարպինեան եղբայրները, Մանուկ 23 տարեկան է, իսկ ցակոբ 22, 1914ին աքսորուած են: Իրենց հօր անունն է Աբթին (Ամասիացի, եւ Սելէօզ հաստատուած էր), մօր անունը վարդենի: Ցեղեկացնել՝ իրենց եղբօր՝ Նիկողոս ցարպինեանի, 5 Rue du Cme. Ferben, Issy - les - Moulineaux (Seine), France.

կը խնդրուի Սուրիոյ Թերթերէն արտատպել·

— կը փնտուի Լեւոն Մարապեան, ծնած շիքակօ 1908ին, հօր անունը ցակոբ, մօրը Սառա: կ'ենթադրուի թէ Լեւոն գերմանիա կը գտնուի: Ցեղեկացնել՝ Near East Relief, 15 Bld. des Italiens, Paris.

— կը փնտուի շիրվանեան ցակոբ, փավալայի նպաստամատոյցի նախկին սաներէն որ 1926 Հոկտեմբերին Ֆրանսա եկած է: Ցեղեկացնել՝ Near East Relief, 15 Bld. des Italiens, Paris.

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՅ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ուր կը գտնուի ճոխ մթերք մը վիպական, գրական, բանաստեղծական, թատերական, ևն. գիրքերու, երգարաններ ձայնագրուած հայկական եղանակներ կոմիտաս վարդապետի, Սրուանձտեանցի եւ յայտնի հայ երաժիշտներու:

Զօր. Անդրանիկի մեծ ու փոքր նկարները:

Ժողովրդական գիներ

Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կատարուին դիմել՝

N. Agopian, 95Cours Richard Vitton, Lyon, Montchat.

ՇԱԽՈՒ Է SINGER վերջին նորաձեւութեամբ, ոտքով կարի մեքենայ մը, դիւրաժատելի գինով: Դիմել՝ Տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ԵՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ԱՎՐՆԻ կամպէթաի մօտ, մէթրօ St. Fargeauէն քանի մը քայլ, 1 Rue Darcy շէնքին մէջ անմիջապէս տրամադրելի են՝ տարեկան 2100էն 2600 ֆրանքի, մուտք, սենեակ եւ խոհանոցէ բաղկացեալ յարկաբաժիններ ու սենեակներ, տաք եւ պաղ ջուր սենեակներուն մէջ, օդային կազ, ելեկտրականութիւն, եւ ամէն յարմարութիւն:

Սենեակներու կահաւորման համար պիտի վճարուի միանուագ գումար մը:

Դիմել ուղղակի վերոգրեալ հասցէին:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ տան գործերու համար կին մը, որ պիտի խնամէ նաեւ 7 տարեկան տղայ մը, գոհացուցիչ պայման: Դիմել՝ Պ. վահան Շագարեանի՝ 12 Rue du Bois, Porte des Lilas, *(Մէթրօյէն 2 վայրկեան հեռու)*:

ԱԿԱՌԱՆ

24 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄ Ն ԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	09
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի)	100 Mark	608	25
Թրքական Թղթ.	L. Tıq.	13	49
Թրք. ոսկի	» or	110	40
Մէճիտիէ	Médjidié	9	95
Լէվա	100 Հատ Léva	15	90
Տրախմի	» Drachme	33	50
Լիր	» » Lire	139	25
Պելճ. Ֆրանք	» Belga	354	50
Զուից.	» Frc. Suisse	491	25
Լէյ	100 Հատ Ley	15	90
Ֆիորին	(Florin)	1025	—
ԱՐԺԵՒԱՓՂԹ			
Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3355	—
»	II »	2035	—
»	III »	1700	—
Թումեյի երկաթ.	Lots turcs	179	—

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵՒԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Համաձայն Ա. էջին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով: Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, համաձայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան (20 ֆրանք). 2. Մանչ Աղջիկը, Վ. Մարկրիթթի (20 ֆր.). 3. Խորհուրդներու Մեհեանը, Յ. Օշականի (20 ֆր.). 4. Ցալվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Խաչը, Տոքթ. Ս. Սալբիի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պղնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Շաֆրզի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա կորտիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Անկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկեր Շահազար, Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Յուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. կրացիէլլա, Համարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Րաֆֆի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր, Տոքթ. Սեւակի (10 ֆր.). 17. Ազգային Բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Ի. սահակեանի (3 ֆր.). 19. Պոմ Հէքեաթներու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Դատաստանական Խորհուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ինչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիֆիլիս, Տոքթ. Գրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօրպապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Ջրուցատրութիւն (15 ֆր.). 25. Ջարթիր Աստուած, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէն Լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. Կոյսի մը Օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Սեւունի (5 ֆր.):

THÉS YAVROU

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

Ամէն տեսակ սնտուկով եւ ծրարով Թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ:

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ Հասցէ՝

COMPTOIR DES THÉS YAVROU
23, Rue Senac, MARSEILLE

ՈՒՇԱԴ.— Կը փնտուին Գաղղիոյ եւ գաղթականութեանց մէջ ուսեստեղէնի ճիւղին մէջ վարժ եւ պատուաւոր ներկայացուցիչներ:

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԱՇՄԱՆ, ԱՐԱԳ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եթէ կ'ուզէք ժամանակ շահիլ եւ կէս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր դատական, ամուսնական, առուծախի, Cartes d'Identité, Naturalisation, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար: Դիմեցէք՝ ամէն օր ժամը 13—20:

Դիմեցէք՝ K. PARMAKSEZIANի
69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck
Autobus; AM, AH, AF. Tramway: 31, 34, 54.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹԻ ԿԱԶՄԱԾ

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԳՐԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Ա. Գիրք.— Շարադրութեան եւ ուղղագրութեան նախնական մշակումը Դպրոցական առաջին եւ երկրորդ տարիներուն համար.

Բազմաթիւ ձեռագիր օրինակներ ու նկարներ նիւթին հիւսուած, նիւթերը մանկան կեանքէն ու շրջապատէն առնուած փոքրիկ ամբոխներ յօդուածներ են արտագրութեան, թելագրութեան եւ շարադրական նիւթ պատրաստութեան համար. այլեւ ուղղագրական զեկավարութիւն, ամբողջ ուղեցոյց մը ուսուցչին համար:

Բ. Գիրք.— Շարադրութեան եւ քերականութեան հիմնական քննութիւները, Դպրոցական երրորդ եւ չորրորդ տարիներուն համար.

Բազմաթիւ շարադրական նիւթեր ու ղեկավարութիւն. պատկերազարդ այլազան մարզանքներու եւ սեփական աշխատանքի միջոցով իւրացումը քերականական այն օրէնքներուն, որոնք կը համապատասխանեն տղոց տարիքին, ամբողջ ուղեցոյց մը ուսուցչին համար:

Ա. Գրքի գինն է բոլոր եւրոպական երկիրներուն համար եօթը ֆրանք Բ. գրքին գինը՝ ինը ֆրանք: Դպրոցներուն 20% զեղչ: Ճամբու ծախքը չդնի նախին վրայ: Ամէն պատուէր կանխավճար:

Նամակ ու դրամ պէտք է ղրկել՝ Mme. D. Segbossian, Avenue Ed. Branly, Chaville (S. et O.) France.

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ

ՁՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887Ի Ն

Ջուլարանս օժտուած ամենավերջին սիսթեմ մեքենաներով կը ձուլէ հայերէն եւ թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր լատին գոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ:

Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդրանքի վրայ միայն:

Ձուլարանս կ'ընդունի նաեւ տպարանքներ՝ տպագրական, կազմարարական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյքներու, տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, պղինձ գիծ եւայլն, զորս կը հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ:

Դրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով

V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԱՐ ԵՒ ՑՕՂԱՐ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՒՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 9—12: 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30—7.30—Կիրակի եւ տան օրեր 9—12

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարժ գործուհի մը համար. դիմել «*Յառաջ*»ի չուենեան·

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

26 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 476

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՆՉՈ՞Ւ ՉԻՆԱԹԱՓ ԿԸՆԵՆ

Երէկ անցողակի դիտել տուինք թէ Հայաստանի ժողովուրդին բոնի զինաթափութիւնը չի նմանիր սովորական պայմաններու մէջ կատարուած զէնքերու հաւաքման։

Արեւմուտքի վերջնապէս կազմակերպուած, ազգային եւ անկախ պետութեանց մէջ, մարդիկ պէտք չունին զէնքի։ Այնտեղ ամէն ինչ հիմնաւորուած է օրինապէս։ Կան զօրաւոր բանակներ։ Սահմանները ճշդուած են եւ ապահով։ Վախ չկայ վրայ, որ իր կարգին կը ներկայացնէ ժողովուրդին կամքը, հաճոյն միջավայրին։ Նոյն իսկ դժգոհ փոքրամասնութիւնները ժողովրդական միջոցներ ունին իրենց բաղձանքները խաղաղութեամբ արտայայտելու։

Ջուիցերիացին կամ Ֆրանսացին ի՞նչ պէտք ունի հրացան եւ ատրճանակ պահելու։ Պետութիւնը արթուն կը հսկէ, իր ոստիկանական ցանցով եւ պաշտպանութեան հզաւրումէկ միջոցներով։ Իսկ ընդհանուր վտանգի կամ պատերազմի պահուն, պետական զինարանները բաց են, ի հարկին ժողովուրդն ալ զինելու համար։

Այսպէս ըլլալով հանդերձ, շատ մը պարագաներու մէջ, արեւմտեան երկիրներուն մէջ իրաւունք տրուած է զէնք պահելու, համաձայն գործի տեսակին։

Այսպէ՞ս է մեր հայրենիքին մէջ։

Երազներով չտարուինք եւ բաց աչքով նայինք իրականութեան։

Ի՞նչ կը ներկայացնէ այսօրուան Հայաստանը։

— Այգի մը՝ չորս կողմէն բաց։ Տուն մը ուր տանտէրը պարզ վարձակալ է, եւ բան մըն ալ պակաս։ Այգին ներսէն եւ դուրսէն շրջապատուած է գոյնզգոյն հարեւաններով, որոնք ոչ միայն ծուռ կը նային, այլ եւ շատ վտանգաւոր հակումներ ունին։ Եւ, ամէն կերպով պատրաստ են գալիք չարաբաստիկ օրուան համար։ Անոնք անդադար զէնքեր կը ստանան եւ կը սրեն ժանիքներն ու դանակները։

Միւս կողմէ այդ այգին կապուած է իշխանութեան մը հետ, որ միշտ հրաբուխի վրայ է— հոգ չէ թէ տասը տարի առաջ,— որուն դէմ են ոչ միայն աշխարհի բոլոր պետութիւնները, այլ եւ երկրին ժողովուրդները։ Մէկ օրէն միւսը կրնայ պայթիլ փոթորիկ մը, որ ոչ Ֆրանսական յեղափոխութեան պիտի նմանի, ոչ ալ 1914ի պատերազմին։ Այդպիսի պարագայի մը, վա՛յ է եկեր անոր որ ինքզինքը պաշտպանելու միջոց չունի։ Եւ մանաւանդ վա՛յ անոր որ ուրիշ բարեկամ չունի, բայց միայն իր մինուճար հրացանը կամ ատրճանակը, գիւղի մը մէջ, լերան մը գլխուն կամ փողոցը։

Եւ դժբախտաբար ա՛յդ է իրականութիւնը մեր ժողովուրդին համար։

Այստեղ, Ֆրանսայի կամ ուրիշ նման դաղութի մը մէջ, մենք պէտք չունինք զինուելու։ Բայց հարկադրուած ենք ինքնապաշտպանութեան միջոց մը գտնել եւ պահել մեր հայրենիքին մէջ, եթէ չենք ուզեր մսացու ոչխար դառնալ, առուոտ մը։ Այս անհրաժեշտութիւնը կը բխի ոչ թէ վերին հրամանէ մը, այլ կեանքէն եւ մեր անողոք, արիւնոտ փորձառութենէն, որ շատ հեռուներէն կուգայ եւ հազար երես ունի։

Կ'ըսեն թէ հակական իշխանութիւն մը կայ որ պատրաստ է ամէն վտանգի հանդէպ։

Երանի՛ թէ։ Բայց, նորէն մեր դէմ կը ցցուի անողոք փորձառութիւնը, իր սուր ատամներով եւ գարհուրելի հարցականով։

Գաղտնի՞ք է այդ իշխանութեան հանդամանքն ու տարողութիւնը։ Գաղտնի՞ք է անոր զօրքին արժէքը։

Աւելի բացորոշ խօսելով, այդ իշխանութիւնը, քանի որ անկախ չէ, ունի՞ իրաւունք իր զօրքը, զէնքն ու զրահը պահելու երկրին մէջ, Ալեքսանտրապոլէն մինչեւ Զանգեզուր, եմ, Աւելի կոպիտ կամ համարձակ պահուն, ուրի՞շ կերպ հրամանագրէ կովկասի ճակատագրական պահուն, Ռուսաստանի սպարապետը։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՄԵԾ ՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐՈՒ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ

Հակառակ պատերազմի պատճառաւ ահագին հարստութեանց վատնումին եւ անփոխարինելի աւերներուն, հակառակ մէկ երկրէ միւսը դրամի փոխադրութեան դէմ առնուած խիստ միջոցներուն, ինչպէս նաեւ հակառակ ժողովուրդներու իրարու դէմ սնուցած խոր ատելութեան ու վրէժխնդրութեան զգացումներուն, միջազգային դրամատիրական հաղորդակցութիւնները հետզհետէ աւելի լայն չափերով նոաւզած ու ընդլայնուած են պատերազմէն ի վեր։

Այսօր աւելի քան պատերազմէն առաջ մեծ դրամատուներու տրամադրելի գումարները կը շրջագային երկրէ երկիր եւ հրապարակէ հրապարակ, ի խնդիր լաւագոյն շահերու։ Այսօր մեծ շահաստաններն իրարու աւելի սերտօրէն կապուած են եւ իրար աւելի յաջողապէս կը պաշտպանեն քան պատերազմէն առաջ։ Ոչ մէկ սեղանաւորական հրապարակ կրնայ անտարբերութեամբ դիտել միւս հրապարակներու վիճակը։

Միջազգային դրամատիրական հրապարակը կը նմանի իրարու հաղորդակից բազմաթիւ ճիւղեր ունեցող անօթի մը, որու մէջ գտնուած հեղուկի աննշան մէկ շարժումն անմիջապէս զգալի կ'ըլլայ բոլոր ճիւղերուն մէջ եւ չի հանգարտիր, մինչեւ որ հաւասարակշռութիւնը չհաստատուի։

Թիւրիմացութեան տեղի չտալու համար, պէտք է անմիջապէս յիշեցնել թէ սեղանաւորական մեծ հրապարակ ըսելով կը հասկնանք հաստատուն դրամ ունեցող երկիրները։ Երբ երկրի մը դրամը չունի որոշ արժէք, երբեք չի կրնար հրապարակ մեծ դրամագլուխներ, որոնց բնաբանն է, ապահովութիւնը. տեսնոը կրնայ քիչ ըլլալ, բայց շահն ապահով պէտք է ըլլայ, որչափ որ մարդ կրնայ կարելի է հաշուել կամ կռահել։ Ելեւէջներու ենթակայ դրամի մը հետ խաղալը բախտախաղ մըն է պարզապէս եւ ոչ ոք կրնայ երկար պայմանաժամով յանձնառութիւններ կնքել, մինչեւ որ վստահ չըլլայ թէ պայմանաժամը լրանալուն իր ստանալիք դրամը պիտի ներկայացնէ հաւասար արժէք մը։

Այսօր ֆրանսական ֆրանքն ալ կը նկատուի որոշ եւ հաստատ արժէք ներկայացնող դրամ մը եւ կրնայ ծառայել իբր հիմ ամէն տեսակ դրամական գործառնութեանց։ Թէեւ պաշտօնական կայունացում հրատարակուած չէ, բայց իրականին մէջ ոեւէ կարեւոր անկում կամ բարձրացում անհաւանական կը նկատուի եւրոպական բարձր եւ հրապարակ շրջանակներու մէջ։ Այս է պատճառը որ այսօր շատ մեծ գործառնութիւնները տեղի կ'ունենային շատ մանր սահմաններով եւ երբեք չէին կրնար պատճառել այն վերիվայրումները, զոր այսօր յառաջ կը բերեն եթէ անպաշտպան գտնեն ոեւէ հրապարակ։

Ֆրանսական ժողովուրդը եւ խորհրդարանը լիովին ըմբռնեցին — անցեալ տարուան գաւաթի փորձառութենէն յետոյ — ֆրանքի կայունացման առաւելութիւնները եւ իրաւամբ կը գուրգուրան ներկայ վիճակի հնդինակներուն — Ազգային Մութեան դահլիճին — վրայ։

«Ծառաջ» օրը օրին հաղորդ պահել իր ընթերցողները եվրոպական հարցերու շուրջ վերջերս, Քայլօի, Ռրընոի եւ փուանքարէի հոսած ճառերուն եւ եվրոպական յանձնաժողովի եւ վարչապետի բանաւէճին, որ վերջացաւ փուանքարէի բացարձակ յաղթութեամբը։ Փուանքարէ չի քաշուիր յիշեցնելու որ եթէ 1928ի պիւտճէին վրայ ոեւէ արմատական փոփոխութիւն պիտի պահանջէ։ Այդ սպառնալիքը կը բաւէ, որպէսզի իր հակառակորդներն անգամ տեղի տան յօգուտ Ֆրանսայի շահուն, որ շաղկապուած է ֆրանքին հետ։

Մ. Տ.

ՄԻԼԼԻ ՅԱՐԺՄԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼԻ ԲԵՐՆՈՎ

Բ.

Մուսթաֆա Քէմալ փաշա, ուրիշ հրահանգներու հետ, հետեւեալը կը հաղորդէր Թրակիոյ առաջին զօրաբանակի հրամանատարութեան.—

«Երդում ըրի աշխատիլ, մինչեւ որ ձեռք բերուի ազգին կատարեալ անկախութիւնը։ Վճռած եմ Անատոլուէն չհեռանալ»։

Առաջին ձեռնարկները կատարուեցան՝ դիժադրութիւնը կազմակերպելու համար։

Նախ ժիթինկներ դումարուեցան, որոնց հետեւանքով հեղլէն վարչապետութեանց դէմ բողոքի հեռագիրներ տեղացին Թագաւորին եւ համաձայնական պետութիւններուն։ Այսպէսով պայքար բացուեցաւ Անգլիասէրներու պաշտպան միութեան եւ անոր վրայ յենած Սուլթանի կառավարութեան դէմ։ Ժողովուրդը արթնցնելու համար, երկրին ամէն կողմը կը հեռագրուէին Պոլսէն հկած լուրերն ու մանաւանդ բաներ հեղլէն խժդժութիւններու վերաբերեալ տեղեկութիւնները։

Բանակներու հրամանատարներուն ուղղուած հրամանագիրներուն մէջ, Մուսթաֆա Քէմալ փաշա զօրաւոր բառերով կը պարզէր հայրենիքին սէրն ու ազգային արժանապատուութիւնը։ Մուսթաֆա Քէմալ փաշա շատ լաւ գիտէր թէ իր գործունէութեան հետեւանքով անհամաձայնութիւն պիտի ունենար Պոլսոյ կառավարութեան հետ։ Այս պատճառով եւ ազգին շահուն համար չուզեց շարժումը ղեկավարել առանձին զինուորական հրամանատարի մը հանդամանքով եւ յարմար դատեց որ այսվարչութիւնը հաստատուի ներկայացուցչական հիմանվրայ։

Այս պատճառով 20—21 Յունիս 1919ի գիշերը Ամասիոյ, իսկ 10 Յուլիսին Էրզրումի մէջ որոշեց Արեւելեան նահանգներու համաժողով մը գումարել. առանց պիտի յաջորդէր Սվազի Ընդհ. Համաժողովը. այս նպատակով յայտարարութիւններ պատրաստուեցան եւ հրատարակուեցան։

Այս յայտարարութիւնը կը բացատրէր ազգին բարձր պարտականութիւնները ու Պոլսոյ կառավարութեան անզօրութիւնը։ Մուսթաֆա Քէմալ փաշա միեւնոյն ատեն հետեւեալը գրած էր. «Պոլիսը պէտք է Անատոլուի հպատակի՝ փոխանակ անոր տիրելու»։

Այդ միջոցին Պոլսոյ անգլիական մարզպանը Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի գործունէութեան կարեւորութիւնը դնահատելով, Պոլսոյ կառավարութենէն պահանջեց ետ կանչել զայն։

Ներքին նախարար Ալի Քէմալ պէյ 23 Յունիսին Անատոլուի քաղաքային պաշտօնէութեան ուղղուածշրջաբերականով մը կը հաղորդէր թէ, պաշտօնական եղած է Մուսթաֆա Քէմալ փաշան։ Շրջաբերականը Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի գործունէութիւնը քննադատելով կ'արգիլէր անոր հետ գործակցիլ։ Այս շրջաբերականը անհետեւանք մնաց սակայն, Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի թշնամիները չկրցան դիմադրել ազգային զգացումին, որ սկսած էր արթննալ։ 3 Յուլիսին, Մուսթաֆա Քէմալ փաշա ժողովուրդին անկեղծ ցոյցերուն մէջ էրզրում հասաւ։

Մուսթաֆա Քէմալ փաշա իր ընկերները հաւաքելով յայտարարեց թէ, Պոլսոյ կառավարութեան կողմէ պաշտօնանկ եղած է, եւ կը հետապնդուի։ Ան բացատրելէ յետոյ թէ իրեն հետ աշխատողներն ալ նոյն վտանգին ենթակայ են, պահանջեց որ որոշեն թէ պիտի շարունակե՞ն իրեն հետ աշխատիլ թէ ոչ։ Ընկերներէն ոչ մէկը լքեց զայն։ Առաջուան նման, Մուսթաֆա Քէմալ փաշան շարժումին գլուխը մնաց։ Զինուորական եւ քաղաքային իշխանութիւնները հաւատարմութեան երաշխիք տուին անոր եւ ազգային դատին հանդէպ։

Մարտ ամսուան մէջ կազմուած էր եւ Էրզրումի մէջ համաժողով գումարելու ձեռնարկած էր Իրաւանց Պաշտպան Ընկերակցութիւնը։ Մեծ դժուարութիւններու հետեւանքով այս համաժողովը Յուլիս 23ին միայն կրցաւ գումարուիլ։

Մինչեւ այդպարզուած էր Մ. Քէմալ փաշայի եւ Պոլսոյ կառավարութեան միջեւ գոյութիւն ունեցող յարաբերութիւններուն բնոյթը։

Թագաւորը ամբողջ ատիս մը իր դուր աշխատած էր՝ ստիպելու համար որ Մուսթաֆա Քէմալ փաշան դադրեցնէ իր գործունէութիւնը եւ Պոլիս վերադառնայ։ Այս բոլոր չանքերը ապարդիւն մնացած էին։ Վերջ ի վերջոյ 8—9 Յուլիսի գիշերը, Մուսթաֆա Քէմալ փաշա իր հրաժարականը տուաւ Սյլեման բոլորովին ազատ էր։ Մի միայն ինքզինքին եւ իր խղճին հանդէպ պատասխանատու էր և միմիայն ազգին մեծութեան եւ սիրոյն վրայ վստահութիւն ունէր։

23 Օգոստոսին բացուեցաւ Էրզրումի համաժողովը, և Մուսթաֆա Քէմալ փաշան նախագահ ընտրուեցաւ։

Համաժողովը տասնըչորս օր տեւեց եւ կարգ մը սկզբունքներ գծեց։ Այս սկզբունքներուն համաձայն, անբաժան հռչակուեցան հայրենիքին բոլոր մասերը։ Կը մերժուէր ո եւ է արտաքին զրաւում եւ տիրապետութիւն եւ կ'որոշուէր պաշտպանութիւն, դիմադրութիւն կազմակերպել ասոնց դէմ։ Համաժողովը որոշած էր նաեւ առժամեայ կառավարութիւն մը կազմել այն պարագային, երբ դաշնաձանէր օսմանեան կառավարութիւնը։ Ազգային ժողովը, որ պիտի գումարուէր, պիտի հակակշռէր կեդրոնական կառավարութիւնը։

Էրզրումի համաժողովին մէջ տրուած որոշումներով, կարեւոր քայլ մը առնուած էր։ Բայց կացութիւնը դեռ որոշ չէր։ Բացի Պոլսոյ կառավարութենէն, որ հրամայած էր ձերբակալել Մուսթաֆա Քէմալ փաշան, ուրիշ վտանգներ ալ գլուխ ցցած էին։ Շատեր չէին հանդուրժեր Մ. Քէմալ փաշայի դիրքին։

Էրզրումի համաժողովին որոշումները հաղորդուեցան Մեծ Պարլամենտին։ Միեւնոյն ատեն պահանջուեցաւ օր առաջ գումարել Ներսէփ. ժողովը։ Համաժողովին որոշումները հաղորդուեցան նաեւ օտար պետութեանց ներկայացուցիչներուն։

Կարգ մը դժուարութիւններէ եւ վտանգներէ վերջ, Մ. Քէմալ փաշա 1919 Սեպտ. 2ին վերադարձաւ Սվազ։ Աւելի առաջ, սա պատասխանը տուած էր Սվազ եկող ֆրանսացի սպայի մը, որ սպառնալից յայտարարութիւններ ընելով կը կարծէր թէ պիտի կրնար ուժով եւ խստութեամբ նուաճել ազգ. շարժումը.

— Եթէ Ֆրանսա կամ ուրիշ պետութիւն մը ուզէ ազգ. շարժումը նուաճել, պէտք է որ առաջ առնէ նոր, ծանր եւ արիւնալի պատերազմ մը։

1919 Սեպտեմբեր 4ին բացուեցաւ Սվազի համաժողովը։ Երկրին ամէն կողմէն մեկնած պատուիրակները ժամանակ կրցան հաւաքուիլ։ Համակոմանց ընդդիմութեան, Մ. Քէմալ փաշա նորէն նախագահ ընտրուեցաւ։ Համաժողովին հռչակուեցաւ անմիջապէս 200,000 զրկից աղէտեալներուն Ազգ. Ռազմական լուրը երբ գահերէց մէջ կարդացինք, Պ. Պօղոս նաւպարի հետ գաղափար ղրկեցինք որ կարենար օրը օրին օգնութեան հասնիլ մեր աղէտեալ հայրենակիցներուն։ Արդարեւ նոյն տարին Կովկասի մէջ տեղի ունեցած էին հայ-թաթարական կռիւները եւ Էջմիածնի կեդրոնը Պոլսոյ պատրիարքարանին յանձնարարած էր ամէն կողմ հանգանակութիւններ կատարել՝ օգնելու համար կովկասի աղէտեալներուն։ Գահիրէէ մէկ հանգանակութիւն կատարուեցաւ եւ ամէն Հայ իր լման տուաւ, բայց երբ դրամը իր նպատակին հասաւ, արդէն ազէտէն ի վեր վեց ամիս անցած էր...։

Բարեգործականը իր կազմութեան թուականէն սկսեալ որեց բնագաւառի հայութեան գիւղացին հող եւ սերմնացու չունէր, դպրոց չունէր, հիւանդութիւն կար, դեղ չկար, այդ բոլորը հայթայթեց, որքանցնէր բացաւ աղքատ կիներու եւ աղջիկներու համար փոքրիկ գործարաններ հիմնեց, նոյնիսկ Բիւրտիստանի մէջ հայ զղջոց բացաւ։ Յատնի Դաշնակցական Բարսեղ Շահպազ երբ Տիգրանակերտէն Գահիրէ հասաւ, բացատրեց մեզի թէ քրտական շրջաններու մէջ հայերը կան, որոնք բան մը հայերէն չեն գիտեր, եւ ըսաւ թէ տարեկան 12 օսմանեան ոսկիով կարելի է զղջոց բանալ այդ կողմերը։ Անմիջապէս մեր Տիգրանակերտի մասնաճիւղին մէջ ըացուեցաւ բացինք պէտք եղած զղջոցները։

Մեծ Պատերազմին, երբ նկատի կ'առնէր Մուսայի Հայերը փրկի Սայիտ փոխադրուեցան, 1800 հոգիի համար զղջոց բացինք վրանաքաղաքին մէջ։

Պ. Ադաթօն յիշեց նաեւ Սուրիոյ եւ Յունաստանի որբերուն եղած օգնութիւնները, Մխոյեմէտեան, Երուանդ Յակոբեան և Դարուհի Յակոբեան կոտկներու Հայաստանի մէջ գործադրութիւնը, եւայլն։

Բարեգործականը 150 մասնաճիւղ ունի, մինչեւ հիմա ծախսած է 60 միլիոն ֆրանք, եւ ի պատիւ հայ ժողովուրդին պէտք է ըսել թէ մէկ ֆրանկի դողութիւն չէ եղած։

Ադաթօն պէյ իր ճառին մէջ բաւ նաեւ. «Ես պոլշեւիկ չեմ սակայն կը մաղթեմ որ պոլշեւիկ Ռուսիան դեռ 10—20 տարի կանգուն մնայ, որպէսզի հայ գիւղացին մէջքը շտկէ»։

Պ. Գ. Նորատունկեանի փրիզէն բացակայութեան պատճառով, Բարեգործականի կեդր. վարչ. ժողովի անդամ եւ փոխ-նօրէն Պ. Գ. Սինապեան բացատրեց թէ ի՞նչ է Trustը, ի՞նչ թրըսթի վերածուեցաւ Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի դրամագլուխը—ինչ է այս դրութեան առաւելութիւնը նաեւ թերութիւնները։

Բարեգործականը երկու տեսակ դրամագլուխ ունի, հիմնական եւ մասնաւոր. առաջինը կը բաղկանայ մուտքի դրամներէ եւ անդամավճարներու մէկ վեցերորդէն (ներկայիս այս դրամագլուխը կը հասնի 52,000 անգլիական ոսկիի), իսկ մասնաւոր դրամագլուխը կը բաղկանայ նուիրատուութիւններէ եւ կտակներէ, որոնք մասնաւոր նպատակներու յատկացուած են։ Այս դրամագլուխը այսօր կը հասնի 75,000 անգլիական ոսկիի։

Ահա այս երկու տեսակ դրամագլուխներն են որ թրըսթի վերածուած են։ Թրըսթի դրութիւնը միայն Անգլիոյ եւ Ամերիկայի մէջ կայ։ Դրամագլուխը թրըսթի վերածել կը նշանակէ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ

Կիրակի կէս օրէ վերջ Salle de Agriculteursի մէջ տեղի ունեցաւ Հայ Բարեգործական Ընդհ. Միութեան Փարիզի տեղական մասնաժողովին կազմակերպած հրապարակային բանախօսութիւնը։ Սրահը լեցուն էր զանազան դասակարգի պատկանող հայրենակիցներով։ Պ. Պօղոս Նուպար տակաւութեան պատճառաւ կը բացակայէր։ Բացումը կատարեց տեղական մասնաժողովին կողմէ Պ. Վազգէն Թագուրեան, որ բացատրելէ յետոյ հաւաքոյթին նպատակը, կարդաց Պ. Պօղոս Նուպարի հայերէն մէկ նամակը, որով Բարեգործականի հիմնադիր - նախագահը կը գնահատէր կատարուած աշխատանքը։

Յետոյ տեղական մասնաժողովին կողմէ խօսեցաւ Պ. Վ. Թագուրեան, որ շեշտեց թէ Բարեգործականը հայ կեանքին մէջ անկախ եւ հզօր կազմակերպութիւն մըն է՝ շնորհիւ Հայու աշխատութեան ու ազնիւ միտումներուն։ Սակայն դեռ պէտք է ջանալ՝ գայն ընդհանուր և մեծ գործնեալու համար։ Փարիզի եւ արուարձանի 20 - 25,000 հայութենէն հազիւ 250 հոգի կ'անդամակցին Բարեգործականին, մինչ Ամերիկայի մեր հայրենակիցները Բարեգործականի տարեկան ընդհ. հասոյթին կէսէն աւելին կը հայթայթեն։ Ինչո՞ւ ճիգ չընել բարի նախանձով մը մրցելու համար անոնց հետ։

Յետոյ խօսեցաւ Բարեգործականի հիմնադիր - նախագահ Պ. Գ. Նորատունկեան։ Վարչ. ժողովի փոխ-նախագահ եր. Աղաթօն պէյ, տեղեկութիւններ տուաւ Բարեգործականի ծագման, նպատակին եւ գործունէութեան մասին։ Ըստ թէ 22 տարի առաջ Բրիէվի մէջ փոկրոմ մը տեսնելու եւ բազմաթիւ չքաւոր ընտանիքներ, Ալիանս իսրայէլիթ անմիջապէս 200,000 ֆրանկ ղրկեց աղէտեալներուն Ազգ. Ռազմական լուրը երբ գահերէց մէջ կարդացինք, Պ. Պօղոս նաւպարի հետ գաղափար ղրկեցինք որ կարենար օրը օրին օգնութեան հասնիլ մեր աղէտեալ հայրենակիցներուն։ Արդարեւ նոյն տարին Կովկասի մէջ տեղի ունեցած էին հայ-թաթարական կռիւները եւ Էջմիածնի կեդրոնը Պոլսոյ պատրիարքարանին յանձնարարած էր ամէն կողմ հանգանակութիւններ կատարել՝ օգնելու համար կովկասի աղէտեալներուն։ Գահիրէէ մէկ հանգանակութիւն կատարուեցաւ եւ ամէն Հայ իր լման տուաւ, բայց երբ դրամը իր նպատակին հասաւ, արդէն ազէտէն ի վեր վեց ամիս անցած էր...։

Բարեգործականը իր կազմութեան թուականէն սկսեալ որեց բնագաւառի հայութեան գիւղացին հող եւ սերմնացու չունէր, դպրոց չունէր, հիւանդութիւն կար, դեղ չկար, այդ բոլորը հայթայթեց, որքանցնէր բացաւ աղքատ կիներու եւ աղջիկներու համար փոքրիկ գործարաններ հիմնեց, նոյնիսկ Բիւրտիստանի մէջ հայ զղջոց բացաւ։ Յատնի Դաշնակցական Բարսեղ Շահպազ երբ Տիգրանակերտէն Գահիրէ հասաւ, բացատրեց մեզի թէ քրտական շրջաններու մէջ հայերը կան, որոնք բան մը հայերէն չեն գիտեր, եւ ըսաւ թէ տարեկան 12 օսմանեան ոսկիով կարելի է զղջոց բանալ այդ կողմերը։ Անմիջապէս մեր Տիգրանակերտի մասնաճիւղին մէջ բացուեցաւ բացինք պէտք եղած զղջոցները։

Մեծ Պատերազմին, երբ նկատի կ'առնէր Մուսայի Հայերը փրկի Սայիտ փոխադրուեցան, 1800 հոգիի համար զղջոց բացինք վրանաքաղաքին մէջ։

Պ. Ադաթօն յիշեց նաեւ Սուրիոյ եւ Յունաստանի որբերուն եղած օգնութիւնները, Մխոյեմէտեան, Երուանդ Յակոբեան և Դարուհի Յակոբեան կոտկներու Հայաստանի մէջ գործադրութիւնը, եւայլն։

Բարեգործականը 150 մասնաճիւղ ունի, մինչեւ հիմա ծախսած է 60 միլիոն ֆրանք, եւ ի պատիւ հայ ժողովուրդին պէտք է ըսել թէ մէկ ֆրանկի դողութիւն չէ եղած։

Ադաթօն պէյ իր ճառին մէջ բաւ նաեւ. «Ես պոլշեւիկ չեմ սակայն կը մաղթեմ որ պոլշեւիկ Ռուսիան դեռ 10—20 տարի կանգուն մնայ, որպէսզի հայ գիւղացին մէջքը շտկէ»։

Պ. Գ. Նորատունկեանի փրիզէն բացակայութեան պատճառով, Բարեգործականի կեդր. վարչ. ժողովի անդամ եւ փոխ-նօրէն Պ. Գ. Սինապեան բացատրեց թէ ի՞նչ է Trustը, ի՞նչ թրըսթի վերածուեցաւ Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի դրամագլուխը—ինչ է այս դրութեան առաւելութիւնը նաեւ թերութիւնները։

Բարեգործականը երկու տեսակ դրամագլուխ ունի, հիմնական եւ մասնաւոր. առաջինը կը բաղկանայ մուտքի դրամներէ եւ անդամավճարներու մէկ վեցերորդէն (ներկայիս այս դրամագլուխը կը հասնի 52,000 անգլիական ոսկիի), իսկ մասնաւոր դրամագլուխը կը բաղկանայ նուիրատուութիւններէ եւ կտակներէ, որոնք մասնաւոր նպատակներու յատկացուած են։ Այս դրամագլուխը այսօր կը հասնի 75,000 անգլիական ոսկիի։

Ահա այս երկու տեսակ դրամագլուխներն են որ թրըսթի վերածուած են։ Թրըսթի դրութիւնը միայն Անգլիոյ եւ Ամերիկայի մէջ կայ։ Դրամագլուխը թրըսթի վերածել կը նշանակէ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ-ՏՊԱՓ ՎԱՆՈՅ

Հրատ. Հ. Ս. Դ. Կուսակցութեան Վանայ Կեդրոնական Կոմիտէի

Տարի Ը., թիւ 1—Ցանկ. գին 10 կոպ.

Հրատարակութիւն Հ. Ս. Դ. Կուսակցութեան Վանայ Կեդրոնական Կոմիտէի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏ

(98)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ-ՏՊԱՓ ՎԱՆՈՅ

Ներածական խօսք
Ի սկզբանէ մինչեւ Ժ. դարու վերջերը
Ժ. դարու վերջերէն մինչեւ Ժէ. դարու կէսերը
Ժէ. դարու կէսերէն մինչեւ Ժէ. դարու վերջերը
Ժէ

րել Սուրիոյ, Միջագետքի, Ռուսիոյ, Եգիպտոսի, Ճավայի եւ Հոլանտական գաղթավայրերու իսլամները հաւանած են ներկայ ըլլալ:

Իշխան Կարոլի դաւերը

Վերջերս մամուլին մէջ դարձեալ կ'արձարձուի հրաժարեալ գահաժառանգ իշխան Կարոլի Ռումանիոյ գահը բարձրանալու խնդիրը: Իշխանը, որ այժմ Տինար կը գտնուի իր կնոջ Լուփէսքոյի հետ, գործակալութեան մը ներկայացուցչին ըրած է կարգ մը յայտարարութիւններ, որոնք ցոյց կուտան թէ իշխանը բոլորովին չէ հրաժարած իր հինգ տարու գաւակին գահը գրաւելու գաղափարէն: Այս մասին Ռումանիոյ մէջ ունի զօրաւոր կողմնակիցներ:

Վիեննայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Թրանսիլվանիոյ թեմիշ գիւղաքաղաքին մէջ ձերբակալուած է Մանուէլէսքօ, զօրավար Ավերէսքօի գահլիճին եւմտնախարարը, որ վերջերս Փարիզի մէջ տեսակցած էր իշխան Կարոլի հետ եւ Պուքրէշ կը դառնար:

Իր վրայէն գտնուեցան իշխան Կարոլի նամակները՝ ուղղուած ռումէն զանազան քաղաքական կուսակցութեանց վարիչներուն, ինչպէս նաեւ ուրիշ վտանգաւոր թուղթեր:

Անգլիական լրտեսներու դատը

Մոսկուայի Զինուորական Գերագոյն Ատեանին առջեւ սկսաւ դատավարութիւնը կարծեցեալ «անգլիական լրտեսներու»: «Թայմզ»ի թղթակիցը կը հաղորդէ որ ինչպէս սովորաբար տեղի կ'ունենայ այսպիսի դատավարութեանց ընթացքին, այս անգամ ալ ամբաստանեալներէն երկու եղբայրներ՝ Վլատիմիր եւ Քիրիլ Փրովէհ, «նախկին միլիոնատէրի զաւակներ», զգայացուն խոստովանութիւններ ըրած են: Պատմած են թէ իրենք առաջին անգամ անգլիական պատուիրակութեան քարտուղար Զէրնօքին հանդիպեցան իրենց հօրեղբօր տան մէջ 4-5 տարի առաջ, եւ հոն Զէրնօք իրենց առաջարկեց խորհրդային կառավարութեան գաղտնիքները հաղորդել իրեն: Անկէ ի վեր, յաճախ կանոնաւոր կերպով Զէրնօքի կը հանդիպէին հանրային վայրեր ու անոր կը յանձնէին զանազան գաղտնիքներ, յատակագիծեր ու նկարներ եւ փոխարէն դրամ կը ստանային: Ընդհամր 25 տոլար, ուրիշ անգամ մըն ալ 250 րուբլի ստացան: Քանիցս աշխատեցան իրենց յարաբերութիւնները խզել, սակայն Զէրնօք միշտ կը սպառնար: «Եթէ մեզի ձգէք, ըսած էր Վլատիմիրի, պիտի սպաննենք ձեզ. մեր բազուկը շատ երկայն է»:

Միւս ամբաստանեալները՝ Փորէվոքօֆ, Փոտրէպքօֆ եւ Նանօֆ բացարձակապէս կ'ուրանան իրենց վերագրուած ամբաստանութիւնները:

Հռոմի գրաւման տարեդարձը

Հռոմի եւ ամբողջ Իտալիոյ մէջ այս շաբաթ կը տօնուի ֆաշիստներու Հռոմի վրայ քալելուն հինգերորդ տարեդարձը: Մուսոլինի աւելորդ տօնական օրերը չնչած ըլլալով, բուն հանդիսութիւնները տեղի պիտի ունենան կիրակի 30 Հոկտ.ին:

Այդ օրը Մուսօլինի Հռոմի մէջ ձիու վրայ նստած, աչքէ պիտի անցընէ ֆաշիստ երիտասարդներն ու գաւառի քաղաքապահները, ընդամէնը 20,000 սեւ շապիկաւորներ:

Ծերակուտականներ, երեսփոխաններ եւ ֆաշիստ կուսակցութեան վարիչներ պաշտօն ստացան կեդրոնական կառավարութեան կողմէ գաւառներու մէջ հրապարակային հաւաքոյթներ սարքելով փառաբանել ֆաշիստ վարչաձեւին բերած բարիքները: Իրենց ճառերուն աղբիւրը պիտի ըլլայ Մուսօլինիի պատգամը՝ ուղղուած ֆաշիստ դինուորներուն, եւ որ պիտի հրատարակուի Ութբաթ օր:

Թուրք պատուիրակները Լենինկրատի մէջ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ պոլշեւիկեան յեղափոխութեան տասնամեակի հանդէսներուն մասնակցելու համար Թուրքիոյ կողմէ Լենինկրատ պիտի մեկնի պատուիրակութիւն մը, որուն անդամներն են՝ Յալք կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Սաֆվէթ, «Հաքիմիյէթը Միլիյէ»ի եւ «Միլիյէթ» խմբագրապետ Սդերդի երեսփոխան Մահմուտ, Քըլըճ Ալի եւ Պոլոյ համալսարանի ընդհանուր տնօրէն Նէշէթ Հօմէր պէյերը:

Հրեական ջարդերու դատը

Սէնի եղեռնագատ ատեանին առջեւ դեռ կը շարունակուի դատավարութիւնը հրեայ Շվարցպարտի, որ Փարիզի մէջ սպաննած էր Ուկրայինայի դիկտատոր Սիմոն Փէթլուրան: Առջի օր առաջին անգամ ըլլալով լսուեցաւ կին վկայ մը՝ բժշկական ուսանողուհի Օր. Կրինպէրկ, որ Փրոսքուրովի ջարդէն վերջ վիրաւորները դարմանած էր: Օրիորդը այդ ջարդին պատմութիւնը ըրաւ շատ յուզիչ կերպով, այն աստիճան որ Շվարցպարտի աչքերէն արցունք եկաւ: «Կեանքիս ամէնէն ահռելի յիշատակն է տեսարան մը, որ այն ատեն պարզուեցաւ աչքերուս առջեւ: կառքով մը դիակներ կը հաւաքէին փողոցներէն: Գլուխներ, թեւեր ու սրունքներ գետնէն առնուելով խառն ի խուռն կը նետուէին կառքին մէջ:

«Քաղաքներու գ.զօրագունդը կ'անցնէր փողոցներէն՝ նուագախումբերով և երգելով...: Փեթլուրա երկաթուղիի կայարանն էր եւ մերժեց ընդունիլ հրեայ պատուիրակութիւնը, որ եկած էր օգնութիւն խնդրել իրմէ: Ջարդէն վերջ կը յուսայինք որ Փեթլուրա պիտի պաժէր ջարդարար Սէնէչէնքօն, բայց բան մը չըրաւ: Ջարդարարները «կեցցէ՛ Փեթլուրա» պոռալով կը մեռցնէին Հրեաները:»

Բոլոր վկաներն ալ հաստատեցին Փեթլուրայի պատասխանատուութիւնը:

Առեւանգում մը Մարոկո մէջ

Քազապլանքայէն կը հաղորդեն որ Հոկտ. 20ին ինքնաշարժով որսի գացած էին Մարոքի ընդհանուր կառավարիչին եղբօր որդին Իվ Սթէկ (Օսմ. Պանքայի նախկին տնօրէնին տղան) եւ խորթ եղբայրը Ժան Մայեէ, ընկերակցութեամբ երկու կիներու՝ տիկին Փրոքորօֆ եւ մայրը՝ պարոնուհի Շէմայնհայլ:

Իրիկունը տուն չդարձան. յաջորդ օրը կատարուած քննութիւնով մը գտնուեցաւ ինքնաշարժը ու հաստատուեցաւ թէ չորսն ալ անտառին մէջ արաբ աւազակախումբի մը կողմէ առեւանգուած են:

Վերջին լուրերու համաձայն բոլորն ալ ողջ առողջ են եւ կարելի պիտի ըլլայ փրկագինով մը ազատել զանոնք:

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵԻԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Շամաձայն Ա. էջին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով: Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, համաձայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան (20 ֆրանք). 2. Մանչ Աղջիկը, Վ. Մարկրիթի (20 ֆր.). 3. Թորիուրդներու Թեհեանը, 3. Օշականի (20 ֆր.). 4. Վապլվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Թաչը, Տօքթ. Ս. Սալբեի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պղնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Շաֆըզի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա Կորաիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Անկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկեր Շահազար, Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. Երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Սուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. Կրացիէլլա, Լամարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Բաֆֆի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր, Տօքթ. Սեւակի (10 ֆր.). 17. Ագգայինն բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Իսահակեանի (3 ֆր.). 19. Ալպում Հէքեաթներու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Գատաստանական Թորիուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ի՞նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիֆիլիս, Տօքթ. Գրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօհրապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Ջրուցատրութիւն (15 ֆր.) 25. Ջարթիր Աստուած, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէն լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. Կոյսի մը Օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Մեսունի (5 ֆր.):

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ

SALLE DES INGÉNIEURS CIVILS DE FRANCEի մէջ
Նկատի ունեցէք այս Թուականը

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Ց. Դ. Ուսան. Միութեան ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Floria Ճաշարանի վերնայարկը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՅԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն վաղը Հինգշաբթի, ժամը 9ին, Ֆլօրիա: Պ. Ա. Չօպանեան պիտի դասախօսէ «Նաիյապետ Քուչակի մասին»: կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Լիոնի Դատեմի Լուս. Ուսում. միութեան կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութեան շահած ին հետեւեալ թիւերը.—

190, 232, 131, 72, 174, 17, 146, 140, 63, 162, 129, 59, 135, 143, 144, 79, 202, 357, 350, 290, 405, 327, 371, 182, 62, 337, 253, 369, 352, 223:

ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Լիոնի Տարոն - Տուրուբերանի Հայրենակցական միութեան հանդէսը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, երրորդ Թաղապետարանի սրահը: Պիտի խօսի Պ. Յարութիւն Սրապեան:

ԿԵՆՔ ԱՐՈՒԵԱՐ

ԵՌԱՄՍԵԱՅ ՊԱՐԲԵՐԱԲԵՐԹ
Հրատարակութիւն
"ՇԱՆԹ,, ընկերակցութեան
բաժանորդագրութիւն
Ֆրանսա 40 Ֆրանք
Արտասահման 2 տոլար
Թիւը՝ 10 Ֆրանք
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
« C H A N T H »
Art et Lettres
94 Rue Lafayette, Paris (10e)

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՄ

ՄԻԱԿ ՀԱՅ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ուր կը գտնուի ճոխ մթերք մը վիպական, դրական, բանաստեղծական, թատերական, ևն. գիրքերու, հերգարանները ձայնագրուած հայկական եղանակներ կոմիտաս վարդապետի, Սրուանձտեանցի եւ յատնի հայ երաժիշտներու:

Ջօր. Անդրանիկի մեծ ու փոքր նկարները:

Ժողովրդական գիներ

Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին: Դիմել՝

N. Agopianի, 95Cours Richard Vitton, Lyon, Montchat.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Մշոյ ձորի Թաղէն Հրանտ Գ. Խանամիրեան կը փնտռէ իր եղբայրը Միքայել Գ. Խանամիրեանը, որ մէկուկէս տարի առաջ կը բնակէր Ամերիկա Տիթրոյթ՝ հետեւեալ հասցէին՝ Mikael Krikorian 800. SO. Salvay Ave. Detroit, U. S. A. խմացնել՝ «ցաւաջ»ի:

կը խնդրուի Ամերիկայի Հայրենիքէն եւ Ասպարէզէն արտատպել:

ՆՈՐ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԵՒ ԴՐԱՑԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ
(Ամենավերջին տեղեկութիւններով)
ՀԱՅԵՐԷՆ ՄԵԾԱՒԱԿԱԼ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ՔԱՐՏԷՍԸ
ցատակ եւ դիւրընթեռնելի
Աստիճան 1—1,000,000րդ
տարածութիւն 75×110
Պատրաստեց՝
ԱՆԴՐԱՆԻԿ Յ. ՓԱՓՐԻԿԵԱՆ
CARTOGRAPHE

Խիստ ճշգրիտ, խղճամիտ եւ ամբողջական աշխատութիւն մը, որ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է իր քովը ունենայ ԱՄԷՆ Հայրենասէր Հայ:

Շատ կարեւոր Հայ ուսուցիչներու, դպրոցներու եւ ուսանողներու:

Գինը՝ Ֆրանսա 20 Ֆրանք
Ամերիկա 1 տոլար
Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ գրատուն,
BALENTZ, Libraire, 233 Fbg. St. Martin (10me) Paris, որ կեդրոնատեղին է:

Ամերիկայէն ունենալ փափաքողք պէտք է դիմեն այս հասցէին:

ԾԱԽՈՒ Է SINGER վերջին նորածեւ ուներամբ, ոտքով կարի մեքենայ մը, դիւրաշատելի գինով: Դիմել՝ տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

ՍԱԿԱՐԱՆ

25 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄ Ն ՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	07
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի) 100 Mark		608	—
Թրքական Թղթ. L. Trq.		13	42
Թրք. ոսկի	» or	110	40
Մէճիտիէ	Médjidié	9	95
Լէվա 100 հատ	Léva	15	90
Տրախմի	» Drachme	33	50
Լիր	» » Lire	139	25
Պելժ. Ֆրանք	» Belga	354	50
Ջուից.	» Frc. Suisse	491	50
Լէյ 100 հատ	Ley	15	90
Ֆիորին	(Florin)	1025	25
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ. Քր. Ֆոնտէ I	Cr. Fonc. Eg.	3355	—
» II	»	2035	—
» III	»	1700	—
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	179	—

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ՊԱՏՇԱՌ, ԱՐԱԳ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ
Եթէ կ'ուզէք ժամանակ շահիլ եւ կէս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր դատական, ամուսնական, առուտրական, Cartes d'Identité, Naturalisationի, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար: Դիմեցէք՝ ամէն օր ժամը 13—20:
Դիմեցէք՝ K. PARMAKSEZIANի
69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck
Autobus: AM, AH, AF. Tramway: 31, 34, 54.

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ

Եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նաթարիալ, անցագրի, դարձի տոմսի, թիթէղի, ամուսնական, պատակներու ծննդեան եւ ևն. օրինական ձեւակերպութիւնները՝ դիմեցէ՛ք՝

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS
45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). 4րդ յարկ թիւ 20: Métro: St. Augustin
Բաց է ժամը 2էն 6,30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

LOCOUM AUGUSTA

Իսկական լօգում, պատրաստուած՝ սագրզով, նուշով, կաղինով, ֆստըքով եւ զանազան ախորժելի հոտերով.
Ցանձնակատար կ'ուզուի Ֆրանսայի եւ արտասահմանի մէջ:
Դիմել՝ առ Comptoir «AREK»
104, Rue St. Charles, Paris XVe, մէթրօ Beaugrenelle

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՉԱՓԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՉԱՊՐՅՃԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԱՀԱՐ ԱՑՑԵԼԵՑԻՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած
ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՍՆԵՐ
Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եօրքի յայտնի ֆիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:
Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:
16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis,
Téléph. Provence 09-32:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ
ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ՝ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒԷՐ

Ժամագործ Մինաս 2, Վարպետ բժիշկը 3, Զաքշըլը Աթքին 3, Ալի Լինի 3, Արշին մալ ալան 4, Սեւ թէ ճերմակ 3, Կրացիէլլա 8, Ոսկի աքաղաղ 10, Տղու հոգիները 6, Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգահան 5, 6, 7.50, 10.25, Շողոքորթը 5, Աքսու լալա 5, 7.50, 20, Լոյս գլուխը 3, Բարեկամի անկուտիները 2.50, Անոյշ 5, Երանոս աղբար 2, Պաշտօնս խանգի 2, Կոյսի մը օրագիրը 5, Հարուածը 3, Ալպում Հէքեաթներու 3, Իրաւ սրտի 5, Ծանր'ը գլեխ 6, Զարլաթօն 1,50, Նօթը պատմուածքներ 5, Մանչ աղջիկը 20, Տօքթ. Մ'օրի վրէժը 4, Թահրա պէյ 5, Փարոսի պահապանը 2, Երկու խուլեր 2.50, Պէպէքօ 10, Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր 12.50, Արսէն Լիւպէն 18, Ռոքամպէլ 18, Համլէթ 10, Օթէլլօ 10, Տրիլբի 5, Տոն Կարապետ, 4, Էքսլէսիճի 5, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 1, Դատաստանի քերթուածները 5, Խասգիւղի քնարչիկը 10, Ասալտակատը 30, Ալի եղբայր 6, Ինքնուսուցիչ գրուագրութիւն 10, Ոլասիս 20, Սասմայ Մհեր 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Հէքիմբաշան 50, Մատեան Մանկանց 50, Հայրենիքի համար 20, Ճամբորդը 20, ՇԱՆԹի Կինը 6, Դարձը 8, Դերասանուհի 10, Կայսրը 10, ՕՏԵԱՆԻ, ԶՕՀՐԱՊի ամբողջ գործերը, Աբշակ Բ. 4, Վրէժխնդիր աղա 5, Լը Պարպուլիէ 2, Նամուս 10, Զար Ոգի 10, Պատուի Տանտէր 10, Աքսիսը 20, Յակոբոս աղա 3, Թիւպէրքիւլօզ 2.50, Վենետիկի Պատուհասը 2, Ինչպէս նաեւ՝ ՉՈՒՀԱՃԵՆԱՆի նօթատետրէն Ave Maria 2.50, Laura 2.50, ԿՈՄԻՏԱՍ վրդ.ի Հայաստանը 25, Հոլիկ եւ Բալիկին օրօրը 1, եւայլն: Ղրկելու համար Ս. Պատարագի 4. եւ ուզուած ամէն տեսակ գիրք: Բաղդատեցէք մեր գիները: ԳՐԱՏՈՒՆԱԿԸ ԶՐԻ: Դիմել նամակով՝ VAHRAM SEVOND 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine).

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏՏԵՐ ԵՒ ՏՕՀԸՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռը)
Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մորթային քթիթէ, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ:
Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—6

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

տան գործերուն համար կին մը, որ պիտի խնամէ նաեւ 7 տարեկան տղայ մը, գոհացուցիչ պայման: Դիմել՝ պ. վահան Շազարեանի՝ 12 Rue du Bois, Porte des Lilas, (Մէթրօյէն 2 վայրկեան հեռու):

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

վարժ գործուն կին մը, ընտանիքի մը համար. դիմել «ցաւաջ»ի չուխեան:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITEUR
208bis, Rue Lafayette Paris
Le Gérant: H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
209 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

27 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ թիւ 477 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԱԿԱՅՆ ԵՒ ԱՅՆՊԷՍ...

Երկար լայն տեղ տուած էինք Բարեգործականի ժողովին, որ նորութիւն մըն էր Փարիզի համար, իբրեւ հրապարակային հաշուետուութիւն կամ ատուլիս:

Կը թուի թէ Բարեգործականի վարիչներն ալ ըմբռնած են, որ կարելի չէ չորս պատի մէջ ամփոփուիլ, եւ պաշտօնական գրութիւններով ու տնտեսարի գործունէութեամբ կերակրել հանրութիւնը:

Կը մաղթէինք որ այս ձեռնարկը նախաքայլն ըլլար վերանորոգման, ժողովրդականացման ուրիշ փորձերու:

Որովհետեւ,— ինչո՞ւ ծածկել— Բարեգործականը, թէեւ գոյաւոր՝ իր շքախումբով եւ հարստութեամբ, ժժգոյն է՝ իբրեւ համաժողովրդական օրկան:

Զափազանց սեղմ են անոր հիմնական կանոնները եւ սահմանափակ՝ հորիզոնը:

Մենք չենք ուզեր մանրամասնութիւններու մէջ մտնել:

Տարիներով պայքար է մղուած այդ հաստատութեան միակողմանի կանոնագրին եւ մանաւանդ անոր կարգ մը վարիչներուն անհանդուրժելի նեղմտութեան եւ ամուլ ամբարտաւանութեան դէմ: Եւ այդ պայքարը ընդմէջ աղմուկ մը չէ եղած, այլ ապացուցուած՝ գոյաւոր փաստերով, իրողութիւններով եւ թուանշաններով: Ոչ ալ մէկ հոսանքի պայքար:

Այսօր կը բաւէ շեշտել թէ՝ Բարեգործականն ալ կը տառապի ծերութեան հիւանդութենէն, ինչպէս դիտել տուած ենք ուրիշ առեն:

Ահա թէ ի՛նչ կը գրէինք այդ առթիւ.

...«Բարեգործականը կը խրտչի հրիտասարդացումէ, իր ծայրագոյն մտավախութեամբ եւ սովորամոլութեամբ: Բանաձեւերու, կանոնագրային տառերու կառչած մարդիկ են եղեր անոր վարիչները, եւ են մինչեւ այսօր, հակառակ ճակատագրական վերիվայրումներու:

...«Այդքան ամուր հիմերու վրայ դրուած կազմակերպութիւն մը հրաշքներ կրնար գործել, եթէ միայն քիչ մը աւելի արթուն եւ կորովամիտ ըլլային անոր վարիչները: Մինչդեռ, այս ընթացքով, կրնայ դառնալ պարզ իմարէթխանէ մը, եւ կամ վանօրէից խորհուրդ մը՝ աղքատախնամ մը, որ կտակներ կը մատակարարէ եւ ողորմութիւններ կը բաշխէ»:

...«Ներկայ պայմաններուն մէջ, ալգահատելի բան է պարզ ապահպանի եւ սեղանաւորի փառքը («Յառաջ», 26 Յուլիս):

Կիրակի օրուան ժողովը կը հերքէ՞ մեր այս վերապահումը:

Դժբախտաբար ոչ:

Ամէնէն առաջ, իրենք են որ կը խոստովանին թէ Փարիզի 20-25.000 (15,000) հայութենէն հազիւ 250 հոգի կ'անդամակցին Բարեգործականին: Ուրեմն, շատ աւելի պակաս քան քաղաքական կուսակցութեան մը անդամները, որոնք նիւթական պարտականութիւններէ զատ, որոշ վտանգներու ալ ենթակայ են: Մինչդեռ Բարեգործականը պարզապէս մարդասիրական է եւ անվնաս, եւ անդամավճարն ալ նորէն հինգ ֆրանք: Ցեծոյ, իբրեւ ընդհանուր միութիւն, չի պահանջեր քաղաքական որոշ դաւանանք, գոնէ երեւութապէս:

Ինչո՞ւ յառաջ կուգայ այս անջրպետը, Միութեան եւ ժողովուրդի լայն խաւերուն միջեւ:

Թող վարիչները իրենք պատասխանեն:

Երկրորդ, 22 տարուան ընթացքին ծախսուած 60 միլիոն ֆրանքը — իրենց հաղորդած թուանշանն է — մեծ մասով կը բաղկանայ զանազան ողորմութիւններէ (աղէտներու եւ ուրիշ բացառիկ պէտքերու առթիւ): Շատ քիչ են հիմնական ձեռնարկները, մանաւանդ 1921էն ասդին, երբ մեր ժողովուրդը ծովերէ ծով նետուեցաւ: Պատահական, օրը օրին կարգադրութիւնները մեծ տեղ կը բռնեն փառաբանուած գործունէութեան մէջ:

Կեդրոնական վարչութեան փոխ-ատենապետը հպարտութեամբ կը յայտարարէ թէ «մէկ ֆրանքի գողութիւն չէ եղած»:

Կը հաւատանք: Բայց կրնա՞յ պնդել թէ աւելորդ ծախքեր, մխիթարներ ալ չեն եղած, եւ չեն ըլլար տակաւին: Կրնա՞յ թուանշաններով ապացուցանել թէ՝ զանազան դպրոցներու եւ որբանոցներու փշրանքներ բաշխած առեն, խոշոր վարկեր չեն բացած ընդհանուր և անպէտ ծախքերու գլուխին մէջ:

Չենք խօսիր կտակներու մատակարարութեան վրայ, որ մանաւանդ պարծանք մը չաւելցներ Բարեգործականի ծառայութեանց վրայ:

Չենք խօսիր նաեւ Հայաստանի եղած օգնութեան մասին, որ մեծ մասով կտակներու տրամադրութեան արդիւնքն է: Բարեգործականը տակաւին Հայաստանի հանդէպ չէ կատարած իր պարտքը, այնպէս ինչպէս կը սպասուէր իր գիրքէն եւ հարստութենէն: Եւ այս միայն մեր գանգատը չէ: Բարեգործականի հիմնադիրներն եղան որ շարք-շարք բողոքներ գրեցին եւ տևտրակներ հրատարակեցին, հերքելով այս մասին եղած մեղադրութիւնը:

Ճապաղ վէճեր կանխելու համար, չենք յուզեր «Մրցսթ»ի խնդիրը, մանաւանդ որ եղած-վերջացած գործ է:

Մեր տեսակէտը այն է թէ՝ որքան առեն որ Բարեգործականի հին ու նոր վարիչները չեն թօթխուեր կանխակալ կարծիքները եւ կը նախընտրեն ամիրայական, բարեսիրական նայուածքներ ուղղել փղոսկրէ աշտարակէ մը, փոխանակ սերտօրէն կապուելու ժողովուրդին հետ, և արթուն աչքով ուսումնասիրելու անոր ներկայ պահանջները, — այդ հաստատութիւնը պիտի մնայ նեղ շրջանակի մէջ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

«ԿԱՐՄԻՐ ԿԱՏԱՂՈՒԹԻՒՆԸ»

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, Յուսաբեր կը նկատէ.

— «Փաստ է արդէն, անհերքելի ու ահարկու, թէ մեր հայրենիքը, դժոխքի է վերածուած այսօր: Կարմիր կատաղութիւնը Թուրքիա՛ն, Սուլթանական, Իթթիհատական թէ Քէմալական. միարն անոր չարաշուք ու պատմական մենաշնորհն էր հալածանքն ու ահաբեկումը. եւ միայն այն երկիրն է, որ ընդարձակ բանտեր ունի եւ ի հարկին դիտէ նոր ու հակաւական չէնքեր բանտերու վերածել:

«Պատմութիւնը, սակայն, իր օրէնքներն ունի, երկաթէ ու դաժան օրէնքները. ամէն տեղ. մինչեւ իսկ մեր քաղցր հայրենիքին մէջ:

«Ոճրագործները, յաճախ իրենց կազմած արիւնի լիճերուն մէջ խեղդուած են. բռնակալները՝ իրենց կոած շղթաներուն մէջ սատակած:

«Այս հալածանքները ո՛րքան յաճախ մտածել կուտան պատմական այս վճիռներուն վրայ:

«Ու պէտք է յիշել միշտ, եւ ապացնել:

«Նեմեսիսները չեն մնար դեռ բազմութիւններու հոգիներուն մէջ:

«Անոնք կը շնչեն դեռ»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔԸ

Հայաստանի կեդր. գործադիր կոմիտէն, լսելէ յետոյ դատական գործավար Աչրաֆեանի զեկուցումը, կարգ մը փոփոխութիւններ մտցուցած է պատժական օրէնքին մէջ: Աւելցուած են երկու նոր յօդուածներ, որոնց առաջինով կ'արգիլուի բազմակնութիւնը, իսկ երկրորդով՝ հարսնցուին ինչը կամ ընտանիքին դրամ տալու սովորութիւնը:

Ամուսնական օրէնքն ալ բարեփոխուած է: «փաստական ամուսնութիւն»ները պիտի ճանչցուին: Այսինքն կնոջ մը ամուսին ճանչցուելու համար, կը բաւէ յարաբերութիւն ունեցած ըլլալ:

Իբրեւ նորութիւն, կարելի է յիշել այն յօդուածը, որ իրաւունք կուտայ որդեգիր պահելու: Մինչեւ հիմա արգիլուած էր ասիկա, իբրեւ «իսկայեդափոխական» սովորութիւն մը:

Ամուսնութեան նուազագոյն տարիքն է.— աղջիկներու համար 16, երիտասարդներու՝ 18:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԾԱՆՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ Ռումանիոյ մէջ ծանր կացութիւն կը տիրէ: Ռումէն կառավարութեան հրամանով առջի օր դիւնուորները գրաւեցին պետական բոլոր պաշտօնատուները: Ակէ զատ յայտարարութիւն մը ուղղուեցաւ ժողովուրդին թէ ընդդիմադիր կուսակցութեանց կողմէ այս հրամանին դէմ ոեւէ անսաստում անմիջապէս ձերբակալութեամբ պիտի պատժուի:

Թէեւ մտնաւոր պատճառ մը ցոյց չի տրուիր այս կարգադրութեան համար, սակայն կը կարծուի թէ կառավարութիւնը կը վախնայ իշխան կարոլի կուսակիցներու գործունէութենէն:

Ինչպէս երէկ գրեցինք, Թմիշվարի կայարանին մէջ ռումէն ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուեցաւ նախկին ելմտական փոխ-նախարար Մանուէլէսքօ, որ Փարիզ-Պուքրէշ ճեպընթացով Ռումանիա կը դառնար, իր հետ տանելով իշխան կարոլի չորս նամակները, որոնց մէկը ուղղուած Մարի թագուհիին, միւսը վարչապետին: Նամակներուն պարունակութիւնը անմիջապէս հեռագրուեցաւ Պուքրէշ, ուր Պրըթիանօ ստիպողաբար իր մօտ հրաւիրեց դահլիճը եւ որոշումներ տրուեցան խստիւ արգիլելու իշխանի կուսակիցներուն բոլոր մեքենայութիւնները: Կացութեան ծանրութեան մասին գաղափար կազմելու համար կը բաւէ յիշել թէ կառավարութիւնը, ինչպէս պատերազմի ժամանակ, նամակ մը ղրկեց թերթերուն՝ յանձնարարելով ոեւէ բան չգրել բռնուած նամակներուն մասին, այլապէս անսաստող թերթերը պիտի խափանուին եւ տնօրէնները պիտի հետապնդուին:

Մանուէլէսքօ նպատակ ունէր Նոյեմբեր 1էն սկսեալ հրատարակել նոր թերթ մը «Ֆրայու Նու» անունով (Նոր Թագաւոր): Ոստիկանութիւնը պատռեց այս առթիւ փակցուած բոլոր ազդերը:

Նախարարական խորհուրդի նիստէն վերջ մամուլին հաղորդուած զեկոյցին մէջ կ'ըսուի թէ իշխան կարոլ գահ բարձրանալու համար նամակներ գրած է վարչապետին եւ զանազան կուսակցութեանց պետերուն, սակայն նկատելով որ այս արարքը ուղղակի հարուած մըն Սահմանադրութեան եւ պետութեան ապահովութեան, նամակները փոխադրող Մանուէլէսքօ ձերբակալուելով արդարութեան յանձնուած է:

Վերջին հեռագրի մը նայելով, պատերազմականատեանը սկսած է արդէն գրաւիլ Մանուէլէսքոյի խնդրին հարցաքննութեամբ, ինչ ոյ ցոյց կուտայ թէ կ'ուզուի անմիջապէս լուծել հարցը: Իր հին աշխատակցին ձերբակալութիւնը իմանալուն պէս, նախկին վարչապետ զօրավար Ավէրէսքօ ունկնդրութիւն մը խնդրեց վարչապետ Պրըթիանոյէն:

Թրոցքիի եւ Զինովիեվի վտարումը

Ինչպէս կը յիշուի, Օգոստոս ամսուն Թրոցքի եւ Զինովիեվ վտարուած էին Քաղաքական Բիւրոյէն եւ Գ. Միջազգայինի Գործադիր Կոմիտէէն: Կուսակցութեան կեդր. կոմիտէի եւ վերստուգիչ Յանձնաժողովի Հոկտ.21—23ի լիակատար հաւաքոյթին մէջ լսուեցաւ տեղեկագիր մը ընդդիմադիրներու վերջին երկու ամսուան ընթացքին կատարուած գործունէութեան մասին եւ որոշուեցաւ կեդրոնական կոմիտէէն վտարել Թրոցքին եւ Զինովիեվը: Այս առթիւ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցին մէջ կ'ըսուի թէ Թրոցքի եւ Զինովիեվ հակառակ քուէարկած են խորհրդային կառավարութեան այն շրջաբերականին, որով կը յայտարարէր թէ աշխատանքի օրը եօթ ժամի պիտի դեղչուի:

«Այնուս ուրիշ բան չի մնար, կը գրէ «փրավտա», բայց եթէ ստիպողաբար կուսակցութենէն ալ վտարել Զինովիեվն ու Թրոցքին, որոնք մենշեւիկներուն կողմն անցած են, ու դեռ աւելին, յանցաւոր յարաբերութիւններ կը մշակեն քաղքենի տարրերու հետ: Այս վտարումները հանդիսաւոր ազդարարութիւն մըն են ընդդիմադիր պետերուն թէ կուսակցութեան դեկտեմբերի լիագումար ժողովին ցոյց պէտք է տան որ դեռ ալոլշեւիկ են: Եթէ ատիկա չընեն, կուսակցութենէն իրենց վտարումը ինքնին անհրաժեշտ կը դառնայ:

Թուրքիան նոր տառերով

Թուրքի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ Հոկտ. 24 Թուականով.—

Էնկիւրիի մէջ Ազգ կուսակցութեան համագումարը փակուեցաւ Ըսմէթ փաշայի մէկ ճառով, որուն մէջ վարչապետը ընդհանուր ակնարկ մը նետեց կուսակցութեան ապագայ ծրագրին վրայ: Փաշային ամէնէն կարեւոր յայտարարութիւնը այն էր թէ՝ կառավարութիւնը կ'ուսումնասիրէ Թուրքերէնը փոխանակ հիմակուան պէս արաբերէնով գրելու, լատիներէն տառերով գրելու խնդիրը:

Պատգամաւորներէն շատեր մեկնեցան. սակայն երեսփոխանները Էնկիւրի մնացին, որովհետեւ Ազգային Մեծ Ժողովը պիտի բացուի Նոյեմբերի սկիզբները:

Միջազգային Միջերկրական խողովակ

Գրեցինք թէ անցած շաբաթ Բէրքիւքէն հինգ մղոն հեռու Պապա-Կուրկուր բսուած տեղը երեւան եկած է քարիւղի կարեւոր աղբիւր մը, որ յանկարծ շատրուանի պէս ժայթքելով

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԱԶԼՈՒՄԵԱՆ ՄԱՏՆԻՉ...

«Ալիք»ի մէջ կը կարդանք այ խորագրին տակ (16 Հոկտ.).

— «Սեւրանիկ հրատարակուս յունարէն թերթի մը կը գրկ Աթէնքի Հայոց առաջնորդ Մազլումեան եպսկ. կառավարութեան մօտ ամբաստանած Դաշնակցութիւնը, իբրեւ Մակեդոնական կոմիտէի գործակից Պատկան իշխանութիւնը դիմելով Սելանիկի իշխանութեանց տեղեկութիւն ուղած է այդ մասին: Սելանիկի իշխանութիւնները այդ կուսակցութեան մասին նպաստաւոր տեղեկագիր տուած ըլլալով, պատկան նախարարութիւնը արտաքսած Մազլումեանը իր պաշտօնատունէն:»

Ալիքի «Նոր Օր»ը, արտատպելով այս լուրը, իր կարգին կը պատմէ (19 Հոկտ.).

— «Մեզ կը տեղեկացնեն թէ Մազլումեան եպիսկոպոս քանի մը օր առաջ երկրորդ ժուռնա մը եւս տուած է կառավարութեան, անոր մէջ Դաշնակցութիւնը ցոյց տալով խոովարարական կազմակերպութիւն մը, որ միշտ տապնապ կը ստեղծէ հայ գաղութին մէջ: Մազլումեան իր ժուռնալով կը պահանջէ կառավարութենէն լուծել Դաշնակցութիւնը եւ անոր դեկավարները Յունաստանէն արտաքսել, գաղութին անդորրութեան համար:

Դժբախտաբար մեր ձեռքին տակ փաստեր չկան այս երկրորդ դաւն ալ մերկացնելու: Միայն մեզ կը հաւաստուի թէ նման պահանջ մը կառավարութեան ներկայացնելու համար Ուրբաթ երեկոյ կամ Շաբաթ օր գաղտնի նիստ գումարուած է, մասնակցութեամբ Շահվէրդեանի, Մազլումեանի, Զէյթունցեանի, Թագուրեանի եւ ուրիշներու և որոշուած է ամէն տեսակ ամբաստանութիւն ընել Դաշնակցութեան հասցէին, զայն կասկածելի ցոյց տալու համար կառավարութեան աչքին:

Դարձեալ այդ ժողովին մէջ որոշումներ տրուած են ազգ. կեդր. վարչութիւնը տապալելու եւ համայնավարներու համակիր անձերէ բաղկացած նոր վարչութիւն կազմելու համար: Այս որոշումներուն գործադրութիւնը յանձնուած է Պ. Եսայեանի, որ պիտի շարունակէ կառավարութեան հետ կապ պահել, իբրեւ Մազլումեանի ներկայացուցիչը, իսկ ազգային կեանքի մէջ եպիսկոպոսը եւ Զէյթունցեան պիտի գործակցին, վարչութիւնը տապալելու համար:»

ՉԵԿԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԳՈՐԾԱՒԱՒ

Թիֆլիսի «Մարտակոչ»ը կը գրէ թէ Հայաստանի ներքին գործավար նշանակուած է Պ. Մելիք Յովսէփեան (հրէշ մը, որ Զեկայի նախագահութիւնը կը վարէր մինչեւ հիմա):

Ասով ալ կը հաստատուի թէ, ընդդիմադիր պետերէն Աշոտ Յովհաննիսեանի եւ Հայկ Ազատեանի հետ, աքսորուած կամ ընտրանէն հեռացուած է նաեւ նախորդ գործավար Դիւրդարեան:

«ԽԵՂՁ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ»

Այս խորագրին տակ, Պոլսոյ «ձիւմհուրիյէթ»ը կը գրէ.—

Փախստական Հայերուն կալուածները գաղթականներուն տրուած էին: Այդ Հայերուն մէկ մասը կը վերադառնայ եւ կամ փոխանորդ կարգելով դատարանին կը դիմէ եւ կալուածը ետ կ'առնէ, որով մեր գաղթականները կը մնասուին: Այդ պատճառաւ Պոլսոյ կուսակալութիւնը ներքին գործավարութեան դիմելով, խնդրած է պէտք եղած միջոցները ձեռք առնել, եւ այդ կալուածատէրերուն կողմէ բացուած դատերուն համար փոխանորդներ կարգել:

ՊԱՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՊԷՐԹԼՈՑԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ
(1827 ՀՈԿՏ. 25 — 1927 ՀՈԿՏ. 25)

Ֆրանսան, եւ իրեն հետ ամբողջ գիտական աշխարհը այս շաբթու ծննդեան հարիւրամեակը պիտի տօնէ մեծ պէրթոլէ, որ եղաւ բազմակողմանի հարուստ տաղանդով օժտուած գիտուն մը, գաղափարապաշտ միտք մը, ու միանգամայն, իր քաղաքական գործունէութեան մէջ, մաքուր մարդ մը։

ԿԵԱՆՔԸ— Հին Փարիզի ժողովրդական մէկ թաղին մէջ, 1827 Հոկտ. 25ին ծնած պէրթոլէ, զաւակը բժիշկի մը որ 1848ի գաղափարներով տոգորուն, աշխատող, մարդերու հանդէպ յարգանքը ներշնչեց իր տղուն։ Հայր եւ զաւակ միասեղ 48ի յեղափոխութեան, պատնէշներու ետին վիրաւոր ըմբոստներու վէրքերը դարմանած են։

Բնական կոնչն ուշիմ պէրթոլէն Հանրի Դ-ի լիսէին մէջ իսկ կը սկսի ուշադրութիւն գրաւել։ 18 տարեկանին բովանդակ լիսէներու մրցումներուն մէջ պատուոյ առաջնութիւնը կը շահի։

Մինչեւ 30 տարեկանը, իր հայրը թէեւ աղքատ, նախատեսելով տղուն թաքուն ձիրքերը, կը թոյլատրէ նուիրուելու զուտ իմագական, գիտական զննութիւններու, առանց ապրուստի ժամհոգութեան։

Իր անյագ հետաքրքրութիւնը, գուրկ սեւեռուն որոնումներէ, կը թարթափի գրական, պատմական, փիլիսոփայական, գիտական զանազան ճամբաներու վրայ, բարեկամանալով տակաւին անյայտ երիտասարդներուն, Ֆուքէի, Ռընանի, Քլոտ Պէռնարի հետ, որոնք աւելի վերջ պիտի սկսէին փայլիլ, ինչպէս ինք։

1848ին կը սկսի հետեւիլ Փըլուզի, Պալարի, Ցիւմայի քիմիական դասերուն, որոնք ուղղութիւն կուտան իր նախասիրութիւններուն։

1850ին իբրեւ Փլուզի աշխատանոցին օգնական, լոյս կ'ընծայէ իր առաջին աշխատութիւնը, կատերու հեղուկացման մասին, արդիւնք բծախնդիր փորձերու, որ կը մատնէ այլեւս ապագայ անխոնջ հետախոյզը։

Մինչեւ 1863, իր ժամանակը կը բաժնէ դանազան աշխատանոցներու մէջ, կ'ուսումնասիրէ գեղագործութիւնը ու կը վկայէ առաջին կարգի տիտղոսով, պահ մը կը գաւաւանդէ նոյն հաստատութեան մէջ եւ վերջապէս կը կարգուի օրգանական տարրաբանութեան դասախօս ֆօլէժ տը Ֆրանսի մէջ, ուր կը մնայ մինչեւ իր մահը։

Իր գիտական հետախուզութիւնները զինք երբեք հեռու չեն պահած ընկերական-քաղաքական ասպարէզէն։ Ոչ միայն անդամ էր ֆրանսական եւ օտար ակադեմիաներուն եւ գիտական մարմիններուն, այլ նախագահն էր ազգային պաշտպանութեան գիտական կոմիտէին, ընտրուած էր Փարիզէն գմահ ծերակուտական ու նոյնիսկ գրաւած է հանրային կրթութեան եւ արտաքին նախարարութեանց աթոռները։

Բայց ինք ինքն էր իր աշխատանոցին մէջ, իր յաղագոյն, փորձարկուն, զննողի բնդուն տաղանդներով. յիսունվեց տարիներ, 1850էն մինչեւ մահը, անվարան, մանրակրկիտ կանոնաւորութեամբ ան վարած է իրփորձերը ու նոյնատեսակ տետրակներու մէջ, օր առ օր, քայլ առ քայլ արձանագրած տարրալուծել (analyse) չէ, այլ նաեւ պարզէն դէպի բաղադրելը, մետաղայինէն դէպի գործարանաւորը հասադրել։

Պէրթլօ ուրեմն հիմնադիրն է օրկանական համադրոյթի (synthèse organique) մեթոտներուն։

Պէրթլօյի գործին իմաստը հոս չի վերջանար։

Միանգամ ընդ միշտ հաստատելէ վերջ օրկանական երեւոյթներու պարզ բնոյթը, ան ջանացած է բացատրել թէ ինչ է տարբերութիւնը իսկական պատճառը, ուրիշ խօսքով, թէ ինչո՞ւ այսինչ երկու կամ աւելի տարրերը իրարու հետ կը միանան, կը բաղադրուին, մինչ այլիններ՝ ոչ։

Այս մասին քան տարիներու որոնումներէն հանած իր եզրակացութիւնը կարելի այսպէս բանաձեւել։ Երբ երկու կամ աւելի պարզ տարրեր դէմ դիմաց գան, անոնց հիւլէներուն մէջ կը կատարուի աշխատանք մը իրարու միանալու, իրարու քով տեղաւորուելու, իրար բռնելու։ Կան որ չեն կրնար իրարու հետ հաշտուիլ։ Այս աշխատանքը որ զուգընթաց է վիճակի եւ յատկութիւններու փոփոխութիւններու հետ — անխուսափելիօրէն յառաջ կը բերէ ջերմութիւն. արդ, այն տարրերը ամէնէն աւելի կը միանան իրարու, որոնք ամէնէն շատ ջերմութիւն արտադրելու, այսինքն ամէնէն շատ հիւլէական աշխատանք կատարելու ընդունակ են։

Այս կեդրոնական գաղափարը պէրթլօ աւելի եւս լուսաբանած է շարք մը փորձերով եւ եզրակացութիւններով, որոնց ամբողջութիւնը կը կազմէ տարրաբանութեան նորագոյն եւ կարեւոր մէկ էջը, Thermochimie-ն։

Այս փորձերը գինքը առաջնորդեցին մօտէն ուսումնասիրելու պայթուցիկ նիւթերը։ Այս մարզին մէջ ալ ան ուշագրաւ գիւտեր ըրած է։ Իմիջի այլոց վիէյի հետ պատրաստած է անծուխ վառօդը, եւ ուրիշ պատերազմական պայթուցիկներ, որոնց գերը անգամ մը եւս երեւան եկաւ վերջին ընդհանուր պատերազմին։

Նոյնքան ուշագրաւ են Հողի մասին կատարած իր գիւտերը։ Ինք հաստատեց ներկայիս այլեւս ընդունուած այն իրողութիւնը թէ հողը անկենդան միջավայր մը չէ, այլ կենսավայրն է բազմատեսակ մանրէներու եւ մանրադիտական էակներու, որոնք միջնորդը կը կազմեն հանքային եւ բուսական աշխարհներու. ատոնք տարբաղադրիչներն են հողի մէջ կուտակուած թափթփուքներու, ատոնք կ'իւրացնեն օդի բորակածինը, ազօտը ի նպաստ բոյսերուն, եւ առանց ատոնց կեանքի յարակցութիւնը պիտի խախտէր անպայման։

Իր մէկ ուրիշ լաւագոյն նուիրագործումը ըլլալու համար, իր հարիւրամեակը կազմակերպող վարիչ մասնախումբը որոշած է փոխանակ արձանի մը, — որմէ զուրկ չէ Ֆրանսան— իր անունին ձօնել գիտական հսկայ հաստատութիւն մը, տարրաբանութեան տունը— որ հիմնուելով միջազգային հանգանակութեամբ, նպատակ պիտի ունենայ կեդրոնացնելու, համադրելու եւ օգտագործելու տարրաբանութեան լայն մարզին մէջ օր առուր կատարուող բոլոր նուաճումները, գիւտերը եւ փաստերը։ Այդ տունը պիտի ըլլայ անկասկած աշխարհի իմացական փարոսներէն մէկը, ինչպէս միւսը՝ փասթէօրեան տունն։

ՊԷՐԹԼՈՑԻ ՄԱՀԸ— Մ. պէրթլօ չափազանց բնդուն պատասխանատուութիւններ ունէր իր ուսերուն։ Ան ամենէն ծանր պատասխանատուութիւնը զգացած էր Ազգային ժողովի անդամ ընտրուելէն ետքը։ Ան ամենէն ծանր պատասխանատուութիւնը զգացած էր Ազգային ժողովի անդամ ընտրուելէն ետքը։ Ան ամենէն ծանր պատասխանատուութիւնը զգացած էր Ազգային ժողովի անդամ ընտրուելէն ետքը։

ՄԻԼԼԻ ՅԱՐԺՄԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼԻ ԲԵՐՆՈՎ

Գ.

Շատոնց ժամը հասած էր ելքի մը յանգեցնելու Սվազի համաժողովին որոշումները. ոյովհետեւ անհրաժեշտ էր բուռն գործունէութեան ձեռնարկել ընդդէմ Պոլսոյ կառավարութեան, Անատոլուի մէջ անոր ունեցած կուսակիցներուն եւ համաձայնական պետութիւններուն փոխադարձ միջոցներուն։

Մինչեւ այն ատեն իր ձեռք առած միջոցներով չբաւականացած, Պոլսոյ կառավարութիւնը կ'ուզէր աւելի խիստ հարուածով մը վերջ տալ միլլի շարժումին։ Եւ այս նպատակով կը զործադրէր խարբերդի կուսակալ Ալի Ղալիպ պէյը։ Պոլսոյ կառավարութեան հրամանով, Ալի Ղալիպ պէյ, ընկերակցութեամբ օտար սպայի մը, միլլի շարժման դէմ կը գործադրէր Արեւելեան Անատոլուի քիւրտ ժողովուրդը։ Ալի Ղալիպ պէյ կը կարծէր թէ պիտի կրնար կառավարութիւնը ձեռք անցընել, փութով Սվազ մեկնելով։ Բայց Մ. Քէմալ փաշա, որ տեղեակ էր եղած պրպտութեանց, վտանգը տեսնելուն պէս գործին մէջ մտաւ եւ վտանգը անհետացուց։

Օտար սպայ մը, իբրեւ սպառնալիք կը յայտարարէ թէ Ուրֆա գտնուող օտար զօրաբաժին մը Անատոլու պիտի գայ եւ պիտի պաշտպանէ Ալի Ղալիպ պէյը։ Մ. Քէմալ «պըլըֆ» կ'որակէ այս սպառնալիքը։

Աւելի վերջը, օտար բարձրաստիճան պինուորական մը մէջտեղ կ'ելլէ, Բիւրախատանի վարչական պաշտօնեաներուն եւ երեւելիներուն այցելելու պատրուակով։ Մ. Քէմալ փաշա անմիջապէս սա հրահանգը կուտայ.

«Ով որ ալ ըլլայ, վէսիքա չունեցող օտար սպայ մը տեղ չունի օսմանեան հողին վրայ։ Այս պարագան փափկութեամբ հասկցուցէք իրեն, եւ ազդարարեցէք որ անմիջապէս իր տեղը վերադառնայ։ Կարող եւ ուշիմ սպայ մը թող ընկերանայ իրեն մինչեւ երկրէն դուրս ելլելը։ Նոյնպէս մի թողուք որ քաղաքական շփումներ ունենայ տեղական պաշտօնեաներուն եւ երեւելիներուն հետ։ Հաղորդեցէք դարձեալ որ փախստական կուսակալը (Ալի Ղալիպ) հարենադաւութեամբ ամբաստանուած է, ձերբակալուելուն պէս դատի պիտի քաշուի»։

Մ. Քէմալ, Սվազի համաժողովին կողմէ հեռագիր մը կը ղրկէ Սուլթանին, եւ կը պահանջէ փոխել դաւճան դահլիճը։ Եպարքոս Տամատ Ֆէրիտ փաշա վար կը դնէ այս հեռագիրը։ Ասոր վրայ, միլլի կառավարութիւնը վերջնագիր մը կուտայ Պոլսոյ, եւ 12 Սեպտ. 1919ին ալ հեռագրական ամէն հաղորդակցութիւն կը խզէ մայրաքաղաքին հետ։

Անվերջ դժուարութիւններ կային ներսէն թէ դուրսէն։ Պէտք էր մէկ կողմէ հարթել թիւրիմացութիւնները, որ կը ձգտէին իր նպատակը չհասկցող կամ հասկնալ չուզող կուսակիցներու միջեւ։ Միւս կողմէ պայքարիլ յայտնի կամ անյայտ թշնամիներու դէմ։

Անդին, արեւելեան ճակատի հրամանատար Ալի Ֆուատ փաշա եւ էնթիշէհիրի անդլ. ուժերու հրամանատարը անհամաձայնութիւններ ունեցան։ Այս անհամաձայնութիւնները հաշտարար եղանակով կարգադրուեցան։ Անատոլու գտնուող անգլիական ուժերը համեմատաբար չէզոք դիրք մը բռնած էին, եւ նոյն իսկ պարոլեցին Մարզուանն ու Սամսունը։

Պոլսոյ կառավարութիւնը, գնահատելով Միլլի շարժման աղդեցութիւնը, Սեպտ. 25ին պարտաւորուեցաւ բանակցութեան մտնել Սվազի հետ։ Սեպտ. 27-28ի գիշերը, ժամը 11էն մինչեւ առտուան ժամը 7, այսինքն ամբողջ 8 ժամ, Մ. Քէմալ հեռագրական մեքենային գլուխը կեցաւ եւ խօսեցաւ հանդուցեալ Ապտիւլ Քէրիմ փաշայի հետ, որ միջնորդութիւն կը փորձէր, Անատոլուի հետ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար։ Այս միջնորդութիւնը ձախողեցաւ, եւ Տամատ Ֆէրիտ փաշաի դահլիճը երեք օր յետոյ հրաժարեցաւ։

Տրապիզոնի մէջ կարգ մը անձեր, որոնք Միլլի շարժման հանդէպ կասկածելի կողմնակցութիւն մը ցոյց կուտային, ձերբակեցին։ Նպատակը բռնութիւն մը գրկելու Պոլիս, բանակցութիւն կատարելու համար։ Այդ փորձը արգիլուեցաւ, եւ Տրապիզոնի կուսակալն ալ ձերբակալուեցաւ։

Միւս կողմէ, Պոլսէն ղրկուած կասկածելի անձերը դուրս կը հանուէին միլլի սահմաններէն։

Ծայրայեղները թէեւ կ'առարկէին անմիջապէս յարձակիլ Պոլսոյ վրայ եւ զէնքի ուժով հարթել տարակարծութիւնը, բայց կարելի եղաւ զանոնք ալ չափաւորութեան բերել։

Մթնոլորտն ատեն ջանք թափուեցաւ ժողովուրդը տեղեակ պահել միլլի շարժման յառաջդիմութեանց, ընդդիմադիրներուն ձեռնարկները գիտնալ, եւ աղդել Պոլսոյ համաձայնական պետութեանց ներկայացուցիչներուն վրայ։

1919ի Հոկտ.ին թագաւորը վարչապետութեան կոչեց ծերակուտական Ալի Րիզա փաշան, որուն կազմած դահլիճը աւելի հաշտարար ընթացք մը բռնեց միլլի շարժման հանդէպ։ Ներկայացուցչական մարմինը, ընտրուած Սվազի համաժողովէն, շփման մէջ մտաւ դահլիճին հետ եւ Մ. Քէմալ փաշա հետեւեալ պայմանները առաջարկեց.

1. Եթէ նոր դահլիճը ընդունի ազգ. նպատակները, ներկայացուցչական մարմինն օժանդակութիւն պիտի գտնէ։

2. Մինչեւ որ Երեսփ. ժողովը չդումարուի եւ կատարեալ ազատութեան մէջ չկոչի հակակշռի իր պաշտօնին, նոր դահլիճը ո եւ է որոշում չպիտի տայ ազգի ճակատագրի մասին։

3. Հաշտութեան խորհրդաժողովին (Սէվր) ղրկուելիք պատուիրակները պէտք է ներկայացնեն ազգին կարծիքը եւ վայելեն անոր վստահութիւնը։

Բանակցութիւնները օրեր տեւեցին։ Նոր դահլիճը շատ տրամադիր կը թուէր եղած պահանջները ընդունելու, եւ նոյն իսկ պատերազմական նախարար ճէմալ փաշա ինքզինքը կը ցուցնէր իբր միլլի շարժման ներկայացուցիչը դահլիճին մէջ։

Սակայն այս ընթացքը արդիւնք չէր համաձայնութեան անկեղծ փափաքի մը, այլ պարզապէս նոր մեքենայութիւն մը էր, միլլի շարժումը զսպելու համար։ Եպարքոս Ալի Րիզա փաշա կ'ուզէր ձեռք անցընել միլլի ուժերը։ Արդէն դահլիճին մէջ ալ ներդաշնակութիւն չկար։

Կարգ մը հարկեցուցիչ պատճառներով, ներկայացուցչական մարմինը թէեւ շատ բարեկամական յարաբերութիւններ կը մշակէր Պոլսոյ դահլիճին հետ, բայց ոչ մէկ առեն միտքէ անցուց իր կազմակերպութեան դպչիլ։ Մուսթաֆա Քէմալ անխոնջ եռանդով կ'աշխատէր լրացնել իր քաղաքական կազմակերպութիւնները։ Իզմիթի կառավարիչը, անգիտակ իրականութեան, կ'ուզէր չէզոք դիրք մը բռնել Պոլսոյ եւ Սվազի հանդէպ։ Միլլի կառավարութիւնը անմիջապէս իր ազդեցութիւնը հաստատեց թէ Իզմիթի շրջանակին եւ թէ Պրուսայի մէջ։ Նոյն իսկ կապ հաստատուեցաւ Իզմիրի գրաւեալ շրջանակներուն հետ։

Միւս կողմէ բուռն թափով կը շարունակուէին երեսփոխանական ընտրութեանց պատրաստութիւնները։ Միլլի կառավարութիւնը կ'ուզէր որ երեսփ. ժողովը Անատոլուի մէջ գումարուի եւ ոչ թէ Պոլիս։

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ ԱՍՏՈՒԱՍԱԿԱՆԻ ՄԷՋ

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

ԹՒՒՐԻՋ, 9 Հոկտ. 1927

Ազգապատակեան Առաջնորդարանի նախաձեռնութեամբ եւ Թաւրիզի ազգային երեք դպրոցներու (Կեդրոնական, Հայկազեան եւ Արամեան) կազմակերպութեամբ, Հոկտ. 8ին, Շաբաթ օր, Մայր Եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ պատարագ եւ հանդիսաւոր հոգեհանգիստ, «Թարգմանչաց վարդապետաց մերոց» յիշատակին։

Եկեղեցին լեցուած էր պատկերներով եւ բազմութեամբ։ Հոգեհանգիստէն յետոյ, Արամեան թատերասրահին մէջ տեղի ունեցաւ հանդէս, Թարգմանչաց տօնի եւ «Հայ Մշակոյթի Օր»ուան առթիւ։ Բեմին երկու կողմերէն կախուած էին Սահակ, Պարթեւ եւ Մեսրոպ-Մաշտոց մեծադիր նկարները։ Առաջնորդ Ներսէս արքեպսկ. հայրենասէր քարոզով մը կատարեց հանդէսի բացումը եւ ծանրացաւ—թարգմանչաց տօնի մեծ նշանակութեան վրայ, յորդոր կարդալով, որ հասարակութիւնը ամէն տարի սիրով տօնէ այս մեծ օրը։

Թեմական դպրոցի Ի. դասարանի աշակերտներէն Հարութիւն Առաքելեան եւ Հրայր Սահակեան կարճ բանախօսութիւններով ներկայացուցին հայ Թարգմանիչներու մեծութիւնը։ Ընկ. Յովսէփ Մանուկեան կարդաց Գրական Ոսկեդարի պատմական, բարոյական եւ ազգային նշանակութիւնը։ Ընկ. Յովսէփ Մանուկեան ներկայացուց Մեսրոպ-Մաշտոցի կենսագրութիւնը եւ բնորոշեց հայ մատենագիրներու եւ Թարգմանիչներու մեծութիւնը։ Ընկ. Հայկ Աճէմեան խօսեցաւ «Հայ Մշակոյթի Օր»ուան մասին, շեշտելով թէ առաջին անգամ «Յառաջ» օրաթերթը հրապարակ դրաւ այդ հարցը— տարուան մէջ օր մըն ալ յատկացնել հայ գրականութեան եւ գեղարուեստի հին եւ նոր, յայտնի եւ անյայտ, մեռած կամ ողջ բոլոր երախտաւոր գործիչներուն եւ մշակներուն եւ այդ օրը կոչել «Հայ Մշակոյթի Օր»։ Կոչը արդէն արձագանգ գտած է այս տարուընէ կը տօնուի գրեթէ բոլոր դպրոցներու մէջ։ Բանախօսը ցաւարեց թէ «Հայ Մշակոյթի Օր»ի առթիւ օրը ամենայարմար օրը թարգմանչաց տօնն է (աշնան), որ պէտք է ընդունիլ իբրեւ նախաբերը Հայ Մշակոյթի տարեշրջանի սկսելու համար։ Ապա ե. դարէն սկսեալ մինչեւ մեր դարը, մինչեւ

ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՎԱՆԱՆԴԵՑԻ

— Ինչպե՞ս, տատիկ, էլեգանտ ես ասում, ինչպես ֆրանսիացիները:

— Ախպե՛ր, տատս էլ ինչ ուզի թող անի, ինչ ուզի թող ասի, ես ինչ իմանամ, որ էլեգանտ ասելը վատ է:

Ծերունի փաստաբանը ժպտաց:

— Ես ասում եմ, որ դու ինձ ֆրանսերեն դասեր տաս, ես էլ քեզ հայերեն դասեր կտամ:

Ծերունին ուրախացավ:

— Ես ինչ իմանամ, որ դու ինձ հայերեն դասեր պիտի տաս, ես էլ ինչ իմանամ, որ ես քեզ ֆրանսերեն դասեր պիտի տամ:

Ծերունին ուրախությունից ոտքի թռավ:

— Ես ինչ իմանամ, որ դու ինձ հայերեն դասեր պիտի տաս, ես էլ ինչ իմանամ, որ ես քեզ ֆրանսերեն դասեր պիտի տամ:

Փաստաբանը ժպտալով նայեց նրան:

— Ես ինչ իմանամ, որ դու ինձ հայերեն դասեր պիտի տաս, ես էլ ինչ իմանամ, որ ես քեզ ֆրանսերեն դասեր պիտի տամ:

Ծերունին ծիծաղեց:

— Ես ինչ իմանամ, որ դու ինձ հայերեն դասեր պիտի տաս, ես էլ ինչ իմանամ, որ ես քեզ ֆրանսերեն դասեր պիտի տամ:

Փաստաբանը ծիծաղեց

ողոդած է ամբողջ շրջանը։ Այս առթիւ Քարիւղի Ֆրանսական Ընկերութեան Տնօրէնը նամակով մը կը հաղորդէ, որ Թրքքիշ Փէթրոլիում Ընկերութիւնը վաճառել առած է այդ հորը ոչ թէ «մալթուսականութեան» համար, այլ որպէսզի արգիլէ այդ թանկագին հեղուկին կորուստը։ Թրքքիշ Փէթրոլիում Ընկերութիւնը թէեւ անգլիական է, սակայն մէկ քաորդ բաժինը կը պատկանի Ֆրանսական ընկերութեան մը։ Այժմ բացարձակապէս հաստատուած ըլլալով որ Միջագետքի մէջ մեծ քանակութեամբ քարիւղ կայ, առիկա կարենալ շահագործելու համար ամէնէն առաջ պէտք պիտի ըլլայ շինել 700 քիլոմեթր երկայնքով խողովակներ՝ քարիւղը մինչեւ ծով փոխադրելու համար։ Մինչեւ որ այս աշխատանքը չկատարուի, գործնապէս կարելի պիտի ըլլայ միայն տեղական պէտքերուն բաւելու չափ քարիւղ արտադրել։

Մակեդոնացիներու շարժուձեւերը

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ հակառակ փէթրիչի նահանգին մէջ պատերազմական վիճակ յայտարարուելուն, յեղափոխական կոմիտէն չէ դադրեցուցած իր գործունէութիւնը սահմանագլուխի այդ շրջանին մէջ։ Ընդհակառակն վերջին քանի մը օրուան ընթացքին սաստկացուցած է իր շարժուձեւերը։ Անցեալ շաբաթ կոմիտէն որոշած է մահապատիժի ենթարկել իր անդամներէն երկու հոգի, որոնք չէին հնազանդած իր հրամաններուն։

Ալպանիոյ մէջ խաղաղութիւն կը տիրէ

Փարիզի ալպանական դեսպանատունը բացարձակապէս կը հերքէ սերպ աղբիւրէ հաղորդուած այն լուրերը թէ ապստամբութիւն մը ծագած է Հիւսիսային Ալպանիոյ մէջ։ Կատարեալ խաղաղութիւն կը տիրէ ամէն կողմ։

Թիրանայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ դահլիճին մէջ պզտիկ փոփոխութիւն մը կատարուած է։ Իլիաս Զրիոնի անուանուած է արտաքին նախարար, Ճաֆէր Ուպի՝ կրթական, Տիպրա՝ ներքին, Սթրավա՝ ելմտական եւ Քոքովոլա՝ երկրագործական։ Կրնայ պատահիլ որ սահմանին վրայ կարգ մը ապրեր ուզեն խանգարել խաղաղութիւնը, սակայն երկիրը հանդարտ է եւ կը վստահի իր կառավարութեան։

Երեք յտեւներ մահուան դատապարտուած

Երէկ գրեցինք թէ Մոսկուայի զինուորական ներագոյն ատեանը սկսած է դատել քանի մը Ռուսեր, որոնք ամբաստանուած էին թէ խորհրդային կառավարութեան գաղտնիքները կը յայտնէին անգլիական գործակալ Զէրնոքի։ Վլատիմիր եւ Քիրիլ Փրովէ եղբայրները, որոնք խոստովանութիւններ ըրած էին, ինչպէս նաեւ Քորէֆոնօֆ մահուան դատապարտուեցան։ Միւս ամբաստանեալները՝ Նանօֆ եւ Փոտրէցքօֆ երկու տարի բանտարկութեան դատապարտուեցան։

Համայնավարներ Ցուկոսլաւիոյ մէջ

Գավալայի կուսակալ Պ. Լուլ «քաքիս ներքին նախարարին ներկայանալով տեղեկութիւններ տուաւ համայնավարներու գործունէութեան մասին։ Կուսակալը 15,000 ցոյց տուած է Գավալայի համայնավարներուն թիւը, ինչ որ ընդհանուր ապահովութեան տեսակէտէն մեծ վտանգ մը կը նկատուի։

Միւս կողմէ, համայնավարական յատուկ յանձնախումբը ժողով գումարելով պէտքը տեսած է կարուկ որոշումներ տալու եւ փութով միջոցներ ձեռք առնելու։

Պէրլոյի յիշատակին

Երեքշաբթի առաւօտ Պէրլոյի յիշատակին յուզիչ արարողութիւն մը կատարուեցաւ Պանթէոնի մէջ, ուր կը հանգչին մեծ գիտնականը եւ իր կինը (միակ կինը որ Ֆրանսայի Պանթէոնը ընդունուած է)։ Հրաւիրուած էին դիւանագիտական մարմինը, խորհրդարանի անդամները, օտար գիտնականները, մամուլը, որու կարգին նաեւ «Յառաջ»ը։

«Մարսէյեզ»էն վերջ, վարչապետ Փուանքարէ խօսեցաւ երկար ճառ մը՝ փառաբանելով Պէրլոյի կատարած մեծ գործը։

«Իր անունն ու իր գործին յիշատակը, ըսաւ վարչապետը իր ճառին մէջ, բաւական եղան ամբողջ աշխարհի մէջ գիտական հետաքրքրութեան լայն շարժում մը առաջ բերելու եւ իր յիշատակին Ֆրանսայի մէջ իրագործելու համար ծրագիր մը, որմէ պիտի օգտուի ամբողջ մարդկութիւնը։ Քիմիաբանութեան ցունը, որուն առաջին քարը դրուեցաւ մարսըլէն Պէրլոյի ծնունդէն դար մը վերջ, ոչ միայն ապագայ սերունդին պիտի ճանչցնէ իր հանճարին բեղուն գործունէութիւնը, այլ նաեւ միջոցներ պիտի հայթայթէ իր յաջորդներուն, շարունակելու իրենց պրպտումները, եւ իրմէ վերջ ու իրեն պէս ծառայելու գիտութեան որ իր կեանքին ամբողջ իմաստն եղաւ։ Ընիկա պիտի ըլլայ երախտագիտութեան եւ ապագայի տաճարը, ժամադրավայրը բոլոր անոնց, որոնք չեն մոռնար, այլ կը մտածեն որ օր մը երբ ճակատագիրը ընդհատէ բանուորի մը գործը, ուրիշ բանուորներ պատրաստ պէտք է ըլլան այդ գործին փարելու եւ նոյն եռանդով շարունակելու համար»։

Գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակցութիւնը բերին երաժշտանոցի նուագախումբն ու երգչախումբը, դեկավարութեամբ Ֆիլիփ Կօպէրի։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ «իտալիա-փրինչիփէսսա-Մաֆալատա» շոգենաւը, որ Հոկտ. 11ին ձգնովայէն մեկնած էր Պրազիլիա եւ Ափրանիին երթալու համար, եւ որուն մէջ կային 1300 ճամբորդներ, առջի գիշեր ընկղմեցաւ պահիայի բացերը։ Մինչեւ հիմա լուր կայ թէ ազատուած են 700 հոգի։

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԻՑի ուխատաւորներ, որոնց մէջ քանի մը կիներ, պասլպէքի (Սուրիա) ճամբուն վրայ յարձակում կրեցին աւազակներէ, որոնք կողոպտեցին բոլորն ալ։ 150 ֆրանս. զինուորները դրկուեցան աւազակները հետապնդելու։

ԷՆԿԻՒԻՐԻՆ կը հեռագրեն թէ Պալիայի արձաթախառն կապարի հանքերուն մէջ հրդեհ ծագեցաւ, որ տեւեց 17 ժամ։ Կորուստն է 500,000 թրք. ոսկի։ Զոհ չկայ։

ՊՈՒՏԱՓԵՇԹի Թուրք դեսպան նշանակուեցաւ փրակայի դեսպան վաստի պէս։

ՕՐ. ՌՈՒԻՔ ԼԼՏԸՐ եւ ձորձ Հէլլոմէն Լիզպոն հասան։

ՏԻԿ. ՖՐԱՆՍԻՍ ՈՒԻԼՈՒՆ ԿՐԼՑԱԸՆ օգնական շարժիչ մեքենան փոխելով երէկ կրկին պիտի փորձէր Ատլանտեանը կտրել։

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵՒԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Համաձայն Ա. էջին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով։ Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, հետեւելով իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեանի (20 ֆրանք). 2. Մանչ Ադֆիկը, Վ. Մարկրիթի (20 ֆր.). 3. Խորհուրդներու Մեհեանը, 3. Օշականի (20 ֆր.). 4. Թագլվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Խաչը, Տոքթ. Ս. Մալբիի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պոլնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Հաֆըզի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա կորտիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Անկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկեր Շահազար, Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. Երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Սուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. Կրացիէլլա, Լամարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Բաֆֆի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր, Տոքթ. Սեւակի (10 ֆր.). 17. Ազգային Բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Ի. Սահակեանի (3 ֆր.). 19. Ալպում Հէքեաթներու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Դատաստանական Խորհուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ի՞նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիֆիլիս, Տոքթ. Գրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօհրապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Զրուցատրութիւն (15 ֆր.) 25. Զարթիր Աստուած, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէն լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. Կոյսի մը Օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Մեսունի (5 ֆր.)։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

կը խնդրուի Ռումանիոյ մեր բաժանորդներէն իրենց բաժնեգինները վճարել «Յառաջ»ի գործակալ Յ. Ձգնաւորեանի, Պուքրէշ C. P. 487 :

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ

Նոր շրջանի Բ. ներկայացումը կը յատկացնէ հայ գրականութեան 30 Հոկտ. կիրակի ժամը 8.30ին, Sociétés Savantesի մէջ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԴԱՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Վ ԱԼԱԴԵԱՆԻ ՀԱՅՑ ԿԵԱՆՔԷ ԳԵՂԵՑԻԿ ՏՈՒԱՄԸ, *4* ԱՐԱՐ

Տեղերու գիները սովորական՝ 25, 15, 10 եւ 5 ֆրանք

Տոմսերը բոլոր հայկ. ճաշարաններէն եւ ղեկավարներուն մօտ, 233 Fbg. St. Martin եւ 48 rue Mr. le Prince։

կը մասնակցին՝ *Տիկ. Ս. Ալիքսանեան, Տիկ. Ս. Նշանեան, Օր. Անահիտ եւ Տիկ. Գ. Փափազեան։ Պ. Պ. Երուանդ Թօլայեան, Տ. Նշանեան, Վ. Սվաճեան եւ Ա. Դմբէթեան։*

ՕՐ. ՊԷԱԹՐԻՍ ՎԷՋԻՐԵԱՆ

ԵՒ

Պ. ՇԱՊՈՒՀ ԷՓՄԷՓՃԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Ամիէն 23 Հոկտ. 1927

ՅԻՇԵԱՏԵՏ

Շ. Յ. Դ. Ուսան. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Floria ճաշարանի վերնայարկը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Շ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները, այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին, 262 Rue Duguesclin, Դաշնակցութեան Գրադարանի սրահը։ Ներկայանալ անդամատեսրերով։ Օրակարգ.— Պատգամաւորի զեկուցում։

Շ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ, Շ. Յ. Դ. Լիոնի գնունի խումբի բոլոր ընկերները, 31 Հոկտ. Բշ. իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան գրադարանի սրահը, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատեսրերով։ Բացակաները պատասխանատու կը համարուին։

ՅԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն այսօր Շինգշաբթի, ժամը 9ին, Ֆլօրիա։ Պ. Ա. Զօպանեան պիտի դասախօսէ «Նահապետական կեանքի մասին»։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Լիոնի Բարձր Հայքի Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի, միութեան կեդրոնատեղին, 201 Ave. de Saxe, Պ. Կիւրեղեանին դերձակատունը։ Կարեւոր Օրակարգ։

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ Աղքատախնամին Նէօյիլի հայ Օրիորդաց Օժանդակ Միութեան երկրորդ ընդհանրական երեկոյթը վաղը Ուրբաթ ժամը 9էն 2, Restaurant Gillet սրահին մէջ (Porte Maillot)։

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ կը հրաւիրուի Օր. Յուլիաննէ Մարդիսեան։

ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Լիոնի Տարոն - Տուրուբերանի Հայրենակցական միութեան հանդէսը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, երրորդ Թաղապետարանի սրահը։ Պիտի խօսի Պ. Յարութիւն Սրապեան։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

տան գործերու համար կին մը, որ պիտի խնամէ նաեւ 7 տարեկան տղայ մը, գոհացուցիչ պայման։ Դիմել՝ Պ. Վահան Շագարեանի՝ 12 Rue du Bois, Porte des Lilas, *(Մէթրօյէն 2 վայրկեան հեռու)*։

ԱԿԱՆԱՏՆ

26 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ար.	
Սթերլին,	L. St.	124	06
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի)	109 Mark	607	50
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	13	42
Թրք. ոսկի	» or	110	40
Մէճիտիէ	Médjidié	9	95
Լէվա 100 հատը	Léva	15	80
Տրախմի	» Drachme	33	50
Լիր	» » Lire	139	—
Պելճ. ֆրանք	» Belga	354	52
Ջուից.	» Frc. Suisse	491	50
Լէյ 100 հատը	Ley	15	90
Ֆլորին	(Florin)	1025	25
ԱՐԺԵԹԱԿԻՂԱԿ			
Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3355	—
» II	»	2035	—
» III	»	1700	—
Ութմիլի երկաթ.	Lots turcs	179	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant: H. TFURNIER

ԳՈՐԾ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՂՆԵՐՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ինչպէ՛ս շաբունակել բուրդը սուղ վճարել

ԵՐԲ ՅԱԿՈԲ ԳԸՆԱՃԻԵԱՆ

31 RUE SAINT LAZARE, *իր ձոխ բուրդի մթերքը ձեր գրութեան սակ է դրած, վստահեցնելով միանգամայն 50 ֆր. ժամն ծախել։*

Փոքրով մը միայն կրնաք համոզուիլ դայցընել եւ անդրադառնալ ձեր ընելիք շահուն վրայ։

Ինչ գոյն եւ ինչ տեսակ որ կ'ուզէք, միայն յիշեցէք հասցէն դանէք։

Նոր-Սիւա Trinité կամ Notre-Dame-de-Lorette

Հեռաձայն TRUDAINE 68—29

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ

ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒԻՐ

Աղքատին պատիւը 20, Թափառաշրջիկներ 15, Աղջկան մը ... Աբիւնի ձորը 4, Զարշըլը Արթին 5, Ուշ լինի 3, Արշին մալ ալան ... զահան 6, 8, 10, 12.50, Երգարան 5, 6, 7.50, 10, 25, Աքսու լալա ... 20, Ատոյշ 5, Դուրեանի քերթուածները 5, Տաղք եւ նամականին ... Դարիպ 5, Աւազակապետ 30, Թիապարտը 30, Հօձա Նասրէտտին ... ԶԱՐԼՍԹՕՆ *1.50, Լուսթիւնը 7.50, Մուրացկանները 7.50, Նոզդրեվ ... Փր. Ուզեցողց 6, Ինքնուսուցիչ զրուցատրութիւն 10,* ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ, ՀՈՀԱՐԱՊԻ, ՕՏԵԱՆԻ *ամբողջ գործերը, Լուսանկարչութիւն ... ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆԻ Հայ երգեր (2 տետր.) 30, Հոգիի ձայներ 15, Նուրեր 15, Հայ գեղջուկ երգեր 15, բոլորը նօթաներով, Հոգիկ եւ Բարի օրօրը (2 երգեր ձայնագր.) 1, Ձայնագրեալ երգեց. Ս. Պատրագի ... դատաստանքի 50, ինչպէս նաեւ գուեշտներ, թատերական գործեր, նոթ ... բառարաններ, բժշկական գիրքեր, բոլորը* ԱՆՄՐՑԵԼԻ *գիներով։*

ԳՐԱՁՈՒԻՑԱԿԸ ՁՐԻ։ Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI ... Quihou, St. Mandé (Seine).

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻԻՆ

1.50 ՖՐԱՆՔ ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԶԱՐԼՍԹՕՆ 1.50 ՖՐԱՆՔ ՁՍՊԱՌԱՆ

ՔՐՔԱՉԱԼԻՒՐ ԶԱՒԵՇՏԸ

Կը գրկուի նաեւ մէկուկէս ֆրանքի գրոշմաթուղթի փոխարէն։

Դրեցէ՛ք Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou, St. Mandé, (Seine)

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԴԻՒՐԱՄԱՏՅԱԼԻ ՊԱՅՄԱՆ, ԱՐԱԳ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եթէ կ'ուզէք ժամանակ շահիլ եւ կէս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր դատական, ամուսնական, առուծախի, Cartes d'Identité, Naturalisation, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար։ Դիմեցէք՝ ամէն օր ժամը 13—20 կիրակի ամբողջ օրը։

Դիմեցէք՝ K. PARMAKSEZIANի

69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck

Autobus; AM, AH, AF. Tramway: 31, 34, 54.

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼ

Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով

Դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆի

Իրաւաբանական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակով

5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈՂՈՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը

Յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱՑԷՏ ՆԵՐԲԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: N-rd 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տիկնոջն ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը հետամուտ ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններու։ Աչքէ մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երբ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

Դերձակ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷԶԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, եթէքն չգոջալու համար։

Ջեւի անմնան շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— մրցունակ գներ.— Յոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ

ՊՈԼՍՈՅ «ՀԱՅԿԱՁԵՆ» ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՁՈՒ ՄԹԵՐՔ ... պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո՛ր եւ է գիրք, տանիկ գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի պայմաններով։

ՀԱՅԿԱՁԵՆՆ է հրատ. բակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱՒԱՌԸ ընթերցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը չունեցաւ հրապարակին վրայ։

Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք։ կարեւոր վերճախնակի համար։

Հասցէ՛.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

28 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 478

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ֆիզ մը Ա.ԻԵԼԻ ՀԱՄԱՐՁԱԿ

Նորութիւն մը ըլլալով, «Արեւ», Եգիպտոսի ամէնաշարաշոնաթերթը, կ'արտայայտուի իր գաղափարակիցներէն քիչ մը տարբեր ձեւով:

Հոկտեմբեր 18ի թիւին մէջ, կը կարդանք խմբագրական մը, Դէպքերը Խորհրդային Հայաստանի մէջ»: Անկարող՝ մէկ անգամէն թօթուելու կանխակալ կարծիքները, «Արեւ» վերջին ձերբակալութիւններուն մասին կը խօսի այնպէս ինչպէս վայել է «ղէմիտ» ռամկավարի մը: Ոլոր-մոլոր, ծամծմելով, կ'ուզէ կասկածի տակ դնել «Դրօշակ»ի լուրերուն վաւերականութիւնը, կամ գոնէ չափազանցութիւն տեսնել անոնց մէջ: Եւ թոյլ կուտայ ինքն իրեն փոքրոգութիւն մըն ալ.—

«Դաշնակցական թերթերը այս մասին իբրեւ թէ երկրէն ստացած, բայց աւելի շատ խորհրդածութիւն քան թէ մանրամասնութիւն պարունակող թղթակցութիւններ կը հրատարակեն:»

Մենք ստորագծեցինք «իբրեւ թէ»ն: Անվարժ՝ քաղաքական յեղափոխական ճիգերու, ռամկավարները չեն կրնար ըմբռնել թէ Դաշնակցութիւնը միջոց ունի, տակա՛ւին, թղթակցութիւններ եւ նամակներ ստանալու Հայաստանէն, հակառակ տիրող գրաքննութեան եւ սարսափելի հալածանքներուն:

Մենք սիրտ չունինք վիճաբանութեան բռնուելու, այս գեհիկ ակնարկներուն առթիւ: Ինչպէս սուլթանական եւ ցարական օրերուն, խորհրդային իշխանութեան հաստատումէն ի վեր ալ, Դաշնակցութիւնը միշտ միջոցներ գտած է, եւ կը գտնէ, մեր հայրենիքին մէջ անցած - դարձածը կանոնաւորապէս իմանալու:

Այս մասին ոչ ոքի բացատրութիւն տալու պարտք չունինք: Ոչ իսկ Երեւանի Զեկային:

Այնպէս որ, նոյնութեամբ «Արեւ»ի խմբագրապետին եւ իր նմաններուն կը վերադարձնենք այդ «իբրեւ թէ»ները, եւ կը մաղթենք, մինչեւ անգամ կը պահանջենք որ իրենք ալ, իբրեւ քաղաքական կուսակցութիւն, հետաքրքրուին, միջոցներ գտնեն, ուղղակի տեղեկանան եւ պարկեշտօրէն յայտնեն ինչ որ տեղի կ'ունենայ Հայաստանի մէջ, անցեալ Յուլիսէն ի վեր:

Եթէ իրենց սիրտը չի ցաւիր դաշնակցական զոհերուն համար,— որովհետեւ կա՛ն մարդիկ որ ծափ կը զարնեն — թող գոնէ հարցնեն եւ տեղեկանան միւսներուն համար: Ուրիշ առեն ալ ըսած ենք,—Դաշնակցական զոհերը մեծամասնութիւն չեն կազմեր այս ձերբակալութեանց մէջ, որոնց թիւը մինչեւ հազար հաշուեր էին, առաջին լրատուները: Անկէ յետոյ նոր նամակներ եկան, որոնք նոյն տեղեկութիւնները կը հաստատեն աւելի կամ պակաս մանրամասնութեամբ: Իսկ Հոկտ. 3 թուակիր նամակ մը, —միշտ երեւանէն— որ երէկ հասաւ եւ քանի մը օրէն լոյս կը տեսնէ «Դրօշակ»ի Նոյեմբերի թիւին մէջ, արդէն կը պարզէ այլապէս եղերական պատկեր մը: Կ'արտատպենք այդ ալ՝ իր կարգին:

Ձափազանցութիւններ չկա՞ն տրուած լուրերուն մէջ:

Մենք սրտանց կը մաղթենք որ ըլլային: Որո՞ւ համար հաճելի է գուժկան լուրեր տալ եւ հայրենիքի զաւակները տեսնել բանտերու մէջ, աքսորի ճամբուն վրայ, ոչ թէ հինգ-տասնով, այլ հարիւրներով, եւ ոչ թէ մէկ անգամ, այլ տարին տասերկու ամիս:

Ո՞վ կրցաւ հերքել, մինչեւ այսօր, անցեալ տարուան սկիզբը կատարուած խմբական ձերբակալութիւնները, որոնց առաջին լուրերը նորէն դաշնակցական մամուլը հաղորդեց, անմտօրէն պարտաւանքի ենթարկուելով. մինչեւ որ Խորհրդային Հայաստանը ինք խոստովանեցաւ ճշմարտութեան մէկ մասը, չորս ամիս յետոյ, երբ արդէն արձակուեր էին շատ մը կալանաւորներ:

Այլեւս տաղտկալի դարձաւ էջմիածնի պատմութիւնը, որ պարզ լրագրական արկած մըն էր, ինչպէս պարզեցինք ժամանակին: Մենք էինք որ ստուգեցինք թէ սխալ են կաթողիկոսին եւ միաբաններուն Սեւան աքսորման լուրերը: Դաշնակցութիւնը մեղք չունէր այս գործին մէջ, որ հետեւանքն էր Թրոցկիի մը աճապարանքին:

Ուրեմն, աւելորդ անգամ մըն ալ հեղինակներուն վերագրձնելով «իբրեւ թէ»ներու, «յերիւրանք»ներու մասին եղած գաղտասուքները եւ քսութիւնները եւ մեր ու Զեկայի զոհերուն խորին զգուանքը յայտնելով, այդ անպարկեշտ վերագրութիւնները առթիւ, կը դառնանք նորէն «Արեւ»ի խմբագրականին:

Ռամկավար պաշտօնաթերթը, արդար երեւալու ձգտումով մը, կը համարձակի դիտել տալ.

— «կառավարութիւնը ըստ մեզ իրաւունք չունի մարդ ձերբակալելու, այնչափ ատեն որ խօսքը գործի չէ վերածուեր: Ան կրնայ հսկել, բայց չի կրնար բանտարկել ոչ անձը եւ ոչ խօսքը: Ասիկա այբէնգիմն է ազատակարութեան:

Եւ ղեռ աւելի «յեղափոխական» խօսք մը.

— «Դադրեցուցէ՛ք խմբական ձերբակալութիւնները, եթէ նոյն իսկ 1000ի տեղ 100ով, 10ով են անոնք: Մի՛ ընէք՝ որ ուրիշ ամէն տեղ ինքզինք օտար ու նեղուած զգացող հայ ժողովուրդը իր հայրենիքն ալ իրեն դէմ դաժան եւ անգութ գտնէ: Ասիկա աիւելի անգթութիւն մըն է ամէնքին՝ թէ՛ մարմնով եւ թէ մտքով այդ ցաւը կրողներուն համար...»

Այո՛, այո՛, խօսեցէք, եւ քիչ մը աւելի համարձակ:

Կ'ուզենք հաւատալ թէ ձեր լեզուն աւելի պիտի բացուի, եթէ փորձէք լրջօրէն տեղեկանալ ամբողջ իրականութեան, որ աննախընթաց է եւ անհանդուրժելի:

Իսկ այդ՝ ձեր պարաքն է, նոյն իսկ իբրեւ բարեկամ երեւանի մարզպաններուն:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐՆ ԱԼ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ...

Վախը ինկած է հայ համայնավար դեկավարներու բուն ուղեղներուն մէջ: Ամէ՛ն տեղ կը տեսնեն Հ. Յ. Դաշնակցութեան ազդեցութիւնը: Սկսած են նոյն իսկ որոշ ճշմարտութիւններ կիսածայն փսփսալ:

Այսպէս համայնավար ջոջ մը, Շմայեակ Նազարէթեան որ միեւնոյն ատեն վարիչ է Անդրկովկասեան կառավարութեան մէջ, *Մարտակոչի* մէջ կ'ողբայ (6 Հոկտ.).

— *«Եթէ ուշադրութեան առնենք այն հանգամանքը որ Հայաստանը ամբողջովին դիւղացիական ծով մըն է, որ անցեալին մէջ զարգացած է Դաշնակցութեան քաղքային ազդայնական ազդեցութեան տակ, զարմանալի չի թուիր որ ազդայնականութիւնը տակաւին արմատներ ունենայ Հայաստանի մէջ ու հայ դիւղացի երիտասարդութիւնը դեռ ազատագրուած չըլլայ հին աւանդութիւններու եւ նախապաշարումներու ազդեցութենէն:»*

Ցետոյ յօդուածագիրը կապ մը կը տեսնէ Դաշնակցութեան եւ Թրոցքիի կուսակից հայ համայնավար ներծուածողներու գաղափարաբանութեան մէջ ու կը գտնէ թէ իսկապէս՝

«Դաշնակցութիւնն է Հայաստանի երիտասարդութեան գըլխաւոր եւ ամենավտանգաւոր թշնամին, որ կը սողոսկի երիտասարդութեան մէջ ամէ՛ն ձեւերով եւ կերպարանքներով, ինչպէս վերջերս Թրոցքիզմի ն մէնշեվիզմի դիմակի տակ:»

Յօդուածագիրը իր դառնութիւնը կը յայտնէ նաեւ Հայաստանի մէջ ապրող բոլոր ոչ-հայ համայնավար մտաւորականներուն հանդէպ, սկսելով Գաւիթ Անանունէն ու հասնելով մինչեւ յունական թանգատեանները.

«Գաւիթ Անանունը եթէ Հայաստանի մէջ խորհրդային իշխանութեան հաստատուելէն առաջ կը շարունակէր հաւատարմութեամբ ծառայել մենշեւիզմին, խորհրդային իշխանութեան ժամանակ կը հանդիսանայ «պրոլետարական յեղափոխութեան եւ խորհրդային իշխանութեան կատաղի թշնամին» եւ ծառայութեան կը մտնէ Ռուբէն փաշային, այսինքն դաշնակներու մօտ:

«... Գաւիթ Անանունի տիպն ունեցող հայ մենշեւիկները, ինչպէս օրինակ Ստանգատեանները, Ազգալբեգեանները եւայլն Թրոցքիական բջիջներու անուան տակ, կը վերականգնեն դաշնակցական կազմակերպութիւնները . . .

«Թրոցկիզմը, մենշեւիզմը, դաշնակիզմը առարկայօրէն կը միանան ընդհանուր նպատակի մը շուրջը, այն է տապալել, կազմալուծել Լէնինի կուսակցութիւնը...»:

Ուրեմն Շմայեակ Նազարէթեանի իսկ բերնով, Դաշնակցականներէն, Գաւիթ Անանուններէն ու ցոլակ խանգատեաններէն յետոյ, երիտասարդ համայնավարները, իրենք ալ սկսած են չհանդուրժել համայնավար բռնապետութեան:

Գաղութներու մէջ, մենք շատ՞նց գիտէինք այս ճշմարտութիւնը: Համայնավար ջոջերը նոր խելքի են ինկեր:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Պաշարման վիճակ Ռումանիոյ մէջ

Ռումանիայէն հասած լուրերը կացութիւնը շատ ծանր կը ներկայացնեն: Պաշարման վիճակ յայտարարուած է Պեսարապիոյ, Տոպրուճայի, Զիպէնպուրկէնի եւ նոյն ինքն Պուքրէշի մէջ:

Գիւղացիական կուսակցութիւնը, որ իշխան կարոլը կը ճանչնայ իբրեւ գահաժառանգ, կը հրատարակէ յայտարարութիւն մը, որուն մէջ կ'ըսուի.

«կառավարութեան երեսէն Ռումանիա յեղափոխական վիճակի մէջ է եւ բոլոր քաղաքացիներուն պարտականութիւնն է ինքնապաշտպանութեան դիմել ոստիկաններուն դէմ, որովհետեւ օրէնքն ու արդարութիւնը անոնց կողմն են:»

Իշխան Կարոլ կը հաստատէ թէ նամակներ ղրկած է Մանուէլէսքոյի միջոցաւ:

Շվարցպարտ ազատ արձակուած

Երկար դատավարութենէ մը վերջ, Սէնի եղեռնադատ ատեանը ազատ արձակեց զօր. Փեթլուրայի սպանիչ Շվարցպարտը, որ դատապարտուեցաւ մէկ ֆրանք հատուցումի եւ դատախազ կողմի դատական ծախքերը վճարելու:

Փեթլուրայի եղբօր փաստաբանը վիրմ ըսաւ թէ Փեթլուրայի սպանութիւնը կազմակերպուած էր պոլշեւիկներու կողմէ: Փեթլուրա սպաննուեցաւ այն ատեն, երբ մարաջախտ Փիլսուտցքի պետական հարուածով մը վարշաւայի մէջ իշխանութեան գլուխ անցաւ: Փեթլուրա մարաջախտին զինակիցը եղած էր եւ պոլշեւիկները կը վախնային որ Լեհաստան եւ Ուկրայինա միացեալ ճակատով խորհրդային միութեան դէմ ելլեն:

Ցետոյ խօսեցաւ այրի Տիկին Փեթլուրայի փաստաբան Թորէս, որ յայտնեց թէ իր վկաներէն 80 հոգի կանչելու պէտք չտեսաւ, որովհետեւ վստահ էր իր պաշտպանած դատի արդարութեան վրայ, հրէական ջարդերու նկարագրութիւնն ըրաւ եւ պահանջեց ազատ արձակել իր պաշտպանեալը:

Շվարցպարտ անմիջապէս ազատ արձակուեցաւ, սակայն մինչեւ երէկ տունը զացած չէր, վախնալով փոխ-վրէժէ մը, եւ բարեկամներու մօտ կը բնակի:

Բարեգործութեան նոր դաշ մը

Ֆրանքեւսպանիական սահմանէն առնուած լուրերու համաձայն, քանի մը օրէ ի վեր յիշեալ շրջանին մէջ ոստիկանական խիստ հսկողութիւն կը կատարուի օտարականներուն դէմ, մասնաւորապէս Արիէժի հովիտին մէջ:

Առջի օր մեծ թիւով ֆրանսացի ոստիկան-զինուորներ ճամբայ հանուեցան՝ հսկելու համար սպանիական սահմանը տանող ճամբաներուն եւ լեռնային անցքերուն վրայ: Թուղթիկ ոստիկանութիւն, մասնաւոր ոստիկանութիւն, թաղապետական ոստիկանութիւն համերաշխ կը գործեն՝ նահանգապետութեան հրամաններուն վրայ: Առջի իրիկուն բեռնատար ինքնաշարժներով ոստիկան-զինուորներ եւ ձիեր փոխադրուեցան Չօճ-Արիէժ, զինուորներն ալ շարժման մէջ դրուեցան:

Տեղական իշխանութիւնները բացարձակապէս գաղտնապահ են այս շարժուձեւերու նպատակին մասին:

Բազմաթիւ Բաթալանցիներ հասած են Անտորի հանրապետութեան հողին վրայ. կ'ըսուի թէ գնդապետ Մաչիա անոնց մէջ է: Անոնք նպատակ ունին ապստամբական շարժում մը առաջ բերել Բաթալոնիոյ մէջ:

Ա.ՄԱՍՏԱՑԱԿԱՆ - ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

Երէկ Սալ-վակրամի մէջ սկսաւ Ֆրանսայի Ա.Մ.Ընկերվարական կուսակցութեան 24րդ համագումարը: Օրակարգի գլխաւոր խնդիրը պիտի ըլլայ ընտրական հարցը, քանի որ 1928ի գարնան խորհրդարանային նոր ընտրութիւններ պիտի կատարուին եւ ատենէ մը ի վեր արդէն հարց ծագած է թէ Ա.Մ.Ընկերվարական կուսակցութիւնը ի՛նչ ուղղութեան պիտի հետեւի այդ առթիւ: Երկու գլխաւոր տեսակէտ կայ հրապարակի վրայ. շարունակե՞լ գործակցութիւնը Ազգ. Միութեան հիման վրայ, թէ՝ ձախակողմեան տարրերու հետ գործակցաբար մղել ընտրական պայքարը: Առաջին տեսակէտին կատաղի ջատագովն է Ֆրանքլէն-Պույեօն, որ այս մասին իր տեսակէտը պարզեց անցեալ Ռուլիսին՝ Ա.Մ.Ընկերվարական կուսակցութեան նախագահ Մօրիս Սարոյի ուղղելով քանի մը նամակներ: Ֆրանքլէն-Պույեօն կ'ըսէ թէ՝ «Ելմտական խնդիրը հարիւ լուծման ճամբուն մէջ մտած է: կացութիւնը վտանգաւոր է: Ի՞նչ օգուտ կարելի է ձեռք բերել, եթէ Ա.Մ.Ընկերվարականները այսպիսի փափուկ շրջանի մը գործակցին յեղափոխական կուսակցութեանց հետ»:

Մօրիս-Սարօ պատասխանեց այս նամակներուն: Ակնյայտ կուսակցութեան գլխաւոր վարիչներէն Քամիլ Շօթան, Որնէ Որնու, Քայեօ և Տալատիէ Քարքասոնի, Թուլօնի, Ժուանեի եւ Հավրի մէջ իրենց արտասանած քաղաքական ճառերով արդէն իսկ պարզեցին իրենց տեսակէտը: Ասոնք, ինչպէս նաև

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ

Այսօր, Հոկտ. 28, տեղի կ'ունենայ Թուրքիոյ մարդահամարը, եւրոպական դրութեամբ, զոր կազմակերպած է պելժիացի Պ. ժաքառ: Այս առթիւ շարք մը հրահանգներ տրուած են: Ամէն շարժում կանգ պիտի առնէ եւ ոչ մէկը տունէն դուրս պիտի ելլէ:

Պոլսոյ մէջ կը գտնուին 14,000 փողոցներ, որոնց վրայ նշանաւոր տախտակներ կախուած են արդէն:

Մարդահամարը սկսելու ժամուն, շարժման մէջ գտնուող բոլոր շոգեկառքերը կանգ պիտի առնեն այն կայարանը, ուր հասած են այդ միջոցին:

Եթէ հարցումներուն պատասխան չտրուի, այդ արարքին մէջ գտնուողները կը դատապարտուին 25 ոսկի տուգանքի: Օրէնքի այս տրամադրութիւնը բնաւ ենթակայ չէ դատարանի վճիռին:

Եթէ պատահի որ կարգ մը անձեր չհաւանին որ պաշտօնեան ուղղակի հարցաքննէ տունին մէջ գտնուող կիները, անոնց մասին տեղեկութիւններ պիտի առնուին ընտանիքի պետէն:

Մարդահամարի միջոցին եթէ պաշտօնեաները գոց տունի մը հանդիպին կամ դուռը չբանան, ներսը բնակիչ կենալը կամ ոչ դրացիներէն ստուգելէ վերջ, իսկոյն իմաց պիտի տան իրենց պետին, իսկ իրենք արձանագրութիւնները պիտի շարունակեն, միւս տունը անցնելով: Կուսակալութեան կողմէ պէտք եղած միջոցը ի գործ պիտի դրուի, դուռը չբացող ընտանիքին դէմ:

Օրեր առաջ հրատարակուած յայտարարութիւններով ժողովուրդը հրաւիրուեցաւ նախապէս հայթայթել քանի մը օրուան բաւելիք ուտելիքը, այլապէս անօթի պիտի մնան մինչեւ այն վայրկեանը, ուր ենդանօթներ պիտի արձակուին՝ ազդարարելու համար թէ այլեւս ազատ են:

Նախապէս կը կարծուէր թէ մէկ օրուան մէջ կարելի պիտի ըլլայ վերջացնել Պոլսոյ մարդահամարը, սակայն քանի մը օր առաջ տեսնուեցաւ որ պաշտօնեաները չպիտի բաւեն, մանաւանդ որ շատեր անծեւնհաս են:

Մարդահամարի ընթացքին, ոստիկանները պիտի կենան բոլոր անկիւնները, եւ հրդեհի պարագային հեռաձայնով լուր պիտի տան հրշէջ գունդին: Եթէ ոեւէ մէկը բժիշկի պէտք ունենայ, լուր պիտի տայ ոստիկանութեան: Իւրաքանչիւր ոստիկանատան մէջ բժիշկ մը եւ մանկաբարձուհի մը հերթապահ պիտի սպասեն:

«ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ԱԶՄՈՒԿ ՓՐՑՆՈՂՆԵՐը»

Նամակագիր մը Պոլսոյ վագթին մէջ նկարագրելով Ջամլըքի (Յունաստան) իսլամներու վիճակը, կ'ըսէ.

«Յունական կառավարութիւնը կ'առնէ իսլամներուն կալուածները եւ քրիստոնեաներուն կը բաժնէ: Իսլամներուն վիճակը անտանելի է. մանաւանդ ոստերդական կացութեան մէջ են Ջամլըքի իսլամները:

«Ո՞ւր է Ազգերու Դաշնակցութիւնը, որ նպատակ ընտրած է տկարները պաշտպանել: Ո՞ւր են Հայոց համար ազմուկ փրցնողները, մինչդեռ անոնց քիթն իսկ չէ արիւնած... Ո՞ւր են քաղաքակիրթ Եւրոպացիներն ու Ամերիկացիները: Չկա՞ մէկը որ յունական բռնութեան եւ վայրենութեան թաթին տակ հեծող ափ մը իսլամութիւնը փրկէ:»

Ընդառաջ Ձմռան Ցուրտերուն Մեր Հոգածութիւնը Դարձուցէք Ձեր Հիւանդ Շնչառութեան Ուղիներուն Վրայ

Ամէն Տեսակ Հազերու Համար Ամենէն Ազդու Դեղը Է

ՍԻՐՈՓ ՎԱՆ ՊՈՒԹԵՆ

Որ Կը Պատրաստուի Միայն Եւ Միայն Ֆրանսայի Մէջ

Ի Վաճառս Ամէն Դեղատուներու Մէջ

Ընդհանուր Ներկայացուցիչ՝ Ա. Ա. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Պէյրութ, Ֆրանսական Հիւանդանոցի Դիմաց

Հեռաձայն 1-00

Հեռագիր՝ Մարկոսեան Պէյրութ

ՆՈՑԱՀ ԱՂՈՂՈՒՆ ՎԱՂՎԱՆԻՆ

ԴԱՀԻՃԻ ՀԱՅՐԸ ՆՈՒՎԱՐԴԱՆԸ

— Ինչ ես ուրախ, Նուվարդան, որ ես վերջապես կարող եմ ասել քեզ, որ ես քեզ սիրում եմ:

— Ես էլ, Վահագն, ես էլ:

Նրանք գրկախառնվեցին իրար և երկար ժամանակ մնացին այդպես:

— Ինչո՞ւ ես լացում, Նուվարդան, ասա ինձ, ինչո՞ւ ես լացում:

— Ես ուրախությունից եմ լացում, Վահագն, ես ուրախությունից եմ լացում:

— Ցնծա՛, Նուվարդան, ցնծա՛ իմ հոգու հետ, որովհետև ես էլ եմ ուրախ:

— Ցնծա՛մ...

— Ցնծա՛, Նուվարդան, ցնծա՛ իմ հոգու հետ, որովհետև ես էլ եմ ուրախ:

— Ուրախ եմ...

— Ասա՛, Նուվարդան, ասա՛ իմ հոգու հետ, որովհետև ես էլ եմ ուրախ:

— Ուրախ եմ...

— Ասա՛, Նուվարդան, ասա՛ իմ հոգու հետ, որովհետև ես էլ եմ ուրախ:

— Ուրախ եմ, Վահագն, ուրախ եմ, որովհետև դու էլ ես ուրախ:

— Ինչո՞ւ ես լացում, Նուվարդան, ինչո՞ւ ես լացում:

— Ես ուրախությունից եմ լացում, Վահագն, ես ուրախությունից եմ լացում:

Նախագահ Մօրիս Սարօ կողմնակից են Ընկերվարականներուն հետ գործակցելու, ինչպէս 1924ի ընտրութեանց առեն, ու այս առթիւ կ'ոգեկոչեն կուսակցութեան աւանդութիւնը, որ է «Ոչ մէկ թշնամի ձախակողմէն»։

Ֆրանքլէն-Պույեօն Թունդ հակայեղափոխական մըն է, մանաւանդ թթու հակապոլշեւիկ. այդ է պատճառը, որ կը հրաւիրէ բոլոր հանրապետականները միանալ՝ «համայնավարութիւնը հրապարակէն քշելու համար»։ Ու կ'աւելցնէ. «Իրականութեան մէջ, ընկերվարականներուն հետ գործակցիլ կը նշանակէ զրեթէ ամէն տեղ անուղղակի կախում ունենալ համայնավարներէն...»։

Քամիլլ Շօթան, որ ներքին քաղաքականութեան մասին զեկոյց պիտի ներկայացնէ, կը պաշտպանէ այն տեսակէտը որ, ըստ է Ֆրանքլէն-Պույեօնի առաջարկածին պէս չափաւոր տարրերու հետ համաձայնութիւն կայացուի, կուսակցութիւնը ճակատագրականօրէն պիտի չախչախուի։ Իր կարծիքով «կուսակցութիւնը առաջին քուէարկութեան առեն առանձին պէտք է ճակատի՝ իր մարդոցմով եւ իր վարդապետութիւններով։»

Շահարի եւ Բարիւղի մենաշնորհը

Թուրքիոյ շաքարի եւ քարիւղի մենաշնորհի տնօրէն Եուսուֆ Զիա պէյ է՝ կիւրի գացած է։ Յիշեալը այնտեղ պիտի մանակցի վարչական ժողովի նիստին, 1928ի ելմտացոյցը պատրաստելու համար։ Այս խորհրդակցութեանց մէջ պիտի որոշուին նաեւ երկու մենաշնորհներու ապագայ վիճակը։

Մենաշնորհներու վարչական խորհուրդի անդամներէն Գաթթէֆոսնիի երեսփոխան Հասան Ֆէհմի պէյ յայտարարած է թէ, ինչ որ ամիս յետոյ պիտի փոխուին Լոզանի դաշնագրին մաքսային տրամադրութիւնները, եւ հետեւաբար մենաշնորհի հասոյթները պիտի գանձուին մաքսատան կողմէ։ Այս ձեւով այլեւս պէտք չպիտի մնայ մենաշնորհի ներկայ կազմակերպութեան։

Օր. Ռուբ էլտըր ապօր Փարիզ կուգայ

Օր. Ռուբ էլտըր եւ ընկերը ձորձ Հէյլտմէն երէկ Լիզպոնէն օդանաւով ճամբայ պիտի ելլէին դէպի Մատրիտ կամ Պորտօ։ Ֆրանսական օդանաւ մը՝ դեկավարութեամբ Մօրիս Վայսի, առջի օր Վիլլաքուպլէի օդանաւակին կայանէն ճամբայ ելաւ՝ Ատլանտեանի երկու հերոսները Ֆրանսա փոխադրելու համար։

Ռուբ էլտըր Փարիզ կը սպասուի այսօր՝ Ուրբաթ կէսօրի առեններէն։

Էլտըր մէկ օր միայն պիտի մնայ Փարիզ։ Այսօր կէսօրէն վերջ պիտի ընդունուի Սէրքլը Էնթէրալիէի մէջ։ Իրիկունը իրեն ի պատիւ հացկերոյթ մը պիտի տրուի Օթէլ Լիւթէսիայի մէջ Ֆրանս. օդանաւային ընկերակցութեանց կողմէ, նախագահութեամբ առեւտրական նախարարին։

Օր. Էլտըր Ամերիկայէն ստիպողական հեռագիր մը ստացած ըլլալով, վաղը՝ Շաբաթ օր դէպի Նիւ Եորք ճամբայ պիտի ելլէ «Մաւրիտանիա» շոգենաւով։

Միայն 34 հոգի ծովահողի

Երէկ գրեցինք թէ իտալական «Փրինչիփէսսա - Մաֆալտա» Անդրատլանտեան շոգենաւը՝ Պրագիլիոյ առջեւ ընկղմած է։ Նոր մանրամասնութեանց համաձայն, շոգենաւին մէջի 1256 ճամբորդներէն միայն 34 հոգի խեղդուած են։ «Մաֆալտա»յի անթելով կոչերուն վրայ, մօտերը գտնուող 10 շոգենաւեր օգնութեան փութալով յաջողեցան նաւաբեկեալներու մեծագոյն մասը ազատել։ Առաջին առթիւ կը կարծուէր թէ մեռնողներու թիւը հարիւրաւորներու կը հասնի։

Զանազան ենթադրութիւնները կ'ըլլան այս աղէտի պատճառներուն մասին։ Ոմանք կը կարծեն թէ «Մաֆալտա» զարնուած է Ապրոլհոսի խութերուն, պահիայէն 300 մղոն դէպի հարաւ։ Այդ հարուածէն վերջ, շոգենաւը կ'ուզէ դէպի եզերք մօտենալ, սակայն շարժիչ մեքենան կը խորտակուի եւ ջուրերը մեքենաներու սենեակին մէջ կը խուժեն ու կաթսաները կը պայթին։ Այդ պահուն ճամբորդները իրիկուան ճաշը կ'ուտէին։

Ուրիշ ենթադրութեան մը համաձայն, շոգենաւը բախած է ծփուն ականի մը։

Շոգենաւը ընկղմեցաւ օգնութեան առաջին կոչը ղրկելէն չորս ժամ վերջ։ Անթելի պաշտօնեան մեծ հերոսութիւն ցոյց տուաւ պաշտօնին գլուխը մնալով մինչեւ վերջին վայրկեանը եւ անդադար օգնութեան կոչեր ղրկելով։ Չի գիտցուիր թէ ազատուա՞ծ է։

Ճամբորդներուն մէջ կային 800 գաղթականներ, որոնք Իտալիայէն Ռիվըր Փլաթա կ'երթային։ Անոնք շոգենաւին վարի մասին մէջ գտնուելով, կաթսաներու պայթումէն աւելի շատ ազդուեցան եւ խելայեղ Ա. եւ Բ. կարգի բաժինները խուժեցին, ընդհանուր խուճապ առաջ բերելով եւ դժուարացնելով ազատարար աշխատանքը։ Օգնութեան հասնող առաջին նաւն էր Ֆրանս. «Ֆորմոզա»ն, որ 120 հոգի ազատեց։ Գերմանական «Ալֆէնիա» շոգենաւը 500 ճամբորդ եւ նաւազ ազատեց։ Ուրիշ 450 հոգի «Ալֆա»,200՝ «Էմփայր Սթար» շոգենաւերուն կողմէ ազատուեցան։

«Մաֆալտա»յի մէջ բաւարար չափով ազատարար նաւակներ եւ գօտիներ կային։«Մաֆալտա» 12000 թոնօտարողութիւն ունէր։

Շոգենաւի՝ Ահռելի Աղէտ Մը

260 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱԾ, ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Եուկօսլաւիայէն կը հեռագրեն թէ Պոսնա-Հերսէքի սահմանին վրայ, Սարայէյովի եւ Մոսթարի միջեւ շոգեկառք մը յիսուն մեղր բարձրութենէ ձորի մը մէջ ինկաւ, երկաթեայ կամուրջի մը խորտակուելուն պատճառաւ։ Կ'ըսուի թէ 260 ճամբորդներ մեռած եւ բազմաթիւ ուրիշներ վիրաւորուած են։ Կորուստները մեծ են։

Ա.ԵՆԷՔԷՆ կը հեռագրեն Թիւնէլի գործակալութենէն:—

Ա.ԼՖԷՆՔ-Սելանիկ երկաթուղագիծը վնասուեցաւ փլուզումի մը պատճառաւ։ Սէմփլոնի ճեպընթացը չհասաւ ու կ'ըսուի թէ կկցած է Լամիայի մէջ (Ա.ԼՖԷՆՔԷՆ 90 մղոն հիւսիս-արեւմուտք)։ Վնասներու քանակը չի գիտցուիր։ Անձի կորուստ չկայ։

*** *Պերլին-Շմուքկարտ ճեպընթացը Պամպէրկի եւ Նուրէմպէրկի միջեւ բնդհարեցաւ վաճառաբարձ կառախումբի մը հետ։*

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵԻԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Շամածայն Ա. էջին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով։ Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, ճամածայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան (20 ֆրանք). 2. Մանչ Աղջիկը, Վ. Մարկրիթի (20 ֆր.). 3. Խորհուրդներու Մեհեանը, 3. Օշականի (20 ֆր.). 4. Փապվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Խաչը, Տոքթ. Ս. Սալբիի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պղնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Շաֆըզի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա Կորաիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Ընկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկեր Շահազար, Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. Երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Մուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. Կրացիէլլա, Լամարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Բաֆֆի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր, Տոքթ. Սեւակի (10 ֆր.). 17. Ազգային բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Իսահակեանի (3 ֆր.). 19. Ալպոմ Հէքեաթներու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Գատասականական Խորհուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ի՛նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիբիլիս, Տոքթ. Գրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօհրապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Զրուցատրութիւն (15 ֆր.) 25. Զարթիր Ատուտաճ, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէն լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. Կոյսի մը Օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Սեւունի (5 ֆր.)։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

կը խնդրուի Ռումանիոյ մեր բաժանորդներէն իրենց բաժնեգիները վճարել «Յառաջ»ի գործակալ Յ. Քգնաւորեանի, Պուքրէշ C. P. 487 :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Ուսան. Միութեան ընդհ. ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Floria ճաշարանի վերնայարկը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Հրայր» Ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին (նախկին Քան Օտտօյի քովի սրճարանը)։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները, այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին, 262 Rue Duguesclin, դաշնակցութեան գրադարանի սրահը: Ներկայանալ անդամատետրերով: Օրակարգ.— Պատգամաւորի զեկուցում:

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ, Հ. Յ. Դ. Լիոնի գնունի խումբի բոլոր ընկերները, 31 Հոկտ. Բշ. իրիկուն ժամը 8.30ին, դաշնակցութեան գրադարանի սրահը, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրերով։ Բացակաները պատասխանատու կը հանդիսանան։

Հ. Յ. Դ. Ֆոն տ'Օգնայի Երջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր խումբերու ընկերներն ու ընկերուհիները այս կիրակի ժամը 2ին, Գրադարանի սրահին մէջ. խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրերով. Ներկաներու Թիւը օրինաւոր կը սեպուի:

Լիոնի Բարձր Հայքի Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի, միութեան հեդքոնատեղին, 201 Ave. de Saxe, Պ. Կիւրեղեանին դերձակատունը։ Կարեւոր Օրակարգ։

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ Աղքատախնամին Նէօյիի հայ Օրիորդաց Ժողանդակ Միութեան երկրորդ ընտանեկան երեկոյթը այսօր Ուրբաթ ժամը 9ին 2, Restaurant Gilletի սրահին մէջ (Porte Maillot).

ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Լիոնի Տարոն - Տուրուբերանի Հայրենակցական միութեան ճանդէսը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, երրորդ Թաղապետարանի սրահը: Պիտի խօսի Պ. Յարութիւն Սրապեան:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻԻ

— Կարապետ Թմիկեան կը փնտռէ իր հօրեղբօր տղան Միսաք Թմիկեանը, հօր անունը Պօղոս, մօր անունը Ադաւնի, կարնոյ գարահիսան գիւղէն, որ պէյրութ Ամերիկեան որբանոցը կը գտնուէր: Գրել՝ Restaurant Davros, 27 Rue Arnaud Miqueu, Bordeaux.

— Կը փնտռեմ քեռորդիսմբաշցի ցակոբ կէօվդեան որ ասկէ 8 ամիս առաջ փարիզ կը գտնուէր. Խնդրել՝ մօրաքրոջը տիկ. Մարիամ Պօղոսեանի, 36 բիս Ֆոշիէ օթել Լըվան, Մարսիլիա:

— Տիկ. Հայկանուշ Նագաշեան կը փնտռէ իր գաւակը Սահակ Նագաշեան, որ մօտ 15 օր առաջ Ալ կը գտնուէր: Ջինքը ճանչցողները եւ կամ հասցէն գիտցողները իմացնեն՝ Պ. Թերիկեանի Ֆրանքօ Հայ գրատունը: 15 բիս տէ Ֆոմինիքէն, Մարսէյլ:

— Մշոյ ձորի Թաղէն Հրանտ Դ. Խանամիրեան կը փնտռէ իր եղբայրը Միքայէլ Դ. Խանամիրեանը, որ մէկուկէս տարի առաջ կը բնակէր Ամերիկա տիեզրոյթ՝ հետեւեալ հասցէին՝ Mikael Krikorian 800, SO. Salvay Ave. Detroit, U. S. A. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի:

Կը խնդրուի Ամերիկայի *Հայրենիքէն* եւ *Ասպարէզէն* արտատպել:

ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՒՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

Երիտասարդ բանասեղծ եւ «Յառաջ»ի աշխատակից Արսէն Ա.ԵՄԵԱՆի՝

«ՍԻՐՈՅ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻԵՐԳԵՐ»Ը

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

(ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՏՄԱՒԱՆՆԵՐ)

Թօլսթոյի Հաճի Մուրատը 12, Ամուսնութիւնք փարիզի 15 Ֆր., Ռասփութին 15, Պարոն տը Գաժոր (2 հատոր) 25, Միրզա եւ Աննա 12, Տք. Շէրպօնի՝ Թ. կոթիէի 12, Ֆլավի՝ ժօրժ Սանի 7, կապուտիկը 5 Ֆր., Նօնօ եւ Ցօտօ 8, Սիրոյ խորանին առջեւ 5, երկու ոգի, 5, Տք. Մօռօի կղզին 12, Մանկութեանս մեղքերը 15, Տիկին Բօժէ 5, Սատանային գաւակը 3, կարմիր մարդոց երդումը, 20, Մանօն Լէսքօ 15, Ռաֆայէլ 18, Կրացիէլլա 8, Շօճա Նասրէտտին 20, Թապվար 7, Փանջունի 7, Մակաբոյծը 6, Մահացու սէրը 3, Տք. Մօրի վրէժը 5, Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր 10, Ֆաքիր Թահիրա 5, Աշըգ Ղարիպ 5, Թօփալ Օսման 5, երգախմբներ՝ 10 Ֆր., 6 եւ 5 Ֆրանք, Երազահան 6, Բաղդացոյց 10, Ֆրանս. խօսակց. 5 եւ 8 Ֆ.:

Բարեկենդանի անկուտիները 2, Բռնի ամուսնութիւն 2, Լը Պարպուլիէ 2, Մոլորեալ ճամբորդը 2, Երանոս աղբար 2, Ամուսնական խնդրանք 2, Կոյր երգչուհին 3, Սքաքէն՝ Մոլիէռի 5, Շողոքորթը 5, Տիկ. Մօնսօրօ 10, Սալոմէ 4, Տրիլբի 5, Համլէթ 10, Օթէլլօ 10, Թագաւոր 10, Նիօբէ 5, Ֆիօտօր Եօաննովիչ արքան 8:

Դուբեանի քերթուածները 5, Երգեր ու տաղերը 2.50. Տաղք եւ Նամականին 8, Խահիկեանի Հայրենի աղբիւրիցը 30, Ինտրայի Նոճաստանը 7, Օժար Խայեամ 4, Հաֆըզի քառեակները 4:

25 Ֆրանքէ աւելի գիրք առողին 5 Ֆր.ի գիրք նուէր, 50 Ֆր.է աւելիին 10 Ֆր.ի գիրք նուէր, իսկ 100 Ֆր.է աւելի գիրք առնողին 15 Ֆր.ի գիրք նուէր կը տրուի: Փոսթի ծախք չառնուիր: Դիմել հետեւեալ հասցէին.—

L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e):

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԱԿԱՆ ՊԱՏՇԱՌՆ, ԱՐԱԳ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եթէ կ'ուզէք ժամանակ շահիլ եւ կէս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր դատական, ամուսնական, առեւտրական, Carte d'Identité, Naturalisation, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար: Դիմեցէք՝ ամէն օր ժամը 13—20, կիրակի ամբողջ օրը:

Դիմեցէք՝ K. PARMAKSEZIANի

69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck

Autobus; AM, AH, AF. Tramway: 31, 34, 54.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ՄԱՏԵՆԱՇՈՒՐ «ԴՐՕՇԱԿ»Ի Ը. ՀԱՏՈՐԸ, Գ. ԳԻՒՋԱԼԵԱՆԻ

"ՀԱՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄՏՔԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

ԵՒ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ"

Գինն՝ Ֆրանսա եւ գաղութները 8 ֆրանք, Ամերիկա, Եգիպտոս, Պարսկաստան եւ Անգլիա 50 սէնթ, ուրիշ երկիրներ 9 ֆրանք։

Դիմել՝ ՅԱՌԱՋԻ խմբագրատունը՝ L. KÉVONIANի:

փոստի ծախքը մեր վրայ: Ապսպրանքները կանխիկ:

Եթէ կ'ուզէք գուարճանալ արեւելեան նուագով եւ ուսանիլ արեւելեան ճաշակով, դիմեցէք՝

Պելվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

ուր պիտի գտնէք հայկական, Թրքական եւ յունական ամէն տեսակ փլաքներ, նաեւ լաւ ուիթեր եւ Յէյ: ինչպէս գիտէք նաեւ արեւելեան ուտեստեղէնի լաւագոյնը՝ յարմար գիներով: Բաց է ամէն օր: 28 Rue le Sage, Paris (20e). Մէթրօ Belleville

Tél. Menil. 61-85 Tram. 5 եւ 26

ԼՈՒՅՍ ՏԵՍԱԻ ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹԻ ԿԱԶՄԱԾ

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԳՐԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Ա. Գիրք.— Շարադրութեան եւ ուղղագրութեան նախնական մշակումը Դպրոցական առաջին եւ երկրորդ տարիներուն համար.

Բազմաթիւ ձեռագիր օրինակներ ու նկարներ նիւթին հիւսուած, նիւթերը մանկան կեանքէն ու շրջապատէն առնուած փոքրիկ ասքեր, յօդուածներ են արտագրութեան, թելադրութեան եւ շարադրական նիւթերու պատրաստութեան համար. այլեւ ուղղագրական ղեկավարութիւն, ամէն ուղեցոյց մը ուսուցչին համար:

Բ. Գիրք.— Շարադրութեան եւ քերականութեան հիմնական բնդունումները, Դպրոցական երրորդ եւ չորրորդ տարիներուն համար.

Բազմաթիւ շարադրական նիւթեր ու ղեկավարութիւն. պատկերազարդուած եւ այլազան մարզանքներու եւ սեփական աշխատանքի միջոցով իւրացումը քերականական այն օրէնքներուն, որոնք կը համապատասխանեն տղու տարիքին, ամէն ուղեցոյց մը ուսուցչին համար:

Ա. Գրքի գինն է բոլոր եւրոպական երկիրներուն համար եօթը Ֆրանք Բ. գրքինը՝ ինը Ֆրանք. Դպրոցներուն 20% զեղչ: Ճամբու ծախքը Ֆրանսայի վրայ: Ամէն պատուէր կանխավճար:

Նամակ ու դրամ պէտք է ղրկել՝ Mme. D. Segbossian, Avenue Ed. Branly, Chaville (S. et O.) France.

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : N-rd 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏՂԷ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12.

Դերձակ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, եւ քէն չգոջալու համար:

Ջեւի անմրան շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— մրքուր կար.— ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍՕՐ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՃԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՃԱՊՐՅՃՔԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ ԵՒ ՃԱՇ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

«ԿԱՎՈՒՇ»

Հրապարակ կ'ելլէ ամէն եշ. օր՝

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50

Անկիէնի մէջ կը ծախուի ամէն առտու կայարանին առջեւ եւ ցերեկները 3 Rue de Chemin de Fer, Mme. Vve. Cordierի գրատունը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱՓՐԻՉԻ ՄՐԱՀ

ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ

Հ. ՄԻՆԱՍ ՉԱԻՈՒՇԵԱՆ

6, Passage des Petites Ecuries, 6

(R. Fbg. St. Denis, Թիւ 63ի վրայ)

Մաքուր և արագ սպասարկութիւն, մանաւանդ խնամք կիներու և տղոց վարպետարդարութեան: ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱԿԻՈՐ

Métro: Château d'Eau և Poissonnière.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՍԱԿԱՐԱՆ

27 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Ա.Ներին,	L. St.	
Տոլար,	Dollar	
Մարք (ոսկի)	100 Mark	
Թրքական Ոգի.	L. Trq.	
Թրք. ոսկի	"	or
Մէճիտիէ	Médjidié	
Լէվա 100 հատոր	Léva	
Տրախմի "	Drachme	
Լիր "	" Lire	
Պելժ. Ֆրանք "	Belga	
Զուից. "	Frc. Suisse	
Լէյ 100 հատոր	Ley	
Ֆիորին	(Florin)	

ԱՐԺԵՒՈՒԿԱ

Եգ. Կր. Ֆունտէ	1 Cr. Fonc. Eg.
"	II " "
"	III " "
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs

ՀԱՅՐԱՍԷՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

29 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 479

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ա. ԵԼՔՈՐԴ ԱՆԳԱՄ ՄԸՆ ԱԼ

Երէկ հրատարակեցինք բաց նամակ մը, Լիոնի Հ. Յ. Դ. Մարմնի, Ա. Ֆիհօն Գարահիսարի, Տարօն-Տուրուբերանի եւ Քարբերդի Հայրենակցական Միութեանց ներկայացուցիչներուն կողմէ, ընտրութիւններու յետաձգման եւ Ազգ. Միութեան ապրքած խաղերու մասին։

Անկէ առաջ, ստացեր էինք ընդարձակ բողոքագիր մը, ղրկեալ ուղղուած Թեմական Խորհուրդին եւ կաթողիկոսական պատուիրակին. բայց մէկդի դրինք, աւելի չսրելու համար վիրքերը։

Այդ բողոքագրին մէջ, կը յիշուին տասնըմէկ մեղադրական կէտեր, Ազգ. Միութեան դէմ, որուն երեք անդամները միևնոյն ատեն առեւտրական-շահակցական ընկերութեան մը հիմնադիրներն ըլլալով, իբր խառնած են անհատականն ու ազգայինը։

Մէկ խօսքով, Լիոնի մէջ կը տիրէ մթնոլորտ մը որ երբեք յարձնշան չէ։

Երեւի այս կացութիւնը նկատի առնելով, Թեմական Խորհուրդը որոշած է Լիոն ղրկել կաթող. պատուիրակը, որպէսզի տեղին վրայ կարգադրէ խնդիրը։

Ազգային Միութեան անդամները իսկապէս չափը անցուցին, առնուազն երեք անգամ ձգձգելով ընտրութիւնները, եւ յետոյ կազմալուծելով ամէն բան։ Իրենց հրաժարականն ալ, որուն համար «կեղծ» է, կ'ըսեն բողոքողները, շատ ուշ հասաւ եւ դարմանն չէ կացութեան։

Այս ձգձգումներն ու անոնց հետ կապուած խաղերը թող քննութիւն պաշտօնապէս։ Այդ մեր գործը չէ։ Բայց, գաղտնի՞ք է որ այդ մութ խաղերը աւելի պղտորեցին մթնոլորտը, անջնելի դարձնելու աստիճան։ Հետեւանքը,— վարկաբեկիչ թռուցիկներ, թղթակցութիւններ, եւ հակաճառութիւններ ամիսներէ ի վեր։ Գաւաթ մը ջուրի մէջ փոթորիկ, եթէ կ'ուզէք.

Մեր կարծիքով, Լիոնի վարկաբեկ Ազգ. Միութիւնը այնքան զօրաւոր չպիտի գար ինքզինքը, եթէ այսօրուան ընդդիմադիրները ժամանակին տէր եղած ըլլային իրենց իրաւունքին։

Բայց այս բոլորը անցեալին կը պատկանին այլեւս, եւ մենք տրամադրութիւն չունինք դատ-դատաստան տեսնելու։

Եթէ կաթող. պատուիրակը ուզէ անկեղծ ըլլալ — որովհետեւ ինքն ալ անմեղ չէ այս գործերուն մէջ — կը հաւատանք թէ չորը կը խափանուի եւ ընտրութիւնները բարեկարգութեամբ կը կատարուին, ինչպէս եղաւ Մարսէյլի մէջ։

Այս առթիւ, — եւ Նորէն, աւելորդ անգամ մըն ալ— թէ' մեր ընկերներուն եւ թէ հանրութեան ու մանաւանդ մեր հաւատակորդներուն համար կը յայտարարենք թէ՝ Դաշնակցութիւնը ծրագիր չունի մենատիրութիւն հաստատելու գաղութներու մէջ։

Զգտելով կազմակերպել գաղութները, Դաշնակցութիւնը ամէն տեղ ալ կը հետապնդէ շատ յստակ ուղեգիծ մը,— Օրիներաւոր, ժողովրդավար ընտրութիւններ կատարել, իշխանութիւնը յանձնել ընտրովի մարմիններու ձեռքը, շարժման մէջ դնել ցիրուցան ուժերը եւ դիւրացնել կենդանի աշխատանքը, թէ գաղութներու եւ թէ հայրենիքի բարիքին համար։

Իրրեւ մէկ մասը ժողովուրդին, եւ իրրեւ կազմակերպուած ուժ, Դաշնակցութիւնն ալ կը գործակցի, ընդհանուր մեքենան լարելու եւ գործ արտադրելու համար։

Արդ, իրրեւ անդամը քաղաքական կուսակցութեան մը, ո՞ւեղ դաշնակցական որ կը մասնակցի տասը հոգինոց ազգային վարչութեան մը, կ'ըմբռնէ թէ ինք ամերիկեան դիտող մը չէ այնտեղ, այլ գործօն, պատասխանատու մարդ մը, արթուն պահակ մը, որ բացորոշ դաւանանք եւ պարտականութիւններ ունի։

Եւ եթէ այդ մարդը, ինքզինքը պատասխանատու զգալով կուսակցութեան առջեւ, կ'աշխատի արդարացնել իր վրայ դրուած յոյսերը եւ գործ արտադրել, կամ գործի մղել մարդիկը, այդ ալ իր արժանիքը պիտի կազմէ։ Միւսներուն պարտականութիւնը պիտի ըլլայ կա՛մ աւելի շատ եւ աւելի լաւ աշխատանք ցուցնել, եւ կամ գործը դիւրացնել անկեղծ աշխատակցութեամբ։

Ուրիշ առեն ալ ըսած ենք,— Դաշնակցութիւնը մարդ չունի բանկալի համար։ Եւ մենք մեծ հոգէ մը ազատած պիտի ըլլայինք, եթէ ազգային կեանքը այնպէս մը կազմակերպուէր, որ պէտք չմնար մեր գործակցութեան ալ։

Այս տեսակէտէն առաջնորդուած, մենք որոշում ունինք որ մեր ընկերները չկլանուին ազգային գործերով, եւ մանաւանդ պատասխանատու ընկերներ չկապուին ազգային-վարչական պաշտօններու։ Եթէ վրիպումներ եղած են այս ճամբուն վրայ, կա՛մ պէտք է արդարացուին, եւ կամ դարմանուին անյապաղ, սկսելով Մարսէյլէն։

Մեր կուսակցական աշխատանքը ինքնին գերազանցապէս ազգային գործ է։ Այնպէս որ, ոչ մոմերու հաշիւ նայելով կրնանք զբաղիլ, ոչ ալ ժամու, ժամկոչի կամ տէրտէրի խընդիրներով։

*Աւելի քան երբեք անհրաժեշտ գտնելով գաղութներու ազգային կազմակերպութիւնը, իրրեւ հիմնական միջոց այլասերման դէմ, մեր հրապարակաւ կը հրաւիրենք, կը դրդենք բոլոր ընկերական եւ սրտցաւ տարրերը, մանաւանդ չէզոքները, որ ան ղ

,,ԱՐՄԱՏ ՍԵՒԱՆԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔՆ Է,,

Հ. ՏԵՐԵՏԵԱՆ

Ամէն ինչ որ կը կատարուի Մեծ Հայրենիքի վերածնունդին համար, ամէն ինչ որ կը կատարուի Հայաստանի Հանրապետութեան ամրապնդման համար, ամէն ինչ որ կը կատարուի Հայաստանի տնտեսական եւ մշակութային զարգացման համար, ամէն ինչ որ կը կատարուի Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովուրդին բարեկեցութեան համար, ամէն ինչ որ կը կատարուի Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովուրդին կուլտուրական աճման համար, ամէն ինչ որ կը կատարուի Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովուրդին քաղաքական գիտակցութեան բարձրացման համար, ամէն ինչ որ կը կատարուի Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովուրդին ազգային ինքնագիտակցութեան զարգացման համար, ամէն ինչ որ կը կատարուի Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովուրդին ազգային հպարտութեան զգացումի զարգացման համար, ամէն ինչ որ կը կատարուի Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովուրդին ազգային արժանապատուութեան զգացումի զարգացման համար, ամէն ինչ որ կը կատարուի Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովուրդին ազգային ինքնավստահ

— Ձեր կարծիքով ինչպե՞ս պետք է վերաբերվել Ստալինին:

— Մոսկվայում, դատելով ամեն ինչից, նրան շատ են սիրում:

— Ինչո՞ւ:

— Ասում են, նա ազգությամբ վրացի է:

— Ո՞վ է ասում:

— Ոչ ոք, ես ինքս եմ այդպես կարծում:

— Ես էլ եմ այդպես կարծում, բայց ինչո՞ւ եք այդպես կարծում:

— Ինչո՞ւ, չգիտեմ, վատ է, որ այդպես եմ կարծում:

— Ես էլ չգիտեմ, ինչո՞ւ եմ այդպես կարծում:

—

իրենց արամադրութեան տակ։ Այս գումարը հայթայթած էին Արժանթինի Հանրապետութեան մէջ ապրող հայրենակիցներ։

Ֆրանս. ոստիկանութիւնը ւեղեկացաւ որ այս անգամ Քաթալոնցիները ռազմանիւթի մթերանոցներ հաստատած են ոչ թէ Ֆրանսական, այլ Անտորի մանրանկար Հանրապետութեան հողին եւ Սպանիոյ զանազան կէտերուն վրայ։ Վերջերս զանազան ծրարներ հասած էին կարգ մը կասկածելիներու հասցէին, զորս ոստիկանութիւնը կը վիճառէր երկար առենէ ի վեր։

Ապստամբական շարժումը պիտի պայթէր Հինգշաբթի առաւօտ՝ զեկավարութեամբ Ֆրանսա ապաստանած սպանիացի քաղաքական դէմքի մը։ Ցորեքշաբթի իրիկուն Անտորի մէջ ձերբակալուեցաւ շարժման վարիչներէն ուսուցիչ Արմէնկոլ։

Ընդհանուր Ապահովութեան տնօրէնութիւնը պաշտօնական զեկոյցով մը կ'ըսէ թէ անցած տարի եղածին պէս կարգ մը քաթալոնցիներ կը փորձէին Ֆրանսայի ճամբով անցընել զէնքեր եւ ռազմանիւթ։ Միջազգային կնճռոտութիւններէ խուսափելու համար, ոստիկանութիւնը անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առաւ սպանիական սահմանին վրայ, այս կարգի ոեւէ դէպք արգիլելու համար։

Նաւարինի հարիւրամեակը եւ Ցարևսա

Նաւարինի նաւամարտին հարիւրամեակին առթիւ Ռուսաստանի Հանրապետութեան նախագահը ծովակալ Քոնտուրիոթիս հետեւեալ հեռագիրը ղրկեց Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահ Պ. Կասթոն Տումէրկի.—

«Նաւարինի նաւային փառայեղ ճակատամարտի հարիւրամեակի տօնախմբութեան վաղորդայնին, կուգամ յայտնել Հելլէն ազգի յաւիտենական երախտագիտութեան զգացումները հանդէպ Ֆրանսական ազնիւ ազգին»։

Իր պատասխանին մէջ Պ. Տումէրկ կ'ըսէ.

«Ֆրանսան երջանիկ է որ մասնակցեցաւ սլատմական այդ մեծ Թուականի հանդիսութիւններուն եւ այդպէսով գինքը երկար առենէ ի վեր Հելլէն ազգին միացնող բարեկամական զգացումներուն հաւաստիքը տուաւ»։

Խռովութիւններ Ալպանիոյ մէջ

Հակառակ պաշտօնական հերքումներու, անգլիական թերթերը կը տեղեկանան թէ Հիւսիսային Ալպանիոյ մէջ խռովութիւններ ծագած են։ Ցէնա Պէկի եղբայրներն ու ազգականները, ըստ Ալպանացիներու աւանդութեան, երդուրնցած են անոր սպանութեան վրէժը լուծել՝ մահափորձի ենթարկելով Ալպանիոյ նախագահ Ահմէտ Զօկուի ընտանիքը։ Հիւսիսի ցեղախումբերը ապստամբած են եւ կառավարութիւնը պաշարման վիճակ յայտարարած է։

Վտարումներ կարևիր բանակին

Մոսկուայէն կը հաղորդեն որ Հոսմի խորհրդային դեսպան Քամենէֆ ընդդիմադիրներու շարքերէն ելլելով միացած է Սթալինի թէզին։

Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ կարմիր բանակէն կը վտարուին այն բոլոր սպաները, որոնց մասին կասկած կայ թէ համակիր են ընդդիմադիրներուն։

Մեկուկես միլիոն փրկագին

Մարոքցի աւազակներու կողմէ առեւանգուած չորս հոգին —Սթէկ, Մայեէ եւ երկու կիներ— ազատ ձգելու համար մէկ ու կէս միլիոն ֆրանք փրկագին կը պահանջուի։ Առնոյի առեւանգուած աղջնակներուն համար ալ 7—800,000 կը պահանջեն։

Հակառակ կարգ մը թերթերու գրածին, կը հերքուի թէ Ֆրանս. իշխանութիւնները մտադիր են դինուորական արշաւանք մը կատարել դէպի Պէնի-Մէլալ, —ուր կը գտնուին առեւանգուածները։ Եղանակը յարմար չէ նման յարձակումներու եւ ամենաչնչին փոխ-վրէժ մը կրնայ գերիներու կեանքը վտանգել։

Խորհրդ. դեսպանատան նոր խորհրդականը

Առջի իրիկուն Մոսկուայէն փարիզ հասաւ կրէկուար Պէսէտովսքի, որ Թոքիոյի խորհրդային դեսպանատան խորհրդականն էր, նոյն պաշտօնով փոխադրուեցաւ Փարիզ եւ մինչեւ նոր դեսպան Տովկալէվսքիի ժամանումը, դեսպանատան գործակատարի պաշտօնը պիտի կատարէ։

«Մաֆատա»ի գոհերը

Ատլանտեանի մէջ ընկղմած իտալական «Իշխանուհի Մաֆալտա» շոգենաւէն ազատուածներէն մաս մը Պրազիլիոյ ցամաքը հանուեցան։ Անոնք սրտաճմլիկ պատմութիւններ կը պատմեն։ Բազմաթիւ ճամբորդներ շնաձուկերու կերը դարձած են։ Ազէտին վայրը նոյն իսկ տեսնուած է կէտ ձուկ մը, որ կը լափէր ճամբորդները։ Զոհերու քանակին մասին մինչեւ հիմա հրատարակուած թուանշանները պէտք է վերապահութեամբ ընդունիլ։ Ճշգրիտ թիւը դեռ կարելի չէ եղած ճշդել. 24—200 հոգի կը հաշուուի։

Իտալական տորմիղ մը Թաւձհրի առջեւ

Իտալական տորմիղ մը որուն մաս կը կազմեն «Պարի» յածանաւը եւ երկու Թորփիլահալածներ, Թանճեր հասած է, մէջն ունենալով վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին ազգական իշխան Ումպէրտ։ Այս այցելութեան պատճառն է բացումը իտալական հիւանդանոցի մը՝ Մոլայ-Հաֆիտի հին պալատին մէջ, սակայն տորմիղը հոն պիտի մնայ Ֆաշիստներու Հոսմի վրայ քալելու տարեդարձին առթիւ։

Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կը տրուի այս այցելութեան։

Վիեննայի հանրապետ. պահակախումբը

Վիեննայէն կը հաղորդեն որ Դեսպանախորհուրդը հրաւիրած է աւստրիական կառավարութիւնը լուծել Հանրապետական պահակախումբը, որ քանի մը ամիս առաջ կազմուած էր ընկերվարական տարրերէ՝ ծանօթ իռովութեանց հետեւանքով։ Վարչապետ Զայիպել քաղաքապետ Տոքթ. Զայցի հաղորդեց այս որոշումը։ Զայց պիտի ինդրէ կառավարութենէն բողոքել Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ։ Հանրապետական պահակախումբը կը բաղկանայ հազար հոգիէ։

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵՒԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Համաձայն Ա. Էջին մէջ եղած յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով։ Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, համաձայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեանի (20 ֆրանք). 2. Մանչ Աղջիկը, Վ. Մարկրիթի (20 ֆր.). 3. Խորհուրդներու Մեհեանը, Յ. Օշականի (20 ֆր.). 4. Թապլվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Խաչը, Տոքթ. Մ. Մալբիի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պղնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Շաֆըզի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա կորտիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Անկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկեր Շահազը, Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. Երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Սուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. Կրացիէլլա, Համարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Բաֆֆի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին Գիրքէն փրցուած Էջեր, Տոքթ. Մեւակի (10 ֆր.). 17. Ազգային Բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Ի. Սահակեանի (3 ֆր.). 19. Ալպոմ Հէքեաթներու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Դատաստանական Խորհուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ի՞նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիֆիլիս, Տոքթ. Գրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօհրապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Զրուցատրութիւն (15 ֆր.) 25. Զարթիր Աստուած, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէն լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. Կոյսի մը Օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Սեւունի (5 ֆր.)։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

կը խնդրուի Ռումանիոյ մեր բաժանորդներէն իրենց բաժնեգիները վճարել «Ցառաջ»ի գործակալ Ց. Զգնաւորեանի, Պուքրէշ C. P. 487։

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ

Նոր շրջանի Բ. ներկայացումը կը յատկացնէ հայ գրականութեան վաղը կիրակի ժամը 8.30ին, Sociétés Savantes-ի մէջ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԴԱՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Վ ԱԼԱԴԵԱՆԻ ՀԱՅՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԳԵՂԱՑԻԿ ՏՒՐԱՄԸ, *4* ԱՐԱՐ

Տեղերու գիները սովորական՝ 25, 15, 10 եւ 5 ֆրանք

Տոմսերը բոլոր հայկ. ճաշարաններէ եւ դեկավարներուն մօտ, 233 Fbg. St. Martin եւ 48 rue Mr. le Prince.

Կը մասնակցին՝ *Տիկ. Ս. Ալիքսանեան, Տիկ. Մ. Նշանեան, Օր. Ասահիա եւ Տիկ. Գ. Փափազեան, Պ. Պ. Երուանդ Թօլայեան, Տ. Նշանեան, Վ. Սվաճեան եւ Ա. Գմբէթեան։*

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Հրայր» Ընթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին (նախկին Քան Օտաօյի քովի սրճարանը)։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները, վաղը կիր. առաւօտ ժամը 8.30ին, 262 Rue Duguesclin, Դաշնակցութեան Գրադարանի սրահը։ Ներկայանալ անդամատետրերով։ Օրակարգ.— Պատգամաւորի զեկուցում։

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ, Հ. Յ. Դ. Լիոնի Գնունի խումբի բոլոր ընկերները, 31 Հոկտ. Բշ. իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան գրադարանի սրահը, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրերով։ Բացակաները պատասխանատու կը համարուին։

Հ. Յ. Դ. Փոն տ'Օպնայի Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր խումբերու ընկերներն ու ընկերուհիները վաղը կիր. ժամը 2ին, Դրադարանի սրահին մէջ. խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրերով. ներկաներու Թիւը օրինաւոր կը սեպուի։

Լիոնի Բարձր Հայքի Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի, միութեան կեդրոնատեղին, 201 Ave. de Saxe, Պ. Կիւրեղեանին դերձակատունը։ Կարեւոր Օրակարգ։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ Ք

քանտիա, *Յ. Մ.*— *կրնաք ղրկել։*

Միլան, *Ս. Մ.*— *Պէյրութի մէջ՝ «Ազդակ», B. P. 587. Հալէպի մէջ՝ «Եփրատ», B. P. 382։*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Մարիամ Դաճարեան (Պէյրութ) կը փնտռէ իր քոյրը Հռիփսիմէ կիրակոսեան կամ կէօզկերեան որը վերջերս Ֆրանսա եկած է։ Յիղեկացնել՝ Near East Relief, 15 Bld. des Italiens, Paris.

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ

Դիակու է 200 մեդր հող, փաթիլի դուռէն 10 վայրկեան հեռու, օգտուն գիրքի վրայ։ Մեկնումի պատճառով կը ծախուի իրական գինէն շատ պակաս արժէքով։ Դիմել՝ Լամբագրասուն։

ՏԷր եւ Տիկին Մ. Ագնաւորեան, ինչպէս նաեւ Ագնաւորեան, փափագան եւ երամեան ընտանիքները խորին ցաւով կը ծանուցանեն դառնադէտ մահը՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ

ՄԱՐԻԱՄ ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆԻ

(Ծնեալ՝ ԴԱԼՓԱՖԵԱՆ)

որ տեղի ունեցաւ Ուրբաթ առաւօտ։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, Շաբաթ, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, Rue Jean Goujon։

Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՅ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ուր կը գտնուի ճոխ մթերք մը վիպական, գրական, բանաստեղծական, թատերական, ևն. գիրքերու, երգարաններ և այլ տպագրուած հայկական եղանակներ կոմիտաս Վարդապետի, Սրուանձտեանցի եւ յատնի հայ երաժիշտներու։

Զօր. Անդրանիկի մեծ ու փոքր նկարները։

Ժողովրդական գիներ

Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ Դիմել՝

N. Agopian, 95 Cours Richard Vitton, Lyon, Montchat.

ԱՄԱԿԱՐԱՆ

28 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	08
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի) 100 Mark		608	75
Թրքական Ոսկի. L. Trq.		13	42
Թրք. ոսկի	» or	110	40
Մէճիտիէ	Médjidié	9	95
Լէվա 100 Հատ	Léva	15	80
Տրահմի	» Drachme	33	50
Լիր	» » Lire	139	—
Պելճ. Ֆրանք	» Belga	355	00
Զուից.	» Frc. Suisse	491	50
Լէյ 100 Հատ	Ley	15	90
Ֆիորին	(Florin)	1026	75
ԱՐԺԵՒԱԹՈՒՂԹ			
Եգ. Քր. Ֆոնսիէ 1 Cr. Fonc. Eg.		3355	—
» II »		2035	—
» III »		1700	—
Թուրքիոյ երկթղ. Lots turcs		179	—

Բոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի'ր ալ կայ։ Այսինքն մէկը անուշով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ համով ու հոտով, առատ իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուածը, որը ճաշակելու համար դիմեցէ՛ք

ՎԱՀՐԱՄ ՃԷՆԱԶԵԱՆԻ

ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՂՉ

THÉS YAVROU

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

Ամէն տեսակ մնտուկով եւ ծրարով թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ։

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԷՆՈՒԲԵՐ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ

Հասցէ՝

COMPTOIR DES THÉS YAVROU

23, Rue Senac, MARSEILLE

ՈՒՇԱԴՐ.— *Կը փնտռուին Գաղղիոյ եւ գաղթականութեանց մէջ ուսեստեղէնի ճիւղին մէջ վարժ եւ պատուաւոր ներկայացուցիչներ*

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԴԻՒՐԱՄԱՏՅԵԼԻ ՊԱՇՄԱՆ, ԱՐԱԳ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԵԹԷ կ'ուզէք ժամանակ շահիլ եւ կէս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր դատական, ամուսնական, առուծախի, Cartes d'Identité, Naturalisation, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար։ Դիմեցէք՝ ամէն օր ժամը 13—20, կիրակի ամբողջ օրը։

Դիմեցէք՝ K. PARMAKSEZIAN

69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck

Autobus: AM, AH, AF. Tramway: 31, 34, 54.

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

1.50 ՖՐԱՆՔ ԿԱՐԴԱՑԷՔ **ՁԱՐԼՍԹՕՆ** 1.50 ՖՐԱՆՔ ՁՍՊԱՌՈՒՄ

ՔՐՔՋԱԿԱԼԻՐ ՁԱՒԵՇՏԸ

Կը ղրկուի նաեւ մէկուկէս ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն։

Գրեցէ՛ք Vahram Sévouni, 5 Av. Quihou, St. Mandé, (Seine)

LOCOUM AUGUSTA

Իսկական լօգում, պատրաստուած՝ սագրզով, նուշով, կաղինով, ֆստըքով եւ զանազան ախորժելի հոտերով.

ցանկնակատար կ'ուղարկի Ֆրանսայի եւ արտասահմանի մէջ։

Դիմել՝ առ Comptoir «AREK»

104, Rue St. Charles, Paris XVe, մէթրօ Beaugrenelle

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, ականջի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷԶԻԿՃԵԱՆ

կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չգոջալու համար։

Ջեւի անմնան շիքութիւն.— վերջին նորածեւութիւն.— քուր կար.— ցոկուն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն

ՊՈԼՍՈՑ «ՀԱՅԿԱՃԷՆ» ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՃՈՒԹ ՄԹԵՐՔ

պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո'ր եւ է գիրք, տուն, գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի պայմաններով։

ՀԱՅԿԱՃԷՆՆ է հրատ. բակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱՒԵՐ ընտիր ցաւանններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր վրցակիցը չունեցաւ հրապարակին վրայ։

Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք։ կարեւոր գործ մեծաքանակի համար։

Հասցէ՝— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ՇԱՀԱԽՈՒՀ Է SINGER վերջին նորածեւութեամբ, ոտքով կարի մեքենայ մը, դիւրամատչելի գինով։ Դիմել՝ Տիկ. Ամատունիի, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԱՓԻՒՆՔԻ ՄԱՔՈՒՐ ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ

Հ. ՄԻՆԱՍ ՁԱԻՈՒՃԵԱՆ

6, Passage des Petites Ecuries (R. Fbg. St. Denis, Թիւ 63ի վրայ)

Մաքուր և արագ ապահովութիւն, մասնաւոր խնամք ներու և տղոց վարսավարութեան։

Գիները չեն փոխուիր

Métro: Château d'Eau և Poissonnière.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆր.	70 ֆր.	140 ֆր.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆր.	200 ֆր.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
30
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1927

30 OCTOBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 480 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԲ ՇԱՀ ՉՈՒՆԻՆ...

Որուան դիւանագէտները զարձեր էն խաղաղութեան արհաւաւորներ, եւ ի զուր կը ճգնին աղիւս աղիւսի վրայ բարդել, վտանգը հեռացնելու համար:

Երէկ՝ պատերազմը կը հրահրէին: Այսօր՝ խաղաղութեան և զինաթափութեան համար կը ճառեն, միեւնոյն վարպետութեամբ:

Ժրնեւ, Լոքառնօ, — համար-հազար տեսակ դաշնագիրներ և պայմանագիրներ: Եւ սակայն, չեն կրնար պնդել թէ խաղաղութիւնը ապահոված են: Կը խոստովանին թէ աշխարհը խոով է տակաւին, եւ վտանգը պիտի սահմանափակուի «բարեացակամ» ճիգերով:

Ծանօթ են այդ ճիգերը, — անվերջ ժողովներ եւ լեռնակուսակ մագաղաթ:

Ատոնք բաւակա՞ն են կանխելու պատերազմը:

Ո՛չ: Եւ Չեմպրլէյն ինքն է որ անուղղակի կը խոստովանի այդ պարագան: Որոշ յանձնառութիւններ կ՝ստանձնէ Անգլիա, բայց «սահման մը կայ»: Եւ նախապարը բացորոշապէս կը յայտարարէ թէ Մեծն Բրիտանիա չի կրնար աշխարհի բոլոր սահմաններուն վրայ երկարաձգել այն երաշխաւորութիւնները որ տրուած են Եւրոպայի սահմաններուն համար. «քան մը որուն մէջ շահ ունինք, հոգ չէ թէ անուղղակի եւ երկրորդական»: Ու կ՝աւելցնէ թէ չեն կրնար նոր միջոցներ ձեռք առնել, զինաթափութեան համար: «Պահանջել որ Մեծն Բրիտանիան կամ ուրիշ երկիր մը իր բովանդակ ուժը, իր բոլոր զաւակներուն կեանքը, իր գոյութիւնն իսկ տրամադրէ արտաքին օրկանի մը, բոլոր վէճերը հարթելու համար, յանձնառութիւն մըն է որ եթէ ընդունուի անգամ ո՛ր եւ է երկրի կողմէ, չի կրնար կատարուիլ:»»

Կը հետեւի թէ Մեծն Բրիտանիա իր աշխարհակալութեան պահանջները լիովին գոհացուցած ըլլալով, չուզեր նոր փորձանքներ բանալ գլխուն: Կարողութեան խօսքը բոլորովին ուրիշ խնդիր է: Ան առայժմ կշտացած ըլլալով, կը փնտռէ «չքեղ մեկուսացում»ի շրջանը, որ տեւեց տասնըհինգ տարի, մինչեւ Մեծ Պատերազմը:

Այդ, երբ Լոնտոն յանձնառութիւն չստանձներ իր անմիջական շրջականերէն անդին, ինչպէ՞ս կարելի է ապահով ըլլալ խաղաղութեան մասին: Մանաւանդ որ, շատ մը երկիրներ հոգի եւ ազատութեան տագնապէն կը զալարուին տակաւին: Կան ուրիշներ որ իրենց գրաւած հողերուն վրայ կը դողան, եւ դեռ երրորդ դաս մը ժողովուրդներ ալ, որ չեն հանդուրժեր իրենց պարտութեան կամ զրկանքին:

Այս շարքին վրայ առաջին տեղը կը գրաւեն Պալքանները, եւ յետոյ Իտալիան: Աւելի թանձրացնելով պատկերը, կարելի է ըսել թէ Պուլկարիոյ եւ Հունաստանի ծարաւը եւ Իտալիոյ սուր ախորժակը իրար կը դիմաւորեն, վաոզ մթերելու եւ դիրք բռնելու համար:

Դեռ նոր լրացաւ սեւ շապիկաւորներու յաղթանակին հինգերորդ տարեդարձը: Այս առթիւ, իր աւանդական պատգամին մէջ, Մուսոլինի նորէն կրակոտ խօսքեր կ՝արտասանէ, որոնք անշուշտ իմաստ մը ունին,

— «Մեր աքնաչան աշխատանքը լրացած է ձեր սպառազէն լեգէոններով, որոնք հիանդիսաւոր ապստամբութիւն մը կը կազմեն բոլոր անոնց դէմ որ յիմարութիւնն ունին մեր յառաջխաղացութիւնը կասեցնելու: Նոր եւ մեծ յոգնութիւններ կը սպասեն մեզի: Բայց ֆաշիստ իշխանութիւնը չընկրկիր ո՛ր եւ է խոչընդոտի առջեւ: Ան կը դիմագրաւէ եւ կը յաղթէ անոնց: Մեր յաղթանակի ապագան այսօր պէտք է անցնի բոլոր հորիզոնները, որպէսզի լսուի շատ ուժգին եւ շատ հեռուները:»

Անշուշտ ներքին սպառման, շարքերու խտացման եւ ամրապնդման համար են այս ճառերը: Բայց գաղտնիք չէ որ երբ ուժ մը իր զատողութեան եւ ոգեւորութեան գագաթնակէտին կը հասնի, չի կրնար սահմանափակուիլ: Աւելի պարզ խօսելով, անունդ կամ առպարէզ կը պահանջէ:

Արդ, սեւ շապիկաւորներու իշխանութիւնը իր նպատակին հասած է բուն երկրին մէջ: Ամէն ինչ իր թաթին տակ է: Մրցակից կամ ընդդիմադիր ճակատը՝ պարտուած և ջլատուած: Ֆաշիստներու պաշտօնաթերթը 1927 Սեպտեմբեր 6ին կը հրատարակէր կուսակցութեան մարդահամարը, որուն համաձայն կան 1.000.052 այր անդամ, 75.087 կին, 19.000 երիտասարդուհի, 126.137 պատանի, 8854 համալսարանական:

Ատոնք բոլորը իշխանութիւնը պահելու սահմանուած չեն: Իսկ բանա՞կը, նաւատո՞րմը, օդային տորմի՞ղը, որոնց զարգացման եւ զօրացման համար զոհողութիւն չեն խնայեր:

Ատոնց ամբոխավարական գուշակութիւններ կատարելու, կ՝ուզէինք ըսել թէ այս ընթացքով, եւ ամէն տարի 400.000 ժողովուրդի յաւելումով, անխուսափելի կը դառնայ «պայթումը» կամ «ս արածումը»:

Այս հեռանկարը եւ ուրիշ հաւանականութիւններ աչքի առջեւ ունենալով, Մեծերը, և անոնց գլխուն՝ Մեծն Բրիտանիան կը փորձեն իրենց պատեհանին մէջ ամփոփուիլ, «բարեացակամ» խաղեր խաղալով խաղաղութեան համար, բայց յատկապէս խուսափելով աւելորդ փորձանքներէ: Այնպիսի յանձնառութիւններէ ուր շահ չունին...

Բայց այս վիճակն ալ ինքնին չարագուշակ է, խաղաղութեան տեսակէտէն:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԴՐՕՇԻ ԽՆԴԻՐԸ

Մարսէյլի «Հայ Սիրտ»էն (27 Հոկտ.).—

«Պէտք է նկատի ունենալ որ արդի Հ. Մ. Ը. Մ.ի դրօշին տակ գտնուող հայ արիներն ու մարդիկները զրեթէ բոլորն ալ հայրեր, մայրեր, եղբայրներ ու քոյրեր զոհ տուեր են Թուրքի կացինին ու դանակին, միայն ատոնց փոխարէն ստանալով արդի Հայաստանը եւ մեր սիրելիներու արիւնով ներկուած հողային՝ կարմիր — կապոյտ — նարընջագոյն:

«Մասնաճիւղերէն ներս հայկական դրօշակի բացակայութիւնը մեզ չըպիտի մտածել տայ թէ անոր վերացումով մենք մեր անշիրիմ մեռելներու յիշատակն է որ կը նետենք մէկդի, քանի որ անոնք մեռան եւ մեզ ձգեցին իբրեւ յիշատակ միայն հողագոյնը, որ Հայաստանի առաջին ազատութեան միակ դրօշն է:

«Մեզ հետաքրքրողը Հայաստանին ի՛նչ գոյնի պատկանիլը, վարչաձեւը կամ դրօշը չեն, այլ միակ իրողութիւն մը որ մենք այս օտար երկրին մէջ չենք կըրնար մեր արդի Հայաստանի կարմիր դրօշը գործածել. թէ ինչո՞ւ համար, այդ բոլորս ալ գիտենք, որով բացատրութեան պէտք չը մնար:

«Ուրեմն ինչո՞ւ հակառակիլ հայկ. հոագոյնի գործածութեան: Այդ որոշումը վաւերականչի կըրնար համարուիլ, մինչեւ որ ամենապզտիկ հայ արիի մը կարծիքն իսկ չառնուի. ան գիտէ թէ ինչ կը նշանակէ հայկ. հոագոյնը:

«Ուրեմն հայկ. հոագոյնի ծածանումը կամ չծածանումը պատգամ. ժողովի դրան վրայ և մասնաճիւղերէն ներս, կախեալ է մեր Հ. Մ. Ը. Մ.ի դրօշին տակ գործող մարդիկներէն եւ սկաուտներէ եւ անոնց քովէն է որ պիտի ճշդէ հոագոյնի հարցը եւ պիտի փակէ բոլոր վիճաբանութեանց դռները:»

ԱՆԻՒ ՊԱՐՊԻԻՍ ԵՒ ՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐԸ

Անդի Պարպիւս, շարունակելով իր «ուսումնասիրութիւնները» դէպի կովկաս, Թիֆլիսի մէջ տեսակցութիւն մը կունենայ «Մարտակոչ»ի աշխատակիցին, որ այսպէս կը պատմէ (11 Հոկտ.).

— *Անդի Պարպիւս շատ հետաքրքրուեցաւ հայ նոր գրականութեամբ եւ ցաւ յայտնեց որ բանաստեղծութիւնները, թարգմանութիւններու միջոցով, կը կորսնցնեն իրենց արժէքին մեծ մասը, այնպէս որ դժուար է թարգմանութիւններու խողովակով ծանօթանալ հայ բանաստեղծութեան: Պարպիւս ծանօթ էր այն իրողութեան, թէ նորագոյն հայ գրականութեան մէջ բանաստեղծութիւնը համեմատաբար աւելի շատ տեղ կը բռնէ, քան արձակը: Անդի Պարպիւս կը յայտնէ թէ ինք ծանօթ է Հայաստանի պատմութեան, իր Enchainement գիրքին համար նիւթ հաւաքելու պատճառով, եւ կը կարծէ թէ Հայոց պատմութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի, հին պատմութիւնը ուսումնասիրելու տեսակէտէն:*

Անդի Պարպիւս անմիջապէս կը յայտնէ թէ Փարիզի ծանօթ հայ լաւագոյն մտաւորականները եւ բանաւորները մեզի հետ են եւ կանդնած՝ խորհրդային իշխանութեան տեսակէտին վրայ:

— Ապրիլ բալին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

54 ՀՈԳԻ ԳՕՄԻ ՄԸ ՄԷՋ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԱԾ, ԶԷՆՔ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ՄԵԾԻ ՏԱԿ

«Դրօշակ»ը Նոյեմբերի Թիւով, որ երէկ լոյս տեսաւ, կը հրատարակէ հետեւեալ Թղթակցութիւնը ուղղակի Երեւանէն, Հոկտ. 3 Թուականով.—

«Զերբակալութիւնները դեռ շարունակւում են: Հաղորդում ենք լրացուցիչ տեղեկութիւններ. գիւղերում եւ քաղաքներում ձերբակալածներ կան թւով 860 հոգի: Բոլորն էլ մեղադրւում են միեւնոյն կերպով —զէնք են պահանջում: Վաղարշապատից բանտարկւած են 46 հոգի, Սասունցիներից 18, Աշտարակից 25, Ծաղկաձորից 14, Կոտայքից 60, Ղամարլուից 17, Դարալագեազից 26, Աբարանից 17, Շիրակից 41, Դիլիջանից 16, Մեղրուց 7, Լոռուց 13, Զանգեզուրից 450, Ստեփանաւանից 4, Երեւան քաղաքից 36, Սարդարապատից 16, Նոր-Բայազէտից 18: Այս թւերը դեռ վերջնական չեն:

Բացի այս, կան մեծ թւով ձերբակալւածներ շրջաններում. օրինակ, Օշական գիւղում կայ բանտարկւած 54 հոգի, որոնց բոլորին փակել են մի գոմում, որտեղ կան կապւած անասուններ: Այդ գոմում երեք տեղ կրակ են վառում. սաստիկ շոգ է: Անասունների աղբից բարձրանում է հոտ ու փոշի: Շնչել անկարելի է լինում. եղել են ուշաթափութեան դէպքեր: Ամբողջ գիւղում, բացի այս տանջանքներից, ծեծում են բանտարկեալներին: Տրւած նեղութիւններից մի Սասունցի բանտարկեալ մահամերձ վիճակի է հասել: Ձերբակալւածներից զէնք են պահանջում. գիւղացիներին ծեծում եւ զինաթափում են, մինչ Թուրքերը իրենց կողքին եռանդով զինւում են: Այսպիսի ծանր կացութեան մէջ է երկիրը»...

ՌԱՔՈՎՍՔԻ ԵՒ ՔԱՄԷՆԷՖ ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԽՕՍԻԼ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Հոկտեմբեր 26ին Մոսկուայի եւ Լէնինկրատի համայնավարական կազմակերպութեանց հաւաքոյթին առջեւ վիճաբանութեան առարկայ դարձաւ Թրոցքիի եւ Զինովիեվի կեդրոնական Կոմիտէէն վտարման որոշումը:

Մոսկուայի հաւաքոյթին մէջ Ռաքովսքի եւ Քամէնէֆ խօսք առին: Քամէնէֆ կարգ մը քննադատութիւններ ընելէ վերջ կեդրոնական Կոմիտէի քաղաքականութեան մասին, ազմկալի կերպով ընդմիջուեցաւ, եւ հակառակ իր բուռն ջանքերուն, ստիպուեցաւ բեմը ձգել, առանց կարենալ խօսքը վերջացնելու:

Ռաքովսքի իր ճառին մէջ խիստ բողոքներ ուղղեց՝ յայտարարելով որ երկաթէ վարչաձեւ մը հաստատուած է համայնավար կուսակցութեան մէջ, կեդրոնական Կոմիտէին կողմէ: Ներկաներէն մէկը պոռաց. «Ատիկա Լէնինի վարչաձեւն է»: Ռաքովսքի եւս չկրցաւ լրացնել իր ճառը: Ի վերջոյ Մոսկուայի ժողովը երեքի դէմ միաձայնութեամբ քուէարկեց բանաձեւ մը, որով կը վաւերացուի Թրոցքիի եւ Զինովիեվի տրուած պատիժը:

Լէնինկրատի մէջ ընդդիմադիրներուն կողմէ խօսեցան Պապայեֆ եւ Եւտոքիմով աղմուկներու եւ ընդմիջումներու մէջ: Ի վերջոյ հոն ալ երկուքի դէմ միաձայնութեամբ վաւերացուեցան տրուած պատիժները:

Այս բանաձեւին մէկ հատուածին մէջ նոյն իսկ կը պահանջուի որ ընդդիմադիրները կուսակցութենէն ալ դուրս հանուին: Ճիշտ է թէ քուէարկութիւնները տեղի ունեցան ձեռամբարձ և թէ Մոսկուայի ու Լէնինկրատի միջադէպերը նկարագրուած են այն թերթերուն մէջ, որոնք խիստ զրաքննութեան ենթակայ են:

Սակայն եւ այնպէս յայտնի կ՝երեւի որ Ռաքովսքի եւ Քամէնէֆ սեծ յաղողութիւն մը չեն ունեցած, հրապարակով իրենց համամտութիւնը արտայայտելով Թրոցքիի եւ Զինովիեվի:

«Փրաւտա» միայն Քամէնէֆի դէմ կը յարձակի: Իսկ «Իզվեստիա» ըսելով թէ «հերձուածողներու եւ նահաջապաշտներու աննշան խմբակները մէկդի պիտի նետուին», ոեւէ գանգատնութիւն չի դներ Քամէնէֆի եւ Ռաքովսքիի միջեւ, որոնց երկուքին վրայ ալ կը յարձակի:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԿԱՐՄԻՐՆԵՐՆ ԱԼ...

Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան վարիչ մարմինը եւս իր վերջին նիստին մէջ նկատի առնելով Խորհրդային Միութեան համայնավար կուսակցութեան ծոցին մէջ առաջ եկած պառակտումը, միաձայնութեամբ իր հաւանութիւնը տուաւ Թրոցքիի, Զինովիեվի եւ ընկերներուն կուսակցական պատասխանատու պաշտօններէ վտարման:

Ու իր հաւատարմութիւնը աւելի ցայտուն կերպով ներկայացնելու համար Մոսկուայի վարիչներուն, Փարիզի Շրջ. Կոմիտէն որոշեց խնդրել կեդրոնական Կոմիտէէն, որ յիշեալ բարձրագոյն մարմինէն անմիջապէս վտարէ ընկեր Թրէնը: Այս վերջինը առեն մը ի վեր ֆրանսական համայնավար կուսակցութեան ծոցին մէջ փոխադրած է ռուս ընդդիմադիրներու կռիւը մեծամասնութեան դէմ, կը պաշտպանէ Թրոցքիի տեսակէտները, զանազան ամբաստանութիւններ կ՝ընէ Գ. Միջազգայինին դէմ, ինչ որ ծանր վտանգ մը կազմէ եւ կը սպառնայ

(Տե՛ս շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

"ԴՐՕՇԱԿ,,

ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ ԹԻՒԸ ՃՈԽ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԻՆ՝ 2.50 ՖՐԱՆՔ

«ԴՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԵՐՈՒՄ»

Վերջերս, Հայաստանի մէջ, *բաւիղ* գրականութեան դէմ բացուած ծանր քննադատութիւնները ծածկելու համար, պլոլետ գրողները իրենց ամբողջ քրտինքը թափելով, հրապարակ հանեցին «օրկան» մը: Արտասահմանի այրած-վառած տերեւները գովասանք թափեցին այդ օրկանին բովանդակութեան մասին: «Մարտակոչ» (11 Հոկտ.) այդ ամսագրին երկու թիւերուն մասին կը հրատարակէ հետեւեալ քննադատական տողերը, որ կը բացատրեն ամսագիրին նպատակը եւ արտասահմանի մէջ թափուած լորձունքին արժէքը.—

«Խորհրդ. Հայաստանի պրոլետգրողներու օրկան՝ «Դրական Դիրքերում» ամսագիրը իրեն նպատակ բրած է գրական ճակատի վրայ պայքար մղել Թրոցքիականութեան, տեսաբանական ճակատի վրայ՝ հակայեղափոխական, դաշնակցական ու մենշեւիկ հոսանքներու դէմ: Այդ խնդիրը լուծելու համար անհրաժեշտ է զինուիլ մարքսիստ-լենինեան դրական զէնքով: Ամսագիրին մէջ գետեղուած նիւթերէն ոչ մէկը կ՝արդարացնէ այդ հանդամանքը: Կայ բարի ձգտումը, բայց չկայ մարքսիստական դիծ: Որոշ արժէք կը ներկայացնէ միայն Դաբաղեանի յօդուածը արուեստի մասին: Զափազանց թոյլ են եւ տկար վանանդեցիի յօդուածները: Գրական բաժինը շատ աղքատ է: Գրախօսական բաժինը թոյլ է, հոն կայ կիրք եւ կողմնակալութիւն: Աւելցուցէք նաեւ սրամտութենէ զուրկ ծաղրագրութիւնները: Այս բոլորը ցոյց կուտան որ ամսագիրը, առայժմ, շատ հեռու է իր կոչումէն:»

ՁԱՐՊԻԿ ԱՒԱԻ-ՓԱԽԱՒ ՄԸ

Մեզի կը հաղորդեն թէ ժամանակէ մը ի վեր Ցարսլիկ հայ մը զանազան շահատակութիւններ կ՝ընէ փարիզի մէջ: Ցիշեալը զանազան հասցէներ կ՝առնէ եւ իբրեւ թէ ճանօթի մը կողմէ յանձնարարուած ձեւով կը նէրկայանայ իր զոհին եւ ճարպիկ խօսակցութիւններով կը մոլորեցնէ զայն: Մանաւանդ պէս իր զոհերը կը խաբէ barré չէքով մը, զոր իբր թէ գանձելու համար քանի մը օրուան կը կարօտի, ու իբր կանխավճար կ՝առնէ կարեւոր գումարներ:

Այս շաբթուան ընթացքին երկու հայ արուեստագէտներ զոհ գացած են այս խաբեբային որ ինքզինքը կը կոչէ ձան Պապաեան, ցրապիզոնցի, Ամերիկայէն եկած եւ... գորգի վաճառական:

ձան միջահասակէն քիչ մը բարձր, 25—28 տարեկան, լեցուն դէմքով, կայտառ, Թիկնեղ եւ սեւ յօնք, սեւ մազ, պեխերը ածիլուած, լեզուանի երիտասարդ մըն է: Ամերիկեան շեշտով կը խօսի:

ՌՈՒԹ ԷԼՏԸՐ ՇԱԲԱԹ ՄԸ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ

Ուրբաթ իրիկուան դէմ Պուրժէի կայանը հասան Օր. Ռութ Էլտըը եւ ծօրճ Հէյլսմէյն, որոնք Չերմ ընդունելութիւն գտան: Գիշերը մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ իրենց ի պատիւ: Հակառակ նախապէս՝ ծրագրուածին, ամերիկացի օդանաւորդները մէկ օրի տեղ մէկ շաբաթ պիտի մնան Փարիզ եւ Նոյեմբեր 5ին Ազուիթանիա շոգենաւով պիտի մեկնին Նիւ Եորք:

ՍԱՀՄԱՆ ՈՉԽԱՏ

Նահե ձիուն հանի ասաց վիտա, Հայաստանի 30ին, Հայաստանի վերջին ժամանակների ամենահետաքրքրական երևույթներից մեկը հանդիսացավ Հայաստանի Կոմկուսի 14-րդ համագումարը։ Համագումարը ցույց տվեց, որ Հայաստանի կոմունիստական կազմակերպությունը ամուր է իր շարքերի միասնականությամբ, որ նա ունի ամուր կապեր աշխատավոր զանգվածների հետ, որ նա կարողանում է ճիշտ ղեկավարել սոցիալիստական շինարարության հսկայական գործը։

Համագումարը ցույց տվեց, որ Հայաստանի կոմունիստական կազմակերպությունը ամուր է իր

ՅՈՒՅՍԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՊ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՄԱՐՏԻՆԻ

Ա

Ամուսնացած էինք երեք տարի։ Ես քսանհինգ տարեկան էի, Ռուբէնը՝ քսանութ։ Ես գեղեցիկ էի, Ռուբէնը՝ գեղեցկադէմ։ Ես ուսումնասիրած էի երաժշտութիւն, Ռուբէնը՝ գրականութիւն։ Ես կը սիրէի Ռուբէնը, Ռուբէնը կը սիրէր զիս։ Ես ու Ռուբէնը կը սիրէինք միմեանց։

կազմալուծել կուսակցութիւնը: «Այս որոշումը, կ'ըսէ այս առթիւ քուէարկուած բանաձեւը, հանդիսաւոր ազդարարութիւն մը պէտք է ըլլայ ընկեր Թրէնին թէ Ֆրանսական համայնավար կուսակցութիւնը ոչ մէկ կազմալուծող աշխատանքի կը հանդուրժէ կուսակցութեան մէջ: Կուսակցական ընկերները ծրագրի սահմաններուն մէջ կրնան ազատօրէն արտայայտել իրենց գաղափարները: Այս առթիւ բացուելիք վիճաբանութիւնները թոյլ պիտի տան ամբողջ կուսակցութեան յստակ կերպով արտայայտուիլ Թրէնի գաղափարներուն վրայ»:

Չեմպրլէյնի պատասխանը Լոյտ Ճորճի

Անգլիոյ արտաքին նախարար Սըր Օսթէն Չեմպրլէյն Լոնտոնի մէջ հացկերոյթի մը առթիւ խօսեցաւ կարեւոր ճառ մը, գլխաւորաբար պատասխանելու համարնախկին վարչապետ Լոյտ Ճորճի քանի մը օր առաջ ըրած յայտարարութիւններուն: «Չեմ պնդեր թէ խաղաղութիւնը մեր փափաքած չափով ապահովուած է, ո՛չ ալ կը հաստատեմ այն երկիւղալի պատկերը, զոր անցեալ օր ներկայացուց Լոյտ Ճորճ: Աշխարհ տակն ու վրայ է այսօր, ու բարիկամցողութեամբ լիաշխարհ մըն է որկր փորձէ դրական կերպով լուծել բոլոր առկախ խնդիրները եւ այս աշխատանքին մէջ իրեն կ'օգնէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը: Ո՛չ մէկ օգուտ ունի չափազանցուած լեզու գործածել, անգիտակցաբար ստեղծել յոյսեր, որոնք չեն կրնար իրագործուիլ, ու բոլորն ալ հաւասար չափով այպանել, ինչ որ վայել չէ:

Ցետոյ խօսելով Լոքառնոյի քաղաքականութեան մասին, Չեմպրլէյն իրրեւ օրինակ ցոյց տուաւ Ֆրանսան եւ Գերմանիան, որոնք այժմ շատ լաւ յարաբերութիւններ ունին: Անգլիա եւս պատրաստ է իր կարողութեան չափով օժանդակել, որպէս զի խաղաղութեան դգացումը ամրապնդուի Եւրոպայի եւ աշխարհի մէջ:

«Սակայն սահմաններ կան, որոնցմէ անդին չի կրնար անցնիլ պետութիւն մը: Մեզմէ կը պահանջեն ընել երկու բաներ, զոր կարելի չէ իրարու հետ հաշտեցնել. նախ՝ աշխարհի բոլոր սահմանները տարածել այն ապահովութիւնները, որոնք կը տրուին արեւմտեան եւրոպայի մեզի ամէնէն մօտիկ սահմաններուն համար,— ու շիտակը ըսելով ատոր մէջ մենք շահ ունինք, հոգ չէ թէ անուղղակի եւ երկրորդական, յետոյ միաժամանակ կը պահանջեն մեզմէ զինաթափութեան նոր միջոցներ ձեռք առնել:

«Մենք կրնանք եւ պարտինք մեր ազդեցութիւնը բանեցնել խաղաղութեան պահպանման համար, կրնանք եւ պարտինք, մեր կարողութեան չափով եւ զանազան առիթներով սահմանափակել կամ ձախողեցնել ոեւէ յարձակում: Սակայն Անգլիայէն կամ ուրիշ ոեւէ երկրէ մը պահանջել, որ իր բոլոր ապրիւրները, իր բոլոր զաւակներուն կեանքը, նոյն իսկ իր գոյութիւնը իսպաս դնէ արտաքին կազմակերպութեան մը՝ բոլոր վէճերու մէջ ծառայելու համար: Ասոնք յանձնառութիւններ են, զորս եթէ ոեւէ երկիր ստանձնէ, չպիտի կրնայ կատարել: Որքան ալ բարձր ըլլայ իտէալը, որուն կը ձգտինք հասնիլ, կը կարծեմ թէ հաստատ իրականութեանց հողին վրայ մնալով է որ լաւագոյնս պիտի ծառայենք մեր երկրին ու կայսրութեան շահերուն, ինչպէս նաեւ աշխարհի խաղաղութեան ու բարօրութեան:»

Ժրանքլէն-Պույեօի պարտուած

Արմատական-ընկերվարական կուսակցութեան համագումարի Ուրբաթի նիստին մէջ վճռական կերպով ճշդուեցան դիրքերը երկու հոսանքներուն, որոնց մասին զրեցինք առջի օր:

Ժրանքլէն-Պույեօն կ'ուզէր որ 1928ի ընտրութեանց մէջ կուսակցութիւնը համաձայնութիւն գոյացնէ «ազգային միութեան» պատկանող հանրապետական կուսակցութեանց հետ, այսինքն ալ տարրերու հետ, փոխանակ միանալու ընկերվարականներուն, ինչպէս 1924ին:

Այս թեզին դէմ արտայայտուեցաւ ամէնէն առաջ նախկին ներքին նախարար Քամիլ Շօթան, որ ներքին քաղաքականութեան ծրագիր մշակող յանձնաժողովի տեղեկաբերն էր: Ըսաւ թէ աջէն արմատականներու թշնամիներն են միայն անոնք, որոնք հակառակ են աշխարհական օրէնքներուն: Ուստի եւ արմատականներն ու ընկերվարականները, եւ կամ արմատականներն ու ձախ-հանրապետականները կրնան միանալ ընտրական գետնի վրայ, կը բաւէ որ նուազագոյն ծրագրի մը վրայ բացարձակ համաձայնութիւն գոյանայ զանազան հոսանքներու պատկանող թեկնածուներուն միջեւ:

Անմիջապէս վերջ խօսք առաւ «Ազգային Միութեան» տեսակէտին չատազով Ժրանքլէն-Պույեօն, որ ցոյց տալէ յետոյ այդ դրութեան շնորհիւ ձեռք բերուած արդիւնքը, առաջարկեց հետեւիլ Պելճիքայի օրինակին, ուր «Ազգային Միութեան» մէջ մտած են նոյնիսկ ընկերվարականները եւ կր մասնակցին կառավարութեան: Պէտք է որ, ըսաւ, երբ ընկերվարականներուն հետ համաձայնութիւն գոյացուի, անոնք խոստանան իշխանութեան ալ մասնակցիլ:

Վիճաբանութիւնները տեւեցին մինչեւ գիշերը ուշ ատեն: Բայէս, Տալատիէ եւ Մոնթինեի եւս խօսեցան: Ժրանքլէն-Պույեօն պատասխանեց բոլորին ալ: Ի վերջոյ Տալատիէ ներկայացուց բանաձեւ մը, որով կ'ըսուի թէ արմատական ընկերվարականները ընտրութեանց առթիւ համաձայնութիւն կրնան գոյացնել միայն այն կուսակցութեանց հետ, որոնք կ'ընդունին նուազագոյն ծրագիր մը, աշխարհական հանրապետութեան եւ խաղաղասէր իրապաշտ քաղաքականութեանհիման վրայ: Ընկերվարականներու իշխանութեան մասնակցելու պարման չի դրուիր:

Այս բանաձեւը տակաւին քուէարկութեան չդրուած, Ժրանքլէն-Պույեօն կոահելով որ իր տեսակէտը չախչախիչ կերպով պիտի պարտուի, իր շուրջ հարիւր կուսակիցներով սրահէն մեկնեցաւ, «Մարսէյեզ» երգելով:

Հետեւաբար արմատական-ընկերվարական կուսակցութիւնը, ամէնէն զօրաւորը ներկայ խորհրդարանին մէջ, գալ տարի եւս ընկերվարականներուն եւ ձախ հանրապետականներուն հետ «ձախերու պլոք» պիտի կազմէ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ մէջ կացութիւնը շփոթ է: Քիշնեւի մէջ կալոլի կողմնակից գիւղացիներու եւ ոստիկաններուն միջեւ ընդհարում մը պատահած է: 200 հոգի ձերբակալուած են:

ՆԱՆօՅ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ ցակոբ ՍԿՄԷրեան (Ժէպիւս) եպիսկոսի թագաւոր Ֆուատ Ա.ի փարիզ այցելութեան առիթ շան գ'էլիզէի պալատը կանչուած է, Հանրապետութեան նախագահ պ. Ցումէրկին ու թագաւորը առանձին եւ իր ներեւորդներով լուսանկարելու համար:

ՄԵՐ ՊԱՐԳԵՒԸ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Համաձայն մեր ծանօթ յայտարարութեան, ստորեւ կը նշանակենք գիրքերու ցանկը, իրենց գիներով: Ամէն մարդ ազատ է իր ուզած հատորները ընտրելու, համաձայն իր բաժանորդագրութեան.—

1. Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեանի (20 ֆրանք). 2. Մանչ Աղջիկը, Վ. Մարկրիթթի (20 ֆր.). 3. Խորհուրդներու Մեհեանը, 3. Օշականի (20 ֆր.). 4. Թապլվար, Եր. Օտեանի (7 ֆր.). 5. Մեր Խաչը, Տոքթ. Ս. Մալբիի (8 ֆր.). 6. Մահացու Սէրը, Մ. Կորքիի (3 ֆր.). 7. Պոնձէ քաղաքին պատմութիւնը (3 ֆր.). 8. Շաքըզի քառեակները (3 ֆր.). 9. Ֆոմա Կորտիէվ, Մ. Կորքիի (15 ֆր.). 10. Մեր Անկախութիւնը, Լ. Շանթի (15 ֆր.). 11. Ընկերը Շահազաը, Ն. Պէշիկթաշլեանի (5 ֆր.). 12. Երկու Ամիս Բոլշեւիկեան Բանտում, Բ. Իշխանեանի (13 ֆր.). 13. Յուլամիթ, Ա. Կուպրինի (6 ֆր.). 14. Կրացիէլլա, Լամարթինի (8 ֆր.). 15. Ոսկի Աքաղաղ, Րաֆֆիի (10 ֆր.). 16. Բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր, Տոքթ. Սեւակի (10 ֆր.). 17. Ագգալին Բարերար, Եր. Օտեանի (4 ֆր.). 18. Աղա Նազար, Իսահակեանի (3 ֆր.). 19. Ալպոմ Հէքեաթներու, Շ. Նարդունիի (3 ֆր.). 20. Դատաստանական Խորհուրդ, Եր. Օտեանի (10 ֆր.). 21. Ի՞նչ պատմեց Թրէբոնէմը կամ Սիթիլիոս, Տոքթ. Գրիգորեանի (6 ֆր.). 22. Էջեր իմ Օրագրէն, Գ. Զօհրապի (6 ֆր.). 23. «Փետրուար 18» (5 ֆր.). 24. Ֆրանսահայ Զրուցատրութիւն (15 ֆր.). 25. Զարթիր Աստուած, Ա. Ահարոնեանի (2 ֆր.). 26 Ինքնուսուցիչ Ֆրանսերէն Լեզուի, Դաւիթ-Բէկի (10 ֆր.). 27. Կոյսի մը Օրագիրը, Թարգմ.՝ Վ. Մաւունի (5 ֆր.).

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ

Նոր շրջանի Բ. ներկայացումը կը յատկացնէ հայ գրականութեան
Այսօր կիրակի ժամը 8.30ին, Sociétés Savantesի մէջ
ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԴԱՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Վ ԱԼԱԴԵԱՆԻ ՀԱՅՑ ԿԵԱՆՔԷ ԳԵՂԵՑԻԿ ՅՕՒԱՄԸ, *4* ԱՐԱՐ

Տեղերու գիները սովորական՝ 25, 15, 10 եւ 5 ֆրանք
Յօմսերը բոլոր հայկ. ճաշարաններէն եւ ղեկավարներուն մօտ, 233 Fbg. St. Martin եւ 48 rue Mr. le Prince.
Կը մասնակցին՝ *Տիկ. Ս. Ալիքսանեան, Տիկ. Ս. Նշանեան, Օր. Անահիտ եւ Տիկ. Գ. Փափազեան, Պ. Պ. Երուանդ Թօլայեան, Տ. Նշանեան, Վ. Սվաճեան եւ Ա. Գմբէթեան:*

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ, ՍԻՆԷՄԱ ՆՈՎԷԼԻԻ

1 Նոյեմբեր, երեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին
Դերասան՝ ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆ
կը ներկայացնէ՝ "ՆԱՄՈՒՍ,, Ը
ԳԻՆԵՐԸ ՅԻՍՍ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ, Շ. Յ. Դ. Լիոնի գնունի խումբի բոլոր ընկերները, վաղը Բշ. իրիկուն ժամը 8.30ին, դաշնակցութեան գրադարանի սրահը,

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ԵՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

Ավընիւ կամպէթտի մօտ, մէթրօ St. Fargeauէն քանի մը քայլ, 1 Rue Darcy շէնքին մէջ անմիջապէս տրամադրելի են՝ տարեկան 2100էն 2600 ֆրանքի մուտք, սենեակ եւ իոհանոցէ բաղկացեալ յարկաբաժիններ ու սենեակներ, տաք եւ պաղ ջուր սենեակներուն մէջ, օդային կազ, եկեղեցականութիւն, եւ ամէն յարմարութիւն:

Սենեակներու կահաւորման համար պիտի վճարուի միանուագ գումար մը:

Դիմել ուղղակի վերի հասցէին:

ՆՈՐ ԼՈՒՍՕ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԴՐԱՑԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ

(Ամենավերջին սահմաններով)
ՀԱՅԵՐԷՆ ՄԵԾԱԶԱԻԱԼ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ՔԱՐՏԷՍԸ

Յստակ եւ դիւրընթեռնելի
Աստիճան 1—1.000.000րդ
տարածութիւն 75×110
Պատրաստուեց՝
ԱՆԴՐԱՆԻԿ Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
CARTOGRAPHE
Խնամք ճշդութիւն, խղճամիտ եւ ազնուական աշխատութիւն մը, որ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ է իր քովը ունենայ ԱՄԷն Հայրենասէր Հայ:
Շատ կարեւոր Հայ ուսուցիչներու, դպրոցներու եւ ուսանողներու:
Գին՝ Ֆրանսա 20 ֆրանք
Ամերիկա 1 տոլար
Դիմել՝ ՊԱԼԷՆՑ գրատուն,
BALENTZ, Libraire, 233 Fbg. St. Martin (10me) Paris, *որ կեդրոնատեղին է:*
Հ. Հայաստանէն ունենալ վաճառողք պէտք է դիմեն այս հասցէին:

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10)

Le Gérant : H. TEURNIER

ԱԿԱՆԱՏԱՆ

29 Հոկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	08
Տոլար,	Dollar	25	47
Մարք (ոսկի)	100 Mark	608	50
Թրքական Ոսկի.	L. Trq.	13	51
Թրք. ոսկի	» or	110	40
Մէճիտիէ	Médjidié	10	00
Լէվա	100 հատ Léva	15	90
Տրախմի	» Drachme	33	30
Լիր	» » Lire	139	—
Պելճ. ֆրանք	» Belga	354	75
Ջուից.	» Frc. Suisse	491	25
Լէյ	100 հատ Ley	15	90
Ֆիորին	(Florin)	1026	25

ԱՐԾԱԹԱԴՐԱՄ			
Եգ. Քր. Ֆոնտիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3370	—
»	II »	2040	—
»	III »	1720	—
Թուրքի երկաթ.	Lots turcs	175	—

ՔԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ

Եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նախիրա-լիզախօսին, անցագրի, գործի տ'իտանթիթէի, ամուսնական, ղաւակներու ծննդեան եւ նման օրինական ձեւակերպութիւնները՝ դիմեցէ՛ք՝

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS

45, Rue de Laborde -:- PARIS (8e). Կրպ. յարկ թիւ 20: Métro : St. Augustin
Բաց է ժամը 2էն 6,30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

Բոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի՛ր ալ կայ: Ամենքն մէկը անուշով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ հաճով ու հոտով, առատ իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուածը, որը ճաշակելու համար դիմեցէ՛ք՝

ՎԱՀՐԱՄ ՃԷՆԱՋԵԱՆԻ

ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԶԵՂՉ

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԴԻՒՐԱՄԱՏԱՉԵԼԻ ՊԱՇՏՕՆ, ԱՐԱԳ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եթէ կ'ուզէք ժամանակ շահիլ եւ կէս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր դատական, ամուսնական, առուծախի, Cartes d'Identité, Naturalisation, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար: Դիմեցէք՝ ամէն օր ժամը 13—20, կիրակի ամբողջ օր:

Դիմեցէք՝ K. PARMAKSEZIANի
69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck
Autobus; AM, AH, AF. Tramway: 31, 34, 54.

ՏԻԿԻՆ ԳՈՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ԿԱՐՈՒՀԻ

12 Rue St. Sulpice Paris (6e) Métro Odéon

Փորձառու եւ մասնագէտ մանթոյի, գիշերանոց եւ կերեկուան շորերու: Կը պատրաստէ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ, ձիակառուց եւ խնամեալ կար:

Իսկ Կիրակի օրերը բացուած է մասնաւոր դասընթացք մը ձեւագիծ եւ կարի:

Կիրակի առաւօտ 9—12, եւ 2—5: Անոնք որ կ'աշխատին եւ ժամանակ չունին, կրնան օգտուիլ:

ԴԵՐՁԱԿ ԼԵՒՈՆ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

Կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ իր նախկին տեղէն փոխադրուած է՝

57 RUE CLIGNANCOURT, Métro: Château Rouge կամ Barbès

Ջեր ձմեռուան հագուստը ապսպրելէ առաջ, անգամ մը դիմեցէք իրեն, ետքէն չգոջալու համար:

Ջեւի աննման շիքութիւն.— վերջին նորաձեւութիւն.— քաղաքավարութիւն.— ցոկոսն կերպասներ.— վճարումի դիւրութիւններ

ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԵՏ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԻՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ Վ.ԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis, Téléph. Provence 09-32:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՋԱՇԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՋԱՊԸՅՇՔԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԱԺԱՆ ԱՅՑԵԼԵՑԻՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը
Յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ *ներքին եւ կանանց, վիներական եւ մորթային, քիթի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ:*

Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ ԱՄԷն ՕՐ 10—12 եւ 1,30—8

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը հնամատի ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, ականջի եւ կոկորդի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12.

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ին
38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)
Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE

Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ֆրանսախտ, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ գործ. արկածներ, էլեկտրաբժշկութիւն եւ Ռ. ճառագայթ:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

Ակռայի դարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 ֆրանքի արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քաշուն 60 ֆրանքէն սկսեալ:

ԱՄԷն ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է: